THE

INDEX EXPURGATORIUS

OF ROME.

AN

EXACT REPRINT

OF THE

ROMAN

INDEX EXPURGATORIUS.

THE ONLY VATICAN INDEX OF THIS KIND EVER PUBLISHED.

EDITED,

WITH A PREFACE,

BY

RICHARD GIBBINGS, A. B.,

SCHOLAR OF TRINITY COLLEGE, DUBLIN.

DUBLIN:

MILLIKEN AND SON,

BOOKSELLERS TO THE UNIVERSITY;

WILLIAM CURRY, JUN. AND CO.;

AND J. G. AND F. RIVINGTON, LONDON.

M.DCCC.XXXVII.

Printed at the University Press,
By R. GRAISBERRY.

SUBSCRIBERS.

His Grace the Lord Primate of all Ireland, (*ten copies.*)
The Rt. Honourable the Earl of Mount-Cashell.
The Hon. and Rt. Rev. the Ld. Bishop of Kildare, (*four copies.*)
The Rt. Rev. the Lord Bishop of Elphin.
The Rt. Rev. the Lord Bishop of Cork, Cloyne, and Ross.
The Provost of Trinity College, Dublin.

The Archdeacon of Aghadoe.
Rev. John Aldworth.
Rev. J. Allport, (*two copies.*)
Rev. A. B. Baldwin.
Dr. Banks.
——— Blake, Esq. (*two copies.*)
Edward Bourke, Esq.(*two copies.*)
Rev. Archibald Boyd.
Rev. F. J. Brady.
Rev. A. Brandram.
Rev. Charles Bridges, A.M.
Frederick W. Briggs, Esq. A.B.
Rev. E. P. Brooke.
H. Brophy, Esq.
J. L. Burke, Esq.
Sam. Butcher, Esq. A.B., F.T.C.D.
Rev. W. A. Butler, A.B., S.T.C.D.
Isaac Butt, Esq. LL.B.
Rev. J. Callwell.
Joseph Carson, Esq. A.B., F.T.C.D.
Rev. William Caulfeild, A.B.
Rev. John Chester.
Thos. Clennell, Esq. (*two copies.*)
Rev. T. L. Coghlan, A.M.
Rev. M. A. Collis, A.B.
Charles Conyers, Esq.
Rev. Edward Conyers.
The Dean of Cork.
The Archdeacon of Cork.
Rev. J. R. Cotter.
F. Crawford, Esq. A.B., S.T.C.D.
Rev. F. W. Crofts.
Freeman Crofts, Esq.
Rev. Robert Daly, A.M.
Alexander Davison, Esq.
Mr. Dearden, (*three copies.*)
Wm. Disney, Esq. (*two copies.*)
James Disney, Esq. A.B., S.T.C.D.
Rev. O. T. Dobbin.
Rev. W. Dodsworth.
Rev. Chas. R. Elrington, D.D.
W. Fitzgerald, Esq. A.B., S.T.C.D.
Rev. Joseph Gabbett.
Robert J. Gabbett, Esq.
Lieutenant-Colonel Gibbings.
John T. C. Gibbings, Esq. A.M.
George S. Gough, Esq. A.B.
Chas. Graves, Esq. A.B., F.T.C.D.
Rev. John Gregg, A.M.
Henry Gresson, Esq.
Rev. W. S. Guinness, (*two copies.*)
Rev. J. W. Hackett.
Rev. W. Hallaran.
Rev. Henry Hardy.
Rev. Chas. Hare, D.D., F.T.C.D.
A. S. Hart, Esq. A.B., F.T.C.D.
Francis Hassard, Esq.
Rev. William Hazlewood, A.B.

Rev. G. Hazlewood, A.M. (*two copies.*)
Rev. L. W. Hepenstal, A.M.
Rev. Otway Herbert.
Rev. William Hill.
—— Hopkins, Esq.
William Hozier, Esq.
Richard Johnston, Esq.
Rev. H. Kingsmill, A.M.F.T.C.D.
John Torrens Kyle, Esq., A.B.
Charles Lambart, Esq., A.B.
W. Digges LaTouche, Esq., A.B.
J. L. Digges LaTouche, Esq., A.B.
Henry B. Law, Esq.
Rev. —— Lawrenson.
Rev. Charles Leslie.
Edward Litton, Esq., K.C. (*two copies.*)
Rev. Humphrey Lloyd, A. M., F.T.C.D.
Rev. J. N. Lombard.
Mountiford Longfield, Esq., LL.D.
Rev. T. Luby, A.M., F.T.C.D.
William Magrath, Esq.
Rev. Godfrey Massy.
Rev. Dawson Massy.
Rev. John M'Caul, LL.D.
James M'Cullagh, Esq., A. M., F.T.C.D.
Rev. Robert J. M'Ghee, A.M.
Rev. T. M'Neece, A.B., F.T.C.D.
Rev. E. Meade.
H. Meade, Esq., M.B., S.T.C.D.
Rev. Joseph Mendham, A. M., (*two copies.*)
Rev. J. L. Moore, A.M., F.T.C.D.
Rev. Thomas Duke Moore.
William Morgan, Esq.
William Newman, Esq., A.B.
Rev. R. H. Nixon.
Rev. Thomas Nolan.
Rev. J. T. O'Brien, D.D., F.T.C.D.
Rev. Cæsar Otway, A.M.
John Palliser, Esq.
Rev. James Peed, A.B.
Rev. T. H. Porter, D.D.
Rev. Hugh Prior, A.M.
Rev. John Quarry, A.B.
The Archdeacon of Raphoe.
Rev. J. P. Rhoades.
Mr. Ridings, (*two copies.*)
Rev. R. Riland.
Henry T. Ringwood, Esq., A.B., S.T.C.D.
Rev. F. Sadleir, D.D., S.F.T.C.D.
Rev. Wm. Digby Sadleir, A.M., F.T.C.D.
Rev. Robert Scott, A.M.
Rev. A. Sillery, A.M.
Rev. J. H. Singer, D.D., F.T.C.D.
Rev. G. S. Smith, A.M., F.T.C.D.
Rev. J. Pye Smith.
Rev. Charles Sparkes.
Thos. Stack, Esq., A.B., S.T.C.D.
Rev. J. Stamp.
Rev. Robert Stevelly, A.M.
Rev. Richard St. George.
George Stone, Esq.
Rev. Hugh Stowell.
Rev. J. H. Todd, B.D., F.T.C.D.
J. Toleken, Esq., A.B., F.T.C.D.
John Topp, Esq.
Rev. C. C. Townsend.
Aubrey Tonwsend, Esq., A.B.
Rev. Robert Trail, A.M.
J. Turner, Esq., A.B., S.T.C.D.
Rev. William Urwick.
Francis Voules, Esq., A.B.
Rev. C. W. Wall, D.D., S.F.T.C.D.
Rev. Thomas Westropp, jun.
George B. Wheeler, Esq., A.B., S.T.C.D. (3 *copies.*)
Rev. Robert J. Wilberforce.
Rev. Thomas Willis, A.B.
—— Willis, Esq., M.D.
Henry D. Willis, Esq., A.B.
John C. Wolfe, Esq.
Rev. J. O. Zillwood.

PREFACE.

As it is to the period of the Reformation, that we are to refer the origin (so far, at least, as we are particularly concerned with them) of the literary censures which have emanated from the Church of Rome, it is proper to mention, as an introduction to the subject, a decree[a] issued by Pope Leo X.,[b] sacro approbante Concilio,

---

[a] This may be seen in *Concil. General.* Tom. IV. Romæ, MDCXII., edited by the learned Jesuit Sirmondus, as appears from the Preface to them being found in his works, T. IV. p. 437. Venet. MDCCXXVIII.; Vide etiam Cossart. *Præf. ad Conc.*: or in *Bullar. Rom.* Cherubini, T. 1. p. 413. Romæ, 1638.

[b] Called Leo de tribu Iuda, by Simon Bengnius, Episc. Modrusien., (*Orat.*, in sext. Sess. Lat. Syn.) and to him, the flattering words, diuine maiestatis tuæ conspectus, are addressed by Ant. Puccius, cam. Apost. clericus, in an oration made during the ninth Session: and also to the Pontiff is applied the 11th verse of Psalm LXXII.; Adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes seruient ei. *Concil. Gen.*, pp. 86. 131. 134. Conf. Tertull. adv. Marc., lib. v. cap. ix. *Sacrar. Cerim.*, lib. 1. §. 1. De indumentis. fol. mihi, 17. Dv Movlin's *Defence of the Catholicke faith*, pp. 476—83. Lond. 1610. Ioan. Zangeri *De Excomm. Dissert.*, p. 34. Witeb. 1607. Vide omninò *Brvtvm Fvlmen Papæ Sixti V.*, pp. 10-16. ed. penes me, orig. rariss. The author was Francis Hottoman. *Bibl. Antiq.* Ienæ, 1706. p. 402. The work is in Goldasti *Monarch.* T. III. pp. 68-126. Francof. MDCXIII. (Ind. Sixti V.)—Pope Adrian IV., said: non video, quomodo, qui locum hunc altissimum tenent, saluari possint. (Onvphrius, de vit. Marcelli II., in supp. ad Platin. p. 419. Colon. MDCXI.)

cilio, in the general Council of Lateran, 1515; the authority of which is acknowledged in the tenth rule of the Tridentine Index. In this decree the Pope complains that some persons presume to print, and sell publickly, books containing errors in faith, and pernicious doctrines, ac contra famam personarum, etiam dignitate fulgentium. He then states, that in consequence of such proceedings, various scandals have often arisen; and his conjectural, foreboding prophecy, maiora indies exoriri formidantur, was not in time without its due fulfilment. It is important also to observe, that the Vicar of his Holiness, and the Master of the Sacred Palace, are appointed to examine, and grant a license for printing books in Rome; while in other places this was to be done by the Bishop, or his Deputy, and the Inquisitor of heretical pravity.[c] If any Printer[d] should offend, the books were to be burned: he was to pay 100

[c] Conf. Decret. Inquis. aff. *Ind.* Alex. VII., p. 315. Romæ, 1664.

[d] By §. vi. *De impress. librorum*, (Ind. Clem. VIII. Romæ, 1596.) Printers and Booksellers are required to swear, that they will perform the duties of their office, catholicè, sincerè, ac fideliter; submitting to the rules of the Index, and the commands of their superiors. But before this time it was not unusual to have them sworn. The earliest instance amongst the books in my possession, is on the verso of the title of Sigeberti Gemblac. Chronicon, ed. Steph. 1513; where a privilege is granted, *a Jehan Petit libraire iure de luniuersite de Paris.* The next is at the end of Determ. theol. Facult. Paris. sup. Doct. Luth., die XV. Ap. MDXXI., being an order from the Rector of the University, *Librario nostro iurato in virtute fidei nobis prestite, vt hanc definitionem sedulo imprimat: Prohibemusque ceteris omnibus tam iuratis quam non iuratis,* &c. In the colophon of the Missale ord. Cister. 1526, we read: *ex quatuor Parisiensis academie bibliopolis iuratis.* I shall add examples which show the existence of the custom in different places. Conciones tres, per Adamum Delphium. *Lovanii,* Bergagne, Typogr. Iurat. MDLII. Again; De Missae sacrificio. Avth. Cvnero Petri. *Lovanii,* Bogard. Typograp. Iurat. 1572.—Antiqvi Scriptoris Eccl. ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ, &c. *Dvaci,* 1564. Typis Lodouici de Winde Typ. Iur.—Liber Ecclesiæ Gandauensis, per

100 ducats toward the building of St. Peter's Cathedral, and besides suffering suspension from his trade for a year, to be excommunicated; and if obstinate, to be punished still more severely.[e]

The Faculty of Theology at Cologne, and afterwards that at Louvain, devoted to destruction some of Luther's works in 1519. I have their *Condemnatio Doctrinalis*, with the *Responsio*, printed perhaps at Basil, and others at Selestad, and Wittemberg, in MDXX. (The Printer in this last place, was *Melchior Lotther, Iunior:* The Senior was at Leipsic; and Michael Lotther soon after at Magdeburg.) At this time I. Doelschius wrote his *Defensio* pro Mart. Luth., and Simon Hess composed a talented letter to the Reformer, (Basil. MDXXI.) which resembles in its style, Serle's "New Defence of the Holy Roman Church." (Lond. 1810.)

In Luther's *Rationis Latomianæ Confutatio*, (Witt. MDXXII.) he says: "Libros erroneos exurendos esse

cõsentio

D.Cornel. Iansen. *Gandavi*, Ex Off. Manilij, Typogr. Iurati. MDXCV.—I need mention but two afterwards. Officia Propria. *Namvrci*, Typis Henrici Furlet, Typographi Iurati. 1619; and Van Espen's Tract. de promulg. leg. Eccles. *Bruxellis*, Apud T'Serstevens Typographos juratos. 1712. (Vide Literary Policy, p. 31, note; and Supplement, p. 29.) "A Typographis & Bibliopolis qui nondum præstiterunt Iuramentum,... illud exigant, quos supra dictum est cap. 1. ab eis accipere debere professionem fidei." (*Statvt. Synod. Dioec. Tornacen.* Cap. VI. p. 7. Tornac. MDLXXXIX. Item, Cap. 1: "Singulis annis dictam fidei professionem renouent Bibliopole." Conf. *Statvt. Synod.* ibid. Anno 1600. p. 7. Dvaci.) "Nemo præter Typographos, Bibliopolas, & Librarios iuratos, vllos libros excudere, aut venales exponere præsumat." (*Decret. Synod. Prov. Mechliniens.* Anno 1607. Cap. V. p. 28. Antverp. MDCVIII.)

[e] There are two trifling errors in Mr. Mendham's account of this decree. The words "or the Inquisitor" (Literary Policy, p. 22.) should be "*and* the Inquisitor;" and "two hundred ducats" should be "one hundred." Also in the *Compend. Constit. Summ. Pontt.*, per D. Iac. Castellan. fol. 31. Venet. 1604, 140 *duc.*, are wrongly said to be the fine.

cõsentio & probo, sed non eos, quos nondum probaueris esse erroneos." "Nam & ego libros Papenses exussi." .... "Illi in Actis, xvij. [xix.] nõ exusserũt libros, donec cognita ueritate, scirẽt eos esse curiosos."

The *Determinatio theologicę Facultatis Parisien.*, issued from the Ascensian press in MDXXI. It censures Propositions from the treatise *De Captiv. Babylon.*, and on eighteen other subjects. I have the original, and a German reprint; together with the *Confutatio determ. Docţ. Parrhis.* Norimb. An. XXV., which bears the name of *Apologia*, Norimb. XXXI. (Ind. Trid.)

In 1520, xvii. kal. Iulii, Leo X., published his famous Bull, Contra errores Martini Lutheri, et sequacium.[f] I have copies of two Roman editions, and one soon afterwards printed at Antwerp. The Pope, having said, that if the laudable Constitutions, confirmed by his predecessors, for the extermination of heretics from Germany, were at that time observed, utique hac molestia careremus, proceeds to extract forty articles (they are numbered in the margin of the Antwerp edition[g]) from Luther's writings. As specimens, let us take the 26th and 32nd. The former is: certũ ẽ in manu eccl'ie aut Pape prorsus non esse statuere articulos fidei[h] .... : the latter: Hereticos comburi est contra uoluntatem spiritus.[i] All the articles being condemned,[k] as pestiferous,

---

[f] Vide Wilkins. *Concil.* Vol. III. pp. 689-93. Lond. MDCCXXXVII.

[g] In *Bullar.* Cherub., and generally, the 20th is divided into two.

[h] Vide *Novveavté dv Papisme*, par P. Dv Movlin, p. 178. A Gen. MDCXXXIII. In the Index of Card. Zapata, p. 798. Hisp. MDCXXXII., he is called: "Francisci Iunij discipulus, pessimus Caulæ Parisiensis minister."

[i] The remark of the Paris Doctors upon this is: Hæc ꝓpositio est falsa, contra voluntatem spiritus diuini asserta, & errori Catharorum & Valdensium consona. Dr. Wiseman says, with all imaginable innocence: (Letter to John Poynder, Esq. Lond. 1836, p. 2.) "In the

ferous, pernicious, scandalous, seductive of pious and simple minds; finally, as contrary to all charity, to reverence for S. R. E. *Magistre fidei*, and to obedience, the fountain of all virtues, the severest possible punishments, such as the greater excommunication latæ sententiæ, the inhibition of burial, and having the case reserved for the Roman Pontiff, except in mortis articulo, are imposed upon all who resist the decree.

Insuper quia errores prefati, & plures alii cõtinentur in libellis, seu scriptis cuiusdam Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini scripta....similiter dãnamus, reprobamus, &c. There is then a command given, which it would not be easy to evade: Omnibus & singulis....ne huiusmodi scripta....legere, asserere, predicare, laudare, imprimere, publicare, siue defendere, per se, uel alium, seu alios, directe, uel indirecte, tacite, uel expresse, publice, uel occulte, aut in domibus suis, siue aliis, publicis, uel privatis locis tenere quoquo modo presumant. After this, it is directed, that these writings should be diligently sought for, and publickly burned, under the penalties before laid down; and other works of Luther, though not containing his errors, are to meet with a similar fate, ut eius memoria omnino deleatur. Finally, the faithful are admonished, under the same sentence of excommunication, to avoid the condemned[l] heretics, (if they do not repent within sixty days,)

---

publications of Catholics, or in their sermons, you will not find the name of *heretic* applied to Protestants, however we may consider their doctrines heretical,—and observe there is a great difference between the two."

Pelliculam veterem retines, et fronte politus,
Astutam vapido servas sub pectore vulpem.

[k] Luther's defence is contained in his *Assert. omn. art.* Wittem. MDXX.

[l] In MDXVIII., Luther had written his *Sermo de virtute excoicationis*. The original tract, and reprints at Leipsic, 1519, are before me.

days,) not to have any intercourse with them, nec eis necessaria ministrent.[m]

Even Cardinals, Patriarchs, Archbishops, Bishops, and

---

[m] The entire of the decree is given by Paramo, in his very rare and valuable work, *De. orig et prog. Off. S. Inqvis.*, pp. 114-23. Matriti, CIↃ.IↃ.XCIIX. As I happen to have this book, I may take notice of the misprint in *Tit.* 3. *cap.* 6. §. 33., which very naturally led Mr. Mendham (Lit. Pol. p. 167, note.) to suppose, that probably some account of Luther's death was suppressed. *Tit.* 8. *cap.* 1., should be *tit.* 2. *cap.* 1; which is the place I have referred to above: so that *de eo* have understood *Luthero*, not *obitu*, and *fecimus* does not relate to a thing *future.* In the long list of errata this error is not corrected, though another is amended in the same column.—As it might be expected, in the Edictum fidei issued by Inquisitors, they do not forget those persons, who were known or reported, habuisse aut habere libros secte & opinionis Martini Lutheri aut aliorum hæreticorum. . . . aut Biblia Hispano Idiomate. (Param. Lib. III. p. 628. Conf. Molani *Theol. Pract. Compend.*, fol. 38, b. Colon. 1585. Qvarantæ *Svm. Bvllar.*, pp. 291-2. Venet. MDCXVI.)

This Bull is also to be found in Luther's works; and concerning it J. F. Reimmann remarks: Fallitur Jac. Ben. Bossuetus, qui lib. 1. de Variat. Eccles. Protest. §. 26. notas adspersas Lutherum auctorem habere conjectat, docet enim & Prologus & Epilogus, eas ab Ulrico Huttero [De Hutten] profectas, & Lutherus ipse in Epistolis Tom. 1. p. 299. b. (*Access. vber. ad Catal. Bibl. Theol.*, p. 248. Brvnsvigæ, 1747. Conf. Hoornbeeck. *Exam. Bvl. Pap.* Præfat. p. 5. Ultraj. 1652. Bossuet says in §. 25: Luther, dans les apostilles qu'il fit sur la bulle, disoit au Pape sous le nom d'un autre: *nous savons bien que Luther ne vous cédera pas; &c.* (Hist. des Variat. T. 1. p. 27. A Paris, 1770. Vide Luth. *Opp.* T. II. f. 56. Witeberg. 1562: fol. 54. Witeb. 1546.) It is strange that these notes should be enumerated inter Scripta Lutheri, in a curious book entitled, *Hussius et Lutherus*, id est Collatio Historica, &c. per M. Sam. Mart. Horzovinum, p. 59. Pragæ, 1618. With regard to the fact that other writings besides Luther's are introduced among his works, Vide N. Amsdorf. *Præfat.* Tom. 1. Ienæ, 1564. In this edition, the Bull and notes, of which I have an original copy, are at fol. 474. Adi Kortholt. *Hist. Ecc.*, p. 720. Hamb. 1708.—Reimmann's information was in all probability derived from Seckendorf. *Comm. de Luth.*, lib. 1. sect. 29. §. LXXIV. p. 115. Francof. 1692.

and other Prelates, are forbidden to read the books of heretics. "Extat ea de re non modo Leonis X. diploma, aut bulla ædita ad XVII. Cal. Iunij. [Iulij.] anno MDXX. sed etiam (ut unum ex recentioribus dicam) Iulij III.[n] qui neq; Episcopos, neq; Cardinales excepit, imo nominatim comprehendit." To Cardinal Morone, in carcerem coniecto pro magno crimine objicitur, quòd libros Luteranorum (ut uos dicitis) domi habuerit & legerit. These were the words of the accusation: Item de eo & super eo, quod idem Reuerendissimus & Illustrissimus Moronus Cardinalis libros et scripta hæreticorum tenuit, legit, alijsq; legendos, seu legenda exhibuit.[o]

Adrian VI., who succeeded Leo, wrote a Brief against Luther, *Dilect. fil. Consul. & Senat. Civ. Bamberg.*, dated ult. Nov. 1522. This is not in my edition of the Bullarium, Romæ, 1638., nor in the *Ampliss. Collect.*, by Car. Coquelines, Tom. IV. P. 1. Romæ, 1745: but it appears inter *Opp. Lutheri*, Tom. II. fol. 539. Ienæ, 1566., and in the *Analect. Histor. de Hadr. sext.*, edited by Casp. Burmann. Traj. ad Rhen. 1727. p. 483. The Pope begins with calling Luther, quantumvis errantem, oviculam nostram; and after sufficiently abusing him, and his followers, issues an order: ne apud vos, aut in territorio civitatis vestræ, hujusmodi libri vel impressi ultra divendantur, vel nondum impressi deinceps imprimantur. Imo vero quotquot in dicta civitate vestra inveneritis, juxta sedis Apostolicæ sententiam, &

---

[n] He exempts Inquisitors. (Bull. *Cum meditatio,* Castell. *Compend. Const.*, fol. 64, b. Vide Sandini *Vit. Pontt. Rom.*, p. 521. Patav. 1739. Gretser. *De ivre proh. lib.*, p. 206.)

[o] *Ad Seren. Sigismvnd. Polon. Reg.* &c. *Epist.* VERGERII, sig. E.3,4. Anno MDLVIII. The following autograph is on the title-page of the volume from which I quote: "Doctiss. uiro D. Io. Baleo autor d. dedi." Verheiden names the two together. (*Præstant. aliq. Theol. eff.*, p. 152. Hag. 1602.

& Imperiale Edictum comburi faciatis: and if they neglect to punish offending Printers, divine, and terrible vengeance is denounced against them, from which, etiamsi alioquin Christianissimi, they shall not escape. The marginal notes upon this ordinance were written by Luther, of whose edition I have a copy: they are humorous, and very satirical.[p]

Some notice should be taken of the Bull *in Cœna Domini*, because of its intimate connexion with the Indexes of prohibited books.

In different parts of his Bullarium, Cherubin refers to the account he has given[q] of this annual Anathema,[r] Tom. III. p. 183; in which place mention is made of all the Bulls of this kind, ex quibus pro temporum conditione, Romanos Pontifices aliquid immutasse cognoscatur: and the rest are with reason omitted. The Constitution of Urban V., which is here cited as the first apparently belonging to this class, is certainly very unworthy of the name; for it was published in the month of October, and not on Maunday-Thursday. There is an Ordinance of Nicholas III., anno 1280, which has much more relation to what we are seeking for. §. 19: Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publice vel priuatim de fide Catholica disputare, qui vero contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.[s] This doubtless is the sentence inserted almost verbatim in the *Sixth Book of Decretals*, made by

---

[p] Vide Seckendorf. *Comm. de Luth.*, lib. 1. sect. 54. §. CXXXII. pp. 224-5.

[q] Conf. Barlow's *Brvtvm Fvlmen*, marg. p. 169. Lond. MDCLXXXI.

[r] Vide Delbene, *De off. S. Inquis.* Tom. 1. p. 82, & sqq. Lugd. MDCLXXX. Ant. de Sousæ *Relect. de cens. Bvllæ Cœnæ*, Cap. II. Vlyss. 1615. Qvarantæ *Svm. Bvllar.*, pp. 235. 512. Venet. MDCXVI. G. Capucc. *Enchir. Eccles.*, fol. 88. Morton's *Fvll satisfaction conc. a dovble Romish iniqvitie*, pp. 10-12. Lond. 1606.

[s] *Bullar.* T. 1. p. 144.

by the command of Pope Boniface VIII., not many years afterwards; and surely the precept is not diminished in authority, by its appearance in the Canon-law.[t]

Julius II. comes next: his is the first perfect Bull in Cœna Domini; an. 1511.[u] Cherubin then passes on to that of Paul III. 1536. A part of §. 1. deserves to be quoted: Excõmunicamus, & anathematizamus.. ..librosq. ipsius Martini, aut quorumuis aliorum eiusdem sectę sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicę, quomodolibet legẽtes, aut in suis domibus tenẽtes, imprimentes,[v] aut quomodolibet defendentes, ex quauis causa publice vel occulte, quouis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defensores eorumdem.[w]

It is unnecessary to pursue this subject farther: but before I proceed to other matters, I am glad to avail myself of the present opportunity, to acknowledge the debt of gratitude, which I owe to my learned and kind friend, Mr. Mendham, whose valuable work on "The Literary Policy of the Church of Rome," cannot be dispensed with by any one, who is anxious to be made acquainted with facts, about which it is enough to say, they are as important as they are generally unknown.

The Jesuit Gretser speaks thus of Pope Gelasius I., an. 494: Edidit quoque Gelasius Pontifex Indicem in Concilio Romano septuaginta Episcoporum.[x] This decree, containing a list of prohibited books, has reference

ence

---

[t] *Sext. lib. dec.* l. v. tit. ii. cap. ii. fol. cxciiii. edd. penes me, Par. MDXXXIJ. & MDLXXXV. col. 613.

[u] *Ind. Bvll. Brev. et Const.*, p. 28. Romæ, 1627. 12mo. Conf. Whitby's *Disc. of the laws against Hereticks*, p. 84. Dub. 1723.

[v] Conf. Delbene, *De Off. S. Inquis.* Tom. 1. pp. 105-9. Gretser. *De ivre proh. lib.*, p. 211.

[w] *Bullar.* T. 1. p. 522. Vide Bp. Phillpotts' *Letters to Butler*, p. 473. Lond. 1826.

[x] *De ivre et more* &c. p. 70.

ence only to publick reading in the Church, and not to private study.[y] It was first published by the famous Isidorus Mercator; and is to be found in Gratian, and in the tomes of the Councils. Bishop Barlow remarks, that, "to reconcile the contradictions of this Canon and Council to the present opinions of *Rome*, they are glad to say, that this Canon is so much corrupted, that they cannot tell which words in it are really the words of *Gelasius*, and which not."[z]

Reimmann in his *Catal. Bibl. Theol.*, informs us, that the first general Index of prohibited books, after the decree of Pope Gelasius, in the fifth century, was printed at Venice, an. 1543. But as the testimony of Vergerio, *apparently* in favour of the year 1548, is quite conclusive against this supposition, it is evident that the great similarity between the figures 3, and 8, will sufficiently account for the mistake.[a]

Let us now consider what is *really* the date of the first Italian Index. There cannot, I believe, be any doubt, that, as Mr. Mendham (*Lit. Pol.*, p. 25.) and the Catal. Bibl. Bunav., assert, there is an error in the first

---

[y] Conf. Raynaud. *Partit.* 1. *Erot.* x. p. 297. *Opp.* T. XI. Pozæ *Elucid. Deip.*, lib. 2. tract. 15. p. 712. Lvgd. 1627. Pamel. Tertull. init. dedic., ad Greg. XIII. F. Pegnæ comment., in *Direct. Inquis.*, pp. 329-30. Romæ, 1585.

[z] *Directions*, pp. 20-21. Oxford, 1700. Vide not. ad verb. Mandamus, can. *Sanct. Rom.* Dist. 15. in editt. Paris. 1612. 1618. Courayer, note, *Hist. du Conc. de Trente*, T. II. p. 137. A Londres, 1736. Bevereg. *Cod. Can.*, p. 34. in Cotel. *Pat. Apost.* Vol. II. Cosin, *Schol. Hist.*, p. 123. Lond. 1672.—Eymericus has it, iuxta emendationem factam Decreti Romæ editi anno 1582. *Direct. Inquis.*, pp. 57. 328. Rom. 1585.

[a] Conf. *Ind. Brasichell.*, p. 116. "Anno tamen Dom. 1543. mense Iulio, ab eodem Paulo III. quatuor Cardinales Inquisitores constituuntur qui Bononiæ edictum contra vendentes, & retinentes libros prohibitos promulgarunt." (Paramo, *De orig. Off. S. Inqvis.* Lib. II. p. 125. Matriti, 1598.)

first date in the title-page of Vergerio's Italian book, mentioned by Peignot;[b] so that MDXLVIII., should be MDXLVIIII. But the figures 48 used by Vergerio, in his notes to the Postremus Catalogus, 1560, seem at first sight rather unmanageable; and they have surely been the guide of Gretser,[c] and Raynaud,[d] and have also been followed in a defence of Poza.[e] Until a better remedy is proposed, we may probably be satisfied with remembering, that three parts of the figure 8 make the old figure 9 when written; so that though Vergerio wrote 49, this mistake, as well as the former one, might have easily occurred: and we need not go far for an instance of almost a similar misprint. In the title-page of Vergerio's treatise *De Idolo Lauretano*, 1554, a quotation from Scripture is thus marked; Matth. 2ꝶ; that is, of course, 24: but in the edition of 1556, it is erroneously, Matth. 29.

Mr. Mendham, merely from an oversight, (which it is sometimes almost impossible to avoid upon these subjects,) mistakes in saying, *Lit. Pol.*, p. 26, that Vergerio asserts, that the Index of 1549 was written by the command of Paul IV.,[f] for *he* was not elected Pope until 1555. Marchand, p. 163, cites Vergerio thus: JOANNES CASA *Archiepiscopus Beneventanus*, *in tota Venetorum ditione* PAULI III. *Papæ Legatus*, CONSCRIPSIT EJUS MANDATO PRIMUM CATALOGUM, &c.; and in the margin says: *apud* Wolfii Lect. Mem. *tom.* II. *p.* 692.[f] But the words EJUS MANDATO are here falsely attributed to Vergerio; (Vide *Annot. in Catal.*, fol. 249.) so that inaccuracy prevails in the whole statement. Wolfius, how-

---

[b] *Dict. des livres condamnès au feu.* Tome 1. p. 256.

[c] *De ivre et more proh. libros*, p. 101. Ingol. MDCIII.

[d] *Partit.* 1. *Erot.* 1. p. 203. *Opp.* Tom. XI. Lvgd. MDCLXV.

[e] *Sanctiss. Dom. D. N. Vrb. Papæ oct.*, fol. 17, b.

[f] Conf. *Memoirs of the Council of Trent*, p. 166. Lond. 1834.

[f] Lauingæ, 1600.

however, is not in fault with respect to the error of *sicut* for *sentit*, that Mr. Mendham has corrected. The blame must be laid on Marchand's Dictionary; in which, if we take pleasure in remarking more mistakes, it will be satisfactory to see Francus[g] unjustly reproved along with Baillet,[h] who has been misled by Father Paul;[i] and to find *Pape Pie IV.*, instead of *Paul IV.*, spoken of as the person who first entered in his Index *Ioannis Casæ Poemata.*[k]

I may here observe, that besides the allusions made to Casa, by Naogeorgus, (*In Catalogum Hæreticorum nuper Romæ editum*;) this Reformer has written an express satire, twenty-three pages in length, against him, beginning at p. 175. *Opp.* Basileæ, 1559. Some writers, for instance M. Balzac, and Jurieu, have fallen into an error in supposing, that Casa,[l] the author of the first Italian Index, was made Archbishop of Beneventum by Paul IV., whose reign as Pope did not com-

---

[g] *Disqvis. de Indicibus*, pp. 4-5. Lips. MDCLXXXIV.

[h] *Jugem. des Savans*, Tom. II. p. 15. Amst. 1725.

[i] *Hist. du Conc. de Trente*, T. II. p. 138. A Londres, 1736.

[k] The article *Index*, which Marchand promises, is not to be found in his book. Perhaps it would not be fair to blame the Editor for this, after what he has said in his *Avertissement;* but a reader whose motto might be timeo Danaos, will at least give him credit for candour, in confessing a dislike to those treatises, *en quelques endroits contre la Réligion Catholique.*

[l] Vide Balei *Act. Rom. Pontt.*, pp. 458-9. Francof. 1567, or Studley's curious translation, *The Pageant of Popes*, fol. 190. Lond. 1574. The word *Catalogum* is here rendered, "*recordes of malefactours.*" Lydii edit. pp. 569-70. Lvgd. Bat. 1615. Blount, *Cens. celeb. Auth.*, p. 454. Lond. MDCXC. Possev. *Appar. Sac.* T. II. p. 132. Venet. MDCVI. *Ep. nunc.* præf. ad *Consil. quor. Episc.*, ed. ex Bibl. G. Crashauij, sig. A 4. Lond. 1613. *Traite Preparatif à l'Apologie pour Herodote*, par Henri Estiene, p. 107. L'an. MDLXVI.——I have *Casæ Latina Monimenta*, Florent. 1567. Cum privil. Adi Francum, p. 111.

commence till eleven years after that appointment had taken place.[m]

Vergerio, to whom we are so much indebted, says that in the first Catalogue scarcely seventy books were condemned. A second was printed at Florence, in 1552: a third at Milan, 1554; concerning which we read in the dedication prefixed to the treatise *De Idol. Lauret.*, of the same date: Certum est hoc ipso anno euulgatum fuisse ab ipso Papatu Mediolani Catalogum, in quo trecenti eius hostes numeramur, quanquam non omnes adhuc, qui aut Latinè, aut Italicè scripsimus, numeramur, qui verò tantùm Germanicè, aut Gallicè scripserunt, fuerunt omissi. In that year a fourth Catalogue was formed at Venice; and lastly, a fifth appeared at Rome in 1559. With regard to this, let us hear the same distinguished writer again: Obseruare licet, nunc in tota Italia......vix vnum, aut alterum apparere, qui vel mediocrem conferre in defendendo Papatu eruditionem possit......Vicissim verò cum Antichristus antè triennium omnium eorum nomina collegisset, qui contra se calamum strinxerunt, eosque catalogo edito comprehenderit, dirisque deuouerit, more suo, hi sunt quadringenti ferè numero, si incipias cōnummerare à Luthero, &, Deū immortalem, quales pietate, quales eruditione græca scilicet & hæbraica, non modò latina lingua instructissimi viri. An non hoc memorabile? Deum scilicet tam multos, tamque præstantes suscitasse, qui eius causam defenderēt, Antichristum verò cum omnibus suis Idolomanijs & falsis cultibus euerterent, vt euertunt. (*Responsio Vergerij ad lib. Antichristi Romani*, sig. D. Regiomonti, 1563.) The character given by Gretser,[n] of this celebrated, and only guide, about the early Indexes; viz:....quamuis nusquam non

[m] Menage, *AntiBaillet*, p. 167. Amst. 1725.

[n] *De ivre* &c. p. 102.

non insaniat potius ille Apostata, quàm scribat, in libellis tamen contra Catalogos librorũ vetitorum furori suo omnes habenas laxat. . ., seems to have pleased Spondanus;[o] and Raynaud,[p] it would appear, copied from him.

Natalis Alexander[q] writes thus of Paul IV.: Librorum prohibitorum Indicem anno MDLIX. promulgavit, ut fidei morúmque integritati consuleret. Non solùm Hæreticorum libros, sed etiam Catholicorum,[r] quorum

---

[o] *Annal. Baron. Contin.* T. III. p. 324. Lutet. 1641.

[p] *Partit.* 1. *Erot.* 1. p. 203. Opp. T. XI.

[q] *Hist. Ecc.* Tom. VIII. p. 51. Paris. MDCXCIX.

[r] Amongst these must of course be numbered the famous *Consilivm Delectorvm Cardinalium, & aliorum Prælatorum, de emendanda Ecclesia, S. D. N. D. Pavlo III. ipso iubente conscriptum & exhibitum. MDXXXVII.* This was drawn up by four Cardinals, and five Prelates, appointed to examine into, and propose remedies for prevailing abuses. The second signature to it is, Ioh. Petrus Card. Theatinus; who having afterwards been raised to the Pontificate, as Paul IV., upon the principle *tempora mutantur,** *&c.*, prohibited the advice which he himself had assisted in giving. We cannot be surprised that his Holiness did not approve of such a sentiment as this: ita quòd uoluntas Pontificis qualiscunque ea fuerit, sit regula qua eius operati-

* Another instance of the deterioration of character produced by a similar promotion, is Æneas Sylvius; who having written *Comment. de gestis Basilien. Concil.*, condemned by the Index of Paul IV., when he became Pius II., (though not a second Pius Æneas,) found it necessary to publish a Bull of retractations, which is at the beginning of his works, Basil. 1571.—"*Æneas Sylvius* devenu Pape changea bien de langage." (Lenfant, *Hist. du Conc. de Basle*, T. II. p. 261. a Amst. 1731.) Si ipsum Auctorem puduit huius sui Operis; cur ergo Illyricus & alij nouatores illud, ceu raram gemmam, exosculantur, omnibusq; exosculandum offerunt? (Gretseri *Mysta Salmvr.*, p. 522. Ingol. MDCXIV.) The Synod of Basil is left out in the Roman edition of the Councils by Sirmondus, through the means of Cardinal Bellarmin; (Vide Richerii *Hist. Conc. Gen.* Lib. 3. c. vii. p. 212. Colon. 1681. *Fascic. rer. expet. & fug.* Præf. p. iv. Tom. 1. Lond. MDCXC.) and the list of general Councils by Ant. Augustin, (who was one of the four persons deputed at Trent, to make a decree upon the Index of prohibited books, Adi Le Plat, *Monvment.* T. VII. P. 2. p. 170. Lovan. 1787.) which in his *Antiq. Collect. Decret.*, edd. Paris. MDCIX., & MDCXXI., included Basiliense sub Eugenio quarto an. 1431, in his *Ivris Pontif. Epitome*, Paris. MDCXLI., is falsified: but, oportet memorem esse mendacem,—the thing is easily discovered; for between the lines, Constantiense sub Martino quinto, 1417, and Ferrariense & Florentinum sub eodem, 1438, that about the Synod of Basil is evidently wanted, as the Council of Florence was not held under Martin V.

rum lectio fidelibus perniciosa esset, cujuscunque argumenti, etiam profani, vel à suspectis Typographis editos, eo Indice complexus est, quos sub pœna Excommunicationis ipso facto incurrendæ, & Summo Pontifici reservatæ, privationis & incapacitatis quorumcumque Munerum & Sacerdotiorum, perpetuæ infamiæ, à quoquam legi vel haberi prohibuit. Heidegger's[s] statement is worth transcribing. Quin etiam contexuit hæc Inquisitio Catalogum 72.[t] Typographorum, quorum omnium libros, quos illi scilicet typis suis evulgâssent, à quocunque auctore, de quacunque arte, aut quocunque Idiomate prodijssent, quin & omnium Typographorum, qui vel unum librum hæreticum edidissent, omnes libros prohibuit, ut jam vix unus legendus liber superesset.

The words of Spondanus are very intelligible: Pius IV. Pauli successor rigorem hunc temporans.[u] It will be well for the unity of the Church, if we do not presently see, that, quod vnus ex Papis commendat, alter vitu-

---

ones ac actiones dirigantur: ex quo procul dubio effici, ut quicquid libeat, id etiam liceat. I have a copy of the extremely rare original edition, of which I have given the title. It was printed in MDXXXVIII., and has the arms of Paul III., impressed on it. The reprint of Sturmius is also in my possession, Argentor. MDXXXVIII., and the reply of Cochlæus, entitled, *Aeqvitatis Discvssio;* Lipsiæ, same year. It is very remarkable that the Consilium is extant in Tom. III. *Concil.*, per Crabbe, pp. 819-24. Colon. MDLI., but in other editions, "Pontificiorum furto & fraude desideratur." It is at the end of Carranza's *Svmma Concil.*, ed. Salmant. 1551, but not in that Lvgdvni, MDCI. Vide *Hist. Exam. of Gen. Counc.*, (by Jenkins,) pp. 4-5. Lond. MDCLXXXVIII. Osiandri *Papam non Papam*, p. 76. Tvbingæ, MDXCIX. Mendham's *Literary Policy*, pp. 48-9., and *Council of Trent*, Introd. pp. 11-14.

[s] *Conc. Trid. Anat. Hist-Theol.;* p. 646. Tigvri, 1672.

[t] This should be 61.

[u] *Ann. Bar. Con.* T. III. p. 324.

vituperat.[v] But let us first hear Capuccini :[w] Pro notitia authorum condemnatorum ante Indicem Concilij Tridentini, recurre ad Indicem Romanum, &c.—In the latter Catalogue, the following are forbidden :[x] Abdias de vitis XII. Apost. ; Itinerarium Petri per Clementem ; Opus imperfectum in D. Matthæi Euangelium ; Nicolaus Cabasila ;* Almaricus ;[y] Gulielmus de S. Amora ;[z] Iacobi Almain liber contra Thomam de Vio ; (Cardinal Cajetan ;) and Ioannis Casæ Poemata : but not one of these is condemned in the Tridentine Index of Pius IV., 1564,[a] or in that of Clement VIII., 1596 ;[b] and we should

[v] Vergerius, fol. 269. Accipimus equidem et laudamus ante omnia ingenuam Synodi Confessionem, quòd superiores videlicet prohibitiones in animis hominum scrupulos ingenaverint, & *querelarum causas* excitaverint. His nempe verbis non obscurè pulsat Synodus Indicem, jussu Pauli IV. Romæ ab Inquisitoribus compositum, & An. 1559. typis impressum. (Heidegger, ut sup.)

[w] *Ench. Ecc.*, f. 215, b.

[x] Vide *Worke, more worke, and a little more worke for a Masse Priest*, p. 94. Lond. 1628.

[y] Parsons' *Three Convers.*, pp. 515. 530.

[z] *Ib.* p. 538. James' *Explanation of ten Articles*, p. 17. Oxford, 1625.

[a] Forerius acknowledges the fact, by the words paucis tantum demptis, in the beginning of his Preface ; and gives as a reason for the former Index not being received in some places: quòd in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti priuati, magno incommodo afficerentur. This passage is incorrectly cited in an apology for Poza, (foll. 94. 96. 102.) to prove that Spain did not fully recognize the Index of Trent.

[b] All but Casa are omitted by Sixtus V., in *his* Index, (Romæ, MDXC. 4.) which having been suppressed, Mr. Mendham has republished in 1835. The Constitution by which Sixtus V., instituted fifteen Congregations of Cardinals, is dated, Romæ, 1587. 11 Kalend. Febr. Mr. M. (*Lit. Pol.*, p. 98.) through accident, gives the date of the one which follows.—Abdias, as one of the second class, is prohibited *donec repurgetur*, in the Appendix to the Catalogue of Trent, ex mand. Philippi II. p. mihi, 56.

should never forget that they are therefore consequently allowed.[c]

Though it will cause a digression from my subject, I must here make some remarks upon these books, whose fate, as we have seen, has been reversed.[d] The proscription of Abdias by Paul IV., is mentioned by Espencæus,[e] and Sixtus Senensis.[f] My edition of the *Historia certaminis Apostolici*, is that published by Ioannes Faber, Doct. Theol. Sorbon. Paris. 1566.[g] Abdias is said to have been made the first Bishop of Babylon by the Apostles. Lazius, (Præf. p. 9.) and Faber, (marg. foll. 5, & 15.) speak so highly of him, as to doubt whether *he* copied some things from St. Luke, or St. Luke from him. This apocryphal book is cited by Harding,[h] to prove that St. Matthew celebrated the Mass

---

[c] An exception to this rule must be made, in the case of a heretic of former times, and especially if he was one of the first magnitude. For instance, Raimundus Lullius, who had long borne that character, and is declared in the *Direct. Inquis.*, par. 2. quæst. 9, to have been edoctus à diabolo, after having had his sentence confirmed in the Index Romanus, is apparently acquitted in that of Trent. However, it is certain that he does not escape: for *Reg.* 1, of the latter Index decrees, that books condemned by Supreme Pontiffs, or General Councils, before the year 1515, are to be considered as now being in the same state. Conf. *Capuccini*, foll. 215, b. 218, b.—219. Bellar. *De Script. Ecc.*

[d] Tot enim indices expurgatorios & librorum prohibitorum Catalogos habent, ut sibi ipsis obstent tricasque nectant. (Morhofii *Polyhist.*, lib. 1. c. 8. p. 76. Lubecæ, 1688.)

[e] *De Contin.*, l. 5. cap. 5. p. 624. Paris. 1565.

[f] *Bibl. Sanct.* Tom. 1. lib. 2. p. 95. Venet. MDLXXV.

[g] It is extraordinary that such writers as Labbè, (*De Script. Ecc.*) Cave, (*Hist. Lit.*) Du-Pin, (*Bibl.*) and Bayle, (*Dict.*) should concur in the mistake of saying that it is contained in the Bibliotheca Patrum.

[h] Jewel, *Of Priuate Masse*, p. 4. Works, Lond. 1609. Vide *Reioindre to Jewel's Replie*, fol. 33. Ant. MDLXVI.

Mass in Ethiopia: also by Gregory De Valentia,[i] Lindanus,[k] Bellarmin,[l] Martial,[m] and others; as may be seen in Cocus,[n] and James:[o] but it is rejected by Molanus,[p] Possevinus,[q] Hessels,[r] and Baronius.[s]

We now come to speak of the Itinerarium Petri. This is the same as the Recognitions of Clement, and is to be found, according to Rufin's translation, in Cotelerius's *Pat. Apost.* Tom. 1. The words of the declaration respecting it, in the Roman Council, said to have been held under Gelasius, are these: Itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur sancti Clementis libri decem, Apocryphum:[t] and the censure passed upon

---

[i] *De Missæ sac.*, lib. 1. c. 4. p. 703. Opp. Lvtet. CIϽIϽCX. Copi *Dial.* 2. pp. 170. 196. Ant. MDLXVI.

[k] *Panop.*, l. 4. c. 98. p. 516. Colon. MDLX.

[l] Lib. II. *De Monach.*, cap. 27. col. 525. *Disp.* T. II. ed. penes me, Ingol. MDCI. It is pleasant to find this Jesuit saying elsewhere: Ego certè nullum ab eo testimonium petij. (*De bon. op.*, Lib. II. c. 24. col. 1491. *Disp.* Tom. IV.)

[m] *Of the Crossè*, foll. 73-4-5. Ant. 1564. Conf. Calfhill's *Avnswere*, Lond. 1565. fol. 51, where, speaking of the incredible travels of Abdias, he says: "Eyther was your author a lyer, or a leude byshop; to forsake hys charge, and be such a landleaper. But a lyer he was." Concerning this book, Vide Wood's *Ath. Ox.* V. 1. 379. 658. Lond. 1813. Strype's *Annals*, pp. 508-9. Lond. MDCCXXV.

[n] *Cens. qvor. Script.*, p. 43. Lond. 1614. Conf. Chemnic. *Exam. Conc. Trid.*, pp. 85. 496. 784. Gen. MDCXXXIV. Ottii *Exam. Perpet. in Ann. Baron.*, p. 219. Tig. MDCLXXVI. Rainoldes, and Hart, p. 505. Ittigii *Hist. Ecc.*, cap. 1. §. xx. Lips. 1709.; & omninò Fabricii *Cod. Apoc.* Vol. 1. p. 388. Hamb. 1719.

[o] *Corruption*, p. 1. Lond. 1688.

[p] Lib. I. *De fid. Hæret. seru.*, c. vi. p. 13. Colon. 1584. *De Pictvris*, fol. 78. Lov. MDLXX. Perkinsi *Problem.*, p. 10. Cantab. 1604.

[q] *Appar. Sac.* Tom. II. verb. Seuer. Sulp. p. 213. Venet. MDCVI.

[r] Cens. de quib. Sanct. hist., imp. Louan. cum Vsuard. *Mart.*, 1568. c. 4, & 10.

[s] Ad an. 51. n. 51. *Ann.* T. I. p. 392. Ant. MDCXII.

[t] Such was the love of Sichardus for what he edited, that he ventures to write thus: Nondum satis mecum constitui, quid illa ueterum

upon it by Pope Paul IV., is spoken of by Sixtus Senensis.[u]

Bellarmin[v] quotes one of these books in favour of free will.[w] They are also alleged by[x] Baronius,[y] Pighius,

autorum censura sibi uelit, quæ distin. xv. cap. Sancta Ro. habetur, ut omittam quod quædam isthic ex diametro inter se pugnant. (*Ep. nvnc ad Episc. Trid.* Basil. MDXXVI.)

[u] *Bibl.* Tom. 1. lib. 2. p. 114.

[v] Tom. IV. *De grat. & lib. arbit.*, lib. iv. c. 8.; also lib. v. c. xxv., where he affirms, that though these books are apocryphal on account of their depravation, yet they are manifestly not corrupted in the places which serve his purpose; and when a passage in *lib.* 1. *Recog.*, appeared against him, the work has not of course the least authority. Tom. 1. *De Rom. Pont.* Lib. II. cap. II.

[w] In like manner, on the same subject, T[homas] B[ailey] in his learned and rare book, *An End to Controversie*; (which Dr. Milner seems to have known;) p. 313. Doway, 1654. 4to. Dod, in his *Church History of England*, (Vol. III. p. 64. Brussels, MDCCXLII.) says through mistake, that Cartwright was one of those who suspected Bailey's fidelity in his relation of the Conference between King Charles I., and the Marquis of Worcester. The contrary is plain from the address to the reader in *his* edition of the *Certamen Religiosum*, Lond. 1651. Besides these books of Bailey, and Cartwright, I have two letters, apparently written by the former to Dr. Boughen, about the *Church Catholick*, printed with the answers, Lond. MDCLIII. Vide Wood's *Ath. Ox.* II. 282. Lond. MDCCXXI.

[x] Dr. James (*Treatise of Corruption*, p. 6.) mentions Waldensis also; but this writer (*Doct. fid.* Tom. I. fol. 135. Paris. MDXXXII., or p. 266. Venet. MDLXXI.) refers to the sixth book *disput.*, or *disposit. Clem.*, of which Eusebius speaks, *Hist. Ecc.*, lib. 2. cap. 1. The original is, των ὑποτυπωσεων. (fol. mihi, 11, b.) Haymo translates it dispositionum, in his *Enchiridion de Christ. rer. mem.*, of which I have editions, Colon., & Hagan., in MDXXXI., and Halæ, MDL. Valesius makes it institutionum. I believe that Eusebius alludes to cap. xiv. lib. 6., and to cap. xlvi. lib. 7., of the Apostolic Constitutions. Conf. *Access. Anon. ad Cavei Hist. Lit.*, p. 1. in Vol. II. Basil. MDCCXLV. Bellarm. *De Rom. Pont.*, lib. 1. cap. xxvi. col. 705.

[y] Tom. I. ad an. 34. n. cclxxv., et ad an. 58. n. xxxii. p. 530; saying in the latter place: Si ex apocryphis veritatem aliquando expiscari conceditur. (Ad an. 51. n. 53, they prove to be *cœnosus*

ghius,[z] Malvenda,[a] Coccius,[b] and Harding ;[c] but are slighted by Senensis,[d] Driedo,[e] and Pererius.[f]

The Opus imperfectum in Matthæum is next to be considered. It contains fifty-four Homilies, attributed to Saint Chrysostom, who is, without dispute, the author of ninety-one others on the same Gospel. The prohibition of this work in the Index Romanus, is likewise noted by Sixtus Senensis.[g] It is frequently adduced by Roman Catholic writers ; amongst others, by Bellarmin,[h] The Rhemists,[i] Coccius,[k] and Parsons :[l] I also find a reference in *Catech. Rom.*, par. IV., p. 540. Venet. MDCCII. ; and in *Certamen Religiosum*, p. 70. Lond. 1651. However, Baronius[m] tells us, that it was composed, ab incerto auctore, sed certo hæretico, hæreti-

---

gurges.) The Cardinal, ad an. 44. n. xlii. p. 323. ed. Ant. MDCXII., describes these books as in primis amongst writings, apocrypha, vel omnino reiecta. Finally, in Tom. II. ad an. 102. n. 22. p. 19. Ant. MDCXVII., he declares: consultius nobis visum, ab iisdem in nostris Annalibus abstinere.

[z] *Hierarch. Ecc.*, lib. 1. cap. vi. p. 80. Colon. MDLXXII.

[a] *De Antichristo,* lib. 8. p. 406. Romæ, MDCIIII.

[b] *Thesaur. Cathol.* T. I. 404. 761. Tom. II. 54. 76. 257. 797. Colon. MDCXIX., & XX.

[c] *Confut. Apol.*, par. 1. fol. 34. *Detection,* p. 220.

[d] Tom. I. lib. 2. p. 113. ut sup.

[e] *De Ecc. script. & dog.* l. 4. p. 603. Louan. MDXXXIII.

[f] *Comm. in Gen.*, l. ii. q. 1. p. 207. Lvgd. MDXCIIII. Vide etiam Cotelerii *judicium ;* et n. 6. p. 387. Tom. I. ed. opt. Amst. MDCCXXIV. Le Nourry, *Dissert.* 11., in *Appar. ad Bibl. Max. Pat.* Paris. MDCCIII. Cranmer's Answer to Gardiner, p. 167. Lond. MDLI. *Confer.*, Rainoldes and Hart, p. 272. Lond. 1584. Comber's *Roman Forgeries*, p. 188. Lond. 1673.

[g] *Bibl.*, lib. 4. p. 485.

[h] *Dispvt.* Tom. IV. coll. 780. 1276. 1343, & 5.

[i] *Nevv Test.*, pp. 213. 557. 576. Rhemes, 1582.

[k] *Thesaur.* 1, 354. 2, 246. 507. 926. 1061.

[l] *Three Convers.* Preface, p. 6. 1603.

[m] Ad an. 407. pp. 263-4. Tom. V. Ant. MDCLVIII.

reticorumque deterrimo; and Possevinus[n] adds, Quin & ipse autor qualis fuerit se prodit, potissimum Homil. 49. Bellarmin[o] supposes, credibile est auctorem fuisse Catholicum, sed opus illius ab Arianis esse depravatum. Again: alioqui liber doctus & minime spernendus. He is not quite so well inclined to praise it, when speaking of a passage quoted from Hom. 11., by Peter Martyr, against Transubstantiation.[p]

The following words are in §. iiij., *De correct. libror.*:[q] In libris autem catholicorum veterũ, nihil mutare fas sit, nisi, vbi aut fraude hæreticorum, aut typographi incuria manifestus error irrepserit. Gretser[r] cites this direction, to prove that the writings of the Fathers are free from censure. The same Jesuit[s] reproaches Protestants thus: Quidquid in scriptis Patrum non satis arridet, id aut supposititiũ clamitant, aut nouũ esse mẽtiuntur. Hart[t] also in reply to Rainoldes: "Now you haue the way, if you can hold it. Deny all the writers that doo make against you, and say they bee counterfeit." The Rhemists[u] too declare, that this is "an old slight of Heretikes."

Such is the accusation brought against us, for disregarding the evidence of spurious writings, and the Gibeonitish pretence of antiquity with which we are so often assailed: for truly, vix vllus est ex antiquis patribus, in

---

[n] *Appar.* Tom. II. p. 154. Ven. MDCVI. Vide Whitakeri *Opera*, T. I. pp. 483. 556. Genevæ, MDCX.

[o] *De Script. Ecc.*, p. 94. Colon. MDCLXXXIV.

[p] *Disp.* T. III. lib. ii. de Euch., c. xxii. col. 618.

[q] *Ind.* Clem. VIII., p. 43. Romæ, 1596.

[r] *De ivre* &c. pp. 15. 332.

[s] P. 291. There was not much danger of the members of his Society in the College at Augsburg being injured by reading heretical books; for, speaking of the promptuarium of these, he says: Cuius, vtpote promuscondus, claues semper penes me habeo. (*Relat. de stvd. Iesvit. abstrvs.*, p. 41. Ingol. 1609.)

[t] *Svmme of the Conf.*, p. 516. Lond. 1584.

[u] In Act. xvii. 34.

in cuius nidum alieni pulli, ijque deformes, non sunt suppositi; in cuius nomen alieni partus, ijque infœlices, non inuaserunt.[v]

It would not be difficult to show by many examples, that the plea of a *fraus hæreticorum* in the text of an author, has on various occasions been useful to our adversaries. May we not therefore ask, Quis tulerit Gracchos de seditione querentes?

In the Bibliotheca[w] of Sixtus Senensis, Origen is adduced against Transubstantiation: his doctrine is, *typicum ac symbolicum corpus.* Let us hear the explanation of Senensis: Suspicor locum fuisse ab hæreticis deprauatum. In Bellarmin,[x] a testimony of Eusebius against the primacy of the Pope, is thus answered: Respondeo, locum Eusebij sine dubio esse corruptum. To a passage cited from Ignatius[y]; *Vnum poculum omnibus distributum*, the same Jesuit replies: Neq; multum fidendum est Græcis codicibus . . . multi sunt enim in eis errores[z]. Brasichellen[a] has recourse

---

[v] Doctiss. Coci *Præfat. ad lect.*, p. 1.

[w] Lib. VI. Annot. LXVI.

[x] *De Rom. Pont.*, lib. 1. c. xxvi. col. 706. Paramo says: Nec curandum est de opinione, & Historia Eusebij. (*De orig. Inqvis.*, lib. iii. p. 436. Conf. White's *Replie to Fisher*, p. 128. Lond. 1624.)

[y] *Interp. Ep. ad Philad.* Cotelerius, Vol. II. p. 77. The Magna Bibliotheca Patrum, Tom. 1. p. 85. Colon. MDCXVIII., and the Maxima Bibliotheca, T. II. p. 83. Lvgd. MDCLXXVII., have the sentence thus corrupted: unus calix qui PRO omnibus nobis distributus est. A little after this, Ignatius writes: Virgines, solum Christum in precibus ante oculos habete; but instead of precibus, ANIMABUS is introduced in ed. Antverpiae, apud Steelsium, MDXL., fol. 36: and Featley adds impress. Lugdun. 1572.

[z] *De Sacr. Euch.*, lib. iv. c. xxvi. col. 906.

[a] *Indicis* pag. 102. This is copied from him into the *Bibl. Pat.* Tom. III. Paris. 1610. p. 22; Tom. I. ed. Colon. 1618. p. 85; and into the *Bibl. Max.* Tom. II. P. I. p. 83. Lvgd. 1677.—— I have an epistle of Kilian Leib to I. Cochlæus, in which he endeavours to prove the same thing. The title is: *Resolvtio qvæstionis de S.*

course to a similar evasion; and other instances may be seen in Bellarmin[b]. I shall conclude with one, which ought not to be omitted; and then the Cardinal will kindly supply us with an answer to them all. There is an Epistle of Epiphanius to John Bishop of Jerusalem, amongst the works of St. Jerome[c], who has translated it into Latin. At the end of this, he says, that having entered into a certain Church to pray, he found a veil hanging on the door, tinctum atꝙ depictum & habens imaginem x̃p̃i. uel sancti cuiusdam; and perceiving that

Pavlo Apostolo, an coniugatus fuerit nec ne. Ingolstad. MDXLV. The words, nisi id sit Ignatio malè aliundè adiectum, &c., are appointed by the Belgic Index Expurg., (Vide p. 68. ed. Lugd. MDLXXXVI.) to be added to the comment of Faber, in Ep. ad Philipp. Dr. James has taken notice of the corruption of an ancient MS. (pp. 199—200.) Conf. omninô Dallæum, *De Script. quæ svb* Dion. Areop., *et* Ignat. Ant., *nomin. circvmf.*, cap. xx. pp. 353—60. Gen. MDCLXVI. Usser. *Dissert. de Ignat. Epist.*, cap. xvii.

[b] *De bon. op.*, lib. ii. c. xv. col. 1467. *De Concil. auct.*, lib ii. cap. xii. col. 111. Gratian is spoken of in the latter place; *Dist.* 19. c. *In canonicis:* where we find an excellent specimen of his forgeries. He was extracting a sentence from St. Augustin, *De doct. Christ.*, lib. 2. cap. 8., which is this: In canonicis autem Scripturis Ecclesiarum catholicarum quamplurium auctoritatem sequatur, inter quas sanè illæ sint, quæ Apostolicas Sedes habere & Epistolas accipere meruerunt. (Tom. III. col. 18. Ant. MDCC.) Gratian alters these words a little, and adds of his own, AB EA (namely the Apostolic See) ALII; and then the Rubric pompously declares, Inter canonicas Scripturas decretales epistolæ connumerantur! (Vide Svtcliffe, *Of diuers falsities*, p. 115., in his *Challenge*, Lond. 1602.) The readers of the new Benedictine edition, Paris, MDCCCXXXVI., are not directed to Gratian, by the usual reference in the margin; which is in the old editions of Paris, MDCLXXX., and Antwerp, MDCC., and is as early as the impression at Basil, circ. 1506.

[c] *Invent. aepist. Hieron.*, par. 1. tract. iii. Ep. xix. ed. penes me, Lugd. Mil. CCCCCVIII. The antiquity of this epistle is evinced by a passage in the Caroli Magni *Opvs cont. Synod. pro ador. imag.*, lib. iv. c. xxv. p. 633. ed. princ. MDXLIX. (Paris. à Tilio, Episc. Meldens.) Conf. Dallæum, *De Imaginibvs*, p. 184. Lvgd. Bat. 1642. Spanhemii *Opp.* Tom. II. lib. vi. sect. vii. Lugd. Bat. 1703.

that this was contra auctoritatem scripturarum, he declares: scidi illud & magis dedi consilium custodibus eiusdẽ loci. ut pauperem mortuũ eo obuoluerẽt et efferent. This is more than we could expect Roman Catholics to bear with patience. Duræus[d] asserts: Hæc non sunt Epiphanii. Spondanus[e], following Baronius, thinks, ab aliquo impio consarcinatum esse nullum est dubium. Lastly, Bellarmin, who has quoted the Epistle on another occasion[f], maintains, for nine reasons, the most common solution of the difficulty: verba illa esse supposititia[g]. Hermannus having attempted to explain a passage cited from Basil, by saying, Ista omnia non esse Basilij, sed inserta in libro Basilij ab aliquo nebulone; the Cardinal, in our behalf, as well as his own, replies with derision: *Sanè expeditissima responsio est, sic enim facile est soluere omnia argumenta*[h].

Let us now see what has been done to rectify the changes said to have been made by heretics, in the Opus imperfectum. These words in the 11th Homily; *in quibus non est verum corpus Christi, sed mysterium corporis ejus continetur*, are entirely left out in the editions of Antwerp, apud Ioannem Steelsium; 1537: Paris, apud Ioannem Roigny; 1543[i]: Paris, apud Audoenum Parvum; 1557: though they are in the more ancient editions, one of which is as old as 1487. Again, in the19th Homily, *Sacrificium panis*

&

---

[d] Cont. Whit., fol. 389. Vide Whitak. *Opp.* Tom. I. p. mihi, 229.

[e] *Annal. Eccl. Epit.*, p. 386. Mogvnt. MDCXVIII. Conf. Sixt. Sen. *Bibl.* L. V. Annot. CCXLVII. Copi *Dial.* v. cap. xvii. Ant. MDLXVI. Walden. T. III. tit. xix. cap. clvii.

[f] *De Cler.*, l. 1. cap. 1. col. 288.

[g] *De Imag.*, lib. ii. c. ix. coll. 966-7.

[h] *De verb. Dei non script.*, l. iv. c. vii. 225.

[i] Cave adds another, 1547. Vide *Hist. Lit.* Tom. I. pp. 312. 316—17. ed. opt. Oxon. MDCCXL.

& vini, are altered into, *Sacrificium corporis & sanguinis Christi*. Also in Hom. 49, where it was said, that the true Church cannot be known, *nisi tantummodò per Scripturas*, there is a great erasure[k], which Bellarmin[l] seems to approve of, saying, totus hic locus tanquam ab Arianis insertus, è quibusdam codicibus nuper emendatis, sublatus est. "Ain' verò *sublatus*? quâ manu? Pontificiâ: at illi nè tantillum quidem surripiunt de Antiquorum scriptis."[m]

In the *Excerpta* from Quiroga's Index, p. 309, we find this direction: *Ex libr. Nicolai Cabasilæ, qui inscribitur*, Compendiosa interpretatio in divinum sacrificium, *deleantur cap.* 29. & 30. Brasichellen's antidote (p. 191.) is somewhat moderate: meritò in totum essent expungenda. However the former more com-

---

[k] The first expurgatory Index of Spain, Madriti, 1584, is unmerciful to the Index of Chrysostom's works, (Basil. à Froben. 1558.) In p. 398 of the *Excerpta*, Argent. MDCIX., we read: *deleatur illud*, Nullum bonum hominis potest esse coram Deo acceptabile. There is here a censure of the author of the *Opus imperfectum*; for in Homily xiii., his words are: Nullum bonum hominis acceptabile potest esse ante Deum. (p. 344. Opp. Tom. II. Ant. MDCXIV. Conf. *Ind.* Hispan. 1612. p. 616. ed. Gen. MDCXIX.; & p. 673, *Ind.* Zapat. Hispali, MDCXXXII.*)

[l] *De verb. non script.*, l. iv. cap. xi. col. 248. Adi Francum, *De Indicibus*, pp. 103—4. Lips. MDCLXXXIV. Ussher's *Answer to a Challenge*, p. 15. Lond. 1631. Featley's *Case for the Spectacles*, p. 80. Lond. 1638. Morton's *Catholike Appeale for Protestants*, p. 104. Lond. 1610.

[m] Holdsworth, *Prælect. Theol.*, p. 338. Lond. MDCLXI. From this we may perceive the vanity of Gretser's demand of Dr. James: "Cur non nominasti editiones, in quibus verba illa sunt omissa? cur generali editionum nomine contentus es, cum toties opus illud sit cusum & recusum? nam in editionibus, quas nos vidimus, inueniuntur verba quæ tu exsecta conquereris." (*De ivre proh. libr.*, p. 304.)

* The signature of *Joan de Pineda*, a Jesuit, who assisted in forming this Index, is on the false title-page in my copy.

complete remedy is appointed in the Spanish Indexes of 1612, 1632, 1640, and 1707. Conf. *Ind. Avct. dãnat. mem.*, p. 323. Vlyssipone, DMCXXIIII. Possevini *Bibl. Select.*, lib. 1. c. xix. p. 85. Romæ, MDXCIII., cum Diplom. Clem. VIII. P. M. Bellarm. *De Script. Eccl.*

The name of Almain's tract, of which I have a copy, Parrhis. circ. 1512, (an older edition than Cave knew,) is: *Auctoritas ecclesie seu conciliorum ad auctoritatem pape comparata.*[n] The author's object was to prove the superiority of the former, and for awhile he had his reward. The Commentaries of Cajetan upon the Scriptures are accused of many errors, in the *Annotationes Ambrosij Catharini, in excerpta quædam dogmata*, Paris. MDXXXV., pp. 374. 8vo. This last writer had composed a defence of Silvester Prierias, which Luther answered, Wittem. MDXXI. In this *Responsio* (sig. d.) I find mention made of that truly papistical argument for the Pope's supremacy, attributed to Anacletus, (circ. an. 104.)—"*Cephas, id est caput, & principium.*" Conf. Gratiani Decret. *Dist.* xxii. c. *Sacrosancta*, p. 29. ed. penes me, Pithœorum. Paris. MDCLXXXVII. (Concerning this most accurate edition of the text of the Canon-law, vide Doujat., *Prænot. Canon.*, pp. 722-3. Paris. MDCXCVII.) But the reader need not be alarmed at seeing such a sentence said to proceed from a Bishop of Rome at that early period. The Epistle in which it is contained, is one of those set forth by Isidorus, (without doubt Peccator,) circa an. 830., and that they were not "pia fraude confictas," as Cardinal Bona affirms, (*Rer. Liturg.*, p. 12. Romæ, 1671.) will appear tolerably plainly from Blondel, in his *Psevdo-Isid., et Tvrr. Vap.*

[n] Vide Widdringtoni *Discvss. Discvss. dec. mag. Conc. Later.*, p. 316. Avgvstae, 1618.

Vap. Gen. MDCXXVIII. I shall extract a few words: "Vidimus quanto molimine per pacis imaginem fallens Satan ministros subornauerit suos *velut ministros iustitiæ*, asserētes noctem pro die, perfidiam sub prætextu fidei, Antichristum sub vocabulo Christi, vt (dum cœca et latebrosa fallacia circumducti mentiuntur) veritatem subdole frustrarentur." (*Proleg.* p. 107. Conf. Doujat., *Præn. Can.*, pp. 255. 538. Dv Movlin's *Defence of the Catholicke faith*, p. 455. Lond. 1610. *Novveavté dv Papisme*, p.310, &c.Gen. MDCXXXIII.) This erudite derivation of the Syriac word Cephas, from the Greek κεφαλὴ, is given by Isidorus Hispalensis also, (*Orig.*, lib. vii. cap. ix.) and by Optatus, lib. ii. p. 35., which edition of mine has annot., variorum, Paris. MDCLXXIX. *fol.* Balduin says, in p. 150: "Suspicor hæc verba, *unde & Cephas appellatus est*, esse ineptæ alicujus glossæ ad marginem temerè ascriptæ, & deinde abs librariis contextui insertæ." Priorius remarks, that Optatus, à Baronio ad an. 31. summoperè laudatur. Less could not be expected. The honest Ferus, in his comment upon John 1. 42. Antwerp. 1556, had said: "Ridiculum est quod quidam hic volunt Cephas idem esse quod caput;" but in the Roman edition, 1577, Ferus is made so tame, that he omits the first three words. (Vide *The Romish Fisher cavght and held in his owne net.* Append., p. 15. Lond. 1624.) It is right to give another proof of St. Isidore's knowledge of Greek: Metropolitani à mensura ciuitatum vocantur. *Orig.*, lib. vii. cap. xii. p. mihi, 99. Conf. Gratiani Dec. *Dist.* xxi. cap. *Cleros.*—Pope Innocent III., states the matter thus: Licet enim Cephas, secundum unam linguā interpretatur Petrus, secundum alteram uero exponitur Caput. (*De sac. Altar. myst.*, lib. 1. c. viii. fol. 5. Lipsiæ, MDXXXIIII. 4to., which I think is the first edition. I have also one,

apud

apud Steelsium, Ant. 1540. 8vo. Vide Casavboni *Excercit. ad Annal. Baron.*, p. 241. Gen. MDCLIV.)

Returning at length to the place from which I have wandered, I find these writers, Desiderius Erasmus Roterodamus, Nilus Thessalonicensis, Nicolaus Clemangis, Beatus Rhenanus, and Vldaricus Zasius, ranked in the Index Romanus amongst those, *quorum libri & scripta omnia prohibentur ;* but in the Index of Sixtus V., and in that of Clement VIII., they are, at the imminent risk of Papal consistency, removed into the second class, the censure of which is less severe. Again, these Popes prohibit Carranza's Catechism, which was formally approved of by the deputed Congregation of the Council of Trent, though the attestation was afterwards withdrawn[o].

Erasmus,

---

[o] *Hist. du Conc. de Trente*, T. II. pp. 556-7. A Lond. MDCCXXXVI. When Possevinus (*Appar. Sac.* Tom. I. p. 183. Venet. MDCIII.) says of this author, alicubi lapsus est in ipsa Conciliorum Summa, he is ungrateful for exertions made to defend his Church in the only feasible way. Carranza's Epitome was printed, "for the more general spreading of the corrupted Councils." (Comber's *Rom. Forg.*, p. 116.) For example, when the Council of Laodicea, *Can.* xxxv., declares : Quòd non oportet Christianos, relicta Dei Ecclesia, abire, & Angelos nominare, &c., (Bever. *Pandect.* Tom. I. p. 468.) we here read ANGULOS. The Canon was first falsified either by Isidorus Mercator, or James Merlin, who published his Collection. (Tom. I. *Concil.* Colon. 1530., et Paris. 1535.) Crabbe not only retains Angulos where he found it, but also makes the same change in the old translation of Dionysius Exiguus. (*Concil.* T. I. Colon. 1538.) F. Long. A Coriolano says very quietly : tunc litera Canonis nullam haberet difficultatem. (*Svm. Conc.*, p. mihi, 198. ed. Ant. MDCXXIII. Vide Canisii *Antiq. Lect.* T. VI. p. 424. Ingol. MDCIV. Photii *Nomoc.*, p. 132. Lvtet. MDCXV. Isid. *Orig.*, lib. viii. c. v. p. 103. *Opp.* Par. MDCI. Avgvst. *De hæres.*, cap. xxxix. f. 98. ed. Danæi, Gen. MDLXXVIII. Oecumen. MS. in Coloss. 2. Sed in libris editis desideratur locus.) Bishop Barlow, *Direct.*, p. 30, charges Carranza with having altered these words about Pope Sylvester II. : Is magus fuisse fertur, into

Erasmus, after having been placed in the second class in the Tridentine Catalogue, is not treated with much lenity by the Theologians of Louvain, in the Belgic Index. The expurgations prescribed occupy from page 225, to 287, in the small reprint of Junius: but in his case, as well as in that of others, the succeeding Censors, instead of improving in politeness, proficiunt in pejus. Cardinal Zapata in his Index, *Seville*, MDCXXXII., points out the erasures *he* thought requisite, in 53 closely printed folio pages; and his directions are followed by Sotomaior, *Madrid*, MDCXL., and Vidal Marin, MDCCVII[p]. It deserves to be noted, that in these last three Indexes, Erasmus[q] is in

---

Is *magnus* fuisse fertur. This corruption may be seen in the editions of Antwerp, MDLXIX., Rothom., MDCLV., Paris, MDCXXIV., and MDCLXXVII.; but it does not appear in the impression, Salmant., 1549, nor in two copies which are in my possession, Salmant., 1551, p. 569, and Lvgd., MDCI., f. 416. At the end of the latter volume are the newly discovered Canons of the first Nicene Council, which Nicolinus had given in his *Concil.* Venet. MDLXXXV. Concerning these Sutcliffe writes thus: "And now of late one Alphonsus of Pisa, a Iebusite, hath set out 80 Canons of that Councell, *translated*, as he saith, *out of Arabicke.* He might haue done well to have said, translated out of the language of China; for then rather would diuers haue beleeued them, then gone to China, to search or examine the truth of Alphonsus his report." (*Of diuers falsities*, p. 106. Challenge, Lond. 1602.)

[p] My copy has the autograph, *Antonio Aluarez de la Puente*, (Secretary of the King and Council,) on the verso of the title-page.

[q] Adi Rainoldum, *De Rom. Eccles. Idolol.*, pp. 74-87. ed. 1598. Possevine (*Bibl. Sel.*, p. 91.) quotes the saying: Erasmus innuit, Lutherus irruit: Erasmus dubitat, Lutherus asseuerat: Erasmus parit oua, Lutherus excludit pullos. Vide *Ind.* Brasichell., p. 314. F. Nausea, in his *Monodia* upon Erasmus's death, speaks of the Pope, "qui sua dudum sacrosancta authoritate doctrinam Erasmi modis omnibus adprobauit." (Colon. MDXXXVI.) Nausea was the author of a tract, in which there is much Christian feeling shown: *Qvi scriptores svb haec novissima tempora sint tam à clericis quàm à laicis tutò legendi.* Colon. MDXXXIII.

in the first class, amongst authors *damnatæ memoriæ;* and this observation is to be placed at the beginning of his works: Opera omnia Erasmi cautè legenda: tam multa enim insunt correctione digna, ut vix omnia expurgari possint.

Nilus Thessalonicensis, or Nilus Cabasilas, who, according to Wharton and Gerius, lived in the year 1340, was Uncle to Nicolaus Cabasilas, (before mentioned,) who succeeded him in the Archiepiscopal See of Thessalonica. In the Appendix to the Tridentine Index, (*ex mand.* Phil. II. Antverp. MDLXX.) he is thus entered in the second class: *Niblus Thessalonicensis, contra PP. aliàs Illirico suppositus.* The mistake in his name is continued by Sixtus, Clement, and others: Innocent XI., an. MDCLXXXIII., and 1704, has Niblus, seù Nilus, &c.; and the accurate Index of Benedict XIV., Romæ, MDCCLVIII., and the very similar one of Pius VI., in MDCCLXXXVI., correct the error, and withdraw the absurd accusation. Of the work of Nilus *De primatu Papæ*, I have two editions: Francof. 1555. 8vo., and that of Salmasius[r], Lvgd. Bat. 1645. 4. The former was the first published with a Latin translation by Illyricus, of whose writing there are three lines in my copy. This distinguished man says in his Preface: Quando verò hic Nilus vixerit, non possum certò affirmare. However, in his *Catal. test. verit.*,[s] printed in the next year at Basil, he tells us,

[r] Vide Francum, *De Indicib.*, p. 90. (Damnat. *Decr.* 10. Sept. 1688.)

[s] The name of this celebrated book reminds me of a story, which perhaps may amuse the reader.——" Eadem ratione notatur Matthias Flacius Illyricus, qui teste Melchiore Adamo, in vita, p. 475. dissimulata persona & habitu, in Germania monasteriorum bibliothecas perlustrauit, quos commode potuit, historicos clam abstulit, atque isto adminiculo, librum qui Catalogus testium veritatis inscribitur, confecit. Quos autem commode secum ferre non potuit historicos, exscidit, pagellas quasdam sibi proficuas ad se

us, (p. 897.) uixit circiter ante 200 annos, ut ego ex quibusdã haud obscuris coniecturis diuino.

Our next author is thus censured in the second class of the Tridentine Index: Nicolai Clemangis opera illa tantummodo permitti poterunt, quæ iuxta censuras patrum deputatorum emendata excudentur. Cardinal Quiroga, when reviewing the first edition of De la Bigne's Biblioth. Patrum, T. 8, directs: "*deleatur*, Disputatio prima eiusdẽ Nicolai, habita per scriptũ super materiam concilij," &c. This, in my copy of the book, occupies from p. 38 to 46. (4to. Basil. circ. 1519.) Again, there is another erasure appointed in the Collatio upon the same subject, which is from page 50 to 71. Besides, there is a *deleatur* upon the whole treatise, De præsulibus simoniacis, which is from fol. lxiiii., to lxxi., in my edition of *Libri quinque* of that intrepid writer; Parrhis. MDXXI. In this latter tract, he speaks thus of the Church: vt ipsa, cui tuo testamẽto pacem reliqueras, quãq; Hierusalem vocari volueras, de hierusalẽ in hierico descendens, incideret in latrones, qui crudelissimis cõfectam vulneribus, semianimamq; relictam, &c. This note in the same Spanish Index, *Non est hic ille Nicolaus Clemangis, cuius omnia opera prohibentur in Catalogo*, is, as Dr. James tells us, "altogether untrue." (p. 453.) It is almost needless to observe, that the second and third editions of De la Bigne do not contain the condemned places. The Spanish Indexes of 1640, and 1707, decide this author's fate, by saying: "Opera omnia prohib."[t]

We see in the Index of Trent, in the second class, *Beati Rhenani scholia in Tertullianum.* In these

---

recipiens, ita vt cultellus Flacianus fere in prouerbium abierit." (Struvii *Dissert., de doctis Impostoribus,* §. 54. pp. 75-6. Morhofii *Polyhistor*, lib. i. cap. 4. p. 33. Lubecæ, 1688.)

[t] Adi Francum, *De Indicib.*, pp. 124-5.

these (ed. Basil. 1562.) seven expurgations are prescribed by the Divines of Douay in the Belgic Index. Criticism becomes severer in Brasichellen, p. 32; and in the Spanish Catalogue of 1612; which, in 1632, is followed by Cardinal Zapata, who says: "quamvis nonnulla in eius ad Tertullianum commentarijs nota, & censura digna reperiantur, nondum tamen liquet sectarium fuisse, propterea ad hanc secundã Classem referendum duximus." After one line we read:—"quamvis absolute prohibẽtur in Romano Indice:" which words afford a pleasing specimen of the unanimity of Papal Censors. In a volume which I have, containing *Annotationes diuersorum* upon Tertullian's works, Paris. MDCXXXV. fol., Beatus, or rather, infelix Rhenanus is given with seven others. But prefixed to his notes, which are left complete, is the list of expurgations ordered to be made by the Index of 1612. "Bibliopola lectori" accounts for this: quoniam eum nonnullis esse suspectum intellexi, Catalogum ex Indice Hispanico, in quo errores eius notati sunt, excerptum, Commentariis eiusdem præfigendum esse duxi, quò tutior apud omnes eius editio simul esset ac lectio.[u]

Simler in Gesner's *Bibliotheca*, (p. mihi, 675.) enumerates the works of Vdalricus Zasius, who is called by Rhenanus, (Præfat.) "eximium illum ciuilis prudentiæ & optimarum literarum antistitem." His writings are well purified by Zapata's commands, in three folio pages and a half. Two tracts of his are in my possession: *Questiones: de paruulis Iudeorum Baptisandis: a comuni doctorum assertione dissidentes.* Argentinę, MDVIII.; and *Apologetica defensio contra Ioannẽ Eckium.* Basil. MDXIX. In page 54 of the latter, he expresses himself thus: "Theologos, opinor, scholasticos intellexisti

---

[u] Vide Francum, *De Indicibus*, p. 42.

intellexisti. At nihil mea refert, si omnes eos uel curru aduelieres. Receptissimis enim cũ sim iuris ciuilis doctrinis munitus, theologorũ tuorũ sophismata non curo."

The candid testimony of Baillet[v] deserves our attention: Mais il est arrivè souvent de la confusion dans les deux premiéres classes. On voit des Auteurs dans la premiére qui appartiennent à la seconde, & de la seconde qui sont de la premiére. Ainsi comme par ce desordre on y remarque d'un côté des Hérétiques absous & mis au rang des Catholiques, & d'un autre des Catholiques, condamnés en leurs personnes & déclarés hérétiques: Il faut beaucoup de discernement pour lire ces sortes d'*Indices*, & pour pouvoir s'y fier avec sûreté. Autrement on prendra Adolphe Metkerque, Levinus Lemnius, & plusieurs autres Hérétiques de notorieté publique pour des Catholiques; & au contraire on détestera la personne & la mémoire du pieux Wessel[w] ou Basile de Gansfort, de Jean Aventin,[x] de Marcel Palingene, de Bruccioli, de Marcilius de Padoue, d'Erasme même, du Pere Paul Servite, du bon homme

---

[v] *Jugemens des Savans*, Tome II. p. 16.

[w] Thus entered in the Index of Paul IV.: Basilius Groningensis, alias Vuesselus. I have copies of his *Farrago rerum Theologicarum*, Basil. MDXXII., and XXIII., and also one printed at Wittemberg by Lotther. Moreri says of him: L'on a raison de dire qu'il a été *le precurseur de Luther;* and the Reformer himself, in his address to the reader, (edd. Basil.) declares: Hic si mihi antea fuisset lectus, poterat hostibus meis uideri Lutherus omnia ex Vuesselo hausisse, adeo spiritus utriusq; conspirat in unum. It is therefore plain that he deserved his place in the first class.

[x] Auctor damnatus of "Annales Boiorum," Basil. 1580: the particularly good parts of which are carefully expunged by order of the Spanish Indexes, MDCXII., MDCXXXII., & sqq. In the latter he gets the title, Historicus Philolog. Lutheran. The reader may consult with advantage Barlow's *Brvtvm Fvlmen*, pp. 136-7. Lond. MDCLXXXI.

homme Thomas Anglus[y] ou White, & d'un assés bon nombre d'autres Catholiques, comme de gens atteints & convaincus d'Hérésie, quoi qu'ils ayent toujours vécu & qu'ils soient morts dans la sein de l'Eglise Catholique."

I shall conclude my notice of this matter with the following lines of Naogeorgus, in his Satire upon the Catalogue of Pope Paul IV.[z]

Præterea signum lymphati nonne furoris,
Quòd mentis tristi uertigine motus ut Aiax,
Non solum hæreticos,[a] uerùm et proscribit amicos,
Propugnatores

---

[y] Ex Albiis. Thomas *White,* Withus, Blachous, or *Blackloe,* I believe was also sometimes called William Richworth. One book of his was condemned at Rome in 1655 : two others in 1657 : he is said to have then promised submission. Two more books of his were prohibited in 1658 ; and finally, Pope Alex. VII., post multiplices, & continuas quærelas, proscribes all his works, tàm impressa, quàm manuscripta, by *Decret.* LXXIV. Sanct. Inquis., an. 1661. Against this, as we read in his life, which is given "ad instar notæ" in Holden's *Divinæ fidei Analysis,* Paris. MDCCLXVII., p. viii., vehementer insurrexit, scriptâ *Exetasi scientiæ requisitæ in Theologo ad censuras sententiis Theologicis inferendas;* which is in Append., secund. *Ind.* Alex. VII., p. 392. Rom. 1664.

[z] Opp., p. 295. Basil. 1559. Conf. Salden. *De libris,* p. 278. Amstel. 1688. It is very strange that the learned Hody should be so little acquainted with a subject about which he attempted to correct others, as to say: (*De Bibl. text orig.*, p. 493. Oxon. MDCCV.) Legimus apud *Bellarminum* de Verbo Dei lib. 1. [II.] cap. 10. in *Indice Librorum Prohib. à Paulo* IV. *edito,* damnari Editiones quasdam Versionis Vulg. ab hæreticis, vel suspectis impressoribus factas: pro *Paulo* IV. legendum est *Pio* IV. nam nullum Indicem edidit *Paulus* IV. *Pii* IV. decessor. *Chemnicium* (Exam. Conc. Trid.) in errore sequitur *Bellarminus,* hunc Gretserus, (Def. Bellarm. l. 2. c. 10.) & Sacroboscus. (Def. Concil. Trident. par. 2. cap. 6.)

[a] Mirum verò quod Petrus, hoc est summus Ecclesiæ Monarcha, & supremus Christi, ac Dei Vicarius, illam Pauli Epistolam ad Galatas, in indicem expurgatorium statim non coniecerit; quippe ipsum primum, & supremum Papam adeo deprimentem, & ipsius errores exaggerantem. Certe Petri Successores tales epistolas, & libros, qui ipsorum errata, & reprehensiones rationabiles continent, iam ferre

Propugnatoresque suos ?[b] nam Roterodamus,[c]
Volfius, Hartungus, Cognatusque, atque Doletus,
Zasius, & Gebilerus, & Henricus Glareanus,
Tum

---

nolunt: proscribunt eos & diris deuouent. (M. Ant. de Dominis, *De Repvb. Eccles.*, lib. i. p. 132. Lond. MDCXVII.)

[b] Francis Moncæius published at Atrebatium, in the year 1606, a book entitled, *Aaron purgatus;* and prefixed to it a dedication to Pope Paul V., as he tells him, with the greatest propriety, because the Chief Pontiff must necessarily be interested about his predecessor. The volume appeared with the approbation of Joan. Buchærus, Paris. Theol. & Canon. Tornac., and of Paul Bovdot, Acad. Paris. Theol.; librorum Censor, &c.: but three years afterwards, the Pope, whose favour was sought for by this defence of his cause, had the book prohibited;* and this sentence was renewed by Alexander VII., in whose Index it is the first condemned. The author, knowing very well, that the Christian Church is in many respects a continuation of the Jewish; but at the same time connecting without reason the office of Aaron with that of the Pope, endeavours most ingeniously in this work to free the former from idolatry, in order to prevent Protestants from making any use of the comparison. It is probable† that Moncæius would have been treated better, but that a more simple mode of getting rid of the difficulty had been a few years before discovered by Gretser, who, in the Colloquy at Ratisbon,‡ answered Heilbrunner thus: Aaron non fuit superior Moyse, quia Moyses habuit ante Aaronem sacerdotium, ideò respectu summi sacerdotij, nihil fuit peccatum simpliciter, quia Moyses non peccauit. Moncæius was answered in *Aaronis pvrgati, seu Pseudo-Cherubi destructio;* Authore Rob. Visorio, Theol. Sorbon. Paris. 1609.

[c] Versionem Erasmi, quam Leo X. approbarat, Paulus IV. retulit in Catalogum librorum damnatorum. (Chemicii *Exam. C. Trid.*, p. 56. Gen. MDCXXXIV.) Addo & illud, non mirum fuisse, Erasmum literas à Leone impetrasse; quia nondum liquidò constabat, quale monstrum Erasmus esset. (Gretseri *Def. Bellarm.* Tom. I. col. 558. Ingol. MDCVII.)

* Ind. Decret. aff. *Ind.* Alex. vii., p. 301, ed. Romæ, 1664; vel p. 204, ed. 1667.

† Vide J. F. Mayeri tab. procem., in F. Moncæji *Antiq. Bibl.*, Lipsiæ, 1689. And. Libavii *Gretservm Trivmphatvm*, p. 650. Francof. 1604. Conf. Heideggeri *Hist. Papat.*, p. 454. Amstel. 1684.

‡ *Acta Coll. Rat.* 1601. Sess. II. fol. mihi, 22.

Tum Pyrcheymerus[d] quoque, Renanusque Beatus,
Compluresque alij, rabidus quos continet Index,
Haud scio quando, quibusque libris uulgata Lutheri
Dogmata sint amplexi, oppugnarintque Papatum.

That secrecy was earnestly desired by our adversaries, in the work of purifying books, may easily be made to appear. It is evident, that if publicity was dreaded in the case of the first Index Expurgatorius, the thing is proved; for when this volume was discovered, and reprinted, fifteen years after its formation, it would have been foolish to expect the great comfort of privacy any longer.—On the verso of the title-page is this mandate: Dvcis Albæ iussu ac decreto cauetur, ne quis præter Prototypographum Regium hunc Indicem imprimat, néve ille aut quis alius publicè vel priuatè vendat, aut citra ordinariorum facultatem, aut permissionem habeat. In the diploma of Philip II., which Junius has translated into Latin, it is said, that the Index, non quidem euulgandum distrahendumque, sed distribuendum solis cognitoribus institutis in vrbibus & municipiis nostrarum prędictarum prouinciarum, ecclesiasticis, prælatis, & cæteris qui huic muneri exsequendo speciatim à nobis ordinabuntur, si res postulauerit. Again;..poterunt prælati supradicti in omnibus vrbibus vbi bibliopolæ inhabitant, vnum & item alterum sibi deligere quos idoneos iudicabunt sedulos & fideles, iique ipsi priuatim nullisque consciis apud se Indicem Expvrgatorivm habebunt, quem eundem neque aliis communicabunt neq; eius exemplum vlli dabunt; sed tantũ id

---

[d] He wrote a treatise *De uera Christi carne, & uero eius sanguine,* against Œcolampadius, to which I have a reply by the latter, Tigvri, MDXXVI., and Bilibaldi Pirckheymheri responsio secunda, Noremb. MDXXVII. Vide James's *Table of Divinity Books,* p. 446. *Ind.* Brasichell., p. 179.

id curabũt diligentissime, vt loca prędicta inquirant, expungãt, restituãtq;: qui libri ita restituti alicui ecclesiastico Cẽsori qui subsignet & approbet offerantur. Lastly, on a separate page these capitals attract notice: CAVETVR ETIAM NE QVIS HVNC INDICEM PARTE ALIQVA AVGEAT, VEL MINVAT, NEVE EX IMPRESSIS MANVSCRIPTVM EXPRIMAT, CITRA GVBERNATORIS ET CONSILII AVCTORITATEM. Let us hear Gretser's apology for this deed of darkness: "quid attinebat publicare hunc Indicem; quando non omnibus, sed aliquibus duntaxat munus libros expurgandi committendum erat ex Regis voluntate & decreto? Quid ad cæteros non censores iste Index"?[e] —"Atqui non eo consilio conceptus & genitus, & Plantinianis formis excusus fuit ille fœtus, vt passim ab omnibus legeretur, & tereretur, sed vt ab illis tantùm, quibus officium corrigendi & expurgandi libros committendum erat....Tu qua fronte in lucem profers, quæ Rex tantus proferri noluit? Quid tibi iuris in alienum partum?"[f]—.."tametsi ipse Index, correctionis modum præscribens, non versaretur in omnium manibus. Id enim minimè opus erat."[g]

In

---

[e] *De ivre*, p. 11. [f] P. 17.

[g] P. 323. Conf. *Præfat.* Tvrrettini ad *Ind.* Sandoual., p. 1. Gen. MDCXIX. Mr. Mendham (p. 78.) had said of the expurgatory Index of 1571, that it "could not even be possessed without episcopal permission." A writer in *The Church of England Quarterly Review* for April 1837, making the usual confusion about the two kinds of Indexes, and probably having this passage before him, asks, (p. 600.) "will it be believed, that to this ecclesiastical tyranny was frequently superadded the difficulty of obtaining the very index which comprised the list of condemned books? That, in some cases, it could not be obtained without episcopal permission? Yet such is the historical fact." The reviewer of the Literary Policy would have done well in attending to what is stated, p. 4, of the prohibitory Catalogue; that, "no attempt or wish is discoverable to prevent its most extensive publicity, at least in countries professing the papal faith."

In this Belgic Index, the Divines of Douay make known a principle of their art of criticism, which is worthy of immortal memory. Under the letter B, " Vt liber Bertrami Presb. de corp. & sang. Domini, tolerari emendatus queat," their judgment is: Cùm—in catholicis veteribus aliis plurimos feramus errores, & extenuemus, excusemus, excogitato commento persæpe negemus, & commodũ iis sensum affingamus, dũ opponũtur in disputationibus, aut in conflictionibus cũ aduersariis : non videmus, cur non eandem æquitatem & diligentem recognitionem mereatur Bertramus ; ne hęretici ogganniant nos antiquitatem pro ipsis facientem exurere & prohibere : &c.— The whole article is a magnificent sample of Romish fidelity. The Censors having done what they could in the way of exposition, are obliged to dispose of some very troublesome passages, by saying that they are interpolations : *Non malè aut inconsultè omittantur igitur omnia hæc....* According to Cave, Ratramn lived in the year 840. Bellarmin[h] says, that circa an. 886, " in controuersiam vocare cœpit, an esset verè in Eucharistia illud ipsum corpus Domini, quod de Virgine natum erat." His book has consequently been prohibited, from the time of Paul IV. Gretser's maxim is of the utmost importance : Dum prohibetur Bertramus, nego prohiberi Patrem : Nam Ecclesiæ pater ille dicitur, qui Ecclesiam salutari doctrina alit & pascit, qui super familiam Domini constitutus, dat ei *in tempore tritici mensuram.* Iam ergo si pro salutiferæ doctrinæ pabulo, & pro mensura tritici offerat & admetiatur lolium & zizania, & peruersorum dogmatũ lappas & tribulos ; eatenus non pater est, sed vitricus ; non doctor, sed seductor : & quod hinc sequitur, quando prohibetur

[h] *De Sac. Euch.*, lib. 1. cap. 1. col. 450. Conf. Archiep. Spalatens. *De Repvb. Eccles.* P. II. p. 251. Lond. MDCXX.

prohibetur, nullus pater prohibetur.[i] By this rule, when any writers, however ancient, teach doctrines in opposition to the Church of Rome, they must submit for correction to *their* Father the Pope, of whom the same Jesuit asserts, that, verissimè tunc exhibere filiis suis opus misericordiæ.[j]

The University of Douay directed that in one place of Bertram, *legendum* inuisibiliter *pro* visibiliter. This looked very like a Romanistic emendation,[k] and therefore Petrie,[l] Morton,[m] Birckbek,[n] Favour,[o] Featley,[p] and James[q] are not well pleased with it: but it was only to remove a typographical error,[r] like that in §. xxi., where, in almost all editions, invisibilis is found for visibilis.

Sixtus Senensis[s] calls this famous book, perniciosum Oecolampadij volumen. Sotomaior in his edict[t] represents it as, Librum pestilentissimum Oecolampadij. This ridiculous notion may be sufficiently confuted by the fact, that Bishop Fisher[u] against Œcolampadius, cites

[i] *De ivre*, p. 328. [j] P. 321.

[k] "A pretty little change, and very meet to Bertram's sense surely." (Bp. Taylor's works, Vol. X. p. 496. Lond. 1828.)

[l] *Compend. Hist. Cath. Church*, p. 182. Hag. MDCLXII.

[m] *Catholike Appeale*, p. 105.

[n] *Protestant's Evidence*, p. 220. Lond. 1635.

[o] *Antiqvitie trivmphing over Noveltie*, p. 228. Lond. 1619.

[p] *Case for Spectacles*, p. 108.

[q] *Treatise of Corruption*, p. 442.

[r] Conf. *Ind.* Brasichell., pp. 191. 111. 145, in Gregentio.—Stella (p. 346.) is made to say *affirmatiuis*, instead of *negatiuis*, and *non omnium*, in place of *omnium*. Franciscus Georgius, (p. 405.) pro amicis, inimicis. Martinez, (pp. 554, 5.) vtuntur and vtitur, for abutuntur and abutitur; and fœlicitatis for infœlicitatis.

[s] In præf. ad *Bibl. Sanct.*

[t] Vide *Ind.*, p. xxi. ed. an. MDCLXVII. Possevini *Appar. Sac.* Lectori, p. 6. Venet. MDCIII. Raynavdi *Erot.* X. p. 276. *Opp.* Tom. XI. Lvgd. MDCLXV.

[u] *De verit. Corp. & Sang. Christi*, præf., lib. 4. Colon. 1527.

cites Bertram, five years before the treatise was first printed, Colon. 1532. It is also plain that there was some other reason for its not being inserted in the Bibliotheca Maxima Patrum,[v] than that it was, "opus suppositum aut saltem admistis plerisque supposititiis deprauatum & adulteratum," and that Parsons[w] is wrong in saying, that some of the followers of Berengarius "did forge a little pamphlet:" for, according to Turrian,[x] Bertramum citare, quid aliud est, quàm dicere, hæresim Caluini non esse nouam? Berengarius died in the year 1088; but about the year 970, Ælfric, Abbot of Malmsbury, translated into Saxon the well known Paschal Homily, which, as I believe, Ussher[y] was the earliest to observe, contains most of the passages cited by us against Transubstantiation, taken verbatim from the book of Bertram. This Homily was first published, both in Saxon and English, by Archbishop Parker, London, 1567, (I have a reprint of the English, Lond. MDCCXXXVI.) and is in Fox's *Acts and Monuments*, Vol. II. p. mihi, 378. Parker joined with this two Epistles of Ælfric, in the latter of which a very important sentence had been erased by some Romanist, not as learned as he was well inclined:[z] for he thought that he was safe, when the Latin was destroyed; but the Saxon, which he did not understand, remained for his conviction: and another MS., completely nullified the worthy man's exertions.—In Cardinal Quiroga's Index, under Orthodoxographa, this resolute command is given: "*totus liber* Bertrami presbyteri de corpore & sanguine Domini, *penitus auferatur*;" an example of obedience

[v] Tom. XV. p. 467. Lvgd. MDCLXXVII.

[w] *Three Convers.*, p. 528.

[x] *De Evchar.*, contra Volanum, Cap. XXII. p. 134. Romæ, MDLXXVI.

[y] *Answer to a Challenge*, p. 79. Lond. 1631.

[z] Benefacta malè locata, malefacta arbitror. *Enn.*

obedience to which, may be seen in a copy of that work of Bas. Io. Heroldus,[a] in the Library of Trinity College Dublin; pages having been eradicated from 1130 to 1145. (Basil. MDLV. Conf. Usser. *De Christ. Eccl. success.*, p. 25. Lond. CIϽIϽCLXXXVII.) I have six editions of Bertram's book, and these I shall briefly describe. 1. Colon. MDLI. 8., with Paschasius Radbertus, whom the publisher was learned enough to mistake for Rabanus Maurus. 2. In English, with a Preface by Sir H. Linde, 3rd ed. Lond. 1686. 12. 3. Latin, with a new translation, and a very valuable historical account of the author, and his writings; by (as appears from Wood,[b]) William Hopkins, B. D. & Preb., of Worcester: 8vo. Lond. 1686. 4. The second edition of this, with an Appendix, in which M. Boileau's French version and notes are considered, and his unfair dealings detected. Lond. 1688. 5. A presentation copy from Boileau to a Franciscan Library at Paris, of his edition of the Latin of Bertram, from the Lobez MS., which Mabillon[c] discovered, and declared to be then 800 years old. In this volume (Paris, MDCCXII. 8.) there is a confutation of the Jesuit Harduyn, who accused Bertram of having first invented the Calvinistic heresy.[d] The Sorbonne Doctor tried to conciliate Ratramnus: But; moribus antiquis stat res Romana, virisque—the best mode of doing this, was by such translations as, (§. xii.) in *Sacramentum* Corporis & Sanguinis Christi, "au Corps & au Sang de J. C." Raynaud is much more candid: meritò quidem liber eius proscriptus est, quia admodum implexè de veritate præsentiæ

---

[a] Vide Brasichellen., p. 56.

[b] *Ath. Ox.* Vol. 1. col. 62. Lond. MDCXCI.

[c] *Act. Ben.*, sæc. IV. P. 2. Præf. p. xlv. n. 83. Lutec. CIϽIϽCLXXX.

[d] Conf. Bellar. *De Script. Ecc.*, in Pasch. Rat.

præsentiæ Christi, totoque hoc mysterio loquitur: ita vt lynceos lectoris oculos desideret, ad veritatem quæ verbis eius subiici potest, deprehendendam.[e] 6. A very bad attempt at a reprint of No. 3; Dublin, MDCCLIII., which Maclaine[f] calls "new," and praises, because of his not knowing any other.

I shall now, in the words of Possevinus,[g] introduce the reader to an extremely rare work. Anno huius sæculi octogesimo octauo editum est Neapoli Enchiridion Ecclesiasticum, seù præparatio pertinens ad Sacramentum Pœnitẽtiæ, & sacri Ordinis, à Gregorio ordinis Capuccinorum Neapolitano, vno ex deputatis ab eius ciuitatis Archiepiscopo pro reuisione librorum: quo Enchiridio de plerisque libris corrigendis agitur. Mr. Mendham makes a slight mistake, when he says, (*Lit. Pol.*, p. 97, note.) "It is worth observation, that the approbation and imprimatur of this book dates Neap. die 10 Decembris 1583, although it refers to the Spanish Index of 1584, and was printed, being the first and only edition, in 1588. This is something like the act of those who *swear etceteras.*" The license just mentioned appears to have been for the *first* edition of the book, of which Capuccini thus speaks in his dedication, dated v Calend. Iulii 1587: Cum proximis annis..editus fuerit libellus..nunc primùm expresso auctoris nomine. In fol. 238, vers., is given a new license for this book with additions, beginning, Opus hoc aliàs impressum. Neap. die 5. Feb. 1586; and after the name of the second Censor, we find, "Idem folio. 47," which I think should be 4 b, for in that place the former approbation of the same Carmelite occurs.

It would not be right to pass over an instance of the tender

---

[e] *Opp.* T. XI. *Erot.* X. p. 277.

[f] Mosheim, *Cent.* IX. *Note,* p. 205. Glasg. 1827.

[g] *Bibl. Select.*, p. 57. Romæ, MDXCIII.

tender mercies exhibited in this Enchiridion : Hæc correctio vniuersalis Bibliorum quoad summaria, & scholia, & non, quo ad correctionem textus : quia Biblia, quę deficiunt in textu, iuxta Concil. Trident. sess. 4. in decr. de vsu sacror. libr. semper comburo : & facio experimentum in 3. cap. Genesis. vbi inuenio, in sudore vultus tui, vesceris pane, donec reuertaris in terrã : & nõ dicit, in sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec &c. ego sine remissione, tamquam textum svspectum, non transeo ad ipsam censurando, sed igniendo.[h]

The following very remarkable passage is in f. 218 : Finaliter summopere caue à quodam libro, cuius titulus est Index librorum expurgãdorum, impressus, Madriti, per Alfonsum Gomezium sub anno 1584. cum potius credendum sit falsò adscriptum esse in eo in tali ciuitate : & per dictum Alfonsum impressum fuisse : ac etiam falsò adscriptum esse tanti supremi, & catholici senatus ordine impressum, ac ab eo editum. The cause of the condemnation of that Index appears to have been this. Some works of Car. Molinæus, a heretic of the first class, were allowed by it to be read without correction ;[i] particularly his *Comment. super consuet. Paris.* ; and again, we are told, similiter in *practicâ Papien.*[j] errat, (nam quamuis in ea nonnulla deleat) tamen quæ annihilant statum ecclesiasticum non delet. It is then said, that the book is directly contrary to the Index of the Council of Trent; which is thus explained, (ad lectorem, in fine.) Præterea declaraui per publicum decretum ego minimus inter Deputatos pro reuisione librorum, librum expurgationis per Alfonsum Gometium de anno 1584. editum, Iuxta Tridentini Indicis

---

[h] Fol. 166.

[i] Fol. 22, b. & in ed. Salmvri, 1601. fol. 20, b.

[j] By Ioan. Pet. de Ferrarijs. Vide expurg., in eod. *Ind.*, fol. 165, b.

Indicis ultimam Regulam nullo modo In Neap. Diœc. esse recipiendũ: ubi præcipitur, nullum librum in Ciuitatem admittendum absq. consensu, & facultate Deputatorum ab Episcopo.—The Spaniards resented the injury done to them, by directing in the Index of Cardinal De Sandoval, et Roxas:[k] "Ex Enchiridio Ecclesiastico....Titul. *Libri corrigendi*, fol. 218. pag. 1. §. *Finaliter summopere caue*, dele ab initio §. vsque ad §. *Raymundus Lullus*, exclus."; and the Indexes of 1632, 1640, & 1707, prohibit the volume *nisi corrigatur* as commanded.

Gabriel Putherbeus wrote a volume, *De tollendis & expungẽdis malis libris*, Paris. 1549. 8vo., which I have fortunately been able to procure. Gretser speaks of him thus: "Cæteris copiosius & ex professo materiem hanc exsecutus est." (*De ivre* &c. Præf., ad fin.) Dr. James, p. 380, says, "he hath discovered the fraud of their Bishops, Priests, and Monks, better than any man that I do know." In pp. 23-4, he states, that the writers of infamous books are praised, and honoured, instead of being restrained; that libri mali etiam cum priuilegio prodeunt; p. 85, episcopos habent traductores; and p. 115, that they are found inter ornamẽta pontificum; at which there is the proper exclamation, Papæ! P. 41, nunc etiam Dei sacerdotes omissis Euangeliis & Prophetis.... I cannot extract what follows, but the reader may judge of its nature from the author's question: Diuus Hieronymus..si rediuiuus hæc deplorata, & tãtopere exulcerata tempora videat, nonne tota libertate in episcopos, sacerdotes, monachos nostros detonet? Speaking of the Italians, he says, p. 78: qui apud illos vixerũt, nusquam in eorum metropoli dicunt inueniri vænales libros sanctorũ patrum, qui

---

[k] P. 365. Madriti, CIↃ.IↃC.XII. 6.

qui faciunt ad pietatem: hodiéq; nescio quæ librorũ portenta, &c. Putherbeus, p. 145, thinks that it is not safe for every one to read bad books, but only for those who are given power to tread on serpents and scorpions: and in p. 238, we are informed, that the censures of the Parisian Theologians made many read those condemned writings, which they might otherwise have neglected.[l]

Without farther delay, we must enter upon the history of the Index Expurgatorius, published by the Master of the Sacred Palace,[m] Romæ, Ex Typographia R. Cam. Apost. MDCVII. Superiorum Permissu, 8vo. The second edition, Bergomi, 1608, of which Clement[n] says: l'expérience nous aprend, que cette Edition de Bergame est encore plus rare que celle de Rome, is that which I have procured a reprint of, and I trust it will be found that I have endeavoured to make it resemble the original as much as possible in all respects.[o] Schoettgenius

---

[l] Vide *Lit. Pol.*, p. 35, note. Gretser. *De ivre*, p. 101, marg.

[m] Non enim exiguæ notæ is fuit, sed *Magister S. Palatii*, cujus perspectæ ad ejusmodi discernenda experientiæ curam demandaverat congregatio Indicem scribendi; quique (ut loquitur Plettenbergius in Not. Congr. & Tribunalium Rom. p. 715.) *inter Consultores* duodecim istius Tribunalis *primarius* erat & *est*." (Papebrochii *Respons. ad exhib. error.*, in *Act. Sanct. Bolland. vind.*, p. 419. Ant. MDCCLV.)

[n] *Biblioth. Curieuse*, Tome, V. p. 211. A Hannov. MDCCLIV. Conf. Vogt. *Catal. lib. rar.*, p. 135. Hamb. 1738.

[o] Having got a good deal of type cast on purpose for it, and tried to imitate the numerous σφάλματα: but in my copy of the book, the letters are so indistinct, that I have often found it difficult to determine what was to be printed. The Bibliotheca Patrum, reformed by the command of the Index, will assist us in correcting the inaccuracies of the most valuable part of the work. The word *cultoris* in page 130, is rightly made *cultioris*, in Bibl. Pat. Tom. IV. col. 535. Paris. MDCX. In p. 177, the word *fuerit* is appointed to be changed into *furit;* but alas, non semper tendit arcum Apollo—in p. 219, the Index itself requires the same alteration. Vide *B. P.* T. VII. col. 661. Also, multas aras, p. 244, should be *nullas* aras.

Schoettgenius informs us, that this Index, tantæ est raritatis, ut multi ex eruditis illum non viderint, et planè quoque de illo unquam edito dubitaverint.[p]—Ioannis Mariæ Brasichellani *indice expurgatorio* quid hodie rarius?[q]—But as this question is not likely ever to be asked again, we had better proceed. Zobelius has given an account of the work, and of its reimpressions, in his *Notitia Indicis*, Altorf. 1745; from which there are important extracts in Mr. Mendham's "Literary Policy," pp. 129-30; and pp. 23-25 of the Supplement, which he was so kind as to send me. The prohibition of books is derived either from the Congregation of the Inquisition,[r] the Congregation of the Index,[s] or from the Master of the Sacred Palace, who presides over the printing of them at Rome.[t] This Index appears to have been fully sanctioned for four or five years, and then to have been quietly suppressed. The third edition of the Bibliotheca Patrum, Paris, MDCX., has the approbation of four Doctors of the Faculty of Theology, who say: "collatione facta eiusdem editionis cum Romano indice."[u] The Spanish Index of 1612,

(p.

[p] *Comment.* III. *de Ind. lib. proh. et exp.*, pag. 47. Bvddei *Isag. Hist. Theol.*, p. 86. Lips. MDCCXXX.

[q] *Nova libr. rar. conlect.*, fasc. 1. p. 37. Hal. Mag. CIƆIƆCCVIIII.

[r] Paulus (III.) quoque in munus assignatum sibi a Deo incumbens, *Congregationem Inquisitionis sacræ*, anno 1542. primus instituit. (Sandini *Vit. Pontt. Rom.*, pp. 519-20. Patav. 1739. Conf. Param. *De orig. Inqvis.*, p. 125.)

[s] Certum est autem, sanctum Pium V. primum fuisse Congregationis Indicis institutorem. (Bened. XIV. *Constit.*, p. xviii. *Ind.* Romæ, MDCCLVIII., vel *Bullar.* T. IV. p. 115. Rom. MDCCLVII.)

[t] Conf. Reg. X. *Ind. Trid.* De prohib. libror. §§. j. ij. De impress. lib. §§. iiij. vj. Seckendorf. *Com. de Luth.*, lib. 1. p. 31. Francof. 1692.

[u] The same thing is certified by the three Divines who license the edition Colon. MDCXVIII: Magnam Bibliothecam Veterum Patrum... antehàc in lucem tertiò editam, ex præscripto Indicis

(p. 116, ed. Tvrret.) declares: "Hæc Bibliotheca permissa est, vt quæ ex præscripto Expurgatorij per magistrum sacri Palatij Romæ vulgati, accuratè fuit correcta."

Expurgatorij, operâ & studio R. P. Ioannis Mariæ Brasichell. Sacri Palatij Apostol. Magistri Romæ Ann. 1608. vulgati, emendatam. Alardus Wyelius, the chief composer of this work, says in his Preface: Ea verò fide in eis versati sumus vt licet correctiones, coniecturasque doctorum virorum plurimas habuerimus, imò & Romanam censuram Reuerendissimi Ioannis Mariæ Brasichellen. sacri Pal. Apost. Magist. secuti simus, adhibito etiam Indice maiore Hispan. Illustriss. & Reuerendiss. D. Bern. de Sandoual. S. R. E. Card. Archiep. Tolet. Hispaniar. Primatis &c. ann. 1612. Madriti edito: nihil tamen in ipso contextu, & propriis auctorum verbis additum sit vel demptum; (excipio typothetarum errores) sed cætera tantum in margine collocata; ne Catholicæ religionis aduersarijs, alioquin satis cauillatorijs, occasionem dedisse videremur, quasi authores antiqui per nos deprauati fuerint, aut ad nostram religionem vitiati: but this, as well as most other pontifician assurances of honesty in such cases, must be received cum grano salis; for five words in Melito, (Vide *Ind.* Bras., p. 217.) which were in the second edition of De la Bigne, are here left out, Tom. II. p. 126, as they had been in the third impression;* and after perusing this declaration of Wyelius,—quanta potuimus diligentia & sedulitate in hoc laboratum est, vt primorum XII. Sæculorum Patres, Scriptoresque minores AD VNUM OMNES consequi possemus, an unsuspicious reader would not expect to find Antonius Melissa, whose text Brasichellen had corrupted in about thirty places, altogether discarded, as in the edition of 1610.—Despont (Lectori,) speaks thus of the Max. Bibl. Pat.: in fronte cujuslibet Authoris, & nonnunquam etiam in margine, observationes velut facem quandam adhibet, easque tum ex iis qui de Scriptoribus Ecclesiasticis scripserunt, tum maximè Joannis Mariæ Brasichellensis Magistri sacri Palatij Indice Expurgatorio depromptas.

* I subjoin an extract from Nilus, which is in *B.P.* ed. 1589. T. II. coll. 902-4., but in consequence of Brasichellen's order, (*Ind.*, p. 96.) not in the editions Paris. 1610. T. II. col. 486; Colon. 1618. T. IV. p. 800; or Lvgd. 1677. T. V. p. 942. "Vita Monachorum, quæ olim desiderabilis & valde honorifica fuit, nunc abominabilis, vt vides facta est. Quamobrem grauantur omnes vrbes & pagi a falsis monachis circumcursantibus & vagantibus temere & forte fortuna magna impudentia, nulloque cum discrimine. Turbantur autem omnes familiæ & molestia afficiantur non immerito, coram videntes eos multo impudentius foribus suis assistentes quam quemuis ex mendicis. Vnde etiam recte viuentium & secundum virtutem iudicium, & sanna & deceptio vere æstimatur. Sed quid ego nouus Ieremias orior deflens digne & ex mente nostra tempora? Pudet me plura scribere."

recta.[v]" Portugal confirms this, by the words: "iuxta Expurgat. Romæ vulgatam á Magistro sacri Palatij." *Ind. Avct. dãnat. mem.* Vlyssipone, DMCXXIIII., which was arranged chiefly by Baltasar Aluarez, a Jesuit, appointed by Mascaregnas, Inquisitor general of Lusitania.

So far we have seen that the authority of the Index is satisfactorily acknowledged, but more remains to be said. Papebrochius is thus cited by Clement[w]: Cum indicis *Brasicellensis* Tomus I. prodiisset Romæ ex Typographia Rev. Cameræ Apostolicæ 1607. superiorum permissu; *suppressus* modeste fuit & recudi prohibitus: nec *porro processum in opere reliquo*, quod mox apparuit futurum seminarium litium infinitarum, quibus sustinendis nec unus, nec plures forent pares, quantavis auctoritate subnixi.... Again he says[x]: Suspendendi Indicis illius expurgatorii justas causas alias non oportet suspicari, quam quod voluerit Congregatio, ut omnibus probationibus cancellatis, tantum nudæ conclusiones imposterum vulgarentur. Et hæc nunc est praxis Tribunalis istius, libros quidem sibi non probatos notantis, improbandi tamen rationes nullas reddentis. The contests of which this writer speaks, were those that existed with the Carmelites, who were indignant at the censure[y] passed by John Maria, (pp. 254-5.) on the book *De institutione Monachi*, by them attributed

[v] This sentence is also in Zapata's Index, Hispali, MDCXXXII., but is dexterously omitted by Sotomaior, in 1640, and by Vidal Marin, in 1707. Conf. Aub. Miræum, *De Script. Eccl.*, in Ant. Melissa, et Agobardo: Bellarm., de Melissa. Ittigium, *De Bibl. et Cat. Patr.*, pp. 83-7. Lips. MDCCVII.—Ussher, *Dissert. de Ignat. Epist.* Cap. XVII., and Zobelius say that the Dominican Malvenda was employed in this review of the Fathers. The reference in p. 72, *Vide librum nostrum de Antichristo* decides the point.

[w] *Ut sup.*, p. 209. Conf. Father Paul's *Hist. of the Inquisition*, p. 875. Lond. MDCLXXVI.

[x] Vide *Respons. ad exhib. err.*, loc. sup. cit.

[y] It is inserted in the *Bibl. Pat.* Paris. 1610. Tom. VIII. p. 743;

attributed to Joannes Hierosolymitanus.[z] Peter Wastel, who was of this order, receives the following reproof from the Jesuit Raynaud[a]: Est enim res longioris operæ, & integrum volumen deposcentis, si omnia quæ ille, coniectans plerumque atque odora vi subolfaciens, ad aliquid aliis scriptoribus (præsertim Chrysostomo) abiudicandum, suo autem Ioanni Nepoti adscribendum profert, essent accuratè examinanda. Clement will assist us again: *Pierre Wastelius* en a fait mention dans ses Vindiciæ in quibus *Joanni* Hierosolymorum Episcopi Opera hactenus incognita adstruuntur &c. qui sont à la suite des Oeuvres de *Jean* le Jerosolimitain, qu'il a publiées à Bruxelles en 1643. in Fol. On en a copiè un long passage dans les Observationes Hallenses, T. III. p. 134. dont je tirerai ce qui me convient. Voici donc ce qu'il dit: Vidi ego, manibus tenui, & legi, indicem illum expurgatorium nouo prælo destinatum, omnibus eius probationibus virga censoria cancellatis, vt tantum nudæ conclusiones in posterum vulgarentur.. Post annos non multos prudentissime omnia disponente Ecclesia Dei, feliciterque retardante Belgicam illam impressionem; legi in Epistola.. *Guidonis* Archiepiscopi Rhodiensis, Nuntii per Belgium, data 21. Jan. 1612.. De mandato sanctissimi Domini nostri *suspensus* nuper fuit, ob nonnullas iustas causas expurgatorius librorum index impressus Romæ 1607.. Eumdem Indicem cum anno subsequenti ad te isthic imprimendum transmiserim, nunc te monendum putavi, cures typis non tradi, nisi iam traditus sit. Si vero impressio sit absoluta, des operam, vt omnia exemplaria supprimantur.

Struvius says: Papebrochius quidem, probationes iusu Congregationis sacræ ideo fuisse cancellatas coniectatur,

---

Mag. Bibl. Colon. 1618. T. IV. p. 725; and in *Max. Bibl.* Lvgd. 1677. T. V. p. 862.

[z] Vide Bellar. *De Script. Eccl.*

[a] *Erot.* X. p. 287. *Opp.* T. XI.

iectatur, quod nollet ista sui nominis auctoritatem addere, ne cogeretur pro iis respondere; iteratam vero editionem prohibitam, quod in Indice expurgatorio anni 1683. prohibeantur solum Indices & syllabi omnes particulares, extra vrbem, absque auctoritate sacræ Indicis Congregationis impressi. Id quod Papebrochio facile quidem concedimus, nec tamen solam esse caussam suspicamur, quin potius censura Bibliothecæ Patrum, quæ in dicto indice reperitur, huic suppressioni ansam quoque dederit.[b]

Zobelius tells us, quod inaudito hactenus exemplo hic Index expurgatorius, cum imminutione dignitatis Magistri sacri Palatii, qualis Brasichellanus fuit, quique in titulo libri auctorem solum se profitetur, pro libro, auctoritatem duntaxat hominis privati tenente, habitus, et, quod maxime mirandum, ipse in librorum expurgandorum et prohibendorum Indice collocatus est. It is dangerous for *me* to oppose this writer; but yet, I must take courage altogether to deny this latter statement.[c] The former will require a longer answer, which will afford a conclusive, and I believe, a new proof,

[b] Vide *Introd. in not. rei litt.*, pp. 442-3. Ienæ, 1715.

[c] The sole foundation for it seems to be a misinterpreted article in a decree of the Congregation of the Index, die 16. Martij MDCXXI; whereby are prohibited, "Indices, & Syllabi omnes particulares, extra Vrbem absque authoritate, & approbatione Sacræ Indicis Congregationis impressi," &c., which is in the Index of Alex. VII., 1664, and in those of Innocent XI., 1683, and 1704, though not in the Catalogues of Urban VIII., 1627,* Card. Zapata, 1632, Vidal Marin, 1707, Benedict. XIV., 1758, or Pius VI., 1786: but surely this has not any reference whatever to the *first* edition of Brasichellen's Index, and in the second, the words Superiorum Permissu are properly left out, for *it* is almost as little authorized as mine. I am therefore obliged to differ with Mr. Mendham about this matter, (Vide *Lit. Pol.*, pp. 131. 156. Supplement, p. 24.) and I am glad to find that Papebrochius agrees with me.

* This is more than a reprint of Ind. Trid. Mr. Mendham (p. 165, note.) followed *Bib. Bunav.*

proof, that the book, though it has been wisely withdrawn by tacit suppression, has never been condemned.

Sotuell (*Bibl. Script. Soc. Ies.*, p. 759, Romæ, MDCLXXVI.) observes, that these treatises of Raynaud, were prohibited by the Congregation of the Index: De martyrio per pestem; De Communione pro mortuis; and De confixione librorum: "Verùm postea ab Auctore emendata, ab eadem sacra congregatione anno 1659,[d] recudi permissa sunt, & libere distrahi." The works of this learned author were printed at Lyons, in nineteen folio volumes, MDCLXV., cum approbatione & permissu Superiorum. After his death, his friends published a twentieth volume, to which he had given the name Apopompæus.[e] In it, p. 254, this reply is made to one of the censures upon his *Heteroclita Spiritualia & Anomala pietatis*: "Arguor, quia steti pro Emmanuele Sà contra Censuram priuatam Fratris Ioannis Maria Brasichellen. Nesciebam ego sanè hunc fuisse Cardinalem. Itaque lubens annuo, vt omnis de eo mentio expungatur.. Et mox deleantur illa verba *a Fratre illo Ioanne Brasichellen*"; which was accordingly done in the corrected edition.[f] Again, amongst the expurgations ordained by the Congregation of the Index to be made in Raynaud's Erotemata, we read:[g] "*Pag.* 304. *Dele sequentia* Eiusdem genij videtur fuisse vnus quispiam censor, qui ex priuata persuasione ante annos aliquot Emmanuëlem Sà, plusquam centum confossum plagis, Deiphobum, exhibuit in Aphorismis Confessarium. Henriquem verò Summæ Moralis

---

[d] This date belongs to the *Erotemata* only: the others were forbidden, *Decr.* 18. Decemb. 1646.

[e] Qui est le nom que les Juifs donnoient à cette Victime qu'ils chargeoient de maledictions, & qu'ils abandonnoient au desert. (Gallois, *Iournal des Scavans*, p. 125. A Cologne, 1667. Conf. *Gen. Dict.* Vol. 8. Lond. 1739.)

[f] Vide *Heter. Spir.*, par. sec. T. XVI. p. 130.

[g] *Opp.* T. XX. p. 264.

Moralis authorem, planè proscripsit; quamuis vtriusque sententiæ, à censore confixæ, essent multorum, & veterum, & recentiorum, haberenturque planè probabiles. Itaque Hispanica, & Lusitanica Inquisitio, Henriquem planè habuit pro nitente, ac puro. In Emanuële autem, duo expungi voluit: vnum de absolutione per litteras, quod post eius obitum à Clemente VIII. fuerat definitum; alterum, quod ad Sacramentum Vnctionis pertinebat, cuius materiam omninò voluit esse ab Episcopo benedictam, contra quam senserat Manuel. In omnibus aliis nihil fuisse, quod censuram mereretur, pronunciatum est ab vtraque illa generali Inquisitione, de sententia tot Academiarum.—The title-page declares that the Erotemata are "recusa cum Facult. Sac. Congr. Ind."; and the leaf before the treatise has the words: "Ad mentem S. C. I. accommodata."

Before I begin to mention other excellent emendations in Raynaud's work, I shall quote some passages from his incorrigible tract, *De immvnitate avtorvm Cyriacorvm* [i.e. the Dominicans,] *a censvra.* "Longè truculentiùs, & in Anastasium, & in alios grauissimos Patres, in Patrum Bibliotheca comprehensos, egit, cum esset Combefisij sodalis F. Ioannes Maria Brasichelen."[h] "Sed adeò liberalis Censor, Censuræ suæ censuram passus est, reprobata eius damnatione tanquam inscitiæ, vel malignitatis, vel vtriusque referta. Nam duæ supremæ Inquisitiones,"[i] &c. After having said, that the unjust condemnation of books at Rome redounds to the dishonour of the Pontiff, he asserts: omnem porrò hanc culpam in Cyriacos esse referendam, perspicuum est: nam vel ipsi ferunt censuram, vt facit pro potestate intra districtum Vrbis Romæ, Magister S. Palatij; vel curant censuram: siue in tribunali S. Officij,

[h] *Diat.* III. p. 285. *Opp.* T. XX. Cracov. MDCLXIX.
[i] *Diat.* V. p. 290.

Officij, Commissarius Cyriacus, & Collegæ item Cyriaci; siue in Congregatione Indicis Secretarius; qui item est Cyriacus, cuius est referre libros damnandos, & censores proponere.... Inde plerumque indigna librorum optimorum proscriptio; tantvm vt Frater Cyriacus exsaturet sua vel ordinis erga autorem odia.... He then peacefully addresses one, who for about twenty years was Secret. Cong. Ind., thus: Tange miser venas, & pone in pectore ferrum F. Marine. In die iudicij, hæc in tuo capite faba cudetur.[j] Our author proceeds: obseruatum ergo iampridem est, quoties aliquando, aut etiam sæpius in anno, prostant in programmate infami scriptores reprobi, Athei, Magici, Hæretici, obscœni, semper inter eos pendere aliquem è scriptoribus Societatis Iesu. Ex aliorum ordinum scriptoribus, non nisi infrequentissimè aliqui proscribuntur: Dominicani nunquam.[k]—In Regno Fratrum, censura librorum est negotium perambulans in tenebris; ita vt damnetur quidem liber, sed quid in eo improbetur, arcanum sit, & supra Eleusinia mysteria prematur.[l]—Parisienses, & Hispani, ac quotquot habent quomodò tueantur libri proscriptionem, si quando eam faciunt, apertè produnt proscriptionis causam, eamque scripto publico exhibent. A solis Cyriacis, Romæ Pontificum administris, contra ius quodcunque, damnandi causa occultatur.[m]

Let us now return to the correction of the Erotemata; and first, p. 260, upon a passage cited by Francus, (*De Indic.*, p. 5.) viz. "Admouisse Indici extremam manum visus est Clemens VIII. quo Pontifice dilatatæ admodùm sunt Indicis fimbriæ; tametsi arctè, & angustè id tunc factum videri debeat, præ posterioribus temporibus,

---

j *Diat.* II. p. 279.

k *Diat.* IX. p. 313. Conf. Seckendorf. *Comm. de Luth.*, lib. III. Sect. 21. §. LXXXIV. p. 334.

l *Diat.* IX. p. 314.

m *Diat.* X. p. 318.

temporibus, we find a *dele ;* and a command to add these, or similar words : Clemens VIII. eidem Indici extremam manum admouit, which has been exactly attended to in the reformed edition ; and here the sections are left numbered as they were in the unaltered copy, so that from §. 500, we come at once to 509. Between these two, the unhappy writer, contrary to his professed principles, which are dwelt on at large in his *Gemitus columbæ de iudiciis sæculi*, after having submitted to this censure, *A n.* 501. *vsque ad num.* 509. *deleantur omnia, quæ pertinent ad damnationem libri Authore inaudito*, is taught to say. . Sæpè Authores immeritò conqueruntur, dum minimè auditi condemnantur ; hoc enim iis certè deberetur si ageretur causa contrà illos vt reos : Verùm vbi per librorum prohibitionem, bono fidelium consulitur, etiamsi aliqua inde nota in ipsos deriuetur indirectè, monitio illa necessaria non est. Besides, there is a considerable deleatur concerning the parody on the Apostles' Creed, taken from Poza, who was here called, vir eruditissimus & Catholicissimus ; and therefore, after two sections, each marked 514, (most probably to deceive the reader,) we pass to 528 : but previously, the unfortunate Raynaud[n] is required to assert what was not in perfect accordance with his own feelings : Plura possem afferre exempla huiusmodi ineptarum Censurarum, sed ea libens omitto ; and this delightful sentence is in *Partit.* III. *Erot.* III. p. 366. Opp. T. XI.[o]

We

[n] Nisi præsentes adfuissemus, cum prælo iterum pararetur Indiculus Sanctorum Lugdunensium, nosque maturè aliquis monuisset, inveniretur ibi acriter perstrictus P. Joannes Bollandus. &c. (Papebroch. *Elucid. Hist. Act. in Controv. Carmel.*, Cap. VII. in fine.) The severe chastisement endured by Raynaud, made him resolve, that, in spem contra spem credere, Abrahamicum est, & magno dignum pectore ; which is directed to be erased ; and in the Operis clavsvla are supplied, Sicera mœrentibus, et vinum iis qui amaro sunt corde.

[o] He was evidently ready to practise what he had maintained in

We meet with a notable expurgation in this same Correctio, p. 264, with respect to the prohibition of Bellarmin's Disputations in the Index of Sixtus V.: "*Pag.* 325. *Dele quæ sic habent.* Necnon Bellarmini opus controuersiarum, quod aliquando nonnisi, quia negauerat Pontifici dominium directum super omnia regna Christiana,[p] Romæ est proscriptum, & in Indicæ librorum infamiam repositum, vt habetur in eius vita *lib.* 2. *c.* 7. paulo altiùs scandendum est."[q]—The Congregation decreed, that the work thus purified, might

---

his *Adpendix de licito vsu æquiuocationum.* Vide Walchii *Bibl. Theol.* T. II. p. 1114. Ienae, MDCCLVIII. It may not be inapplicable in this place to recommend a book by Laurentius: *Conscientia Iesvitica cavteriata,* hoc est, *perfida, deplorata, perdita.* Amstel. 1615. (Ind. Alex. VII., p. 360.)

[p] Conf. Du Ranchin's *Review of the Covncell of Trent,* p. 336. Oxf. MDCXXXVIII. (Ind. Alex. VII., p. 312.) Barlovii *Papism. Reg. potest. evers.* Lond. 1681. Widdrington, Catholicus Anglus, has made us acquainted with an alteration in the Roman Breviary, in festo Cathed. Petri, die 22. Feb.—In the oldest editions which I have, Venet. 1491, and Lugd. 1508, and until the time of Clement VIII., this was the prayer: "Deus, qui beato Petro Apostolo tuo, collatis clavibus regni cœlestis, animas ligandi atque solvendi pontificium tradidisti": Tametsi paucis ab hinc annis vocabulum illud *Animas* è Breuiarijs Romanis iussu Clementis 8. reformatis penitùs expungatur, ne forsan opinioni Theologorum recentiorum de suprema, ac absoluta potestate Summi Pontificis in temporalibus derogare videretur. (*Apol. Card. Bellarm. pro ivre Princ.*, p. 35. Cosmop. 1611. Damnat. per decr. Cong. Ind. 16. Mart. 1614.) Vide James, *Corruption*, p. 254. Francum, *De Indic.*, p. 198.

[q] Our author elsewhere says of this Cardinal, whom he terms, viuum sapientiæ ac virtutis simulachrum: "Quanquam mox; defuncto Sixto V. cui Cyriaci imposuerant, sacrum Collegium, latum aduersùs Bellarmini lucubrationem decretum abrogauit." (*Diat.* VIII. p. 308. Conf. Literary Policy, pp. 104-7.)—"Quis *versionem codicis sacri italicam*, iussu Sixti V. adornatam evolvit? opus hoc, quod multi ex pontificiis intercederent, ac institutum sanctissimi patris minime probarent, suppressum & ad carceres damnatum esse constat." (*Nov. lib. rar. conlect.*, p. 37. Lit. Pol., pp. 109-10.)

might be obtained, and read by all, and again printed : in quorum fidem, &c. Fr. Hyacinthvs Libellvs,[r] *Congreg. Secr.* Publicatum fuit hoc Decretum die 20 Martij 1664.

By the rules of the Tridentine Index, there is a good deal of liberty allowed to Bishops, and general Inquisitors. A section in the tenth gives them power, when they think it expedient in the Kingdom, Province, or Diocese, to which they belong, to prohibit books, the use of which seems to be permitted ; and by the sixth they are authorized to favour the circulation of the amended works of Catholics, which had been prohibited before correction : but as of course their privileges were confined within certain limits, and as it was here declared, that the sentence of excommunication was ipso facto incurred by any person, who should read or possess the writings of a forbidden author, nothing remained for the Spaniards,[s] whose favourites were often condemned at Rome, but to weaken the influence, and disregard the decrees of the Congregation of the Index. Of this Raynaud says very justly : in contemptionem Pontificiæ autoritatis, qua huiusmodi Censores constituti sunt malè vertitur.[t]

The case of Joannes Baptista Poza will furnish us with perhaps the most memorable instance of the hostility that existed between the Spanish and Roman Censors. His *Elvcidarivm Deiparæ* was published at Complutum in 1626, fol., and was reprinted at Lyons in 1627, Superiorum permissu, in 4 ; but it was proscribed at Rome, die 11. Ap.[u] 1628. All the works of Poza,

[r] A most appropriate name for a Censor of books ; and for one, who by virtue of his office, occasionally published calumnies.

[s] Deliciæ ac primogeniti Papæ. (Wolfii *Lect. Mem.* II. p. 623.)

[t] *Opp.* T. XI. Partit. III. Erot. V. p. 372.

[u] Mr. Mendham (p. 158.) has April 26, which was the date of the publication of the decree ; Vide *Librorvm Decreta,* p. 174. Romae,

Poza, and treatises, tam prælo mandati, quam manuscripti, defending his doctrine, were prohibited by the Congreg. Ind., 9. Sept. 1632; but in a supplement to the Spanish Index of 1640, the Elucidarium is permitted with expurgation.—I have a copy of an apology for Poza, written in 1631, the title of which is: "Sanctissimo Domino D. N. Vrbano Papæ octavo. Natio, et Cognatio Cantabrica, Ioannis Baptista Poza, é Societate Iesv, in causa iudiciali tomi primi Elucidarii."[v] This book was forbidden by Sotomaior, in the Index just mentioned, donec prodeat expurgatio; and I believe it has been kept in suspense ever since. In fol. 106, after Brasichellen had been spoken of, we are told: Omnẽ vrbanitatem, & reuerentiam impendit autor sacri Palatij Magistris, & Vniuersis Apostolicæ Sedis Ministris, verum quando agitur iudicialis doctrinarum causa, & sistuntur autores coram maiestate Pontificia, licet illis legitimas exceptiones, & defensiones, contra quascumque personas, & tribunalia, supremo Christi Vicario præsentare. Cum sola illa Sancta Sedes infallibilis sit regula veritatis. His Holiness, however, was not likely to think, that there was an excess of urbanity displayed, in applying the epithet *sceleratæ* (fol. 4.) to the censures of Poza at Rome; and saying, (f. 110.) that they mereri grauem notam, ita vt si prælo mandatæ fuissent expurgari deberent. The Spaniards (foll. 8, & 101.) claimed for their general Inquisition the power, vt illos etiam libros, qui à Tridentinis Patribus, & alijs tribunalibus, aut congregationibus prohibentur, possit interdum admittere, vel non admittere, interdum nouo examine expurgare: and while the Censors (f. 17.) are termed

1624, in continuation of the Clementine Index, Romæ, 1596: but the oversight is quite unimportant.

[v] The words *Natio, et* are left out in the Literary Policy, p. 292, n: but these alone distinguish the name of the volume, from that of another in the Index of Alex. VII., pp. 334-5.

termed occulti qualificatores; in fol. 110, it is denied, that the Congregation of the Index has any jurisdiction in Hispania & subiectis Indiarum, & Siciliæ prouincijs. After this, we need not be afraid that Brasichellen's Index will be injured by the assertion (f. 33.) : illum non esse de mente Sedis Apostolicæ, aut de iudicio Eminentissimorum Cardinalium quorum decreta omni honore sunt prosequenda, maximèque reuerenda ; sed in eo reperiri non pauca, quibus aut repugnare liceat, aut dissentire ; but another passage, two leaves before, demands our attention : Romæ vero frater Ioannes Maria Brasichel Magister sacri Palatij in indice expurgatorio iuxta editionem Venetam anno 1608. à pag. 55. vsq; ad pag. 259. plurimos veteris Ecclesiæ Patres expurgauit, aut cautiones expunctione, vel expurgatione grauiores adiecit pro notis marginalibus.

There is an important query in fol. 43 : Nonne Cardinalis Bellarminus delatorum, & censorum fraude in indice expurgatorio fuerat collocatus, quem tamen Dei prouidentia ab ea iniuria liberauit.[w] This will allow me to bring forward another work, in which, Tom. 1, p. 483, it is said : Bellarmini liber solum defendens indirectam summi Pontificis in temporalia Regna potestatem

---

[w] The *Historia Pelagiana* & *Dissertatio de Synodo V. Œcumenica* of Cardinal Noris, were inserted in the Spanish Index of 1747 ; and though Pope Benedict XIV., wrote an exhortation* (die 31. Julii 1748.) to the general Inquisitor of Spain to cancel the prohibition, through the contrivance of Ravago, the King's Confessor, the works remained forbidden for ten years. On the 28th Jan. 1758, the Inquisitor Quintano directed by an edict, *ut ex catalogo, seu plagula præfato Expurgatorio inserta Tom. 2. fol.* 1104. *littera H. auferatur, & abradatur clausula, seu nota, quæ ita se habet :* Historia Pelagiana, &c. (Conf. Lit. Pol., p. 238.) The documents connected with this matter are in an edition which I have of the *Historia*, Typ. Bassan.

* *Opp.* Tom. XV. p. 117. Venet. 1788.

testatem jussu Sixti V.[x] prohibitus fuit. These words issue from the much neglected Tuba magna mirum clangens sonum; *De necessitate longè maxima reformandi* Societatem Jesu. Argentinæ, MDCCLX. "Auctorem habere dicitur Scioppium, de quo uerbose agit *Alphonsus* Huylenbroucq in *uindicationibus alteris Societatis Iesu.*" (Mylii Bibl. anon. et psevdon., tom. ii. p. 988. Hamb. 1740.) But the assertion that *ex* ære Scioppiano *totam Tubam conflatam esse*, is, in

---

1766. I have another volume in which are these, and other treatises, by the same author :* Lovan. 1702. In p. 125, of his *Vindiciæ Augustinianæ*, the Cardinal thus laments that he was not allowed to publish what passed in the Congregations de auxiliis, in favour of Augustin, and against Molina, and the Jesuits : quando recentiori Romano decreto id vetitum est, cum dispendio causæ, quam defendo, necessariam defensionem omitto. Vide Mosheim. *Inst. Hist. Eccl.*, sæc. XVII. sect. II. par. 1. p. 898. & sæc. XVI. §. XXXIX. p. 715. Helm. 1755.

[x] Vide *The picture of a Papist*, p. 189. In "The nevv man, or, a svpplication from an vnknowne Person, a Roman Catholike vnto Iames, the Monarch of Great Brittaine," translated by Crashaw from the Latin copy sent from Rome to England, Lond. 1622, these are some of the contents of Chap. 1: "*Sixtus Quintus* did clime into the Papacy by foule Symony, proued by promise and couenant vnder his hand.—By the Canon Law he that enters by Symony is no Pope.—*Sixtus* his Symony was notorious, for it was complained on to *Philip* the second, King of *Spaine*, who thereupon, and seeing *Sixtus* simoniacall couenant vnder his hand, sent to Rome, and summoned him to a Councell, to answer for himselfe.—*Sixtus* so summoned, fell sicke and dyed, or else tooke poyson."—(Conf. Literary Policy, notes, pp. 106. 110.) A curious passage in Thuanus, concerning the death of this Pope, is omitted in ed. Avrelian. MDCXX. T. V. p. 122. Vide ed. Francof. Lib. c. p. 362. In 8vo. p. 911. It is given in the note in Buckley's edition, T. V. p. 20. Lond. 1733. Adi *Thuan. Restit.*, (per M. de Wickquefort,) p. 87. Amstel. 1663. *Perron. et Thuan.*, p. 446. A Cologne, MDCXCIV.

* Qui Corn. Jansenii scriniis, sæpiuscule sicut suis usus, hujus beneficii parum memor, ejus ne semel quidem mentionem facit in hac Historia sua Pelagiana. (J. F. Reimmanni *Access. vber. ad. Cat. Bibl. Theol.*, p. 6. Brvnsvigæ, 1717.)

in this fourth edition of the book, (Præloq. ad Huylenb., p. xix.) denominated, mendacium crassissimum.—" Caspar Scioppius, sub nomine Alphonsi Vargas,[y] episcopo alias Vargensis, sec. XIV. Iesuitarum stratagemata & sophismata detexit." (B. G. Struv. *Dissert. de doct. Impost.* §. 39. p. 60. Conf. *Jugemens des Savans.* T. I. p. 34, note. Amst. 1725.) My editions of his *Relatio ad Reges et Principes Christianos* are those of MDCXLI. 12mo., and MDCLXV. 4. Much is here said about Poza, and the manner in which the Jesuits[z] slighted the condemnation of his works at Rome, by Censors, " quos Pontificem, Cardinales, eorumque Consultores Theologos esse satis norunt." (Cap. XVIII.) The disciples of Loyola are accused by the *Tuba*, Clangor VI. p. 83, of having made many attempts to deprive the Dominicans of the office of the Master of the Sacred Palace, who, consueuit esse ex ordine Prædicatorum.[a] Raynaud and Poza are spoken of in p. 307, and of the latter it is asked : Numquid damnationi & correctioni humiliter se submisit ? Imo verbis insolentibus arroganter insurrexit adversus S. Sedem.[b] This writer complained that he was condemned

[y] Not Archiepiscopus Toletanus, as Gesner says in his Bibliotheca, but a native of Toledo, and Abp. of Seville.

[z] Unum enim scripturientem complures alij circumsident, & apum instar, circumvolitant. (*Carnificina Esavitica*, p. 540. Witteb. MDCXIII. " Our whole body is responsible for the books of any one of our Fathers." (*Les Provinciales*, or, The Mystery of Jesvitisme, let. 9. p. 123. *Additionals*, p. 105. Lond. 1658.)

[a] *Sac Cerim. Lib.*, fol. 319. Colon. MDLXXII. Liber valde probatus. (Possevin., in *Appar. Sac.*, in Christ. Marcell. Archiep. Corcyr.)

[b] Incurrit etenim, ob nescio quæ dictata scriptave pertinacius defensa, in judicum Religionis censuram, a quibus suffragii ferendi ac muneris cujusvis gerendi facultate spoliatus, a commentariis scribendoque abstinere deinceps, & in collegio urbis Conchensis, post exantlatos alibi carceres, perpetuo commorari jussus est. (*Biblioth. Hispan. Nov.* D. Nicol. Ant. Hispal. Tom. I. p. 653. Madriti, 1783. Conf. Raynaud. *Diat.* VIII., p. 311. *Opp.* T. XX.)

demned unheard; and *Actor.* XXV. 16, was quoted against his enemies:[c] "Non est Romanis consuetudo damnare aliquem hominem priusquam is qui accusatur, præsentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina."

In fol. 63 of his apology, Poza's novel opinions are defended by an appeal to the Synod of Constantinople, (sub Menna, anno 536.) which is there said to have cited Ecclus. XXV. thus: "*Beatus qui prædicat verbum inauditum,*" "id est, nouum;" which certainly would be a strong passage in his favour, but that the Greek is, εἰς ἀκοὴν ὑπακούοντος, in auditum obedientium.[d] This Jesuit had declared in his epistle to the Pope:[e] Ego Sãctissime Pater..grauiores Ecclesiæ Patres, & Scholasticos eo perlegi animo, vt omnes, & singulos infra hanc sanctam Sedem collocarem: vt eorum autoritatem, sine huius sacræ Sedis suffragio debilem esse persuaderem. Hinc nonnulli me contemptorem sanctorum Patrum nominarunt. Ego totus in eo fui, vt Apostolicus thronus etiam repugnantibus non paucis ex prisca Ecclesia Doctoribus, oppositas veritates possit vlla sine fraude definire.

"For the Fathers," *said he*, "we deliver them up to those that handle *positive Divinity;* but for us, who govern mens *consciences*, we seldome read them; and in our writings quote only the modern *Casuists*. What

a voluminous

---

[c] Apol., f. 15. Conf. *Tubam.* T. 1. p. 348.

[d] The error *verbum inauditum* is in Crabbe, *Concil.* Tom. II. fol. xvij. Colon. MDXXXVIII., also Tom. II. p. 31. Colon. MDLI; in Surius, Tom. II. p. 432. Colon. MDLXVII; Nicolinus, Vol. II. p. 591. Venet. MDLXXXV.; and Binius, Tom. II. P. 1. p. 719. Colon. MDCXVIII.: so that the accusation in Alph. de Varg. *Relat.* Cap. XVI., is unjust. The words are rendered, "in aurem obedientis," in the Collectio Regia, Tom. XI. p. 332. Paris, MDCXLIV., and in *Concil.* Labbei & Cossart., Tom. V. col. 146. Lutet. MDCLXXI.

[e] Vide Apol., f. 9.

a voluminous writer is our *Diana !* There is before his books a list of all the Authors he cites. There you will find two hundred ninety and six ; whereof the most ancient is within eighty years."[f] Voilà des paradoxes & des erreurs parmi ceux de cette Compagnie, qui ne reconnoissent point les Peres pour les véritables Théologiens, & pour les Maîtres des mœurs & de la vertu des Fidéles, afin de mettre leurs Confreres en leur place.[g] The Sicilian Inquisitor Paramo maintained,[h] non minoris autoritatis esse Ecclesiã præsentem, atque fuit antiqua Apostolorũ ; and when all the Fathers were opposed to him, he thought : Credēdum tamen est omnes, si modo viuerēt mutaturos esse sententiam.[i]

If we recollect that according to the Bulls *In sacrosancta*, and *Iniunctum nobis*, of Pope Pius IV.,[j] all the principal members of the Church of Rome are sworn never to interpret Scripture, nisi iuxta vnanimem cõsensum Patrum, and that our adversaries are ever ready to repeat the boastful words of Campian,[k] "ad Patres si quando licebit accedere, confectum est prælium," we shall feel surprised at the language of many Pontificians.—Sanctissimos Patres..in interpretatione Scripturarum non semper ac in omnibus Catholica Ecclesia sequitur. (Baron. ad an. 34. §. CCIX.) Doctor enim

[f] *Les Provinciales*, ut sup., let. 5. p. 64.

[g] Ant. Arnauld, *De la frequente communion*, Avertissement, p. 31. A Lyon, 1739. Conf. *Tubam.* 1. 426.

[h] *De orig. Inqvis.*, p. 562.

[i] P. 676.

[j] Vide *Bullar.* Cherub. T. II. pp. 96-7. The latter ordinance is introduced in p. 450, of *Sacros. Concil. Trident.* Antverp. MDCXXXIII., but it is not at p. 468, of the edition Colon. MDCXXI., nor in Barbosa's *Collectanea Doctorvm*, p. mihi, 319. Lvgd. MDCLI.

[k] *Rat.* V. Opusc., p. 21. Mediol. 1625. Whitakeri *Opp.* T. 1. p. 21. Dr. Dawson published a translation of this reply to the Jesuit's *Ten Reasons*, with an introduction. Lond. 1732.

enim non proponit sententiam suam vt necessariò sequendam, sed solùm quatenus ratio suadet : at iudex proponit vt sequendam necessariò..Augustinus igitur, & ceteri Patres in commentariis fungebantur officio Doctorum : at Concilia, & Pontifices funguntur officio iudicis à Deo sibi commisso. (Bellarm. *De verbo Dei.* Lib. III. Cap. X. col. mihi, 199.) Nec nos ad omnia tenemur, quę in ecclesia primitiua patres egerunt. (Æneas Silvius ; cit. Espencæo, in Lib. *De Contin.* I. p. 129. Paris. 1565.) Qualiter præcipi potest, cum sanctorũ patrum sententiæ sæpe-inuicem repugnent? (Alfons. de Castro, *aduers. hæres.* Lib. 1. Cap. VII. fol. 15. Paris. MDXLI.) Quòd cùm sanctorum quisque, his duntaxat exceptis, qui libros canonicos ediderunt, spiritu fuerit humano locutus, & aliquando vel in eo errarit, quod ad fidem spectare postea demonstratum est : apertè constat ex huiusmodi auctoritate exploratam fidem fieri non posse. (Melc. Canus, *De loc. Theol.* Lib. VII. Cap. 3. p. 246. Salmant. MDLXIII.) Prisci illi ecclesiarum magistri non nihil interdum à proposito veritatis scopo aberrauerint. Again ; In libris sanctorum doctorum, quos authenticè legit ecclesia, nonnũquam inueniuntur quædam praua, vel hæretica.[1] (Sixt. Senens. Præf. in lib. quint. *Bibl. Sanct.*, pp. 4. 6. Venet. MDLXXIIII.) Nullus itaque detestetur nouum sacræ scripturæ sensum ex hoc ꝙ dissonat a priscis doctoribus. (Caietanus, *in Pentateuch.*, fol. 2. Romae, MDXXXI.) Non nego me huius interpretationis auctorem neminem habere, sed hanc eò magis probo, quàm illam alteram Augustini..quòd hæc cum Caluinistarum sensu magis pugnet ; quod mihi magnum est probabilitatis argumentum. (Maldonat., *in Ioan.* Cap. VI. col. 732. Mvssip. MDXCVI.) Ego ut ingenuè fatear, plus

[1] Vide Lavrentii *Dissert. de lib. Gentil.* &c. *permitt.* Protestant. *vero prohib.* Sect. 3. p. 48. Amstel. 1619.

vni summo Pontifici crederem, in his quæ fidei mysteria tangunt, quàm mille Augustinis, Hieronymis, Gregorijs. (Cornel. Mussus Episc. Bitunt., *in Ep. ad Roman.* Cap. 14. p. 606. Venet. MDLXXXVIII.) The last admirable sentence exactly agrees with a gloss in the Canon-law: Si totus mũdus sententiaret in aliquo negotio contra Papam, videtur ꝙ sententiæ Papæ standum esset.[m]

Such are the genuine, uncondemned opinions of Roman Catholics, and such is their real respect for antiquity, when it is against their peculiar doctrines:[n] but at the same time, "their profession is not so minute, as to boast of this or that one Councell, or of some few fathers. All Scriptures make for them, All the Fathers are theirs, All generall Councels confirme what they teach. Their bookes doe swell with this ventositie."[o] C'est la plus grande illusion qui fut jamais au Monde.[p] —Weismann[q] has well remarked, Papismum qua talem nec ita nouum esse, vt non habeat speciem antiquitatis, nec

[m] *Caus.* IX. Quæst. III. C. XIII. col. 1035. Venet. MDCIIII.

[n] Mihi quidem videntur Patres habere pro calculis supputatorijs, qui alio atq; alio loco positi, modò talentum significant, modò triobolum, pro arbitrio supputantis. (Pouel. *De Antichr.*, p. 189. Lond. 1605.) Mayer, (Proœm., in Moncæji *Antiq. Bibl.* Conf. Francum, *De Ind.*, p. 97.) praises this writer for the elegance of the simile; but it appears to be borrowed from the learned Rainoldes: "Indeede, whatsoeuer you say of the Fathers, to bleare the peoples eyes: you vse them as marchaunts are wont to vse their counters. Sometime they stand with you for pence, sometime for powndes, euen as they be next and readiest at hande to make vp your accountes." (*Svmme of Conf.*, p. 75. Lond. 1584. Vide James, *Corruption*, p. 359.)

[o] Crakanthorp's *Vigilius Dormitans*, p. 204. Lond. MDCXXXI.

[p] Drelincovrt, *Dv favs visage de L'Antiqvitè*, p. 230. A Charent. MDCLIII.

[q] *Introd. in Mem. Eccles. Hist. Sac.* Dissert. Pracl., p. xxiiii. Tom. I. Hal. Magd. MDCCXLV.

nec adeo antiquum, vt de vera et originali antiquitate iure possit gloriari; and nothing can be more expressive than the words of Scaliger:[r] Nos Nouatores non sumus, sed vos estis Veteratores.

Our early Divines were not afraid to let their controversies be decided by the voice of the primitive Church, nor did they think it a disparagement to the Scriptures, to appeal to human testimony, for historical proof of the novelty of Popery. Their learning enabled them to say to their fellow Protestants, as Jewel[s] did to his hearers: "keepe your hold, the Doctours and old Catholike Fathers, in the points that I haue spoken of, are yours, ye shall see the siege raised, ye shall see your aduersaries discomfeited, and put to flight;" and none but they, whom Dr. James calls[t] "faint Souldiers of our side," have ever denied his assertion, that it is requisite for us to beat our opponents with "the forcible weapon of Antiquity, and drive them out of the strong Fort of Fathers, and ancient Writers, which they have so long time, by violence and injury, held from us."[u] Rivetus says:[v] Patrum dicta & documenta cum veneratione suscipimus..nec sine Dei injuria possint eorum omnia testimonia absolutè despici. "The faith which they professed and derived from Scripture, we profess also; and in the same faith, *we hope to be saved even as they.* But for the new Doctors; we understand them not, we know them not: Our faith is the same from the beginning, and cannot become new."[w] Nonobstant ces difficultez & ces desauantages dont nos aduersaires taschent de se preualoir, nous ne laissons pas d'entrer volontiers

---

[r] *Resp. ad* Serar. *Minerual.*
[s] *Sermon at Paul's Crosse,* an. 1560. Works, p. 59. Lond. 1609.
[t] *Mystery of Ind. Expurg.,* p. 396.
[u] *Advert., to the Reader,* a 2.
[v] *Tract. de Pat. autor.,* pp. 9. 8. Gen. MDCXXVI.
[w] Taylor's *Dissuasive from Popery,* p. 6. Dub. 1664.

volontiers en ceste lice.[x]—Scultetus remarks :[y] Sunt, qui testimoniorum ex antiquitate ab adversariis repetitorum numero velut perculsi, victas manus dant hæreticis. Sunt alii, qui cum sibi Scripturæ armis probe videntur esse muniti, susque deque ferunt : quid Patrum quisque in hanc vel illam sententiam disseruerit. At qui in ipsa Doctorum Ecclesiasticorum monumenta accurate inquirant : qui sententias ad orationis contextum probe examinent : qui examinatas cum aliis locis conferant : eorum magna nunc est semperque fuit paucitas: and as it is a "noble study"[z] to endeavour to discover "the generall and constant profession of the same faith from the Apostles downeward";[a] by means of which, "the Romanist, with all his boasted pretences to antiquity, will find himself a very modern; The Sectarian will perceive that he is but of yesterday,"[b]—it is much to be lamented that many writers have given Dr. Milner reason to affirm, that while the "Divines of the 16th and 17th centuries laboured hard to press the fathers into their service," "the succeeding controversialists gave them up in despair":[c] and a disregard for the ancients has frequently been shown by others besides Daillé,[d] Barbeyrac,[e] Middleton,[f] and Whitby.[g]

I feel

---

[x] *Anatomie de la Messe*, par P. Dv Movlin, p. 125. A Geneve, MDCXL.

[y] *Medull. Theol. Pat. Syntag.* Ep. Nvncvp. Francof. MDCXXXIV.

[z] Ussher, *Iesvite's Challenge*, To the Reader.

[a] Bilson's *Trve Difference*, p. 268. Oxf. CIϽIϽXXCV.

[b] Marshall's *Cyprian*, Preface, p. ix. Lond. MDCCXVII.

[c] *End of Controv.*, p. 87, note. Dub. 1826. Chillingworth mentions as one of the motives which induced him to change his religion, that "the Doctrine of the Church of Rome is conformable, and the Doctrine of Protestants contrary, to the Doctrine of the Fathers of the Primitive Church, even by the Confession of Protestants themselves." (*Relig. of Prot.*, p. 25. Lond. 1687.)

[d] *Traicté de l'employ des saincts Peres*, A Geneve, MDCXXXII. The author, whose object in this work, was, "to winnow the chaff,

I feel great pleasure in quoting the words of Bishop Jebb, in his essay upon the peculiar character of the

Church

---

and to distil the weeds of Christian antiquity,'' has been supposed to have altered his opinion when he advanced in life. (Vide Scriveneri Præf. ad *Apol. pro S. Eccl. Pat.* Lond. 1672.) Let the person who wishes to believe his consistency, compare the following passages from pp. 296, 7, of the above named treatise, viz. Mais ceuxci, ce me semble, iustifient suffisamment le doute que i'ai qu'il ne faille pas receuoir comme certainement veritables, tous les tesmoignages qu'ils rendent de la foi tenuë en l'Eglise de leurs temps . . . . Il est aisé à voir que tels tesmoignages des Peres ne nous peuuent de gueres seruir nous representans des sentimens qui ne sont pas asseurément veritables ; qui par consequent ont besoin d'estre examinez & prouuez, bien loin d'asseurer & de prouuer les nostres,—with what he wrote about thirty years afterwards in his *Repliqve avx devx livres qve Messievrs Adam et Cottiby ont publiez contre luy,* par. 1. p. 8. A Geneve, MDCLXIII. : Nous alleguons donc les Peres, en cette cause, comme témoins de la tradition & de l'usage de l'Eglise, chacun de celle du siecle, où il a vescu . . . . Ie les égale en ce point, que je les prens chacun pour témoin de ce qui se croyoit & se pratiquoit entre les Chrétiens de son siecle.—Nec causæ ministerialis vicem subire, nec testimonium doctrinæ purioris isto tempore receptæ præbere possunt Patres, si ejus sunt metalli, cujus esse a Dallæo in hac commentatione dicuntur. (I. F. Reimmanni *Access. vber. ad Cat. B. T.*, pp. 61-62.) In Daillé's book *De cvlt. relig. Latin.*, Gen. MDCLXXI., there is a Catalogue of his writings, and his work upon the Fathers is said to have appeared, *Anglicè*, per Thomam Smith, Lond. 1651. : but this is a mistake ; for T. S., in his preface tells us, that it was " faithfully translated by a judicious hand." A reader who was used to Mettayer's Latin edition, Gen. MDCLVI., might fancy that the translator into English had sometimes forgotten his *faithfulness,* and exercised his *judgment ;* for in the Latin, p. 5, there is an entire page, which is not in the English, Lond. MDCLXXV., p. 6 : at p. 87, there are two pages wanted in Eng., p. 57 ; p. 90, three pages, and p. 94, five pages, which are not in the other volume, pp. 58, 59. These are instances of additions made by Daillé to the original French treatise, which the English follows, as the dates prove. I was led to remark them by not finding St. Ursula alluded to in the latter version ; for beginning at p. 24 of Mettayer's edition, there are nearly five pages of matter, which neither the French, (p. 44.) nor the English (p. 24.) contains.

Church of England:[h] "The Protestant communions on the Continent have not so much as pretended to revere

---

[e] *Traité de la morale des Peres.* A Amst. MDCCXXVIII.

[f] *Free Inquiry*, and Intr. Disc. Dub. MDCCXLIX.

[g] *Dissert. de S. Script. interpret. sec. Pat. Comment.* Lond. MDCCXIV. Toplady says rather contemptuously: "Some excellent things are, indeed, interspersed in their writings; but the golden grains are almost lost amidst an infinity of rubbish." (*Meditations*, p. 125. Dub. 1831.) I am sorry to find that Mr. M'Ghee imagines, that references to Councils, and Fathers, only give rise to "absurd and hopeless questions;" and that "in the use of these weapons, *with which alone their Church can be defended*, several of the Roman Catholic Priests, men of learning, and genius, and ability, are perfectly competent to meet any of the most able opponents, who could be arrayed in discussion against them." (*Truth and Error contrasted*, p. 279. Dub. 1830. Vide *Address to R. C.*, pp. xxix-xxx.) Mr. Pinch declares it to be his purpose, "to sink the Fathers;" whose works "present us with a chaotic confusion, which renders all the efforts of the controversialist, who is so ignorant or so papistical as to appeal to them in support of his doctrines, perfectly nugatory." (*Sketch of the Romish Controversy*, Preface, pp. iv-v. Lond. 1831.) Mr. Maurice, with a first-rate neoteric spirit, considers the Fathers as "little deserving our notice on points of doctrine," and thinks that "they may be made to say any thing we please." (*The Popery of Oxford!* p. 62. Lond. 1837.) These are the prevailing notions of modern times; and it ought not to recommend them to us, to know, that Socinians make use of similar language. Smalcius says: Totius mundi (præter Apostolos) authoritas in religione nulla est. (*Refut. 2. lib. Smiglecii, de error. nov. Arian.* Vide Barlow's *Directions*, p. 21.) It is easy to understand why Gibbon constantly sneers at the early Christian writers; and also what reason the author of the *Second Travels of an Irish Gentleman* had, for expressing himself, "with little respect for the judgment and knowledge of those pretended vehicles of tradition, the Fathers." (Vol. 1. p. 152. Dub. 1833.) The best antidote against such opinions, as far as they relate to Popery, may be found in the challenge of the illustrious Jewel,* who selects twenty-seven disputed points, and declares, that "if any man aliue were able to proue any of these articles, by any one cleere or plaine clause or sentence either of the Scriptures, or of the old Doctours, or of any

* Ut sup. p. 58.

revere antiquity. The Church of Rome has not been wanting in the pretension: but, instead of revering antiquity, she has idolized herself. The Church of England, alone, has adopted a middle course; moving in the same delightful path, and treading in the same hallowed footsteps, with Vincentius, and the Catholic Bishops, and the ancient Fathers: proceeding as far as they proceeded, and stopping where they stopped." "No well-taught member of that Church needs hesitate or tremble. His path is plain. It is not, merely, his own judgment; it is not, by any means, the dictatorial mandate of an ecclesiastical director, which is to silence his scruples, and dissolve his doubts. His resort is, that concurrent, universal, and undeviating sense of pious antiquity,[i] which he has been instructed, and should be encouraged, to embrace, to follow, and revere."

They

old generall Councell, or by any example of the Primitiue church, [for the space of six hundred yeeres after Christ;] I promised then that I would giue ouer and subscribe vnto him." Equally decisive are the words of Whitaker:* Nullam enim in hoc iudicio antiquitatem refugio, nullum concilium, nullum patrem, nullum omnino synceræ vetustatis monimentum repudio. Again:† Audi vero Campiane: quam ea die Iuellus vocem verissimam ac constantissimam emisit, quando ad sexcentorum annorum antiquitatem prouocauit, vobisque obtulit, vt si vel vnicam ex aliquo patre aut concilio claram & dilucidam sententiam afferetis, non recusaret quin vobis palmam concederet, ea est nostrûm omnium professio, idem omnes pollicemur, fidem non fallemus.

[h] *Pastoral Instructions*, pp. 293. 318. Lond. 1831. Conf. Cavei Prolegom. in *Hist. Lit.*, p. xxxi. The sceptical Middleton observes, that "tho' this doctrine of the sufficiency of the Scriptures be generally professed through all the reformed Churches, yet it has happened, I know not how, in our own, that its Divines have been apt on all occasions, to join the authority of the primitive Church, to that of sacred writ." (*Introd.*, p. xcviii.)

[i] Nescitur que sit ista Theologia. (*Ind.* Brasichell., p. 435.)

* *Resp.* ad Camp. Rat. II. *Opp.* T. I. p. 13. † *Ib.* p. 26.

They who do not, when the ancients "are alledged, fly presently back, and reject their Authority,"[j] and who believe, "that there is not one considerable point in controversie between us and the Romanists, but if judgment were to be given by any impartial person from the Fathers (excepting those who are evidently demonstrated to be spurious Authors) their mouths would presently be stopped and their cause and confidence laid in the dust,"[k]—remembering that since by the confession of Bellarmin,[l] the primitive Christian writers non sunt regulæ, nec habent auctoritatem obligandi, and therefore need not be treated with extravagant veneration,—will not think it incredible that Bishop Jewel had cause to ask concerning our opponents, "Is their Rending, Suppressing, Maiming and Burning the Writings of the ancient Fathers, an Argument of their Reliance on Antiquity."[m]

Bossuet lays down as an incontestable principle, que quelque honneur que rende l'Eglise aux saints canonisés, c'est toujours une fausse règle, qu'on n'oseroit condamner ce qu'on trouve dans leurs écrits.[n] Ius hoc semper & est, & fuit, & erit penes Ecclesiam, vt quæ gregi detrimentum adferunt, sollicitè amoliatur. Et si integrum librum proscribere fas est, fas etiam erit proscribere

---

[j] *Lawd's Labyrinth*, p. 208. Paris, 1658.

[k] Poole's *Nullity of the Romish faith*, p. 35. Oxf. 1667. Conf. Brevint's *Savl and Samvel at Endor*, p. 28. Oxf. 1674. Bene tamen scimus, Pygmeos gigantum humeris impositos, plusquam ipsos gigantes videre. (Stellæ *Enar. in Luc.* Cap. X. T. II. fol. 12. Salmant. MDLXXIIII.)

[l] *De Concil. auct.* L. II. Cap. XII. col. 111.

[m] *Apology*, [p. 87. Lond. 1685.] This was published an. 1562; and Jewel died in 1571, when the first Index Expurgatorius was printed for private use.

[n] *Œuvres*, Tome xxviii. Pref. sur *L'Instruct. past.* de M. De Cambrai, p. 680. A Versailles, 1817.

proscribere partem libri, seu magnam, seu paruam; eum exscindendo, delendo, oblitterando, vel simpliciter omittendo, idq; ob lectoris ytilitatem.[o]

It may with truth be said, that in the editions of the works of the Fathers, vbi Romani, ibi vitia;[p] and one example will show how far we should distrust those, qui nihil omiserunt diligentiæ, doli, malitiæ, vt vetustatem sibi possent vendicare.[q] Dr. James has noted 1085 places, in which the modern editions of *Gregorii magni Opera* exhibit the text corrupted, and differing from the most approved of Manuscripts. Calandrinus testifies:[r] Audiui profitentem hunc laboris indefessi, & incredibilis industriæ Virum, habere se in numerato plusquam *tredecim millia* locorum in vno *Gregorio*, quibus vltima, & correctissima scilicet, editio *Vaticana* 1589. ab omnibus simul MSS. dissentit. Videbis hic ipse supra 160 integras Epistolas Gregorio manifestè suppositas, tanquam degeneres aquilæ columbas, quæ hunc Solem non ferunt. The Bishop of Venusium, who had the care of this edition, confesses in his dedication to Pope Sixtus V., that he, obscura elucidasse, & noua addidisse hinc inde magno conquisita labore.[s]—Let us take one specimen of these falsities. St. Gregory, Lib. IV. Ep. 38., (fol. mihi, 200. *Opp.* T. II. Antverp. MDLXXII.) says to John Bishop of Constantinople: Rex superbiæ propè est: &, quod dici nephas est sacerdotum est præparatus exitus. This last word should be *exercitus*: but the

---

[o] Gretserus, *De ivre*, &c. p. 329. Conf. Laurentii *Rever. Eccl. Rom. erga S. Pat. subdol.* Art. 11. p. 169. Lvgd. Bat. 1624.

[p] Vide *Ind.* Brasichell., p. 158.

[q] Chamieri *Panstrat. Cathol.* Tom. 1. p. 37. Gen. MDCXXVI.

[r] Epist. ad D. Ben. Tvrret., in Iamesii *Vind. Greg.* Gen. MDCXXV. Conf. Dorschei *Synops. Theol. Zachar.* Ep. dedic. Argent. MDCXXXVII.

[s] Vide Francum, *De Indic.*, p. 105.

the alteration was deemed expedient, as the passage referred to Antichrist; and it happens that in Dr. James's *Vind. Greg.*, this nobilissima corruptio is the 666th.[t]

Gretser, with his wonted mildness, states: Prædicantes toties impudenter mentiuntur, quoties affirmant, quidquam in veterum Patrum libris à nobis deleri, aut vt deleatur ab Indice expurgatorio præscribi. Nihil delem9 in Patribus; nihil obliteramus.[u]

The first edition of De la Bigne's Bibliotheca Patrum, Paris. MDLXXV., is censured in Quiroga's expurgatory Index, Madriti, MDLXXXIIII.; and the condemned places are either blotted out with ink, or have paper pasted over them, in the copy belonging to our College Library. The castigation of Antonius Melissa, a Grecian Monk,[v] whom Bellarmin[w] and Ussher[x] suppose to have lived in the year 740, but Cave[y] circa an. 1140, will fully demonstrate that the text of the Fathers is commanded to be changed.—"*Serm.* 1. *col.* 116. .*in illis verbis*, Eam verò solummodò naturā, quæ increata est, colere, & venerari didicimus, *deleatur dictio*, solummodo." The margin notifies, that these words are taken from Gregory Nyssen.[z]—"*Serm.* 16. *colum.* 136. *deleatur ab illis verbis*, Et pollicere innouationem

[t] *Treatise*, p. 230. Dallæus, *De vsv Pat.*, p. 87. Conf. Bellarm. *De Rom. Pont.* L. III. C. XIII. col. 899.

[u] *De ivre*, &c. p. 14. Vide etiam p. 315.

[v] "Antonii Melissæ, sive Musæ, liber sententiarum" is interdicted by Sixtus V., but I cannot find it in any other Index.

[w] *De Script. Eccl.*

[x] *Catal. of Authors alleaged* in the Answer to a Challenge.

[y] *Hist. Lit.* Vol. II. p. 219.

[z] "Eruditi sumus..solam increatam naturam colere & adorare." (Orat. IIII. p. 146. *Opp.* T. II. ed. Gr.-lat. Paris. CIↃ.IↃC.XV. Vide *Case for the Spectacles*, p. 101. & Conf. *Ind.* Brasichell., p. 171.)

nouationem vitæ, *vsque ad*, Deus requisiturus sit." The entire passage is: & pollicere innouationem vitæ: hoc tibi pro defensione sufficiet. Ego sanè assero & promitto, quod si vnusquisque de nobis peccantibus relictis principibus malis, deo polliceatur vere se non rediturum ad ea, nihil aliud ad pleniorem satisfactionem deus requisiturus sit. Let any one compare this with the translation of part of St. Chrysostom's *Orat. de B. Philogonio*, Opp. T. 1. p. 499. ed. Bened. Paris. MDCCXVIII., and then judge whether this Father is reproved or not.[a]—" *Sermo.* 27. *columma.* 151. *deleatur:* & peccatori ne succurras." This precept is cancelled, though, (as the author of the Index might have learned from the margin,) it is borrowed from the son of Sirach, cap. 12.—" *Serm.* 93. *in fi. col.* 295. *deleatur ab illis verbis*, Intelligere debemus, *vsque ad*, in regnum cælorum ingredi." By this direction, the words of Marcus Anachoreta are erased.[b]

In his review of the second volume of the Bibliotheca, Cardinal Quiroga attacks a treatise ascribed to Melito, and appoints an alteration in the text, and the removal of the last eleven chapters.[c]—The Pastor of Hermas, contained in the third volume, is next censured; and the words of the author are three times expurgated in the

---

[a] Pollicere te posthac ista non commissurum, & istud sufficiet ad excusationem. Ego testificor ac fidejubeo fore, ut si nostrum quisque qui peccatis obnoxii sumus recedens a pristinis malis, ex animo vereque promittat Deo se postea numquam ad illa rediturum, nihil aliud Deus requiret ad excusationem majorem.—Vide *Ind.* Brasichell., p. 173.

[b] Intelligere debemus eos qui ex parte mandata executi fuerint, iuxta eandem rationem in regnum cœlorum ingredi. (*Bibl. Pat.* T. V. col. 1005. Paris. MDLXXXIX. Conf. omninò *Ind.* Brasic., p. 178.)

[c] Vide *Ind.* Brasichell., p. 217.

the same column.[d] This is prescribed in fol. 21, of the Index; but when the Cardinal arrives at fol. 182, he forgets himself so far as to permit the whole book in its unchanged state, propter eius antiquitatem.—"*Tomo. 6..Col.* 241. *ante medium, deleantur illa verba,* Mali ergo viri precatio, *vsque ad,* est diaboli inuocatio." Sentence is here passed upon two Fathers: for Anastasius Nicenus (*Quæst. in Script.* B. P. Tom. 1. col. 140. Paris. 1589.) quotes the following passage: "*Ex Gregorio Nisseno, ex Oratione quam scripsit in* Pater Noster:" mali ergo viri precatio aut pœnitentia, quandiu fuerit in nequitia & prauitate, est diaboli inuocatio.[e]

Our polite acquaintance Gretser thus addressed Dr. James: tu, si mendax non es, ostende vllum Indicem expurgatorium, qui aliquid, quod ad ipsum & genuinum Cyrilli contextum pertineat, oblitterare præcipiat.[f] This Saint is five times corrected in the Spanish Index we are speaking of, foll. 74, 5.—Comment. in Isaiam, capit. 1. "*Ex textu deleantur illa verba,* Fidei autem gratiam cùm his, qui valdè inquinati sunt, tùm etiam paulùm morbo affectis, satis ad emẽdationem valituram esse fidem facit, dicens[g].—"*Cap.* 47. *deleantur ex text. illa verb.* Tu verò eò impietatis progressa es, vt nullus tibi relictus sit saluti locus: nam semper grauia delicta pœna æqualis sequetur."—"*Cap.* 51. *in fin. deleantur ex text. illa verb.* Sed vbi non haberent Dei timorem in seipsis, nec Iesum per fidem incolam reciperent: habitat enim in cordibus nostris per

[d] Conf. *Ind.* Bras., p. 150, et seqq.

[e] *Ind.* Brasic., p. 60.

[f] *De ivre proh. lib.,* pp. 304-5. Conf. *Treatise of corruption,* p. 409.

[g] Beard's *Retractive,* p. 489. Lond. 1616.

per fidem, sicut scriptum est."[h]—Ex eiusdem Cyrilli libro aduersus Anthropomorphitas, Cap. 8. "*in tex. versus finem, deleātur illa verba :* In omnes ex æquo per ipsum donum promanat."—Ex libro de lapsu hominis eiusdem Cyrilli, "*Versus finē huius libri deleantur ex margine illa verb.* Vocatio ad libertatem per fidem in Christum facta. *Quæ in textu etiam, & indice litera. V. continentur.*"

The Commentary upon Genesis, attributed to Eucherius, is purified by the same Index (fol. 114.) in two places. For Anima peccatrix esse desinit, it requires to be read, anima peccatrix esse *non* desinit; which emendation seems quite necessary : so that Dr. James need not have been indignant at this "open Contradiction."[i] Several lines of the text are annihilated in the other instance ; but I shall not cite them, as enough has been adduced in answer to the Jesuit; and something must be said of the destruction of the indexes and margins in the works of the Fathers.

It being thought advisable to deal gently with the early Ecclesiastical writers, lest the damnatory volumes should fall into the hands of enemies, the only resource left for those who dreaded the test of Catholic antiquity, was to obliterate all references to hostile passages, and thus prevent every one but the very careful student, from forming true ideas of the doctrines held in former times. Quamobrem quod in hos non audent, in nostros cudunt ; & marginum, annotationum, indicúmque dicta furcillis suis extrudunt, quamuis cum Patrũ mente consonantia.[j]—I shall select specimens from St. Augustin's

---

[h] St. Paul's word's, Eph. III. 17, are affected by this mandate. Conf. Vignieri *Theatre de l'Antechrist*, p. 695. A Geneve, MDCXIII. Pref. ad *Excerpta*, p. 273. Argent. MDCIX.

[i] *Table of Divinity Books*, p. 463.

[j] Ivnii Præfat. in *Ind.* Belg. B iiij. The margin of Olimpiodorus

tin's works, as I have the edition of Paris, 1541, signed by Inquisitors, and declared to be expurgated according to the Indexes of 1632, and 1707 : but first, I hope to succeed in proving, that this Father, though greatly boasted of by Papal advocates,[k] died excommunicated from the Church of Rome.

Apiarius, an African Priest, having been degraded, applies to Pope Zozimus, and is by him restored. The question about appeals being decided in the sixth Council of Carthage, by 217 Bishops, (of whom St. Augustin was one,) to the disadvantage of the Roman Prelate, who had rested his exorbitant claim upon two Sardican Canons, which he fraudulently asserted to be those of Nicæa, the Synod, now thrice assembled, use this disrespectful language in an epistle to Pope Cœlestine : Executores etiam clericos vestros quibusq; potentib. nolite mittere, nolite concedere, ne fumosum typhũ seculi

---

(*Ind.* Bras., p. 67.) is deprived of the note, " Mystica Corporis Christi participatio ;" but the text has " *Verbum caro factum ;** homines cohortatur ad mysticam sui corporis participationem ; quum propter nostram salutem carnem assumpserit." In the same page, Philo Carpathius loses the note, " Mysticum cibum Corporis Christi possidet Ecclesia ;" but his words are : "mysticum potum ac cibum Corporis & Sanguinis Christi possidet ac potat."

[k] Adi *Viam deviam*, Sect. XII. St. Austin, when the Donatists blamed the Church for the wickedness of some of her members, whom they accused of being Traditors, and of offering incense to heathen Deities, replied : prorsus qualescunq; fuerint Marcellinus, Marcellus, Syluester, Melchiades, [Bishops of Rome,] Mensurius, Cecilianus, [Bishops of Carthage,] atque alij quibus obiiciunt pro sua dissensione quod volunt, nihil præiudicat Ecclesiæ catholicæ toto terrarum orbe diffusæ, nullo modo eorum innocentia coronamur, nullo modo eorum iniquitate damnamur. (*De vnico Bapt.*, cont. Petilian. Cap. XVI.) Natalis Alexander, with a due regard for the supremacy of the Pope, quotes this sentence without the proper names. (*In Hist. Eccl. sæc.* iv. *Dissert.* XLI. Tom. IV. p. 494. Paris. MDCXCIX.)

* Cum dicit, *Et Verbum caro factum est*, genuflectit. (Canon Missæ.—*Alphabetum sacerd.* B ii.)

seculi in Ecclesiam Christi, quæ lucem simplicitatis & humilitatis diem, Deum videre cupientibus præfert, videamur inducere.[l] That the African Churches continued for a hundred years on unfriendly terms with the Church of Rome, we infer from an epistle of Pope Boniface II., mentioning their reconciliation upon the submission of Eulalius Archbishop of Carthage, who anathematized St. Augustin, and all the others. "Aurelius enim præfatæ Carthaginensis ecclesiæ olim episcopus, cum collegis suis (instigante diabolo) superbire temporibus prædecessorũ nostrorum Bonifacii atque Cœlestini, contra Romanã ecclesiam cœpit: sed videns se modo peccatis Aurelii Eulalius à Romanæ Ecclesiæ communione segregatum humilians recognouit se, pacem & communionem Romanæ Ecclesiæ petens, subscribendo vna cum collegis suis, damnauit Apostolica authoritate omnes scripturas, quæ aduersus Romanæ ecclesiæ priuilegia factę quoquo ingenio fuerunt."[m]

I now produce what I promised from the index to St. Austin's works, the title of which is: *Index omnivm qvae insigniter a D. Avrelio Avgvstino dicta svnt*..per F. Florentiũ Burgoinum Parisiensem, Franciscanum. The cancelled parts shall come first, and the words of the text shall follow with inverted commas. The ipsissima Patris verba are by "lucifugæ" constantly effaced: Ergò si non graphicè atque apertè, at

[l] Binii *Concil.* T. 1. p. 757. Colon. MDCXVIII. Conf. *Ep.* ad Bon. 1. p. 756.

[m] Apud Bin. T. II. P. 1. p. 644. Vide *Apologie povr la sainctè cene*, par P. Dv Movlin, p. 453. A Gen. MDCXXX. Hulsemanni *Manuale August. Confess.*, p. 899. Witt. 1631. Comber's *Church History clear'd from Roman forgeries*, p. 45. Lond. 1695. Iewel's *Replie vnto M. Harding's answer*, p. 216. Lond. 1609. & Conf. Decret. *Dist.* 89. *Can.* Ad hoc. Baronii *Notat. in Martyrol.*, ad Oct. 16. Bellarm. *De Rom. Pont.* Lib. II. C. XXV. Richerii *Hist. Conc. Gen.*, lib. 1. p. 253. Colon. 1683.

at saltem obliquè & æquivalenter textum ipsum expurgant.[n]

Solus Deus adorandus.—" deus solus adorandus est." (*De tempore Serm.* CXXVI. Tom. X. fol. 191. G.) Of Angels : Nec eis templa construimus.—" Nec eis templa construimus." (*De vera Rel.* T. 1. fol. 166. K.) Carnium superstitiosa abstinentia.—" non eis hoc permittitur superstitiose, atque infideliter facere." (*Ep.* CXIX. T. II. f. 119. K.) Corporis sui signum dedit Christus.—" Nõ enim dominus dubitauit dicere, Hoc est corpus meum : cum signum daret corporis sui." (*Cont. Adimant.* T. VI. f. 41. A.) Dona sua coronat deus, non merita nostra.—" cum deus coronat merita nostra, nihil aliud coronet quàm munera sua." (T. II. 96. M.) " Dona sua coronat deus, nõ merita tua." (T. VII. 282. F.) " Qui in nobis coronaturus est non merita nostra, sed dona sua." (T. VIII. 241. D.) " Ergo coronat te, quia dona sua coronat, non merita tua." (T. VIII. 252. I.) Extra Ecclesiam catholicam baptism⁹ nemini prodest.—" nisi in Ecclesia prodesse nequit." (T. III. f. 51. K.) " extra Ecclesiam catholicam prodesse nõ posse." (T. III. 53. H.) Quæ de carne sua manducanda Christus proposuit, spiritaliter intelligenda sunt.—" Spiritaliter intelligite quod locutus sum . . Sacramentum aliquod vobis commendaui, spiritaliter intellectum viuificabit vos." (*In Psal.* 98. T. VIII. 241. G.) In exequiis ad spiritus mortuorum non peruenit, nisi quod secum viui fecerunt.—" Ad spiritus mortuorum suorum non peruenit, nisi quod secum viui fecerunt." (T. VIII. 99. I.) Gratia saluamur, non operibus.—" Ad cœlestis Hierusalem non ascendũt consortiũ, nisi qui toto corde profitentur, nõ proprij operis, sed diuini esse muneris quòd ascendunt." (T. III. 235. L.)

---

[n] Holdsworth. *Prælect.*, p. 337. Lond. MDCLXI.

L.) Iustificatio ex fide impetratur.—"Iustificatio autẽ ex fide impetratur." (T. III. 187. H.) Iusti, ab iniustis, non operum sed fidei lege discernuntur.—" Nostra fides, hoc est, catholica fides iustos ab iniustis, nõ operum, sed ipsa fidei lege discernit." (T. VII. 194. L.) Lex data est vt abundaret peccatum, & superabundaret gratia.—" Inuenimus aliquando eũdem Paulum apertissime dicere, legem bonã esse : quã tamen ideo datam dicit esse, vt abundaret peccatum : & ideo abundasse peccatum, vt superabundaret gratia."[o] (T. X. 149. E.) Liberum arbitrium perfectè fuit in primo homine, in nobis autem ante gratiam nõ est liberũ arbitrium.—" Liberũ ergo arbitrium perfectè fuit in primo homine, in nobis autẽ ante gratiã non est liberum arbitriũ vt non peccemus." (T. IV. 283. G.) Ex latere Christi manarunt gemina sacramenta.—" Percussum est enim eius latus, vt Euangelium loquitur, & statim manauit sanguis & aqua, quæ sunt Ecclesię gemina sacramenta." (T. IX. f. 242. D.)

I have now written much more than I intended, and that in a very promiscuous manner : but I may have one consolation—Quis leget hæc ? Nemo, hercule.

---

[o] The Apostle is here plainly condemned, and his words expunged : Vide Rom. V. 20. & Conf. *suspectas propositiones* in *Ind.* Brasic., p. 54.

“ The great *Index of Rome*, the Mother *Index* of all the rest.” (James, p. 385.)

Quid aliud totus Index expurgatorius facit, quàm quod errantes corrigit, monetque, quid scribendum, quid non scribendum fuerit ? (Gretserus, *De ivre et more proh. libros*, p. 15.)

INDICIS LIBRORVM EXPVRGANDORVM

In studiosorum gratiam confecti

TOMVS PRIMVS.

In quo quinquaginta Auctorum Libri præ cæteris desiderati emendantur,

PER F. IO. MARIAM BRASICHELL.

Sacri Palatij Apost. Magistrum

In vnum corpus redactus, & pub. commoditati æditus.

ROMÆ Primò; Deinde

BERGOMI, *Typis Comini Venturæ*, 1608.

F. IO. MARIA

BRASICHELLEN.

Sacri Palatij Apostolici Magister.

Pio, ac studioso Lectori, salutem.

CVM omnes homines publicis vtilitatibus, inter quas Religionis causa præcipua est, inseruire deceat, eo in primis cogitationes suas dirigere debent ij, à quibus id cōmissi officij ratio deposcit. Cùm igitur nos (decimus iam labitur annus) ad regendum Sacri Palatij Apostolici Magisterium vocati essemus inter cæteras huius offitij curas intelleximus nō postremùm sibi vendicare locum expurgationem librorum. Quapropter eo potissimum animum adiecimus, vt libri vetitæ lectionis, qui ad prescriptum Regularum Sa

cri

cri Indicis Romani expurgari queunt, castigarentur, talesq; restituerentur studiosis, vt tutò, & inoffensè ab eis tractari possent. Horum autem cum ingens esset numerus, eos nunc nostris Censuris complexi sumus, quos emendari vtilitatis publicæ magis interesse existimauimus, quosq; sibi è manibus extorqueri grauiùs ferre homines animaduertimus, & quorum, vt permitteretur facultas penè quotidie à nobis efflagitabatur. Neque verò, qui ante nos muneri, quo fungimur, præfuerunt, eo quod huiusmodi negotium non confecerint, desidiæ, aut negligentiæ sunt accusandi; imò magna ijs est habenda gratia, quod laboribus, quos in hac re non contemnendos reliquerunt, tùm proprios, tùm ab Vniuersitatibus, & alijs viris doctis confectos, laborem nostrum leuiorem multò, facilioremq; reddiderunt. Itaq; ipsorum industriæ quod inchoarunt, quod verò inchoata nō perfecerunt, temporis est, vel angustie, vel importunitati tribuēdum. Cæterùm hoc labore suscepto, & tuis (ni fallor) studijs (amice lector) & nostræ quieti magna ex parte consuluimus. Certè non erit posthàc opus, huiusmodi libros habentibus, (quod antè

antè non sine stomacho facere coacti sumus) auferre, si modò ijs iuxtà Censuras nostras emendatis, quàm incorrectis, vt anteà pertinaciter vti maluerint. Si autem (quod imbecillitatis humanæ memores euenire posse minimè dubitamus) aliquæ errorū reliquie, quæ diligentiam nostram effugerint, in huiusmodi libris remanserint, pij, & Catholici lectoris officium erit, eas, prout necesse fuerit, resecare. Quem propterea vt ad eosdem libros legendos non oscitanter: sed cautè, & prudenter accedat, admonemus. Superest nunc, vt & quod datur hilari fronte suscipias, & nos pijs apud Deum precibus iuuare non graueris, quò faciliùs Secundum Censurarum Tomum, quem iam præ manibus habemus celeriter emittere valeamus. Vale. Datum Romæ ex Palatio Apostolico anno salutis 1607.

REGVLAE EX ROMANO CLEMENTIS VIII.

Summi Pontifi.

INDICE LIBRORVM

Prohibitorum.

REGVLA II.

HÆresiarcharum libri, tam eorum, qui post prædictum annū hæreses inuenerunt, vel suscitarunt, quàm qui hereticorum capita, aut duces sunt, vel fuerunt, quales sunt Lutherus, Zuuinglius, Caluinus, Balthasar Pacimontanus, SchuuencKfeldius, & his similes, cuiuscunq; nominis, tituli, aut argumenti existant, omnino prohibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omnino damnantur.

Qui verò de Religione non tractant, à Theologis Catholicis iussu Episcoporum, & Inquisitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri

Libri etiam Catholicè conscripti, tàm ab illis, qui postea in hæresim lapsi sunt, quàm ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremiū rediere, approbati à Facultate Theologica, alicuius Vniuersitatis Catholicæ, vel ab Inquisitione generali, permitti poterunt.

REGVLA V.

Libri illi, qui Hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt: sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Cōcordantie, Apophtegmata, Similitudines, Indices, & huiusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis Episcopi, & Inquisitoris vnà cum Theologorum Catholicorum consilio sublatis, aut emendatis permittantur.

REGVLA VII.

Libri, qui res lasciuas, seu obscænas ex professo tractant, narrant, aut docent, cū non solùm fidei: sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facilè corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur,

&

& qui eos habuerint, seuerè ab Episcopis puniantur.

Antiqui verò ab Ethnicis conscripti propter sermonis elegantiam, & proprietatem permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

Libri, quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæresim, seu ad impietatem, diuinationem, seu superstitionem spectant, à Catholicis Theologis Inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt.

Idem iudicium sit de prologis, summarijs, seu adnotationibus, que à damnatis auctoribus, libris non damnatis appositæ sunt: sed posthac non nisi emendati excudantur.

DE CORRECTIONE LIBRORVM

Ex Indice Clementis VIII. Pont. Max.

§ I.

HAbeant Episcopi, & Inquisitores coniunctim facultatem, quoscunque libros iuxtà prescriptum huius Indicis expurgandi etiam in locis exemptis, vbi verò nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum verò expurgatio nonnisi viris eruditione, & pietate insignibus committatur, ijque sint tres, nisi fortè considerato genere libri, aut eruditione eorum, qui ad id deligentur plures, vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & folijs manu illius, vel illorum, qui expurgauerint, subscripta reddatur eisdem Episcopis, & Inquisitoribus, vt præfertur, qui si emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. II. Qui negotium susceperit corrigendi atque expurgandi circumspicere omnia , & attentè notare debet , non solum quæ in cursu operis manifestè se offerunt : sed si quæ in scholijs, in summarijs, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, in epistolis dedicatorijs, tanquam in insidijs delitescunt.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, ferè hec sunt, quæ sequuntur.

Propositiones hæreticæ , erroneæ hæresim sapientes , scandalosæ , piarum aurium offensiuæ , temerariæ , & schismaticæ , seditiosæ , blasphemæ .

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias , contraque receptum vsum , & consuetudinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ nouitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ , & ad fallendum introductæ.

Verba dubia, & ambigua , quæ legentium animos , à recto , catholicoq; sensu , ad nefarias opiniones , adducere possunt .

Verba sacræ Scripturæ non fideliter prolata , vel è prauis hæreticorum versionibus deprompta ,

pta, nisi fortè afferrentur ad eosdem hæreticos impugnandos, & proprijs telis iugulandos, & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ sacræ, quæcunque ad profanum vsum impiè accommodantur, tum quæ ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum Patrum, atque doctorum vnanimi sententia.

Itemq; epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum deleantur.

Ad hæc reijciuntur omnia, quæ superstitiones, sortilegia, ac diuinationes sapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ; humani arbitrij libertatem subijciunt, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & prasertim Ecclesiasticorum, & Principum detrahunt, bonisq; moribus, & Christianæ disciplinæ, sunt contraria, expungantur.

Expurgandæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & iurisdictionem Ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis moribus, exemplis tyrannicam politiam fouent, & quàm

falsò

falsò vocant rationem status, ab Euangelica, & Christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas lædunt, & violant.

Facetiæ etiam, aut dicteriæ, in perniciem, aut præiudicium famæ, & existimationis aliorum iactatæ, repudientur.

Deniq; lasciua, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscenæ imagines, prædictis libris expurgandis impressæ, aut depictæ extant, etiam in literis grandiusculis, quas initio librorum, vel capitum imprimi moris est: huius generis omnia, penitus obliterentur.

§.III. In libris autem Catholicorum recentiorum, qui post annum Christianæ salutis 1515. conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, sin minus omnino deleatur.

§. IV. In libris autem Catholicorum veterum, nihil mutare fas sit, nisi vbi, aut fraude

de hæreticorum, aut Typographi incuria manifestus error irrepserit.

Si quid autem maioris momenti, & animaduersione dignum occurrerit, liceat in nouis editionibas, vel ad margines, vel in scholijs adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina, locisque collatis eiusdem auctoris sententia difficilior illustrari, ac mens eius planius explicari posset.

§. V. Postquam Codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi, & Inquisitoris impressus, qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia iuxta formam in codice traditam, eos corrigere, atque purgare.

AVTHORVM
QVORVM LIBRI
Hoc Priori Tomo
expurgantur.
CATALOGVS.

Fran-

INDICIS LIBRORVM EXPVRGANDORVM

In studiosorum gratiam confecti,

TOMVS PRIMVS.

ALBERTVS Argentinensis.

Ex Alberti Argentinen. Chronico delenda sunt sequentia, Solet aũt *opus annecti Historiæ Epi Frisingensis,* Basileæ apud Petrũ Pernam. 1569.

Pag. 157. deleantur illa verba, *Dolis Cleri præualentibus contra eum.*

pag. 158. deleatur tit. capituli, qui sic habet, De *potentia, & superbia* Sedis *Apostolicæ,acPrædlcatorũ & Minorum.*
Deleat etiam totũ cap. qđ incipit, *Post Frideric. etc.*

pag. 169. deleat historia, seu potius ficticium cõment. *Bonifacio pp viij. impositum.*

pag. 174. Narratur de quodã Concionatore, qui dicebatur venenum Imperatori propinasse, cum ei sacram Cõmunionem daret ; quæ quidem Historia tanq̃ falsa, & scandalosa Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipientibus, ꝓrsus delenda est :
Igitur tollantur illa verba *Et in Assumptionis Virginis Mariæ Vigil. &c.* vsq; *Illicò discessit.*

pag. 180. habetur cuiusdam somnium, qui sanctam Sedem stabulum immundissimum stercoribus plenũ vocat. Hæc autem tanquam scãdalosa, & iniuriosa delenda sunt ab illo verbo, *Pater ille, qui mihi monstrauit* , vsq; ad verbum *Expurgate.*

pag.

pag. 187. De Clemente Papa VI. quædam iniuriosa dicuntur, quæ tanquam malignè prolata contra Pontific. aliàs à multis auctoribus ꝯmendatum; delenda sunt v3 *Hic ab Antecessoribus etc.* vsque *de Simonia deformans.*

pag. 192. vbi dicitur *Nullũ pro Imperatore habebũt, nec per Sedem Apostolicam probatum*, Mendosa est lectio, & loco dictionis, *Nec*, ponenda est, *Nisi.*

ALBERTVS Krantzius.

Loca delenda in Historijs Alberti krantzij, Saxonia. Francfurti ad Mœnum apud Andream Vechelum 1580. deleatur prefatio Nicolai Cisneri ad Consules, & Senatores Reipub. Amburgẽ. Incipit *Historicos etc.*

LIB. II.

pag. 29. c. 1. num. 40. dele *De qua ipsi viderint*, & in margine, *Constæntini donatio fabulosa.*

pag. 32. c. 5. num. 20. dele notam marginalem, *Monachismus.*

LIB. III.

pag. 55. c. 1. num. 20. dele *Necdum enim*, vsq; *potestatem*, inclusiuè cum nota marginali, *Romani Pontificis etc.*

pag. 61. c. 3. num. 20. dele *BaptiZatus ad finem vitæ*, vsq; ad *fabulosa creditur*, inclusiuè.

pag. 65. c. 3. num. 1. dele notam marginalẽ, *Sacerdotium etc.*

pag. 67. c. 4. num. 10. dele *Dicant igitur*, vsq; *postea verò quam*, cum nota marginali, *Papalis cõsecratio.*

LIB. IIII.

pag. 84 c. 10. nu. 50. deleatur totum caput 10. & 11. cum nota marginali, *Leo p̃p̃* & alia, *Cõstãtini donatio.*

LIB V.

pag 110. c. 8. num. 30. dele *Quid enim hodie, per dispensationem Apostolicam non obtinetur?* cum nota margin. *Papæ laxissima, etc.*

pag. 131. c. 37. num. 10. dele *Ex hac verborum*, vsq; *sæculares inclusiuè*, cum nota marg. *Papa.*

Ibidẽ nu 20 dele in marg. *facere mala.*

pag.

pag. 132. c. 39. num. 40. dele in marg. *soluendi &c.*

LIB. VI.

pag. 146. c 16. num. 40. dele *Non confirmationis*, vsq; *Rex ergo exclusiuè*, cum nota marginali, *Annatæ etc.*

pag. 147. c. 16. num. 10. dele notam marginalem, *Romani etc.*

pag. 151. c. 22. num 50 dele notam marg. *Lubicensis Eps.*

pag. 67. c. 46. num. 50. dele notam margin. *Amant primas etc.*

pag. 168. c eodem nu 10 dele notam marg. *vnius Monachi etc.*

Ibidem c. 47. nu. 50. dele marg. notam *Jmperator, & Pontifex.*

pag. 171. c. 51. num. 10. dele *Ad quem Imperator*, vsq; ad cap. 52. cum nota marg. P*ontifices.*

LIB. VII.

pag. 183. c. 14. num. 1. dele marg. notam *Habentes alimenta.*

pag. 196. c. 33 num. 30. dele marg. notam P*apæ, et Jmperatoris coniunctio.*

LIB. VIII.

pag. 211. c. 14. num. 30. dele *quum tanto*, vsq; ad, *auerteret.*

pag. 215. c. 21 num. 30. dele *facilè donans*, vsque ad *sequantur*, cum nota marginali *Jmperium a* P*apa.*

pag. 221. c. 28. num. 10. dele marginalem notam *facultatum.*

pag. 223. c. 32. num. 1. dele marginalem notam *Ecclesiæ etc.*

pag. 225. c. 36. num. 1. dele *Vides* P*etre etc.* vsque *tuorum.*

Ibidem dele in margine P*apa in theatro etc.*

Ibidem nu. 10. dele *Tan te ne etc.*

Ibidem nu 30 dele *Reges* P*ontificem.*

LIB. JX.

pag. 230. c. 2. num. 1. dele *Jta tartarea*, vsq; ad *comparationem*, cum nota marg. *Jtali etc.*

pag. 232. c. 5. num. 40. dele marginalem notam *Cœlibatus etc.*

pag. 234. c 7. in fine capitis, dele P*tolomæus verò*, vsq; ad *p̃ualuerunt*, cum nota marg. *Eucharistia.*

pag.

pag. 236. c. 10. nu. 10. dele *quod ne cui nouum*, vsq: ad *Iupiter*, cum nota marginali *Virginis imaginẽ*.

pag. 240. c. 15. num. 1. dele *Inter alia verò*, vsq; ad *desolabitur*, cũ nota marginali *Papæ nimia &c.*

pag. 249. c. 28. num. 30. dele *Non sine scandalo*, vsq; ad *persoluta*, cum nota marginali, *Papa &c.*

LIB. X.

pag. 261. c. 4: num. 10. dele *Iam enim Itali*, vsq; ad *Scueritatis.*

pag. 265. c. 11. num. 40. dele notam marginalem, *Vrbani papæ.*

pag. 266. cap. eodem num. 10. dele notam marginalem *Ep̃i Cardinales creati*. Ibidem dele, *longam inde tragœdiam*, vsq; *Secretarius Apostolicus*.

pag. 282. c. 36. num. 20. dele notam margin. *Consuetæ aucupiæ &c.*

LIB. XI.

pag. 297. c. 20. num. 10. dele marg. notam, *Concilium &c.* num 40. dele aliam *Concilij &c.*

pag. 305. c. 30. num. 1. dele *Sed aliquando*, vsq; ad *dissimulabat*, cum nota marg. *Annatis.*

pag. 307. c. 33. num. 10. dele *Iam conspirantibus*, vsq; ad *Jmperij*, cum margin. nota, *Papa &c.*

LIB. XII.

pag. 310. c. 1. num. 40. dele in marg. *Papa &c.*

pag. 311. c. 3. num. 40. dele marginalem notam, *Fatigatos &c.*

pag. 327. c. 27. num. 40. dele marginalem notam, *Qui dixit &c.*

pag. 328. c. 28. num. 10. dele *Jam mallet*, vsq; ad *Barbitonsor*:

LIB. XIII.

pag. 339. c. 8. num. 20. dele marginalem notam, *Ecclesiasticis etc.*

In Indice Saxoniæ dele *Pontificis &c.*

METROPOLIS
Francofurtti

ad Mœnum ex Officina typographica Andreæ Vuechelij. 1576. deleatur *Præfatio Io. Volphij ad Ep̃m Herbipolitanum Franc. Ducem &c.*

pag. 10. c. 10. num. 10. dele *Sed illam*, vsq; ad *tẽplo*, cum

cum nota marginali, *Fa bulas &c.*

pag. 18. c. 25. num. 40. dele marginalem notam, *Jn di uorum &c.*

pag. 19. c. 26. num. 20. dele notam marginalem, *Pon tifices &c.*

pag. 24. c. 34. nu. 20. dele marginalem notam, *Jnui dia &c.*

LIB. II.

pag. 31. c. 1. nu. 10. dele no tam marginalem, *Hunc annorum &c.*

pag. 33. c. 1. nu. 1. dele no tam margin. *Multa in Martyrum &c.*

pag. 34. c. 1. nu. 10. dele, *hic* (*vt Gratianus*) vsq; ad *quintò*, vnà cũ nota marginali, *falsa &c.*

pag. 36. c. 1. nu. 30. dele no tam marginalem, *Imperatoris &c.*

pag. 53. c. 20. num. 30. dele notam marginalem, *Tur pe &c.*

pag. 57. c. 29. nu. 50. dele notam marginalem, *fuit olim &c.*

LIB. IIII.

pag. 94. c. 10. nu. 40. dele no tam marginalem, *Deglu tientes &c.*

pag 109. c. 33. nu. 1. dele no tam mag. *Qui excommu nicati &c.*

LIB. V.

pag 119. c. 1. num. 20. dele notam marginalem, *Papa &c.*

pag. 129. c. 16. nu. 40. dele *Mortiq;*, vsq; ad *dicẽs*, quibus deletis, adde, *Jbi diem clausit extremum*, cum nota marginali, *Ro dulphus.*

pag. 133. c. 21. nu. 50. dele in nota marginali, S*i non conficta.*

LIB. VI.

pag. 149. c. 12. nu. 40. dele notam marg. *KrantZius.*

pag. 157. c. 27. nu. 40. dele *ponebantur &c.* vsq; ad *Triumphandum*, cum nota marginali, *quæ hodie.*

LIB. VII.

pag. 170. c. 1. nu. 1. dele no tam marginalem, *si Pa pa &c.*

pag. 174. c. 10. nu. 50. dele marginalẽ notam, *Eccle siæ &c.*

pag 193. c. 42. nu. 10. dele *cæteri fratres etc.* vsq; ad *vehementia* , & margin. notam *Monachis*.

L I B. I X.

pag. 253. c.34 num 30. dele marginalem notam *Romæ etc.*

L I B. X.

pag.281. c.27. num 10. dele marg. notam , *vt in politia, etc.*

pag 290. c. 45. num. 1. dele marginalem notam *Ecclesiæ etc.*

L I B. X I.

pag.293.c.1.nu 1.dele marg. notã *Deus & Sancti etc.*

pag.297.c.8.n.40. dele marg. notam , *Ioannis Hussitæ etc.*

pag. 298. c. 10. num. 5 dele *Et quam facilè dedit etc.* vsq; *expleri non posset* , dele etiam notam margin. *Papa Bonifacius &c.*

pag.301.c.15.n.1.dele notam marginalem , *Christo neglecto etc.*

Ibidem nu. 30. dele aliam notam marginalem , *Præceptum Christi etc.*

pag. 303. c.19. num 10. dele notam marginalem P*onti fex &c.*

pag. 305. c 24. num.20. dele notam marginalem, *Christi verba etc.*

pag 307, c.28. num.30. dele notam marginalem , *Boemi &c.*

LIB. XII.

pag 328 c.15. num. 50. dele marginalem notam , *Jn Ep̃is &c.*

pag.329. c.16. num.20. dele notam marginalem , *Nicolaus PontZius &c.*

pag. 335. c. 29 num·30. dele Solet *n.* Sedes *etc.* vsque *interim*, cum nota marginali , *Aurum pro plumbo &c.*

In Indice dele *Romana Sedes etc.*

D A N I A.

Francofurti ad mœnum apud Andream Vvechelũ 1575.

In frontispicio dele nomina hæreticorum *Jo. Volphij, et Jacobi Ziegleri*: Tollatur præfatio Io. Volphij ad Ludouicum Ducem Vvitembergens. quæ incipit,*Jn hoc nostro consilio.*

L I B. II.

pag.85.c.23. nu.10.dele notã margin. *puram Religionem &c.*

LIB.

LIB. V.

pag. 108. c. 18. nu. 50. dele notam margin. *Martyr Christi etc.*

pag. 110. c. 20. num. 10. dele *et vt verum etc.* vsque *circumferuntur*, cum nota marginali, *Canones &c.*

pag 112. c. 24. num. 40. dele notam marginalem, *Pontificum etc.*

pag. 117. c. 33. num. 20. dele *quid contulit*, vsque *magnificantibus*, cum nota marginali, *recte sua etc.*

LIB. VI.

pag. 134. c. 12. num. 3. dele notam marginalem, *minaces etc.*

LIB. VII.

pag. 160. c. 7. num. 10. dele *cum regnum etc.* vsque *possent*, cum nota marginali, *Eundem Regem esse*.

LIB. VIII.

pag. 192. c. 30. num. 1. dele notam marginalem, *Indulgentiarum &c.*

In Sueuia, & Noruagia

nihil animaduertimus corrigendum.

VVANDALIA Francofurti ex Officina Typographica Andreæ Vvechelij 1580.

Tollatur Epistola Impressoris ad Hubertum Languetum, quæ incipit, *Cur hanc, &c.*

LIB. I.

pag. 5. c. 2. num. 1. dele in margine, *non oẽs Christiani &c.*

LIB. II.

pag. 39. c. 23. num. 50. dele in margine, *Vos autem sic.*

pag. 40. c. 25. nu. 40. dele in margin. *Hoc in Saxonum Ep̃is*.

LIB. III I.

pag. 84. c. 9. num. 20. dele in margine, *Episcopo graue &c.*

Ibidem c. 10. num. 30. dele in margine, *Imò iustum &c.*

pag.

pag.85.c.12. num.50. dele in margine, *gratis &c.*

pag 87.c.14. num.10. dele in margine, *Pietatem &c.*

pag. 90. c. 19. nu.10. dele in margine, *nil tale &c.*

pag.93.c.23.num.20. dele in margine, *& Romanenses &c.*

pag. 101.c.38. nu. 50.dele in marg. *non bene consulitur &c.*

pag. 102. c. 39. dele notas marg. *Episcopi, & Episcoporum &c.*

LIB. VI.

pag.138.c.18. nu.30. dele in margin. *Ep̃s humanis hostijs &c.*

pag.141. c.24. num.40. dele *cum de more*, vsque *nunciarentur*, & notam margin. *infecta.*

pag.147. c.35. num.20. dele in marg. *Excommunicationis &c.*

pag.148. c. 37. num.20. dele in margine, *sic traditionum &c.*

LIB. VII.

pag. 152. c. 6. nu. 20. dele in marg. *Papa &c.*

pag.159.c.21. nu.20. dele in margine, *Jtaliæ prouincias &c.*

pag.169.c.40.nu.30. dele in marg. *Clerus iuris &c.*

pag.171.c. 42 nu. 10 dele in marg. *potest ne &c.*

pag.176.c 49.num.1. dele in marg. *Fratres Mendicantes &c.*

pag.179. c. vlt. in fine, dele notam marginalẽ *Veneficium &c.*

LIB. VIII.

pag. 180. c. 2. num. 1. dele duas notas marginales primas, *Judica, & Cordati &c.*

pag. 183. nu. 10. dele notam margin. *Clerus &c.*

pag.185. c. 10. num.10. dele notam margin. *Papa impiorum &c.*

Et c.11.nu.50. dele notam marg. *dictatoria &c.*

pag.202.c. 43. num.20. dele notam marg.*Papa etc.* & in textu, *iam omne*, vsq; *abstulissem.*

LIB. JX.

pag. 204. c. 2. num.10. dele notam marg. P*apa &c.*

pag.207.c.8.nu 50. dele notã marginalem, *opes in Ecclesia &c.*

pag.210. c.11. num.20. dele notam marginalem, *Auaritia &c.*

pag.

pag.219. c. 28. num.20. dele notam margin. *Quis ex varijs etc.* & nu. 30. *Pa pa ordini. &c.*

pag.222. c.30. num. 40. dele notam margin. *Dictatorium pp &c.*

LIB. X.

pag.227.c.z.nu.30. dele notã marginal. *Calicis vsus etc.*

pag. 237. c. 21. num.10. dele notam margin. *Ecclesia Romana*, *etc.* & nu. 20. P*apatus etc.*

pag.238. c. 23. num.50. dele notam marginalem, *se tueri etc.*

pag.240. c. 25, num.10. dele notam marg. *Papa matri monium.*

pag.242. c. 28. num.30. dele notam marginalem, *at illi &c.*

Et nu. 50. *sibi magis &c.*

pag. 245. c.33. num. 1. dele notam marg. *at Catholici &c.*

pag. 248. c.40. num.50. dele notã marg. *Monachi etc.*

LIB. XI.

pag. 252. c. 6. num. 10. dele notam marg. *Clerus Romanensis etc.*

pag.254.c.9.nu.1.dele notam margin. *vestra vero etc.*

Et c. 10. nu.1. dele notam marginalem, *idest &c.*

pag.157. c. 17. num.30. dele notam marginalem, *Jmperij Patrimonium*, *etc.*

pag. 261. c. 23 num. 1. dele notas marginales *nullas etiam etc.* & P*apa Concilium etc.*

Et c.24 nu. 50. dele totam marg.*cum* P*ontificijs etc.*

pag.262. c.26. num.10. dele notam, *et* P*apæ etc.*

& nu. 20. *caput Ecclesiæ etc.*

Et c.27. nu.30. & 40. dele in textu *Formidabat enim*, vsque *exemplares* inclusiuè, cum nota marginali, *vnde etc.*

LIB. XII.

pag. 275. c. 7. num. 40. dele marg. not. *sed cur tandem etc.*

pag.282. c. 19. num. 40. dele marg. notam P*ontificium anathema etc.*

pag. 285 c.24. num. 40. dele not. marg. P*ontificis bruta etc.*

pag.290.c.33.nu.1. dele notã in marg: *oues etc.*

LIB. XIII.

pag.293.c.1. nu.1. dele marginalem notam *Jtalis etc.*

pag.

pag.295. c. 5.nu.50. dele illa verba, *vt habeant*, vsque *suas*, inclusiuè, cum nota marginali, *Papæ etc.*

pag.297.c.8.nu.30. dele notã margin. *Catholicæ &c.*

pag. 302. c. 16. num. 3. dele notã marg. *nõ minus &c.*

pag. 305. c. 22 num.20. dele notam marg. *Papa cum Turco etc.*

LIB. XIIII.

pag.319.c 6. nu.50.dele notã marg. *Papæ Jmperiũ &c.*

pag 325. c. 17. num. 30. dele *facta & infecta*, vsq: S*a cerdotes*, inclusiuè, cum nota marg. *hæc etc.*

pag.330.c.26.nu. 1. dele not. margin. *Ecclesia est in Rep. etc.*

pag.333.c.31.n.30.dele notã marg. *cur verò &c.*

pag.336. c. 33. num.10. dele notam margin. *Religionis &c.*

pag 337. c. 34.num 40. dele notam margin. *bæc omnia &c.*

IN INDICE.

Dele *Ecclesia* C*atholica etc.*

Dele *EcclesiaRoman.etc.*

LITERA P.

Dele ab illo verbo, P*apa gladium*, vsque ad illa, P*apæ opes etc.* inclusiuè.

Item illa, P*apæ omnia nihil facit etc.*

Item, P*apa fulmina etc.*

Item, P*apa errantem etc.*

LITERA V.

Dele *Veneficium Florentinorum ars, etc.*

A M A T V S
Lusitanus.

Ex Amati Lusitani curatio-num medicinalium Centurijs septem ex impressione Lugdunensi, apud Rouilium anno Domini 1580.

Infrascripra delenda sunt.

CENT. I.

In primo tractatu, de introitu Medici ad ægrotantem, & de crisi, &c. pag. 29. post versus quosdam Lini Poetæ, dele, *ijs addere possumus etc.* vsq; ad illud *sed ne septenarij.*

In scholio Curationis primæ pag.65. dele, *faxint Dij*, scribe *faxit Deus*, & starim dele, *mittant*, scribe *mittat.*

Cura

Curatione 9. pag. 99. post illa verba, *ante suũ obitum multum vigilauerat*, dele vsq; ad illud, *si quæ verò noctis pars, etc.*

Curatione 34 pag .223. post illa verba , *pro qua acciti sunt*, dele vsq; *Religiosi.*

CENT. II.

In scholio curationis 15. pag. 470. post verba, *quæ iuuenis in hoc patiebatur morbo*, dele vsq; ad finem scholij.

In scholio curationis 30. in fine pag 512. post verba *in Christi religionẽ*, dele vsq; *deducti sunt* .

Curatione 39. pag. 553. post verba *& virili toga indutus*, dele vsq; ad illud *Manuel fuit vocatus* .

Scholion curationis 47. deleatur totum.

In scholio Curationis 55. pag. 604.post verba , *Et post eum Manardus Ferrariensis*, dele vsq; *Cœterum theriaces etc.*

In scholio Curationis 67. pag. 625. post verba , *ij Hippocratem Medicorum*, dele vsque, *omnino, vel inuitè, etc.* & scribe *principem admirari.*

Curatione 87 pag. 670. post verba, *sed puerulis*, dele vsq; ad illud, *circa annũ enascuntur.*

In indice 2. Centuriæ litera D post verba, *Dysenteria ante partum salubris censetur*, dele vsq; *Dysentericis caro perdicis &c.* In eodem Indice litera L, post verba, *Laqueus ad nucham inditus*, dele vsq; *Lepra Græcorum,*

CENT. III.

Curatione prima , pag. 11. post verba, *vt filiæ Trauli*, dele vsque , *euenit* , *quæ etc.*

In fine scholij Curationis 98. pag 350. post verba *De virginum morbis, &*, dele vsque *alijs varijs libris.*

CENT. IIII.

Io scholio Curationis 23. pag. 459. post illa verba , *vt generosus igitur* , *et magnanimus* , dele vsque ad verbum, *Medicus* , & eodem scholio pag. sequenti, post verba, *q postea multos vixit annos*, dele vsq; ad fi. scholij.

Cura-

Cutatione 24. versus finem pag. 462. post illa verba *prouidente natura*, dele vsq; ad illud, *pro sua obeunda etc.*

Curatione 36 pag. 473. dele initium curationis vsq; ad illud *male habebat*, & scribe *mulier innupta*, & post lineam lege *vnde ce teræ mulieres molã, etc.* In eadem curatione post il la verba, *Quod verò ex semine virili in balneo relicto mulier prægnans facta fuerit*, dele vsq; ver sus finẽ curationis, ita vt periodus ista ita legatur *Quod verò ex semine vi rili in balneo relicto mu lier prægnãs facta fuerit, Auerrois, Auicenna, et AlgaZer hoc euenire pos se facilè admittunt; Ga lenus verò non etc.* vsque in finem sicut habetur in textu.

Curatione 42. pag. 486. quæ est pagina quarta eius curationis longissimæ, post illa verba *si timor, atque mœstitia longo tempore habentes perseuerent, ex eo atra bilis significatur tum quia*, dele vsque ad illud, *Hebræi et alijs atrabiliosis etc.*

Curatione 54. pag. 539. quæ est penultima eius curationis, post illa verba, *in eundem morbum reci dit etc.* ita corrige, vt legatur, *ad quem cum quidam, qui se medicum simulabat, curatum intraret; breui ipsum interfecit*, reliqua omnia dele vsq. ad illud *simili mor bo huic de quo agimus.*

Curationis 69. pag. 570. dele initium, vsq; ad illa verba, *cum virgam tumẽtẽ etc.* & scribe *quidam* eadem curatione pag. 572. post illa verba, *linteolaq; eo im buta illi admouebat etc.* corrige ita vt legatur, *sed tũc quidam alius eodẽ fe rè morbo laborabat etc.* dele etiam initium scholij, & corrige vt legatur *Aegrotus iste omnia quæ ad morbum etc.*

In scholio Curationis 72. pag. 585. post illa verba, *sed ex iunioribus legere ne pigeat*, dele vsque ad illud *Hieronymum Car danum etc.*

Curationis 97. pag. 635. cor rige

rige initiũ vt legatur *quidam se ægrotare simulabat et ventrem dolere dicebat; ego verò eius versutiam veris coniecturis etc.*

In Indice 4. Centuriæ litera B. dele *Benzira.*

In eodem Indice litera L. post verba *lignum buxũ vnicè iecur plus iusto calidum emendare, et sudorē egregiè euocare,* dele vsq; ad illud *linguæ oculis, auribus etc.*

In eodem Indice litera M, post verba *in natis inflationē deuenit, et liberata est,* dele vsq; ad illud *Monachus Illyricus* inclusiuè.

CENT. V.

Epistola dedicatoria tollatur tota.

Curatione 24. circa initium pag. 95. post verbum *pernoctaret* dele vsq; ad illud *non febrem etc.*

Curatione 51. circa initium pag. 147. post verba *ex ordine Dominicanorum*, dele vsq; ad illud, *vigente autumno etc.*

Curatione 70. pag. 183. post verba, *hanc in lucem misit opinionem, quã postea* dele vsq; ad illud, *libris suis Anatomicis,* & scribe *alius quidam auctor,* & pag. seq. post illa verba *Sanguinem foras venire nec remigrare, consequēs est vescalij,* dele vsque ad illud, *ratiocinationem cassam etc.*

Curatione 83. in principio pag. 226. post verba, *mulier infœcunda, et sobolis procreandæ auidissimà*, dele vsq; ad illud, *ab obstetrice etc.*

Curationis 84. titulum pag. 229. corrige vt legatur *Curatio* 84. *in qua agitur de quodam, qui amore cuiusdam puellæ, etc.* Initiũ eiusdem curationis dele, & corrige vt legatur *Iuuenis quidam puellæ amore ita deflagrauit, vt eam cum iam in amorem suũ trahi etc.* reliqua sequantur vt in textu, sed post verba, *rem alijs patefecit,* dele vsq; ad, *sed accersiti etc.* & infra post illa verba, *et amoris,* dele vsq; ad illud *pœnas luerit.*

Curatione 95. pag. 250. post illa verba, *pietate ac miseri-*

sericordia, dele vsq; ad illud *summa commotus.*

Curatione 100. pag 261. post illa verba, *ne ossa qui dem mea habeb s*, dele vsq; ad illud, *et hic finis esto.*

In Indice curationum centuriæ 5. titulum curat 84. corrige, vt legatur *de iuuene, qui amore puellæ captus est.*

CENT. VI.

Curatione 9. pag. 289. post verbum *è fenestra*, dele vsq; ad illud *stomacho vacuo etc.*

In scholio curationis 46. pag. 392. post illa verba, *pro selecto, et optimo victu tribuere solent*, dele vsq; ad illud, *hedinas carnes epilepsiam etc.*

In scholio curationis 53. pag. 414. post illa verba, *vt infra biennium diem suũ obierit*, dele vsq; ad finem scholij.

Curationis 97. dele initium vsq; ad illa verba, *malè habebat*, & scribe, *mulier innupta*, paulò infra post illa verba, *quod et aliàs*, dele vsq; ad illud, *passa fuerat*, paulò inferius post verba, *ad hæc inquieta et iracũda*, dele vsq; ad illud *insuper tam multa*, pagi a sequenti 553. post illa verba *rabidi furoris dicti est in causa*, dele vsq; ad illud, *primo autem vena pedis saphæna etc.*

Curatione 100. pag 595. post illa verba, *& earum partem chirurgicam*, dele *non solum*, & post verba *viri ij grauissimi, et sapientissimi*, dele vsq; ad illud *suis exercebant manibus*. Et in fine eiusdem curationis post verba *Thessalonicæ anno* 1559. dele reliqua vsq; ad finẽ.

In iureiurãdo, quod habetur post sexjam Centuriam pag. 640. post verba *Juro Deum immortalem*, dele vsque ad illud, *me nihil prius etc.* & infra post illa verba, *vel teruntio ditior euaderem*, dele vsq; ad illud, *de dignitate verò*, in fine corrige vt legatur *Thessalonicæ anno* 1559. hoc eodem mo

do

do corrigendum est *Jusiurandum*, quod habetur in fine Centuriæ 7.

In Indice Centuriæ 6. litera I, post verbum, *Isthmus quid*, dele vsq; *lac caprinum*, & litera L, post verbum *larinx*, dele vsque *leucómata*, & litera V, post verba *virga incisa, vt lapis inde extraheretur*, corrige vt legatur *vitriolo hausto iuuenis interijt*

CENT. VII.

In Epistola dedicat. pag 6. post verba, *multis de causis, prima sapiens cum sis*, dele vsque ad illud, *ac acri quodã ingenio*, circa finẽ dedic. post verba *ex tua flere*, dele vsq; ad illud *feliciter viue*, & in fine post verba *mẽse Augusti anno*, dele vsq; ad illud 1561.

Curatione 24. in fi. pag 74. post verba, *quos nostro hoc tpe*, dele vsq; ad illud *Viues Valentinus etc.*

Curatione 27. pag. 80. in princ. post verbum, *anno*, dele vsq; ad illud, 1559.

Curatione 37. pag. 125. post prima verba, *Vxor Sanctes Sacerdotis*, adde *Hebræi.*

Curatione 68 pag. 205. dele *initium*, & scribe, *quidã Cephalalgia afflictabatur etc.*

In Indice litera L, post verba, *lotium prouocantia*, dele vsq; ad illud, *mamillarum dolor.*

Est etiam notandum, quod hic Auctor toto hoc opere viris principibus, vel aliàs insignibus, & præcipue Hippocrati, & Galeno tribuit nomen Diui, vel Diuini, quod tollendũ est, vbicunq; habetur. habetur autem in scholio curationis primæ pag. 65. Curatione 27. pag. 174. Curatione 31. pag. 201. Centuria 2. in Epistola dedicatoria pag. 413. Centuria 3. in dedicatoria habetur bis. Curat 8 pag. 48 & 49. habetur quater. Centuria 4. in scholio curat. 72. pag. 586. habetur bis. In Indice Centurię 4. litera D. Centuria 5. curat. 23. pag. 93. Curat. 75. pag. 201. Curatione 86.

pag.

pag. 231. Centuria 6. curationis 87. pag. 508 curat. 100. pag. 598. Centuria 7. In scholio curat. 70. pag. 212. In scholio curat. 75. pag. 229. In scholio curationis 76. pagina 232. In scholio curationis 98. pag. 300. post verba, *et se totum Galeno concredat*, dele vsque ad illud, *sic enim Medici*, In scholio curat. 99. pag. 310. In scholio curationis 100. pag. 332.

Similiter solet hic Auctor Hippocratem appellare Diuum Senem, vel Diuinum Senem, deleatur vbicunque reperitur, & scribatur nomen proprium *Hippocratis*, habetur autem Centuria 5. In scholio curationis 11. pag. 66. curat. 100. pag. 260. Centuria 6. in primo capite, cui titulus, *Amati introitus* ad curationis &c. circa finem. In scholio curationis 55. pag. 423. In scholio curationis 59. pagin. 438. Centuria 7. In scholio curat. 70. pag. 116. In scholio curationis 100. pag. 312.

ANALYSIS, seu resolutio Dialectica.

Censura in Analysin, seu resolutionem Dialectic. Institutionum, Impressam apud Theodosium Rihelium.

pag. 4. a Ex Epistola Typographi, quæ incipit *Erotemata in quatuor etc.* delendum est nomen *Oldendorpij*.

pag. 8. b in fi. Ex oratione de vtilitate libri Institutionum videntur delenda illa verba, *non sine afflatu diuino*. Nam Iurisconsultis laudem tribuit, quæ sacrorum librorum propria est.

lib. 1. tit. 1. pag. 15. b In tit. de iustit. & iur. §. quid significat, prope fin. dele nomen *Melanchtonis*.

tit. 10. pag. 34. a De nuptijs. §. quid sunt sponsalia de futuro, dele a vers. *Lutherus tamen* vsq; ad fi. §.

pag. 37. a §. suntnè matrimonia, deleatur a vers. *tradit D. Martin.* vsq; ad finem §.

pag.

pag. 38. a §. qui effectus, in fine, deleatur a versic. *De quo vide Luther. &c.* cum toto §. seq. qui incipit, *quæ pugnantia &c.* vsq; ad fin. §.

pag.39.b §. quid fieri, &c. in fine deleat̃ a vers. *De quo vide Luther. &c.* vsq; ad fin. §.

pag. ead. & 40. a §. quid si prior, &c. delendus est totus §. vsq; ad §. sequen. qui incipit, *quid verò faciendum &c.*

pag.40.a §. quid vero faciendum &c. in fine, deleatur a versi. *Hæc Luther. &c.* vsq; ad fin. §.

pag.41. b & 42. a §. rectene fecerunt &c. delendum est totum, vsq; ad § seq. qui incipit,*quod est subiectum &c.*

pag. 43. a §. de tertio requisito consensu, &c. deleatur a vers. *pro iure aũt ciuili, &c.* vsq; ad §. sequen. qui incipit, *An matrimoniũ &c.* Nam asserit matrimonium contractum sine parentum consensu esse nullum.

pag. 43. a & b §. an matrimonium &c. deleatur a vers. *Sed ex snĩa nostrorũ &c.* cum toto §. seq. qui incipit, *Virum pater tenetur &c.*

pag.44. a §. possuntnè parentes agere &c. deleantur illa verba, *etiam sententiæ Lutheri huc accedit*, quę sequũtur immediatè post illa verba,*sed iure Canonico*, & paulò post deleatur a ver. *idem tamen etc.* in fin. vsque ad finem §. Nam adducit verba Lutheri.

pag. 44. b. §. quid verò de consensu &c. del. a vers. *sed æquior est Theologorum &c.* vsq; ad fin. §:

pag. 45. a §. Vtrum autem agnatorum &c. del a ver. *Et ita in Consistorijs etc.* vsq; ad fin. §.

pag. 51. a §. quid est polygamia &c. videtur delendum à vers. *Hinc facilis est responsio &c.* vsq; ad finem § Nam de Sanctis Patribus Veteris Testamenti satis immodestè loquitur.

pag.51. b §. quæ sunt causæ diuortij, delenda sunt illa

ver-

verba, *ac nostros Theologos*, quę sequuntur post illa, *quinq; præcipue secundum ius Canonicum.*

pag.52.a §. dic de prima causa,&c. deleatur a vers. *Lutherus tamen in secunda* &c. usq; ad fin. §.

pag. 52. b §. dic secundam &c. deleatur à versic. *& D.Philip in d libello &c.* vsq; ad fin. §.

Pag. ead. in. fi.§. dic tertiam &c. deleatur à versiculo, *& quæ traduntur, &c.* vsq; ad finem §.

pag.53. a §. dic quartam &c. del a vers. *Tamen Lutherus, alijq; .&c.* vsq; ad finem §.

pag.54.a §. recita quintã &c. deleatur a versic. *Lutherus in 2. parte &c.* vsq; ad fin. §.

pag:ead. b § vtrum propter errorem&c. deleat. a vers. *et de hoc tractat D. Philippus* vsq; ad fin. §.

Pag.ead.in fi. § quid de furore &c. deleatur a versic. *ex sentẽtia Lutheri, &c.* vsq; ad fin. §.

pag.55.b §.dic regulas de nefarijs &c. ex illis verbis, *de iure Diuino, ac Ciuili, sed de Iure Canonico*, delenda sunt illa duo verba, *Diuino, ac* quæ non aliam ob causm apposuit, nisi vt Ius Diuinum contrarium faciat Iuri Canonico.

pag.57.a §. quot modis contrahuntur &c. post illa verba, *XII. propter ordinem*, delenda sunt quæ sequuntur, *Monachi enim, & Moniales, vel Clerici olim non admittebantur ad coniugia*, aut delendum est tantum illud verbum, *olim*, & *pro* non admittebantur, corrigendum est, *non admittuntur.*

ibid. Et paulò post deleatur a versiculo. *Sed & hoc in nostris &c.* vsq; ad versiculum, *XIII. propter*, &c.

pag.58.a b §. dic regulas dispẽsationis &c. deleatur à versiculo, *III. dispensatio in prohibitione humana &c.* vsque ad finem §. Nam impugnat cognationem spiritualẽ.

pag. 59. b §. quos habet illa &c. qui est vltimus, deleantur

leantur illa verba in fin. §. & *Hieronymi* Schiurff *Cons.* 1. *Cent.* 1.

Lib. 2. tit. 1. p 97. a §. quæ sunt causæ realium &c. prope finem, deleatur *Hierony. Schiurff Cons.* 69. *Cent.* 1.

tit. 10. pag. 119 b §. quæ sunt causæ testamenti &c. in fine §. deleatur à versiculo *quẽ oĩno secutus est, &c.* vsq; ad fin. §.

tit. 11. pag. 122. b De testamẽto militari. §. gaudẽtne nostri &c. in fine del. à vers. *in qua etiã sententia, etc.* vsq; ad fi. §.

tit. 13. pag. 124. b de exhæredat. liberor. §. quotuplex est &c. deleatur, *Kling hic num.* 2.

tit. 14. pag. 128. b De hæred. instit. §. qui non possunt institui &c. deleat̃ illa verba, *VII. Monachi c. exiui de verb. signif. in* 6. Non enim est verum simpliciter, quod Monachi non possunt hæredes institui, & illud capitulum, quod adducit, loquitur de Fratribus Minoribus.

tit. 20. pag. 145. b § quatenus legata sunt, &c. prope finem deleatur, & *D. Henning. l.* 1. *cons.* 18. *num.* 9. *in* 1. *volum.*

tit. 25. pag. 153. a De codicillis §. quæ cognata &c. in fine, deleatur a versiculo *Plures differentias &c.* vsq; ad fin. §.

lib. 3. tit. 1. pag. 162. a De hæred quæ ab intesta. defer. sub rubr. de spiritualibus liberis. §. qui appellantur &c. videntur delenda illa verba, *vt vulgo loquuntur*.

tit. 10. pag. 180. b §. suntnè bonorum &c. prope finem deleatur a versiculo, *vide Oldendorpium, &c.* vsque ad versic. *bonorum possessiones &c.*

tit. 15. pag. 187. a De obligationibus. § quæ sunt causæ contractuum, &c. prope fin. deleatur a versiculo. *Vide D Oldendorp. &c.* vsq; ad vers. *finis contractuum &c.*

tit. 25. pag. 208. a De locatione, & cõductione. §. quæ causæ location. &c. prope fin.

fin. del. à vers. *Vide Vvesembeciũ &c.* vsq; ad ver. *III. Res certa &c.*

pag:209. b eodem titulo, sub rub. de emphyteusi, §. quid est emphyteusis &c. prope finem, deleatur à versiculo *vide latius D. Oldendorpium &c.* vsq; ad versi. *dicitur etiam &c.*

Lib.4. tit. 1. pag. 220. b De oblig. quæ ex delict. nasc. §. qui effectus &c. in fine, deleatur à versi. *vide ea, quæ pulchrè, &c.* vsq; ad finem §.

tit.6.pag.228. b de actionib. §. quid igitur est actio &c. prope fin. deleatur à vers. *& Kling nu.* 3. 4. 5. &c. vsq; ad vers. *& Joannem Corasium &c.*

pag.238. a §. forma libelli in rei, &c. in fine deleatur à ver. *De hac actione vide* &c. vsq; ad fin.§.

pag. 239. b §. forma libelli in confessoria &c. in fine del. *de hac actione vide D. Oldendorpium class.* 3. *actio* 4.

pag. 240. b §. forma libelli actionis negatoriæ &c. in fi. deleatur à versic. *hanc actionem fusius &c.* vsq; ad fin.§.

pag. 246. a §. forma libelli, Domine iudex quamquã, &c. in fine, deleatur à vers. *de his actionum speciebus* &c. vsq; ad fin.§.

peg. 249. a forma libelli huius actionis, Coram vobis Domine &c. in fi. deleatur à vers. *hanc actionem fusius, &c.* vsq; ad fin.§.

pag.257. b §. forma libelli in actione reali, quando &c. in fine deleatur à versiculo *de hac actione vide &c.* usq; ad fin.§.

pag. 315. a §. forma libel i in actione contraria &c. in fi. del. à ver. *de quibus omnibus vide &c.* usq; ad fi.§.

tit.13.pag.361. b de excep.§. quæ est quarta &c. in fine del. à vers. *plures verò exceptionum* &c. usque ad finem §.

pag.362.b §. quæ causæ &c. qui est vltimus in fi. deleat̃ à ver. *cui non incommodè* &c. usq; ad fin. §.

tit.15. pag. 384. b sub rubr. interdictum vtrubi. §. quid est interdictum vtrubi &c. in fine deleatur a versic. *de huius aũt & p̃ceden.* &c. usq; ad fin. §.

tit.17. pag. 391. a De officio iudicis. §. quomodo igitur iudex

iudex &c. post med deleat̃ à ver. *Et Joannem Olden dorpium etc.* usque ad vers. *vide & Petrum Co stalium etc.*

pag. ead. Et paulò post deleat̃ à vers. *quibus etiam non inutiliter etc.* usq; ad ver. *quomodo aũt iudex &c.*

ANDREAS Masius.

Ex Andreæ Masij Commentarijs ad Iosue Imperatoris Historiam impress. Antuerp. 1574

pag. 30. lin. 20 deleantur hæc verba, *non igitur rectè à Latino*, vsq; ad *exitum periodi*, inclusiuè.

pag. 31. lin. 15 delendum hæc verba, *parum ergo plenè* vsque ad illa exclusiuè *hæc enim ea sola.*

pag. 31. lin. 37. deleantur hæc verba, *illud conuerti*, vsque ad illa exclusiuè, *& nihil vsitatius.*

pag. 32. lin. 36. deleantur hæc verba, *neq; verò hic*, vsque ad illa exclusiuè, *atq; hanc istorum verborum.*

pag. 43. lin. 19. deleantur hæc verba, *quod enim latinus*, vsque ad illa exclusiuè, *verùm neq; illud.*

pag. 56. lin. 11. vbi non satis consideratè latinus videtur interpretatus esse, deleatur *qd' ipse sentiret*, exclusiuè *fuit ergo vt ego.*

pag. 59. lin. 31 deleantur hęc verba, *at verò si sacerdot.* vsque ad illa exclusiuè, *cæterũ quãta amplissimæ.*

pag. 66. lin. 6. deleantur *esse autem*, vsque ad illa exclusiuè, *atqui aquas.*

pag. 71. lin. 14: deleantur hæc verba, *quare non satis rectè*, vsq; ad illa exclusiuè, *cæterũ personæ mutatio.*

pag. 128. lin. 8. deleantur hæc verba, *qua fronte* Catholica *Ecclesia*, vsq; ad illa exclusiuè, *cæterum ponit nobis.*

pag. 139. lin. 43. deleãtur hæc verba, *nam furorem*, vsque ad illa exclusiuè, *neq; verò furor.*

pag. 165 lin 6. deleantur hæc verba, *ipsa enim q̃ dixi*, vsque ad illa exclusiuè, *sed enim D. Ambros.*

pag. 227. lin. 9. deleantur hæc verba, *quare non rectè latinus*, vsq; ad illa exclusiuè, *hæc terra relicta.*

pag.229.liu.14.deleãtur hæc verba, *neq; verò rectè latinus*, vsq; ad illa exclusiuè, *porrò illud.*

pag.231. lin.34.deleãtur hæc verba, *Latinus nescio qua fretus*, vsq; ad illa exclusiuè, *quare ego existimare.*

pag.236. lin.28 deleãtur hæc verba, *Latinus.n. illic,* vsque ad illa exclusiuè, *etiam vt demus illum.*

pag.241.lin.36 deleãtur hæc verba, *non igitur rectè à Latino*, vsque ad illa exclusiuè, *neq; n. Leuitæ.*

pag.317.lin.20: deleãtur hæc verba, *neq; enim ara, nisi cui sacrificantur dicari debet*, vsque ad illa exclusiuè, *audiuerũt inquam.*

pag.318. lin. 20 deleãtur hęc verba, *immo illos omniũ, qui gladio*, vsque ad illa exclusiuè, *nam etiam nostros.*

pag.325.lin.21.deleãtur hæc verba, *non vt eam adoremus*, vsque ad illa exclusiuè, *vt dum.*

pag.329.lin.10.deleãtur hæc verba, *quare non rectè Latinus*, vsq; ad illa, *eritis igitur.*

pag.338.lin.23.deleãtur hæc verba, *habet quidẽ fateor*, vsque ad illa exclusiuè, *sed quando sic loquũtur.*

pag.343.lin.43.deleãtur hæc verba, *ad solam enim vitæ*, vsque ad illa exclusiuè, *neq; enim solus.*

ANTONIVS de Rampilogis.

Ex Figuris Bibliorum Doct. Theologi Fr. Antonij de Rampilogis, Lugduni apud Gullielmum Rouillium 1561.

In Prologo prope fi. habetur *Vt autẽ quæsita facilius occurrant, fabulã finito libro ordinabo Spiritus sancti gratia adiuuante*, corrigatur, *Vt aũt q̃sita facilius occurrãt, tabulã finito lib. ordinabo, etc.*

Verbo Abstinentia.

Seruus meus diriget me, quæ est figura D,fol.9. in fine, habetur, *filius eius spũs est carnalis appetitus*, corrigatur, *filius ei9 est carnalis appetitus.*

Verbo eodẽ.&figura ead. fol.10.prope fi.figuræ habet̃

Hæc

Hæc aĩa Christi sponsa nullatenus ferre debet potenter potestatem su per carnẽ, & carnis appetitus habere, legatur, *Hæc aĩa Christi sponsa nullatenus ferre debet carnis appetitũ, potesta tem habere super ipsam affligat igitur ipsã, &c.*

Verbo eodem, figura ead. fol. eodem. 10. infra initium.

Legitur, *affligat igitur ipsum pane, et aqua pellẽs à se procul per discensũ voluntatis*, corrigatur, *per dissensũ voluntatis.*

Verbo Adulatio.

Erat in ore meo dulce tanq̃ mel, quæ est figura A, paulò post initium, fol.13. habetur, *dulce est de se au diendi bona audire*, corri gatur, *dulce est de se bona audire.*

Verbo eod fol. eod.

Legitur prope finem, *si ergo volumus Sacrificia nostra Deo esse accepta atq; grata, nõ admiscea mus in ipsis adulatorib⁹ mel*, corrigatur, *si ergo uolumus Sacrificia nostra Deo esse accepta, atq; gra ta, non admisceamus in ipsis adulationis mel.*

Verbo eodem.

Cũ gustasset, noluit bibere, quę est figura C. prope fi. habetur, *per Regem Ba bilonis subaudi Diabolum, qui puluere arrogã tiæ excęcat hominem, et suum captiuum facit, co git eũ saltare hincinde*, corrigatur, *per Regem Babilonis subaudi Diabolum, qui puluere arro gantię excæcat hominẽ, suum captiuum reddit, & facit eum saltare hinc inde.*

Verbo Apostolus.

Placebit Deo super vitulũ nouellũ, quæ est figura C, fol. 27. paulò infra initiũ figuræ, habetur, *sic enim legimus dixisse nos Salua torẽ*, corrigatur, *sic enim nos*

nos legimus dixisse Salua *torem.*

Verbo Ascensio.

Via Aquilæ in Cœlo quæ est figura C, prope finem, habetur, *Ampliora rece pturi per suam ineffabilem gloriam,* corrigatur *Ampliora recepturi per suã ineffabilem gratiam.*

Verbo eodem.

Venite post me, quæ est figura D, in finem habetur, *funda in te fundamentũ humilitatis, et peruenies ad fastigium charitatis,* corrigatur, *funda in te fundamẽtũ humilitatis, & peruenies ad fastigium claritatis.*

Verbo Auaritia.

Simulachra gentium, argentum, & aurum, paulò j. initiũ f. 63. habet *Diabolus cognoscens hu manum appetitum esse pronum ad simulachra, & ideo latriam,* corrigat *Diabolus cognoscens hu manum appetitum esse pronum ad simulachra, & idolatriam.*

Verbo eodem.

Qui de terra est, de terra loquitur, quæ est figura O, in fine habetur, *si consideremus fratres clarissimi,* legatur *fratres charissimi.*

Verbo eodem fol. 67.

Aquæ multę, populi multi, quæ est figura N, circa medium, habetur, *percipiet quantum anima in eisdem erat sterilis, & fine bono,* corrigat *percipiet quãtum anima in eisdem erat sterilis, & sine bono.*

Verbo eodem.

Ignis cõbussit peccatores, quæ est figura R, circa finem, habetur, *sed pro dolor, multi interdi ctum ignem, atq; prohibentes accedentes, non dolorem, sed intolerabi lem dederunt fœtorem,* corrigatur, *sed proh dolor multi interdictum ignem atq; prohibitum accipientes, non odorem, sed intolerabilem dede-*

dederunt fœtorem.

Verbo Beatitudo.

Qui biberit ex hac aqua, quæ est figura B, in fine, habetur, *ex gratiæ largita te peccarũ*, corrigatur, *ex gratiæ largitate peccatorum.*

Verbo eodem.

Inebriabũtur ab vbertate, quæ est figura C, f. 80. ha bet paulò infra initiũ fol. *quia tertio anno Imperij sui, primus annus fuit,* legatur, *quia tertio anno Imperij sui venit, primus annus fuit, &c.*

Verbo eodem fol. 80.

Legitur, *Obseruauit igitur, quod veniret temporis plenitudo, &c. & fuga ret peccati emendam,* corrigatur, *& fugaret peccati mendam.*

Verbo Charitas, fol. 92.

De excelso misit ignem, quæ est figura D, prope finem, habetur, *sic ab amore rerum temporalium æternæ vitæ charitas occidit*, corrigatur, *sic ab amore rerũ temporalium æternæ vitæ charitas occiditur.*

Verbo eodem, f. 95.

Nõ comedetis ex eo crudũ quid, quę est figura E, vbi prope finem legitur, *magis edant, quàm nutriunt*, corrigatur, *insipida sunt, nec ducunt ad vitam æternam.*

Verbo eodem, f. 97.

Ignis ante ipsum pręcedit, quæ est figura E, circa medium habetur, *die verò ꝓtegebat eos ab æstu,* legatur, *die verò columna nubis protegebat eos ab æstu.*

Verbo Caro humana. fol. 98.

Filia Babylonis misera, quæ est figura A, circa medium habetur, sed *habita victoria contra spiritum ei propria caro obuiat cupiẽs ipsum decipere*, legatur, *sed habita victoria contra Diabolum, caro obuiat spiritum cupiens ipsum de cipere.*

Verbo eodem.

Filij alieni mẽtiti sũt mihi, quæ est figura, B, circa finem, fol. 103. habetur, *vt oculi prouideant lachrymas necessarias ad lauanda peccata, & ad inebriandum Christum*, corrigatur, *vt oculi prouideãt lachrymas necessarias ad lauanda peccata quę offendunt Christum.*

Verbo eodem.

Deiecit eos, dũ alleuarẽtur quæ est figura C, circa medium, fol. 105. habetur *temperantia, lachrymis, constrictione*, corrigatur, *temperantia, lachrymis, contritione.*

Verbo eodem.

Mulier molesta erat adolescenti, quæ est figura E, circa fin. fol. 109. habetur, *& damnatur morte dæmonum*, legatur, *& damnatur damnatione dæmonum.*

Verbo eodem, f. 110.

Mulier autem prætiosa, quæ est figura F, infra initium habetur, *studeat adiutricem habere*, corrigatur, *studet adiutricem habere.*

Verbo eodem, f. 118.

Omnia subiecisti sub pedibus eius, que est figura I, circa medium, habetur, *& factus est ita*, legatur, *& factum est ita.*

Verbo eod. fig. ead.

fol. 3 habetur prope initium *sed sub hominis potestate est illa respuere, atq; vitare*, legatur, *sed sub hominis potestæte est illa respuere, atq; vitare, gratia adiuuante diuina.*

Verbo eod. fig. ead.

fol. 119. prope initium habetur, *imo si velit homo viriliter dominari, vt rectus iudicat ordo iuris, illa omnia reperiet adiuuamen*, corrigatur, *imo si velit homo viriliter dominari, vt recte expostulat ordo iuris, omnia quę homini subijciuntur, & à Deo sunt, reperiet sibi adiuuantia.*

Verbo eodem, fol. 121.

Sicut onus graue, quæ est figura L, circa medium habetur, *& multiplici* tri-

tribulationē affixit, corri gatur, & *multiplici tribu latione afflixit.*

Verbo Corpus Christi, fol. 125.

Panis cor hoīs confirmat, quæ est figura A, circa medium habetur, *Deum iustus fugiens mortem culpæ*, corrigatur, *Dum iustus fugiens mortem culpæ.*

Verbo eodem.

Cor viduæ consolatus sum, quę est figura C, prope initium, habetur, fol. 129. *nec hoc renuere detur*, legatur, *nec hoc renuere debet.*

Verbo eodem fol. 131.

De petra melle saturauit eos, quæ est figura D, initio figuræ habetur, *Di cit quod intellectus hoīs* legatur, *Dicitur quod intellectus hominis.*

Verbo eodem, fol. 132. figura eadem.

Circa initiū fol. 132. habetur, *certè nullius artificis*, & *Domini hoc est facere*, corrigatur, *certū nullius artificis, sed Domini est hoc facere.*

Verbo eod. fig. ead.

Fol. 133. initio habetur, *Mi sericordia Dei occidit seueritatem leoninā iræ Dei, quam ex peccato merueramus* legatur, *Mi sericors Deus deposuit iram, quàm ex peccato merueramus.*

Verbo Confessio, fol. 143.

Iuda Rex meus, quæ est figura A, paulò infra initiū, habetur, *sed quia Rex in nobis mortalis est*, legatur, *sed quia Rex in nobis desinit esse.*

Verbo eod. f. 145.

Si acuero vt fulgur gladiū meum, quæ est figura B, in fi. fol. 145. habetur *ideo nullum est reme dium nisi mulctato pec cato pro confusionem clamemus veniam*, corrigatur, *ideo nullum est remedium nisi mulctato peccato per confessionem veniam petamus.*

ver-

Verbo eod. f. 153.

Iniquitatem odio habui, quæ est figura F, circa finem habetur, *veniet tem pus quo se cognoscat per confessionem turpissi mam*, corrigatur, *veniet tempus quo se cognoscat per confusionē turpissimam.*

Verbo eodem.

Deus autem non irridetur, quæ est figura G, prope initium fol. 154: habetur *multi imputant suis confessionibus*, legatur, *multi putant suis confessionib.*

Verbo eod. fig. ead.

Fol. 155. paulò infra initium habetur, *vade sibi*, legatur *vade tibi.*

Verbo Conscientia.

Lamia nudauerūt mãmas, quæ est figura E, circa med. habetur initio f. 177. *videt se orbatam voluptate, & placere*, corrigaт̄ *videt se orbatam voluptate, & transire.*

Verbo compunctio.

Aqua expiationis sãctificuit me, quæ est figura F, circa fin. fol. 193. habetur *studeat per lotionem lachrymarum oēs Sancti sordes detergere*, corrig. *studeant per lotionem lachrymarum oēs suas sordes detergere.*

Verbo eodem.

Desiccauit Dominus aquas maris, quæ est figura H, circa medium, habetur *per Heliã subaudi Christi fidelitatem*, legatur, *per Heliã subaudi Christi fidelem.*

Verbo Diuitia.

Veni in altitudinē maris, quæ est figura E, circa initium, fol. 244. habetur *non habemus transire mare magnum*, legatur ; *nos habemus transire mare magnum.*

Verbo Gratia.

Dũ lucē habetis, credite in lucem, quæ est figura D, circa med. fol. 335. habeт̄ *quia nec valet malum culpæ fugere, nec potest bonum aliquod operari*, legatur, *quia sine auxilio gratię, nec valet malum cul-*

culpæ fugere, nec potest bonum meritorium ope rari.

Verbo Gratiarum actio. fol. 338.

Primitias oĩs laboris eorũ quæ est figura B, circa medium folij habetur, *his vltimo solo contentatur,* legatur, *hoc vltimo solo contentatur.*

Verbo eod. fig. ead.

Fol. 139.circa med. habetur, *ꝙ non debet esse molestũ nobis hanc portionem dare ei,* corrigatur, *nec debet esse molestũ nobis hanc portionem dare ei.*

Verbo Incarnatio.

Cum incaluerit Sol, quæ est figura A, fol. 365. paulò infra initium habetur, *ita eius absentia nostris quandoque exigentibus demeritis, & pro pecca tis, nos facit in bonis acti bus deficere,* legatur, *ita eius absentia, nostris quandoque exigentibus demeritis, & peccatis nos in bonis actibus deficimus.*

Verbo eod. fig. ead.

Fol.365. circa fi. fol. habetur *sic spiritualiter ante lu cis æternæ aduentũ, etc.* legatur, *sic spiritualiter ante lucis æternæ aduen tum speratum, & credi tum, &c.*

Verbo eod. fig. ead.

Circa finẽ fol. 367. habetur, *sed personaliter descen dens venit q̃rere,* legatur *sed personaliter descen dens, non mutando locũ, sed naturam humanam assumendo, venit quærere.*

Verbo eodem.

Paruulus natus est nobis, quæ est figura B, circa finem, fol. 371. habetur, *sic Sanctus vir furibun dus,* corrigatur, *sic facto vir furibundus.*

Verbo eodem.

Adolescẽs tibi dico surge, quæ est figura C, circa finem, fol. 373. habetur, *singulis suis membris persoluit Deus,* corrigat̃

sin-

singulis suis membris persoluit Christus.

Verbo eodem.

Peregre profectus est, quæ est figura D, circa ini tium, fol. 376. habetur, *supposita enim diuina distincta sunt cum suis motionibus*, legatur, *sup posita .n. diuina distincta sunt cum suis notionibus.*

Verbo eod. fig. ead.

fol. 379. circa med. habetur *vidit enim Cœlestis Pa ter oculo suę prędestina tionis humanum genus, quando longe distabat adhuc à salute; sed cum per verbum incarnatũ,* &c. legatur, *vidit enim Cœlestis Pater oculo suę pietatis humanũ genus quando longe distabat à salute, & cum per verbum incarnatum, &c.*

Verbo eod. fig. ead.

fol. 380. circa med. fol. habet *vt intelligas per fratrẽ illũ Angelorũ Collegiij,* legatur, *vt intelligas per fratrem illum bonorum angelorum Collegium.*

Verbo eod. fig. ead.

fol. 381. circa finem, habetur *patet igitur magnanimi tas istius prodigi fratris* legatur, *patet igitur ma gnanimitas Cœlestis Pa tris.*

Verbo eodem fol. 383.

Fontes amari dulcorati sũt quæ est figura E, versus fi. habetur, *neq; enim quic quam operari poterat, per quod possunt euade re tartareas potestates,* legatur, *neq; enim quic quam operari poterant rationales creaturę quin saltem in limbum descen derent.*

Verbo MARIA Virgo.

Sanctificauit Tabernaculũ suum altissimus, quæ est figura C, fol. 447. paulò infra initiũ figuræ habet *nam pretiosus locus de betur pretioso iucando secũdum proportionem, nulla reliquia pretiosior nul*

nullum tam pretiosum io cale , &c. legatur, *nam pretiosus locus debetur pretioso locando secun dum proportionem , nul la reliquia pretiosior , nullum tam pretiosum locale, &c.*

Verbo Mundus, f. 534.

Confusum est gaudium , quæ est figura G , initio fo. 535. habetur, *quoniã com potat houso*, corrigat *quoniam cũ putat homo.*

Verbo, Passio Christi.

Confusio patris est de filio indisciplinato, quę est figura M, circa medium , fol. 580. habetur , *qui in corde suo sanctum, &c.* corrigatur , *qui in corde suo tantum.*

Verbo eodem.

fol.597.circa fin. fol. habetur *vt per me recipias quod per me lapsnm videtur,* corrigatur, *vt per me re cipias, quod per me redi mendus videtur.*

Verbo Religiosus.

Apparuerunt tres viri, quę est figura C, circa fin. habetur, *quibus, quasi an gelicis comparantur* , legatur, *quibus, quasi spi ritibus angelicis compa rantur.*

Verbo Spiritussanctus.

Pueri mei mecũ sũt in cubi li , quę est figura B, circa initium fol. 772. habetur *Lectus eius, vt dictũ est, est conscientia Sancti* , corrigatur, *lectus eius , vt dictum est, est cõscien tia bona.*

ARNALDVS de Villanoua .

Ex Arnaldi de Villanoua operibus reijciantur seq. tractatus.

fol. 215. liber incriptus, *Remedia contra maleficia,* cuius initium est , *sunt quidam, qui maleficijs*

fol. 290. tractatus, cui titulus est , *Expositiones visionum, quæ fiunt in somnijs,* qui incipit , *Philosophantes antiquos.*

fol.

fol.293. liber *de iudicijs Astronomiæ*, cuius initium est, *Circa signa vniuersalia.*

fol. 296. libellus, qui inscribitur, *Rosarius philosophorum*, cuius initium est, *Iste nanq; liber vocatur Rosarius.*

fol.300.liber, cui, titulus est, *Nouum lumen*, & incipit *Jntellige ergò dictũ Philosophi.*

fol.301.*tractat. de sigillis*, cuius initium est, *In nomine viui patris.*

fol.302.liber inscriptus, F*los florum*, cuius initium est, *scias charissime.*

BEATVS Rhenanus.

Ex annotationib. Beati Rhenani in Tertullianum.

In argumento in lib. de carne Christi, paulò post princip. deleantur illa verba, *in hoc libro sunt,quę euarient à placitis recẽtiorum Theolog. vt quod de fratrib. loquens dicĩt* &c. vsque ad illud, *quo vix alium, Christianus Orbis antiquiorẽ habet.*

In argumento in librum de præscriptionib. aduersus hæreticos, circa medium, deleantur illa verba, *hanc nulli loco affigit.*

In annotationibus in primũ librũ contra Marcionem nu. 10 deleantur illa verba, *& hodie quidam carnibus pisces ꝑferunt.*

In argumento in librũ quintum contra eundem, in fine, deleantur illa verba, *porrò quod oĩbus epistolis excussis, præter eas, quæ sunt ad Titum, &c.* vsq; ad finem argumenti.

In argumento libri contra Valentinianos, paulo post princ. deleãtur illa verba, *Vide quantum Christianismo semper nocuerit philosophia.*

In annotationib. in librũ de Corona militis, paulò ante med. vbi declarat illud Tertulliani verbum, Eucharistiæ Sacramentum, deleantur illa verba, *Conradus Pellicanus, homo miræ sanctitatis, ac eruditionis.*

Ibidem, paulò post in illa Ter-

Tertulliani verba, *oblatio nes pro defunctis*, deleaẗ illud, *vnde anniuersariorum sacrorũ, cum eleemosynis, origo, quæ apud nos perpetua instituuntur*, deleatur etiam similis annotatio marginalis in libro de Monogamia, ex omnib. impressionibus, vbi posita fuerit.

Ibidem num. 9. in illa verba, *conquirendum an in tot Christi mili.* deleatur tota annotatio vsq; ad illa verba, *Apostolos nobis representantes.*

Argumẽtum libri de Pœnitentia, totum expũgatur, nam cõmodè repurgari nõ põt.

In annotationibus in eundem librum de Pœnitentia, in fine, deleatur integra annotatio in illa verba, *institutã à Domino exomogesin, sciens*, vsq; ad fi.

In argumento libri, *Exortationis ad castitatẽ*, in medio, deleãtur illa verba, *quãquam veteres omnes, atq; adeò Hieronymus ipse, matrimonio parum equi fuerint, &c.* vsq; ad finem argumenti.

In exemplari Basileæ, apud Frobenniũ, impresso anno 1528. in argumento, *libri de præscriptionibus hæretic.* deleaẗ illa verba, *ex hoc libro facile liquebit lectori, qui non sit omnino stupidus*, & quæ sequuntur vsq; ad finem.

Ex libro quarto aduersus Marcionem, statim post num 50. vel 51. (propter varias impressiones) deleantur illa verba, *Baptisma & Eucharistia, duo Sacramenta primitiuæ Ecclesiæ.*

fol 596. corr. in marg. *pro origo*, ponaẗ, *antiquitas*, Non enim sancta, & salubris anniuersariorũ consuetudo Tertuliani primũ temporibus nata fuit, sed ab Apostolis acceptam cõsuetudinẽ, vt nos ita, & illa secula frequentarunt.

BENEDICTI Ariæ Montani.

Corrigenda in Cõmentario Benedicti Ariæ Montani in Isaiam, Paginæ citatæ respõdẽt Editioni Antuerpianę, Anni 1599. in 4.

Cap. 1. pag. 43. super illa

verba Isaiæ, *quo mihi multitudinem victimarum vestrarum*, deleanṫ verba sequentia, *Neq; enim nos illud sacrificiũ offeri mus; sed illud ipsum Christi representamus, & referimus incruento* (*vt dicitur*) *modo repetimus id, quod Christus cruentum obtulit.*

Cap. 1. pag. 52. super illa verba Isaiæ, *si fuerint peccata vestra, sicut coccinum*, deleantur triginta versiculi ab illis verbis, *neq; enim ante Christi mortem, & resurrectionẽ vllus homo à peccati corpore, &c.* vsque ad illa inclusiuè, *sine qua simplicitate non intrabimus in Regnum Cœlorum.*

Cap. 9. pag. 228. super illa verba, *Princeps pacis*, deleantur verba sequentia, *pax etiam inter carnem, & spũm conciliata.*

Cap. 32. pag. 729. super illa verba, *Cultus iustitiæ silentium*, deleantur illa verba, *sed in hac hominum conditione, &c.* vsq; ad illa inclusiuè, *vsus expolitione vates declarat.*

Corrigenda in Cõmentarijs Benedicti Ariæ Montani in Prophetas minores, citantur Paginæ ex Editione Antuerpiana 1571. in fol.

Cap. 10. Oseæ, pag. 173 super illa verba, *seminate vobis ad iustitiam*, deleãtur verba illa, *verum enimuerò tantum hoc, tanquàm admirabile donum, &c.* vsq; ad illa, *qui vtinam aliquando ad veritatem dirigantur*, inclusiuè.

Ibidem pag. 174. deleantur illa verba, *nullam igitur occasionem, &c.* vsq; ad illa inclusiuè, *per Christum suo tempore afferendam.*

Cap. 14. pag. 212. super illa verba, *Vocantibus medebor, amaboq; hos libenter*, deleantur illa verba, *Igitur cum primum hortantem Israelitas vatem, &c.* vsque ad illa inclusiuè, *Deus ipse in se recipit.*

Cap. 2. Ioelis, pag. 253. super illa verba, *& eum qui ab Aquilone est*, deleantur illa verba, *in Hebræis vero*

rò mysterijs, &c. vsque ad illa inclusiuè, *grandis est sermo, & ad dicendũ interpretabilis.*

Cap. 2. Zachariæ, pag. 789. super illa verba, *& possidebit Dominus Iudam,* deleantur illa verba, *Js verò populus Hierusalẽ etc.* vsque ad illa inclusiue, *ad præclaras gerendas, agendasque res adderet.*

pag. 790. super illa verba, *Et eliget adhuc Hierusalem,* deleantur illa verba, *qualis verò eorum hominum, qui hac sancta Ciuitate donati,* vsque ad illa inclusiuè, *quamuis inuiti, tamen ob breuitatis studiumprætermittimus,* idest deleatur tota pagina, vsque ad finem capitis.

Cap. 4. pag. 799. super illa verba, *& lampas eius,* deleantur illa verba, *id quod antiquis temporibus,* vsque ad illa, *vt exhiberet immaculatam Deo.*

Cap. 1. Malachiæ, pag. 935. super illa verba, *ab ortu enim solis vsq; ad occasum,* deleantur illa verba, *at verò cæteras gentes non legis, &c.* vsque ad illa inclusiuè, *purum munus offerretur,* sunt hoc loco delendi supra cẽtum versus, siue lineæ.

Corrigenda in elucidationib. B Ariæ Mõtani in quatuor Euangelia, & Acta Apostolorum, Paginæ ciatantur ex editione Antuerpiana in quarto. 1575.

Cap. 1. Matthæi, pagina 1. deleatur tota prima annotatio, quæ incipit, *in hoc capite exponitur Iesu Christi genealogia,* & finitur illis verbis, *ex familia Dauid secundum carnem, sine patre humano genitus.*

pag. 2. nume. 16. litera A, deleantur illa verba, *adoptione, & affinitate, quæ Hebræis dicitur.*

pag. eadem, num. 20. litera h, deleantur illa verba, *non genitum, sed natum.*

Cap.5.Matthæi,pag.12.n.28 lit. a, deleantur illa verba, *cõcupiscentiã antiqui,etc.* vsque ad illa inclusiuè, *& rationi subijciant.*

Cap.6.Matthæi,nu.1.pag.14 lit. b, deleantur illa verba, *Duplex est iustitia, comparata, & accepta. de vtroq;genere alias disserui mus. in prioris ratione omnia opera continentur Deo grata, & probæta, in quibus.*

Cap.eodem, pag.17.num.33. lit. D. deleantur illa verba, *nã duplex est iustitia, &c.* vsq ; ad illa, *& hoc non ex vobis donũ.n. Dei est.*

Cap.11.Matth.num.28. lit.I. pag. 34. deleãtus illa verba *venite ad me omnes, qui vestrarũ culparum, &c.* vsque ad illa, *qui liberantur à lege peccati, & mortis.*

Cap. 19. Matth. nu. 28. lit.E, pag.65.deleãtur illa verba *coynouerunt aũt in rege neratione, cũ regenerati re, et effectu,*&vsq; ad illa *& nobis erit alias fussus explicanda, Deo id pro spiciente.*

Cap. eodem, nu. 30, litera F, pag. 66.deleãtur illa verba *multi erunt primi, hũc lo cum &c.* vsq ; ad finem annotationis.

Cap.1. Luc. nu.72.lit.k.pag. 183. deleantur illa verba, *& corpore peccati,* & paulo post, deleantur illa, *idq; donum cer um, perpetuumq; nobis sit, ipso auctore, omnibus diebus nostris in hac vita, & in futura,æternaduratione.*

Cap. 12. Luc. num. 10. lit.E, p.229. deleantur illa verba *alij autem accepta à Spi ritu sancto virtute, & reuelatione , illum filium Dei credunt esse longè præstantius, quàm illi priores, quia adiuti dono diuino habent testimonium Dei in se.*

Cap.22.Luc.nu.19.lit.G.pag 263. deleantur illa verba, *& corpus etiam mysticum à me susceptũ, &c.* vsque ad illa , *& tamen non proderit hoc oĩbus vobis , quia ecce manus tradentis me, &c.*

Cap. 16. Ioann. num. 26. lit. F, p. 341. deleantur illa verba *qui à patre procedit, non de processione personali, &c.* vsq; ad illa, *qui est summus auctor totius huius consilij, & expeditionis.*

Cap. 19. Actorum. nu. 2. lit. C, p. 427. deleantur illa verba *nullis verò ex experimẽto, antequam, Christus esset glorificatus.*

Cap. 28. Actorũ, nu. 28. lit. C, p. 461. deleantur illa verba *& corpore peccati.*

Corrigenda in elucidationib. B. Ariæ Montani in omnia SS. Apostolorum scripta, & in Apocalypsim, Paginæ citantur ex editione Antuerpiana anni 1588. in quarto.

In disput. de Christi Iesu veritate, p. 17. del. illa verba, *neque verò signa hæc, & veri Christi argumenta, &c.* Vsque ad illa, *sancti eritis mihi, quoniã ego sanctus sum.*

Ibidem, pag. 20. deleantur illa verba, quæ habentur paulò ante finem paginæ, *& super omnem humani aleam constituti.*

Ibidem, pag. 22. prope finem, deleantur illa verba, *nam illius morte vetus ille homo, cuius culpa in nos translata multorum sine fine malorum causa fuerat, est extinctus, & omnium nominum debitum est retributum.*

Fortasse etiam tota hæc disputatio tolli posset, quia magna ex parte cõsumitur in demonstranda gratia noui Testamenti, qua fingitur fomes peccati in electis planè extingui.

Epist. ad Colossen. cap. 2. num. 14. pagin. 250. deleantur duo illa verba, *peccatiq; corpus.*

Epist. prioris ad Thessalonicen. cap. 5. num. 23. pag. 264. deleantur illa verba, *humanum illud extinguens bellum, quo caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem: atque diuisionem, dissidium, & pugnantiam illam singulari dono, ac benefi-*

cio,

cio cõponens, ita vt ima summis concordent.

Epist.adHebreos,cap.9.nu.9. pag. 330. deleantur illa, *auferendo non solũ pec cata, ex corpore pecca ti tanquam mẽbra dedu cta, sed ipsum peccati corpus.*

Ibidem, capit. 10. numero 2. pag. 334. deleantur illa, *semel mũdati à peccati corpore secundum conscientiam, quòd non ita ipsis contingere confessio annua manifestat.*

Epist.posterioris B.Petri,c.1. nu.1.pag.388.deleant̃ illa, *apud Ecclesiam Dei, cu ius duo in vniuersum primi status sunt, &c.* vsq; ad illa, *ad cæterorum ædificationem hor tatur.*

Epist.1. s.Ioannis,cap.3.nu. 4. pag. 408. deleantur illa, *in huius Apostoli sermo ne iniquitas id significat, &c.* Vsq; ad illa *qui verè iam sunt filij Dei.*

Ibidem, capit. 4. numero 1. pag. 411. deleantur illa, *spiritus sanctificationis antiquis non fuit exhibi tus, quia nondum Christus fuerat glorificatus, ideo, nec tunc quidem spiritus malus extitit, qui sanctificationom ementiretur.*

Explicatio Apocalypsis tota fortasse tollẽda esset, quia refert omnia misteria ad triplicem essentiam, diuinam, humanam integram, & humanam corruptam, quæ sunt omnia noua, & periculosa.

Corrigenda in Libro Generationis, & Regenerationis Adem, edito a B. Ario Mõtano. Antuerpiæ 1593. in 4.

Libro 2. capitulo 4. pagina 91. deleantur illa verba, *tentare quidẽ illa solent concupiscentiæ impetu cæco, & repentino, qui, si fortiter reprimatur, vincetur demum, & do mabitur, præsente Dei gratia, &c.* vsq; ad illa, *opportunũ studium po-*

nere

nere neglexerit.

Ead.pag.paulo inf.deleãt illa, *quanquã verò homo interioris partis virtute exteriori portioni, &c.* vsq; ad illa, *tantum in me auxilium tuum.*
pagina 92. deleantur illa verba in fine paginæ, *metuens interim, & cognoscens. non vitari se modo, sed reprimi, & pelli, ac subigi posse.*

Lib.4.cap.1.pag.202. sub finem paginæ, deleãtur illa, *atq; hæc haud dubie ratio fuit, &c.* vsq; ad illa verba pag. 205. *ambulauit Hænoch cum Deo.*

Lib.4.c.2.pag.207.deleãt illa *& inferiore nihil pugnãte, aut aduerti quidquam agente.*
Eodẽ capite, pag. 208, in fine paginæ, deleantur illa, *atqui lex eadem quæ homini suam imbecillitatem, &c,* Vsq; ad illa, *tẽpus consignatũ tradi.*

Lib.6.cap.9.pag.327.del. illa *verum enimuerò eiusdem viri exemplo, &c.* vsq; ad illa, *cum ijs, qui spiritu Dei agũtur, communicatas legimus.*

Lib.7.c.23.p.497.deleant illa *susceptũ, tibiq; aptatũ totius humani generis corpus Deo Patri commendaturus primũ, deinde in sacrificium vna secum deuoturus.*

Quoniam fieri non potuit, vt omnia omnino loca notarentur, quę expungenda essent, visum est hic adiũgere propositiones nouas, atque erroneas huius auctoris, vt vbicũq; in libris eius lectori forte occurrent, expungantur.

Prima propositio, Gratia duplex est, altera comparata, altera accepta.

Secũda, gratia comparata cõmunis fuit Patrib. Testamti veteris, & noui, acceptẽ aũt propria est Euangelija

Tertia, gratia comparata nõ erat iustitia inhæren. sed imputatiua.

Quarta, gratia accepta extinguit omnino fomitem peccati.

Quinta, omnis qui benè vtitur gratia comparata, perueniet ad acceptam.

Sexta

Sexta, gratia accepta est iustitia inhærens, & quæ faciet filios Dei.

Septima, omnis motus concupiscentia est peccatum, quia posset homo, si vellet, extinguere concupiscentiam.

BIBLIA ROberti Stephani.

Christiane Lector.

Obseruauit Genebrardus, & in Chronographia, & sup Origenem, quod ea versio, seu Paraphrasis, quæ circunfertur sub Francisci Vatabli nomine, aut Vatabli non est, viri alioquin doctissimi, & verè catholici: sed quorundam prauorum discipulorum eius, qui eam à Roberto Stephano Religionis Catholicæ desertore imprimi fecerunt, vel testante Theodoro Beza in Iconibus, Leo Iudæ Eluetius eiusdem auctor fuit, vel certè si Vatabli est Caluiniani hæretici errores plerosq; inseruerũt. Quapropter ab eius lectione abstinẽdum iudicamus, & sumẽdum esse codicem, qui anno Domini 1584. Salmanticæ impressus fuit apud Gasparem Portonarum, hoc Titulo, *Biblia Sacra cum duplici translatione, & Scolijs, Francisci Vatabli, nunc denuo à pluribus, quib. scatebãt erroribus, etc.* Curauimus tamen annectere hic censuram eius, ad commodum illorum, penes, quos reperiuntur Biblia Roberti Stephani dicta.

Ex Biblijs Roberti Stephani.

Cum duplici Textu, & annotationibus Vatabli.

Post Bibliorum titulum versa pagina, tota deleatur fol. à principio 4. totus Index deleatur, cui titulus est *Index alter, in quo itidẽ noui instrumenti testimonia ex veteri excerpta annotauimus.*

Inter Prologos Bibliorum, qui initio præfiguntur, deleatur argumentum in lib. Iob, p̃sertim ab illis verbis *In hoc vero libro hæc quæstio tractatur, an ne etiã probis à Deo malum accidat, &c.* vsque ad finem.

GE

GENESIS.

Cap. 6. nu. 11. deleatur illud, *Ista est historia de Noe, quem iustum fuisse per fidem pronunciat,* Paulus ad Hæbreos 11 *quòd Deo prædicenti diluuiū credi disset. Eundem vocat Petrus iustitiæ præconem.* 2. Petri 2.

Cap. 14. nu. 14. deleat̄ illud, *Benedixitq; illi subaudi Deo, idest gratias illi egit de victoria data Abrahæ.*

Cap. 15. nu. 4. deleatur illud, *huius tuæ fidei.*

Eodem cap. num. 13. deleatur illa verba, *& reputauit ei illam ad iustitiam illam sub fiduciam, idest ob eam credulitatem, quia credidit Deo, liberos promittenti, iustus apud Deum habitus est.*

Eod. cap. ad marg. lit. B, deleatur illud, *Abraham fide iustus.*

EXODVS.

Cap. 18. ad marg. lit. C, deleantur illa verba, *Moyses secundum leges Dei iudicat lites populi.*

Cap. 20. num. 23. deleatur tota annotatio,

LEVITICVS.

Cap. 5. nu. 18. deleatur illud, *tristitia comes est peccati, & peccatores oratio Deo placere nequit.*

Eod. cap. nu. 28. deleat̄ illud, *Declarabit eum emūdatum à peccatis.*

Cap. 10. nu. 31. deleatur illud, *idest remissam declaretis.*

Cap. 17. ad marg. paulò ante lit. B, deleatur illud, *Sacrificria damnat, quæ non fiunt ad ostium tabernaculi fœderis.*

Cap. 21. ad marg. paulò ante lit. B, deleatur illud, *Sacerdos nō intersit mortuorum exequijs.*

Cap. 26. ad. marg. paulò ante lit. B, deleatur illud, *sculptilia prohibet fieri.*

Eod. cap. ad marg. lit. G, deleatur illud, *promissionis suæ memor Deus parcit paulo confitenti peccata.*

NVMERI:

Cap. 11. ad marg. lit. B, deleatur illud, *& infidelitas.*

Eodem cap. ad marg. lit. E, deleatur illud, *infidelitas.*

Cap. 23. nu. 26. deleat̃ illud, *non aspexit iniquitatem in Jacob nec vidit calumniam, &c. idest Dominus peccatum Jsraeli non imputat propter fidem peccat quidem fidelis, sed statim condonatur ei peccatum.*

DEVTERON.

Cap. 4. ad marginem litera C, deleatur illud, *Dehortatio à quacunque similitudine adoranda.*

Eodem cap. ad marginem litera D, deleatur illud, *Imagines ne fiant, quæ adorentur.*

Eod. cap. nu. 24. deleant̃ illa verba, *Corrumpatis subaudi vos, & faciatis vobis sculptile aliquod, aut similitudinem cuius cunque simulacri, hoc est, Imaginẽ, &c. vel ne forte corrupti faciatis, etc.*

Cap. 7. ad marg. lit. D, deleatur illud, *Sculptilia, siue Imagines.*

Cap. 9. ad marginem ante lit. B. deleantur illa verba, *non propter iustitiam, et equitatem cordis tribuit quidquam Deus hominibus.*

Et paulò inferius ad marginem deleatur illud, *iustitia hominum.*

cap. 11. ad marginem litera D, deleantur illa verba; *Benedictio obedientibus verbo Dei: maledictionẽ credentibus.*

Cap. 13. ad marginem ante lit. B, deleatur illud, *Pseudopropheta miraculis à verbo Dei abducens.*

Eodem cap. paulò inferius deleatur illud, *Miraculis tentat fidem nostram Deus.*

Eodem cap. ad marg. lit. B, deleatur illud, *occidendus qui à fide, & fiducia in Deum abducere tentet, etiam si sit vxor.*

Eod.

Eodem cap. ad marginem litera C, deleatur illud, *Ciuitatem à fiducia in Deum abductam iubet ipse Deus comburere, et habitatores occidere.*

Cap. 15. ad marginem paulo ante literam B, deleantur illa verba, *alendi pauperes, nec permittendum vt mendicent.*

Eodem cap. nu. 23. deleatur illud, *quia apud Iudæos nulli erant mendici publici.*

Cap. 17. in ipso textu nouæ editionis, nume. 12. deleantur illa verba, *in actionibus iudicialibus.*

Cap. 18. ad marginem litera D, deleatur illud, *Propheta aliud, quam verbum Dei prædicans, interficiendus.*

I O S V E.

Cap. 1. nume. 10. deleatur illud, *ire ad dexteram est addere verbo Dei.*

R E G V M

primo.

Cap. 2. nume. 7. deleantur illa verba, *Vel nullus est, &c. quasi dicat, nullus alius coli debet; præter Dominum: nam est clementissimus, &c.*

Eodem capit. nume. 8. deleatur illud, *qui pro salute inuocandus sit.*

Capit. 7. nume. 7. deleantur illa verba, *Doctus inter Hebræos dicit hanc hausionem, & effusionem aquæ fuisse in signum fidei remissionis peccatorum dicentes, euanescant peccata nostra, vt hæc aqua,* dele, *peccata nostra. Alius inter eos in signum humiliationis inquit.*

Eo. cap.

Eodem cap.& nu.vbi legitur, *resipiscentes*,legendũ est, *pœnitentes.*

Eod.cap. ad marg.paulò ante lit.B, deleantur illa verba, *seruiendum soli Deo.*

Cap. 12. litera D, ad marginem, deleatur illud, *propter ꝓmissiones suas parcit Deus.*

Cap. 17. litera D, ad marginem, deleatur illud, *Dauidis fides, & Saulis diffidentia.*

R E G. ij.

Cap. 7. ad marg. paulò ante lit. B, deleantur illa verba, *nihil vult Deos agi sine verbo suo.*

R E G. iij.

Cap. 8. in ipso textu, nume. 96. deleatur illud, *reuocauerintque ad cor suum in terra in quam captiui abducti sunt si inquam resipuerint.*

Cap. 22. ad marginem litera C, deleatur illud, *Deus opera Pseudoprophetarũ, seducit interdum eos qui verbũ eius oderunt.*

R E G. iiij.

Cap.2. nu. 23. deleatur illud, *idest in sinũ Abrahæ, etc.* vsq; ad finẽ annotationis.

Cap. 20. ad marginem litera B, deleatur illud, *propter se, & promissa saluat Deus.*

P A R A L I P O M. j.

Cap. 5. ad marginem litera C, deleatur illud, *orantes in fide dũ prœliãtur vincũt Agarenos.*

Cap.17. paulò ante lit. B,deleantur ex marg. illa verba *sine verbo suo nihil vult agi Deus.*

P A R A L I P. ij.

Cap.6.nu. 57. del. illa verba, *Idest, meminerint se peccasse.*

Cap. 18. ad marginem litera E. deleantur illa verba *Deus per spiritus erroris in ore Pseudoprophetarum seducit interdũ eos, qui verbum suum oderunt.*

E S D R Æ. j.

cap.10. nu.33.deleatur illud, *q. d. Donec proposita resipiscentia nostra, vel per resipiscentiam nostrã, placemus Dominũ iratum in nos.*

LI-

LIB. IOB.

cap. 3. nu. 19. deleatur illud, *Putabat mortem esse finē malorum, iuxta vulgi opinionem.*

cap. 5. num. 14. vbi. legitur, *hortatur eum ad resipiscentiam,* dicatur, *ad pœnitentiam.*

cap. 7. num. 16. vbi legitur, *quæ est mihi vice custodiæ uerba impatiētis,* dicatur, *quæ est mihi vice custodiæ tāquam impatientis.*

cap. 8. ad marginem ante literam B, vbi legitur, *& resipiscentiam reuocare,* legendum est, *& pœnitentiam reuocare.*

Eod. cap. litera B, vbi legitur, *primū argumentū resipiscētiā,* dicat̄, *pœnitētiū.*

cap. 9. ante literam B, ad marginem, deleatur illud, *Comparatus Iob iustitiæ Dei comparatione hoīs iustitiā nullam declarat.*

Eodem cap. ad marginem litera D, deleatur illud, *rursus ostēdit neminem posse, iudicante Domino iustificari.*

cap. 12. nu. 9. deleatur illud, *senum auctoritatem esse Sacrosanctā, modo cōsentiat cum iudicio spiritus.*

cap. 13. ad marginem litera C, deleantur illa verba, *agnoscentibus peccata sua salus promittitur, hypocritis vero condemnatio.*

cap. 15. nu. 14. deleatur illud, *q. d. qui fieri potest, vt coram Deo purus sit homo? probat nullum hominem esse purum.*

Eod. cap. nu. 15. deleatur illud *adeo, vt, si cum Deo conferantur, sint impij.*

cap. 22. num. 1. vbi legitur, *ad resipiscentiam hortatur,* dicatur, *ad pœnitentiam.*

cap. 25, ad marg. del illa ꝟba, *Baldad probat, corā Deo neminem esse mundum.*

cap. 28. nu. 16. del. illa verba, *sita in sola in Deum fiducia.*

PSALM. LIB.

Psal. 1. ad marg. deleatur illud *Impiorum, & infideliū interitus.*

Psal. 14. ad marg. del. illud,

Qui

quibus oporteat esse moribus prȩditos veros Cœlorum ciues, & Ecclesiæ Dei municipes.

psal. 15. in ipso contextu nouæ editionis deleatur versus penultimus, qui incipit, *Nec. n. deseres aiam meam apud sepulchrum.*

psalm. 18. ad marginem, litera B, deleatur illud, *Puritas Christi, quæ & nostra facta est.*

Ps. 27. ad marg. lit. D. del. illud *Salutis certi.*

Ps. 31. ad marg. deleatur illud *Qui beati, & iusti.* Ioan. 4. A.

Psal. 33. lit. B, ad marg. del. illud, *Spes in Deum.* Eod. psal. lit. G, del. illud, *Spes in Deo.*

psal. 34. ad marginem, litera D, deleantur illa verba *Iustitia Dei.*

psal. 36. ad marg. lit. C, del. illud, *Deus Dux & Rector fidelium.*

Eod. psal. inferius del. illud *Fideles non relinquũtur à Deo.*

Eod. psalm. del. illa verba, *Exortatio ad opera fidei.*

psal. 38. ad marg. del. illa verba, *Deo fidit.*

Eod. psal. inferius deleat̃ illud, *orat peccata condonari sibi.*

psal. 39. litera B, ad marg. del. illa verba, *Christus hostia pro peccatis nostris.* Eod psal. lit. C, del. illud, *Iustitiam qua peccator iustificatur, & misericordiã prædicauit Christus.*

Eod. psal. paulò inferius ad marg. deleantur illa verba *Christus afflictus putat se derelictum a Patre.*

psal. 68. ad marg. lit. B, del. illa verba, *irrisiones Christo facta.*

ps. 71. ad marg. deleatur illud, *peccata agnoscentem liberat Christus.*

psal. 80. ad marg. lit. B, del. illa verba, *qui Deo credit in nullo alio fidit.*

ps. 88. ad marg. lit. E, del. illud *peccatores punit saluaturus quidem Deus: sed tantum propter suam misericocdiam.*

psal.

psal. 90. ad margin. del. illud, *canit quam tutus agat, liberq; malis vniuersis, q Deo se sola fide commiserit.*

psal. 95. nu. 6. del. illa verba, *hoc tempore reuelati Euangelij.*

psal. 98. ad marg. del. illa verba, *peccator Sanctorum propitius Deus, etsi ea quandoq; vlciscatur.*

psal. 124. a marg. del. illud, *Deus fidentes sibi nunquam derelinquit.*

psal. 125. ad marg. del. illud, *Fideles sequitur crux ducens ad gloriam.*

psal. 127. ad marg. deleantur illa verba, *in laboribus manuum.*

PROVERB. LIB.

Cap. 1. nu. 5. deleatur illud, *idest fides iustificans.*

Cap. 5. ad marg. lit. C, deleatur illud, *proprijs laboribus vult nos iuuare, eosq; alijs impertiri.*

cap. 9. nu. 7. del. illa verba, *& de iusto per fidem.*

cap. 13. nu. 10. del. illa verba, *hoc est bonis fidei.*

cap. 16. nu. 27, deleatur illud *De labore manuũ loquitur, qui omnibus hoĩbus impositus est, vt sudore vultus acquirat necessaria vitæ.*

cap. 21. nu. 11. del. illa verba, *peruertit, subaudi Deus.*

Eod. cap. & nu. paulò inferi9 del. illud, *quia dominus peruertit impios, vt malè pereant.*

ECCLESIASTES.

cap. 1. nu. 17. del. illa verba, *hac propositione damnat opera hominis sine gratia.*

Cap. 5. nu. 6. deleatur illud, *dicit aut opus, qa per infidelitatẽ oĩa nostra opera coram Deo sunt peccata.*

Eod. cap. nu. 12. del. illa ꝟba, *& conuenit Dei mandato, in sudore vultus tui vesceris pane,* ita Chaldea Paraphrasis.

Cap. 9. ad marginem ante lit. B, deleatur illud, *per iustitiam operàm nescit homo amore, an odio dignus sit.*

Eod. cap. nu. 8. deleatur illud *partem, idest non sunt*

par

participes eorum, quæ fiunt in hoc mundo.

Eod.cap.nu.9. deleatur illud, *ex quo scilicet recessisti à iudicio carnis, ad iuditium spiritus ex quo recepisti eum per fidem.*

Eod.cap.nu.15.ad fi.del.illud *quæ stulta est.*

cap. 11. ad marginem litera B, deleantur illa verba, *omnia committenda diuinæ prouidentiæ.*

CANT. CANT.

cap.1.nu.1.delean. illa verba, *nam schemate amatoris carminis,* vt Psalm. 44. *quo dotes Salomonis, & filiæ Pharaonis celebrãtur, eorumque mutuus amor, & legitima coniunctio.*

Eod.cap.nu.29.del. illa verba *quandiu fuit Christus in Ecclesia, fides Ecclesiæ dedit odorem suum.*

cap.2.num. 9. deleatur illud, *dicit se infirmam dilectionẽ, vt infirmus fide dicitur: præcipuè cupit ab ipso sponso erigi.*

Eod.cap.nu.23.del.illa verba *vel imbres euanuerunt, & abierunt, vacat sibi, idest terrores, & hominum traditiones.*

cap.3.nu.2.delean.illa verba, *sola gratia inuenitur Christus, nõ opera hoĩs.*

Eod.cap.nu.15.del.illa verba *vt autem operimentum, siue cœlũ lecti tegit eos, qui in lecto sunt, ita & sanguis Christi nos tegit.*

cap.4.nu.4.delean.illa verba, *perdentes intelligit fidẽ, & per fidem oẽs æqualiter. Nam oẽs sumus per fidem filij, & ea fides nunquam abortit, idest bona semper facit opera.*

cap.6.num.11.deleatur illud, *fidem comparat ouibus pariẽtibus gemellos vnico partu, vt ostendat fidem semper exire in bona opera.*

SAPIEN.

cap.1 nu.1. delean. illa verba *vel fidam eius non deserentibus.*

cap.

deleatur illud, *de casta ge neratione fidelium.*

Eod.cap.nu.4.del. illa verba, *securitate donarit.*

ISAIAS.

Cap. 2. ad marginem ante literam B, deleatur illud, *Ecclesia non contendit.*

Cap. 3. ad marginem litera C, deleantur illa verba, *auaritia Sacerdotum, & Principum.*

cap. 6. nu. 18. deleatur illud, *præmissis autem alia, q̄a Scriptura sacra nullam habet rationem ordinis.*

Cap. 8. ad marginem litera C, deleatur illud, *fiducia in Deo, non in humano auxilio.*

Eodem capit. ad marginem lit. D. deleantur illa verba, *verbum Dei interrogandum, quod sequamur.*

Cap. 10. ad marginem litera E, deleatur illud, *Iudæi post percussum Assirium soli Deo confidentes.*

cap. 25. ad marginem litera C, deleantur illa verba, *Fideles, impijs Iudæis mulctatis, quamuis inuoluti sint multis malis, seruabuntur per Christum.*

cap.26.num.2.del.illa verba, *q. d. qui sunt in Ecclesia immunes sunt ab omni periculo.*

Eod.cap.num.16. vbi legitur, *Tunc dant operam iustitiæ & resipiscentiæ* dicat *tunc dāt operam iustitiæ, & pœnitentiæ.*

Eodem cap.nu.17.vbi legitur, *resipiscere*, legendum est *pœnitere.*

Eodem cap. ad marginem lit. C. deleantur illa verba, *pax fidelibus.*

Cap. 28. ad marginem litera D, deleantur illa verba, *Christus credētib salus.*

cap. 30. ad marginē ante literā B, deleantur illa verba, *In Iudæos qui spretis Dei consilijs suæ prudentiæ innitebātur, in creaturis spem habētes contra Sennacherib.*

cap. 35. ad marginem ante literam B, deleatur illud, *lætitia, & consolatio promittitur credentibus in Christum.*

cap. 43. ad marginem, litera B, deleantur illa verba, *& idola vana, ideoq̄; sibi soli fidendum.*

Eod.

Eodem capit. A, margin. litera D, deleatur illud, *nulla in nobis iustitia.*

cap. 51. ad marginem litera C, deleantur illa verba, *aufert timorem humanũ à fidelibus.*

cap. 53. ad marg. lit. D, deleatur illud, *iustitia nostra Christus.*

Eod. cap. nu. 16. deleatur tota annotatio, cuius, initiũ est, *seculum eius.*

cap. 56. nu. 23. vbi legitur, *Episcoporum vox, et doctorum* dicatur, *aliquorum malorum Episcoporum vox, & doctorum.*

Eodem capit. ad marginem, litera D, deleatur illud, *inuehitur in Episcoporum impietatem.*

cap. 58. ad marginem, litera B, deleatur illud, *instigat p̃dicatores, vt liberè hypocrisim humanorum operum redarguant: murmurant hypocritę ieiunium impiorum, & ieiunium Dei.*

cap. 59. ad marginem litera C, deleãtur illa verba, *confessio peccatorũ. Mũdo impietatibus abundanti, memor misericordiæ suæ Deus parcit.*

cap. 63. numero 5. deleatur, *ego sum is, qui nuper prædicabam, cum viuerem in mundo, iustitiam, & eam quidem, quæ est per fidem in me.*

Eod. cap. nu. 29. deleat̃ illud, *subaudi, neq; eas ostẽdis, vt nos liberes.*

cap. 64. ad marginem litera B, deleatur illud, *omnes peccatores.*

capit. 66. ad marginem ante literã B, deleatur illud, *nõ in manufactis templis habitat Deus, Sacrificia reijcit, quæ absq; misericordia, & fide.*

Eod. cap. nu. 49. del. illa verba, *in Sacerdotes, idest, qui se ipsos offerent mihi, vt olim apud Jsraelitas, Sacerdotes, & Leuitæ oblationes offerebant.*

Eodem capit. numero 54. ad finem, deleatur illud, *templi hic nulla. fit mentio, quod tempore Christi loca omnia futura erant orationi oportuna.*

HIEREMIAS.

cap. 7. ad marg. ante literam B, deleantur illa verba, *iubetur Hieremias annũ*

tiare

tiare populo verbū Domini, confidenti in externo templi cultu, nihil iuuante.

capit. 8. ad marginem litera B, deleatur illud, *inuitat eum Dominus ad resipiscentiam, peccata eius enumerans.*

cap. 26. ad marg. anto lit. B, vbi legitur, *ad resipiscentiam*, dicatur *ad pœnitentiam.*

cap. 31. ad. marg. lit. F, del. illud *omnes in peccato morientur.*

Eod.cap.nu.63.in fine deleatur illud, *fœdus nouū, &c.* vsque ad finem annotationis.

cap.51.nu.14. deleatur illud, *contra suæ sententiæ nos tanquā iustos absoluet: opere externo cōprobabit fiduciā, quā in eo habemus, hoc est restituēdo nos in libertatē pristinā. &c.* vsq; ad finem totius annotationis.

BARVCH.

cap.2.ad marg.lit.B,del.illud *Christianorum confessio.*

EZECHIEL.

cap. 1. nu. 21. del. illa verba, *oportet enim opera fidē, &c.* vsq; ad fin. annot.

Eod.cap.nu.46.deleatur illud *oculi prudentia &c.* vsq; ad illa verba, *quare vbiq; animaduersione opus est.*

cap. 14. ad marginem ante literam B, deleatur illud, *contemptores verbi sui decipit interdum Dominus per Pseudoprophetas.*

Eodem capit. ad marginem litera D, deleatur illud, *iusti non liberabunt impios è malis immissis, sed ipsi iusti tātum propter iustitiam suam liberabuntur.*

cap. 18. ad marg. lit. E, del. illud, *resipiscenti salus promittitur.*

cap.28.nu.28. deleatur illud, *qui Sabbathum obseruat sanctificat.*

Eod. cap. nu. 31. vbi legitur, *quas Dominus pergentes imposuit*, dicatur, *quas Dominus pergentes imponi permisit.*

capit. 33. ad marginem ante literā B, deleatur illud, *Ad-*

Admonet suos, vt vatibus credant docens interim, quod sit officiũ Epi, & subditi: cum exortatione ad resipiscentiam.

Eod. cap. ad marginem, litera C, delean. illa verba, *vt iusto, si ad peccandũ se addixerit, nihil ꝓsunt priores iustitiæ, ita impio resipiscenti non imputantur ante acta peccata.*

DANIEL.

cap. 3. ad marginem, litera C, deleantur illa verba, *fide in Deum liberantur Sidrach, Misach, & Abdenago.*

cap. 4. num. 40. vbi legitur, *quæ hoĩem iustũ prodũt,* dicatur, *quæ hominem iustum probant.*

cap.6.ad marg.lit.F.del.illud *eius liberatio, quæ fide in Deum tribuitur.*

cap. 9. ad marginem ante literam B, deleatur illud, *vera confessio.*

OSEAS.

Cap. 2. nu. 1. del. illa verba, *inuitat Sinagogam ad resipiscentiam.*

Eod.cap.nu.45.deleatur illud *vel per iustitiam, idest per fidem, quæ iustificantur homines.*

Eodem cap.num.47.del.illud *vel p fidem, &c.* Vsque ad finem annotationis.

cap.9.nu.2.delean illa verba, *fidendo alij, quam ipsi.*

HABACVC.

cap.2. nu. 13. deleatur illud, *& ita viuet pereunte eo,* &c. vsque ad fin. annotat.

ZACHARIAS.

Cap. 7. ad marginem litera.B, deleantur illa verba, *respondet Dominus per Zachariã, ieiunia absque operibus misericordiæ nihil esse.*

cap.14.admarg.lit.D,vbilegit̃ *oĩa sãcta in Ecclesia Dei,* deleatur verbum, *omnia.*

MALACH.

cap.1.nu.48.delean.illaverba *idest optimæ preces, & animæ fidelium.*

In annotationes diffusiores in priores 70. Psalm.

Psal. 3.nu.16.deleatur illud, *tu Deus populum tuum, idest tibi fidentem, serua-*

re

re tutari, liberare soles & bonis cumulare.

psal 4. nu.12. deleatur verbũ *resipiscentiam,* & dicatur *pœnitentiam.*

Eod.psal.n.15.deleatur illud, *habeo , inquit , aduersarios multos &c.* vsque ad finem annot.

psal.14. nu. 1. deleatur illud, *hic Psalm ingenium, &c.* vsque ad finem annot.

Eod.psal.n.12.deleatur illud, *salus pro auxilio in libris sacris.*

psal.16.in ipso textu nouæ editionis,nu.20.cuius initium est, *neq; enim deseres,* deleatur totus versus. Item deleatur illud, *idest cadauer meum, &c.* vsq; ad finem annotat.

Eod.psal.22. deleã. illa verba *Hæb. videat corruptionem, &c.* Vsq; ad finem annotationis.

ps.32.nu.2.delean.illa verba, *idest cuius peccatũ dissimulatur ad cuius peccatum conniuet Dominus.*

Eo.ps.n.3. deleãtur illa verba *cui nõ solet imputare, etc.* vsque ad fin. annotat.

Eod.psal.nu.5.deleatur illud, *idest cum vellem reticere peccatum meum, &c.* vsq ; ad illud, *fidere in bonitate Dei.*

Eod.psal.nu.8. del. illa verba *qua docemur quomodo peccatum , &c.* vsque ad illa verba, *gratiam, & beneuolentiam.*

psal. 36. nu.15.deleatur illud *veritas, & sincera doctrina Deo solo docente cognoscitur.*

psal.37.nu.35. deleatur illud, *per iustum intellige fidentem Domino, & eum qui implorat auxilium eius.*

psal.47.nu.15.deleatur illud, *Deus solus potest homines iuuare.*

psal. 49. nu.9. deleatur illud, *si ab alio pendeant , quã à solo Deo.*

psal. 50.nu. I. deleatur illud, *quo tempore nulla sacrificia, sed suæ bonitatis tantum prædicationem requiret.*

psal. 51.nu.1. deleatur illud, *in hoc Psal. præcatio est peccata sua, &c.* vsque ad finem annotat.

Eo.psal.nu.13.deleatur illud, *concupiscẽtia enim radix omnium peccatorum me inuasit cum conciperer.*

Psal.62.num.3.del.illa verba, *per salutem diuiuā opē intelligit, idest ab eo ser uor in periculis.*

Eod. psal. num.7.vbi legitur, *qui à solo Deo pendeat,* deleatur verbum, *solo.*

Eod. psal.n.22.deleatũr illud, *nam p̃sidia humana, &c.* vsque ad finem annotat.

psal.65.nu.4.deleã. illa verba *Ante Christum orationes nostrę non exaudiebantur.*

psal.67.nu. 8.deleã.illa verba *non pro sceleribus nostris.*

In Indice horum Bibliorum in libros Veteris, & Noui Testamenti, deleantur subiectæ propositiones tanquam suspectæ.

Ciuitas abducta à fiducia in Deum comburenda, & Ciues occidendi.

Credendo in Christum remittuntur peccata.

Credens Christo non morietur in æternum.

Dierum delectus nullus apud fideles.

Diues vix cognoscit Euangelium.

Fide accipitur Spiritus sanctus

Fide purificantũr corda.

De Iudęis sunt fere omnia, q̃ in Euangelijs, & Epistolis scripta leguntur.

Imagines prohibet Deus fieri, vt adoremus, & corã eis incuruemur.

Propter iustitiam cordis nihil tribuit Deus.

Iustitia in nobis nulla.

Iustificamur fide in Christũ.

Iustitia nostra Christus.

Iustitia ex operibus nulla.

Iustus coram Deo nemo.

In requiem ingressuri credentes.

Non propter opera liberati sumus.

Resipiscere omnes desiderat Deus.

Resipiscentia donum Dei.

Resipiscentia Israelis.

Verbum Dei solum faciendũ.

Vxorem habeat vnusquisq;

In plerisq; Biblijs circũferunt, *hic ipse Index Bibliorũ Vatabli, nihilo mutatus,* in hijs hac ipsa censura poterit castigari, *Scholia omnia, & Annotationes in Nouum Testamẽtum, quæ eidem Vatablo adscribuntur, omnino tollantur.*

Bi-

BIBLIOTHECA

Sanctorum Patrum.

Expurgatio Bibliothecæ Sanctorum Patrum, Editionis secundæ Parisiensis, Anni Domini 1589 per Margarinum de la Bigne Theologum Parisiensem.

TOMO I.

Prima totius Operis inscriptio, in ipso frontispitio, quæ habet, Bibliotheca Sanctorũ Patrũ, *mutatur in hanc*, Bibliotheca Patrum, & Veterum Auctorum Ecclesiasticorum.

Pag. 1. *vbi est insigne Nauis linea* 3. *inscriptionis, dele vocem* Sanctorum, *& repone*, Veterum, *Et lin.* 6 *expunge vocem*, probabilium.

Pag. 2. *in censura Theologorum lin.* 5. *dele* Sanctorum probabilium, *& substitue*, Veterum. *Idem fiat lin.* 16. *& lin.* 23. *dele* Sanctorum, *& scribe*, Veterum.

In Epistola ad Sixtum V. pag. 2 *lin.*2. *dele*, Sanctorum, *& scribe*, Veterum. *Et lin.* 35. *ab illis verbis*, Sanctorum, & probabilium, &c. *cãcellentur omnia, ad illa vsq; verba exclusiuè lineę* 46. *Itaq; adeo gratię, &c. quod multi, ac plurimi sint in hac Bibliotheca Auctores minimè probati, aut probabiles Ecclesię iudicio.*

In pręfatione ad Lectorem lin. 1. *&* 2. Inscriptionis pro Sanctorum Probabilium, *dicatur*, Veterũ. *linea* 1. *&* 2. *Pręfationis idem fiat, Pagina* 2. *eiusdem Pręfationis linea* 33. *à verbis illis*, Nostro sæculo an ad &c. *ad illa vsque pag.* 3. *linea* 40. Liturgiarum Corpus, pro subiectæ &c. *tollantur oĩa, eò quòd Margarinus, & recẽset, & laudat varia Opera Hęreticorum recentiorũ qb. illi conati sunt veterũ aliquot Patrũ scripta*

in

in corpus vnum colligare. In his nominat Henricum Petri, Ioan. Heroldum, Georgium Fabritium Chemnicensem, Tigurinos, & alios primæ classis hæreticos. Et ne ob lacunam corpus hiet in locum expunctorum ista substitui poterunt : Nostro sæculo variè laboratum est eo in argumēto ab Hæreticis: sed quorum Opera iure non probētur ab Ecclesia.

Jn Indice Auctorum huius primi Tomi lin. 1. & 2. *inscript. dele,* Sanctis Ecclesię, & *scribe* Veterib⁹.

Jndicis lin. 1. D Junilij, *dele* Diui, *lin.* 3, D. Anastasij, *dele,* Diui, *lin.* 7. S.P.N. & Martyris Anastasij Sinaitæ, &c. *dele ,* Martyris. *S. Anastasius. n. Sinaita non fuit martyr, sed successor eius alter Anastasius trucidat⁹ à Iudæis. Primi Anastasij obitus consignatur in Romano Martyrologio* 21. *Aprilis; secundi vero* 21. *Decembris. Addito Notas Baronij, & Tom.* 8. *Annal. Anno Domini.* 593. *cap.* 11. 15. & *An.* 609. *cap.* 4. *qui perspicui erroris arguit Nicephorū Callistum, quod priori Anastasio Martyrium, quod posterioris fuit, perperam tribuat.* lin. 22 D. Salonij, *dele,* Diui, *Eadem lin.* D Aponij, *dele,* Diui, *lin.* 37 *qd' nomen Ecclesia nondum ei tribuit. lin.* 31. D. Aponij, *dele,* Diui, *lin.* 32. D. Lucæ Abbatis, *dele* Diui, *Eadem lin.* D. Aponij *dele,* Diui, *lin.* 37. Et Germani Patriarchæ &c. *repone* & S. Germani Patriarchæ &c.

pag. 2. *Indicis Auctorum lin* 1. D. Arnoldi, *dele,* Diui, *lin.* 12. D. Clementis Alexandrini, *dele,* Diui, *lin.* 18. Victorini Pictauiensis &c. *adde,* S. Victorini, &c.

Col. 1. *in prima inscript lin.* 1. pro Sanctorum, *repone,* Veterum, *lin.* 4. D. Iuliani, *dele* Diui, & *scribe,* Iunilij

Epi-

Episcopi, &c. *Insuper nomen*, Diui, *præpositum* Iunilio, *in sequen. inscript. & titulis pagin. sui operis et vbicũq; repiatur*, dele; *Nec in hoc, alijsq: deinceps aliam abradẽdi nomen Diui, afferemus rationem, quàm quòd his Ecclesia eiusmodi titulũ nondum tribuit, aut in Albo Sanctorum, aut in sacris Fastis, vel Romano Martyrologio, aut saltim tribui non permittit iudicio particularium quarundam Ecclesiarũ.*

In Iunilio de Partibus Diuinæ legis.
Lib. I.

Cap. 3. col. 3. C, dele notam marg. Scripturæ libri non Canonici, & *Scribe*, Cautè lege; nam perperã quosdam libros à Canone Sanctarũ scripturarũ euellit.

Cap.4.col.4. dele notã marg. Apocalypsis D. Ioannis an sit Prophetia, & *appone* Citra omne iam dubium lib. Apocalypsis & Canonicus, & Propheticus est.

Liber secundus.

Cap.8.col.15.A, tolle glossam marg. Lex vetus iubebat mala malis reddi, *et scribe* Cautè lege ista; nam lex non iubebat priuatim mala malis restitui: sed iuridicè auctoritate publica, nec huius transgressio bona.

Cap. 21. col. 20. C, expunge notã è marg. Homo a Christo assumptus meruit gratiam diuinam, & *scribe*, Cautè lege, nam haud ista cum placitis Theologiæ consonãt, quæ docẽt Christum, nec suam Incarnationem, nec gratiam, aut gloriam animę meruisse; sed gloriam duntaxat sui corporis, & nominis sui exaltationem. *S. Thom. 3. par. q. 19. art. 3.*

In Anastasio Niceno.

Col.23.D. post inscriptionem Operis, adde, De hoc Anastasio, vide quæ habet Gẽtianus Heruetus in Præfatione huius Operis, qd' primum Parisijs excussum est, & quæ notat Margarinus in Indice Auctorum Chronologico, ad finem huius primi Tomi in 7. sæculo.

D *Quæ-*

Quæstione 1.*col.*27.*B, ibi in textu*, Quidam non facientes mãdata existimãt se rectè credere. Quidam autem facientes, regnum expectant tanquam quæ debetur mercedem: ambo autem à regno excidunt, *appone in margine*, Caute lege, aut potius abijce ista: nam peccator fidelis rectè credit: tam & si non fructuosè, idest, meritoriè, & operibus nostris in gratia factis tanquam merces regnum debetur.

Quæst. 2. *colum.* 27. *D, ibi in textu*, Postquam ergo ho mo factus fuerit Templũ Dei, &c. *scribe in marg.* Hæc & sequentia cautè le ge; nam non satis sana vi dentur: si quidem gratia Dei, non abijcit desideriũ Ecclesiarum, sacrorũ cæ tuum, & festorum, cũ hęc optima sint, & Deo chara; præsertim sacrum, & externum Missę sacrificium.

col. 31. *in titulo pag. & deinceps in paginarum titulis, cum ponitur* Diui Anastasi, *dele*, Diui.

*quæst.*8. *col.*28.*D, tolle gloss. marg.* At Orationem non quæritur locus, sed modus *& repone*, cautè lege; nã salubriter ex Apostolica, & diuina traditione præscripta sunt precationib. sacra loca; quamuis priuatim orare in quouis loco quiuis fructuosè possit.

Quæst. 8. *col.* 40. *B, dele notã marg.* Humilitatis diuitię acquirũtur per vitia q̃dã.

Quæst. 11. *col.* 48. *A, tolle notam marg.* Orationes peccatorum, qui non egerũt pœnitentiam Deũ irritãt. *Et lit. B, dele aliam gloss.* Ad altare Dei non admittendæ oblationes.

Quæst. 15. *col.* 52. *E, cancella notam marg.* Episcopus appellandus quisnam sit, *& scribe*, Caute lege ista ex Apochrypho libro accepta; nam Episcopus malus, aut imperitus, verus Episcopus est, tametsi, & dignitate, & noĩe indign⁹.

Quæst. 21. *col.* 64. *B, derade notam marg.* Homo non est factus ad Dei imaginẽ propter id, quod non est aspectabile, *& substitue*, Caute lege, nam ferme Pa

tres

tres docent, hominem fa ctum ad Dei imaginem propter intellectum, & vo luntatem, quæ inspectabi lia sunt. *vide Bellarminũ lib. de Gratia primi homi nis, cap.* 2.

Quæst. 23. *colum.* 67. *D, expunge glossam marg.* Saraceni mortem præsciunt eius, qui est moriturus in bello, *& scribe*, Hoc de Saracenis non nisi arte dę monis, nec sciri certò põt.

Quæst. 60. *colum.* 97. *B, amouenda nota marg.* Saluũ esse quasi per ignem, est permanere, *& reponẽdũ*, Aliena, & præpostera interpretatio.

Quæst. 61. *col.* 97. *E, aufer scholium marg.* Peccatũ expellit Angelũ, *& scribe.* Vide Sixtum lib. 5. Biblio thecę annot. 216. & s. Tho mam 1. p. q. 113. art. 6.

Quæst. 73. *colum* 109. *D, dele notam marginis*, Dolus est & bonus, & malus.

Quæst. 74. *colum.* 111. *A, linea* 12. *ibi in textu.* non ergo dixit de Præsidibus Ecclesię illud; Quæcunque ligaueritis, erunt ligata &c. *appone marg.* Cautè lege, nam omnes verba Christi de Præsidi bus Ecclesię interpretant̃.

Quæst. 76. *col.* 116. *E, tollantur duæ notę marg.* Sabbatho, & die Dominico non ieiunandum, & Sabbathum, & Dominica sunt dies Festi, *atq; scribe*, Cautè lege, nam sunt hęc è ritu Græcanico. Vide Tom. 1. Annal. Eccles. Anno Christi. 57. ca. 202. *idẽ fiat col.* 118. *B, & D.*

Quęst. 87. *col.* 130. *E, dele annotationem marg.* Hodie futurũ dixit latroni Christus, quod futurũ est aliquando, *& repone*, Cautè lege hanc 87. quęstionem: nam abripi Au ctor videtur in illum erro rem, Animas ante vniuer salem corporum resurre ctionem, non admitti ad beatitudinem; nisi forsan de plenissima, & consu mata totius humani ratione, & gloria corporum loquatur.

Colum. 131. *A, dele notam*, Latro ingressus ẽ Paradisũ

sen

sententia non experientia, *& scribe*, imo statim, vt mortuus est eodem die vi dit clarè diuinã essentiam.

Quæst. 93. *col.* 139. *in numero deprauato B, delendæ tres notæ marg.* Prima, Trinitas sola cũ carne ma teriata cõmiscetur. Secun da, sola Trinitas est propriè incorporea. Tertia, Angeli non sunt, ꝓpriè incorporei, *& loco istarũ apponatur:* Tria hic cautè accipienda; nam haud satis cum veræ Theologiæ doctrina concordant: Primum, solam Trinitatem cum carne com misceri. Illabit̃ enim Deus, & intimè rebus omnibus adest per essentiam, præsen tiam, & potẽtiam: sed absque vlla commixtione. Secundum, solam Trinitatem esse incorpoream. Tertium, Angelos propriè nõ esse incorporeos. Vtrun que asserere iam hoc tem pore temerarium censent Theologi. Vide S. Thom. 1.p.q. 51. eiusq; interpretes. Nisi fortè Anastasius corporeitatem metaphori cè accipiat pro compositione ex actu, & potentia. Vide Ascanium Martinen. in glo. mag. pag. 201. & seq.

Col. 140. *A, expunge marg. scholium*, Improbi viri oratio est Diaboli inuoca tio, *& scribe*, cautè lege, videtur enim hyperbolicè ita loqui, quod peccato ri oratio non prosit ad meritum.

col. 141. *E, post notã marg.* Sacrificium expers mate riæ decet Deum, *adde*, Immò etiam materiale illud externũ Eucharistiæ sacrificium prę çæteris est Deo acceptius.

Col. 142. *A, Cancella gloss.* mentem immundam non iuuat spiritalis oratio, *& scribe*, cautè lege, oratio peccatoris non ipsum iu uat ad meritum, iuuat ta men ad supplicandum, impetrandum, & ad bona alia.

Col. 147. *E, ad notam marg.* peccata sepeliuntur pœni tentia, vt sanguis terra tegitur, *adde*, immo tollitur, & penitus deletur culpa.

Colum. 153. *A, tolle annota tionem*, Trinitas sola est incorporea, & simplex

natura

natura, *& scribe*, cautè lege, forsan loquitur de incorporeitate, quæ omnẽ excludit potentiam.

Col. 153. *A, dele glossam*, virtutes sunt ex æquo in omnibus hominibus, *& scribe*, cautè lege, nam non satis explicatè ad normam Theologię loquitur, agit vero de virtutibus moralibus acquisitis, quæ studio, & exercitatione comparãtur, ad quas, ex ęquo niti omnes possunt.

In Sancto Anastasio Sinaita.

Col. 175. *lin.* 1. 4. & 37. S.P. N. *& Mart. Anastasij, &c.* dele vocem, Martyris: *Et post lineam* 36. *Præfat. adde ista,* sed de Sancto Anastasio Sinaita Patriarcha Antiocheno plura, & certiora re docebunt Annales Ecclesiast. Tom. 7. anno Christi 561. cap. 1. & anno 563. cap. 9. & seqq. anno 572. cap. 17. & seqq. & Tomo 8. anno 599. cap. 11. & 15. ex magnis Auctoribus, & monumentis deprompta.

Ex primo eius libro in Hexameron.

Colum. 181. *E, dele notam marg.* Angeli sunt conditi ante mundum sensilem.

Colum. 184. *C, ibi in textu,* vt intelligas supernũ mundum prius fuisse fabricatũ, &c. *scribe in margine*, ita quidem multi ex vetustis Patribus Angelos ante mundum corporeum creatos tradidere: sed iam hæc sententia absque temeritate defendi non potest. *Vide post alios Ascaniũ Martinengum in glossa magna Genes. pag.* 183. *& seqq. & S. Thomam cum suis expositoribus.* 1. *p.q.* 61. *art.* 3.

Col. 189. *D, detrahe notam marg.* de duabus Christi generationibus nihil apertè sciunt Angeli, *& scribe* cautè ista lege, nam certum est ex Theologia Angelos à principio suæ beatitudinis videre clarè in verbo, & diuinam generationem, & mysterium Incarnationis, tametsi non naturali, vel comprehensiua visione, nec scire om-

nes peculiares Incarnationis rationes, & circum stantias. *S. Thom.* 1. *p. q.* 57. *art.* 5.

Colum. 190. *B, tolle notam,* Incarnationis mysteriũ primi nouerũt homines, deinde Angeli per Ecclesiã, *& scribe,* Cautè lege, forsan intelligit Angelos per Ecclesiã nouisse quas dã peculiares circũstãtias & rõnes Incarnationis. *Vide Sixtum lib.* 6. *Biblioth. annot.* 165. 182. 199. 320. *& S. Thomę interpretes* 1. *p. q.* 57. *art.* 5.

Col. 190. *C, expũge scholiũ,* Angeli non videbãt Deũ, quẽ celebrabãt, *et adscribe,* cautè lege, nam Angeli statim vt creati sunt post primũ actum meriti fuerunt beati, & à principio suæ beatitudinis vidẽt clarè diuinam essentiam, fortasse intelligit de visione comprehensiua, *vide Sixtum lib.* 6. *annot.* 182.

In libro tertio.

Colum. 198. *E, dele notam,* si stetur literę, nõ est factũ qđ Deus fieri insserat.

In libro quarto.

Col. 216. *A, tolle glossam,* naturarũ vnio in Christo Angelis incognita, *& scribe,* cautè lege, nam sciũt Angeli Incarnationis arcanum; quamuis non omnes eius rationes, & circũstantias, *vide Scholium, colum.* 189. D.

Col. 216. *D, Cancella notam,* Angeli sole reuertente didicerunt futuram Christi Incarnationem, & assumptionem, *& adscribe,* cautè lege, & regreditor ad notam marginis, *col.* 190. *B.*

In libro sexto.

Col. 237. *A, aufer scholium* Angeli fuerũt mente concepti, & creati ante omnẽ creaturam, *& scribe,* cautè lege, & vide notationẽ ad col. 184. C.

In libro septimo.

Colum. 260. *B, tolle notam,* cur hominem potius, quã Angelos Deus fecerit ad suam imaginem, & similitudinem, *& scribe,* cautè lege, nam tàm homincs, quàm Angeli sunt creati ad imaginem, & similitudinem Dei, immò Angelus simplĩciter dicendus

dus est magis, quàm ho mo ad imaginẽ Dei crea tus, *S. Thom. i p. q.* 93. *art.* 3.

Col. 266. *D, dele notationẽ,* littera historiæ diuini opi ficij necessariò reducenda ad anagogen, *& repone,* constat semper hic littera scripturæ cum suo histo- rico sensu, & si ei rectè, & vtiliter anagoges inedi ficari possit.

*Colum.*268.*A, dele glossam,* arbores, & plantæ Paradi si non fuerunt sensiles, *& lit.* D, *tolle aliam notã,* quæ tertio die facta sunt, non sunt ligna Paradisi, *& litt. E, deme aliam,* si Paradisi ligna sunt sen silia melioris conditionis sunt bruta, quàm homo, *& littera A, appone hoc scholium marginale,* cautè hæc omnia lege, nã potius ex sententia aliorũ Paradisum tantummodo spiritaliter accipientium, disserere videtur, cum corporalem, & terrestrẽ Paradisum Auctor ipse disserte in sequentib. ad struat *præsertim col.* 273. *&* 274.

In libro Nono.

Col. 292. *C, expunge notam* ligna quibus Deus iubet vesci Adamum, non sunt sensilia.

In libro Vndecimo.

*Colum.*322.*E, notã margin.* ita restitue, *sola mulier prima est in culpa trans- gressionis.*

Colum. 323. *B, dele notam,* Adamus cum non peccas set omnem culpam in se transfert.

Colum. 326, *B, tolle notam,* serpens decepit Ecclesiã, non Christum, *& scribe,* ritè intellige serpentem decepisse Ecclesiam, idest, quosdam ex Ecclesia.

*Col.*328.*C, abrade glossam,* si serpens intelligatur cor poraliter, quot sequũtur absurda, *& scribe,* cautè lege, tantum enim velle videtur, verba Dei ad Ser pentem, præcipuè in Dia bolũ dicta, non solùm in Serpentem materialem.

*col.*331.*A, tolle notã,* hęreses ortę ex eo, ꝙ Paradisum corporaliter intellexerint.

colum. 332. *B, marg. Scho lium, ita restitue,* pœ- næ quæ à Deo inferuntur

primis

primis parentibus, & serpenti, non tantùm corporaliter: sed etiam spiritaliter intelligendæ.

In Mose Bar. Cepha.

*Cap.*1.*col.*407.*C,ad illa verba textus:* hodie mecum eris in Paradiso, *affigatur margini nota,* non promisit Domin' latroni Paradisum terrestrẽ: sed gloriã, *eandem notam appone, cap.* 6.

colum. 412. *B, ad verba illa textus,* Hodie mecum eris in Paradiso, *& cap.* 14. *colum* 419. *B, ad verba illa textus,* nam latronis animam eo subuexit, &c.

Cap. 18. *col.* 419. *A, ad verba illa textus,* At verò post Christi Regis aduentum, &c. *scribe in marg.* caue Auctorem istum errore Græcorum quorundam implicitum Sanctorum animas ante Iudicij diem in terrestri Paradiso detineri. *Vide lib. F. Thomæ Maluendæ Theologi Ordinis Prædicatorum, de Paradiso, cap.* 90.

cap. 20. *col.* 426.*C, tolle notam,* Adam non creatus capax, idest in statu perfectæ disciplinæ, *& scribe,* Fallitur Bar Cepha, nam vera Theologia, docet Adamum conditum a Deo in statu perfectarum scientiarum, & cognitionum, tam naturalium, quam supernaturalium, quæ principem, & caput humani generis decebant, *S. Thom.* 1. *par q.*94 *art.* 3.

*Cap.*22.*colum.*429. *C, ibi in textu,* nam & Angelì iussa peragunt, &c. *conscribe ad marginem,* caute lege, nihil enim præmij essentialis Angelis obueniet, aut accrescet post generalem hominum resurrectionẽ, nisi tm̃ accidẽtale *Vide Sixtum lib.* 5. *Biblioth. annot.* 126.

Col. 429. *E, tolle notã marg.* Angelorum præmium post generalem resurrectionem.

cap. 25. *colum.* 431.*C, ad initium capitis appone marginale istud antidotum,* cautè lege hoc caput; nam dissonat a communi sensu Theologorum docentium in statu innocentiæ futurã fuisse hominum ge-

generationem per commistionẽ maris, & fœminæ. *Vide S. Thom.* 1. *p. q.* 98. *art.* 2. *eiusq; interpretes Bañes Cumel, Valẽtiam, Molinam, & Sixtũ lib.* 5. *Biblioth. annot.* 20.

*cap.*27. *col.* 435 *ad finem C, ibi in textu,* vt occulta quędã veluti fraterna indolis, &c. *scribe in marg.* cautè lege, nã similitudo quædam indolis, non fraterna coniunctio inest colubro cum diabolo.

Colum. 436. *E, in textu, neq; enim adhuc sciebant, &c.* affige margini. Temerè ista adstruit BarCepha, cũ certum sit Adamũ in Paradiso, excellenti quadam cognitione nouisse substãtias spirituales i. Angelos, *S. Thomas* 1 *p.q.*94. *ar.* 2. *ad finem corporis artic.*

Colum. 479. *C, ad illa verba textus*, Animaduertendũ hic est, Adamum &c. *adscribe margini,* Errat planè Bar-Cephas; nã plenissima rerum humanarũ supernaturaliũq; cognitione, qua imbutus fuit Adam, rectè originem suã nouit, *S. Thomas* 1. *p. q.* 94 *art.* 3.

*Colum.*459. *D, ibi in textu,* Tum quia vestiti erũt gloria &c. *appone ad marginem,* Cautè lege; nã Adã non habuit corpus gloriosum, vt Beati in Patria: sed forsan intelligit donum illud splendidum status innocentiæ quo ex nuditate corporum nullus oriebatur rubor quale quoque erit in Patria.

Colum. 438. *B, cancella totã notam Andreæ Masij marginalem,* In Hebræo est Cherubim, quam vocẽ interpretãtur Hebræi pro figuris quibusdam, vt videre est, *Exod.* 25. & 3 *Reg.* 7. Quod importuna huic loco sit, & ad nihil aliud faciat, nisi ad obtrudendum Cherubim Paradisi custodes, figuras quasdam fuisse, seu simulacra, non veros spiritus Angelicos. Quare in textu Bar Cephæ, ad asteriscum* quod malè Masius vertit, figuras restitue, *Cherubim.*

Col. 485. *A, ad verba textus* im-

immissa est in Paradisum anima latronis, *in marg. dicatur*, Non in terrestrẽ Paradisum immissa est latronis anima, sed in gloriam.

Col. 484. *B*, *ibi in textu*, Qui Genij cœlestes dolẽt si quando peccent mortales, *scribe in marg.* Cautè lege: nam Angeli propriè non dolent, aut tristantur de peccatis hominum, *S Thom.*1,*p.q.*113.*art.*7. sed tantum metaphoricè, cum vniuerse salutem nostram cupiant.

In secunda parte libri de Paradiso.

*cap.7.col.*490.*C.ibiintextu*, Angelos ante hanc mundi aspectabilem, &c. *scribe in marg.* Cautè lege, & vide notam superius *ad* 1. *lib. in Hexameron S.Anastasij Sinaitæ,colum.* 184. *C.*

In Salonio.

*Col.*535.*in tit. paginæ, & in duobus inscriptionibus, et deinceps toto opere in tit. paginarum*, tolle nomen *Diui*, quod Salonio præfigitur; nam & si eruditione & sanctitate magnus fuerit, nondũ tamen Ecclesia titulum istum ei tribnit.

Etpostpræfat.Margarini adde ista Salonium fuisse Episcopũ certum est, ac fuisse Viennensem Episcopum magnis argumentis in dubium reuocat Baronius Tomo 6 Annal. Anno 441. cap. 12.

Col. 564. *D*, *ibi in textu*, Quia decem fuerunt ordines Angelorum, sed vnus cecidit per superbiam, *scribe ad margin.* Impróprie vocat decimum ordinem, numerum illum Angelorum, qui ex nouem ordinibus cecidit; nam nouem tantum esse Angelorum ordines, & ex quolibet ordine aliquos cecidisse, docent Theologi, *Vide S.Thom.* 1.*par. q.* 63. *art.* 9. *ad* 3. *& q.* 108.

Ex Olimpiodoro.

*Col.*569.*postpræfat.exXisto Senensi adde*, sed & de Olimpiodoro, & aiijs eiusdem noĩs, consule sacrum Apparat. Posseuini.

*Col.*571.*in titulopaginæ, &*

de·

deinceps in alijs paginarũ titul. per totum opus, dele nomen, *Diui*, Olimpiodoro præpositum.

cap.9. colum. 617. *B, abrade notam marg.* MysticaCorporis Christi participatio, *& scribe*, Nedum mysticè sed verè, & realiter ipsum Christi corpus in Eucharistia participamus.

In Philone Carpathio.

Colum. 635 *post præfat. Stephani Salutati, adde ista*, Cæterum cum multa occurrant in hoc Philonis opere, quæ totidem fermè verbis posita inueniũtur in Cõment. in Cantica S. Gregorij Magni, suspicantur viri eruditi ab aliquib. ea Operi Philonis inserta; nam nec cum reliquo cõtextu nimis cohærent. Consule sacrum Apparatum Posseuini.

col. 720. *E. dele notationẽ*, Mysticũ cibum Corporis Christi possidet Ecclesia, *& scribe*, Verũ Christi corpus realiter in cibum daẗ Ecclesiæ; sed Patres interdũ, mysticũ cibum appellant propter spiritualem gratiam, qua alit mentem, & quia mysterijs magnis referta Eucharistia.

In S. Iusto Orgelitanò.

Col. 737. *post inscriptionem Operis adde*, De S. Iusto, & hoc eius opere agit S. Isidorus de Scriptoribus Eccles. cap. 14. & de Viris Illustribus cap. 34. Interfuit Cõcilio Toletano 2. vt eius acta indicant. Claruit sub Iustiniano Imperatore.

Habetur nomen eius inter Sanctos in Romano Martyrologio 28. Maij.

In Aponio.

colum. 763. *lin.* 1. 21. *&* 44 *dele nomen*, Diui Aponio præfixum.

Idem fiat col. 765. *lin.* 1. *&* 23. & deinceps in tit. paginarũ Operis Aponij.

col. 782. *A, in nota margin. post vocem*, Scriptoribus, *adde*, Sed quod hic Aponius narrat de morte Iustini, pugnat cũ actis sinceris martirij eius, quę eum publicè a Iudice pro Christi fide interfectũ prodũt.

In Luca Abbate.

col. 839. *in inscriptione Operis Lucæ*, dele nomẽ, *Diui*, appositum *Lucæ*, *& Apponio*, & sic deinceps in titulis paginarum.

In

In S. Theophilo Antiocheno.

Col. 867. *lin.* 19. *post verba,* Guliel. Tirij. *appone ista:* Certum est Lucam scripsisse Euangelium viuentibus adhuc Apostolis, vt S. Augustinus de consensu Euangelistar. lib. 4. c. 8. affirmat; Theophylactus, & Euthymius Præfatione in Luca, aiunt ipsum scripsisse quintodecimo post Ascensionẽ Domini anno. In Annalib. Ecclesiasticis Tomo 1. Anno Christi 58. Optima cõiectura cõsignatur scriptionis Euãgelij Lucæ tempus Anno salutis 58. Porrò S. hic Theophilus Antiochenam Sedem accepit octauo anno Imperij Marci Aurelij, vt testis est Eusebius in Chronico. i. Anno Christi nati 170. prorogasse autem ipsum vitam vsque ad Cõmodum Imperatorem, hoc est, ad annum Christi 182. ex libris eius ad Antolycũ in Annalibus Ecclesiasticis apertè deducitur, Quocirca ex ratione temporum non sit verisimile Lucam ad hũc Theophilum suum conscripsisse Euangelium. Lib. 2. ad Antolycum.

col. 881. *B, in nota marg. cũdicitur* sic Clemẽs Apostolus, &c. *dele* Apostolus.

col. 909. *B, tolle glossam,* Ferrarum restituetur primitiua mansuetudo.

In Arnoldo Abbate.

colum. 943. *In Opere Arnoldi Abbatis,* delẽdum semper nomen *Sancti*, vel *Diui*, quod ei in inscriptionibus Operis, præfatione, paginarum titulis tribuitur, cum nondum Martyrologio Romano sit adscriptus & sine Ecclesiæ auctoritate de qua non constat, id non liceat.

In Victore Antiocheno.

colum. 977. *in Epistola dedicatoria Peltani, lin.* 14. *ad marginem adscribe,* Peltanus Eusebium Emessenum, & Basilium Ancyranum Episcopos inter Orthodoxos Patres recenset, quos fuisse Hæreticos nemo non nouit. S. Hieronymus in Chronico Anno Domini 350. ait. Eusebius Emessenus Arianæ signifer factionis multa, & varia conscribit. Et lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis; Basilius Ancyranus sub Rege Constantio Macedonianæ partis cum Eustathio Se-

basteno

basteno Princeps fuit. Vide Tom. 4. Annalium Ecclesiast.

cap. 4.*colum.*999.*D.in nota marg.* Videndi facultas est à Deo, sed non tota, *dele illud*, sed non tota.

cap. 5 *colum.*1004. *D* , *tolle glossam*, Dæmones torquentur igni, qui sub sensum non cadit, *& scribe*, Cautè lege: nam ignis inferni corporeus, & sensilis est, & appositum asserere, vel est error in fide, vel errori proximũ. *Vide Dominicum Soto in* 4. *dist.* 50. *q.* 1. *art.* 2. *Sixtum lib.* 5. *Biblioth. annot.* 145. *&* 219. *Dominic. Banes.* 1, *par. q.* 64. *artic.* 4. *dubio* 2. sed piè potest Victor intelligi, dæmones quamuis re vera igni sensili, & corporeo torquerẽtnr, at tũc in pręsentia Christi à circunstantibus nec videbatur, nec sentiebatur.

col. 1007. *D. dele notam*, Non vestimentorum contactus, sed fides saluat, & *scribe*, Cautè lege; nam in eiusmodi curationib' Domini, & si fide præcipuè sanaret, & contactus vestium Christi instrumenta fuisse sanandi non est dubium.

In Tito Bostrorum Episcopo.

*Colum.*1089.in operis inscriptione, & deinceps in titulis paginarũ, dele nomen, *Sanctus* ; Tito pręposit*ũ* , *& post inscriptionem in ipso sta im frontispicio operis adde huiusmodi notam* , Titus Bostrorum Episcopus tempore Iuliani Apostatę claruit, quem Episcopatu eiusdẽ Vrbis Iulianus exturbare conatus est, vt refert Sozomenus lib 5 Hist. cap. 14. & alij, immò ea de re extat Epistola Iuliani ad Bostrenos Græcè edita Mortuũ autem Titum sub Valente S. Hieronymus in Catalogo prodit. At Auctor huius operis cum sępius citet Io. Chrysostomum, & Isidorũ Pelusiotam Chrysostomi discipulum; item & Cyrillum Alexandrinum , & costet Chrysosto

E mum

mum sub Iuliano fuisse puerum tantum octo annorum (nam cũ Auctoribus Leone Augusto, Georgio Alexandrino, Zonara, alijsq; in eius vita, obierit natus annos quinquaginta duos, menses octo. Honorio septimum, & Theodosio secundum Coss. hoc est, anno Domini secundum exactionem Chronologiam, 407. opportuit eum ortum anno Christi 354 & ita anno Domini 362 qui erat secundus Iuliani Imperij, non excesserat octauũ ætatis annum,) rursumq; Isidorus, & Cirillus iuniores Chrysostomo fuerint, hinc non parua suspicio est, alterius potius, quam Titi Bostrensis Episcopi hoc esse opus. Accedunt, & aliæ coniecturæ, quas omittimus

cap. 7. colum. 1113. *D, dele notam marginis*, tametsi multi latinorum mulierem hanc Marthæ, & Lazari sororem fuisse existimẽt; Grȩci tamen scriptores cõstanter id negant. Certe Scripturæ Mariam Marthæ sororem nusquam Magdalenam, aut peccatricẽ vocãt, *& scribe.* Caute lege nam fallitur Auctor iste eas mulieres distinguens. cum vna tantum extiterit. Vide post alios Tom. f. Annal. Anno Christi 32. capit. 17. & seq.

In Theodulo Cælesiriæ Presbytero.

Col. 1157. *post inscriptionem Operis Theoduli apponat*, Falsò videtur adscript⁹ hic Commentarius Theodulo Cælesiriæ Presbytero; nam Theodulus obijt sub Zenone Imperatore Anno Domini 490. vt Gennadius est Auctor lib. de Ecclesiasticis Scriptoribus capit. 91. & Marcellinus Comes in Chronico indict. 15. sine Coss. at in hoc Opere citantur Oecumenius, quem aiunt claruisse Anno Christi 800. & Photius, qui electus est in Episcopum Constantinopolitanum circa Annum Christi 858. vt ex Curopalate, Cedreno, Zonara, & alijs constat. Ad hoc Gennadius recensens Theoduli scriptorum monumenta, huius in Epistolam ad Romanos Commentarij nequaquam meminit In Indiculo Auctorũ vnde hic commentarius ex-

excerptus est, pro, *Photinus*, lege *Photius*, & sic deinceps in decursu Operis, vbi citatur aliquoties Photius, & post indiculũ adde ista, *Videtur autem hoc opus ex Oecumenij catena ad verbum decurtatum.*

*cap.5.col.*1183.*C,ibiĩtextu,* verum omnia, omnium aliorum mortalium, &c. adde ad marg. *Quod sufficientiam dumtaxat.*

*Cap.*8.*col.*1199.*B*, expunge notam *Gratia non est tota nostra salus.*

*Col.*1202*C*, ad finẽ lõgiusculæ illi⁹ notæ marg. adiũge, *Quin in explanatione Theoduli illud prorsus reijciendum, quod propositum, n verbis Pauli, non Dei; sed hominũ propositum interpretatur.*

cap. 11. *colum.* 1215. *E*, derade notationem, *fati necessitas.*

In Clemente Alexandrino.

Colum. 1235. *in inscriptione Operis Clementis*, dele nomẽ, *Diui*, præpositũ Clemẽti. Et post prę fationẽ ex Cassiodoro, adde, *S. Gelasius* 1. *in Concilio Romano Opera Clementis Alexandrini inter apocrypha censuit. Eruditi existimant immissos errores ab hæreticis. Addito sacrum apparatum Posseuini.*

*colum.*1236.*D,tolleglossam marginis*, Anima immortalis quidem, at non per naturam, *& scribe*, cautè lege, nam anima ex natura sua incorruptibilis est, & immortalis forsan loquitur de incorruptibilitate perfecta, ac supernaturali gloriæ, vel quod non per suam naturã, vt Deus: sed a causa efficiente depẽdens, nempe a Deo.

In S. Victorino Pictauiensi.

col. 1243 *inscriptio Operis Victorini itarestituatur*, S. Victorini Pictauiensis Episcopi, & Martyr, &c. *Post duas illas præfationes ista adiũge*, De S. Victorino, eiusq; operibus plura promunt Annal. Ecclesiast. Tomo 2 anno

& Tomo tertio, anno 324. cap. 126. & notæ ad Romanum Martyrologiũ 2. Nouembris, quo die S. Victotinus inter reliquos Sanctos scriptus est in Romano Martyrologio. Nõ desunt autem cõiecturæ, quæ hoc opus S. Victorini abstrahant. Primum, cum S. Hieronymus in 36. cap. Ezechiel inter Patres Chiliastas enumerat, at Auctor huius Commentarij lõge abest ab eo errore: postremis enim verbis libri ait, *Ergo audiendi non sunt, qui mille annorũ regnũ terrenũ este confirmant*, Deinde col. 1250. D, citat Epitomen Theodori de nu merolibr. Scripturæ sacræ. *Constat autem Victorinum martyrio occubuisse in persecutione Diocletiani, & Theodorum sub Iustiniano vixisse*, Forsan Opus, detractionibus, additionibus, mutationibus alicuius audacia variatum. Vide quæ notauit ea de re Fr Thomas Malcenda Theologus Dominicanus lib. l. de Antichristo cap. 1. & lib. 10. cap. 4. & Sixtum, lib. 6. Biblioth. annotat 347: qui etiam hanc Epist sancti Hieronymi in dubium reuocat.

Col. 1253. *B, ibi in textu*, Sed quia in nouiss mo tp̃e Sanctorum remunerat o &c. *appone ad marginẽ*: Cautè lege: nam Auctor labi videtur in erro ẽ quorundam Grecorum anim s sancto um non frui clara Dei visione ante diem Iudicij, nisi forsan loquatur de plenissima remuneratione, quæ corporum glo rificationem includit, *Vide Sixtum lib* 6. *Bibl. annot.* 345. *& Bellarm. lib.*1. *de Sanctorum Bea titud. cap.*

Col 1254. *A, ibi in textu*, Hieremię ũt mors nõ inuenĩt, &c. *scribe in marg.* Cautè lege; nam falsò existimat Hieremiam nõdum esse mortuum. sed venturum cum Elia aduersus Antichristum contra cõmunem sensum Patrũ, *Vide librum nos rum de Antichristo cap.* 9.

Col 1254. *A, ibi in textu*, fuisse autem iam in Re- gno

gno Romanorum , &c. *adscribe margini*, cautè lege, nam perperam existi mat Neronem nondũ mor tuum, ac futurum verum Antichristum in mundi fine venturum. Quam sententiam à mente Patrum, & a veritate prorsus aliena confutat Fr. Thomas Maluenda Theologus Dominicanus lib. 2. de Antichristo cap. 2.

Col. 1259. *A, ad verba illa textus*, vnum autem de capitibus occisum in mor te, &c. *scribe in margine*, cautè ista de Nerone adhuc viuente, & futuro vero Antichristo. *& vide Scholion ad col.* 1254. *C.*

In Andræa Cæsariensi Episcopo.

*Cap.*29.*col.* 1308. *A, ad verba illa textus*, aut Sanctũ certè Apostolum , &c. *affige in margine*, sententia Andreæ de viuente adhuc Ioanne, & venturo aduersus Antichristũ merito iam ab omnibus reijcitur. *Vide lib eiusdem Auctoris* 9 *de Antichristo, cap.* 11.

Col. 1377. *A, ad fin. Tomi*, pro Sanctorum Patrum, *lege* Veternm Patrum.

In Indice Auctorum, qui est post. 1. Tom.

In prima inscriptione lin. 3. pro *Sanctorum*, lege, *Veterum*. In Indice pag. 1. lin. 1. D. Adlemanni, dele nomen, *Diui*, lin, 15. dele verba illa, *Demum verò per Ioannem Vuolfium Tigurinum.*

*Pag.*2. *lin.* 6. *Alexandri V.* lege *III. lin.* 11. D. Algeri, dele, *Diui.* lin. 14. D. Aluari, *dele, Diui.* lin. 16. D. Amalarij. dele, *Diui.* lin. 27. Ammonio Alexandrino, adde, *vel potius Tiziano Syro* lin. 31. D. Amœni, dele, *Diui.* lin. 47. D. Anastasij Episcopi Niceni dele, *Diui.*

*Pag.*3.*lin.*9.*post verba illa*, illustribus, cap. 42. *adde*, sed verius existimat Gręcum interpretem libri Pastoralis, fuisse S. Anastasiũ Sinaitam, quod is magna familiaritate cum sancto Gregorio coniunctus fuert. *Vide Tom.* 8. *Annal. Ecclesiastic. Anno Christi* 599. *cap.* 11.

lin.

In vltima S. P. N. Antonij Melissæ. dele, *S.P.N.*

*pag.*4.*lin.*1. *dele illa verba,* Conrado Gesnero, & Ioanne Ribito Interpretib., quod sint hæretici primę Classis, lin. 4. *D*, Antonini, dele, *Diui*, lin.7.D.Aponij, dele, *Diui*, lin. 24. D. Athanasij Patriarchæ Constantinopolitani, &c. dele, *Diui*, lin.37 D.Aurelij Prudentij, dele, *Diui*, lin.43. D.Bacchiarij, dele *Diui.*

*pag.5.lin.*3.*D.Basilij Imperatoris* , lege expressè , D.Basil. *lin.* 14. *D.Balisarij*,dele,*Diui*,lin.15.D. Berengosij,dele,*Diui*,lin. 27. D. Bernonis , dele , *Diui*,lin.31.D.Bertrandi, dele, *Diui.*

*pag.*6. *lin.*15.*S.Claudiani*, dele, *Sancti*, eadem linea Viennensis Galliarũ Episcopi,lege,*Presbyteri*, & dele notam marginis 11. *Maij*, lin. 24. D. Clementis, dele, *Diui*, lin. 34. D. Cõstantini, scribe, *expressim*, Domini Cõstantini, lin. 46. S. Cyrilli Archiepiscopi, scribe ad marginem, 28. *Ianuarij.*

pag. 7. *lin.* 9. D. *Dacriani*, *dele* Diui, *lin* 18.D.*Dionysij Abbatis*, dele,*Diui*, lin. 22 S P. N. Dionysij Archiepiscopi Alexandrini,scribe in marg, 17. *Nouembris.* lin. 31. D. *Dorothæi Mart. & Epi Tyri, qui sub Constantino Magno vixit*, dele ista omnia, *& scribe*, Dorothei de vita, ac morte, &c. *& dele notam marg.* 5. Iunij. *lin.* 33. D. Dracontij, *dele* Diui, *lin.* 39. D.Dragonis, *dele* Diui, *lin.* 41. D. Durandi, *dele*, Diui.

*pag.*8.*lin.*16 S.P.N.Euagrij *dele*, S. P. N. lin. 20 post verba illa , *composuisse tradunt*, adde, *sed oportebat ipsos obseruasse, Euagrium fuisse hæreticũ Origenistam* , vide quæ Tomo 5. in principio Operis Euagrij annotamus *lin.* 34 D. Fausti, *dele*, Diui, *lin.* 38. S. Claudianus Mamertus, *dele*, Sanctus, *lin.* 46. *post verba illa*,de luminarib. Ecclesiæ cap 85. adiunge ista, *Faustum fuisse Discipulum S. Benedicti haud fit verisimile* , vnde Baronius Tomo

Tomo 5. Annal. Anno 490. capit 38. ita scribit, *sed multo magis obstupe scimus Faustum ab alijs redigi in classem Monachorum Ord sancti Benedicti, cum anteq̃ idẽ san ctus auspicaretur vitam monasticã, iam Faustus senex ex hac vita deces sisset, iam longè antequã idẽ Benedict9 nasceretur creatus Ep̃s.* Hæc ille, qui de ætate Fausti, & S. Benedicti plura eodẽ Tomo accuratè disserit. Porrò Faustum fuisse Pelagianum, & scripta eius ab Eccl'a Romana damnata certum est, *vide quæ obseruamus suo loco initio Operum Fausti.*

lin. 47. D. Ferrãdi, *dele* Diui.

pag. 9 *lin.* 10. D. Fulconis, *dele*, Diui, *vel scribe expressim*, Domini Fulconis, *lin.* 14. scribe, *Domini Galonis*, lin. 15. scribe, *Domini Gualteri*, lin. 20. S. Gelasij Primi Pontificis Maximi, de duabus naturis, &c. *ita restitue*, Gelasij de duabus naturis &c. *& dele notam marginis*, 21. *Nouemb.* lin. 26. post verba illa, *fidem Apostolicã*, adde, *Opus istud de duabus naturis non esse S. Gelasij Primi Rom. Pont. ferme omnes Orthodoxi recentiores consentiunt, cuius autem sit, inspice notam nostram initio Operis Tom.* 4.

pag. 10. *lin.* 13. D. Gregorij Betici, *lege*, S. Gregorij Betici, *et affige ad marginem*, 24. Aprilis, *lin.* 27. S. P. N. Gregorij Palamę, *dele*, S. P. N. *lin.* 42. ex D. Guiberti, *dele*, Diui, *lin.* 47. per D. Guillermũ Parisiensem, *exprime*, Dominum Guillermum.

pag. 11. *lin.* 1. D. Guitmundi, *dele*, Diui, *lin.* 8. D. Hegesippi, *dele*, Diui, *lin.* 11. D. Heraclidis, *dele*, Diui, *lin.* 12. S. Hermæ, &c. *ita lege*, Auctoris Apochryphi, nomine S. Hermæ, qui D. Pauli, &c. *& dele notam marginis*, 9. Maij, *lin.* 26. *&* 29. bis S. Hildeberti, *dele* Sancti.

pag.

pag. 12. *lin*. 4. lege, *Domini Honorij Primi*, lin. 6. *lege*, Domini Honorij II. *lin*. 8. D. Hugonis Etheriani, *dele*, Diui, *lin*. 21. D. Idacij, *dele*, Diui.

pag.13.*lin*.17. D. Ioãnis Maxentij, *dele*, Diui, *lin*. 29. D. Ioãnis Quadragesimi, &c.*dele*,Diui,*lin*.34.D.Ioan. Monachi, *dele* Diui.

pag.14. *lin*. 1. S. Isaac Syri, *dele*, Sancti, *& notã marginis*, 11. Aprilis, *lin*. 3. S. Iuliani Pomerij, Toletanæ Sedis primum Diaconi, deinde Archiepĩ, &c. dele, *Sancti, & vocẽ, primum*, & deinde, *Archiepiscopi*, atque ita lege, *Iuliani Pomerij Toletanæ Ecclesiæ Diaconi in S. Hildefonsi librũ, &c.* lin.6.*eiusdem adJdalium etc.* dele, *eiusdẽ*, & lege, *facto initio nouæ lineæ*, S.P.N. Iuliani Toletanæ Sedis Archiepiscopi ad Idalium, &c. *lin*. 24. post verba illa, *Dei sumus, &c.* ista appone, *fallitur Margarinus, tres enim distinctos Iulianos oportet constituere: Primum Iulianũ Pomerium natione Maurum. Secundum S Iulianum Archiepiscopũ Toletanum, qui nequaquam dictu fuit omerius: T ertium, Iulianum Toletanum Diaconum forsan* P*omerium appellatum, qui posterior aliquando fuit Sancto Iuliano Archiepiscopo*, De his plenius annotamus suis locis initio operum duorũ Iulianorum Toletanorũ, ibi vide, *lin*. 27. Diui Iunilij *dele*, Diui, pag.15. lin.1. *D. Lanfranchi*, dele, *Diui*.

pag.15 lin. 18. *lege*, Domini Leonis cognomento, &c. *lin* 21. *scribe*, Domini Leontij, *lin*. 25. D. Liberij Poetæ, *dele*, Diui, *lin*. 26. ita lege, Sancto Lino Martyri, & P. M. de Passione ss. Dei Apost. Petri,&Pauli,ad Ecclesias Oriẽtales, falsò adscripti libri duo apocryphi scholiolis illustrati,&c. *lin*.31. D. Lucæ Abbatis, *dele*, Diui, *ead lin* ex D. Aponij, *dele*, Diui, *lin*. 47. D. Manuelis Patriarchę,*dele* Diui.

pag.16.*lin*.12. D.Marci Epi

scopi

scopi Ideuntis, *dele*, Diui, *lin.* 13. *&* 14. *dele verba illa*, partim Vincentij Obsopęi, partim, *lin.* 20. *ita lege*, Sanctissimę Virgini Matri Deiparę Marię ad sanctum Ignatium Epistola adscripta, *lin.* 40. *dele verba illa*, Ioãne Ribito interprete, *lin.*47. *ita lege*, de Transitu Virginis Mariæ liber Pseudepigraphus, & apocryphus, adscripta, &c.

*pag.*17.*lin.*28.*post verba illa* plus minus 1550. *adde*, vereor ne Margarinus fallatur, cum Masius, qui primus eum Commentariũ nactus est,& interpretatus ante annos septingentos compositum, *dicat*, vide quoq; Apparatum sacrũ Posseuini. *lin.* 36. D. Nemesij, *dele*, Diui. *lin.* 39. D. Nicephori Catophylacis, *dele*, Diui.

pag.18.lin. 8. *Nicolai Cabasilæ Thessalonicensis Epi viri pij & doctissimi*,dele *viri pij, & doctissimi*, lin.40. D. *Oddonis Cameracensis*,dele,*Diui*.lin.41 D.*OdonisParisiẽsis*,dele D*iui* lin. 48. D. *Oresiensis*, dele, D*iui*.

pag.19.*lin*.5.D.Palladij,dele D*iui*. Eadem lin. *qui S. P. N. Euagrij discipulus fuit* dele, S.P.N. lin. 44. s.Petri Archiepiscopi Alexandrini, & Martyris, *scribe in margine*, 26.Nouembris.

pag. 20. *lin*. 5. D. Photij Patriarchę, dele, D*iui*, *vel* D*omini*, Eadem linea, D. *Theodori Balsamonis*, dele, D*iui*, *vel Domini*. lin. 12. D.*Pothonis*, dele, D*iui*. lin. 19. *B. Prochori &c.* ita restitute, *S.Procoro Christi discipulo, de vita, miraculis, & Assumptione B. Ioannis Apostoli,falsò adscripta historia, & apocrypha, illustrata scholijs, &c.* lin. 35. à D. Remigio Antisiodorẽsi, dele, D*iuo*, lin. 42. scribe, *Rustici S. R. E.* D*iaconi Cardinalis*, lin. 47.D. *Salonij*,dele, D*iui*.

pag.21.*lin*.2.D.Saluiani,dele D*iui*, lin. 20. D. *Seueri Patriarchæ Alexandrini*,dele,D*iui*,*vel* D*omini*. lin. 28. D. Sigiberti Gem

blacensis, *dele*, Diui, vel *Domini*. *lin.* 35. *dele ista omnia, S.Sixti II. ex Atheniensi Philosopho* Pontifici *Max. & Mart.* repone, *Sixti Pythagorici Philosophi Ethnici sentẽtia. Interprete , &c.* & dele notam marg. 6. *Augusti, lin.* 49. D. Stephani Eduensis, *dele*, Diui.

pag. 22. *lin.* 5. scribe expressim, *D. Sulacæ Patriarchæ, &c.* lin. 26. Tatiano Alexandrino *adde*, seu potius Ammonio Alexandrino Auctore, *lin.* 34. *post verba illa*, filiorum Iacob *adde*, liber apocryphus Roberto Lincolinen, &c.

pag. 23. *lin.* 2. D. Theodori Balsamonis, *dele*, Diui, vel Domini, *lin.* 8. in S. Photij Patriarchę, *dele*, Sancti, *lin.* 9. ad D. Georgium Xiphilinum, *dele*, Diuum, vel Dominum, *lin.* 11. eiusdem D. Balsamonis , *dele*, Diui, vel Domini, *lin.* 14. quinque sequentes lineas cursiui caracteris , transfer superius post primæ lineę verba illa, *Commentaria Tomi primi, col.* 1157. nam ibi earum proprius locus, *lin.* 18. D. Theodulphi, *dele*, Diui, *lin.* 24. D. Theophilasti, *dele*, Diui.

pag. 24. *lin.* 1. D. Titi Bostrorum, *dele*, Diui, *lin.* 7. D. Venantij, *dele*, Diui, *lin.* 12 D Victoris, *dele*, Diui, *lin.* 29. dele notam marginis, 26. *Iunij*, & lineam textus ita restitue, *Vigilij contra Eutychen libri quatuor &c.* lin. 40. D. Vualafridi, *dele*, Diui. *lin.* 42. scribe expressim, *Domini Vuilielmi.*

In Indice Cronologico Auctorum.

Post inscriptionem, adiũge, Monitum te velim Lector non nimis exacte a Margarino data interdum sua Auctoribus tempora in hoc indice. *Consule notas, quas eius scriptori initio sui Operis affiximus.*

pag. 1. *colum.* 1. *lin.* 31. *ab illis uerbis*, In proprio domate Basilicam &c. vsq; ad illa

ad

ad eum scripsit, dele omnia, & substitue, *sedere cœpit anno* 8. *Marci Aurelij*, vt Eusebius in Cronico, reijciendus in secundũ sæculum, *lin.* 48. S. Egesipus, *dele*, Sanctus, *col.* 2. *lin.* 24. *post verba illa*, sed altera Assyriorum, *adde*, sed præstat in inscriptione consonantiæ Euangeliorum, in quam præfatur S. Victor Capuanus, *legere*, Ammonij Alexandrini, vt ibidem obseruauimus, initio Operis, *lin.* 52. Alexãdrinus Martyr, *dele*, Martyr, *lin* 54. *quæ incipit*, S. Sixtus II. ex Philosopho Pontifex, &c. *dele quatuor lineas loquentes de Sixto*, columm. 3. lin. 40. *dele duas illas lineas de Caio Mario Victorino*, lin. 47. ita lege, *Caius Marij Victorinus Afer Romæ docuit, &c.* lin. 52. S. Dorotheus *Episcopus Tyri*, lege, *Presbyter Tyri*, *lin vlt.* S. Tytus Bostrorum, *dele*, Sanctus.

pag. 3. *colum.* 1. *linea* 25. *post illud*, in Chronicis, *adde*, sed non hic, verum eius frater fuit Claudianus Mamertus Viennensis, non Episcopus, sed Presbyter, *cuius opera Tomo* 4 *huius Bibliothecæ habetur*, Ad finem columnæ, *adde*, Claudius Marius Victor Orator Massiliensis, moritur, *vt inquit Gennadius Theodosio Valentiano regnantibus*, colum. 2. linea 20. *de Vigilio post vocem Martyr*, adde, *Quisnam autem fuerit librorum contra Euthychen, quinomine Vigilij circunferuntur*, Vide quæ initio eius Operis notamus Tom. 4. lin 33. D. *Salonius*, dele, *Diu*⁹, col 3 li. 4. post vocẽ *Theopaschita*, ista adiũge *Fallitur omnino Margarinus, cum certissimum sit Ioannem illum Epm Constantinopolitanum, longe diuersum fuisse à Ioanne Maxentio: nam ille Cappadox hic Scyta, ille Eps, iste nequaquam, ille semper Orthodoxus, iste hæreticus Eutychian⁹, ille iã obierat,*

cum

cum iste ingentes turbas in Ecclesia excitauit. VideTom. 7. Annal. anno 518. cap. 101. & seqq. & anno 520. cap. 22. & seqq.

pag. 4. *colum*. 2. *linea* 2. dele totam lineam , D. *Seuerus Patriarca Alexandrinus*, col. 3 lin. 19. *S. Seuerus* dele *Sanctus*, lin. 56. *D. Philoteus*, dele *Diuus*.

pag.5. *colum*.1. *lin* 7 . lege , *Dominus Fulco Parisiensis* , *lin*.18.S.*IulianusPomerius* , dele , *Pomerius*, col. 2. lin. 52. post verba illa , *Patriarcham legimus*, adde, *Mirum sanè, cum omnes feré citent hanc Chronologiam sub nomine* S.*Nicephori Constantinopolitani Episcopi, quem certum est sub Leone Armeno claruisse* , Vide Baronium Notis ad 13. Martij Romani Martyrologij,nisi velimus quinq; illos Constãtinopolitanos Ep̃os, qui post Nicephorũ in Chronologia ponuntur, non ab ipso s. Nicephoro, sed vel ab Anastasio Bibliothecario interprete, vel ab alio fuisse adiectos. Sed id in medio relinquimus. *Vide quæ notamus initio operis Nicephori, To.7.* col 3. lin. 50. *S. Guibertus*, dele, *Sanctus*, lin.59. *D Galierus*, dele, D*iuus*.

pag 6. *col*.1. *lin*.50.lege *Dominus Galo* , col. 2. lin.8. D.*Durandus*,dele,D*iuus*, quamuis insignis sanctitate fuerit, nam id ei nomen nondum tribuit Ecclesia, *lin* 22. D. Petrus Abbas, *dele*, Diuus, *lin* 32. *lege*, Dominus Constantinus, *lin* 43. D*Photo*, dele, Diuus , lin. 46. D, *Theodorianus* , lege , D*ominus*, lin.53. lege. D*ominus Alexius*, col.3. lin.8 D *Balsamon*, dele, D*iuus*, *vel* Do*minus* , *lin*. 21. D. Robertus, *dele* , Diuus , *lin*. 51. D.Hugo, *dele*, Diuus:

In Indice locorum Scripturæ.

Jn inscriptione lin. 3 pro Sanctis, *lege*, Veteribus.

In alio Indice Patrum, qui libros aliquot Scripturæ explicarunt:

Jn Inscriptione lin. 4: pro san-

Sanctis, *lege*, Veteribus, col. 1. lin. 6. *D. Albini*. dele, *Diui*, lin15. *D. Salonij*, dele, *Diui*, lin.21. *D. Albini*, dele, *Diui*, lin.27. *D. Apony*, dele, *Diui*, lin.29 D. Lucæ, *dele*, Diui, *D. Aponij*, dele, *Diui*, lin.40. *S. Titus*, dele, *Sanctus*, col.2. lin.8. *D. Venantij*, dele, *Diui*, lin.10. *S. P. N.* dele, *S. P. N.* lin.21. S. *Didymi*, dele, *Sancti*, lin.23. *D. Clementis*, dele *Diui*, lin.29. *D. Clementis*, dele, *Diui*, in inscript. ad finem paginæ, lin. 2. pro Sanctorum, *lege*, Veterum.

TOMO II.

*In prima Tomi inscriptione, lin.*3. pro *Sanctorum*, scribe, *Veterum*.

*Jn Indice Auctorum, pag.*1. *in inscript. lin.*3. pro *Sanctorum*, repone, *Veterum*, pag. 2. Indicis lin. antepenult. D. *Dragonis*, dele, *Diui*, pag.3. lin.8. S. *Fausti*, dele, *sancti*, lin.42. D. *Venantij*, dele, Diui, pagin.4. lin 10. D. *Berengosij*, dele, *Diui*.

*Col. 5. in inscriptione lin.*1. pro *sanctorum*, scribe, *veterum*.

In S. Hippolyto Episc. & Mart.

*Col.5. in scholio marg. lin.*1. vbi ait, *Gelasius p̃p̃ I. in libro contra Eutychen*, appone in margine, *Non est illud opus sãcti Gelasij I. Romani Pontificis*, vt Tomo 4. initio illius Libri annotamus.

Lin.8. ibi, His si addas non esse verisimile, &c. adscribe margini, *Fallitur Margarinus, nam sanctus Hippolytus Portuensis Episcopus Græcus fuit, & Græcè scripsit, vt apparet etiam ex Cyclo Paschali Græcis litteris scripto, & sedi eiusdẽ s. Hippolyti marmoreæ, q̃ nunc in Vatic. seruatur insculpto.* Consule notas ad Romanum Martyrologium 22. Augusti.

Col. 5. post scholium Marga-

garini adiunge ista , De S. Hyppolyto agunt etiam Eusebius lib.6. Histor. capit 16. Nicephorus lib. 5. capit. 15. S. Hieronymus Epist.84. ad Magnum , & Procemio inMatthæũ,Photius in Bibliotheca, & alij. Martyr occubuit sub Alexandro Mammeæ , inscriptusq; extat Romano Martyrolog 22.Augusti. Plura de eodem ex probatis Auctoribus collecta exhibent notæ ad Rom. Martyrol.& Annales Ecclesiastici Tomo 2.Anno Christi 224.capit.10. &Anno 228.cap.3. & seqq. Item & Apparatus Sacer Posseuini .

col.14.A,ibi in textu,*Excitabit mortuos,* affige marg. *Non verè , sed apparenter; nam certum est Antichristum vera miracula nequaquam affecturũ.*

In S.Petro Martyre, Alexandrino Episcopo.

*Col.*21.*C,post præfationem ex Nicephoro, attexe ista* Si de s. Petro Martyre , & Alexaudrino Episcopo , eiusq;scriptis vberiora scire aues , consulendi tibi Auctores , quos indicant notæ ad Romanum Martyrolog. 26. Nouembris . Item Annales Ecclesiastici Tomo 2. Anno 300. capit.1.& Anno 305. cap.20. & seqq. & Tom. 3. Anno Christi 306. capit. 44. & seqq &Anno 310. capit. 2. & seqq. & Anno 311. cap. 48. Quibus clarissime demonstratur S Petrum Anno nono persecutionis Diocletiani sub Galerio Maximiano , & non sub Iouio Maximino ei⁹ nepote pertulisse martyrium. Quod verò attinet ad hoc Opus Canonum pœnitentialium est illud quidem præclarè cumprimis auctoritatis , quod etiam approbatur in Canone 2. Trullano , quãuis Canones illi Trullani non ita sint in pretio . Sed opportunè ista annotauit Baronius Tomo 2. Annal. Anno 305. capit. 20. Vtinam fidelius isto nacti essemus exemplar, quod partim textu deprauato, vt apparet , & partim ex parum accurata translatione nonnunquam redditur suboscurum , licet ex his,quæ subsequuntur, perspicua cuncta fiant , *sic illc* , Celebrat

bratEcclesiaFestumS.Petri 26. Nouembris.

can. 1. *col.*22.*D,vbi incipiũt* Commentaria Balsamonis, *adijciendum scholion*, Memineris lector, Theodorum Balsamonem Græcumesse,schismaticum,Ecclesiæ Romanæ hostem,erroribus non paucis defædatum, de quo alias in his Tomis lectorẽ monemus, *vide inter alia q̃ notauit Genebrād⁹ lib.* 4. *chronographiæ pag.* 616. 622. Quo circa scholia ista cautè legenda, nec eis multum fidendum.

Canone 14 *in Balsamone colum.* 32. *C, ibi in textu,* quod hi hæc sua voluntate fecerint, *corrige,*quod hi nec sua voluntate fecerint, *& ad finem columnæ E, ibi in textu*, vel Sabbathis, *scribe in margine*, de ieiunio Sabbathi secundum ritum Græcorum Balsamon, quẽ Romana Ecclesia nõ seruat, *vide Bellarminum lib.* 2. *de bonis operibus in particulari cap.* 18. *& apparatum sacrum Posseuini in s. Petro Alexandrino.*

In Hesychio Presbytero Hierosolymitano.

Columna 40. *D, post inscriptionem Operis adde*, putant nonnulli hunc Hesychium esse eundem, qui scripsit commentaria in Leuiticum, quem Episcopum Hierosolymitanum appellat Strabus Monachus præfatione glossæ ordinariȩ in Leuiticum, sicq; existimant Auctorem huius Homiliæ ex Presbytero Hierosolymitano factum eiusdem Ecclesiæ Episcopum, esseq̃; illum Hesychium, qui in ordine Hierosolymitanorum Antistitum numeratur, quinquagesimus nonus in Chronologia S. Nicephori. Floruisseq; tempore s. Gregorij Magni, ad quem extat eiusdem Gregorij Epistola, quæ est 40.lib. 9.Registri.Consule ApparatumPosseuini; *Homilia* 2. *columna* 44. *A dele glossam*, dixit non, tecum: sed ex te, seruiens instituto, *& rescribe: editio vulgata,* tecum

tecum non ex te habet, *Eadem colum. D, ibi in textu*, mater effecta est, quæ minime sponsa, *affige marg*, cautè lege, verè siquidem sponsa, & coniux fuit, quoad veritatẽ, & essentiam coniugij, nõ quoad torum, vel coniugij consummationem, vt docent Theologi. *Vide s. Thomam, 3.par. q. 29. art. 2.*

Col. 46. A, dele glossam, intelligo de cognitura virum, quia est ambigua, & obscura, *& ad verba illa textus*, qua ratione fiam mater, quę non fui sponsa? *scribe in margine*, cautè lege, & regreditor ad notam col. 44. D.

In S. Cyrillo Hierosolymitano Episcopo.

col, 51. post inscriptionem Operis appone ista, de S. Cyrillo, eiusq; scriptorũ monumentis, vide quę annotant Margarinus in Indice Auctorum huius Tomi, & Baronius in Notis ad Romanum Martyrolog 18. Martij.

Præfat. in Catecheses, col. 51. *expũge duas primas marginis glossas*, expectat De' propriam cuiusq; voluntatem; Et; Propositũ proprium facit nos vocatos, *& rescribe*, cautè lege; non enim Deus expectat voluntates nostras, vt apertè definiuit Arausicanum Concilium Canone 4. & interpretationem illam verborum Pauli, *vt propositum non Dei, sed hominis intelligatur*, tanquam Pelagianorum reijci S. Augustinus libro 2. contra duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifaciũ cap. 10. vide Sixtum lib. 6. Biblioth. Annot. 201. & Bellarminũ lib. 2. de Gratia, & libero arbitrio, c. 14. Reducenda semper in memoriam, salubris obseruatio S. Augustini de Prædestinatione hominum nõ ita explicatè loquutos ante exortam Pelagianam hæresim. Forsan s. Cyrillus non aliud indicat, quam liberũ nostrum arbitrium cooperari gratiæ Dei.

Col. 54. dele gloss quartam, rebaptizantur hæretici, & *rescribe*, fides Catholica

est

est hæreticos non esse reba ptizandos, nisi quando in eorum Baptismo non est seruata vel forma, vel ma teria, vel intentio Ecclesiæ, & de his intellexisse certũ est s. Cyrillum.

Catech. 6. *col.* 87. *A, et B, expunge illas duas marg. notas*, Angeli secundum quid vident Deum, et Fi lius, & Spiritussanctus so li Deum vt est vident; *& repone*, vident quidem Angeli Deum clarè sicuti est: sed non cognitione comprehensiua, qua solus Deus seipsum cognoscit. *vide S. Thom. p p. q.* 12. *art.* 1. *ad* 1. *& Sixtum Se nensem lib.* 6. *Biblioth. Annot.* 182.

colum. 94. D, *glossam marg. ita scribe*, Thomæ nomi- ne Euangelium, est cuius dam Thomæ, discipuli Ma- netis.

*colum.*95. D, *aufer glossam*, Hęreticorum libros leget Cyrillus.

catechisi 8. *col.* 100. *E, inno- ta marg.* De Pœnitentia Dei orrores, *corrige, de* prouidentia Dei errores.

col. 102. *A, dele gloss.* pecu nijs iustificari posse aliquẽ.

catechisi 12. *col.* 130. *A, tol le glossam*, Maria vxor Io seph sola desponsatione, *& substitue*, solam despõ sationem intelligit S. Cy rillus de pręsenti, nimirũ verum, & ratum coniu- gium: sed nõ consumatũ. *Vide S. Thom.* 3. *p. q.* 29. *art.* 2. *& Sixtum lib.* 6. *Bi bliot. Annot.* 3.

Cateches. 13. *col.* 136. *E, in textu ibi*, omnis Rex, à militibus typieæ crucifigi &c. *locus mutilus typo graphorum culpa, ex inte gris exemplaribus vno adiecto versu redintegrã dus ita*, omnis Rex à mili tibus appellatur, oporte bat & Iesum à militibus typice crucifigi, sicut ideo &c.

Catechesi Mystagocica 2. *col.* 200. *A, derade notã*, Baptismus Ioannis tãtum remittebat peccata, *& scribe*, cautè lege, nam Ioãnis Baptismus ex ope re operato, nec gratiam, nec remissionem peccato rum conferebat, *Vide S. Thom.* 3. *p. q.* 38. *art.* 3. *forsan*, S. Cyrius tantum innuit

innuit, Ioannis Baptismũ excitasse homines ad veram pœnitentiam, per quam peccata condonantur, *consule recentiores s Thomæ interpretes eodem loco.*

In S. Gaudentio Brixiensi Episcopo.

colum. 209. *post inscriptionem Operis ista adde*, successit S. Gaudentius in Episcopatu Ecclesiæ Brixiensis S. Philastrio, cuius memoriam Romanum Martyrologium 25. Octobr. hoc elogio cõseruat Brixiæ natalis s. Gaudentij Episcopi eruditione & sauctitate conspicui, *de quo plura ex ipsius scriptis excerpta prodũtur in Annal. Eccles. Tom.* 4. *anno* 386. *tract.* 8. *in Exod. qui est ordine* 10. *col.* 257. *A*, *in gloss. marg. post verba illa*, quoq; visum est, *adde*, sed qua ratione sit intelligenda ista sententia, docetur abundè, supracitato *lib.* 1. *de Antichristo cap.* 28. 29. 30.

In Machario Aegyptio.

col. 295 *post præfationẽ Ioannis Pici adde*, vterque Macharius, & ille senior Aegyptius, & alter ille iunior Alexandrinus inter aliòs Sanctos inscripti habentur Romano Martyrologio, Aegyptius 15. Ianuarij, & Alexandrinus 2. Ianuarij, sed Aegyptius cum hoc elogio, *in Aegypto s. Macarij Abb discipuli Beati Antonij, vita et miraculis celeberrimi*, de duobus his Macharijs, vt etiam de alijs eiusdem nominis multa ex varijs, idoneisq; Auctoribus, quos notæ ad Roman. Martyrologium 2. Ianuarij indicãt, cognoscere poteris: Quod attinet ad scripta s. Macharij Aegyptij hæc de illo prodit Gennadius in Catalogo cap. 10. vnam tantùm ad iunioris professionis suę scripsit Epistolam, in qua docet illum perfectè posse seruire Deo, qui conditionem creationis suæ cognoscẽs ad omnes semetipsum inclinauerit labores, & luctando atq; Dei auxilium aduersus omnes, quòd in hac vita suaue est, explo-

rando,

plorando, ad naturalem quoq; perueniens puritatẽ continentiæ, velut naturæ debitũ munus obtinuerit, *hæc Gennadius*, quibus verbis Apathiam illã Euagrij Pontici s. Machario inurit. Equidẽ in hoc Homiliarum Opere alicubi vr̃ introduci apathia, præsertim Homil. 20. 35.&aliàs; Alibi tñ valide euertitur, vt Homil. 17. & 38. alijsq; locis. Verisimile est Euagrium Ponticum, quem s. Macharij Aegyptij discipulum fuisse referunt. *Socrates libro* 4. *capit.* 18. *& Gennadius in Catalogo capitulo* 10. 11. ex dictis s. Macarij perperam a se intellectis apathiã illam Pelagianã, & Stoicã, sensus sui peruersitate ebibisse, quã tantopere s. Hieronymus suis scriptis insectatus est, vt in hac nostra censura pluribus locis monemus. ForsanGennadius Pelagianis faueus(quod est exploratissimum)Pelagianam apathiam, auctoritate s. Macharij male, & concepta, & decorata voluit stabilire. Certum,quia Gennadius harũ Macharij Homiliarum non meminit, & præterea his insertæ deprehensæ sint aliquot aliorum Auctorum Homiliæ; in dubium quis reuocare possit, nũ hæ Humiliæ legitimus sint fœtus s. Macharij,præsertim cum nonnulla immixta habeant graui,&diligenti censura digna; quæ nos in notis marginalibus indicabimus. Nihilominus, quia ab omnibus s. Machario tribuuntur, & spiritualium documentorum maximè vtilium sunt plenè, tantùm illud opportunè obseruamus, quædam illis inesse obscura, ambigua, & à proprio exactoq; more loquendi Theologorum quadamtenus aliena; proindeq; cum iudicio, & circumspectè legenda. Et subest suscipio ne ab aliquo Pelagiano sint alicubi interpolatæ.

Homil. 4 *col.* 308. *in textu*, creaturis suis visibilibus, nẽ pè anìmis Sanctorum, &c. *scribe in margine*, hæc sequentia; caute lege, nam Auctor perspicuè nimis docere videtur Angelos esse corporeos, & animas humanas esse corporeas. Primum & si quidam veterumPatrũ docuisse reperiantur, at

iam

iam hoc tempore sine temeritate adstrui nequit, *Vide s. Thomam, eiusq; interpretes* 1. *p. q.* 50. *ar.* 1. *& quæst.* 51. *art.*1. *& Ascanium Martinengum in glossa magna Genes. pag.* 201. *& seq.* animas verò esse corporeas fuit hęresis Montani, quam sequutus est Tertullianus, lib. de Anima cap. 9. & Faustus Rhegiensis, lib. de Creaturis, qui habetur Tomo 4. huius Bibliothecę, Columna 759. *vide, quæ ibi notamus, & quæ s. Thomas docet* 1. *p. q.* 75. *art.* 1. *&* 5. *& Pamelium in Paradoxis Tertulliani.*

hom. 15. *col.*358.*E,in textu*
Peccatum enim cum sit substantia, & facultas quædam Sathanæ, &c. *adscribe margini*, Ritè intellige, non enim Manichæo errore peccatum veram substantiam intelligit: sed substantiam vocat metaphoricè, hoc est, opes, robur, facultatē, vires &c. sathanæ.

*hom.*17.*col.*366.D,*tollegloss.*
Apostoli non planè securi de gratia, *& colum.* 391. *homil.* 26. *B, in textu*, & ita Deus spectans bonū propositum tuum, &c. *adscribe margini*, cautè lege, nā prolabi vr̄ Auctor in Pelagianum errorē, antecedere in nobis bonū propositum, amorem, fidē, præcationem tanquā bona naturalia, ob quę Deus nobis suam gratiā largiatur. Nisi locus manu Pelagiana sit temeratus, forsan intelligit ante ire illa in nobis à vitali, & naturali potentia libe ri arbitrij elicita; sed tamē ex speciali gratiæ auxilio, ob quæ ritè disposita nostra anima sequatur fortius & præsentius auxilium diuinum, & tandem gratia iustificans.

homil. 27. *col.* 398. *in textu*,
Prophetæ nouerant venturum esse Redemptorem &c. *scribe in marg.* cautè ista lege, nam etsi nō omnes Prophetæ cuncta Christi mysteria nouerint, at Mortem, & Crucē Christi Baptismū, Eucharistiæ Sacrificium, sanctificationē hominum &c. illi Prophetæ, qui suis vaticinijs ista

pre-

prædixerant (quorum plurima in Scripturis extant) certum est omnia illa pręcognouisse, quamuis nõ ita plenissimè , & quod ad omnescircumstantias, vt tempore quo expleta sunt, cognita ab Apostolis, & Christianæ Ecclesiæ Doctoribus fuere.

homil. 35. col. 415. E, initio homiliæ appone, antidotũ, Auctor in hac homilia , & alijs locis videtur inducere apathiam illam, quando anima vi gratiæ Dei ad eã peruenit impassibilitatem, vt nullo vnquam afficiatur sensu fomitis, seu passione aliqua appetitus , quasi in ipsa nullus vnquam exurgat motus , nullus conflictus carnis, & spiritus, prorsus sopito , vel extincto peccati fomite. Quem errorem in Euagrio Pontico , Ruffino , Iouiniano , & alijs Origenistis , & Pelagianis sæpissimè damnat S. Hietonymus , *vide quæ notamus Tomo 5. huius Bibliothecæ Patrum in Euagrio* , Verum si homiliæ istæ genuinæ sunt Macharij, nec ab Hęreticis Origenistis , vel Pelagianis deprauatę : dicemus planè S Machariũ nõ stabilire apathiam simpliciter ; sed quantum pro ratĩone huius vitæ nostræ, & status viatorũ fieri potest : nempè esse quosdam viros, qui exercitio præstanti virtutum continẽter carnem domant , ac validè frenãt, exurgentesq̃; rebelles appetitus motus compescũt, vt nunquam (præuia semper Dei gratia) ad consensum lætalis criminis pertrahantur , eam quãdoque tranquillitatem adepti , vt paucissimi in ipsis inordinati impulsus excitentur. Et hoc esse mysticum animæ Sabbathum , quod virtute Christi in hac vita, & sub lege Euãgelica inchoatur , in beata verò Gloria plenè complebitur.. Nam simpliciter in aliquo Sãcto sopiri, vel ligari, vel extingui peccati fomitem, vt nũquam , nec venialiter peccent esse singulare Dei priuilegiũ, nec vlli nisi B. Deiparæ cõcessum: summo cõsensu docẽt Theologi; & cõtrariũ asserere (nisi forsan de S. Pręcursore) temerarium, & erroneum censent, *vide s. Tho. 1. 2. q. 109. ar. 8 . eiusq; interpretes,*

Re-

Regreditor ad ea, quæ notauimus initio harum homiliarum.

In S. Simeone Stylita.

columna 443. *post inscriptionem Operis adde*, Duos fuisse Simeones Stylitas sanctitatis laude celebres, alterum seniorem qui tempore Theodosij Iunioris vixit, cuius meminit Euagrius lib 1. Hist. cap. 13. 14. Alterum iuniorem, qui sub Instiniano vixit, de quo idem Euagrius agit lib. 6. Historiæ capit. 22. tam claris argumētis ostenditur in Notis ad Romanũ Martyrologium 5. Ianuarij, & in Annalibus Ecclesiasticis, vt fatuum nimis fuerit velle in dubium reuocare. Primi natalis dies consignatur in Romano Martyrologio die 5. Ianuarij. Secundi verò die 3. Septembris. Cuiusnam autem horum Opus istud fit nobis incopertum. Iunioris scimus extare scriptorum monumenta, nempe Epistolam ad Iustinum Imperatorem, quæ recitatur act. 5. Cõcilij 2. Nicæni.

In Drogono Ostiensi Episcopo.

colum. 447. in titulo paginæ, & deinceps in alijs titulis paginarum Operis nomen Diui, præpositum Drogoni deleat̃, vel illud D. expressim scribatur D*omini*, & post inscript. Opis adde, *de Drogone plura ex idoneis scriptoribus afferunt post alios Posseuinus in Apparatu sacro, & Alphonsus Ciacconus de Vitis Pontificum in Innocentio II. aiunt claru sse tempore B. Bernardi.*

In S. Eligio Nouiomensi Episcopo.

columna 475. *post inscriptionem Operis adde*, Habetur nomen S. Eligij Romano Martyrologio inscriptum inter reliquos Sanctos prima die Decembris, cuius vitam sanctitate, & miraculis admirandam scripsit S. Audœnus Rothomagẽsis Episcopus, *De eo plura ex varijs auctoribus in notis ad Romanũ Martyrologiũ. Discessit in cælum Anno salutis* 665. *vt habet Sigibertus in Chronico.*

homil.

homilia 8. *columna* 499. *C*, *tollatur glossa*, Peccanti nihil prodesse eleemosynam.

*Homil.*11.*colum.*513.*B*, *de le no t am*, Peccator ieiunans dæmonũ similis est.

In Antiocho Monacho.

*Colum.*531. *post inscriptionem Operis ista scribe*, Fuit iste Antiochus Monachus Palęstinus Lauræ s. Sabæ Abbatis, vir sanctitate & doctrina insignis, qui sub Heraclio Imperatore vixit, & sub Cladem Hierosolymitanam, qua, Vrbe capta, Lignum s. Crucis a Chosroe in Persidem abductum est (incidit ea in Annum salutis 614) scripsisse videtur, vt apparet ex homilia 107. & alijs locis præsertim in Exomologesi, quę est ad finem Homiliarum, & Epistola dedicatoria. Occasionem verò, & institutum scribendi hoc Opus, ipsemet Antiochus exponit initio homiliæ 66. *De eodem plura exhibent tibi Annales Ecclesiastici Tomo* 8. *Anno* 614.

*colum.*537. *initio affige hoc scholion*, Quia non nisi fragmentum Epistolæ Antiochi ad Eustathium à Godefrido Tilmanno è Græco in Latinum translatum, & editum hoc loco antepositum fuit, cum ea Epistola integra reperta sit in Vaticano Codice Græcè scripta, partem illam, quæ in editione Tilemanni desiderabatur, ex versione Friderici Metij hic subijciendam meritò duximus; & expuncta inscriptione, quæ hic ponitur ita scribatur, *Epistola Antiochi Monachi Lauræ Sabæ Abbatis* ad Eustathiũ prępositũ Monasterio Datalenæ Ancyrę Ciuitatis Galitiæ: annecte scholion, *Lauram neoterici Græci insignia dicũt Monasteria pro magna hominũ copia, quæ deuotionis ergo instar multarũ aquarũ cõfluũt*, deinde subdatur Epistola.

Cum ad me scripseris, Eustathi Pater venerande, te magna affici molestia, dum è loco ad locum, & è regione in regionem migrare cogeris metu vigentis

gentis Chaldæorum calamitatis, fame etiam, & siti laborare, non panis, & aquæ: sed iuxta Euangeliũ Propheticum dictum, verbi Dei, cum neq; libros circumferre possitis, neq; ita facilè in locis, in quibus exulatis, quæ vultis, inuenire valeatis: cumq; meæ præceperis humilitati, vt epitomen aliquam diuinarum scriptuarũ ad te mitterem, quæ neq; circumferendo grauis esse præ magnitudine, neq; sui tenuitate in ea aliquid eorum, quæ ad vtilitatem, & salutem animæ faciunt, desideraretur. Obtemperaui libenter tuis mandatis, & quamprimum quod petis, faciendum curaui: E sacra igitur scriptura centum quinquaginta excerpsi capita, iuncta quidem simul, inuicem tamen ita disiuncta vt qui ea legerit, nulla confusione trahatur. Et hæc tuæ misi pietati, quæ cum acceperis, Deo, quam par est, gloriam, & gratiarum actionem reddas, qui suam virtutem imbecillis impertitur, vt in infirmitate perficiantur. Tu verò contra tuis Deo gratis precibus nos foueas, vt quod reliquum est nobis vitæ tempus iuxta Dei voluntatem peragere possimus. Si verò aliquid (vt facilè fieri potuit) imperfectum offenderis, ignoscas quæso te, meæ tenuitati, tum etiam temporis angustiæ tribuas, qua tuis mandatis volui obtemperare.

Quoniam verò illud præterea scripsisti, vt tibi aliquid diceremus de Sanctis Patribus nostræ Lauræ, an vera sint quæ à nonnullis audisse dicis, de eorum videlicet vita, & nece, cum vix illa credi possint, & sensum omnem superent. Necessarium propterea duxi, breuibus tibi prius aperire, quæ ad illos attinent, ea deinceps subijcere, quæ diximus sacræ Scripturæ capitula. De laudabili autem vita eorum in præsentiarum agere, id temporis non postulat, nec mea lingua illa posset facilè percurrere. Illud tantum dicam, quod revera homines erant diuini (si homines tantum illos oporteat dicere potius quàm Angelos, cum in exercitatione spirituali, & monastica vita,

ta, & laboribus, quos proprietate substulerunt a iuuentute sua insenuerint) senes quidem venerandi, & canos capillos habebãt: sed mente magis præstabant, & humilitate, honesti, modesti, veridici, irreprehensibiles, iusti, pij, ab omni turpitudine, & prauitate alieni, omnibus bonis ornati, & diuino repleti amore; nõnulli ipsorum centum excesserunt annos, & quinquaginta sex in quieta, & monastica vita cum peregissent, nec à Laura, & Monasterio vnquam recesserunt, nonnulli verò neq; ad Ecclesiam processerant, nec Ciuitatem amplius viderant, ex quo vitam monasticam semel fuerant amplexati; varijs etiã virtutibus emicabant, terrestres scilicet Angeli, & cœlestes homines: quapropter hunc finem sunt adepti, & victoriæ præmium sunt cõsequuti. Cum enim Ismaelitæ ad nostrum accessissent Monasteriũ vna septimana antequam sancta Ciuitas fuisset occupata, & vniuersa sacra vasa Ecclesiæ iam diripuissent, pleriq; Patres aufugerunt quamprimum, remanserũt autem in Monasterio, qui fortiores Christi fuerant serui, sacrum illum locum destituere nullo pacto volentes: Barbari verò cum illos comprehendissent, & multos dies illos inhumanè tractassent, & tormentis afflixissent, pecunias hoc pacto se inuenturos putantes, apud quos nihil huius sæculi reperiebatur. Illi simulatq; intellexerũt &c.

homil 21. *col.* 571. *B, expunge glossam,* vitę religiosæ nullus est fructus sine virginitate.

homil. 27. *col.* 582. *A, tolle glossam,* Etiam dæmones à Christo exauditi.

In Fausto Rhegiensi.

colum. 755. *in titulo paginæ; in Operis inscriptione, & lin.* 1. *præfationis,* vbi dicitur, *S. Fausti*, dele, *Sancti*, & post præfationem adiunge, *Nemo non nouit Faustum Rhegiensem Episcopum Pelagiana fuligine tinctum, eiusque Opera à S. R. E. Auctoribus S. S. Gelasio I. & Hormisda Roman. Pontificibus fuisse damnata.*

nata. Dicemus de ipso plura in notis ad 4. Tomum huius Bibliothecæ, Nunc verba s. Isidori de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 14. attulisse simus contenti, ea sunt: Scripsit Fulgentius Ruspensis Episcopus multa, ex quibus legimus de Gratia Dei, & libero arbitrio libros Responsionum septem, in quibus Fausto Galliæ Rhegiensis Vrbis Episcopo, prauitati, Pelagianæ cõsentiẽti respõdens obnititur eius profundam destruere caliditatẽ. *Repetit eadem Isidorus lib. de viris Illustr. cap.* 27. *& hinc discas quanto cum iudicio legenda sint Fausti Opuscula.*

colum 760. *A, in textu,* Quanto nos arserimus ad studium, tanto ille appo net adiutorium, *scribe in margine*, Caute ista Pelagiana, in Auctore Pelagiano.

In S. Chromatio.

col. 759. *B, post præfationẽ ex Sixto Senensi,* adiũge, *Agit de s. Chromatio sæpissimè s. Hieronymus extat ad eundẽ Epistola s. Ambrosij s. Chrysostomus Epist.* 155. *ad eũdẽ,* ita illum celebrat; Clarissima feruentis tuę, & sinceræ charitatis tuba, ad nos vsq; sonum suum diffundit. *Extat nomẽ eius Roman. inscriptum Martyrologio* 2. *Decembris.*

colum. 779. *A, in textu,* Qui per effrenatam libidinis &c. *adscribe marg.* Cautè legé; nam innuere uidetur, dimissa vxore adultera licere aliam ducere. Sed reducendus s. Pater in bonum sensum, *vide Sixtum libro* 6. *Biblioth. annot.* 81. *& Bellarminum lib.* i. *de matrimonio cap.* 16. 17.

colum. 779. *A, in textu,* In Euangelio verò nec iurandum, *adscribe marg.* Cautè lege, nam videtur sentire omnino non licere iurare: sed renocat in bonam mentem Sancti Chromatij verba, *Sixtus Senensis lib.* 6. *Biblioth. annot.* 26.

In

In Agapeto Diacono.

col. 795, post inscriptionem adde, Quisnam autem Agapetus iste fuerit, vel potius quis non fuerit, *docebunt te annales Eccles. Tom. 7. Anno Christi 527. cap.* 41.

colum. 795. A, numero i, in textu, Honore quo libet sublimiorem cum habeas dignitatem, *scribe in margine*, Inter sæculares puras dumtaxat.

Idem fiat colum. 798. B, *num.* 27. *& colum.* 797. *num.* 21. *lin.* 3.

colum. 800. *C, tolle glossam* Certa Imperatoris salus.

In Dorotheo Archimandrita.

col. 804. *in præfatione Anonymi lin.* 17, vbi in textu est ✠ *summo Sacerdotio*, in margine appone; *summum Sacerdotium vocat Episcopatũ quẽuis, veteribus vsitato more loquendi*, de quo vide plura in notis ad Romanum Martyrologium 9. April. & Tom. 5. Annal. Eccles. Anno 397. cap 61.

doctrina 4. *col.* 824. *A, ibi in textu*, Fieri aũt nequit &c. *appone ad marginem*, Cautè lege, nã innuit nullo pacto haberi posse timorem filialem, quin præcesserit seruilis. Ordinariè quid ita euenit in peccatoris iustificatione extra Sacramẽta, *vt habetur capit. 6. Concil. Trident.* at contingit interdum aliter cum quis per Sacramenta iustificatur, & in subitarijs, & miraculosis iustifieationibus, *vide S. Thomam* 1. 2. *q.* 113. *art.* 7. *&* 10.

col. 824. *D, ad verba illa textus*, Hic est perfectus timor &c. *scribe in marg.* Cautè lege & regreditor ad notam huius col. A.

doctrina i. col. 809. *B, ibi in textu :* sed etiam ab innatis affectibus &c. *appone in marg.* Non tollendo penitus fomitem peccati, sed reprimendo, & obsistẽdo, nam statim se rectè Dorotheus exponit.

doctrina 4. *col.* 830. *A, tolle gloss.* Nullam bonũ opus sine charitate.

do-

doctrina 6.*col.*835.*E, in textu ibi,* Excedit omne peccatum temerarium iudicium, *scribe ad marg.* Hyperbolicè ita loquitur.

doctrina 10. *col.* 854. *D, ibi in textu,* Nec talis ēt si voluerit &c. *adscribe marg.* Cautè lege, nam frequens est in ista non satis tutæ sententia, aliquos peccatores non posse pœnitentiam agere, nisi eos alicuius Sancti Oratio adiuuet, *Sic enim docere videtur colum.* 858. *A*, 860. *C*, 861. D, *& alibi.*

*doct.*13.*col.*870.*A, ibi in textu,* trahentes vi etiam nolētē, &c. *in marg. annota,* cautè lege, vt etiam alijs locis, vbi ita loqui solet, forsan hyperbolicæ de vehementia impuræ cogitationis, aut vitiosi habitus; alioqui in omni actu læthalis peccati adest actio voluntatis plenè libera, & sui iuris.

doctrina 14. *E,* dele notam: Permissio Dei, *& scribe,* cautè lege, nam malum pœnæ certum ex Theologia est, ne dum permittente Deo: sed etiam efficiente ordinante, & disponente fieri. Nec satis explicitè ad regulas Theologiæ, hic loquitur Auctor.

doctrina 15. *col.* 879. *C, ibi in textu,* subtractis Sabbathis, & Dominicis, &c. *scribe in margine,* intelligit de ritu Græcanico; nam Romana Ecclesia alium morem colit, Sabbathis in Quadragesima ieiunans.

doctrina 24. *colum.* 900. *A, linea i. ibi in textu,* ne reprehenderis vllum, &c. *scribe in margine,* non tollit fraternam correctionem; sed superbam exprobrationem in fratrem peccantem.

*Col.*902. D, *tolle inscriptionem illam,* de Monachis propter pecuniam obambulantibus Nilus, *& litera E, à verbis illis textus,* vita Monachorum, quæ olim, &c. *vsq; ad finem Operis, col.* 904. *vbi finit,* pudet me plura scribere; *expunge omnia,* & notam quoq; marginis quæ est col. 902. E, incipientē *Hæc non habentur in trāslatione, &c.* dele totā.

In

In Basilio Seleuciæ Episcopo.

In prima Concione de exsuscitatione LaZari, col. 999. *C*, dele notã, *Hac Basilij sententia communis*, & appone, cautè lege; nã hæc opinio quorundã Græcorũ de duplici, vel triplici Magdalena, cõsensu iã omniũ immò, & Ecclesiæ exploditur, *vide post alios Baronium Tom.* 1. *Annal. Anno Christi* 32. *cap.* 17. *& seqq.*

Oratione in Annunciationẽ Dominicam, col. 987. A, post inscriptionẽ orationis Basilij, *appone ista*, memineris Lector hunc Basiliũ Ecclesię Episcopũ in Concilio Ephesino 11. Prędatorio vi, & metu adactũ subscripsisse vna cũ alijs in s. Flauianum Constantinopolit. Episcopũ: postea verò pœnitentem in cõmunionem Ecclesiæ receptũ in Synodo Chalcedonensi, *vt constat ex action.*1. *Conc. Calcedonensis, &* 4. *eundem plurimum laudæt Photius in Biblioth. Beatum, & Sanctum Patrem appellans*, vide Sacrum apparatum Posseuini.

In s. Sophronio Hierosolymitano Episcopo.

col. 1021. *C*, post præfationẽ Margarini, *ista subijce*, pleniora de s. Sophronio Hierosolymitano Episcopo suppeditabit, *Tom.* 8. *Annal. Ecclesiasticorũ ex actione* 13. *sexta Synodi ex Cõcilio Romano sub s. Martino Papa secretario* 2. *Tom.* 3. *ex Theophanæ in Miscella, & alijs*, Cõsule quoq; notas ad Romanũ Martyrologium 11. Martij. Consignatur obitus s. Sophronij sub Heraclio Imperatore, Anno salutis 636. 11. Martij, quo die eius Natalis inter Sanctos inscriptus habetur publicis Latinæ, & Græcæ Ecclesiæ Tabulis.

In s. Cæsario Arelatensi Episcopo.

*col.*1037. *post præfationem*, in s. Cæsarei Homilias ista adiunge; vberiora de s. Cęsario, ac planè certiora petenda tibi, Lector, erunt ex notis ad Rom. Martyrologium 27. Augusti, & ex Annal. Eccles.

Tom.6. vbi multa de. s.Cesario ex probatissimis Auctoribus collecta reperies, ac pręsertim ex sinceris Actis vitæ eius a Cypriano illius discipulo cõ scriptis, *quæ Surius in* 4. *Tom. congessit*, ex quibus omnibus liquido constat s. Cæsarium non potuisse multum excedere tẽpora Symmachi Papę, & Anastasij Impetatoris; *nam etiam Genadius ait lib. de scriptorib. Ecclesiast. cap.*86.*illumclaruissesub Anastasio Augusto*, Annales ex certa temporũ ratione, res s. Cæsarei, quæ sciri potuerũt non perducũt vltra annum Symmachi 10. & Anastasij 18. hoc est Domini 508. vnde manifesti erroris arguuntur Trithemius, & alij quotquot dixerunt ipsum vixisse ad annũ Dñi 670. vel 700. & fuisse Monachũ s. Benedicti, cũ antequam s. Benedictus vitã Monasticam arriperet, iã s. Cęsarius factus Episcopus, & sanctitate, & doctrina florebat, *agit de his abundè Baronius locis citatis*, quocirca Homil. 42. inferius posita, in qua citantur s. Gregorius, & s. Isidorus Cæsario posteriores alterius potius q̃ s. Cęsarij esse Opus oportet.

Homil. 2.*col.* 1041. *B*, ibi in textu,*ieiunium sine eleemosyna nullum bonũ est*, scribe in margine, *cautè lege, forsan intelligit ei, qui tenetur ex præcepto dare eleemosynam, nullũ esse meritum ex ieiunio sine eleemosyna, vel est hyperbole.*

Homil. 6. *col.* 1050. *C*, tolle notam marginis, *Dei substãtia est arbitrij libertas* & scribe, *metaphoricè, seu parabolicæ appellat Dei substantiã omnia bona quæ à Deo accepimus, siuesubstãtiæsint, siueaccidẽtia*,vt alludat ad illius Lucæ 12. *Dissipauit omnem substantiam suam.*

Homil. 12. *colum.* 1069. *D*, expunge glossam, *cõsecratio corporis, & sanguinis Dñi fit inEcclesia tantũ*, aut restituatur isto modo, *fieri debet inEcclesia tm̃.*

Hom.

Homil. 29. *col.* 1112. *C*, in glossam marginis, *contritione magna opus est pœnitentibus*, dele voculam, *magna*, & paulò inferius ad verba illa textus; *non leui agendum est contritione, &c.* appone in margine, *cautè lege, nã quæuis vera contritio quantũuis non magna, satis est ad remissionem culpæ, & pœnæ æternæ: Sed nomine contritionis vniuersæ intellexit dolorem de peccatis, qui vt remittat culpam non ita leuis debet esse, vt non excedat attritionis metas.*

In Venantio Fortunato.

Col. 1155. post præfatiunculam in sermonẽ Andreæ, *ista adiunge*, certũ est in Indice Hierosolymitanorum Antistitum, quem texuit s. Nicephorus Constãtinopolitanus Episcopus in sua Cronologia vsq; ad Sophronium 62. eius Sedis Episcopum, qui sub Heraclio obijt nullum reperiri Andream. Equidem sub Iustino iuniore, scimus sedisse Ioannem, qui successit Machario 2. successorẽq; habuit Amos sub Mauritio Imperatore sub quo mortuum Ioannem, *Euagrius lib.* 6 *Hist. Eccles. cap.* 23. *prodit*, ad tempora igitur saracenica reducẽdus esset iste Andreas si Episcopus, & non Presbyter Hierosolymitanus fuit. At successio Episcoporum Hierosolymitanorum sub Mahometano Imperio interrupta, incerta, & obscura.

In s. Zenone Episcopo Veronensi, & Martyre.

col. 1179. *lin.* 34. post Præfationẽ Raphaelis Bagatæ, & Baptistæ Peretti, *ista adde*, cęterũ his pro assertione sermonũ s. Zenonis prudẽter, & erudite adductis, *non obstantibus magnis cõiecturis existimat Baroni⁹ in notis ad Rom. Martyrologiũ* 12. *April.* nonnullos ex subiectis Sermonibus, non esse posse s. Zenonis Veronensis Episcopi, qui sub Galieno Martyr occubuit; eos præsertim, in quibus Ariana hæresis confutatur, *tu ipsum consule: nam multas rationes, & opti*

mas

mas coniecturas ad id probandum se habere profitetur.

In Berengosio Abbate.

col. 1315 in inscriptionibus Operis Berengosij, & de inceps in titulis paginarũ, *vbi dicitur*, D. Berengosij, *dele*. Diui.

cap. 11 *col.* 1340. C, dele notã, *hodie diuersum sentit Ecclesia de s Costantino*, & scribe, *Constantinus Magnus tametsi pijssimꝰ Princeps, nondũ tamen ab Ecclesia Romana relatus est in sanctorũ numerum, vel ipso Romano Martyrologio, vel albo sanctorũ eius Natali inter festos inscripto*, quãuis Grȩci in Menologio 21. Maij Festũ Cõstantini, & Helenȩ celebrent.

Tomo III.

In prima Operis Inscriptione lin. 3. pro, *Sanctorum*, repone, *veterũ*, In inscriptione Indicis Auctorum lin. 2. *pro sanct Ecclesiæ Patres*, substitue, *veteres Patres*.

Jn Indice Auctorũ lin 24 *D* Fausti, *dele*, Diui *lin* 42. *D*. Dionysij Abbatis Romani, *dele*, Diui Magnus doctrina, & sactitate Dionysius, sed Romana Ecclesia, ipsum cum optimè noscat, nondum Diuũ appellat, *pag*. 2. *Indicis lin i. D*. Bachiarij, *dele*, Diui, *lin*. 7. *D*, Agnelli, *dele*, Diui, *lin*. 22. *D*. Adelmanni, *dele*, Diui, *lin*. 46. D, Durandi, *dele*, Diui.

In s. Ignatio Episcopo Antiocheno, & martyre.

col. 3. *post inscriptionẽ illã*, Sacroscti Martyris Ignatij Antiochiȩ Atchiepiscopi Epistola prima, *apponatur hniusmodi scholiũ*, quod attinet ad duas priores Epistolas s Ignatij ad Ioannem, & ad duas alias sequentes, alteram Ignatij ad Mariam Deiperam, alteram Mariæ ad Ignatium : tam etsi eas, vt germanas vendicari sciamus à pluribus recentioribus, *vt D. Bernardo sermo* 7 *in psal*. 9. *Marcho M chaele Carnotensi Pre bytero*,

bytero, lib. de Viris illustribus, Dionysio Carthusiano in commēt. ad lib. Areopagitæ de diuinis nominibus, Sixto sennensi lib. 2. Biblioth, in Maria Petro Canisio, lib. 5. de Maria, cap. 1. *et alijs,* at cum illarum neq; Eusebius, nec s. Hieronymus, nec Nicephorus, nec vllus veterum, ad D. vsque Bernardũ meminerit, qui alioqui accuratè scripta Ignatij memorauerint, tutius fuerit easdē, vel in apocrypharũ ordinē redigere, aut saltē, vt nõ omnino certas, ac genuinas habere, *Consule Tom.* 2. *Annal. Eccles. Anno Christi* 109. *cap.* 34.

Colum. 3. *in præfatione Margarini lin* 26 *dele verba illa,* Quæ demũ rata habeatur si fuerit sub Episcopo, siue quo non licet immolare sacrificiũ nã a simplici Sacerdote cõfectũ sacrificiũ, verũ, & ratũ est, & illis licet quotidie immolare Eucharistiã.

Epist. 8. *columna* 22. *E*, in textu linea vltima, *si quis Dominicã diem, aut sabbathum, vno excepto ieiunauerit, hic Christi interfector est,* appone ad marginem, *Non damnat simpliciter ieiunium in Dominica, aut in sabbatho: sed tantum hæc dicit propter Simonis Magi sectatores, qui Deum legis, & Prophetarum sabbatho rerum Opificium complentem negabant.* Vide s. Epiphanium hæresi 41. & ex recentioribus Baronium Tomo 1. Annal. Anno. 57 cap.202.

Epist. 9. *columna* 25. *A*, tolle glossam. *Dei osores non percutiendi,* eadem columna E, *dele notam;* Apostoli vxorati, *& in textu ibi,* vt Petri, & Pauli, & aliorum Apostolorum, qui nuptijs operam dederunt. *Adiunge margini verba illa*, & Pauli, & aliorum Apostolorum,

vi

vidẽtur é textu abraden da, nam cũ Tertullianus, s. Hieronymus, & pleriq; veterum Patrũ, Apostolos omnes, vno excepto Petro, cœlibes fuisse contendant, haud leuis suspicio est, Græculos, quo suo recentiori mori de Presbyteris coniugatis suppetias accerserent, hunc locum s. Ignatij deprauasse. Et verò de Pauli nomine certum est à melioribus Græcis s. Ignatij exẽplaribus abesse, *Consule Annales Eccles. Tomo* 1. *Anno* 57. *cap*. 64.

Epist. 11.*col*. 35. *B*, dele notam, *Castitas, & nuptiæ non statuantur sine Episcopo*, & repone, *sacra, & solennis castitas, præsertim sacrarum Virginum non statuatur sine Episcopi auctoritate.*

In scholijs epist 14*col*.47.*B*, *in scholio G*, *lin*.3. dele illa verba, *siue hominem Dominicũ*, & lin. 5. dele illud, *hominum assumptũ diuina*; & substitue, *humanitatem assumptã*,

In s. Martiali Episcopo Burdegalensi.

epist. 1. *cap*. 8. *colum*.58. *C*, glossa marginis ita restituatur, *Baptisma, Christi cruce sanctificatum.*

In s. Dionysio Alexandrino Episcopo.

colum. 75. *C*, vbi incipiunt scholia Balsamonis, *affigatur margini*, Non te lateat Lector hunc Theodorum Balsamonem Græcũ esse, ac schismaticum, Ecclesiæq; Romanæ manifestum hostem, ob id neq; ei fidendum quin & scripta eius cũ iudicio legẽda.

colum. 76. *B*, tolle glossam, *Menstruatæ non accedant ad communionem*, & inferius lit. D, amoueatur illa altera, *Menstruatas ne in vestibulo quidẽ Ecclesiarum orare liceat*, & loco earum scribatur, *Quid de menstruatis agẽdum sit, docet s. Gregorius lib*.12. *epist*. *pen*. *capit*. 20.

I*n Metaphrasi Ecclesiastæ cap*. 7. *colum*. 96. *B*, dele notam, *Mulier pudica nulla.*

cap.

cap. 9. *col.* 97. *E.* tolle gloss. *sic veré sentiunt qui sublatas volunt preces pro defunctis.*

In s. Antonio Magno.

epist. 2. *col.*113. *B*, expunge notam, *Angelorum tristitia pro peccatoribus*, & scribe, *Cautè lege, nam Angeli nõ propriè dolẽt, aut tristantur de malis hominum, nisi tantum metaphoricè, quod vniuersim hominum salutem cupiant.* Vide s.Thomam 1.p.q.113.art.7.

*epist.*5.*col.*120.*B*, tolle glossam, *Angelorum lachrymæ pro hominibus*, & repone *Caute lege & regreditor ad notam*, Epist.2. col.113. B.

In s. Paulino Nolano

*epist.*2.*col.*141 *C*, dele glossam, *Dilectione trahi ad mendacium*, & illam alteram paulò inferius, *De charitate in charitatem peccare*.

*epist.*4.*col.*171.*B*, tolle notã, *Non meminit scriptura Abrahã lauisse Angelorum pedes.*

*epist.*9,*col.*191.*C*, ad finem scholij marginalis ista adiunge, Ne mireris lector tantis laudibus excipi hic à s. Paulino Ruffinum Origenistam; nam sanctissimo, & candidissimo viro haud adhuc cõperta fuerant studia, & conatus Ruffini, quibus vehemẽter Hierosolymis annisus fuerat, vt errores Origenis in Ecclesiam inducerentur refragantibus totisviribus s.Epiphanio, & s. Hieronymo, *Cõsule Tom* 5. *Annal. Eccles. Anno Chri* 397. *c.* 8.

*epist.*10.*col.*194.*B*, delénotã, *s. Melaniæ laus*, & scribe, *cautè lege ista de laudibus Melaniæ senioris lector: neq; n. santissimo viro Paulino adhuc innotuerant, quæ agente Ruffino per Melaniã de inuehẽdis in Ecclesiam Origenis dogmatib. Hierosolymis antea gesta fuerant, ob quæ nõ laudibus, sed vituperio digna cum primis Melania*, Consule Tom. 5. Annal. Eccles. anno Domini 397. cap.8.

col.

col. 196. *A, in nota marg.* s. Melaniæ, *dele*, Sanctæ *idem facito col.* 197. *C, & colum.* 199. *A*, ad finem ibi in textu, ita & laus in exitu conatur, *appone ad marginem*, Notat Baronius Tom 5. Annal. Anno 409. capit. 30. Melaniam seniorem postea Catholicam redditam, & piè, sanctèque obiisse.

Epist. 36. *columna* 301. *D*, tolle glossam, *coniugij incommoda*, & paulò inferius, dele aliam marginis notam, *coniugij malũ anceps.*

Epist. 41. *colum.* 311. B, notam marginis ita restitue, *Qui sequuntur* 48 *non habentur in alijs quibusdam exemplaribus impressit.*

In panegyrico de obitu Celsi pueri, colum. 327.*E*, dele illa verba textus, *In thesauro veterum Poetarũ*, & substitute, *alia inscriptio habet.*

col. 328. *A*, *in textu*, dele illa verba, *In thesauro veterum, Poetarum Ecclesiasticorum Fabritij*, & repone, *alia inscriptio præfert*. Tres istas notas adiunximus, vt expungatur nomen Georgij Fabritij, eiusq; operis, quod sit Auctor hæreticus primæ classis.

*colum.*332. A, tolle glossam, *De resurrectione minus creditur Deo, quam ipsi telluri.*

In Natali 8. *S. Felicis col.* 369. *C*, dele notam marg. *sequentes ducẽtos, & aliquot versus exscripsit ex hoc Poemate Georgius Fabritius in suo veterũ Poetarum Thesauro.*

*col.*373. *E*, derade glossam, *Hucusq; exscripsit Georgius Fabritius.*

Natali 9. *col.* 376. *in emẽdato numero E, dele tres vltimas lineas*, Sequẽtes versus ad 71. exscripsit Georgius Fabritius in suo Ecclesiasticorũ Poetarum Thesauro, eorumq; argumentum ita expressit, *De diebus Festis olim in Ecclesia celebribus.*

col. 378. *C*, expunge notam,

Hu

Hucusq; exscripsit Georgius Fabritius.

col. 380. C, deme glossam, *Hinc rursus aliquot versus co scripsit Georgius Fabritius.*

In Fausto Rhegiẽsi Episcopo.

col. 401. A, in inscriptione Operis, & vbicũq; inuenietur nomen *Diui*, vel *Sancti*, præpositu Fausto Rhegiensi Episcopo omnino delendum, quod eo prorsus indignus Faustus extiterit.

post præfationem Gennadij, ista adiunge, Gennadius, & Faustum, & eius Opera laudat: sed nulla fides in his ei adhibenda, quod eo tẽpore, quo ista scribebat, nimium Pelagianis addictus, eorum encomia celebrabat. Notissimum autem est Faustũ erroris Semipelagianorũ antesignanum, & eius scripta à sancta Romana Ecclesia repudiari, *vt Tom.* 4. *initio Operũ eiusdem annotabimus.*

ante initium Epistolæ S. Paulini ad Faustum, affigatur hæc nota, Ex stylo, ex doctrina, ex ratione tẽporum tm̃ non certa accipitur coniectura, hanc Epistolam neutiquam à s. Paulino Nolano Episcopo conscriptam. Faustus creatus est Episcopus Rhegiensis Anno Domini 472. at s Paulinus obijt Anno salutis 431. *vt ex recta temporũ ratione in Annalibus Ecclesiasticis demõstratur.* Proculdubio scripta videtur à quodam Benedicto Paulino, ad quem sequens Fausti data dicitur, quæ responsionem ad eandem continet.

col. 403. A, *in titulo Epistolæ, vbi dicitur*, Sancti Faustini, *dele*, Sancti, & lege, *Fausti*. Et post inscriptionẽ ista appone, *Hæc Epistola, & sequentia quæ subijciuntur Fausti Opuscula cautissimè legenda, vtpotè opera reiecta, & damnata à Romana Ecclesia.*

col. 403. *B, ad marg. scribe*, Cum iudicio lege quæ hic Faustus disserit; nam etsi extrema necessitate, momẽtanea vera pœnitentia difficile habeatur; veram tamẽ, & legitimam interdum

posse tũc contingere, nullus vnquam Orthodoxus dubitauit; *Vide Dominic. Soto 4 sent. distinct.* 19. *colq* 2. *art*.6.

um. 405. *B*, *ibi in textu*, Quod autem de ipsa anima &c. *adscribe margini*, Caue ista omnia, quæ hoc loco affert Faustus absurda illa prorsus, & erronea, cũ ostendere nititur animas humanas esse corporeas.

Jn scholio marginis ad lit. C, lin. 8. Claudianus Viẽnensis Episcop', *lege*, Presbyter: Claudianus enim frater s. Mamerti non Episcopus: sed Presbyter Viennẽsis fuit, *vt initio Operũ eius annotabimus Tom*. 4

In s. Paciano Barchinonensi Episcopo.

epist 1 *col*. 417 *A*, dele notã marginis, *Dominũ et fratrem salutat hæreticum*.

col. 419. *E*, tolle glossam, *Malum ex pœnitentia.*

epist.3.*col*.428 *E*, *ibi in textu*, Quia quãdiù peccat, & non pœnitet, extra Ecclesiam constitutus est, *annota in margine*, Locus videtur à Nouatianis corruptus, nisi forsan loquatur de peccatoribus in hæresim lapsis, *vt annotauit Bellarminus*, *lib*. 3. *de Ecclesia*, *cap*. 9. *ad septimũ argumentũ.*

col 430. *D*, amouenda nota marginis, *Baptismus est donum, pœnitẽtia autem labor.*

col 445. *A*, *ibi in textu*, hoc est ergo quod non dimittetur, &c. *appone in marg*. ritè intellige, Lector, verba s. Paciani reliqua peccata dimitti bonis pœnitentibus; nõ autem blasphemiã in Spiritum sanctum, quia ordinariè, & vt plurimum peccatum eiusmodi nõ curatur per veram pœnitentiam iusto iudicio, deserente Deo, ac in reprobum sensum tradente eos, qui ita peccant, *vide Bellarminum lib*. 2. *de pœnitentia cap* 16.

col 449 *A*, *tolle glossam*, Sancti non exorant pro non pœnitentibus.

col 449. *C*, *dele notam*, Tertullianus post hæresim Catholicus.

Jn Sermone de Baptismo col.458 *D*, *ibi in textu*, parere enim talibus Dominis

minis res ipsa cogebat, *scribe in margine*, nõ loquitur de absoluta coactione: sed de necessitate conditionata, & ex suppositione.

In s. Gregorio Nysseno.

col 463. *E*, ante scholia Balsamonis, *appone*, reducito in mentem, Lector, Balsamonẽ esse Græcũ schismaticum, Romanæ Ecclesiæ iniquũ; scriptaq; eius cum iudicio legenda, *vide supra col.* 75. *C.*

*col.*472. *D*, *deme glossam*, auaritię pœna nulla constituta à Patribus, ideo inualuit.

col. 473. *C*, *tolle notam*, Clerici non inquiruntur an sint auari.

In Theophilo Alexandrino Episcopo.

*col.*495.*post Indicem Operũ Theophili adnecte ista*, inter veterũ Patrum Opuscula, quæ sancta Romana Ecclesia custodienda, & recipienda decernit, & mandat, recenset s.Gelasius I. in Conc. Romano. Item Opuscula Beati Teophili Alexandrini Episcopi.

*Epist.*1.*Paschali col.*503. A, *dele glossam*, perfectus homo à Christo assumptus.

*Epist.*2. *col.*518. *B*, *tolle notam*, non valet consequutio, *&* *litt.D*, *dele aliam glossam*, vix est verisimiliter consequens.

*colum.*519.*B*, *tolle notam*, acerbè contra Origenem; Nam cum Ecclesia Origenem cum suis Operibus dãnauerit, nihil contra hęreseos damnatũ acerbè dr̃.

Jn epist. ad Ammonem col. 541.D, *ante Balsamonis Scholia, adfige*, hic est Balsamon Gręcus, & schismaticus Romanæ Ecclesiæ hostis, propterea scripta eius cautè legenda, *vide colum.*463.*E.*

In s. Proclo Episcopo Constantinopolitano.

col. 547.A, in vtraq; inscriptione literarũ maiusculארũ scribatur sẽper, S. *Procli Constãtinopolitani, etc.* Et post præfationẽ, *adde*, plura de s. Proclo ex magnis auctoribus accepta suppeditabunt tibi, *quintus, & sextus Annal. Eccles. Tomi*, seorsim de Epistola ista ad Armenios

Consule Tom. 5. *Annal. anno Domini* 435. *capitulo* 5. *& seqq.* Extat Procli Natalis dies inter alios festos sanctitatis titulo insignis in Romano Martyrologio 24. Octobris consignatus.

*col.*549.*B*,*expunge glossam*, Christianus moraliter tantum bonus est sine fide, spe, & charitate.

colum. 550. *D*, *ibi in textu*, vt per primum singularitatem naturę personæ vtriusque commendet, haud dubiè error ex scriptoris, locus restituẽdus hoc pacto, vt per primum singularitatẽ personæ, naturæ vtriusque commendet. Vitio.n. notarij videtur facta traiectio.

In s. Cyrillo Alexandrino Episcopo.

colum 556 *B*, *ante scholia Balsamonis adscribe*, semper præ oculis habeto lector, Theodorum Balsamonem esse Gęcum hominem, ac schismaticum, Romanæ Ecclesiæ infensum: ob id scripta eius, & fide, & auctoritate carere, esseque cum delectu legenda, *vide supra col.*541.*D*.

col. 557 *E*, Renunciationes in Ecclesia non admittendæ, *amoueatur tota hæc glossa marginalis.*

In Bachiario.

col 559. in titulo paginæ, & deinceps in alijs paginarum titulis, delendum nomen, *Diui*, Bachiario prępositum

*col.*567. A, *expunge notam*, Sepulturæ honos omnibus debetur.

In Antonino Episc. constantiniensi.

col. A, expunge scholiũ marginis, *Anima statim beata.*

In symmacho Romano Pontifice.

colum. 584. A, *tolle notam:* Vicarius Petri, *& scribe*: vocat se Pontifex Vicariũ Petri lata quadam appellatione, vel modestiæ causa, cum verus Petri successor sit, Christi autem Vicarius. solent enim Romani Pontifices id honoris Petro deferre, vt eum tanquã Pontificia dignitate sedentem in Apostolica Sede, & gubernantem Romanam Ecclesiam semper agnoscant, quod etsi potestate non pręstet, at meritis, & in-

terces

tercessione præclarè repre sentat.

eadem col. A, *ibi in textu,* Itaq; vt non dicam supe rior &c. *scribe margini,* Iure dicere poterat, & di xit paulò superius, sed mo destia abstinet.

col. 85. A. *in textu,* Qualiscũ que Sedis Apostolicæ Vi carius &c. *in margine tolle scholion,* Qualiscũq; Vicarius Sedis Apostoli cæ, *& substitue,* Modestię causa Vicarium se appel lat, qui verus, snpremus, ac legirimus Præsul erat.

In Agnello Episcopo.

colum. 9 *B tolle glossam,* Genitorem, & Genitum simul oriri, patet exẽplis.

colum 90 *C, dele notam,* Deus in Christo quomo do passus sit. Patri passio.

In Nicone.

colum 90 *D.* post inscriptio nem Epistolæ Niconis, *affigatur istiusmodi anti- dotus,* Cautè legenda hęc Epistola, nam vt hominẽ in faciendis excommuni cationis præcipitem cohi beat, nonnulla interdum ex dicendi calore fundit, quæ pressius discussa, mo dum excedere, nec satis cum Theologiæ placitis congruere videntur, *Con- sule Theologos* 4. *sentẽ- distinct.* 18. *& Domini- cum Soto* 4. *senten. di- stinct.* 22. *q.* 1. *art.* 3.

colum 91. *D, ad verba illa textus,* In pane quoque mystico vtuntur azymis, *ad marginem annota,* Non error cõficere Eucha ristiam in azymis, vt Au ctor iste Græcanico imbu tus ritu existimat, cum eũ morem cõsecrandi in azy mis persancte Romana colat Ecclesia.

In Fulberto Carnotensi Episcopo.

col. 535. *post Operis inscri- ptionem adde,* Quantũ & sanctitate, miraculisq; & doctrina Fulbertus ex- celluerit, ex idoneis, ve- tustisq; Auctoribus, *fusè exponitur tomo* 11 *An- nal. Eccles. præsertim Anno Domini* 1028.

epist. 1. *col.* 641. *A, tolle no tam marginis,* Eusebius Emessenus; cum certum sit sermonem illum cee-

breml

brem de corpore Domini, no esse Eusebij Emesseni. *Vide Bellarminũ lib.* 2. *de Eucharistia cap.* 30. esse autẽ s. Eucherij Lugdunensi Episcopi oẽs illas homilias, quæ noĩe Eusebij Emesseni circũferũtur, scitum est inter eruditos, *Consule Tom.* 6. *Annal. Eccles. Anno* 441. *cap.* 4. *& seqq.*

col. 641. *D*, dele notã marg. *Fidei summum meritũ.*

In Adelmanno.

col. 649. *D* , & deinceps in titulis paginarum, *dele no men Diui* , prępositum Adelmanno .

col. 653. *E,ibi in textu*, Corpus & sanguinem suum creat &c. *scribe in marg.* Creat, rite intellige, idest, conficit : nã habet aliquid simile creationi transubstantiatio, *Vide s. Thomã* 3.*p.q.*75.*art.*8.

col 656.*A*, *in textu* , Atque in eum statũ , quo fuerat Adam &c. *repone in margine*, Quod ad essentiam gratiæ iustificantis dũtaxat attinet , non quoad alias excellentes eius felicis status qualitates.

In Petro Damiano.

Epist. 2 *col.* 664. *D* , inscriptio illa, *ad Hildebrandum Papam, qui & Gregorius Septimus*, deleatur, & hęc substituatur , *ad Alexandrum Papam, & Hildebrandum , qui postea Gregorius septimus fuit Apologetica Epistola, &c.* & paulò inferius in alia inscriptione , *dilectissimo Sedis , &c.* scribatur, *dilectissimis Sedis Apostolicæ, &c.* vt habetur in Vaticano Codice ; nam Epistolam ad hos duos missam, plurib. perspicuè in Annalibus Ecclesiasticis ostenditur , *Tomo* 11. *anno* 1061. & ex ipsa Epistola facilè animaduerti potest.

Epist. 5. *cap.* 3 *colum.* 720 *B*, *dele notam marginis* , damnatorum animas die Dominico refrigerari , & *scribe*, cautè narrationem istam lege , Auctor , cum primis liberat fidem suã, & opinio illa Prudentij à Theologis exploditur,

vide

vide Sixtum lib. 6. *Bi-blioth. Annot.*47.

*cap.*4.*col.*721. *A*, in Scholijs capitis, ab illis verbis, *quod si constat, vt in, &c.* ad finẽ vsq; capitis, dele oĩa, *& cap.* 5 *col.* 722. *A*, expũge sex integras lineas vltimas capitis, quæ sunt Scholium, *& vtroq; loco ista repone*, pro tua erga Apostolicam Sedẽ obser uãtia, Lector Orthodoxę; *Consule de his undecimum Annal. Ecclesiast. Tomum vbi paratum antidotum ne impingas inuenies.*

Epist. 7. *colum.* 730. *E, &* 731. *A*, *aufer glossam*, liceatne litigare pro iuribus Ecclesiasticis, planè verò id negat Diadochus de perfectione spirituali cap. 64. *& scribe*, non dãnat Petrus in Præsidib. Ecclesiæ iustam bonorũ Ecclesiasticorũ repetitionẽ, etiam armis cum moderamine, quando aliter recuperari non possunt, sèd illationem iniuriæ, odium, amorem, vindictæ, excessum armorum, &c.

Epist. 12. *cap* 4 *B*, in nota marginis, dele tres priores voculas, Ecclesię, *fides est*, & post vocem, *Virginem*, adde, *tanquam de fide nõ definiuit Ecclesia, asserũt tamẽ id ss Hieronymus, Augustinus, & alij, & piè creditur in Ecclesia*

*Epist*15.*cap*.30.*col*.807.*D*, in nota marginis pro, *voluit*, lege, *vetuit*.

Epist.16. *cap* 4. *col* 815. *A*, ad initium capitis appone antidotum: cautè lege hoc caput, nam alioqui Christus, & Sacerdotij dignitate, & gratijs omnibus animæ à primo momento suæ conceptionis fuit plenissimè imbutus: Quamuis in Baptismo, & voce Patris, & sacro signo Columbę Spiritus sancti, facta fuerit veluti promulgatio quædam gratiarum Christi, indique exerceri cœpta munia dignitatũ, & missionis Chr̃i, *vide post alios Franciscũ Toletum in* 1. *Ioann. Annot* 71.

col 815. *C*, *tolle glossam*, Christus in Baptismo factus est Sacerdos, *ibidem dele illam aliam*, Ecclesia ante

ante annum 30. neminem ad Sacerdotium admittit, *& lit. E, expunge notam,* Apostoli in Baptismo à Christo ordinati sunt Sàcerdotes, *& substitue*, notũ est Apostolos in Sacra Cœna ordinatos à Christo Sacerdotes illis verbis, *hoc facite in meam commemorationem, &c.* verùm in die Penthecostes effuso in eos s. Spiritu cœpisse manifestari eorum Sacerdotium, & Sacram Apostolatus functionem, quam tum exercere orsi sunt.

*cap.*16.*col.*831.*E*, tolle glossam, *Vigilius Papa Martyr.*

colum. 833. *C*, *ad finem Scholij*, A, adiunge, *sed certiora, & vberiora de causa Liberij*, ex magnis Auctoribus accipies à Bellarmino lib. 4. de Romano Pontifice, cap. 9. Iodoco Coccio Tomo 1. Thesauri Catholici, & Tom. 3. & 4. Annal. Ecclesiasticorum.

In Hildeberto Turonensi Archiepiscopo.

col. 881. in insriptione Operis, & deinceps in titulis paginarũ nomen *Sancti*, vel *Diui*, Hildeberto præpositum, *deleatur*, nam etsi vir magnus, & clarus eum tamen titulum nondum ei Romana Ecclesia defert, *& post præfationem ista adiunge*, Quis autem, qualis, quantusque fuerit Hildebertus, primũ Cenomanensis Episcopus, postmodum Turonensis Archiepiscopus, *e Tomo* 11. *&* 12 *Annalium Ecclesiasticorum poteris intelligere*, Floruit tempore Anselmi Cantuariẽsis Episcopi, & Vrbani II. circiter annũ Domini 1100. Temporibus quoq; Honorij II. clarus est habitus.

In s. Aldelmo Episcopo.

*colum.*1005. *B, post inscriptionẽ Operis ista subiunge*, Fuit s. Aldelmus Schiriburgensis in Anglia Episcopus doctrina, & sanctitate illustris, cuius natalis dies inter sacros consignatus, *Habetur in*

Ro

Romano Martyrologio 25. *Maij. De quo plura tibi indicabunt notæ Baronij cap.7. huius libri*, ait se fidei rudimenta, & Baptismi Sacramentum à s. Gregorio Magno Romano Pontifice suscepisse.

cap 23. *col* 1041. *D, dele notam*, D. Cyprianus è mago Episcopus, *& scribe*, Lapsus est s. Aldelmus cõmuni errore Græcorũ, cũ certum sit Cyprianũ illũ, qui è mago Martyr euasit, longè diuersum esse à Cypriano Episcopo Carthaginensi. *Vide Romanũ Martyrologiũ* 14. *&* 26. *Septembris, & notas Baronij vtroque loco.*

In Albino Flacco.

col. 1065. in inscriptionibus Operum Albini, & deinceps in titulis paginarum, & vbicunque reperietur *D. Albini*, aut dele, *Diui*, aut expressim scribe, *Domini Albini &c.*

lib. 3 *de Trinitate cap.* 17. *colum* 1287. D, tolle scholion marginis: Hoc non rectè dicitur vt in scholio admonuimus.

colum. 1293. in incriptione ad finẽ Operis, lin. 2. pro *Sanctorum Patrum*, scribe, *veterum Patrum.*

Prętermissa.

In s. Polycarpo.

col. 49. *D, post epigraphem Epistolæ adde*, Indicem Auctorum fide præstantium, qui de s. Polycarpo perscripserũt, suppeditant notæ ad Romanũ *Martyrologium* 26 *Ianuarij, & Tomus* 2. *Annal. Ecclesiast.* Huius autem Epistolæ ad Philippenses meminit s. Hieronym' libro de scriptoribus Ecclesiasticis hisce verbis, *scripsit ad Philippẽses valde vtilem Epistolam, quæ vsque hodie in Asiæ conuẽtibus legitur*. De ea Epistola hæc obseruauit Baronius in notis. Extat insignis Epistola Polycarpi ad Philippenses, cuius meminit S. Hieronymus, quam piæ memoriæ vir doctissimus pariter, ac Religiosissimus Frãciscus Turrianus Societatis I E-SV, longè prolixiorẽ illa,

quæ habetur Typis excussa, apud se esse Græcæ scriptam, cum viueret testatus est. Speramus eam vna cum cæteris egregijs vetustatis monumẽtis, quæ summo labore collegit propediem esse edendam. *Tantum Baronius in Indice Græcorum Codicũ Bibliothecæ Turrianæ, quẽ texuit nuper Posseuinus, nullum verbum de Græca Epistola Polycarpi.*

In Nicolai Primi Epistolis.

col.585. post præfationẽ præfixã Epistolis, adiũge ista. Cæterũ de causa Ebbonis, & Rhotoaldi; itẽ de rebus gestis Hinomari cum Nicolao Magno, & Epistolis vltro citroq; datis, & quid in his actũ fuerit, quæuè extiterint iura legitima, vel secus istorum Episcoporum, quia res est lõgissimę perquisitionis, vberiora de his omnibus, & certiora ex magnis Auctoribus, & monnmentis collecta continet, *Tomus* 10. *Annal. Ecclesiasticorum*, illuc Lectorem amandamus.

In s. Theodoro Studita.

columna 645. *post inscripitonem Epistolæ appone*, Nobile s Theodori Studitis agones, & Triũphi pro Religione Catholica, ex vetustis scriptoribus, & ex ipsiusmet Theodori Epistolis accuratè recensentur, *Tomo* 9. *Annalium Ecclesiasticorum*, vbi de scriptis eius etiam agitur. Obijt sub Michaele Balbo Anno salutis 826.

In Iuone.

col. 647. *D, post inscriptionẽ Epistolæ, adde,* De Iuone Carnotẽsi Episcopo plura ex antiquis scriptoribus, & ipsius Epistolis accepta referũtur, *Tomo* 11. *&* 12. *Annal. Ecclesiasticorũ.*

Tomo IIII.

In prima Operis inscriptione lin.3. pro, *Sanctorum*, scribe, *Veterum*.

In auctorum Indice in titulo lin. 1. pro, *Sancti*, scribe, *veteres*, Indicis pag. 1. lin.14. D, *Juliani Pomerij*, dele, *Pomerij*, lin.25. *Optati Afri*, repone, *San-*

Sancti Optati Afri, &c. lin.30. s. Gelasij Pōtificis Maximi de duabus naturis, &c. dele, *Sancti, &* *Pontificis Maximi*, lin. 31. D. Ioannis Maxentij, dele, *diui*, lin. 35. D. *Vigilij Martyris, & Episcopi Tridentini*, dele omnia, & tantum scribe, *Vigilij contra Eutichen.* lin. 39. Claudiani Mamerti Viennensis Galliarū Episcopi, *lege*, Presbyteri.

pag. 2. *Indicis lin.* 6. *D.* Rustici, *dele*, Diui, *aut exprime*, Domini Rustici, lin.6. D. Pelegrini, *dele*, Diui, lin.14. D. Bertrandi, *dele*, Diui, *lin.* 19. *D.* Constantini, *lege*, Domini Cōstantini, *lin.* 48. lege expressim, *Domini Gennadij, &c.*

In s. Philiastrio Brixiensi Episcopo.

colum. 1. *post secundam præfationem ex Trithemio*, ista adiunge, De s. Philastrio plura indicabunt tibi ex probatis Auctorib. Notæ ad Romanum Martyrologium 18. Iulij. Quo die Natalis s. Philastrij inter Sacros inscriptus habetur publicis Romanæ Ecclesiæ Tabulis. Verum etsi s. Philastrius sanctitate, & doctrina præclarus extiterit; hoc tamen eius Opus de hæresibus, cautè, & cum iudicio quibusdam in locis legendum, quod nonnulla contineat cum placitis rectè Theologiæ non satis cohærentia, s. Augustinus præfatione in librum suum de hæresibus, ad quod vult Deum, monet doctius de hæresibus præscripsisse s. Epiphanium, quam s. Philastrium.

Hæresi 49. colum. 27. *C*, *ante initiū capitis annota*, cautè lege hoc caput, nam s. Philastrius existimat primi hominis animam; cum ss. Patres fermè omnes, & explanatores Geneseos eruditè, piè, orthodoxè, historicè, & germanè spiraculum vitæ prefato loco, Animam rationis participem intelligant, *vide Castrum lib.* 2. *aduersus Hæreses verbo Anima, Hæresi* 2. *& sixtum lib.* 5. *Biblioth. Annot.* 27.

Hæresi 56. colum. 30. B, *ad initium capitis adscribe*, cautè

cautè lege hoc caput, nam s. Philastrius in hæresi ponit existimare ante cõstru ctionem Turris Babel vnã tantum fuisse linguam in mundo ; cum tamẽ Scriptu ra sacra , & sancti Patres fermè omnes non nisi vnã linguã inter homines fuis se ante ædificationem Babel , apertissimè doceant, *addito recẽtiores Genes.* 11. *Interpretes , Castrũ, lib.* 9. *aduersus hæreses verbo lingua , Sixtum libro* 5. *Biblioth. Annot.* 87.

Hæresi 63. col. 35.D, *ibi in textu* , à Dño vsq; ann. 430 pl9, *appone in marg.* Latinius vir eruditus men dum hoc loco illapsum in numerum leni mutatione ita restituẽdũ putauit, 380. nam s. Philastrium non potuisse peruenire ad annum Domini 430. perspicua est ratio , siquidem obijt superstite ei s. Ambrosio, vt certum est ex Sermone s. Gaudentij successoris s. Philastrij , quem de sua ordinatione habuit, at notum est s. Ambrosium emigrasse Cæsario , & Attico Consulib. anno salutis 397. *Consule notas ad Romanum Martyrologium* 18 *Iulij* .

Hęresi 69 col. 37. D, *ibi in textu* cum & in ventre sanctificati sint, vt Patriarchæ , Prophetæ, Iudices, Hieremias, & Ioannes Baptista,&c. *scribe in marg.* cautè lege, nã si loquamur de vera sanctificatione à pctõ originali , Hieremiã, Ioannem Baptistã, & Deiparam solos sanctificatos in vtero docent Theologi .

Hęresi 79. col. 44 A, *ad initium capitis adscribe* , cautè legendum est hoc ca put, neq; enim heresis est, aut error existimare non omnes Psalmos editos a Dauide, cum multi Patres, & recẽtiores hoc sentiãt,& adhuc in opinione Doctorũ ista quæstio ventiletur, *Consule Sixtum libro* 1. *Bibliothec. & Psalmorum interpretes in Præ fationibus* .

Hæresi 82. columna 46 A, *ad initium capitis adscri be*, cautè legendum hoc caput. nam non est hęresis putare stellas esse Cœlo infixas, cũ id Philosophi,

Peri-

Peripatetici, & Astronomi, atq; Scholastici Theologi summo consensu affirment, quamuis nonnulli ex veteribus Patribus dissentiant, *vide s. Thomam prima par. q.* 70. *art.* 1. *ad* 3. *& Sixtum lib.* 5. *Bibliothec. Annot* 14.

Hæresi 89. columna 55. A, *tolle notam marginis*. 2. *Reg.* 11. vxorũ & concubinarum Salomonis multitudinem numerosam mysticè esse intelligẽdam, *& repone*, non intelligit s Philastrius de loco 3. Reg. 11. vers 3. quem historicè accipĩendum non est dubium: sed de loco Cãticor.6.vers. 7. quem mysticè plerique Patrum interpretantur.

In s. Vincentio Lirinensi.

Colum. 61. post præfationẽ ex Gennadio, *adde ista*, de s. Vincentio Lirinensi plura indicabunt tibi Lector, *notæ ad Romanum Martyrologium* 24. *Maij*.

Cap. 24. col. 77. E, *ibi in textu*, scripturis suis Propheta desunt aliquot verba, quę ita restituantur scripturis suis Ecclesię Dei diceretur: Si surrexerit in medio tui Propheta. Et mox &c.

cap. 42. col. 88. C, *in nota marginis*, pro, *triduo*, lege, *triennio*.

In Leontio Aduocato.

Colum. 91. B, *post inscriptionem Operis ista adde*, cum actione s. Seriem Alexandrinorum Episcopum ad S. vsq; Eulogium dũtaxat perducat, quĩ temporib⁹ s. Gregorij Magni sedit; videtur circa hæc tempora idem Leontius claruisse.

Actione 2. col. 96. B, *in textu ibi*, hi sunt libri tam prisci, &c. *appone ad marg.* diminutè Catalogũ librorum diuinorum texuit nã Tobiam, Iudith, Esther, Sapientiam, Ecclesiasticũ, & Machabeos perperam omisit.

In Iulio Firmico.

Colum. 123. D, *post præfationem adiunge*, hæsitat Baronius Tomo 3. Annal. num iste Iulius Maternus sit

sit illemet Iulius Episcop⁹ Mediolanensis, qui interfuit Cõcilio Romano sub Iulio Primo, & in Romano Martyrologio 18. Iulij, Maternus appellatur, Sanctitatis, & eruditionis laudeclarus, *Ipsum Consule anno Christi* 337 *cap.*74.

Cap. 4. colum. 127. D, *aufer glossam marginis*, in viro fœminam quærere.

Cap. 14. colum. 136. D, *tolle notam*, Dœmones idolthytorum cruore nutriri, *& scribe*, cautè lege, nã Firmicus eo tenetur errore, Dœmones esse corporeos, & ex corporea materia generari, atq; nutriri.

cap. 19. col. 141. B, *in textu*, tunc tu per interiecta, &c. *scribe in margine*, cautè lege, nam videtur innuere eos, qui nunc sunt in Inferno, petere aquam ab his, qui sunt in Cœlo, *notauit hunc locum Ioannes Maldonatus in* 16. *Lucæ versu* 23.

Cap. 23 colum. 145. D, *expunge notam*, Diabolus est Antichristus, *& substitue*, cautè lege, nam verus Antichristus, quia aduersatur Christo, *vide lib.* 2. *supradicti Theologi Dominicani de Antichristo cap.* 7.

Cap. 25. colum. 146. D, *dele notam*, iustorum meritũ, *& ad verba illa textus*, ne iustorum meritum ex longa desperatione concideret, *adscribe in marg.* cautè lege, nam dissonant hæc à placitis veræ Theologiæ, Patres enim in Limbo erant cõfirmati in gratia, nec desperare, nec peccare, nec merita in hac vita comparata amittere poterant.

Colum. 147. C, *tolle notam*, Angeli nescierunt Christi aduetum in terras, & paulò superius B, *ad verba illa textus*, hoc Angelis nescientibus, &c. *affige margini*, sciuerunt quidẽ Angeli, aduentum Verbi in terras: sed circumstantias quasdã atq; rationes tanti mysterij non nouerunt, nisi forsan aliquas edocente Christo, *vide S. Thomã* 1. *p. q.* 57. *art.* 5. *& eius interpretes, Sixtũ*

quoq;

*quoq; lib.6. Biblioth. An. not.*165.182.29 9 320.

In Hermia Philosopho.

Colum.157.A, *tolle glossam,* Philosophos vera de Deo non posse dicere.

Colum. 158. C, *dele notam,* veritati proxima falsitas.

In Zacharia Mytilenensi.

Colum. 184 B, *dele notam,* sana opinio, *& adscribe,* cautè lege, nam innuere videtur Angelos cteatos ante mundum corporeum, quæ sentẽtia iam absq; temeritate adstrui non põt, *vide s. Thomam* 1. *p. q.* 61. *artic.* 3. *atque eius interpretes.*

In Theodoro Abucara.

Columna 187. in titulo paginæ, & deinceps in aliarum paginarum titulis *D. Theodori*, dele, *diui.*

Cap. 3. primæ disputationis col 191. C, *in textu ibi,* qui porrò fieri põt, &c. & cap. 5. Colum. 192. C, *in textu ibi,* sui ipsius per seipsum notitiam assequi non potest, &c. *vtrobiq; apponatur hoc marginale scholion,* cautè discursum istum lege, nam non satis ad normam rectè Theologiæ conformatur, de actu enim intelligẽdi notionali non essentiali dumtaxat verum habet; Essentialiter enim Deus se per seipsum intelligit, idest, per suam essentiam; notionaliter verò intelligit Pater per aliquid à se distinctũ in persona non in natura, nempè per verbum.

Cap. 4. colum. 192. B, *ibi in textu*, in quocumq; die ex ligno vitæ comederet morte moriturum esse, *adnota in margine,* lapsus Auctoris, vel interpretis, vel Typograhi, *substitue*, ex ligno scientiæ boni, & mali.

Disput.5. colum.198. C, *ibi in textu*, ostendit Christum esse verum; quamuis homo fuerit, &c. *addita vocula restitue,* esse verũ Deum, quamuis, &c.

In s. Iuliano Archiepiscopo Toletano.

Colum. 209. & 211. in quatuor Operis inscriptionibus, & in titulis paginarum, cum dicitur, D. Iuliani Pomerij, *delenda*

semper

semper vox Pomerij, & col. 11. post præfationem addantur ista; s. Iulianum Archiepiscopũ Toletanũ, alium longè diuersum esse à Iuliano Pomerio natione Mauro, Ambrosius Morales ĩ Hispanico Chronico, *Baronius in Notis ad Rom. Martyrologium* 8. *Martij, & alij tam perspicuis argumentis ostenderunt, vt nullus iam fit relictus dubitãdi locus. Ipsos Consule.*

Lib. 1. col. 223. D, *tolle notã*, Rex quidam Iudęorum in Oriente.

Lib. 2. col. 237. C, *tolle notã*, credendum sine ratione, & paulò inferius D, *deme alteram glossam*, disputatio fidei repugnat.

lib. 3. col. 243. C, *expunge glossam*, Codices septuaginta interpretum Hebręis pręferẽdi, *& scribe*, Cautè lege, nam certum est Ecclesiam Catholicam in editione vulgata approbare eam annorum rationem, quæ est in Codicibus Hebraicis Genes. 5. & 11. cũ vulgata egregiè Hebraico fonti consentiat in ætatum enumeratione, atque supputatione temporum, *vide librum supradicti Theologi Dominicani de Antichristi* 1. *cap.* 14. *&* 16.

In Rabbi Samuele Marrochiano.

col. 249. C, *dele notã marg.* scripsit ad annum 1000. *& post præfationẽ adde*, Cum Samuel iste dicat capit. 1. se scripsisse hanc Epistolam post mille annos cõpletos, & vltra, ab vltima Hierosolymorum per Titum deuastatione, & ea clades secundum cer iorẽ chronologiam inciderit in Annum Domini 72. colligitur, Samuelẽ scripsisse circiter annum Salutis 1100.

cap. 13. col. 261. C, *ibiĩ textu*, Quod Mathusalem & Henoch iusti, & Helias Propheta, &c. *adscribe marg.* Cautè lege, nã de Henoch, & Elia tantum, ex scripturis docent Patres viuos in corporibus ex hominum consortio assumptos; de Mathusalem verò nec scriptura indicat, nec vllus Patrum prodit.

Ibidem paulò inferius, cum

ait Samuel;de Mose etiam non est dubitandum,qnin sit in cœlo in corpore, & anima,vt dicit Deuter. 34. &c. *affige ad marginem*, ita quidem de Mose sensit Philo lib. 3. de vitaMosis: sed est opinio aliena prorsus à mente SanctorumPatrum,cum ante descensum Christi ad inferos,eiusdẽq; inCœlum ascensum,nullũ fuisse beatum,aut in Cœlũ receptum fides Catholica doceat. Potuit quidem Moses cum Christo resurgere, cum eodemq; in Cœlum condescendere, vt multorum est probabilis opinio, at qđ Moses statim à morte sua resurrexerit, & in Cœlum sublatus sit, idque colligere ex verbis Deuter. 34. manifestus est error, *vide librum* 9. *supradicti Theologi Dominicani de Antichristo,cap.* 8.

eadem col. D, *tolle glossam*, Moses, & anima, & corpore beatus.

In Victorino Afro.

colum. 289. *in margine vbi dicitur*, Eusebius Cæsariensis fuit, *locum restitue in hunc modum*, Eusebius Nicomediensis hic fuit,vt liquet ex s. Epiphanio hæresi 69. Theodoreto lib. 1.Historię Eccles. cap. 5. & 6.

colum. 291. *post præfationem apponatur huiusmodi nota*, Opus istud Victorini ob obscuritatem cum iudicio legendum, nam nonnulla continet duriuscula, & ab vsu loquendi Theologorum aliena.

col. 311. D, *deme glossam* Nomen substantiæ non reperiri in scripturis.

coium. 330. E, *tolle notationem*, Generationis Opificem Spiritum sanctum Matrem Christi, *& adscribe*, Cautè lege, nam abhorret à more loquendi Theologorũ, Spiritum sanctum quasi matrem esse I E S V.

lib.3. columna 350. B, *tolle notam*, Voluntas Patris nihil aliud est, nisi silens Verbum, *& appone*, Cautè lege, nam nimis obscurè loquitur, cum ait Patrem esse verbum silens, & Filium Verbũ sonans,

nans, & esse Verbum Verbi; aliena enim hęc sunt, nec cum Theologia rectè concordant, nisi duræ istæ & absonæ locutiones emolliantur Patrum esse Verbũ productiuè, quia generat verbum: sed nunquam ita loquendum.

libro 4. col. 363. D, *in nota marginis*, quæ à corporeis nexibus sunt immunda, rectius viuũt, *restitue*, immunia.

col. 364. C, *expũge glossam*, Angeli ex animis, & supra animas, *& scribe*, locus difficilis, & obscurus, forte, & deprauatus, qui traiectionẽ videtur redintegrandus: item & anima ex animis, & Angeli supra animas &c.

Hymno 3. col. 383. A, *ibi in textu*, Ter ipsa substantia, *adfige margini*, Cautè lege, ter, idest in tribus, alioquin certum est, substantiam, seu naturam diuinam non numerari: sed esse vnam simplicissimã, plusquam vnam numero, *& litt. B, in textu*, Genito genitus, *scribe in margine*, Genito genitus, idest, procedens.

Ibidem lit. E, in textu: Tu logon Deus creasti, hinc Deus factus Pater, & quia a te creatus est logos &c. *ad marginẽ annota*; Cautè lege; nam solet Victorinus creandi, & faciendi verbo pro generandi, & producendi vti.

In carmine de Machabæis ad finem col. 392. A, *ibi in textu*; Dum puer ista gerit, soluerunt gaudia matrem, *annota in margine*, Dissentiũt à Victorino in genere mortis matris Machabęorum, alij fermè omnes Patres, *Consule Sixtum Biblioth. lib. 5. annot. 284. & Serariũ in 2. Machabæor. 7.*

In Idacio Claro.

Colum. 391. B, post præfationem ex additionib. ad Trithemiũ, *ista adiunge*, Existimatur hic esse ille Ithatius, seu Idacius Clarus Hispanus Episcopus, qui Apologeticum scripsit aduersus hęresim Priscillianistarum, vt ait s Isidorus lib. de viris illustrib. cap. 15. idemq; ille ipse, qui Priscillianum hęresiarcam reum egit

egit apud Maximũ Imperatorem, ac tandẽ effecit, ut seculari gladio truncaret, *vide plura de eo apud sanctum Seuerum Sulpitium, lib. 2. Historiæ sacræ, & dialogo 3. de vita s. Martini*, sed audi s.Isidorũ, Ithacius Hispanus Episcop⁹, cognomento, & eloquio clarus, scripsit quendam librũ sub Apologetici specie, in quo detestãda Priscillianorum dogmata, & maleficiorum eius artes, libidinumque eius probra demonstrat, *& post pauca*, Hic autem cum Vrsacio Episcopo ob necem eiusdẽ Priscilliani, cuius accusatores extiterãt Ecclesiæ communione priuatus exilio cõdamnatur, ibiq; die vltima fungitur, Theodosio Maiore, & Valẽtiniano regnantibus. Tantũ s.Isidorus quẽ hunc aduersus Varimadum Commentarium latuisse, cnm eius non meminerit,certum est, *vide notas ad lib. de viris illustribus s. Isidori, cap* 9.

Col. 391. B, *in nota marg. ad præfationẽ quæ dicit*, Reges quidam Arianis fauebant, *adde* forsan intelligit Iustinam, quæ à filio Valentiano edicta pro Arianis extorquebat.

Col. 396. B, *tolle glossam*, Pater ingenitus ex scripturis propriè non potest probari, *& ad verba illa textus*, nec perdere penitus possis, nec probare &c. *adscribe margini*, Cautè lege; nam etsi expressis verbis non extet in Sacris literis scriptum; Patrẽ ingenitum, at ineluctabili consequutione hoc ipsum ex scriptura fides Catholica colligit.

Lib. 3.colum. 434.D, glossa; mors scripturę, *emenda*, Mos scripturę.

In Paulino Aquiliensi Episcopo.

Col.453.E, *post inscriptionẽ* Operis ista adde, Habitus est Paulinus Aquileiensis Episcopus doctrina, & sanctitate celebris, ipsumque & in vita, & post mortem claruisse miraculis, prodũt monumenta Aquileiensis Ecclesiæ, moritur tempore Caroli Magni Anno

Anno salutis 802. *plura de eo in Annal Eccles. Tomo* 9. *Anno* 802 *cap.* 16. *& seqq.*

In s. Optato Mileuitano Episcopo.

Col 463. in inscriptionibus Operis, & in titulis pagi narũ, *vbi dicitur Optati,* scribatur semper *S. Optati,* & post præfationẽ ex D. Hieronymo, *adiunge,* fuisse s Optatum doctrina, & sanctitate percelebrem certũ est, eius natalis dies inter Sãctos Martyrologio Romano 4. Iunij adscript⁹ habetur. Circa initia Pontificatus s. Damasi scripsisse hunc Commentarium ex ipsius scriptis magnis cõiecturis ostenditur Tomo 4. Annal. Ecclesiast. Anno Domini 368. de quo plura ibidem ex præstantibus Auctoribus.

Lib. 2. col. 478 B, ibi in textu; Damaso Sincius *ad marginem annota duæ illæ voculæ,* Damaso Sincius, creduntur additæ à librario, qui Sincij tempore librum Optati exscripsit; nam Optatum non peruenisse ad tẽpora Sincij; oẽs æquè consentiũt, *vide Fraciscum Balduinũ in notis, & Baroniũ Tomo* 4. *Annal. Anno Christi* 368. *cap.* 17. *& in notationibus ad Romanum Martyrologium* 4. *Iunij.*

col. 483. C, *expũge glossam,* Constantius Imperator Apostata, *& scribe,* Intelligit s. Optatus de Iuliano Apostata, ad quem misisse legationẽ Donatistas pro sua causa, constat ex s. Augustino lib. 2. contra litteras Petiliani capit. 97. & Epist. 166. ad Donatistas.

lib.5.col.513.A. *tolle notam,* Baptisma Ioannis plenũ ante leges.

In Ioanne Romano Pontifice.

Col.553.C, *post inscriptionẽ Epictolæ appone,* Hãc Epistolam esse germanam, ac genuinam a Ioanne Secũdo Romano Pontifice editam, nullũ est dubiũ, *de qua plura vide Tom.* 7. *Annal. Anno Christi* 534. *cap.* 23. *& seqq.*

In

In Gelasio de duabus naturis.

Col.557.C,*post inscriptionẽ Operis ista subiũge,* Omnes ferme scriptores recẽtiores Orthodoxi vna sententia consentiunt, Opus istud, vt nũc habetur non esse s. Gelasij Papę Romani, Primi eius nominis, *Consule Canonũ lib.* 6. *de locis Theologicis cap.* 8 *solutione ad* 9. *argumentum Suffridũ Petri præfatione ad Gennadiũ de scriptoribus Ecclesiast. Bellarminũ lib.* 2. *de Eucharistia cap.* 27. *Baroniũ Tomo* 6. *Annal. Anno* 496. *cap.* 2. *& seqq.* & vt alias interim loculentas rõnes omittamus, illas nuncsatisesseputamus. Primum, quod Gennadius lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 14. Hæc de s. Gelasio scribit; Gelasius Vrbis Romæ Episcopus scripsit aduersus Euthychetẽ grande, & præclare volumen. *Et Anastasius Bibliothecarius lib de Romanis Põtificib in Gelasio, inquit,* Hic fecit libros quinque aduersus Nestorium,&Euthychetẽ, qui hodie in Bibliotheca, & archiuio Ecclesię cõtinẽtur *Hæc illæ,* At Opus istud aduersus Nestoriũ, & Euthychetẽ, quod hic nomine Gelasij ponitur, nec grande, nec præclarũ, nec in quinq; libros extẽsum: sedperbreue nimis existit. Deinde, quia subiecturus testimonia veterũ Patrũ de duabus Christi naturis, ita præfatur, *columna* 566 *E, linea antepenultima dicens,* Catholicorum subiecta testimonia Magistrorum recensita testantur: Atqui inter alia Sanctorum, & Orthodoxorum Patrum testimonia tres affert sentẽtias Eusebij cæsariensis, quem fuisse Arianorum antesignanum a Patribus, & Concilijs conclamatum, certissimum est, & hoc notissimum fuisse s. Gelasio, non est dubium cuius ipse scripta in Concilio Romano publicè damnauerit. Vnde non est verisimile s. Gelasium Eusebij testimonio tanquam Catholici Patris vllo pacto vsurum. Deniq; Auctor huius Operis cum in re tanta testimonia

nia veterum Patrum se colligere profiteatur, Græcorum tantùm adducit, & Latinorum, vnius Ambrosij, & Damasi duntaxat affert, haud sanè fecisset id s. Gelasius, nec omisisset Hieronymum, Augustinum, Leonem, & alios Latinos Patres, quos & notiores, & magis haberet ad manum.

Cuius autem Auctoris sit istud genuinum Opus, altercantur eruditi Canus, & Bellarminus Gelasio Cęsariensi Episcopo tribunnt, *de quo S. Hieronymus lib. de Script. Eccles. c.* 130 Suffridus Genadij Massiliensis esse putat. Verùm coniecturis istis grauiter, & eruditè confutatis Baronius germanũ Operis Auctorem se tandem reperijs se existimauit: nempè fuisse Gelasium quendam Gręcũ scriptorem, qui sub Basilisco Imperatore ad annum Domini 476. floruerit. Indicia ista profert, primum, quia Photius in Bibliotheca prodit ab Gelasio quodam Græco conscriptam historiam de rebus gestis in prima Nicœna Synodo; quæ historia è Vaticana Bibliotheca edita est ab Alphonso Pisano Iesuita in suo Nicœno Concilio, Secundò quia illæ Græcus Gelasius in Præfatione ad prædictam historiam, ait se exagitatum ab Hęreticis Eutichianis, qui sub Basilisco Imperatore inualuerant. Tertiò addit se eosdem Eutichianos disputando confutasse: conueniunt autem ista mirificè cũ his, quæ in hoc Libello de duabus naturis Auctor fermè verbis præscribit, cum ait recentem fuisse ea de re altercationem. Quartò, quia ille Græcus Gelasius plurimum laudat Eusebium Cæsariensem, & Magnificis Orthodoxorum titulis exornat, dealbans Aetiopem: Vnde nihil mirum si in hoc Opere de duabus naturis, eiusdẽ Eusebij testimonia in medium producat Hæc strictim Baronius, quem tu de his latius disserentem adito. Et vt nihil interim omittamus, quod vel coniectura saltim aliqua fulciri queat, si quis contendat, hunc Commentariolum à Græco aliquo, qui Græcorum tantum Patrum sententias collegerit, ex amplo illo s. Gelasij Opere decurtatum, aut sanè breui

Epitome delibatum, non adeo repugnauerim. Nam equidem Ioannes secũdus Epist.ad Auienum, aliosq; Senatores, quæ in hac Bibliotheca proximè ante hunc librum Gelasij ponitur, citat Gelasium ex libro aduersus Nestorium, & Eutichen, quòd testimonium initio huius Libelli extat: & quamuis Gelasiũ non appellet Romanum Pontificem, vt nec Leonẽ, quem etiam adducit, tamẽ non leuis prorsus suspicio est, Ioannem haud producturum in re tanta sententiam Græci Auctoris non ita clarè, aut celebris, & qui Eusebium Cæsariensem laudibus extulisset, preser tim cum non nisi ante 60. annos scripsisset.

colum. 557. D, ibi in textu, contra autem Nestorianos, qui diuidunt naturas in eodem Domini Sacramento, Incarnationis, vnã nostra cõfessione promendam, *in margine adscribe* vel locus est exscribentiũ vitio deprauatus, & pro *naturas*, legendum, *personas*, vel *naturam*, pro *persona*, impropria loquutione vsurpauit, *vide Baronium Tom.* 6. *Annal. Anno Domini* 496. *c.* 12.

Colum. 565. *E, ad verba illa textus,* & tamen esse non desinit substantia, vel natura panis, & vini, &c. *tolle glossam*, Cautè, quia effectum, & proprietatem substantiæ habet, vt alere, & similia, Quia vel diminuta est, vel ambigua; rapi enim potest in sensum hereticum, quasi probet re vera manere in Eucharistia veram substãtiam panis, & vini, quia effectus, & proprietas substantiæ manet, vt nutrire, &c. quę indicant ibi adesse substantiam, *proinde hoc sanum margini affige scholion*, ritè Lector intellige verba Gelasij, substantiam panis, & vini appellat, non ipsam veram substantiam vocat naturam, & essentiam accidentium, quę manent in Eucharistia, & Theologi species vocant, quæ quia vicem, & proprietatem substantiæ induunt in nutriendo, &c.

quo

quodammodo hac etiam rõne substãtia dici queũt. Hũc aũt morem loquẽdi non esse alienũ à Patrib⁹, nec a Gelasio præsertim, *abundè te docebunt Bellarminum lib. 2. de Eucharistia c. 27. Baronius Tomo 6. Annal. anno Christi* 496. *c.* 8. *& seq.*

col. 565. E, *ad verba illa textus*, & certè imago, & similitudo corporis, & sanguinis Christi in actione mysteriorum celebrantur, *dele glossam marginis*, refer ad corpus cruẽtum, & visibile, vtpotè diminutam, *& scribe*, nõ negat Auctor verè, & realiter esse, in Eucharistia, verum Corpus, & Sanguinẽ Christi, sed ait, non solum ipsas species sacramentales panis, & vini esse signa Corporis, & sãguinis Christi, ibi revera existentium: sed etiam ipsum corpus, & sanguinem Domini, vt sunt in Sacramẽto sub illis speciebus, esse signa, seu Symbola eiusdem Corporis, & sanguinis Christi, vt fuerũt in Cruce, representatur enim in Eucharistia mysterium Dominicæ Passionis, *vnde s. Chrysostomus Homil.* 17. *in Epist. Hebræ. ait*, Eucharistiã esse typũ, seu figurã Sacrificij Crucis, cum tamen, & ipsa verum sit Sacrificium, *vide Bellarminum lib.* 2. *de Eucharistia cap.* 15.

Col. 566. E, *ibi in textu*, cũ Sedem Apostolicam vestra dilectio vnanimiter teneat, *locum restitue*, cum fidem Apostolicam vestra, &c. *& ad marginẽ annota*, ante legebatur, Sedem Apostolicã, *sed scribendum*, fidem Apostolicam, *monuit Canus lib.* 6. *de locis Theolog. cap.* 8. *ad* 9. *argumentum.*

In Ioanne Maxentio.

Col. 575 C, in inscriptione Operis, & in titulis paginarũ; vbicũq; dicitur, *Diui Ioannis Maxẽtij*, dele, *Diui* & post inscriptionẽ Operis appone huiusmodi antidotũ, Ioann Maxentiũ, & socios eius Monachos Scythas (quorũ nomina, vt Iustinianus in Epist. ad Hormisdam Papam

Papam testatur, sunt, Achilles, Ioannes, Leontius, Maxentius) fuisse palam Eutychianos perfidos, damnatos à Romana Ecclesia, & ingentes turbas in Ecclesia Catholica excitasse, cum Constantinopoli, tùm Romæ, ex multis relationibus, & Epistolis Legatorum Hormisdæ Papæ, *quæ habentur Tom.* 1. *Epistolar. Romanorum Pontificū, & ex varijs Epistolis eiusdem s. Hormisdæ, illa præsertim ad possessorē Episcopū, apertissimè intelligitur*, profitebantur enim specietenus, se Concilij Chalcedonensis assertores, vt videre est in toto hoc opere, ac potissimum in hac, quæ præfigitur fidei professione, cum re vera fidem Concilij Chalcedonensis arte subdola, ac vafricie hęreticis insita, labefactare niterētur. Sed totam eorum historiam, quod prolixa sit, & hoc loco inseri nequeat, accuratissimè expositam, *lege Tomo* 7. *Annal. Eccles. anno Domini* 519. *cap.* 81. *vsq; ad* 89. & *c.*97. *vsq; ad* 126. *et anno* 520. *c.* 12. *vsq; ad* 28. quocirca omnia, quę hic ponuntur Opera Maxentij cautissimè legenda, nec illis fidendum, cum lateat Eutychianæ hæreseos venenum. Excusandusq; Cocleus, qùi Opera Maxentij sub nomine Orthodoxi Patris primus edidit, si technas & imposturas calidi Eutychiani vir probus, & sincerus non introspexerit, cum Epistolas tempore Hormisdæ Papæ vltro citroque datas, in quibus doli, fraudesque Maxentij, ac sociorum detegebantur ad manum non habuerit, *vide Tomo* 7. *Annal. anno Christi* 519. *cap.* 103. & *anno* 520. *c.* 27.

Colum. 576. *dele glossam marg.* Fidem augeri non posse.

Colum. 577. *in inscriptione illa*, Ioannis Maxentij de Christo Catholica professio, *dele vocem Catholica*, & post inscriptionem ista annota: Totus est Maxentius in hac suæ fidei professione, & in alijs Operibus suis, quæ

H huic

huic Tomo inferuntur, vt propter professionem, & approbationem fidei Concilij Chalcedonensis cõtra Nestorianos, & Eutychianos, adderetur, & stabiliretur hæc propositio. *Christus vnus de Trinitate passus, vel crucifix⁹ est,* quæ licet de se alioquin sanum, & catholicum sensum ferre possit, tamen legati s. Hormisdæ Papę apud cõstantinopolim, ipse s. Hormisdas, & plurimi alij Sancti, & Orthodoxi viri eandem vehementer improbabant, & tanquam nouam, & hæreticam explodebãt, quod in ea sub melle venenum Eutychianum occultaretur. Causas cur eã meritò repudiarent, exhibent tres inter alias Ferrandus Carthaginẽsis Diaconus celebris ei⁹ tẽporis scriptor, *Epist. ad Anatolium Roman. Eccl. Diaconum.* Prima erat nè dicẽdo vnus de Trinitate putaret aliud esse vnum, & aliud Trinitatem. Scđa ne videretur dici diuinã naturã passã. Tertia nè cõciperet, vel filius Trinitatis, vel Deus Trinitatis. *Consule ipsum latius ista explicantem, & epistolas Hormisdæ, & legatorum eius Tomo* 1. *Epistolar. Rom. Põtifi.* insuper quæ accuratè annotat *Baronius Tomo* 7. *Annal. Anno* 519. *capitulo* 85. & 106. & 112. Quamobrem suspenso pede, & sacri iudicio, hæc Opera Ioannis Maxentij tanquam hæretici Eutychiani eò perniciosioris, quo cultoris tibi legenda propone, ne impingas.

Col.583. post inscriptionem illam, eiusdẽ contra Nestorianos capitula, *scribe ista*, Duodecim istos anathematismos, esse illas cõtestationes, quas Monachi Scythæ publicè Romæ affixerant, cum ex vrbe, in qua S Hormisda Pontifice custoditi seruabantur, clam aufugerũt, non prorsus alienæ coniectatur, *Baronius Tomo* 7. *Anno* 520 *cap.* 25. In primo Anathematismo, cum ait; vnam naturam Dei verbi incarnatam. *Nota fraudem hæreticam*, lector est quidem hęc assertio de

se

se vera, & Orthodoxa; natura verbi,vel dininitas est incarnata. *Sic enim locutos cõstat s. Athanasium s. Cyrillum, quos citat s. Ioannes Damascenus lib. 3. de fide capit.*6. *s. Fulgentium quęst.* 2. *ad Ferrandum, Concilium Lateranense sub Martino Primo Canone* 5. *Petrum Diaconũ libro de Incarnatione capitulo* 2. *s. Thomam.* 3. *p. q.* 3. *artic.* 2. *& alios.* Si quidem hunc sensum Catholicum accipit; Natura diuina est incarnata, idest vnita carni, vel quia naturam carnis assumpsit. Cęterum, quia Eutychiani eam propositionem, vnam naturam Dei verbi incarnatam, prauo, & hęretico sensu detorquebant, quasi in Christo non esset nisi vna natura diuina, in quã conuersa fuerit natura humana, nullo pacto ferenda est in Eutychiano homine, qualis fuit Maxentius; nam etiam Dioscorus cum ab Orthodoxis Episcopis se se diuellerit, *dixit in Concilio Chalcedonensi ad finem actionis* 1. *ante action* 2 *Concil. Constantinopol.* Ego autem testimonia habeo Sanctorum Patrum Athanasij Gregorij, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere post adunationem duas naturas, sed vnam naturam Dei verbi incarnatam. En posteriora verba ipsissima sunt Maxentij, priora dolo perfido omisit, vel potius occultauit, quæ tamen intelligi voluit: Eodem pacto Armeni errantes loquebantur, qui tamen nolebant videre Eutychiani,

quas redarguit Theorianus infra colum. 903. *D, quo circa prudenter s. Damascenus Eutychianorum imposturas detegens lin. fidei Orthod. c.* 11. *hæc monuit,*

At quod diuinitas homo facta, aut incarnata sit, aut humanitate se induerit nusquam audiuimus. Illud certè didicimus, Diuinitatem humanitati in vna suarum personarum vnitam esse, &

& Nicetas lib. 3. *Thesauri capit.* 11. *inquit,* Errore non caret si naturam diuinam incarnatam esse dicamus,vel si carnem à natura diuina assumptam fuisse dixerimus. Hæc idcirco ipsi ne fraudibus Eutychianorum Orthodoxis imponeretur, vt in primo suo Anathematismo hic fecit Ioan. Maxentius.

In 3. Anathematismo dolo non carent verba illa; substantialem,siue naturalem vnitatem; indicat post vnionem duarum naturarum in Christo, resultasse vnitatem quandamsubstantiæ, vel naturæ, id est,non nisi vnam naturam,quæ est Eutychiana hæresis.

In eadẽ Anathematismo verba illa; sed substantialem, siue personalem dicit vnitatem; si nõ sunt palam hæretica; sunt tamen absurda, & impropria; docet.n.fides catholica, vnionem duarũ naturarum inChristo subsistentialem, & personalem esse; quia vniuntur duæ naturæ in vna subsistentia, & personalitate verbi, *vide s. Thom.* 3. *p. q.* 2. *art.* 2.

Colum. 586. A, *antè Epistolam S. Hormisdæ ad Possessorem hæc ãnnota.* Cochleus, & nonnulli alij a Ioanne Maxẽtio decepti existimarunt hanc ad Possessorem Epistolam, non esse Hormisdæ, Romani Pontificis: sed ab aliquo eius nomine falsò suppositam. At qui omnes Hormisdæ Epistolas in causa ista Scytharum Monachorum, *quæ habentur Tomo.* 1. *Epistol. Roman. Põtific.* vel leuiter legerit; ex nexu rerum gestarum, ex stylo, ex verborum, sentẽtiarũq; proprietate, ex alijs deniq; certissimis signis, manifestissimè, hanc germanam, acgenuinam esse s.Hormisdæ Epistolam agnoscet, *vide Tom.* 7. *Annal. Eccles. anno* 520. *cap.* 22.

Column. 588. B, *post inscriptionem illam;* Ioannis Maxentij ad Epist. Hormisdæ responsio; *appone huiusmodi antidotũ:* Quàm impudenter Maxentius mẽtiatur, negans Epistolam ad Possessorem esse Hormisdæ Romani Pontificis; quàm impiè

Aucto

Auctorem Epistolæ appellet hæreticum; quàm calumniosè Dioscorum Romanæ sedis Legatum, & Possessorem Episcopum, viros alioqui claros, & Orthodoxos in crimen hęresis Nestorianæ accersat: quantis mendatijs, imposturis, calumnijs, & falsitatibus sit tota hæc eius respõsio referta; qui Epistolas s Hormisdæ, & legatorum eius in causa ista Monachorum Scytharũ, inspexerit, facilè cuncta deprehendet. Et quia nimis longum esset ea omnia hic inserere, & innumeros dolos Maxentij sigillatim enumerare, *adito Lector Tom. 7. Annal. Eccles. Anno Christi 520. capit. 23. & seqq.* vbi omnia exactè exposita reperies. Quocirca quæ in causa Scytharum Monachorum aduersus Epistolam Hormisdæ ad Possessorem Maxentius disserit tamquam mendacia, impia, blasphema, calumniosa, & falsa repudianda iure optimo censentur.

Column. 607. In Inscriptione Dialogi Ioannis Maxentij, Serui Dei Dialogi, &c. *dele* Serui Dei; nam indignus eo titulo pseudò monachus, impostor, & hæreticus Eutychianus. *Idem fiat colum. 619. C, Jn Inscriptione Dialogi 2.*

Column. 619. E, *aufer uotam marginis,* Hæretici cur sanari non possint.

In Vigilio contra Eutychen.

Column. 639. post vitam D. Vigilij Episcopi Tridentini, & martyris, *ista subiunge,* Certissimum est s. Vigilium Episcopum Tridẽtinum, & martyrem, qui inter sanctos relatus est in Romano Martyrologio 26. Iunij, vixisse temporibus s. Ambrosij, & s. Simpliciani Episcoporũ Mediolanensium, & tempora Archadij, & Honorij non excessisse, nã eius acta a Churterio edita disertè affirmant sanctos martyres Anaunenses, Sisinium, Martyrium, & Alexandrum Vigilij tẽpore passos, & Gennadius de viris illustribus capit 37. ait Vigilium scripsisse libellum, & epistolã

cotinentẽ gesta sui tẽporis apud barbaros martyrũ, *Extatque ipsa Epist. Vigilij Episcopi Tridentini apud Lippomanum Tom. 2. & Surium Tom. 3. 29. Maij.* in qua breuiter exponitur martyrium prædictorum Martyrum Anaunẽsium: & ipse satis in eadem epistola indicat, suo tẽpore illos consumasse martyriũ; Constat autem Martyres Anaunenses tẽpore Honorij Impatoris occubuisse, *vt palàm affirmat Romanum Martyrologiũ 29. Maij, & s. Augustinus epist. 158 s. Gaudentius serm. dedicat. Basilicæ dictæ Conciliũ Sãctorum, & Paulinus in vita s. Ambrosij.* Acta sãctorum Martyrum apud Mombritium consignant eorumdem nobile certamen, primo Stilichonis consulatu, qui secundũ veriorem chronologiam incidit in Annum Dñi 400. & Honorij vj.

His accedit, quod Vsuardus in suo Martyrol. scribit s. Vigilium Tridẽ. Epis. passum sub Stylichone Consule, & si nõ de primo, sed de secũdo Stylichonis cõsulatu id capiendũ, incurritis in Annum Christi 405. & Honorij ij. Insuper tẽpori quoq; cõgruit, quod Gẽnadius eam epistola de nece Martyrum Anaunensium a Vigilio Episcopo Tridentino conscriptam refert ad Simplicianum, quem fuisse celebrem illum s. Simplicianum Mediolanensem Episcopum, optimis cõiecturis viri eruditi affirmãt: Sicuti quoq; hunc eũdem fuisse Vigiliũ, ad quem s. Ambrosius libro 3. epist. 24. de institutione Episcopi egregiè rescripsit, æque docti cõsentiunt. Cum igitur ex his omnibus luculẽtissimè demonstretur tempora Honorij Imperatoris, haud superasse s. Vigilium Episcopũ Tridentinum, & Martyrẽ, qui obsecro floruisse potuit tempore Anastasij Imperatoris, qui Imperiũ exorsus est circa Annũ Salutis 490. iuxta veriores fastos? aut quomodo cõtra Eutychen scribere quiuit, qui impiam hæresim propalare cœpit circa extremum Thodosij iu-

iunioris Imperium, ad annos, iuxta certiorem chronolog am, fundatæ Redemptionis 448 cum quando s. Vigilius ob jt, ne dum Eutychetis sed neq; Nestorij exo ta uerat hęresis? Nimium planè perspicuum videtur ostensum, Auctorẽ horum librorum cõtra Eutychen esse non posse S. illum Vigilium Tridẽtinum Episcopum, & Martyrem, de quo diximus; Quin Gennadius, Honorius, & alij cum percensent scripta Vigilij Tridentini huius aduersus Eutychen commentarij nullam mentionem faciunt.

Equidem scriptor huius aduersus Eutychen Operis, videtur cl ruisse sub Imperio Zenonis, & Anastasij, quando aduersus Conciliũ Chalcedonẽse, & epistolã s. Leonis ad Flauianũ grauissimę cõcitatę sunt turbę *vt apparet ex fine libri* 3. *& initio quinti infra column.* 660. *C,D*, Quod si quis asserat alium Vigilium Episcopum Tridentinum, & Martyrem diuersum ab illo superiori, vixisse sub Anastasio, qui contra Eutychen scripserit, vt manifestè refelli nõ poterit, cum id non sit factu impossibile, & sæpe contigerit in eadem Ecclesia diuersis temporibus plures eiusdem nominis extitisse Episcopos: ita nullo certo Auctore, aut probabili coniectura id astrui queat.

Quærendus igitur alius Vigilius, cui hic contra Eutychen commentarius tribui possit: & verò multos licet reperire Vigilios, qui intra centenarium annorum à morte s. Vigilij Tridentini Episcopi, & Martyris, vel paulò post vixerint, & aduersus Eutychen scribere rectè potuerint. In Cõcilio Agathensi in Gallia sub Consulatu Messalo Anno Domini 506. celebrato, subscriptus habetur quidam. Vigilius Episcopus. Circiter eadem tempora vixisse s. Vigiliũ Episcopum Brixianum, septimum a s. Philastrio eiusdem sedis Antistite, compertũ habetur, de quo agit Romanũ Martyrologium 26. Septembris: Meminit, & Cassiodor. lib. 1. diuinar. lect. cap. 9. cuiusdã Vigilij Africani Episcopi, qui commentaria in Apocalypsim

Idei

ediderit: sed & Gennadius capit. 15. refert Vigilium quendam Diaconum com posuisse regulas Monacho rum. An verò alicui ex istis, vel potius alteri cuiuis Vigilio hoc opus contra Eutychen ádscribendũ sit, haud potest certo statui. Hæc igitur hoc loco op portunè annotata sunto, qui vberiora de his cupit, *adeat. Tom. 5. Annal. Ecclesiast. Anno Christi* 400. *& notas ad Roman. Martyrolog.* 26. *Iunij*, vbi omnia ista summa cura elucidantur.

In Iona Aurelianensi.

Colum. 687. ante præfationem Ionæ Aurelianensis Episcopi in suum Opus, *affige istiusmodi antidotũ*, Non te lateat candide lector Ionam hunc magni nominis scriptorem, vnũ fuisse de Theologis illis, seu Episcopls Gallorum, qui etsi cõtra Iconoclastas validè propugnarent sacras Imagines non esse frangendas, vel exurendas, aut quoquo modo delendas: sed seruandas in templis, & locis sacris ad ornatum, & historicam instructionem fidelium: at tamen errore peæpostero existimabant, nullum illis religiosum honorem, aut venerationem, ne dum cultum latriæ vni Trinitati debitum: sed nec vllam quoquo modo adorationem tribuendam. Pariterq; inuehebantur acerrimè in secundum Concilium Nicænum ab Ecclesia Romana approbatum, cui falsissimè, & mendacissimè impingebant, ipsum definisse imagines eo cultu, qui soli diuinitati tribuitur esse adorandas: ob id quæ œcumenicum istud Concilium repudiabant; cum tamen Concilium multo secius definisset; Imagines quidem nedum retinendas: sed etiam adorandas; non tamen ea adoratione, quæ Trinitati defertur, vt ex actis eiusdem Concilij, quę extant, & Epistolis Hadriani Primi Romani Põtificis manifestissimè liquet. Addebant insuper illi Gallicani Doctores, quod etsi Imagines Christi, & sanctorum nullo pacto essent adorandæ, Imagini tamen Crucis Christi veneratio-

nem,

nem, & adorationem esse impendendam. Equidem plerosq; Galliarum Episcopos, & insignes Theologos in his, quos prædiximus circa adorationem Imaginum erroribus esse versatos, qui gesta in Cõcilio Francofordiensi sub Carolo Magno, & in Synodo, seu collatione Parisiensi sub Ludouico Pio probè tenuerit, facilè agnoscet. Sed audiamus Anastasium s. Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarium, qui in præfatione secundæ Nicænæ Synodi à se è Græco in Latinum conuersæ, aduersus eosdem Gallos Doctores, ista ad Ioannem VIII. Romanum Pontificem, declamat. Quæ enim super venerabilium Imaginem adoratione præsens synodus, Nicæna, docet, hæc & Apostolica Sedes vestra, sicut nonnulla conscripta innuunt, antiquitus tenuit, & vniuersalis Ecclesia semper venerata est, & hactenus veneratur, quibusdam dumtaxat Gallorum exceptis, quibus vtiq; nondum est harum vtilitas reuelata. Aiunt nanque quod non sit quodlibet opus manuũ adorandum: quasi non sit codex Euangeliorum opus manuum Hominum, quem quotidie osculãtes adorãt. Venerabilior canis, quem non esse opus manuum hominum proculdubio non negabunt. Similiter, & forma sanctę Crucis, quem se adorare omnes vbique Christiani fatentur: In quo videlicet cõsiderare libet, quia si quamlibet Crucem auream, aut argenteam, aut ligneam adoramus, quæ vtique non eadem est ipsa Crux, in qua salus nostra patrata est; sed figura, & imago eius; quare non adoremus figuram, & imaginem eius, qui eandem salutem operatus est in medio terræ? Venerabilior namque est, qui salutem operatus est, ac per hoc magis est adoratione digna imago Christi salutem operantis, quam imago Crucis salutem tantummodo baiulãtis. Hactenus Anastasius.

Porrò in hac ipsa Gallorum Theologorum circa imaginum adorationem errantium classe fuisse Vuaifridum Strabonem,

ex libro eius de rebus Ecclesiast. cap. 8.*liquet.*

Item

Item Hincmarum Rhemensem Episcopũ, ex his, quę contra Iandunensem Episcopum scripsit cap. 20. manifestè constat: et multos alios, quorum nomina expressa extant in Synodo illa Parisiensi sub Ludouico Pio: Cæterum præcipuum huius erroris antesignanũ fuisse hunc ipsum Ionam Aurelianensem, qui è Parisiensi Synodo ea de causa missus sit legatus à Ludouico Pio ad Eugenium Papam, vt in actis eiusdem Synodi refertur qui librũ primum, & fm Ionæ attentè legerit, facilè dep̄hẽdet, *lib.* 1. *colum.* 692. *A, ait,* Picturas Sanctarum rerum gestarum, quæ non ad adorandum: sed solummodo (teste B. Gregorio) ad instruendas nesciẽtium mentes, in Ecclesijs sunt antiquitus fieri permissæ, *&* *columna* 699. *A*, Sinantur a te imagines Sanctorum, & historiæ quæq; Sanctorum, non vt adorentur: sed potius vt quandã pulchtitudinem reddant, & quarundam præteritarũ rerum memoriam sensibus imperitorum ingerant, in Ecclesijs dipingi. Creaturam verò adorari, eiq; aliquid diuinæ seruitutis impendi, nefas ducimus. Verum vt plenius mentem Ionæ percipias, attentius inspice, quæ colum. 705. A, B, C, D, E, disserit, & clarissimè inuenies ipsum nullam, nedum latriæ, adorationem sacris Imaginibus reddendam sentire: inuehique vehementius in Orientales, haud dubiè Nicænam Synodum secundam sugillantem, vt etiam alibi sæpius.

Quocirca etsi Ionas laude dignus extiterit, quòd aduersus Iconomachos sacras Imagines demoliẽtes, strenuè veritatem catholicam de retinẽdis, & conseruandis Imaginibus propugnauerit, at in eo meritò reijciendus, quod nullam sacris Imaginibus adorationem, aut venerationem deferendam existimauerit, qui fuit error nonnullorum Gallicanorum magni nominis Theologorum, vti prædiximus.

Ob id scripta ista Ionæ magno cum iudicio, & cautè legenda. Verum quia tota hæc historia de concilio Francofordiensi, & collatione Parisiensi, atque

ple

plerisque Gallicanis Scriptoribus eo errore implicitis de nullo pacto adorandis sacris Imaginibus, magnis ambagibus,& difficultatibus innexa, & colligata hactenus mansit, vt opportuerit in dissoluendo, vel potius rumpendo nodo nobilia ingenia recentiorum desudasset, *vt Alani Copi Dialogo* 4. *capit.* 18. *&* 19. *Dialogo* 5. *capit.*12. *&*13 *Laurentij Surij Tom.* 3. *Concilior. Præfatione ad Synodum Francofordiens. Gilberti Genebrardi in Cronographia. Roberti Bellarmini libro* 2. *de Concilijs capit.* 8. *ad* 14 *Argument. & lib.* 2. *de Imaginibus cap.*14.*Francisci Suarez Tom.*1.*in* 3.*p disput.* 54.*Sect* 3. *& aliorũ*, tu tamen disertè Lector totius causæ statum,& rei gestę narrationem, insigni cum primis diligentia elucidatam, & accuratè explicatam, *reperies Tomo* 9. *Annal. Ecclesiast. anno Christi* 794. *capit.* 39. *& seqq. & anno* 825. *capit.*1. *& seqq.*

Lib. 3. *de cultu Imaginum col.*749. *C, ibi in textu ;* qui in me credunt, ab omnium Euangelistarum dictatione alienissimus, &c. *scribe in margine*, fallitur Ionas, cum ea verba, qui in me credũt, disertè habeat, *Matthæus cap.* 18.*vers.*6.

*Colum.*753. *E*, nec tamen credendum est, vel istos percipere prædecessorum dignitatem,&c. *appone in margine*, duo hic affirmat Ionas à sincerè doctrinæ sensu aliena: Primùm iniustos Sacerdotes carere dignitate, & potestate sanctis Prælatis attributa: Alterũ, Prælatos iustos eandem postestatẽ iurisdictionis, quam, dũ viueret, habebãt,retinere quoq; post mortem. Primũ est hęresis Hussitarum damnata *in Cõcilio Cõstãtiensi sess.* 15.*in art.*22.*&* 30. *Ioãnis Hus, & in Concilio Trident.sess.*4.*sub Iulio* 3.*Canone* 10. *vide Thomam Vualdẽsem Tom.* 1. *lib.* 3. *cap.*81. *& seqq. & Alphonsum de Cast.lib.*12.*aduersus Hæreses cap.Potestas,* se-

secundum verò pugnat cum Placitis Theologorũ, qui docent potestatem Ordinis, idest, Characterem manere in beatis : non tamen potestatem iurisdictionis ; quam hic in vita habebant. Iudiciaria. n. potestas, quę Apostolis in vniuersali Iudicio tribuetur, noua erit, & alterius rationis ab illa, quàm, dũ viuerent, habuerunt.

Colum. 758. *E, ibi in textu,* verum quidem esse fatemur, &c. *scribe in marg.* cautè lege, & regreditor ad Scholium col. 752. E.

In Fausto Regiensi Episcopo.

Col. 759. in titulo paginę, D. Fausti, *dele,* Diui, & litt. D, post inscriptionem libri Fausti de Creaturis, *ista adiunge*, agnoscit hunc librum tanquam genuinum Fausti fœtum : Gennadius in Cathalogo virorum Illustrium, cum Fausti lucubrationes recẽsens ait : Legi eius, & alium libellum aduersus eos, qui dicunt esse in Creaturis aliquid incorporeum. In quo diuinis testimonijs, & Patrum confirmat sententijs, nihil credendum incorporeũ præter Deum. Hæc illæ: sed est sedulò obseruandum scripta Fausti damnari omnia à S. R. Ecclesia, *auctoritate S. Hormisdæ Papæ in Epistola ad Possessorem Episcopum, & s. Gelasij Primi in Concilio Romano,* quin fuit in hoc manifesto errore Faustus, vt Angelos, & Animas hominum esse corporeos existimauerit: aduersus quẽ tres luculentos libros cõposuit Claudian⁹ Mamertus Viennensis Presbyter s. Mamerti Viennẽsis Epi frater germanus, eximiè laudatos à s. Apollinari, *Sidonio libro* 4. *Epist.* 3. *vide s. Thom.* 1. *p. q.* 50 *articulo* 1. *& q.* 51. *articulo* 1. *q.* 75. *artic.* 1. *&* 3. *eiusq: Interpretes,* qui copiosè disserũt, quanam nota inurenda sit ista sententia Fausti, quidã errorem in fide censentib.,

alijs

alijs temerariam opinionem iam hoc tempore esse existimãtibus. initio libri vafre nimis sententiam quandam Origenistarũ, nempè Globos syderum comparatos esse Spiritus, quã s. Hieronymus Epist. 27. aduersus Ioannẽ Hierosolymit explodit impostor ipse Faustus nomine s. Hieronymi citat.

In Claudiano Mamerto.

Pag.763. in titulo paginę, & in duabus Inscriptionib. Operis, ac deinceps in titulis paginarum, *cum scribitur*, Claudiani Mamerti Episcopi Viennensis, *rescribe semper*, Presbyteri, & post inscriptionem ante librum primũ, ista annota: Nullus antiquorum Scriptorum hũc Claudianum fratrem germanum s. Mamerti Viennensis Episcopi, appellat Episcopum Viennensem, *Gennadius in Catalogo capit.*83. *s. Ado in Chronico s. Sidonius Apollinaris libro* 4 *Epist.* 11. Presbyterum tantũ vocãt. Addit Sidonius fuisse Vicarium fratris in administratione Viennensis Ecclesiæ: atq; ante s. Mamertum vita functum idem Apollinaris in Epitaphio eiusdem Claudiani, quod ad Petreiũ misit, affirmat fuisse virum doctrina, eloquentia, & sanctitate præclarum, ex Epistolis s. Sidonij, quæ ad finẽ operis Claudiani hoc Tomo inseruntur, & ex illa ad Petreium lib.4. Epist.11. apertè monstratur, *plura de eo in Annal Ecclesiast. Tomo* 6. *anno* 490. *cap.* 33. *& seqq.*

Lib.1. col. 779. A, *ibi in textu*, Angelicis coequanda corporibus, &c. *affige in marginem scholium*, Claudianus esse videtur in ea opinione, Angelis naturaliter inesse corpora quędã tenuia, & spiritualia, in qua sententia fuisse plerosq; veterũ Patrum nimis compertũ habetur, *vide Sixtũ Sẽnens. lib.* 5. *Biblioth. Annot.* 8. *et Ascanium Martinengum in glossa Genes pag.*201. *& seqq.* Verũ eam sententiã iam hoc tẽpore absq; temeritatis nota adstrui

nõ posse docẽt Theologi. *Consule s. Thomam* 1. *p. q.* 59. *art.* 1. *& q.* 51. *artic.* 1. *eiusque interpretes*, Quocirca etsi lapsus iste Patribus quibusdam cõdonandus; neutiquam tamen in prȩiudicium præpostere opinionis hac in parte Patrum auctoritas adducẽda. Nec desunt, qui Patres in bonum sensum reuocare conentur, eos corporeitatem in Angelis nihil aliud metaphoricè intellexisse, quàm compositionem ex potentia, & actu; & recessum quendam à summa illa, & purissima Diuinȩ naturæ spiritualitate.

Columm.793. A, *expunge notam marginis*: Mathematica noxia col. 797. E, *restitue notam marginis*, Pytagoras nihil scripsit.

Col. 809. E, *tolle glossam*, Sãctis Patribus quatenus credendum, *& ad verba illa textus*; Quapropter eatenus diuinarum tractatorib. scripturarũ, &c. *appone ad marginem*: Quãta verò sit auctoritas Patrum in doctrina Theologica, abundè te docebunt *Melchior Canus lib.* 7. *de locis Theologicis per totum Dominicus Bañes* 1. *p. q.* 1. *art.* 1. *Dubio* 5. *& alij.*

Lib. 3. col. 821. E, *ibi in textu*, Satis, vt arbitror, pater Beatos Angelos, &c. *appone ad marginem*: Hæret semper Claudian⁹ in eadem sententia Angelos corporeos esse; *Cautè ergo legendus s & consulendum superius Scholion col.* 779. *A*,

In Faustino Schismatico.

Col. 839. in titulo paginæ Faustini Episcopi, *lege*, Presbyteri. Et post prȩfationem ex Gennadio, *ista adde*, Hic est Faustinus ille Diaconus, seu Presbyter, qui vna cũ Marcellino Presbytero accerrimè tutatus est schisma Vrsicini aduersus Damasum Romanũ Pontificẽ, scripsitq; pariter libellũ ad Theodosiũ Imperatorem pro suarũ partium schismaticarũ assertione, qui adhuc extat. Quocirca, etsi in Opere isto aduersus Arianos sensus Catholicæ fidei cõcordes prȩseferat; at Auctorem

ctorem, vtpotè schismaticũ, & ab Ecclesiæ Castris extorrẽ, nullo loco, & auctoritate habendum, satis quisq; intelligit. De Schismate porrò Vrsicini, eiusque antesignanis Marcellino, & Faústino plura exhibebit tibi, *Quartus Tom⁹ Annal. Ecclesiasticor.*

In Fausto Episcopo Rhegiensi.

Col.875. In inscriptione Operis Fausti cum dicitur, Fausti Episcopi de Gratia Dei, & humanę mentis libero arbitrio, Opus insigne; dele, *Opus insigne*, Post vitam Fausti ex Gennadio, *ista adiunge*, Gennadius (quem cõstat, cum hæc scriberet fauisse plurimũ Semipelagianis, eosq; in suo illo libro de Viris illustribus plerunq; laudibus extulisse) Opus istud Fausti de Gratia, & libero arbitrio appellat egregium, quod etiam mirum in modum laudasse reperitur s. Sidonius Apollinaris lib.9. Epist. 9. Sed viro sancto, atq; sincero nondum compertæ fuisse videbantur thechnę, & imposturę Fausti. Certissimũ enim est Faustum fuisse Semipelagianorum antesignanum, & scriptionem istam eius hic positã, multis Pelagianorum errorib. refertam. *Id quod disertè annotarũt s. Jsidorus lib. de viris Jllustribus, cap.* 14. *s. Ado Viennensis Episcopus in Chronico Anno Domini.* 492. Scripserunt aduersus hoc Fausti Opus de Gratia Dei ex professo s. Cæsarius Arelatẽsis Episcopus, s. Fulgentius Ruspensis Episcopus, s. Alcimus Auitus Viẽneusis Episcopus, Petrus Diaconus; Et ex Hęreticis, Ioannes Maxẽtius. Porrò s Gelasius Primus in Decreto de libris sacris, Fausti Opera omnia inter apocrypha reijcit. s. Hormisdas etiam Roman. Põtifex Epistola ad Possessorem Africanum Episcopum hęc ait. Hinc verò quod vos de Fausti cuiusdã Galli Antistitis cõsuluisse literis indicastis, his sibi rñsum habeãt; Neq; illũ, neq; quẽquã, quos in auctoritatẽ Patrum nõ recipit examẽ catholicæ fidei; aut Ecclesiasticę disciplinæ ambiguitatẽ posse gignere,

aut religiosis præiudicium comparare. Tantũ ille. Vt ex his plenè perspectũ habeas,quã cautè scripta ista Fausti sint tibi perlegenda, in quibus in errores multos Pelagiani dogmatis plerumque offendes. Si eos aues collectos inspicere: *Consule Ioannem Maxẽtium in responsione ad Epistolã Hormisdæ Papæ ad Possessorem, quæ superius hoc* 4. *Tomo posita est.*

Sciendum tamen Epistolam hãc Fausti ad Lucidũ Presbyterum, approbatam tot Episcoporũ snbscriptione in Concilio Arelatensi; Et EpistolamLucidi Presbyteri ad Episcopos cõgregatos in Synodo Lugdunẽsi,quæ ambæ Operi Fausti prȩmittũtur, sanas esse, atq; Catholicas, iudicio duarum Synodorum confirmatas. Neutiquam tamẽ vllus ob id existimet ab vtroq; Cocilio ap,pbatos tres libros Fausti de Gratia, vt ipse mẽdaciter innuere videtur in ea, quȩ hic subijcitur Prȩfatoria Epistola ad Leõtiũ EpiscopũForoiuliẽsem. *Consule plenius de his omnibus disserentem Baronium Tomo* 6. *annal: Ecclesiast. Anno Christi* 490·

In Theriano.

col. 929. in prima marginis nota vbi dicitur, Hircanus est à noro Christo, &c. *restitue*,Hic ann⁹ est, &c.

col. 930. post inscriptionem illam: Tum per legentes, ad eum locũ venimus vbi scriptũ, &c. *appone Scholium*, Genebrardus lib 4. Chronographiȩ pag. 609. vindicat Armenios ab errore Monophysitarum, & Theorianum; Nocetamq; carpit, quod sanam Armeniorum mentem non pereeperint. Tu illum consule, qui tamen in hac re non penitus nobis probatur.

col. 955. E, ad asteriscũ*vbi in textu dicitur Fullonis, *& ad marginẽ scribitur*, Cognomen Alexandrini Episcopi, &c. *lege*, Antiocheni. Quis enim nescit Petrum Gnaphæum, idest Fullonem, Antiochenum, non Alexandrinum fuisse Episcopum?

colum.958.B, *dele glossam*, Hoc est repræsentatur in sacra cęna mactatio Chri sti. aut adde; mactatio cruenta Christi in Cruce. Nam verè Christus in cę na mactatur; ne dum eius mactatio repręsentatur.

In Gregentio.

col. 983. C, *glossa margini*, Hæc prophetia quemadmodũ impia sit, Euangelica narrat historia, *restituatur*; quemadmodũ im pleta sit, &c. alioqui sen sus, & sententia est blasphemia.

In Hieronymo à S. Fide.

In fine libri 2. col. 1093. D, in Peroratione Operis linea 1. cum dicitur; Hic li ber sacratissimus, *lege*, vtilis; Et lin. 4. hoc Opus sacrum, *lege*, vtile.

In Dialogo ss. Basilij, & Gregorij.

col. 1093. E, *post notam marginis adiunge*, Sed cautè ista lege, nã vt Theo logi non admittũt in Tri nitate prius, aut posterius ità abhorret à more loquẽ di eorũ dicere primã, & secundam causam in diuinis.

In Rustico Diacono Cardinali.

col.1099.in titulo pagiuæ, in Inscriptione Operis, ac deinceps in titulis paginarum,cum dicitur,D.Rustici *dele*, Diui,vel Domini. *Et post præfationẽ Mar garini, ista adiunge*, Hic ille est Rusticus s. Ro man. Ecclesiæ Diacon9Car dinalis,qui vna cum Sebastiano Diacono item cardi nali, atque alijs clericis ob intempestiuam,& in oppor tunam trium capitulorum ab ipsis susceptam defensionem, fœdo schismate à communione Vigilij Romani Pontificis se diuulsit; Quem in schismate diù pertinacem, cum Vigilius patienter ad resipiscẽtiam expectasset tandem proteruum, & contumacem damnationis sententia ferijt: graduque Diaconatus deieeit: Extat ipsum exauctorationis Decretum à Vigilio promulgatum, *Tom. 1. epist. Rom Pontificum epist. 5. Vigilij*, Cui9 hic partẽ citauit M - garinus. Quocirca Auctar

rem o-

rem huius Operis schismaticum nosce Lector ; Itē q; scito opus istud Rustici no haberi integrum; nam infra col. 1157. A, pollicetur se in fine suæ lucubrationis scripturum de Theodoro Mopsuuestheno, & Epist. Ibæ, & Theodoreto, quæ erat causa Trium Capitulorum; cum tamē hæc ipsa Disputatio nō extet in hac Scriptione, ab aliquo fortasse præcissa, quod in eum suum schisma, quod causa trium Capitulorum induerat, validè stabiliret aduersus Vigilium Rom. Pontificem. At de Rustico Diacono Cardinali pleniorem historiam habes *Tomo* 7. *Annal. Ecclesiastic. anno Christi* 548. *&* 550. De cuius opere ibidē istud affigitur iudiciū: Demptis autem ex libro isto contra Aceph. spinis, quibus ager fertilis abundabat, & vepribus quibus in angulo siluescebat, excisis quæ remanserunt, viro quidem docto sunt digna, *Hæc ibi*, Vbi etiā optima coniectura putatur hoc opus scriptum ad Sebastianum Rom. Ecclesiæ Diaconū Cardinalem : Rustici in Collegam ; eiusque nomen substractum, ne quē mentio schismatis offenderet. Id quod ex ipsa Rustici in suam disputationem præfatione facilè potest deprehendi illis verbis; Memento Christianum te esse, atq; Diaconum, &c

Colum. 1162. *A, dele notam;* Spiritus sanctus non eodem modo procedit à Patre, & Filio, *D. Thom. in quæst. de Potentia Dei*, *q* 10. *art.* 4. *ad quintum.* Et col. 1161 E, *ad verba illa textus*, Vtrum verò à Filio eodem modo quo à Patre procedat nondum perfectè habeo satisfactū, *appone ad marginem*, Simpliciter dicendum est Spiritum sanctum eodem modo procedere a Patre, & Filio, cum sint vterq; vnum simplicissimum principium Spiritus sancti: at vtrunque dici potest, Spiritum sanctū non eodem modo procedere a Patre, & Filio, quia hoc quod est spirare Spiritum sanctum; Pater non ab alio habet, Filius autem habet à Patre; Vnde dicitur Spiritus sanctus procedere à Patre per Filium. *Vide S. Thomam de Potentia*, *q* 10.

q. 10. *art* 4 *ad* 2. *&* 1. *p. q.* 36. *art.* 3.

In Tatiano Assyrio.

Columna 1245 post præfationem ex s. Hieronymo in Tatianum, *adde ista,* sed de Tatiano multa quoque inuenies apud Tertullianum de præscriptionibus cap. 52. Clementem Alexandrinum lib. 3. Stromatum, & lib. 2. Pedagogi capit 2. ad finem s. Philastriũ lib. de hæresibus, hæresi 1. post Apostolos s. Augustinum lib de hæresibus c. 25. Theodoretum lib. 1. Hæreticarum fabularum; Sanctũ Ioannem Damascenum libro 6. de hæresibus, qui omnes, eum inter hæreticos numerant; & hæresis Ecratitarum Principem suisse produnt. Cæterum hoc opus aduersus gentes, quod hic ponitur, præter s. Hieronymum, plurimũ etiam laudat Origenes libro 1. contra Celsum. Vtcunque sit, quia scriptio est Auctoris damnati, cum iudicio, & cautè legenda; nam insunt in quæ lector pius possit, ni moneatur, impingere.

Columna 1252. A, ibi in textu: Quin etiam dæmones ex materia cõcreti &c. *scribe in margine,* Cautè lege; nam Tatianus perperam videtur sentire dæmones ex materia constare, eisque inesse sensum libidinis, aliarumque materialium affectionum, quæ sententia iam nunc à Theologis temeraria censetur.

Colum. 1252. C, *dele notã,* Anima Dei beneficio est immortalis, *& ibi in textu,* Non immortalis est anima ò Græci, &c.

Ad marginem affigatur, Perspicuus error Tatiani existimantis humanam animam suaptè natura non esse immortalem, nisi Dei beneficio: nisi intelligat non esse naturá sua immortalem, hoc est a se absque eo, quod à causa efficiente alia pendeat, vt Deus; cum & ipsa natura animæ alioqui immortalis, lata loquendi forma dici possit Dei beneficium; nam Deus Auctor cuiusque naturæ. Peius quod subdit animas impiorum simul cum corpore interire, resurgere autem postea in consumatione mundi eternum

num cruciandas , quæ est hæresis manifesta .

In s. Gregorio Iliberitano.

Col. 1271. C, in inscriptione Operis, & deinceps in alia inscriptione colum. 1273. *scribatur semper*, Sancti Gregorij Iliberitanæ &c. post præfationem ex Honorio, *ista adiunge*, Ita quoque interitum Osij retulit s. Isidorus lib. de viris illustribus , & alij ; ceterum eiusmodi de morte Osij narrationem acceptã è putido , & cænoso fonte, nempe ex lib. Marcellini presbyteri , & schismatici ad Theodosium: potiorẽq; multo esse fidẽ s.Athanasij epist. ad solitarios, & aliorũ Patrũ qui docent Osium facti pœnitentem Orthodoxum , & persanctè obijsse , *eruditè ostenditur in Annalibus Ecclesiasticis tomo* 3. *Anno* 357. *capit.* 25 . *&* *seqq. quibus* , *&* *Posseuinus in apparatu ad sacram Bibliothecam*, *&* *ferè omnes assentiuntur.*

Colum. 1273. post inscriptionẽ Operis ista adde, *Baronius tomo* 4. *Annal. Anno* 388. *capit.* 100 : Dubitat num errore in hac inscriptione positum si nomen Placidiæ , & potius dicendum sit , ad Gallam Augustam ; hæc enim fuit vxor Theodosij Magni , quam Theodosius illis fermè tẽporibus, quibus s.Gregorius hunc commentariũ scripsit , in vxorem duxit. Galla autem Placida huius Gallæ , & Theodosij filia tunc, vel non dum nata erat, vel nimium infans, ac lactans erat . Et verisimile est s.Gregorium potius ad Gallam matrem Placidiæ Theodosij coniugem scripsisse, quod ipsemet Auctor initio statim Operis affirmet , illam ad se scribere dignatam ex persona hæreticorum, quod in infantulã Placidiam competere nequit , deinde Galla mater antidoto isto Gregoriano aduersus Arianismum indigebat, quod filia fuit Iustinæ vxoris Valẽtiniani maioris , fœminæ Arianismæ, & ab eadem in Arianismo educata. Ipsos tu Annales adito.

Porrò

Porrò s. Gregorium primum austero quodã zelo noluis se communicare Arianis quantumuis pœnitentibus, atq; Luciferiano schismati inhæsisse, postmodũ vero catholicæ Ecclesię nextu charitatis coniunctum san ctitate, & doctrina euasisse clarissimum innumeris San ctorum Patrum elogijs ce lebratum in eisdem Annalibus copiosè exponitur, *tom.* 4. *anno Christi* 371. *cap.* 121. *& seqq. & anno* 388. *cap.* 96. *& seqq.* Conseruat Gregorij memo riam sanctitatis laude insignem Romana Ecclesia in Romano Martyrologio, reliquorum Diuorum natali tijs insertam 24. Aprilis.

In Gennadio scholario.

Col. 1339. *post inscriptionem Operis ista appone*, Annotauit Posseuinus in Apparatu ad sacram Biblio thecam, huic Operi Gen nadij quædam inesse obser uatione digna: primum, quod sacræ Triadis personas vocat idiomata, seu proprietates: Alterũ, quod nusquam meminit processionis Spiritus sancti a Filio. Illud primum excusat, quod barbaro Mahometano rudi ita loquendum è præsentis causæ occasione fnerit, ne plures Deos in Trinitate conciperet. In secundo verò putat libellũ hunc Græculornm fortè quorundam audacia corru ptum ea parte detracta, vbi de Spiritus sãcti processione à Filio sermo erat. Verum disertè nimis hoc in ipso libro processio Spiritus sancti asseritur, *colum.* 1347. *C, D,*

In expositione pro concilio Florentino.

col. 1355. D, *tolle notã marg*. Filius principiũ essentiæ Spiritus sancti, *& scribe*, non admittunt Theologi hanc locutionem Filius est principium essentiæ Spiritus sancti, nam essentia di uina, quæ est in Spiritu san cto, non habet principium: sed Gennadius Orthodoxus alioqui tantum vult asserere, Spiritum sanctum habere à Filio tánquam à sui principio essentiam diuinam.

Col 1371. A, *tolle notã marg.* Est hic Auctor vnus ex trecentis Patribus in Niceno: Nam certum est s. Hilariũ non interfuisse Concilio Nicæno: Etsi s. Athanasius adfuit, non erat ipse tunc nisi Diaconus, non vnus ex 318. Patribus; cum ibi adesset s. Alexander Episcopus Alexandrinus.

Tomo V.

In prima Operis inscriptione lin. 3. pro, *Sanctorum*, scribe, *veterum.*

In inscriptione Indicis lin. 3. pro, *Sansti*, scribe, *veteres.*

In Indice Auctorum pag. 1. lin. 1. *post illud*, Discipulus fuit, *adde*, falsò adscripti libri 3.

Lin. 8. D, Saluiani, *dele*, Diui, lin. 29. Sancti Isaaci Syri, *dele*, Sancti, pag. 2. lin. 6. *post illud*, cap. 38. Genes. *adiunge*, sed esse librum apochryphum, & fabulosum, initio eius Operis annotabimus, lin. 7. s. Sixti II. ex Atheniensi Põtificis Maximi, & martyris sententiæ &c. *Omnia tsta deleantur, & scribatur*. Xysti Pithagorici Philosophi Ethnici sententię, Interprete Ruffino, &c. *lin.* 11. *post verba illa*, verè Christianum, *adde*, quæ tamen omnia esse pseudepigrapha in fronte eius Operis obseruabimus, lin. 12. s. Antonij Melissæ, *dele*, Sancti, eadẽ lin. *dele verba illa*, Conrado Gesnero, & Ioanne Ribitto interpretibus; nam sunt hi duo hæretici primæ classis, lin. 22. D, Ferrandi, *dele*, Diui, lin. 29. S.P.N. Euagrij, *dele*, S.P.N. lin. 31. D. Dacriani, *dele*, Diui, linea 39. *lege expressè*, Domini Basilij.

In Herma.

Colum. 13 post inscriptionẽ Operis Hermæ, *affigatur istiusmodi antidotus*, Dubitandum nullo pacto, est libellum hũc Pastoris, vt modo scriptus habetur, ab Herma Pauli discipulo non esse conscriptum, cum & hæresibus, & fabulis sit oppletus, eum s. Gelasius in Romano Concilio inter apochrypha scripta

pta abjicit. Item & s. Prosper lib. contra Cassianũ cap. 30. nullius auctoritatis esse pronunciat. Verisimile est ab hæreticis deprauatum, *Consule Annales Ecclesiasticos Tomo* 2 *Christi Anno* 159.

col 13. C, *Expunge notam marginis*, Dilectio mundi est ex fidelitate.

Visione 2 colum. 15. C, *ad verba illa textus*, etiam nunc si peccauerit aliquis non habiturum illum salutem, *adfige margini*, Cautè lege, nam Auctor Nouatianum dogma probare videtur, non esse secundam pœnitentiam, hoc est, si semel quis post Baptismum peccet, posse pœnitere, non autem si subinde peccet, illi prodesse pœnitentiam, quæ est hæresis manifesta.

Visione 3. colum. 20. *ad verba illa textus*, Et tunc illis continget transferri de pœnis, si ascenderint in corda, &c. *annota in margine*, Cautè lege; nam perperam existimare videtur in Purgatorio locum esse merito, & demerito, nec ibi adesse salutis certitudinem, quorum primum est hęresis manifesta, secũdum verò temerarium, & à communi Theologorũ sensu dissentiens, *vide post alios Bellarminum libro* 2. *de Purgatorio, cap.* 2.3 4.5.

Lib. 2. mandato 4. columna 26. A, *ibi in textu*, Seruis enim Dei pœnitentia vna est, *scribe in margine*, Obtrudit Auctor errorem de vnica pœnitentia, acceptum ex hæresi Nouatianorum.

Eadem colum. D, *in textu*, Audiui à quibusdam Doctoribus &c. *scribe in marg*. Cautè lege; nam videtur negare pœnitẽtiam ijs, qui post Baptismũ lapsi sunt, & littera E, *ad verba illa textus*, & ideo dico tibi, quod post &c. *adscribe margini*, Cũ iudicio lege ista; nã Auctor iterũ, atq; iterum inculcat errorem Nouatianum de vnica pœnitentia.

Mandato 6 colum. 28. D,E, *dele duas illas notas marginis*, Genij duo in homine;

ne; Genius ęquitatis qualis sit, *& scribe*, Vtitur Auctor toto hoc sexto mandato voce Genij gentilica pro nomine Angeli.

col. 29. A, *in nota marginis*, Angelus iniquitatis, &c. *lege*, pro, Genius iniquitatis.

Lib. 3. similitudine 6 colum. 42. C, ad finem, *ibi in textu*; Ijs ergo non est per pœnitentiam regressus ad vitam; *scribe in margine*; Cautè lege, nam redit sępius ad Nouatianum errorem de vnica pęnitentia.

col. 43. D, *ibi in textu*; Quicumque igitur vno die perceperut, &c. *annota in margine*; Cautè ista lege; nam nec certa nec secura est hæc temporum præscripta compensatio.

Similitudine 8. col. 48. A, *ibi in textu*; Quorum viderat Dominus puras mentes futuras, & seruituros ei ex totis præcordijs, illis tribuit pęnitentiam, *scribe in margine*, Cautè lege, nam auctor in Pelagianum errorem præcipitare videtur. Nullas enim Deus præuidet puras, & sanctas mentes futuras, nisi quas ipse tales facere præordinauit.

col 49. A, *in textu*, His igitur non est locus pœnitentiæ; *appone in margine*; Caute lege; nam hæret semper in eodem Nouatiano Luto.

Similitudine 9. col. 60. A, *in textu*; Illis proposita est mors, pœnitentia non est; *adscribe margini*; Cautè lege, nã rursus immiscet Nouatianismum.

In Marco Eremita,

col. 67. post vltimam ex Zonara Prędfationẽ *ista adde*; Cæterum hic Marcus Monachus, qui Leoni VI. Imperatori ab amente quodã grauiter in capite isto salutem, & decenniũ amplius vitæ prædixit, vt Curopalates, Cedrenus, & Græci alij Historici produnt, longè diuersus est ab illo Marco, de quo positæ hic habẽtur relationes Palladij, Sozomeni, atque Nicephori: nam ille centum iam vitæ annos excesserat, cum eum inuisit Paladius, qui sub

Theo

Theodosio Magno vixit: hic autem multò posterior deeennium vitę Leoni VI. pręnuntiauit circiter annũ Domini 900. fermè quingẽtis annis altero illo Marco recentior. Vtri autem horum, Opera quæ hic subijciuntur, tribuẽda sint, in ambiguo est. Forsan neutri; nam si opus ab hæreticis nõ sit deprauatũ (quod facilè contingere potuit) indignum planè est, quod vel illi, vel huic Marco adscribatur, cum vterque vir fuerit sanctissimus, & opus ipsum multas contineat sententias a rectæ fidei regula exorbitantes.

Si ob ea, quæ Nicephorus scribit; priori Marco, qui tempore Palladij nimium senexerat, scriptiones istæ tribuantur, vt indicant etiam disputatio cum Causidico infra posita columna 143. monemus lectorẽ fortè hæretica externa manu temeratum opus. Vtcunque sit, cautissimè semper, & cum acri iudicio legendum, propter sentes. & vepres errorum, in quæ nonnunquam offendi possit.

Columna 70. B, *ibi in textu,* Bonornm dico, non quia remiserunt iniurias, &c. *adscribe margini,* Cautè lege, nam videtur innuere condonationi iniuriarum propter Deum, vt rependi remunerationem à Deo; forsan loquitur de remuneratione quadam eximia, & excellenti, quæ perfectissimo actui eius qui ne dum remisit iniurias: sed etiam præclarè beneficus aduersus inimicum extitit reddi a Deo solet. Vel intelligit recepturos remunerationem non tantum, quia remiserunt iniurias: sed etiã quia beneficio affecerunt inimicos.

col. 71. E, *ibi in textu*; Gratia Domini largitur volenti, & credenti; *scribe in margine*, Caute lege, nam Auctor nimium obscurè de gratia Dei disserere, seù potius in Pelagianum errorem labi videtur.

col. 80. B, numero 141. *in textu*; vbi cogitationum imagines, ibi facta est assentio; *adffige margini*, Cautè lege, nam nõ in omni cogitatione etiam cum imaginũ repręsentatione, reperitur consensus.

col.

col. 83. *post inscriptionem illam :* De his qui putant ex operibus se iustificare, *appone antidotum,* Cautè, & cum delectu lege istud Opusculum 211. sententijs comprehensum; nã plerisq; locis Auctor haud obscurè innuere videtur, Regnum Cœlorum non dari pro mercede nostrorum bonorum operum : sed ex gratuita Dei voluntate, cũ fides catholica doceat, bonis nostris operib9, quæ in gratia, & ex gratia fiũt, Regnum Cœlorum reddi pro mercede, ijs qui in finem vsq; iusti perseuerauerint. *Vide Concil. Trid sess* 6. *capit.* 16. *& Canone* 26. Quocirca in libello isto omnes istæ sententiæ cautissimè legendæ, nẽpè 1.2. 3 4.17.18.21 22.24.42.43. & 54. quæ perperam indicant Regnum Cœlorum non mercedem, sed gratiã esse cum sanè & gratia, & merces re vera sit. Forsitan auctor cum operibus nostris nihil tribuere videtur, intelligit de illis quatenus humana sunt, & à solo libero arbitrio proficiscuntur, nõ ea ratione qua in gratia fiunt, vel innuit non tantum mercedem; sed potissimum gratiam esse.

colum. 83. C, Numero 2. *dele glossam,* Regnũ Cœlorum non est merces; sed gratia.

colum. 84. C, numero 17. *in textu* ; Quidam non facientes præcepta; se tamen rectè, & sanè credere existimant ; *appone ad marginem*, Cautè lege priorem partem huius sententiæ : nã fides catholica docet, in peccatore fideli manere veram, tametsi nõ fructuosam, & meritoriã. Posteriorem verò annotatam habes initio huius libelli.

col. 85. A, num 24. *dele notam,* Virtus est peccati abstinentia ; *& scribe,* Cautè lege; nã falsum est virtutem nullum aliud Opus esse, quam peccati abstinentiam, cum suam formalem, & positiuam rõnẽ habeat, nec.n. fortis ideò dicitur, quia non pusillanimis, &c. includit sanè quęq; virtus abstinentiam sui peccati contrarij ; sed propriã præter hoc, & natiuã rõnẽ habet. Porrò quod addit Au

ctor

ctor, peccati abstinentiã naturæ opus esse, Pelagianiorum redolet.

col. 89. D. nu 102. *in textu*, Ex operibus, & sermonib. & cogitatione est iustificatio; *scribe in margine*; Præuia semper, & comitante gratia Dei.

col 85 B, num. 25. *ad verba illa textus*: hoc mandat omnibus bonis renuntiãdum, *scribe in marg.* Non est præceptum; sed consilium Euangelicum bonis omnibus renuntiare.

col. 92. C,nu. 140. *ad marg. nota*; Cautè lege, nam recogitare per cõfessionem peccata in amaritudine pęnitentis animæ sanctissimũ, & vtilissimum est.

col. 92. D,num. 141. *dele notam marginis.* Vitiorum habit⁹ incuralibilis, *& scribe*; Cautè lege, nam etsi vitiorũ habitus difficile curentur, curari tamẽ possunt, nec simpliciter incurabiles dici possunt.

col. 105. A, *ibi in textu*; Sãson, Saul, & Heli, &c. *scribe in marg.* De Samsone, vt iuterim Heli omittam⁹, perspicuè fallitur hic Auctor; nam eũ inter Sanctos adeptos repromissiones enumerat Paulus Romanorum 11. vers. 32.

col. 105. C, *ibi in textu*, licet aũt pœnitẽtiã agẽtes, &c. *scribe in marg.* Cautè ista lege, nisi eo sensu loquatur, quo Paulus inquit; Non sunt condignæ passiones huius tẽporis, &c.

col. 109. A, *dele notã marg.* Obserua hic per Crucem Dei, cum obseruatione mãdatorũ deleri peccata ꝗdquid dicat Auctor, quod sit obscura, & diminuta, *& ita rescribe*, opera bona nostra, quæ antecedunt auxilia efficacia gratiæ, & ipsam iustificationẽ, nec merentur, nec faciunt remissionem peccatorum, similiter nec opera, quę sequuntur post iustificationem: cæterum iustificatio nostra, quæ merè gratis absq; vllo nostro merito nobis ex sanguine Christi cõfertur, non fit absque actu nostro detestationis peccati, & veræ pœnitentiæ, qui ex efficaci auxilio Dei est vera dispositio remissionis peccatorum, vt docent Theologi.

Co

Columna 109.B, *tolle glossam*; Quicquid hic, & alibi dicat Auctor, remanet fomes peccati, quem ex reliquis protoplasti contraximus, *& subctitue*, certum est secũdum fidem in homine baptizato remanere reliquias originalis peccati, nempe fomitem, seu concupiscentiam, nullę tamen reliquiæ manẽt, quæ habeant veram rationem peccati, & hoc forsitan intelligit Auctor.

col. 120. B, *ad verba illa textus*, Peccatũ non est Adami transgressio, *& rursus ad illa*, at neq; transgressionem suscepimus, *appone in margine*, loqui tantum videtur de peccato nostro actuali, & actuali Adami transgressione, non de originali.

Colum. 123. D, *in textu*, solam ergo mortem ab Adamo suscepimus, *ad marginem annota*, Cautè lege, nam non solam mortem: sed & peccatum originale, & peccati fomitem, & multa mala inde nascentia ex Adami lapsu suscepimus:

col. 126. E, *ad verba illa textus*, Verũ Christianũ euadere non posse, *scribe in margine*, Verũ Christianum, idest perfectum; nam multa hic Christiano obeunda imponit, quę sunt tantum Euangelica consilia, non præcepta.

col. 131. B, nec potest vltra labi, *scribe in margine*, Cautè lege, nam non nisi de confirmatis in gratia id verum esse potest, & quo ad mortalia peccata dumtaxat, vnde subdit exemplum de Apostolis.

col. 131. E, *ad verba illa textus*, Dominicũ extulerũt hoĩem, *scribe ĩ marg.* Christum hominem Dominicum appellarunt nonnulli ex veteribus Patribus: sed phrasis excusanda, & ab ea abstinendum docet Sanctus Augustinus; *vide Sanctum Thomam 3. p. quæst. 16. artic. 3. eiusq; interpretes.*

Columna 136. C, numero 4. *scribe in margine*. Cautè lege totam hanc quartam, & quintam sententiam, nam videtnr docere in iustis extingui fnnditus fo

fomitem peccati, nec in ipsis vllos exurgere affectus: Stoicamq; apathiam videtur introducere, quod est à doctrina Ecclesię prorsus alienum; temerarium, & erroneum.

colum. 137. E, numero 11. & 12. *appone in margine*, Cautè lege sententiã hanc 11. & 12. innuere enim Auctor videtur perfectionem Euangelicam consistere in apathia quadam Stoica, hoc est, omnium affectionum, & perturbationum carentia, quasi in viro perfectè Euangelico nullus vnquam existat conflictus carnis, & spiritus, extinguaturque in illo peccati fomes, quod est erroneum, & temerarium, *vide Sanctum Augustinum* 1. *retract. cap.* 19.

columna 141. D, *in textu ibi*, Nihilominus intus adhuc habet peccatum, *scribe in margine*, Cautè lege, nam cum gratia peccatum mortale esse non potest. Intelligit ergo peccatum metonymicè, hoc est fomitem peccati, qui & effectus est peccati, & ad peccatum allicit.

col. 143. B. *tolle glossam*, Non litigandũ, *eadẽ glossa expungatur inf. litt. E, & vtrobique apponatur*, Cautè lege ista de non vocando in ius eo, qui iniuriam intulit; nam licitum est iuridicè, sine odio &c. apud iudicem vindictam expetere iniuriæ illatæ, *vide Sanctum Thomam* 2. 2. *quæst.* 108. *artic.* 1. forsan Auctor intelligit hoc esse consilij, & summæ perfectionis in priuato homine non litigare. Adito Sixtum Senensem lib. 6. Biblioth. annot. 27. vel loquĩtur de eo, qui odio, vel quouis alio prauo affectu aliquem in iudicium vocat: Quamuis Auctor iste nimis apertè præposteram sententiam suam hac in re prodere videatur, & idcirco cauendus.

Columna 148. B, *expunge glossam*, Imago Dei, *& rescribe*, Cautè lege, nam homo in peccato mortali verè, & propriè retinet Imaginẽ Dei quoad substantiam, vt sic dicamus, nempè quoad intellectum, & voluntatem, tametsi non quoad similitudinem

nem sublimiorem hoc est participationem gratię, & sanctitatis, & bonorum supernaturaliũ, *vide Sixtum lib. 5. Bibliothec. annotat.* 31. *&* 49.

Col. 159. B, *ibi in textu*, sed cũ omni certitudine &c. *scribe in margine*, Certitudine, intellige morali, & per cõiecturas, non infallibili, & absoluta.

In Saluiano Massiliensi.

col. 159. C, *in inscriptione prohœmij Saluiani post verba illa*, Ad sanctũ Saloniũ Episcopum Viennensem, *adde*, tomo 1. initio Operis Salonij annotauimus, certum esse Salonium Episcopum fuisse, quod autẽ Viennensis Episcopus fuerit, non ita esse exploratum, quin magnis rationibus reuocetur in dubium, *Consule Annales Eccl. Tomo* 6. *Anno* 441. *cap.* 12.

Lin. 3. col. 188. *B*, *tolle glossam*, Ecclesia Dei exacerbatrix, eadem col. D, *expũge glossam*, sanctitatis genus esse minus vitiosum.

Lin. 4. col. 191. A, *in textu*, Nec Christum credat, qui Christi mandata conculcat, *scribe in margine*, Nõ credit in Christum fide viua, quę per charitatẽ operatur, alioquin etsi mortuam, veram tamen fidem peccator fidelis retinet.

Eadẽ col. litt. E, *notam marginis ita corrige*, fides sine operib. nõ iustificat actu, alioquin aliquid prodest, cũ fides suaptè natura sit initium iustificationis, & ita intelligendus Auctor.

Colum. 201. E, *dele glossam*. Christiani vt plurimũ deteriores Barbaris.

Lib. 5. col. 224 A, *dele glossam*, Solus nobis vilis est Deus, *& litt. D*, *dele notam*, vbi Romani, ibi vitia.

lib. 7. col. 237. E, *expunge glossam*, Fornicatio decus.

Lib. 1. Timothei, col. 259. B, *deme glossam*, Ecclesiæ primitiuæ supereminens beatitudo euanuit.

colum. 269. D, *dele glossam*, Qui in fine pœnitet, non securi, *& scribe*, Qui in finem vitæ differunt pœniten

nitentiam, non securi, cũ difficilè, & rarò illam ob tineant.

Lib.2. col.278. D, *dele glossam*, Sola auaritia extremo iudicio damnabitur.

Lib. 4. col. 303. B, *expunge glossam*, Christus sol⁹ est, cui omnia desunt.

Et col.301.B, *dele glossam*, Deus omniũ postremus.

col. 308. A, *tolle notam*, Displicent omnia Dei pręcepta.

In S. Ioanne Climaco.

col. 324. C, *ibi in textu*, omne enim, quod fidei caret fundamento, peccatũ est, *scribe in margine*, Intellige, vt illud Pauli: Omne, quod non est ex fide, idest conscientia bona peccatum est.

col. 335. D, *dele glossam*, Heremus non tua est.

col. 336 A, *tolle notã*, Omnia ex consuetudine.

col 343 E, *ibi in textu*, Expedit in Deum magis peccare quam in patrem nostrum, *adscribe margini*, Ritè istud accipe, hyperbolicè enim ita loquutus videtur. Intelligere enim videtur, grauius peccare monachum inobediẽtem, quod cõtumacia sua Pręlatum suum, & Deum offendit, cum scandalo totius cętus, quã si simplex aliquod peccatum ex imbecillitate perpetrasset, solum aduersus diuina præcepta nulla iniuria sui pectoris.

colum. 353. A, *in textu*, Sicut perfectam charitatem sine lapsu esse Patrum auctoritas definit, *scribe in margine*, Cautè lege, nã vel loquitur de charitate patriæ, vel de finali charitate ex dono perseuerantiæ, vel qđ magis remur de confirmatis ingratia.,

col 354 E. *ibi in textu*, Maior, ac potẽtior baptismate post baptisma (etsi audaxdictu id videatur) fons lachrymarũ est, *annota in margine*, Re vera audax hyperbole, nisi intelligat esse maiorem, & potentiorem non virtute, & efficacitate sctĩficandi: sed vsus frequẽtia, & vt sic dicam⁹ assidua reiteratione.

Gradu 15.col.374 *ibi in textu*, Nã nisi gulæ illecebris supe-

superatus fuisset, &c *ad marg. annota,* Cautè lege, nam etiam si Adam non peccasset re vera cognouis set vxorem suã:sed forsan loquitur actor de cognitio ne, quæ fit ex cõcupiscen tia, & fomite peccati in li bidinem exardescentis.

Col. 337. B, *dele glossam*, Dœmones fętore gaudẽt, *scribe*; non snnt corporei dœmones, vt fœtore gau dere possint, aut quauis alia qualitate corporea af fici: sed quia cupiunt nos immũdos, & peccatores, & Deo inuisos.

Gradu 22. col. 394. C, *tolle glossam*, De quib⁹ glorian dũ. Eadẽ col. C, *ibi in tex tu*, quæcunq; tibi ante Na tiuitatem fuere virtutũ bona, eis gloriare. *adfige ad marginem*, Scite per ironiam ita loquitur

col. 421 A, *tolle glossam*, Angelos quotidie profice re, *& scribe*, Cautè lege ista de profectu Angelorũ; nam certũ est eos in essen tiali beatudine, & sciẽt a Verbi non proficere, profi ciunt quidem in accidẽtali gloria, & quibusdam no-uis reuelationibus extra Verbum, *vide* S *Thom.* 1.*p.q.* 58 *art* 1 *& q* 117. *art* 2 *& S xtum Senen: lib.* 6 *Bibliothec annota.* 165. *&* 299.

Gradu 27. col. 427.A, *ibi in textu*, Custodis nostri, qui ex baptism tempore assi-gnatus est, *scribe in mar gine*, Melior sententia Theologorum docet An gelum custodem nedum a Baptismo;sed ab ipso Na tiuitatis momento homini bus singulis deputari, *Vi de* S. *Thom.* 1 *par q*, 113. *art.*5.

Gradu 28.col.439.E,*tolle no tam,* Oratio cogit Deum.

In Diadocho.

Cap.63.col.463 D, *expunge notam marginis*. Vtrum iuridicè sua defendere li-ceat, & repetere, *& initio capitis appone istiusmodi scholion*. Cautè lege hoc, & sequens capnt; nam sa-nissima est Theologorum doctrina,quæ habet, licere Christiano in iudicio rerũ ablatarum restitutionem, & iniuriarum compensa tionem repetere, seruatis debitis circunstantijs, vt

ob

ob iustitiam non priuato amore vindictæ, odio, &c. id faciat tametsi cuiusdã excellẽtis perfectionis, & consilij Euangelici sit, nullnm ob quamcunq; prinatam iniuriam in ius apud iudicem vocare, *vide sup. notam, col.*143 *B*, ad hãc normam reducenda est tota hæc Diodochi disputatio de non litigando si veram, & non erroneam cupimus.

In S Nilo Abbate.

Col. 485 post præfationem ex Nicephoro, *adde*, De Nilo plura indicant notæ ad Rom. Martyrologium 12. Nouembris, *De eius autẽ operibus multa Photius in Bibliot. vide Apparatum sacrũPosseuini.*

Ad finem operũ, col. 550.A, *dele glossam*, Doctores nisi in fide lapsi non iudicandi.

In Thalassio Monacho.

Hecatontade 4. col. 564. A, numero 61. *ad marginẽ annota*, Totam hanc sententiam de fide intellige inchoatiuè; nam fides est initiũ nr̃æ iustificationis.

Col. 565. num. 86. B, *quod in textu dicitur*, Sanctæ vniuscuiusq; essentię Trinitati, *restitue*, vniusque essentię Trinitatis &c.

colum. 566. D, numero 100. *in textu ibi*, quia nõ sine causa sunt, *scribe in margine*, More Græcorũ in sacra Trinitate ꝑmiscuè vtitur nomine principij, & causæ: at Latini ad intra in Trinitate nõ admittnnt appellationem causę; neq;. n. propriè Pater dicitur causa Filij; aut Pater & Filius causa Spirit⁹ sancti. *Vide s Thomam* 1 *p.q.*33.*art.*1.*ad* 1. *&* 2.

In Gilda Sapiente.

col. 598. C, *in textu*, Et non esseSacerdotes, &c. *appone ad marginẽ*; Ritè istud accipe;mali. n. Sacerdotes veri sunt Sacerdotes; tametsi indigni eo munere.

In Idiota.

lib. 2. contemplationum col. 633. B, *ibi in textu*; Gloriam quæ à te gratis promittitur, &c. *appone margini*;Rectè id intellige ex decreto Cõcilij Trid. sess. 6. cap. 16. Cõsequimur. n.

nos

nos gloriam etiam nostris meritis ex gratia Dei, qui nobis gratis donauit, vt nostra opera merita essẽt gloriæ.

In Isaac Syro.

Lib. 1. de Contemptu mundi cap. 11. col. 678. A, *ibi in textu*; Inuitus trahitur ad peccandum, *ad marginẽ annota*; Non vult dicere hominem coactè, ac neces sariò peccare, cum sine vsu libero arbitrij non sit peccatum, sed hyperbolicè ita indicat vim passio num, & vitiosæ consuetu dinis.

Cap. 18. col. 689. D, *in textu*; Quamlibet virtutem sine labore corporis factam re puta sicut abortiuum exa nime, *scribe in margine*; Ritè istud accipitò, certũ est viros perfectos interdum in exercitio virtutũ, quarum habitus altè defixos conseruant, summa cum animi, tùm corporis voluptate affici; at nec illud minus exploratum actiones virtutũ freqnẽtes corpus extenuare, atterere, frangere, ꝯsumere; & plerunque cum maximo corporis labore, & visu perfici, pręsertim cũ corpus domãdũ, & retunden da eius effrenis superbia.

In Testamento XII. Patriarcharum.

Col. 731. *titulum operis tol le, & ita eum lege*; Liber qui de duodecim Patriar charum testamentis inscri bitur, Roberto Lincolien si Interprete. *Et post hãc inscriptionẽ ista adijcian tur*; Liber hic apocryphus est, pseudepigraphus, fabu losus, & indignus planè qui legatur: multa. n. continet partim erronea, par tim vana, & mẽdacia, nul lo auctore, aut fundamẽto subnixa, quę facilè lector & discernet, & repudiabit.

In Testamento Ruben col. 733. B, Ita enim seduxe-rũt vigiles, &c. *appone ad margin.* Cautè lege; nam Auctor refricare videtur errorem quorũdam Anti quorum Angelos cecidis se libidinis peccato, quod se cum mulieribus impu ro coitu cõmiscuerint. *Vi de* S. *Tho.* 1 *p. q.* 51. *ar.* 3. *ad* 6. *eiusq́ Interpretes, & Sixtum lib.* 5. *Bibliot. An-*

Annot. 77. deinde nimis fabulosum illud est, quod iste Auctor subdit: Appa ruerunt. n. eis Vigiles vsq; ad Cœlum attingentes.

cap.5. in Testamen. Isachar, col.747.E,*expunge gloss.* Ergò ante nuptias.

cap. 8. in Testamento Nephtalim col. 755. D, *in textu ibi*, Similiter autem & Vi giles immutauerunt, &c. *adfige margini*, Cautè le ge, nam reddit ad errorẽ de Angelis amore, & ꝯcu bitu mulierum lapsis. *Vi de notam in Testamento Ruben col.* 733. *B.*

col. 755. D, *aufer glossam*, Scriptura sancta Henoch, *& scribe*; Equidem nõ est dubium Henoch librum Propheticum scripsisse, attestante s. Iuda Apostolo in sua Catholica; at liber Henoch, quem aliqui Patrum citant, & cuius testimonia non semel in hoc libro proferuntur, certissimum est non esse diuinam Scripturam, vel quod non iste sit illemet scriptus ab Henoch, vel quod ille ger manus Henoch fœtus additionibus, detractionibus, mutationibus nefarie deprauatus sit ab hæreticis. *vide Sanctum Augustinum lib.* 15. *de Ciuitate cap.* 23. *& lib.* 18. *c.* 38. *Sixtum Senen. lib.* 2. *Bibliot. in Henoch, & alios recentiores.*

cap. 9. in Testamento Gad, col. 755, D. *dele notam* Ioseph venditus est trigin ta aureis; *& scribe*: Ista falsa, & fabulosa sunt, cũ Scriptura sacra Genes. 37 vers. 28. tam in fonte He braico, quàm in editione vulgata apertissimè dicat, Ioseph viginti argenteis diuenditum.

cap. 3. in Testamento Leui, col.737.B, *in textu*; Tunc duxit me Angelus, &c. *adfige margini:* Cautè lege; nam ista narratio fabulosa, & erronea est; cum certum sit Simeon, & Leui male fecisse in interfectione Sichimitarum, vt Iacob Pater eis improperauit, Genes. 49. versic. quinto, & sexto; at Angelus bonus, & Dei minister nescit patrocinium dare criminibus.

In

In Sixti sententijs.

Pag.769. B, abrade totas illas integras sex lineas a verbis illis, *Ex Ludouici Hillesemij, &c.* vsq; ad illa, *lectum à se ait*, Deinde tolle totam illam inscriptionem: s. Sixti III. ex Philosopho Põtificis maximi, & martyris sententiæ, Interprete Rufino; *&* *repone:* Xysti, vel Sexti Pythagorici Philosophi Ethnici sentẽtię Interprete Ruffino Presbytero Aquileiensi, *Et statim appone huiusmodi antidotum:* Vt cernas lector fraudem Rufini, qui librum sententiarum Xysti Philosophi Gentilis, & Pythagorici, ementito titulo, splendido s.Sixti secundi Romani Põtificis, & martyris nomine euulgauerat, audi s. Hieronymũ Epist. ad Ctesiphontem aduersus Pelagianos, Tomo 2. ista conquerentẽ: Illam autem temeritatem, imo insaniam eius, Nempe Rufini, quis digno possit explicare sermone? qđ librum Xysti Pythagorei, hominis absque Christo, atque Ethnici, immutato nomine, Sixti Martyris, & Romanæ Ecclesiæ Episcopi prænotauit. In quo iuxta dogma Pythagoricum, qui hominem exæquant Deo, & de eius dicunt esse substantia, multa de perfectione dicuntur. vt qui volumẽ Philosophi nesciũt, sub Martyris nomine bibant de aureo calice Babilonis. Denique in ipso volumine nulla prophetarũ, nulla Apostolorum, nulla Christi fit mentio; vt Episcopum & martyrem sine fide fuisse contendat. Vnde, & vos, Pelagiani, plurima contra Ecclesiam vsurpatis testimonia. *Hæc s Hieronymus*; *qui etiã in c. 22. Ieremiæ inquit*; Miserabilis Grunnius, Rufinum intelligit, qui ad calumniandos viros sanctos aperuit os suũ, linguamq; suam docuit mendacium, Sexti Pythogorei hominis Gentilissimi vnum librum interpretatus est in latinũ, diuisitq; eum in duo volumina, & sub nomine Sãcti Martyris Xysti Vrbis Romæ Episcopi, ausus est edere: in quibus nulla Christi, nulla Spiritus sancti, nulla Dei Patris, nulla Patriarcharum,

charum, Prophetarum, Apostolorum fit mentio ; & hunc librum solita temeritate , & insania Annulum nominauit ; qui per multas Prouincias legitur,et maximè ab his , qui ἀπαθειαν , & impeccantia prædicant. Tantum ille, *Qui rursus in* 18.*cap.EZech.in Rufinum inuectus hæc ait* ; Pulchrè in Xysti Pythagorici sententiolis dicitur:Adulter est vxoris propriæ amator ardentior. Quem librum quidam in latinã linguam transferẽs;Martyris Xysti nomine voluit illustrare ; non considerans in toto volumine , quod in duas partes frustra diuisit, Christi nomen, & Apostolorum omnino reticeri . Nec mirum si Gentilẽ Philosophum in Martyrem, & Romanæ Ecclesię Episcopum transtulerit:cumEusebij quoq; Cęsariensis primum pro Origene librum Pamphili Martyris vocabulo commutarit . *Hactenus s. Hieronymus, sed & Sanctus Augustinus libro* 2. *Retractationum capitulo* 42. *ità scribit :* In libro de natura, & Gratia verba quædam quæ velut Sixti Rom. Pontificis, & Martyris Pelagius posuit, ita defendi, tamquam reuera eiusdẽ Sixti essent; id enim putaueram: sed postea legi Xysti Philosophi esse, non Xisti Christiani, Videtur quidem id legisse s.Augustinus in locis s.Hieronymi, quæ nuper descripsimus.

Sanctus quoq; Gelasius Primus in Concilio Romano septuaginta Episcoporum hæc censuit de libro isto; Liber prouerbiorũ qui ab hæreticis conscriptus , & s.Xysti nomine pręnotatus est ; apocryphus. Quod verò s Gelasius ab Hæreticis , & non a Gentili Philosopho librum cõscriptum affirmat; idcircò hoc videtur asserere, quod Rufinus hæretica manu, in translatione,quædã ex Scripturis sacris immiscẽs librũ Christiani hoĩs potius quàm Ethnici ostentare voluerit . *Hæc tantorum Patrum de libro isto iudicio latuisse videntur s. Jsidorum , vel quicunque ille sit Auctor,cũ lib.de viris illustribus c.1.hæc scribit.* Sixtus Episcopus Romanæ Vrbis, & Martyr cõposuit

ad instar Salomonis librũ Prouerbiorum tam breui eloquio, vt in singulis versiculis singulæexplicentur sententiæ. Cui quidem Opusculo hæretici quædam contra Ecclesiasticam fidẽ inseruerunt, quo facilius sub nomine tanti Martyris peruersorum dogmatũ reciperetur assertio. Sed is, qui Catholicum se meminit, probando legat, & ea, quę veritati contraria nõ sunt, recipiat. Quidam autem putant eundem librum ab hæreticis, non à Sixto fuisse dictatum. Refellit autem hanc opinionem Beatissimus Augustinus, qui in quodam Opere suo ab eodem Martyre hoc Opus compositum esse fatetur: Hæc ille. Putauerat quidẽ istud s. Augustinus libro de Natura, & Gratia cap. 64. sed retractauit postea lib. 2. retractation. capit. 42. vt dudum vidimus. *Consule notas ad lib. 5. Isidori de viris illustribus cap.* 1. *Annal. Eccles. tomo* 2. *anno* *& tomo* 5. *anno* 410. *c.* 60. *& Apparatum Posseuini verbo, Rufinus.*

Ex his igitur omnibus facilè intelligis lector, quo in loco habendus sit liber iste, & cuius Auctoris. *Errores quos* s. *Hieronymus annotauit sunt hi.* Quod hominem Deo exequet. De Dei substantia hominem esse dicat: Apathiam Stoicam, & impeccantiam cum Origenistis introducat. Pelagianismos complures contineat. At nos monemus in hoc libro cauendas omnes infra positas sententias, nempè 7. 120. 124. 125. 184. 194. 200. 248. 252. 263. 287. 299. 336. 342. 343. 393. 396. 409. vel enim hæreticæ; vel erroneæ, vel malè sonantes sunt.

In Sixto Tertio Romano Pontifice.

Col. 777. D, *Jnscriptionem Operis ita repone*, Sancto Sixto Tertio Põtifice Maximo, falso inscript⁹ liber de diuitijs, eidem quoq; falsò adscripta Epistola de malis Doctoribus, Operibus fidei, & iudicio futuro. Itẽ eidem mendaci titulo tributus liber de castitate. *Dele autem illa verba*, Item s. Brachiarij Epistola ad Ianuarium, aut sanè Epistola

stola illa adijciatur in hoc Tomo post pseudepigrapha opuscula nomine Sixti, accepta ex 3. Tomo,vbi habetur impressa.

col. 777. E, *expunge notam marg.* Ennodius citatur a s. Clemente in constitutionibus Apostolicis. Ridiculum.n.est s.Ennodiũ Ticinensem,qui tẽpore s.Hormisdæ claruit, citari à sancto Clemente tot sęculis ipso antegresso.EuodiusEpiscopus Antiochenus, non Ennodius à Clemente citatur.

col.781. B, in titulo præfationis Solanij, *dele illa verba*,& Martyre, Sixtũ enim tertiũ nõ fuisse Martyrem certissimũ est,*post præfationem IacobiSolanij ista adiunge*, Lindanus, Baronius, Posseuinus, atq; alij viri eruditi, ac pij vehemẽter doluerũt, atq; ingemuerũt; tria ista volumina quę hic ponuntur. Primum de Diuitijs.Secũdum de malis Doctoribus, Operib⁹ fidei, &Iudicio futuro. Tertiũ de Castitate absq; alia diligẽtiori consideratione, nomine Sixti Romani Põtificis, sanctitate, & doctrina clarissimi, falsò, & ementito titulo fuisse euulgata, & cusa: cum certissimũ sit,& à Pelagianis conscripta, & Pelagianismis refertaesse. Primũ nec Gennadius,nec vllus antiquorũ, reperitur, qui vel nutu tantũ, vel per leuem suspicionem innuerit, Sixtum Tertium harũ scriptionum Auctorẽ esse; Cum tamen Gennadius illorũ temporum Scriptorũ Ecclesiasticorum Indicem accuratè contexens, & de Sixti Papæ Epistola ad Nestorium memorans, nihil horũ Opusculorum Sixto tribuat. Deinde qui põt esse verisimile,vt s.SixtusPelagianorũ accerrimus hostis,&eius hæresis validissimus profligator, vt s. Prosper cùm in Chronico, tũ aduersus Cassianũ ad finẽ egregiè profitetur, in his opusculis tot, tantiq; consentaneahæresiPelagianæ conscripserit?atscriptaista toto ipsorum ductu, ac progressu nihil magis spirare, quàm Pelagianam impietatem quisque Orthodoxus dogmata Pelagij ,pbè perspecta habens, sola lectione confestim intelliget. Sed hoc nunc satis sit ad detegendum Pelagianum horum librorum Auctorẽ per-

perspicuum argumentum. Quod cum in tribus istis voluminibus scriptor totus sit in Operum commendatione; nunquam tamẽ meminit diuinę gratiæ,vel minimũ quidpiam ei tribuit: sed omnia libero arbitrio. Et putabimus s.Sixtum mirificum diuinæ gratięvindicem,& essertorem ita silentio sepelisse gratiam? atq; ita potuisse & loqui, & scribere ? Sed initio singulorũ librorum vlcera Pelagiani erroris indicabimus . Quocirca meritò viri docti , & Catholici quæsti videntur de Solanio, qđ absq; maiori delectu,atque iudicio Pelagianas scriptiones sub tanti Põtificis Sixti glorioso nomine publicauerit . *Addito Annales Ecclesiasticos Tomo Quinto* , *Anno* 440. *capit*. 7. *&* *sequentibus*.

Columna 781. *Jnscriptio libri de Diuitijs ita ponatur*, Sancto Sixto Tertio Pontifici Maximo , perperam inscriptus liber de Diuitijs , *& statim apponatur antidotus*, Toto hoc libro nimis apertè, se Auctor Pelagianum prodit. Integro enim libro nihil aliud conatur ostendere, quam diuitem hominem ex Deo non esse, totusque in eo est, vt probet impossibile esse diuitem hominem Dei præcepta seruare, immò & omnes quãuis numerosam prolem habentes, si salui esse velint , teneri diuitias abdicare, & reddi pauperes,qui fuit errorPelagij;Sic enim sextushæresumeius articulus in Concilio Diospolitano condemnatus apertè cõtinet. Sexto , & Diuites baptizatos , nisi omnibus obrenuncient , si quod boni visi fuerint facere, non reputari illis , nec eos habere posse Regnum Dei, *vide* Sanctum *Augustinum libro* 2. *de peccato originali capit.* 11. *& Epistola ad Paulinum quæ est* 106. Et quamuis cuncta,quæ in hac causa liber iste profert, possent vtcunque in Catholicum aliquem sensum reduci, quod non nisi egerime , aut ne vix fieri queat , quis vnquam in animum inducet suum , sanctum Sixtum Papam

tem

tempore ipso emergentis, & grassantis Pelagianæ hæresis, quam ipse totis viribus extirpare niteretur, si non eadem expressè; Pelagianis tamen dogmatibus affinia, & quam simillìma absque Pelagianæ hæresis valida suspicíone nulla facta eiusdem abrogatione scribere publicè voluisse?

Columna 783. *in titulo paginæ, & deinceps in alijs titulis paginarum trium horum sequentium librorum, scribatur*, Sancto Sixto Papæ malè adscriptus liber &c.

olumna 811. B, *inscriptio libri tta ponatur*, Sancto Sixto iij. Pontifici Maximo, perperam adscripta Epistola &c. *Et statim post inscriptionem adijciatur antidotus*, Nihil minus in hoc libro Auctor se exerit Pelagianũ: dum enim disserit opera esse ad salutem necessaria; omnia tamen libero arbitrio tribuit, & gratiæ nihil largitur: atque illis ipsis vtitur verbis, quibus Pelagiani Catholicos perstringere solebant; *Sic n. col.* 843. *A, loquitur.* Et vt breuiter cuncta perstringam, quando cuiusq; criminis, vel peccati reus quieta mente suscipiet, malum suum voluntatis esse, non necessitatis, & arbitrio scribi, quod ille nititur imputare naturæ. Erant istæ expressæ voces Pelagianorum negantium originale peccatum quibus incusabant Orthodoxos, quod naturam humanam ex originali peccato corruptam esse docebant: Deinde Auctor iste eadem columna, & sequentibus pluribus conatur ostendere hominem absq; vllo omninò peccato etiam leuissimo posse esse, quod erat ipsissimum dogma Pelagianum mille locis à s. Hieronymo, s. Augustino, s. Prospero refutatum; Et si attentiùs admoueas animum lector a capite ad calcem totum Opus Pelagianum deprehendes, vt nihil opus sit singula annotare.

Colum. 846. C, *Inscriptionem libri sic restitue*, Sancto Sixto Tertio Pontifici Maximo liber de Castitate perperam Inscriptus: *& statim annecte antidotum:* Pergit Au-

ctor etiam in hoc libro se Pelagianum prorsus ostentare; *nam colum.* 855. *A*, interpretãs sententiã Christi Matth. 19. Non omnes capiunt hoc verbum; sed quibus datum est, quasi castitatem non nisi illi possideant, quibus etiam nõ volentibus, & fatali, qđ aiunt necessitate collata sit, ne & gratiosum Deum statuas, & castitatis præmium tollas, & vanam vtrobique eius exhortationem facias, si eam non qui capiunt: sed quibus diuinitus indulgetur, obtineant. Tam vana erit exhortatio rei non voluntariæ, quàm præmium iniustum, & tam nõ culpari merebitur, qui pudicitiam negatam sibi, non habuerit, quam qui collatam possederit, coronari. Verbum dixit datum, nõ castitatem quam aliunde sperare non possumus; quia cum habemus, naturaliter possidemus; nostra est enim, quæ nobiscum nascitur, & in nobis est: ita non est expactanda, sed custodienda, quæ in nobis est. Hæc ille, & alia multa subdit in eandem sententiam, quæ omnia Pelagiana esse, nimium cæcus fuerit, qui illico non cernat. Eiusmodi enim cauillis Pelagiani Orthodoxis insultabant, vt quia castitam donum Dei esse catholicè prædicarent, traducerentur ab illis, quasi dicerent, fatali necessitate obuenire hominibus castitatem. Deinde, quam absurda, & a mente Domini aliena illa expositio, Verbum datum, non castitatem.

Insuper colum. 859. E, explicans verbum Pauli 1. Corint. 7: Vnusquisque proprium habet donum à Deo inquit: Si virginitas Dei potius dono confertur, quàm propria hominis voluntate seruatur, ergo præmio caret. *Et colum.* 860. *A, ait:* Vnusquisque proprium habet donum à Deo; propriæ, scilicet, voluntatis. Ad hæc sunt manifestè Pelagiana.

Vide Bellarminum libro secundo de Monachis cap. 21. *& lib.* 1. *de Clericls cap.* 21, *ad quartum.*

Ad hæc colum. 855. E, Ex perspicua Pelagij hæresi docet discrimen interesse

inter

inter Beatorum vitam æter nam, & Regnum Cœlorũ, sic enim ait; Quid ergo? damnauit Dominus Nuptias? Absit: sed tantum Regni gloriam illis non vitam (si tamen omnia man data seruauerint) denegas se censetur. Hæc ille, planè hærericè derogans matrimonio, quasi coniuges iusti non sint adepturi Regnum Cœlorum. Omittimus alios Pelagianismus annotare, quos Lector facilè per se obseruare poterit.

In Antonio Melissa.

Colum. 877. *in titulo Operis S. Antonij Abbatis M lissæ &c.* dele, *Sancti.* In eadem inscriptione, *dele illa verba,* Conrado G snero interprete; nam est Hæreticus primę Classis; *Et statim post Inscriptionem apponatur antidotus* Hic Liber non est S. Antonij Magni Abbatis: sed alterius cognomento Melissæ, qui post tempora sancti Damasceni vixit; multaq; continet, acri, & diligenti expurgatione digna, nec fidendum Interpretationi Latinæ ex Græco, vtpotè conflatæ à recentiori hæretico Conrado Gesnero, ac proinde confugiendum tibi Lector ad lib. 1. Sacrarum Obseruationum Iacobi Billij cap.4. & 5. & ad Notas Frontonis Ducæi, quæ hic ad finẽ aliquot capitum subijciũt: vterque enim multos lapsus Hæretici Interpretis, & obseruabit, & restituit. *Vide quoque Posseuinum in Apparatu sacro.*

Serm. 1. col. 879. E, *ibi in textu:* eam verò solummodo naturam, quæ increata est colere, & venerari didicimus; *vel expungatur dictio,* Solummodo; *vel affigatur margini:* Cautè lege; forsan de suprema, & primaria ratione latrię, quę per se tantum Diuinitati tribuit.

serm 2. col. 882 D, *illa verba textus,* Præsertim cum nulla sit regeneratio, vel reformatio, nec aliqua antiquæ conditionis restitutio. *Vel prorsus expungãtur, vel notetur in margine:* Cautè lege, fortassis intelligit non esse secundũ

Ba-

Baptismum, & rediuiuam innocentiam ; non tamen negat pœnitentiã sæpius iterabilem.

Ser. 3. col. 884. C, *ille textus versiculus:* Deus non omnium Deus est, sed eorum qui per charitatẽ in ipsius quasi familiam recepti, & ipsi coniuncti sunt, *vel penitus cancelletur, vel adscribatur margini;* Cautè lege, forsitan intelligit, nõ esse oĩum Denm singulari illo, ac peculiari modo, quo electis, & prædestinatis, qui ipsis in bonum salutis ęternę efficaciter vertat. *Idem fiat serm 26 colum.* 834. *C, & serm.* 67. *col.* 974. *A.*

Ser.5. col. 885 E, *ad versic. illum S.Basilij:* laudo eũ, qui spes vigilantium somnia esse dixit, *scribe in margine:* De vanis quibusdam hominibus loqnitur, qui somnijs, eorumq; interpretationibus attendentes, inde spes, metusvè concipiunt.

Colum. 886 B, *ibi in textu;* Nulla incurabilia patrauissent facinora incurabilia, intelligit finalem, vel desperationem, vel impœnitentiam. Nec videtur loqui Philo de spe supernaturali, & infusa virtute: sed naturali, cum multis suis quibusdam facinoribus in ea se male conijciunt, vnde nulla spes humana sit euadendi.

Ser 12. col 893. C, *dele illa verba textus,* Si vero omnes iusti essent, fortitudine non egerent

Ser.13. col. 894 C, *expunge illa verba,* Si verò insti omnes fuerint, fortitudine nihil opus habebunt.

Serm. 14. col. 896 D *addita particula* tantum, *illum versic ita scribe:* Temperans est, non tantum, qui prohibita non attingit: sed qui licita etiam abstinet.

Ser 15 col. 899. A, *ibi in textu.* Qui corporeis voluptatibus tentantur, &c. *scribe in margine:* Tentantur, ritè accipe, idest, illas experiuntnr, illisq; cõsentiunt.

Serm. 16. col. 899. D, *ibi in textu:* Peccatum repellit vitæ nostræ custodẽ Angelum,

lum . *ad margin. scribe :* Cautè lege: nam Angelus custos nunquam ex toto hoĩem etiam peccantem deserit; sed vel secundum aliquid eum interdũ dimit tit, prout scilicet nô impe dit quin vel in aliquam tribulationem, vel in pec catum labatur secundum ordinem iudiciorũ Dei; vel etsi ab hoĩe recedat; nõ tamẽ effectu custodiæ. *vide* S *Thomam* 1 *p. q.* 813 *art* 6 Aut fortè intel ligit Auctor Angelum peccatum refugere , & abominari .

col. 901. A, *ibi in textu*; Di scede ab improbitate, &c. *appone in margine:* Tota hæc sententia decẽ lineis comprehensa , sumpta est ex s. Grysostomo Oratio- ne de s. Philogonio, & cau tè totam lege, nã ea abu tũtur hæretici recentiores ad euertẽdã satisfactionẽ, tertiam , & insignem Sa- cramẽti Pœnitẽtiæ partẽ ; *Sed quam sanum & catho licum sensum illis verbis S. Gris stomus cõceperit, Sixtus lib* 5. *Bibliot. An not,*16. *& Bellarm. lib.* 4. *de pœniten. cap* 16.*perspi cuè demõstrant.* Tu ipsos adito breuiter innuunt S. Chrysostomum nomine satisfactionis , vel intelle xisse peccati excusationẽ, vt paulò antea dixerat; & istud sufficiat ad excusa- tionem ; vel asseruisse,a d reconciliationem , & ami citiam cũ Deo , & culpæ, æternæq; pœnæ remissio nem non exigi satisfactio nem ; esse tamen necessa riam ad pendendas purga torias pœnas pro iam re missis peccatis.

col.902. B, *aufer totam illã sententiam in paruis, aut magnis peccare æquipol- let*: Similiter enim vtroq; modo lex contemnitur . Est enim Stoicum dog- ma ; Peccata omnia esse paria.

Ser.17.col.905. E, *cancella totam illam pericopem,* Vera pœnitentia est, non amplius eisdem affectibus obnoxium deprehẽdi: sed funditus ab anima euelle re ista peccata , quorum causa aliquis se morte dignum iudicauerit.

Colum,906. B, *dele quinque istas*

istas lineas ; Pœnitentiæ opus in tribus hisce virtuti bus absolui iudicio; purga tione cogitationum , Oratione assidua , & ingruentium afflictionum patientia. Qui in istis aliquandiù moratur tandem ad animi tranquillitatem. (Græci dicũt ἀπαθειαν) perueniet. Introduxit enim apathiã ; Stoicam , tantopere à Sancto Hieronymo in Origenistis , & Pelagianis damnatam.

serm. 19· colnm. 907. B, *tollantur omnia ista,* Qui intricati peccatis nõ agunt pœnitentiam, illi non solũ orantes non exaudientur: sed insuper exasperabunt Deum, improbitatis ipsorum memoriam ei excitantes

serm. 22. columna 911. D, *tolle vltimas duas lineas;* Bonum est aliquãdo men dacium quoque cum ita iuuat mentientes, vt inte rim audientes non lędat.

serm. 27 col. 920 C, *ibi in textu*, Penes nos situm est, vt Deus misereatur nostri, &c. *scribe in margine:* Cautè lege . nam verba inclinant in Pelagianum errorem; nisi tan tum illud velit, nostrum liberum arbitrium à Deo præmotum liberè coope rari gratiæ Dei.

serm. 38. col. 857. D, *ibi in textu.* Ieiunium non cibo rum; sed peccatorum abstinentia efficit, *scribe in margine:* Cautè lege , & intellige de fructuoso , & meritorio ieiunio ; Ieiunium enim sine abstinen tia peccatorum , nullius meriti est; alioquin ieiu nium peccatoris ritè susceptum bonum opus est, & vtile.

columna 858. A , *tolle versi culum* , Verum ieiunium est assidua indigentia.

serm. 39. col. 806. E, *cancella versiculum* , Antisthenes rogatus quid festum esset dixit; Ingurgitationis occa sio, *&* *dele vocem,* Antisthenis, *è margine* .

serm. 50. col. 872. A, *expun ge versic:* Docti ab indo ctis tantum differũt, quan tum Deus ab hominibus.

ser. 55. col. 878. C, *in textu,* Anima est substantia ge nita, *dele substantia geni ta,*

ta. Ibidem post septem lineas expunge illa verba *colitur ab homine malo, neque.*

Serm. 58. col. 881. A, *abrade totas illas lineas*, Qui exeundi tempore laborat metu non liberè transibit Principes Inferorum. Est enim animæ timiditas, illorum malitiæ veluti patrona, & adiutrix.

serm. 67. colum. 889. E, *ibi in textu;* Peccatis ex necessitate commissis, &c. *scribe in marg.* Necessitatem intelligit, non quæ tollat liberum arbitrium; sed vehemẽtem occasionem, aut passionem.

serm. 70. col. 891. D, *Inscriptio quæ habet*, De fortuna bona, & mala, *deleatur*, *& ista substituatur*, De rebus secundis, & aduersis.

Lib. 2. Serm. Melissæ.

Colum 897. D, *in titulo Operis dele verba illa*, Ioãne Ribitto interprete, *& mox affigatur*: Haud penitus fidendum Latinæ ex Græco hnius secundi lib. Interpretationi, nempè ꝙ Ioannes Ribittus recẽtior hæreticus illi⁹ sit Auctor; cuius p urimos non ferendos lapsus in interpretatione indicabũt tibi Lect. *Billius lib.* 1. *Sacr. Obser. Ducæus in Notis*, *quæ hic ad finem aliquot Capitum ponuntur*, *& Possevinus in Apparatus Sacros. Illos adito.*

serm. 1. colum. 900. A, *ibi in textu*, Est autem in Dei manu, idest, eius potẽtiæ, & prouidentiæ subijci: sed pios, & iustos peculiari modo esse in manu Dei, quia eius amici, singularemq; curam eorum exercet: præsertim si sint è numero electorum, quos nullus rapiet de manu Dei.

colum. 903. C, *ibi in textu*, Rex meminisse debet, homo cum sit, se potestatem cũ Deo parem accepisse, *Emenda in hunc modũ*, se potestatem à Deo talẽ accepisse. *Et expungatur nota Graca marginis:* Eadem col litt. E, *ibi in textu:* Non. n. habet in terris se quidquam excelsius, *scribe in marginẽ:* In-

Intellige inter sæculares, & temporales dignitates, nam Ecclesiastica dignitas sublimior est Regia.

Serm 3. col.905, D, *in textu ad versiculũ*, Melchisedech Rex Salem, &c. *annota in marg.* Quãuis 70. Interpretes locum hunc Genes.14. *ita reddiderĩt:* at non addiderunt vocem illam, Abrahamo, quam vel Auctor iste Melissa, vel eius Interpretes & Ribbittus hæreticus adiecerunt. Cũ è textu Hebraico, vulgata Editione, & communi sensu Patrum, Melchisedech ne dum obtulerit panes, & vinum in refectionẽ exercitui Abrahæ; sed Deo in sacrificium, typum veri, & incruẽti Sacrificij Missę, col. 906. C, *ad marginem illius versiculi*, Prudẽtia, & vita, & pietas, & sciẽtia Sacerdotem efficit; *scribe*, Sacerdotem intelligit probum, & bonum, & eo munere dignum; nam alioqui Sacerdos improbus, & inscius verus Sacerdos est.

serm.21.col.928. D, *expunge sex vltimas lineas ab illis verbis:* Qui dicũtur domini opinione tantum, non verè tales nominantur, &c. *vsq; in finem sermonis; nam negat verũ dominium inter homines.*

serm. 25. columna 930. D, *ibi in textu*, Fortunabit tibi Deus omnia opera *pro, fortunabit, rescribe*, benedicet; sic enim Deuter.23.vers.20. habent 70. & vulgatus ex Hebræo.

serm. 32. col.937. C, *ĩ textu*, Nec quidquã est, quod improbos efficere possit meliores, *appone in marg.* Intellige videtur de improbis in improbitate obstinatè perseuerantibus, nec eam deponere volentibus.

eadem col. D, *ad versiculum illum:* Sanctos quidem lucidi seruant Angeli, improbos autem tenebrosi, *annota in margine*, Non detrahit improbis custodiam bonorum Angelorum, quam quisq; à natiuitate accipit; sed ait, iustis ob gratiam, & sanctitatem adesse singularem quandã Angelorum lucidorũ conseruationem; improbus autem ob peccatum obnoxios fieri tyrannidi Dæmonum.

col.

Columna 937. C, *in textu*, Impurus autem etiam ab eo, qui ipsi puero datus est, separatur, *adfige mar gini*: semper homini pec catori adest boni Angeli custodia; sed quantum ad aliquid ab ea se peccator separat, nempè cum labi tur in peccatum, à quo Angelus abhorret; neque ea in re peccator bono Angelo auscultat. *Vide notam ad Serm.* 16. *lib.i. col.* 899. *D.*

Serm. 45. col. 955.B, *ad ver sic. illum*, Vt sui causa quis sollicitus sit, & opus faciat, interdictũ est om- nino, &c. *annota in mar gine:* Cautè ista accipe, & secundum illud Matth. 6. Ne solliciti sitis, &c. inter pretante S. Hieronymo, non penitus interdici no bis curam rerum tempo- ralium moderatam; sed sollicitudinem. labor, in quit, exercendus, sollicitu do tollenda.

Ser. 53. *col.* 960. *E*, *in textu* vbi ira fuerit, *lege*, furit.

serm. 55. col. 965. A, *expun ge tres illas lineas*, Ne te fallat inanis, & stulta cogi tatio, vt iustè persequi cri mine vacare credas, & in- iurium, legibus tradere puniendum.

serm. 63. col. 971. B, *tolle ver sic. illum*, Iusiurandum ita fuge, vt ne sancte quidem iures. *Et col.* 972. *A*, *dele tres illas lineas postremas serm.* 64. Frustra iurantẽ ob rem iniquam, Deus na tura placidus nunquã cul pa liberabit, vtputa impu rum, & scelestum, etiam si hoīum supplicia euaserit.

serm. 72. col. 980. C, *ad ver sic. illum*, Nõ põt animus iniqu⁹ iustificari, *ad mar gin. annota*, Hoc est qđ animo sit iniquo, & puer so, nullus prętextus ipsũ iustũ probabit, & ostẽdet.

serm. 77. colum. 990. B, *dele duas illas vlt. lineas ser- monis*, Difficilè est, vel po tiùs omninò fieri nõ põt, vt honestas in vita plebe- iorum iueniatur. *Et tolle glossam Græcam marg.*

serm. 87. col. 997. B, *expunge versic.* Puro corde est is, qui se ipse non conuincit præceptorũ Dei reiectio- ne: Nam vt ait Apost. Ni- hil mihi cõscius sum: sed

L in

in hoc iustificatus nõ sũ.

Serm. 88. col. 998. E, *ibi in textu*, Ac quandiù quidẽ est malum in mente parturiente : nondum est extinctio , nondum mors , *scribe in margine :* Id intellige ante plenum mẽtis consensum.

Ser.90.col.4004.B, *expunge quinque illas lineas*, Infinita sunt mala, quæ cõmaculant animum à quibus expurgari, & elici omnino non licet ; necessariò enim relinquuntur cuiuis mortali sordes, quas leuiores fieri credi potest, tolli aũt omnino non possunt.

Ser.92.col.1005. E, *dele oĩa ista*, Intelligere debemus eos, qui ex parte mandata executi fuerint iuxta eandem rationem in Regnum Cœlorum ingredi. Nam qui non seruat omnia mandata; nec ex parte potest ingredi in regnum Cœlorum.

Serm. 95. col. 1009. A, *dele quatuor illas lineas*, Si qs fidem habet in aliquem , ac se ipsum tradit illi subijciendum, nihil ei opus est, vt mandatis Dei mentem adhibeat; sed vt Patri suo omne voluntatis suæ studium deferat, & apud Deum crimine vacabit. Impijssima siquidem ista sentẽtia videtur, vt sibi qs normam recte viuendi hominem quempiam, non legem Dei præfiniat. & vtcunque posset torqueri in bonum sensum , verba tñ absurdissima sunt, nec ferenda.

In sancto Maximo.

Col. 1013. C, *in titulo Operis dele illa verba :* Ioãne Ribitto Interprete, *et mox appone* , Haud satis fidas Lector, hui⁹ Operis è Græco in Latinũ translationi, vt quæ ex officina Ioãnis Ribitti recentioris hæretici emerserit. P*orrò de S. Maximo, eiusq; Operibus plura pete, ex* 8. *Tomo Annal. & ex Apparatu Sacro Posseuini.*

Serm. 29. col. 1072. D, *expunge glossam marg.* Hæc non legũtur in codicibns Noui Testamenti, *& scribe*, 1. Thessalonic. 5. v. 6. 7. & 8, *& paulò inferius ad versum illum textus* ,

In-

Induetur laceris &c. *dele è regione glossam marg. quæ habet*, 1.Thessalon.5. *& aliam inferius*, Salomon. 23. *eius loco repone.*

In Centurijs Sancti Maximi.

Col. 1123. *in Inscript. Operis tolle illa verba*, Vincentio Obsopæo interprete, *& statim ista adiunge*, Non temerè fidas, Lector, harum de charitate centuriarum e Græco in Latinũ factæ interpretationi; nam cum primùm eas Latinas fecisset Vincentius Obsopęus recentior hæreticus, huiusq; coniecturas secutus fuisset Conradus Gesnerus æquè etiam hæreticus, deprehensum est à viris eruditis multum in trãslatione peccatum ab his duobus nouatoribus: *quorum lapsus*, & *errores multos indicauit Iacobus Billius Pruneus lib.1. Sacrarum obseruat.cap.*12. *&* 17.

Col. 1171.C, *in Epist. dedicatoria Joãnis Pici, lin 5 expunge illa verba*, Tandem etiam illam tantoperè desideratum, ἀπάθειαν, multò facilius assequetur, quàm si vniuersos Stoicorum libros perlegerit.

In Dialogo de Incarnatione Verbi.

Col. 1263. B, *in Operis inscriptione dele verba illa*, Interprete Bilibaldo Brikheimero, *& appone notam*, Huius Operis Latina è Græco interpretatio, neutiquam pro fida, & tuta habenda, qđ Auctorem ferat Bilibaldum Brikheimerum hæreticum recentiorem.

Col. 1280. D, *dele glossam*, Salutem nostram reliquit Deus in voluntate nostra, *& scribe*, Cautè lege, nã salus nostra in manu Dei, eiusq; gratia potissimum ac primùm sita est, voluntas tñ nr̃a cooperatur gratię Dei in nostra salute.

In Ferrando diacono.

Col. 1281. in tit. paginę, & in Operis inscript. ac deinceps in titulis paginarum nomen *Diui*, Ferrãdo præpositum, *deleatur*, Nã etsi magnꝰ vir Ferrãdus, at qđ nõdum ei Ecclesia tribuit Diui nomen, nos illi dare haud æquũ, *post inscript. ista adscribe*, Qualis, quã-

tusq; fuerit Ferrandus, & quam doctrinæ laudæ, & Orthodoxę doctrinæ soliditate excelluerit, abundè edoceri poteris *ex tom* 7, *Annal. Eccl. Vide quoq;*, S. *Isidorum de viris illustribus*, *cap*. 12.

In S. Martino Duniensi.

Col. 1321. C, post prętfat. ex Trithemio, *ista adde*, Ante Trithemium tamẽ plures egerunt de Martino Duniensi, vt s. Isidorus in Catalogo scriptorum Ecclesiast.cap.22.& lib.de Viris illustribus cap.35.(consule notas Scholiastis in hunc locum) Sigibertus de viris illustribus cap.118.&119. & alij ex quibus tanquam è vetustioribus,& puriorib. fontibus haurire poteris res gestas Martini. Adito quoq; Annales Ecclesiast. Tom. fuisse postmodum Ep̃m Bracharensem, constat: Vnde in Conc. Tolet. 10.honorifica ista mẽtione cohonestatur, & appellatur sanctus,&sanctissimus Ecclesiæ Bracharẽsis Ep̃s gloriosæ memoriæ Martinus: Et quia sanctitatis gloria fulsit Gallęcia,&Lusitanię pars eius natalem diẽ inter alios sanctos celebrat 13. kal. Aprilis, vt Auctor est Ambrosius Morales,lib.12 Chronic. Hispañ. cap. 62. Vide quoque Garsiam à Loaysa in collectione Hispanicorum Conciliorum.

cap. 4. col. 1325. E, *cancella notam margin.* Mendacij vsus, *& rescribe*, Cautè ista lege; nam certum est, mendacium quantumuis officiosum, nunquam esse licitum. *Vide S. Tho*. 2. 2. *q*. 110. *art*. 3. *& Sixtum Senens. lib*. 5.*Bibliothec. annot*. 107.

Col. 1325. E, *ad verba illa textus*, Nihil tibi intersit, an cõfirmes, an iures, &c. *scribe in marg*.Cautè lege nam multum interest inter simplicem assertionem, & iuramentum : Et hoc sanè opus est religionis , illud non . Forsan hyperbolicè ita loquutus est , quod vir probus,atque perfectus est est,non non, nisi maior adsit necessitas,cõtentus esse debet , vt Christus monet in Euangelio.

In Euagrio.

Col. 1329. C,*post inscript. Operis, Annecte huiusmodi*

di antidotum, Qui res Euagrij parum perspectas habuere, ipsum quandoq; laudant, vt Socrates Nouatianus lib.4.Histor.Eccles. cap.18.& Sozomenus ęquè Nouatianus lib. 6. cap. 30. idem facit Gennadius in Cathalogo, qui etiam Euagrio miracula tribuit. sed Gẽnadius nimium Pelagianis fauens, nihil mirum, si Pelagianorum parẽtẽ Euagrium laudibus tollat, & falso adscribat miracula. De Palladio Galata, qui eũdem Euagrium mirificè celebrauit, silemus modo, qđ eidem in impietate, & hæresi par,eiusdemq; discipulus existens,mulus mulũ mutuo scabit: dicemus de illo suo loco Tomo 7.

At æstimemus Euagrium è proprijs pretijs, fuisse hæreticum Origenistam, Pelagianisque errandi amplissimam exhibuisse materiam, mirum si iam non oĩbus sit exploratissimum. *Audiamus quid de eo Patres* S.*Hieronymus Epist. ad Ctesiphontem, Tomo* 2. *hæc de Euagrio habet* Euagrius Ponticus hyperborita,qui scribit ad Virgines, scribit ad Monachos, scribit ad eam, cuius nomẽ nigredinis, testatur perfidiæ tenebras; Melaniam intelligit, edidit librum, & sententias περὶ ἀπαθείας, q̃ nos impassibilitatẽ, vel imperturbationem possumus dicere; quando nunquam animus vllo perturbationis vitio commouetur, &, vt simpliciter dicam, vel saxum, vel Deus est. Huius libros per Orientem Gręcos, & interprete discipulo eius Rufino,Latinos plerique in Occidente lectitãt. Qui librum quoq; scripsit quasi de Monachis, multosque in eo numerat, qui nunquam fuerunt, & quos fuisse scribit, Origenistas, & ab Ep̃is damnatos esse non dubium est, Ammoniũ videlicet, & Eusebium, & Euthymium, & ipsum Euagrium, Or quoque, & Isidorũ, & multos alios, quos enumerare tædium est, & iuxta illud Lucretij:

Ac veluti pueris absynthia tetra medentes.
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt dulci mellis, flauoq; liquore.

Ita ille vnum Ioannem in ipsius libri posuit principio,

pio, quem & Catholicum & Sanctum fuisse, nõ dubium est, vt per illius occasionem cęteros, quos posuerat hærericos Ecclesiæ introduceret. *Hæc S. Hieronymus. Qui etiam præfatione in lib.4. super Ieremiam ista scribit:* Commentarios in Ieremiã per interualla dictabam, vt quod deerat otio, superesset industriæ: cum subito hæresis Pythag. & Zenonis ἀπαθείας, καὶ ἀναμαρτησίας, idest impassibilitatis, & impeccantiæ, quæ olim in Origene, & dudum in discipulis eius Grumnio, Euagrioque Pontico, & Iouiniano iugulata est, cœpit reuiuiscere, & non solum in occidentis: sed & in Orientis partibus sibilare, & in quibusdam Insulis præcipueq; Siciliæ, & Rhodi, maculare plerosque & crescere per dies singulos, dum secreto docent, & publicè negãt. Et alia subijcit in eandem sententiam.

At quanti semper fecerit Ecclesia Romana iudicium s. Hieronymi in his, quæ ipse de Rufino, Euagrio, Palladio, alijsq; plurimis (quos ipse probe intus, & in cutè nouerat) eorumq; scriptis cẽsuerit, audi s. Gelasium Primum in Concil. Romano septuaginta Episcoporum, memorandam istam sententiam proferentem. Item Rufinus vir religiosus plurimos Ecclesiastici operis edidit libros, nõnullas etiam scripturas interpretatus est: sed quoniã B. Hieronymus eum in aliquibus de arbitrij libertate notauit; illa sentimus, quæ prædictum B. Hieronymũ sentire cognoscimus. Et nõ solum de Rufino; sed etiã de diuersis, quos vir sæpius memoratus zelo Dei, & fidei religione reprehendit. Hæc s. Gelasius, cuius documẽtum eò tenacius mente suscipiendum, ac retinendum videtur, quod diuina prouidentia factum fuerit, vt s. Hieronymus multorũ, qui suo tempore sub religionis, & pietatis habitu hęresum venena fundebãt ipsæ fraudes, technas, dolos, errores deprehẽsos in publicũ prodiderit, eiusq; ea in re iudicium Romana Ecclesia probauerit; ne deinceps tam multi lupi in vestimentis ouium, gregi Do-

minico

minico imponerent, eundemq; mactarẽt:cum alioqui etiam cautissimos,& sagacissimos decipere potuerint. Eiusmodi fuere Rufinus, Euagrius, Palladius, & alij Monachi Origenistæ, quos s. Hieronymus, vt nuper vidimus, indicauit.

Sed ad Euagrium redeamus, de quo hæc quoq; S. Ioannes Climax: Putauit Euagrius sapiẽtissimum se omnium alacritate sensus fieri: sed fraudem passus, sibi mentitus est miser; insipientium insipientissimus ex hoc ipso ostensus est. Hæc idcirco Climax, quod Euagrius apathiam introduceret. Porrò Euagrium, vnà cum Origine, & Didimo Alexandrino tanquam hæreticum ꝯdemnatũ, eiusq; etrores proscriptos in quinta Generali Synodo, auctores sunt S. Tharasius Eps̃ Constantinopolitanus in confessione fidei, quæ habetur in secundo Niceno Concilio actione 3. Nicephorus lib.17. hist. cap.27. Cedrenus in Annalib. in Iustiniano, eũdem etiam Euagrium cum eisdẽ Didimo, & Origene dãnauit s. Martinus PP.& martyr in Concil. Lateranen. sec. 5. canone 18. sed & Antiochus Monachus, qui sub Heraclio vixit homilia de Regno, quæ est 130. Enumeratis multis Hæresiarchis hæc subdit. Post hæc hæreseon portenta fuerunt hi, Euagrius, & Didimus, qui secũdum dogma Origenis, puta præexistentiam rerum, atque earum restitutionem senserunt. Hæc ille. Ex quĩbus omnibus, & alijs, quæ omittimus, facilè quisque dispiciet, quo loco, & pretio Euagrius Ponticus Hyperborita sit habendus.

Verum, quod attinet ad Opus istud, quod hic subijcitur, hæc de eo Gennadius cap. 11. Cathalogi, scripsit Euagri⁹ multa Monachis necessaria, ex quibus ista sunt. Aduersus octo principalium vitiorum suggestiones, quas aut primus aduertit, aut primus didicit octo ex sanctarum Scripturarum testimonijs opposuit libros, ad similitudinem videlicet Domini, qui tentatori suo semper scripturarum testimonijs obuiauit, ita vt vna ueq; species, vel diaboli, vel vitiatæ naturæ suggestionũ contra se haberet restimonium. Quod tamen opus

eadẽ

eadem simplicitate, qua in Græco inueni, iussus in Latinum transtuli. Ita Gennadius. Ex cuius assertione satis videtur Opus istud, qđ hic ponitur, non esse ipsum integrum, vt ab Euagrio scriptum fuit, sed decurtatum ex illo, & quasi illius summam, &epitomem: cũ illud diuisũ fuerit in octo libros multis scripturarum testimonijs instructos, qđ tamen nõ cernimus in isto breui libello.

In Dacriano Abbate.

Col. 1347. E, in inscriptione Operis, & deinceps in titulis paginarum, *dele nomen Diui*, Dacriano præfixum, *& ante initium Operis appone*, De Dacriano nihi aliud habemus, quàm fuisse ipsum Monachum S. Benedicti. *Vide Posseuinum in Apparatu sacro.*

In Ioanne Abbate Raythu.

Col. 1409. E, *expunge gloss.* Mendacij liciti exempla, *& scribe*, Cautè lege; nã mendacium nunquam est licitum, *Vide notam ad Martinum Dumiẽsem cap. 4. col. 1325. E.*

In S: Edmundo.

Col. 1425 *post præfationẽ Margarini adiũge ista:* Plura ex varijs Auctorib. de S. Edmundo annotata inuenies in notis ad Romanum Martyrologium 16. Nouemb. Obijt Anno salutis 1246. Relatus est in Sanctorum numerum ab Innocentio Quarto, (non Tertio) vt hic ait Margarinus, nisi mendũ Typographi irrepserit.

In S. Francisco

In Epist. ad Sacerdotem sui Ordinis, col. 1516. C, *tolle glossam marg.* vna Missa celebranda, *& rescribe* Cautè lege, Ioãnes Ekius in Enchiridio notat hanc Epist. non agnosci à Fratribus Ordinis Minorum pro vera Epistola s. Francisci, *addit*, Auctorem Epistolæ tantum loqui de feria V. in Cœna Domini, non de alijs diebus, *Bellarminus lib. 2. de Missa cap.* 10. *ad* 12. *obiectionẽ, hæc scribit*, Sanè si hæc Epistola de quouis die loqueretur, falsum apertissime contineret. Scribit. n. Auctor Epistolæ secundũ

vsum

vsum Romanæ Ecclesiæ vnicam Missam duntaxat vno in loco celebrari: at Honorius Papa III. qui Sedis Romę tempore s. Francisci, cap. cum creatura, de celebratione Missarum, iubet non omitti Anniuersaria sacra pro defunctis, ob festum, vel feriam occurrẽtem: sed vtraq; sacra eodẽ die celebrari. Tantum Bellarminus. Forsan Auctor solum innuere voluit, ordinariè, & nisi necessitas ingruat, vnam tantum Missã solemnem, quam vocant Maiorem, & Conuentualẽ in vno loco celebrandam.

Tomo VI.

In prima libri inscriptione lin. 3. pro, *Sanctorum*, rescribe, *Veterum*, in titulo Indicis Auctorum, lin. 3. pro, *Sanctis*, scribe, *Veteribus*.

In Auctorum Indice pag. 1. lin. 9. D. Seueri, *dele*, Diui, lin. 25. Nicolai Cabafilæ, viri pij, & doctissimi, *dele Viri pij, & doctissimi*. Nã schismaticus fuit, & hostis Rom. Ecclesiæ, lin. 27 & 28. *dele verba illa*, Sanctissimo, & œcumenico: Et cũ dicitur D. Philotheo *dele Diui*, lin. 36. D. Guitmundi, *dele Diui*, lin. 41. D. Algeri, *dele*, *Diui*.

Pag. 2. lin. 1. 2. 19. 21. 22. 23. 24. 25. 30. 32. 44. littera D, pręposita nominibus Auctornm, *aut expungatur ne dicat Diui*, aut expressim scribatur, *Domini*, lin. 46. dele nomen *Diui*, vel *Domini*, Photio, & Theodoro Balsamoni præfixum.

In Missa S. Iacobi.

Col. 1. *post inscriptionem ista statim appone*, De auctoritate, & fide huius liturgiæ s. Iacobi eonsulendi sunt Sixtus senens. lib. 2. in Bibliothec. in Iacobo, Claudius à Sainctes, & Iacobus Pamelius in Liturgicis. Constat antiquos Patres illius meminisse, & sanctum Cyrillum Hierosolymitanum Catechesi 5. Mystagogica plura ex illa mutuatum.

Colum. 12. A, *ad verba illa textus*, vt superueniẽs sancta, & bona, &c. *adde ad marginem*, Ritè ista intellige; nam post consecra-

tionem Eucharistiæ orare videtur, vt Deus panem vertat in Corpus Christi, quasi id factum non fuerit per cõsecrationem,&sacra verba, *Hoc est corpus meum*. Sed quo sensu Orthodoxo hæc Liturgię verba sint accipienda, *abundè habes è Bessarione Nicæno lib de verbis consecrat. Sixto Senense lib* 6 *Bibliot annot.* 111. *Bellarmin. lib.* 4. *de Eucharist. cap.* 14.

In Anaphora Sancti Basilij.

Col.33 D, *expunge notam marg.* Rectè etiam ver tas cultum verbalem, hoc est, qui verbis sit.

Colum. 36. D, *tolle glossam* Typus Corporis, & San guin s Christi, *& rescribe*, Hæc & sequens Oratio videntur, vel ex scri bentium errore, vel Græ culorũ quorundam schis maticorum peruersitate præpostero loco in hoc Anaphora positæ, cum lo cus *i*psarum genuinus il lis ab Auctore datus fuerit ante sacra verba conse crationis, *vide notam in Liturg s. Iacobi,col.*12.*A*

In Seuero.

Colum, 43. in titulo paginę, & deinceps in alijs paginarum titulis, deleatur no men *Diui*, vel *Domini*, Seuero pręposítum. In Inscriptione Operis lin. 3. vbi dicitnr, Dñs meus Sãctus Seuerus, *dele tres illas voces*, Dominus me⁹ Sanctus, *& statim post inscriptionem appone*, Hunc Seuerum præfuisse Ecclesiæ AlexandrinæEpi scopum, sub Mahometica tyrannide ad annum salutis 646. existimat Genebr. in Chronographia, atque hoc Opus idiomate Syriaco Christianis Ægyptijs mox post Mahometicam tempestatem in captiuorũ solatium tradidisse. At qđ attinet ad temporum ratio nem,Cyrus Eps̃ Alexãdrinus, sub quo Ægyptus in potestatem à Saracenis re-dacta, obijt Anno Christi 640. secundum exactionẽ Annal.Ecclesiast. chronographiam, cui successisse Petrum,decemq; annos se disse chronicon s.Nicepho ri Epi̅ Constãtinopolitani, palàm habet, vnde Anno Do

Dñi 646. Petrus, non Seuerus videtur Alexandrię pręsedisse Antistes. Fuere Cyrus, & Petrus apertè hæretici Monotelitæ, & quicunq; fuerit is Seuerus, vel quocunque vixerit tempore, satis perspicuè se in hoc Opere hęreticum Eutychianum Petri Gnaphæi sectatorem demonstrat. Insunt in hoc libro nõ pauca, vel manifestè hęretica, vel apocrypha, nullius que fidei, & auctoritatis, vt propterea cautissimè sit, & cũ attento iudicio legendus.

Col. 51. D, ad verba illa textus, Sãctus, Sanctus, Genitus Altissimi &c. *adscribe margini:* Cautè ista, & detestare; nam hæc Petri Gnaphæi hęresis notissima de Trisagio.

Col. 43. C, *ibi in textu*, Qui dixisti Ioanni, Manum tuam tãtum impone, &c. *adscribe marg.* Apocryphum, idest, & à nullo Auctore proditum.

colum. 45. E, *in textu*, absq; igne, & absq; lignis calefactæ erant aquę, &c. *appone in marg.* Apocryphum id est, & nulla auctoritate fultum, nisi figuratè intelligat de virtute sanctificandi tunc indita aquis.

Eadem colum. & lit. lin. vlt. ad verba illa textus, Tunc dicebat ei Dñs noster, &c. *scribe in marg.* Apocryphum id est.

Col. 61. A, *in textu*, Ioseph, & Nicodemus dixerunt; Qui crucifixus est pro nobis, &c. *scribe in marg.* Fuge, & detestare hic hæresim Gnaphæi, qui ad Trisagion addidit hanc clausulam, Qui crucifixus est pro nobis, quasi esset passa diuinitas, ex Eutychiano nefario errore, *vide S. Damascenum lib. de Trisagio, & alios Ecclesiast. hist. Auctores.*

In Missa Aethiopum.

Col. 69. A, *in textu*, Tu es Filius Patris, & Spiritussancti, *in marg. scribe*, Cautè ista lege; nã si vox Spiritus, sit in recto, dicet Filiũ esse Spiritum; Sancti, idest Pr̃is, tuncq; vox Spiritus capiet essentialiter, vt est communis tribus personis, nõ p̃sonaliter. Si vero sit in obliquo certissimum est Christum s̃m diuinitatem nullo

lo pacto esse Filium Spiritussancti, nisi nomen Spiritussancti essentialiter sumatur, nempè pro Patre, quæ tamen est insolẽs, & aliena locutio. Neque verò secundum humanitatem dici posse Christum Filium Spiritussancti docent Theologi. *Vide* S. *Thom.* 3. *p. q.* 32. *art.* 3.

Col 76. C, *ad finem glossæ marginalis*, Iacobus frater Domini, &c. *appone* Existimant Æthiopes in hac Liturgia Iacobum Alphæi Apostolum aliũ fuisse à Iacobo fratre Domini Hierosolymorum à Petro ordinato Episcopo, at vnũ, & eu.ıdem fuisse, & plures & meliores Auctores affirmant, *Vide post alios Tom.* 1. *Annal. Eccles. Anno Christi* 44. *cap.* 35. *& seqq.*

Col. 119. *post Epistolam Genebrardi ista adiunge*, Nõnulla sunt in hac Genebrardi obseruatione acriori iudicio expendenda. Primum immeritò carpit Hũbertum Siluæ Cãdidæ Episcopum, S.Rom. Eccl. Cardinalem, quem fuisse virũ sanctissimum, atq; eruditissimum Laufrancus initio libri de Eucharistia aduersus Berengarium affirmat in omnibus probatissimũ, scriptaque eius aduersus Nicætam Pectoratum, Grçcosque plurimum laudata, *Vndecimus Annal. Eccl. Tomus copiosè recenset*, Deinde Humbertus nõ penitus perstringit, & abjcit ritum Græcorum de Præsanctificatis: sed inuehitur iustissimè in Nicætam, qđ morem Latinæ Ecclesiæ reprehẽderet, omnibus anni diebus, excepto Parasceues, Eucharistiam cõsecrantis: obtendens Canonem 52. Trullanum, & 49. Laudicenum, qui vetarẽt in Quadragesima, exceptis solis Dominicis, & Sabbathis, & Festo Annunciationis, alijs diebus Eucharistiam confici: sed vti tantum Prçconsecratis. Canonem Trullanũ hisce verbis reijcir Humbertus, De Papa Agatone omnino scimus, quia nec sextæ Synodi per se ipsum præsedit, nec aliquibus ei⁹ capitulis subscripsit, nisi quæ promulgatæ fuerunt aduersus Monothelitarum hæresim. Vos videte vnde hæc quæ proponitis habeatis

tis

tis, quia Romana Ecclesia talia hactenus ignorauit. *Hæc ille.* Qui ad Concilium Laodicenum ista respondet: Cæteri autẽ quiuis Sanctorum Patrum Cõuentus, etsi potuerunt de vtilitate, & conuersatione Ecclesiarum suarum tractare, nullas tñ traditiones vniuersali Ecclesiæ præfigere. Ita prudenter Humbertus, indicans, sic ritum illũ de Præsanctificatis potuisse à Patribus Grecis in suis Ecclesijs haud prorsus absurdè introduci, vt no propterea Romanam Ecclesiã ad illud excipiendum obstringere, ius ipsis fuerit, & neque hinc in crimen arcessenda illa sit, si illum morem non colat.

Insuper, multis ostendere nititur Genebrardus in die Parasceues veram, & perfectam Missam in Romana Ecclesia celebrari, quod tñ non adeo receptum est cõsensu oĩum Theologorum vt non desint plures doctrina prestantissimi, qui magnis argumentis negent actionem illam, quæ in Parasceue celebratur, propriè esse veram, & perfectã Missam, cum essentiam veri, & perfecti sacrificij Missę cõtineri existiment in consecratione, & cõsumptione, velintque in Parasceue tantum fieri consumptionem præconsecratæ hostiæ, & eiusmodi esse Græcorum ritum de Præsanctificatis, *Vide Bellarmin. lib. 4. de Eucharistia cap. 24. & lib. 1. de Missa, cap. 27.* Denique Genebrardus Nicolaum Cabasilã, & Theodorum Balsamonem appellat duos insignes Patres, quos nec ita antiquos, ac potius schismaticos, ne dicam hæreticos, Romanæ Ecclesię infensos fuisse, nulli non compertum.

Col. 129. E, *in textu*; Fili, simul principio carens, *adscribe margini*, forsan intelligit de principio factiuo, vel temporis; alioquin Peter est principiũ Filij. *Idem fiat colum.* 130 *B, in textu ibi*, Verbum principij expers, &c.

In S. Germani Theoria.

Col. 135. *post inscriptionem Operis, adde*; De Sancti Germani sanctitate, eruditione, plerisq; ab eo rebus gestis

gestis; tùm etiam litterarũ monumentis, multa ex idoneis Auctoribus proferent tibi Notæ ad Romanum Martyrologium 12. Maij, & Annales Ecclesiast. Tomo 9. claruit sub Leone Isaurico, inter Sanctos nomine eius Menologio, & Martyrologio inscripto.

Colum. 140. C, *ad glossam marginis*, Aqua calida in Missa, *adiunge*, iuxta ritum Græcorum, quem etsi Humbertus Siluæ Candidæ in disputatione contra Nicætam improbet propter quorundam Græcorum præposteram huiuscè ritus causam adhibitam; at eum morem in Græcis tolerat Romana Ecclesia, nec in eo vertuntur crimina Græcanici schismatis.

Columna 148. *ad notam marginis*, Christi aduentus futurus Anno Mundi 6 5 0 0. *adijce*, secundum opinionem Sancti Germani, quæ tamen vt aliorum Patrum ea de re sententia expenditur P. Maluendę Theologi Dominicani *lib.* 1. *de Antichristo*, *cap.* 28. 29 30.

Col. 154. D. *in textu*, Pater fons est, & causa Filij; *adfige magini*, Græcis Patribus è linguæ idiomate idem omnino significat causa, & principiũ; at Latini Patres, vt fatentur Patrem esse principiũ Filij, ita causam esse Filij, non admittunt, ob præclaras rationes, *quas* S. *Themas collegit*, 1. 2. *q.* 33. *art.* 3.

Col. 162. A, *ad glossam*, Calidissimæ aquæ vsus, & mysterium in Sacrificio, *adde*, iuxta ritũ Græcanicæ Ecclesiæ, *de quo diximus in Nota æd colum* 140. *C.*

In Nicolao Cabasila.

Colum. 191. *in inscriptione Operis*, *tolle illa verba*; Viri in primis pij, & longè doctissimi; *& mox post inscriptionẽ appone*, Gentianus quidem in sua, quæ hic præfigitur admonitione excusans Cabasilam, dealbat Æthiopem: constat manifestissimè illum fuisse schismaticum, & odio in Romanam Ecclesiam incensum, librum Hæreticum de Processione Spiritussancti contra sanctum Tho-

Thomam Aquinatem com posuit; & multa furoris sui vbiq; indicia prodit vixisse fertur ad annum salutis 1300. *Alia de ipso in Ap paratu Posseuini inspice.* Opus istud in quibusdam cautissime legẽdum, in his præsertim, quæ cap. 29. & 30: aduersus Romanę Ecclesiæ doctrinam nefariè disputat.

Col. 217. D, *tolle glossam*, De his quibus Latini nos reprehendunt, & ad repre hensionem responsio, & solutio. Et ad initium cap. 29, *appone antidotũ*; Duo hæc integra capita, nempè 29, & 30. meritò in totum essent expungenda; nam delirat Gręcus ille schismaticus, existimans non solis verbis consecrationis confici Eucharistiã; sed alijs quoque, quæ ex Græcorum Liturgijs appo nuntur. Verum fœdum istum Græcorum errorem egregiè confutarunt Bessa rion Cardinalis Nicęnus lib. de Verbis consecrationis, & alijs innumeri Orthodoxi, *Vide Bellarmi num lib* 4. *de Eucharist. cap.* 12.13.14.

cap. 37. col. 227. B, *ad finem notæ*, Quid significet aqua calida in mysteria iniecta, *adde*, ex vsu Gręcorum, quem etsi non vsurpet Romana Ecclesia, tolerat nihilominus, nec damnat in Græcis.

cap. 41. col. 229. E, *in textu*, Huius iniustitię meditatio, &c. *restitue*: Huius iu stitiæ meditatio, &c. Nam est perspicuum mendum typographi.

cap. 43. col. 231. D, *in textu*, Non omnes quibus dat Sacerdos verè sumunt; *scribe in marg*. Cautè lege Equidem Græci, & hic Ca basilas rectè sentiunt de ve ra, ac reali præsentia Cor poris Domini in Eucharistia; forsan verè, intelligit dignè & fructuosè.

In Philotheo.

Col. 243. D, in inscriptione Operis cũ dicitur A san ctissimo, & Oecumenico Patriarcha D. Philotheo, dele omnia; *& ita scribe:* A Philotheo Epõ Constantinopolitano. *& post Inscriptionem adiunge*: Fuit Philothe⁹ Cõstãtino-

poli-

politanus Episcopus, de quo plura scripta extant apud Ioannem Cantacuzenum lib.4. Hist. Sedit in schismate Gręcanico, *Vide quoq; Apparatum sacrum Posseuini.* Huius Philothei extant varia Opera Græca *in Bibliotheca Bauarica num.*94.

In Floro Magistro.

Col.261.B,*post inscriptionẽ Operis ista adde*, De Floro Magistro agunt Sigebertus lib. de Viris illust. cap. 93. & Trithemins lib. de Viris illustrib. Ordinis S.Benedicti cap. 44. quem sub Carolo Caluo floruisse, ac Monachum S. Benedicti fuisse produnt.

Col 272. D. *in textu*, Nam sunt quorundam iustorũ animæ, &c. *appone ad marginem*, Cautè lege: nam pręter Cœlum, & Purgatorium, animabus Iusto℞ corpore salutis, alium quempiam temporarium locũ quietis tribuit; quod à placitis Theologorum est alienum. *Consule quæ disseruntur P. Maluen.lib de Paradiso, c* 92

In Paschasio.

Colum. 291. In Inscriptione Operis dele nomen *Diui*, Paschasio præpositũ; *Idẽ fiæt in titulis paginarum*: nam etsi pręstantibus virtutibus excelluerit, nondũ tamen in Album Sanctorum, aut in Martyrologiũ Romanum est relatus.

Post præfationem ex Trithemio adde. Scribunt de Paschasio Sigebertus de Viris illustribus cap. 98. & Trithemius lib. 2. de Viris illustrib. Ordinis S.Benedicti cap. 55. Quod autem attinet ad Opus istud insigne de SacramẽtoAltaris sciendum Frontonem Ducęum Iesuitam hunc librum cum manuscriptis Codicib. cõtulisse, variasq. lectiones, & emẽdationes collegisse, easq; Margarino huius Bibliothecæ dedisse, qui cum illas inter suas schedas amisisset, solam præfationẽ correctam ad finem libri excudendam curauit. Vnde si quis nouam, & accuratam diligentiam in emendãdo, restituẽdoq; Paschasij opere posuerit (nam liber non sine magnis coniecturis a multis in damno esse putatur) sciat se haud quidem

actum

ctum acturũ. *Adito Apparatum Sacr. Posseuini, verb.* Margarin. Bignæus.

cap.3.col.297. A, *tollè gloss.* Tria Sacramẽta: *& scribe,* Ex septem Sacramẽtis Ecclesiæ tria tãtum enumerat hoc loco Paschasius, exempli dumtaxat causa; neque enim ex professo hic agit de numero Sacramentorũ; sed ad institutum satis ei erat aliqua Sacramẽta ꝯmemorasse. *Vide Bellarmin. lib. 2. cap. 27.*

cap. 4. col. 298. E, *in textu*; Cõsecratione Spiritussancti potentialiter creari: Creando verò, &c. *adscribe margini*, Solet Paschasius interdum ita loqui, vt creari Corpus, & sanguinem Domini sumat ꝓ incipere esse in Sacramento, & ista transubstantiari panẽ, & vinum. Alioqui scimus à Theologia, vt differant transubstãtiatio, & creatio tametsi in aliquo ꝯueniant. *Vide S. Thom. 3. p q. 75. art. 8.*

cap. 15. col.324. B, *in textu,* Accipite, & bibite ex hoc omnes, tam ministri, quã reliqui credentes, *adfige marg.* Abutũrur hoc loco Nouatores, vt Communionem Calicis omni populo promiscuè concedant; sed clara nimium coniectura Ioannes à Louanio, Bellarminus, & alij existimarunt locum esse deprauatum, & pro *Bibite*, legendum *Edite*, vel *Manducate*, nam ꝓximè prę miserat Paschasius: Et ideò hic solus est, qui frangit hunc panem, & per manus ministrorũ distribuit credentibus, dicẽs: Accipite, & bibite ex hoc omnes, tam ministri, quàm reliqui credentes. De pane nõ de sanguine loquutus, comedite, non, bibite, dixisse iure existimandus est. Et si locus sit integer, vult Paschasius bibendum sanguinem Domini cunctis fidelibus, non sub specie vini; sed sub specie panis, sub qua cum sumitur Christi Corpus, non sumitur exangue; sed cum sacro sanguine qui ibi adest, non ex vi Sacramenti, sed ex naturæ Corporis viuentis, & vt aiunt Theologi per concomitantiam. *Vide Bellarminum lib. 4. de Eucharistia, cap. 26. ad. 16.*

Col. 351. D, *ab illis verbis, D. Paschasij Roberti Abbatis*

batis, &c. ad illa vsq; col. 352. A, Accipiens palmam Regni virtute Beatus, *dele omnia*, quia ea iam posita sunt superius initio libri.

Cap.20.col.328.E, *in textu*, Caro, aut Sãguis Christi in nostram conuertuntur carnem,&c. *adscribe margini*, Ritè intellige, nẽpè ratione tantum specieрũ, alioqui eiusmodi locutiones impropriæ sunt, & metaphoricę, *vide SuareZ Tomo 3. in 3. p. D. Thom. disp.* 47. *sect.* 4.

In Lanfranco.

Colum.353.D,*post præfationem ex Yrithemio adde*, Quantus pietate,& doctrina Lanfrancus extiterit,ex Vuilhelmo Malmesburiẽsi in historia Anglicana è Sigiberto de viris illustribus, capit. 156.ex alijs auctoribus, & monumentis, abundè tibi suppeditat vndecimus Tomus Annal. Eccles. Est autem istud Opus eius celebre, & mirificè ab omnibus prædicatum, *vide sacrum Apparatum Posseuini*.

In Guitmundo.

Col. 385. A, in inscriptione Operis, dele nomẽ, *Diui*, Guitmundo præpositum. Post præfationem ex Trithemio, *adde*, cæterum de Guitmũdo eiusq; Opere plura in Apparatu Sacro Posseuini, collecta reperies, & apud Ordericũ Vitalem Eccl. hist. lib. 5. cap. 17.

Lib. 2. col. 404. B, *affige ad marginẽ huiusmodi notã*, Quod Guitmundus indicare videtur species sacramẽtales Eucharistiæ re vera non corrumpi,aut putrefieri, vel à muribus posse corrodi, aut ab alijs animantibus deuorari, sed hæc tantum secũdum apparentiam fieri; non satis cum placitis sinceræ Theologiæ consonat, quæ docet verè species illas alterari, corrumpi ab animantibusque mandi posse, & quam primum eędem illę numero species esse desinunt, desinere quoque esse sub speciebus Corpus Domini, *vide* S. *Thomam 3 par. quæstio.* 77. *artic.* 3.4.5. 6.7.

Co

Col. 408. B, *tolle glossam*, Non omnes consecrant qui id attentant non debita intẽtione, & *substitue*, Omnes Sacerdotes verè consecrant, si quomodocunque intendant facere, quod facit Ecclesia.

col. 421. A, *in nota marg.* pro *Pulchra*, dicatur, *hæretica*, & *putida*.

col. 445. E, in titulo Operis, tolle nomen Diui, Guitmundo præfixum.

col. 448. E, in glossa marginis, Trinitatis simulacrũ in anima nostra, *scribe*, Trinitatis imago in &c.

In Algero.

col. 451. C, in inscriptione Operis dele nomen Diui, Algero pręposítũ, & *post inscriptionẽ ista appone*, De Algero, atque isto eius Opere, alijsque scriptorũ monumentis ab eo relictis plura accipe ex Trithemio in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, & lib. 2. de viris illustribus Ordinis s. Benedicti, capit. 90. Item ex Arnoldo Vuione in historia Benedictina, atque ex Apparatu sacro Posseuini.

Col. 453. in inscriptione Operis, & deinceps in titulis paginarum dele nomen Diui Algero tributum.

col. 453. A, *expunge glossã*, Quod Deus hominẽ Dominicũ pro nobis assumptum super omnia exaltauit, & *rescribe*, Quod Deus Christũ hominem super omnia exaltauit.

Lib. 1. ca. 9. col. 475. D, *ibi in textu*, ita immortale dederit corpus suũ in Sacramento, *annota ad marg.* Ritè istud intellige, nam Christus in Cœna corpus suum verũ, quod tunc mortale erat in Sacramento Discipulis exhibuit: sed ex modo existenti Sacramentali, & quatenus sub Sacramento erat, impassibile, & immortale erat; nam neq; si quis vulnerasset, aut contriuisset species Sacramentales, vllum inde Christi corpori detrimentum intulisset, vt neque modo cum Christus immortale corpus gerit.

Cap. 16. col. 492. B, *in textu*, Carnem suam, & sanguinem consecratione Spiritus sancti potentialiter creari, *scribe in margine*.

Ritè

Ritè accipe potentialiter
creari, idest, incipere esse
sub Sacramento, *Vide no
tam ad Paschasium cap.*
4 *col.* 298. *E.*

Lib.2.cap.1.col.508.D, *amo
uenda tota glossa,* Quod
Sacramentum Corporis
Christi nullatenus solua-
tur in digestionem, vel ali
quam fœdam corruptio
nem, *& ad initium capitis
affige scholion:* Attente &
cum iudicio legẽdum hoc
caput, certum quidem est
ex fide Catholica Corpus,
& sanguinemChristi in Sa
cramento Eucharistiæ ve-
rè, & propriè nullam posse
pati læsionem,alteratione͂,
vel vllam realem, & inhæ
rentem sui transmutatione͂
physicam ex his, quæ spe-
ciebꝰ Sacramentalibus quo
quo modo accidere pos-
sunt; neque enim comburi,
consumi, eorrumpi,frangi,
vulnerari,-arrodi, &c. Chri
sti Corpus, aut sanguis in
Eucharistia potest. At ni-
hilominus compertum est
ex vera Theologia Sacra-
mentales Eucharistiæ spe-
cies verè, & propriè frãgi,
cõsumi,corrumpi, nutrire,
alterari ; posse quoq; com-
buri, à muribus arrodi, ab
animantibus deuorari, nec
id tantum apparenter; sed
re ipsa fieri. *Vide* S. *Tho
mam* 3.*p q*.77.*artic*.3.4.
5. 6. 7. *eiusq; interpretes,
et cæterosTheologos scho
læ, ac cum primis Bellar
minum lib.* 3. *de Euchari
stiacap.*10.*Regreditorad
notam quam apposuimus
ad lib.* 2. *Guidmundi, co-
lum.* 404 *B.*

cap.8. col. 525. D, *in textu,*
Vnde, vt ait August. nec
caro sine sanguine , nec
sanguis sine carne iure
communicatur , *adfige
margini.* Annotarunt qui
dam hunc locum citatum
ab Algero , non esse apud
sanctum Augustinum; sed
haberi in Paschasio lib. de
Corpore Domini, cap. 19.
vbi Paschasium non loqui
de speciebus Sacramenti ;
sed de re contenta ; doce-
req; non posse sumi carue͂
Christi exanguem , neque
sanguinem sine suo Corpo
re;& illum non iure, ac me
rito communicare, qui sen
tit vnum accipi sine altero.
Quo sensu dixit idem Pa-
schasius cap.17.Non rectè
caroChristi sine diuinitate
sumi-

sumitur, nec diuinitas sine carne prestatur. *Hæc ille.* Id breuiter efferunt Theologi sub specie panis contineri Corpus Christi ex vi Sacramêti, sanguinem per concomitãtiam ; & sub specie vini, sanguinem ex vi Sacramenti , Corpus per concomitantiam . *Vide Bellarm. lib.* 4. *de Eucharist. cap.* 26. *& Apparatum sacrum Posseuini.*

Eadem colum. & litt. *in textu* , Item Gelasius Maiorico, & Ioanni, &c. *appone ad margin.* S. Gelasius vel de solis Sacerdotibus celebrãtibus loquitur, quibus nõ licet dimidiare sacrificium, vel alteram tantum speciem in Missa sumere, vel inuehitur in quosdã Manichæos, qui occultè eo tempore serpebãt in Vrbe, qui hæretica quadam superstitione , quod vel vinum malum existimarent , vel quod Christum sanguine caruisse putarent a communione Calicis abstinebant, vt sanctus Leo serm. 4. de Quadragesima refert, quos ipse s. Leo eo indicio deprehendebat si ab haustu sacri Sanguinis abhorrebant. Non reprehendit sanctus Gelasius morem eorũ, qui iustis, & pijs causis sub specie tantum panis Eucharistiam communicant; sed eos, qui ex Manichæa superstitione sanguinem respuebant . *Vide Baronium Tomo* 6. *Annal. Anno Christi* 496. *cap.* 20. *& seqq. Bellarminum lib.*4. *de Eucharistia, cap.* 26. *ad* 11.

Cap. 10. col. 527. D, *in textu,* Dicũt è contra latini &c. *adfige margini* ; Cautè lege ista , neque enim extat diuinum præceptũ de cõficiendo Eucharistiam in solo azimo, alioqui peccarent semper Greci conficientes in fermentato, & hec est communis sententia Theologorũ. *Vide* S. *Thomã* 3 *p. q.* 75. *art* 4.

In Odone.

*Colum.*549. *post inscriptionem Operis adde* , De Odone agunt Trithemius lib. 2. de viris illustribus Ordinis S. Benedicti cap. 118. & Antonius Demochares in Tabulis Episcoporum Cameracensium, quem aiunt obijsse Anno

Do

Domini 1113. Garetius columna 558. D, *in textu,* 1128. habet primũq; fuis se ferunt qui canonem Missæ commentarijs illustrauerit.

col. 556. C, *in textu,* Non enim panis transubstantiatur in Corpus Christi nisi virtute illorũ verborũ, *Hoc est corpus meum*, nec ante est corpus per vllam benedictionem, quã proferantur illa verba, quæ sanè sunt efficaciter operatoria transubstãtiationis, *Vide s. Thom.* 3. *p. q* 78. *art* 4.

col. 558. B, *tolle gloss.* Christi caro spũalis est, nõ corporalis hostia, *et rescribe*; Quod ait, Odo Hostiam Eucharistiæ non essecarnalem, aut corporalem: sed spiritualem, non negat verè, & realiter adesse in illa veram Christi carnem: sed intelligit non esse corporalem hoc est non solo corporali, & externo ritu immolari, vt reliquas carnales hostias: sed inesse illi vim spiritalem, & diuinam, nec sacrificari Corp⁹ Christi externa specie carnis &c.

Ex quo enim Angelica Salutatione audiuit &c. *scribe in margine.* Caute lege, nam Deipara ante suam Natiuitatem, adepta est adhuc in vtero existens eam sanctificationem, vt nunquam actualiter peccaret, tametsi in Incarnatione Verbi cõsequuta fuerit vberiorẽ gr̃æ redundantiã, *Vide s. Thomam* 3. *p. q.* 27. *art.* 4. *&* 5. *ad* 2.

In Stephano Episcopo Eduensi.

Columna 563. B, *post inscriptionem Operis adde,* Floruisse Stephanũ Eduensem Episcopum circa annũ Dñi 950. Ioannes Garetius Cẽtenario 10. se legisse testatur, cui quoq; assentiunt *Bellarminus lib.*2. *de Eucharistia cap.* 35. *&* *Posseuinus in Apparatu sacro.*

Capit 7. columna 568. in textu, Delicta confitentium misericorditer suscipiendi, *scribe in marg.* Non potest Diaconus confitentium delicta Sacramentaliter excipere, põt tñ in absentia Episcopi, vel Pres-

byteri

byteri solemnem publicorum pœnitentium reconciliationem, quæ quidẽ erat Ecclesiæ ceremonia exercere, vt apparet è s. Cypriano libro 3. epist. 17. *vide Bellarminum lib.* 1. *de Sacramento Ordinis cap.* 6.

In Samona EpiscopoGazę.

Columna 595. *post inscriptionem Operis adiunge*, Ioannes Garetius Centanerio 11. ait, opinari quosdã Sanonam vixisse circa annum Domini 1072. & in Indice lib. de Sacrificio Missæait huncvixisseAnno 1050.

Col.598.C, *in textu*, His igitur pane inquam, vino, & aqua &c. *adscribe marg.* Cautè lege, nam aqua missa in calicem non transubstantiatur in sanguinem nisi prius conuersa in vinum, & hoc solũ innuit Sonanas.

In Timotheo Episcopo Alexandrino.

Columna 613. *post inscriptionem Operis annota*, Fuit hic Timothæus Episcopus Alexandrinus tempore Theodosij I. Imperatoris,successitPetro,successoremq: habuit Theophilum, adfuit Cõstantinopoli cum150.Episcopis, quã do abrogata est ea sedes s.Gregorio Nazianzeno, de hoc Theodosius Imperator lege 3.de Episcoporũ iudicio in Codice Theodosiano hęc ait. Est.n.vir cũ oĩum Sacerdotum susceptatione venerandus, tum etiam nostro iudicio approbatus, *De isto Timot. plura Rufinus lib* 2, *hist. cap.*21.*Socrates lib.* 4. *c.* 30. *& lib.*5 *cap.* 8. *&* 12. *SoZomenus lib.* 6.*cap.*29. *& lib.* 7. *c.*7. *&* 9. *Theodoretus lib.* 5. *cap.* 8. *Cassiodorus Hist. Tripart. lib.* 9. *cap.* 13.*Nicephorus lib.* 12. *cap.* 11. *multa quoque de illo Tomo* 4 *Annal. Ecclesiast.* Doluimus, quod hic Timotheus in Apparatu sacro Posseuini manifesto lapsu confundatur cum pestilentissimo illo Timotheo Aeluro pseudomonacho, & hæresiarcha, qui tempore Leonis I. Imperatoris interfecto s. Proterio Ecclesiã Alexandrinam inuasit, & sub Zenone vitam veneno abrupit,successorem habens Petrum Mongum. *Sed de Timotheo Aeluro*

pluræ

plura Tomo 6. *Annal.* Prioris autem Timothei esse hoc Opus, & titulus ipse, & omnes consentiũt.

Col. 613. A, *Ad initium Cõmentarij Balsamonis appone*, Notum est Theodorum Balsamonem fuisse schismaticum, & hostem Romanæ Ecclesiæ; vnde parum fidendum eius scriptis, & quæ disserit ex vsu Grȩcanico, vt subsistãt, vel exigenda sunt ad normam Romanȩ Ecclesiæ, vel reponenda inter ea, quæ tolerantur potius, quàm ꝓbantur ab Apostolica Sede in ritibus Græcorum.

In Nesteuta.

Columna 617. *B, post inscriptionem Operis adiunge*, Sunt in hoc Nomocanone multa ex ritu Græcorum, quem nõ vsurpat Romana Ecclesia.

In Timotheo Presbytero.

Columna 619. *C, post inscriptionem Operis adiunge*, De isto Timotheo Theodorus lector in collectaneis li. 2. hæc refert: Timotheum quendam Presbyterum, & custodem Ecclesiæ Episcopum eligit. Anastasius Imperator quem litrobulbam, & colonem propter facta quȩdã nominib. istis conuenientia vocarũt. Sunt hæc nomina summæ libidinis, & mulierositatis, fuisse, istũ Ab Anastasio Imperatore hæretico intrusum in s edẽ Constantinopolitanam, eiecto in exiliũ Macedonio, idem Theodorus affirmat, numeratur in Chronico s. Nicæphori 47. Episcopus Constantinopolitanus hoc elogio Thimotheus Presbyter Constantinopolitanus, vt custos vasorum annos 6. hæreticum extitisse certum est, *Res eius gestas ex probatis Auctoribus collectas habes tomo* 6. *Annalium Ecclesiasticorum ab Anno Domini* 511. *ad* 517. Quod autem attinet ad Opus istud, quod hic ponitnr scias illud tantum essefragmentum quoddam; nam integrius Opus nactus Frãciscus Turrianus à Græco Latinum fecit, quod vt est à Turriano descriptum primus edidit Antonius Posseuinus in apparatu sacro verbo Thimotheus, esset autem hoc loco totum meritò inserendum.

In

In interrogationibus vndecim.

Colum 621.*post inscriptionẽ Operis adde* , Trullanos Canones, qui hoc opere sę pius citantur , certum est nõn recipi ab Ecclesia , *De qua re vide Canum lib.5. de locis Theolog. ca pit. vlt.ad* 6.*Bannes* 2.2. *q.*1.*art.*10.*dub.5.Bellarminum de Romano Pon tifice,lib.2.cap.*14.*&lib* 1. *de Concilijs c.* 7.*Baroniũ tom.*8. *Annaliũ anno* 692. deinde sunt hic multi Gręcorum ritus, quos non probat Ecclesia, & Balsamon schismaticus,& schismaticorum patronus. Quocirca nullius auctoritatis hic liber cẽsetur, cautèq; legen dus. In serie Episcoporum Constantinopolitanorũ 86. ponitur NicolausMysticus 94.Nicolaus Chrisoberges 104. Nicolaus Monachus Grammaticus . Existimat Posseuinus omnia,quę hoc loco describuntur tempore schismatis græcanici contigisse , ac proinde examinanda esse ad Lancem Romanæ Ecclesiæ. Quocirca nec Synodus hæc Constan tinopolitana dicenda sancta, nec Nicolaus Episcopus dignus nomine sanctis simi. *Vide sacrum apparatum verbo Thimoteus Alexandrinus.*

In Vualfrido Stra bone.

Columna 667. *post inscriptionem libri appone* . De Vualafrido plura ex probatis Auctoribus pete ab Arnoldo de Vuion in li guo vitæ, & ex Apparatu sacro Posseuini.

*Cap.*8. *columna* 674. *D, ad initium capitis annota* , quæ hic Vualafridus disserit de cultu imaginum,cautè legenda ; nam vnus fuit ex illis Galliæ Theologis, qui errore præpostero reti nendas Imagines censebãt ad ornatum Templorum & instructionem historicam, nullo tñ pacto adorandas, *Consule quæ notauimus Tomo* 4. *ad initium librorum Ionæ Aurelianensis.*

Cap. 21. *columna* 688. *D*, *ibi in textu* , Et re vera non esse absurdum crediderim &c. *scribe in mar gine*, sic solitũ fieri olim, exemplis, quæ Vualafridus adducit, apparet, vt

vn⁹ Sacerdos plures in die Missas celebraret, at iã ea consuetudo ob graues rationes meritò abrogata est In Natali Domini tres tantum Missas dicere licitum.

Cap. 27 *columna* 703. *E*, *in textu*, Notãdum quod primis temporibus, &c. *adscribe margini*, Non est dubium, quin primis Ecclesiæ temporibus multi iã adulti, & grandæui interdũ baptizarentur, imò nõnulli prauo more baptismũ vsq; ad finem vitæ differebant, at esse Apostolicam traditionem ab ipsis etiam Ecclesiæ primordijs semper vsurpatam de baptizandis infantibus ante vsum rationis communis est Orthodoxorum assertio, *vide post alios Bellarm. lib.*1.*de Baptismo cap.* 8.

In Bernone Augiensi.

Columna 709. *poct inscriptionem Operis appone*, De Bernone quis qualisq; fuerit, de scriptis eius, & tempore quo vixit, plura ex bonis Auctoribus indicant Arnoldus Vuion in ligno vitæ, & Apparatus sacer Posseuini.

In Micrologo.

Columna 729. D, *post inscriptionem Operis adde*, Nonnulli putãt Auctorem huius libri fuisse Guidonẽ Aretinũ Monachum s. Benedicti insignem musicum, qui notas illas musicas, re, mi, fa, sol, &c. primus excogitauit, & librum de musica Micrologum nũcupatum ediderit, ad cuius finẽ ita perorauit, explicit Micrologus Guidonis suæ ætatis anno trigesimo quarto, Ioanne Vigesimo Romanam gubernante Ecclesiã, *Hæc ille, de quo plura Tomo* 11. *Annalium Anno Domini* 1022. *& in Apparatu sacro Posseuini*, At cum scriptor huius micrologi de obseruationib. Ecclesiasticis, capit. 14. 17 24. 25. 43. disertèasseratse post tempora s. Gregorij septimi Romani Pontificis hũc Commentarium elucubrasse, equidem Guido ille Aretinus, qui tẽpore Ioannis Vigesimi, qui Benedicto octauo successit, trigesimum quartũ agebat annũ, si huius libri est Auctor, oportuit ipsum plusquam nonagenarium hoc Opus scripsisse; Nã Ioãnes Vigesimus

simus obijt Anno Domini 1033. sanctus Gregorius aũt septimus Anno 1085. *secundum veriorem Annalium chronologiam*, Illud autẽ extra cõtrouersiam est librũ illũ Michrologum ab Guidone de musica cõscriptum ad Thedaldum Episcopum Aretinum lõgè diuersum esse ab isto, quod hic ponitur Micrologo. Ceterũ Auctorẽ huius Micrologi tempore s. Gregorij septimi vixisse, idem cap. 14. affirmat his verbis, *Nam & illi Sedi Apostolicæ nostro tempore talem Gubernatorem Reuerende inquam memoriæ Gregorium Papam imposuit &c.*

Cap. 19. columna 741. B, *in textu*, Iubet consecrare, *margine adscribe*, Ordo Romanus non consecrare: sed sanctificare habet, & propriè ad rem; nam vinum in Parasceue non consecratur: sed sanctificatur in iectu Corporis Domini.

Ibidem ad verba illa textus, Vnde & Beatus Gelasius Papa &c. *ad marginem annota*, Qaæ sit vera mens verborum Gelasij docuimus supra *in Algero cap. 8. in 2. nota ad colum. 525. D.*

Cap. 36. columna 756. D, *ad verba illa textus*, Sed ad infernalem pœnam disceserunt, *in margine scribe*, in infernalem pœnam ritè intellige, Carcerem Limbi Patrum, seu sinum Abrahæ, quo ante Christi mortem Innocentes Martyres descenderunt; vnde tamen Christi morte in cœlum recepti sunt.

In Amalario.

Columna 847. A. *post inscriptionẽ Operis adde*, De Amalario plura accipe ex Honorio Augustudunensi lib. de luminaribus Ecclesiæ. Sigiberto de viris illustribus capit. 87. & alijs.

In Nicolao Methonensi.

Colum. 1145. C, *post inscriptionem libri appone*, Nõ te lateat lector Nicolaum Methonẽsem Episcopum Græcũ esse, ac schismaticũ, Ecclesiæq; Romanæ

per-

perduellem, *cuius extat tractatus de processione Spiritus sancti à solo Patre in Biblioteca Vaticana*, Quocirca circumspectè legendus, & separandum pretiosum à vili.

Col. 1147. A, *in textu*, & aquæ, viniq; in sanguinẽ, *appone in margine*, cautè lege, nam aqua non consecratur nisi prius in naturã vini conuersa. Nec tutè sentiunt, qui oppositum reputant, *vide notam ad Samonam supra columna* 598. C.

In Remigio Antisiodorensi.

Colum. 1149. in Inscriptionibus Operis, & deinceps in titulis paginarum dele Nomen Diui Remigio Antisiodorensi præpositum. *Et post præfationẽ adde*, Plura de Remigio habes apud Sigibertum de Viris illustribus cap. 123. & RecentioresSixtum Eisengrenium Posseuinum. Meminit eiusdem Frodoardus libro 3. cap. 9. quem ait vocatũ à Fulcone Episcopo ad instituendas Rhemenses scholas. At mirum vocari hic Antisiodorensem Episcopum: Cum Frodoardus Sigibertus, & alij antiquiores scriptores nullam de eius Antisiodorensi Episcopatu mentionẽ faciant; sed tantũ Monachum Antisiodorensem appellent.

In Photio.

Col. 1173. A, In inscriptione Operis in titulis paginarũ, ac vbicũque reperietur nomen Diui, vel Domini Photio, & Theodoro Balsamoni prępositum, omnino expungatur: cum vterque schismaticus fuerit, & indignus ea nuncupatione. *Post inscriptionem Operis adiunge ista*, Photius, qui sedem Cõstantinopolitanam eiecto s. Ignatio inuasit anno salutis 858. fuit planè, & apertè schismaticus, Romanorum Pontificũ implacabilis hostis, sparsit quoque errorem de duabus animab. in vnoquoque homine; ingentes turbas in Ecclesia excitauit; discidit horrendo schismate Occidentalem, & Orientalem Ecclesiam, grauissimorum criminũ reus peractus ab Apostolica sede sæpius damnatus, magnum vbiq; & semper se præbuit Anti-

christi

christi Præcursorem. *Cuius pudenda gesta, & omni execratione dignissima, acutissimè ex præclaris Auctoribus, certisque monumentis produntur Tomo* 10. *Annal. Ecclesiasticorum*. Quod verò attinet ad Opus istud nomo Canonis ab eo editũ; sciendum ipsum, cautè & cum indicio egendum, & vt subsistat, non nisi ad normam Canonũ Romanę Ecclesię esse exigendũ; in his enim quæ vel non probat, vel tolerat in Græcis Romana Ecclesia, omnino reijciendus Photius. *Vide Tomo* 10. *Annal- seorsim anno Domini* 861. *cap.* 20.

Quod verò attinet ad Theodorum Balsamonem Antiochenum Episcopũ omnibus compertum est ipsum fuisse schismaticum Rom. Ecclesiæ hostẽ, Gręcanicis erroribus fędatũ, *imposturæ autem, & mendacij sæpius arguitur in Annal Ecclesiastici*; , præsertim, *tom.* 8. *Christi anno* 692. *cap.* 9. & *seqq.* Vnde scripta eius prudẽti iudicio legẽda, nes vllius esse auctoritatis, ac fidei, nisi vbi cum Patribus, & Romana Ecclesia concordat.

Colum. 1178. tit. 1. cap. 5. B. *ibi in textu.* Et quod Constantinopolis est omnium Ecclesiarum caput, *scribe in margine,* Detestare ista Lector, nam contra Canonem expressum Nicæni Conc. I. contra Decreta Rom. Pontificũ, quam auctoritatem vlla Græcorũ Lex, aut Canon potuit habere, vt primatum Constantinopolitano Episcopo ante Alexandrinum, aut Antiochenum detulerit? Euolue Annales Ecclesiasticos, & cernes perspicuè hac in re vanitatem, & imposturam Gręcorum. Vnde quęcunq; Photius, & Balsamon de primatu Cõstantinopolitani garriunt, omnino exsibilanda.

Col. 1209. tit. 8. capit 1. B, *ad initium Commentarij Balsamonis,* ibi Constantinopolis non solùm Italiæ &c. *adscribe margini.* Hoc decretũ noĩe Cõstantini editũ, quod tantopere

iactant Græci esse apocryphum, pseudepigraphum, supposititium, fictum nonrunt omnes eruditi, *& te plenius docebit* 3. *Tomus Annal. Ecclesiast. Anno Domini* 324. cap. 118.

Tomo VII.

In prima Operis inscriptione,lin.3. pro, *Sanctorum*, scribe, *Veterum*.

In titulo Indicis Auctorum lin. 2. pro *Sancti*, rescribe, *Veteres*. Pag.1.Indicis lin. 9. deleatur tota, *& ita scribatur*, Dorothei de Vita, & morte Prophetarum & Apostolorum Synopsis lin.13. *ita scribe*, Prochoro falsò adscripta Historia de Vita, & miraculis, &c. lin. 15. *sic scribe*, S. Lino Martyri, & Pontifici Maximo de Passione Sanctorum Dei Apostolorum Petri, & Pauli ad Ecclesias Orientales adscripti libri duo, scholiolis item &c.

Pag.2.Indicis lin. 3. dele nomen, *Diui*, vel *Domini*, Sigiberto præpositum, lin. 4. *ita rescribe*, S.Melitoni Episcopo Sardensi de Transitu Virginis Mariæ falsò adscriptus liber &c. lin. 7. D. Palladij, *dele*, Diui. Eadem lin. S. P N.Euagrij,*dele*,S.P.N. in subiecta tabella col. 1. nu. 6. Dorothens Martyr, *dele*, Martyr.

Col. 1. Operis inscriptione lin.2. pro, *Sanctis*, lege *Veteribus*. Et post præfationem Margarini, *adde*, Existimauit quoq; hoc Opus non esse Aristeæ illis Ptolemæi hyperaspistis Leo Castrus Præfat. in Commen. Isaiæ cap. 35 *At illius esse confirmãt quoq; Bellarm. lib. 2. de VerboDei, c.* 6. *&Posseuinus in Apparatu sacro.*

In Tatiani Harmonia.

Col. 31. *post præfat. S. Victoris Capuani hæc adde*, Quamuis sanctusVictor,& sanctitate,&eruditione claruerit; in hoc tamen lapsus videtur, qnod Harmoniam istam, quæ hic ponitur Tatiani Encratitarum principis esse putauerit; Gum potius

tius hæc Ammonij Alexan drini sit, &illa altera, quæ posteà subijcitur columna 114. Tatiani Genuinus fœtus existat. Argumenta sunt perspicua; Primum, quia vt colum. 114. Ex Eusebio, & Theodoreto notabimus, Tatianus in suo Euangeliorum Diatessaron, id est, vnum ex quatuor fraude, & dolo hæretico amputauit omues genealogias Christi, & alijs quæcunque ostendunt Dominum ex Dauid secundum carnem progenitum; at in ista quę hic describitur Harmonia nihil horum detractũ cernimus: in hac enim omnia quatuor Euangelistarum dicta, nullo prætermisso, adverbum exscripta reperiuntur. Deinde ista Harmonia ex expressis Euangelistarum verbis cõcinnata, illamet esse deprehenditur Ammonij Alexandrini, quam Zaccharias Chysopolitanus Episcopus ante quingẽtos annos Commentarijs illustrauit; quæq; eo nomine inscripta circumfertur. Insuper, inscriptio hic præfixa Operi, manifestè omnem detegit errorẽ; nam sic habet; sanctorum Quatuor Euangeliorum Harmonia Tatiano Alexã drino auctore. Certè Tatianus Opus suum non armoniam; sed Diatessaron, idest, vnum ex quatuor, nuncupauit, vt Eusebius, Theodoretus, Victor Capuanus, Nicephorus, & oẽs affirmãt, nec Tatianus Alexãdrinus fuit: sed Syrus,

vt Clemens Alexandrinus lib. 3. Stromatum, S. Epiphanius Hæresi 46. Theodoretus libro 1. Hæreticarum Fabular. & alij produnt.

At quis nescit Ammonium Alexandrinum fuisse, & Opus eius in hoc argumento Harmoniam inscriptum. Ex quibus omnibus extra controuersiam esse videtur, hanc quę hic inseritur Harmoniam non Tatiani: sed Ammonij esse; sicque restituendum titulũ: ss. Quatuor Euangeliorum Harmonia Ammonio Alexandrino Auctore, & si plenius nostrum iudicium probatum cupis, *Adito Tom. 2. Annal. Ecclesiasticor. anno Domini* 174. *ca.* 5. *& seqq. & Sacrum Apparatum*

Pos-

Posseuini verbo, Ammonius. Vnde liquet consimili lapsu post S. Victorem abreptos quoque, *Sixtum lib. 4. Biblioth. in Ammonio, & Tatiano, & Georgium Ederum lib. 3. Oeconomiæ Bibliorum, & alios. Vide notam infra ad Armoniam nomine Ammonij col. 114. E.*

In Armonia Ammonij.

Columna 114.*E, post inscriptionem Operis adde*, Ex his quæ superius col. 31 post præfationem Victoris Capuani annotauimus facilè constat hoc Opus hic positum, non esse Ammonij Alexandrini: sed Tatiani Siri in hoc siquidem Opus exactè omnia competunt, quę Eusebius, & Theodoretus de Diatessero Tatiani prodiderunt: Quocircà vt probè noscas, & cuius Auctoris, & qua auctoritate hic liber sit habendus, ab hæretico Auctore fraude, & impostura compactus, accipe quid de ipso scribat *Eusebi⁹ lib. 4. Hist. Eccles. capit. 27. in hæc verba*, Tatianus ille, qui erat primus auctor, & princeps Encratitarum, cõiunctionem quandam & collectionem Euangeliorum, nescio quo modo composuit; illudque Opus Diatessaron, idest, vnum Euangelium ex quatuor collectum nũcupauit. *Hæc Eusebius*. At quid sibi vult illud, Nescio quo modo, nisi fraudem, & dolũ hęretici Auctoris Opus concinnantis: *id quod Theodoretus palàm exposuit lib. 1. Hæreticar. Fabular. Hisce verbis*, Tatianus composuit etiam Euangelium, quod dicitur Diatessaron, idest, ex quatuor vnũ, amputatis genealogijs, & alijs quæcunque ostendunt Dominum natũ esse ex Dauid secũdum carnem. Eo autem vsi nõ solũ sunt, qui sunt illius sectæ: sed hi etiam qui dogmata Apostolica sequuntur, compositionis fraudẽ non agnoscentes: sed simplicius eo tamquam libro cõpendioso vtentes. Ego quoq; inueni plusquam ducentos huiusmodi libros, qui in honore habebantur in nostris Ecclesijs,

clesijs, quos cum omnes simul coegissem, deposui, & in eorum loco reposui quatuor Euãgelistarũ Euãgelia. *Hactenus Theodoretus*. Cernis apertè in hoc ipso Opere recisas genealogias Domini, & alia, quæ Christum ex Dauid secundum carnem genitũ demonstrant, vt illudmet Tatiani Opus esse non dubites totum dolo, & impostura ad stabilimentũ hæresis conferruminatum. *Quocirca inscriptio ita mutanda videtur*, ss. Euãgeliorũ Diatessaron, idest, vnũ ex quatuor, Tatiano Syro hæresiarca, Encratitarum principe, Auctore.

In Dorotheo.

Columna 135.A, *post præfationẽ Operis appone ista*, Hoc Opus non esse illius s. Dorothei Martyris, Tyri Presbyteri, qui sub Diocletiano vixit, & sub Iuliano martyrium cõsumauit: sed cuiusdam potius Dorothei recentioris Abbatis Romani, *Baronius in notis ad Romanum Martyrologium 5. Iu nij*, *& alij eruditis deprehenderũt*, Multa enim insunt huic libello, quæ fide historica vacillant, indigna ꝓrsus antiquo illo s. Martyre Dorotheo; quæq; passim erroris arguuntur ab his qui puritatem historię ex antiquis Auctoribus eruunt. Ad hęc, quod hic in Præfatione, & in inscriptione, titulisq; paginarũ Dorotheus ille vetustior appellatur Episcopus Tyri, falsum omnino est, cũ Martyr ille nõ Episcopus: sed Presbyter Tyri vocetur in antiquis Auctoribus, & Romano Martyrologio quinta Innij: *Consule quoque apparatum sacrum Posseuini*.

Colum. 148.A, *ibi in textu;* Hierapoli cum filiab. &c. *adscribe marg.* Inepte Philippum Apostolũ cũ Philippo Diacono, cuius septem fuerunt filiæ, confundit, cum longè diuersos fuisse, manifestè ex antiquis scriptoribus liqueat. *Vide Tom 1 Annal. Eccles anno. Domini 58. cap. 114.*

Col.

Colum. 148. C, *in textu*, Tandem in Britannia crucifixus, *adfige margini*, istud de Brittania produnt quoque Nicæphorus, & Græci in Menologio: sed carere maiorum auctoritate certum est: & Rom. Breuiarium in Perside occubuisse Simonem indicat. *Vide Notas ad Roman. Martyrologium* 28. *Octob. & Tom.* 1. *Annal. Eccles. anno Christi* 44. *cap.* 38.

Ibidem C, *in Simone Iuda, ad initiũ Capitis annota*, Imperitè cõmiscet Simeonem Episcopum Ierosolymitanũ cum Simeone Apostolo, & cum Iacobo Alfæi, vnum, & eundem faciens Simeonem Episcopum Ierosolymitanum, & Simonem Apostolum, & Iacobum Alfæi; cum tres diuersissimi fuerint. *Consule Notas ad Roman. Martyrologium* 1. *Maij*, 18. *Februarij, & Tom.* 1. *Annal. Eccles. anno Christi* 44. *cap.* 39. *& Tom.* 2. *anno* 109. *cap.* 1. *& seq.*

Col. 149. B, *post inscriptionē illam*, de septuapinta discipulis, *ista adiunge*, Cautè legendus hic Dorothei libellus de 72. Christi Discipulis; nam complura continet à veritate historica aliena; & Auctor quoscũque nominatos in Epistolis Pauli, eos in numerũ 72. Discipulorum absque alio maiori delectu insercit. Et quid magis ridiculũ, quàm quia Paulus *Philip.*4 *ait*, Salutãt vos omnes sancti, maximè autem qui de domo Cæsaris sunt. Cęsarem inter Christi 72. duos discipulos cooptare, & Dyrrachij eum Episcopũ facere; cum cõsensu omnium Paulus salutari iubeat Chrisstianos, qui in domo Neronis Imperatoris erant? Omitto notare alia. *Vide Tom.* 1. *Annal. Eccles. anno Christi* 33. *capit.* 40. *& Posseuini Sacrum Apparatum.*

In Sophronio.

col. 135. B, *dele notã marg.* sophronij vitã habes apud D. Hieronymum libro de scriptoribus Ecclesiasticis ad finem, nam si Auctor hu ius

ius Opusculi est s. sophronius Episcopus Ierosolymitanus, vt ipsa inscriptio prę fert, ridiculum est s. Hieronymum potuisse scribere vitam s. sophronij Ierosolymitani Episcopi, qui sub Heráclio obijt, anno Domini 636. est enim alter sophronius ille s. Hieronymi amicus.

In Prochoro.

Colum. 153. D. *post præfationem in Prochori Historiam, ista subiunge*, Hæc Historia de Vita sancti Ioannis Apostoli falsò adscribitur s. Prochoro Diacono de septem primis, & Christi Discipulo; est enim apochrypha, fabulosa. & prorsus indigna, quod legatur.

Cap. 35 col. 193 B, *tolle notã*: Mulier à partu 40 dies domo claudi debet antequã purificetur.

cap. 45. col. 204. A, *dele glossam*, solam traditionẽ sufficere ait D. Ioannes.

In Lino.

col. 205. D, *post præfationẽ in 1. lib. Lini, hæc adscribe* Duo isti libelli de Passione Petri, & Pauli nomine s. Lini Rom. Pontif. & Martyris, sunt pseudepigraphi, multos errores continent, nec vllius censentur auctoritatis, vt iam eruditorum cõsensu nimis exploratum habetur.

In s. Seuero Sulpitio.

Col. 223. *post præfationẽ ex Guiberto ista substitue*, In dubium nuper reuocauit Posseuinus in Apparatu sacro, & Episcopatũ Bituricẽsem seueri, & sanctitatẽ eiusdem. At vt interim omittamus Episcopatum, *quem in ancipiti quibusdã coniecturis, Baronius Tomo 5. Annal posuit*, de sanctitate tamẽ seueri sulpitij, cuius tam illustre elogium extat in Roman. Mattyrologio 29. Ianuarij, ambigere, nescio quàm tutum. Demus in Martyrol. aliquos reperiri lapsus historiæ, & in seueri Episcopatu nutare fidem: at in cooptando ipsum in sãctorum numerum, qui sanctus non fuerit, nimis grande erratum haberetur. Nec vnquam Baronius Textum Martyrologij per

suos

suos Annales emendari voluit; nam quæ auctoritas ipsi in publicas EcclesiæTabulas? Sed notas suas in Martyrologiũ, vt ipsemet disertissime profitetur.

Col. 224. C, Angeli quibus Cœlum sedes erat, speciosarum forma Virginum capti &c. *adscribe marg.* Caue errorem istum Seuero cum quibusdam alijs antiquis Scriptoribus communem, Angelos amore mulierum lapsos se cum illis concubitu miscuisse. *Vide s Thom.* 1 *p. q.* 51. *artic.*3. *ad*6.*eiusq; interpretes*, *&* *Sixtum lib* 5. *Bibliothec. Annot* 77.

Colum. 246. A, *in textu;* Sed non dubito, librariorum &c. *adfige marg.* 3. Reg. 6 v. 1. in omnibus Hebræis, Græcis, & Latinis exemplaribus apertè dicitur; Quadringentesimo, & octogesimo anno egressionis filiorum Israel de Terra Ægypti, Qui numerus verissimè, & incorruptè subsistit. Vide Canum lib. 11. de locis cap. 5. ad 12. arg.

Col. 249. C, *in textu*, Hic novem annos &c. *adscribe marg.* Deprauatis vsus videtur exemplarib. s. Seuerus: nam Amasiam 29 annos regnasse disertè habetur expressum 4. Regum 14. v. 2. in Latinis, Hebraicis, & Græcis 70. Codicibus.

Lib. 2. Hist. col. 268. D, *in textu*, Nescio an postremus explerit &c. *adde ad marginem*, Cautè lege; nõ enim Nero futurus est verus Antichristus in mũdi fine vẽturus. *Vide lib. de Antichristo P. Thomæ Maluẽdæ Theol. Dominic lib.* 2 *cap.* 2.

In vita s. Martini col 283. A, *ad initium cap.* 1. *adiũge ista*, Exordiũ vitæ s. Martini à s. Seuero cõscriptę, esse in annorum numeris deprauatũ, non culpa Auctoris: sed librariorũ, multis argumentis ostenditur in notis ad Roman. Martyrologium 11. Nouẽb. & *tom.*3. *Annal Ecclesiast. anno Christi* 351. *cap.*17. *&* *seqq. quo lectorem amandamus.*

Dialogo 1. col. 303. D, *post inscriptionem Dialogorũ s. Seueri apponatur hæc nota*

nota, Memineris lector libros istos Dialogorũ Seueri ob aliquos errores in eis repertos, fuisse à s. Gelasio I. in Romano Cõcilio Septuaginta Episcoporũ in classem apocryphorum reiectos; atq; ob id cautè legendos; inseruerat illis Seuerus errorem de mille annorũ aureo Christi regno in Terris post iustorũ resurrectionem, vt s. Hieronymus refert in 36. Ezechiel. *Vide Baroniũ Tom* 5. *Annal anno Christi* 402. *cap.* 51. qui etiam non semel alibi hos Dialogos erroris coarguit.

col. 304. D, *dele glossam*, Sacerdotũ vita non bona.

col. 306. C, *tolle notam*, Ecclesiam auro nõ strui: sed destrui. *Et ad verba illa textus*, Ecclesiam auro nõ strui; sed potius destrui, *scribe in margine*, Non satis circumspectè Presbyter ille; ita loquutus est; nã etsi dignitas, & maiestas Ecclesiæ non nitatur auro; aurum tamen ad ornamentum Ecclesiæ pie, & religiose adhiberi nullus Orthodoxorum infitias iuit.

Col. 315. C, *dele glossam*; Eccleisasticorũ superbia, & Luxus.

col. 318. B, *tolle notam*, Martinum ignorãt Galli Soli, præcipuè Clerici.

Dialogo 2. ad finem colum. 328. B, *dele glossam*, Nero ante sęculi finem vẽturus, *& rescribe*, Cuncta ista quę hic de Nerone, & Antichristo disserit ex ore vt ait s. Martini, reijce, sunt enim manifestè falsa, & absurda, nec vnquam à s. Martino asserta. *Vide lib. de Antichristo P. Thomæ Maluendæ Theologi Dominicani*, *lib.* 2 *cap.* 2.

In Paulo Orosio col. 339. *post vita Orosij ista adde* s. Gelasius I. hanc Orosij historiam ita commendat; Orosium virum eruditissimum collaudamus, qui valde nobis necessariam aduersus paganorum calumnias dignam ordinauit historiam, miraq; breuitate contexuit.

In s. Gregorio Turonensi.

col 523 *post præfationẽ adde*, Adscriptus quoque

N inter

inter alios sanctos Gregorius habetur in Romano Martyrologio 17. Nouembris. Verùm opportunè ante s. Gregorij Turonẽsis Opera præfigendum videtur iudicium Hilduini Abbatis in Areopagiticis ad Ludouicum Pium, quod ille hisce verbis expressit: Cæterum parcendum est simplicitati Viri religiosi Gregorij Turonensis Episcopi, qui multa aliter, quã veritas se habet, æstimans non calliditatis actu: sed benignitatis, & simplicitatis Voto litteris cõmendauit *Hæc Hilduinus.* Et verò nonnulla in Opusculis s. Gregorij Turonensis reperire licet, quæ cum historica veritate apertè puguant. Horum aliqua in Annalib. Ecclesiasticis obseruantur.

In Chronologia Nicephori.

Colum. 973. A, *post inscriptionẽ Operis adiunge*, Cum consensu omniũ Auctor huius Chronologiæ s. Nicephorus Cõstãtinopolitanus Episcop⁹ asseratur, *quem ex certissimis Auctoribus diem obijsse anno Domini* 828. *in Annal. Ecclesiasticis Tomo* 10. *refertur*, necessariò dicẽdũ Theodotum Cassiteram, Antoniũ, Ioannem syncellũ, Methodium, Ignatium Eunuchũ, qui post Nicephorum Episcopi Constantinopolitani inferius in hac Chronologia recensentur, non a s. Nicephoro; sed ab Anastasio Bibliothecario, hui⁹ chronologiæ interprete, qui tempore Ignatij viuebat, adiectos fuisse.

Col. 973. E, *in textu*, Quare satis mirari non possum &c. *adfige margini*, Contius dum nimio studio septuaginta interpretum Trãslationis chronologiã tuetur, non videt se incautè Hebraici Fõtis, & vulgatæ Editionis chronologiam labefactare, quę eum illa 70. interpretum perspicuè pugnat. Et Patres corruptelam 70. interpretum exemplariũ ingenuè profitẽtur.

Vide lib. de Antichristo P. Thomæ Maluendæ Theol. Dominic. lib. 1. *capit.* 14. 15. 16.

In

In s. Adone Viennensi.

Col. 1009. *lineã penultimã præfationis ita restitue*, cognomento Babbi, anno Domini 879. vt apparet ex fine chronici ; eum inter sanctos cooptatum habet Rom. Martyrologium 16. Decembris.

In Sigiberto.

Colum. 1339. B, *post inscriptionem Operis, appone*, Reducito in memoriã Lector sigibertum hũc fuisse schismaticũ, Hẽrici IIII. Fautorem Romanis Põtificibus infensum, præsertim s. Gregorio VII. & Paschali II. Vnde in Romano Indice prohibetur sigiberti liber contra Papam Gregorium, & contra Epistolam Paschalis Papæ. Quocirca hæc eius chronographia cautè legenda; nam in gratia Germanorũ Imperatorum, & in odium Romanorũ Pontificũ multa interdũ mentitur; cuius errores in Annalib. Ecclesiasticis passim reuincuntur. Ipse sanè in Catalogo virorum illustriũ, sua scripta percẽsens, impudenter profitetur se aduersus Gregorium VII. & Paschalem II. scripsisse. Anno 854. col. 1452. E, *tolle notam marg.* Ioãnes Papa Fæmina, *& rescribe*, Has quinq; lineas quibus de Ioanna Papissa fit mentio, non esse scriptas à sigiberto ex authographo ipsius Codice M. s. quod habetur in Monasterio Gemblacensi, vbi sigibertus Monachi exercuit institutum, quod se vidisse testãtur, Molanus, & alij manifestissimè liquet, vbi tota hæc stropha de IoãnaPapissa abest. Equidem Vincentius Belouacensis speculi Hist. lib. 25. cap. 36. & Guilhelmus Nangiacus in Chronicis, qui sigibertum in historia prȩsertim horum tẽporum de verbo ad verbum bona fide descripserunt, de Ioanna Papissa ne per somnium meminerunt. Putãt & meritò ab Henrico Stephano seniore, qui primus sigiberti chronicon excussit Parisijs anno Domini 1515. ex Matthæo Palmerio Florentino hunc centonem sigiberto perperam assutum. *Vide Onuphriũ in Aditionib ad Platinã, Bellarminũ lib 3. de Rom. Põtifice, ca. 24. Coccium tom. 1. Thesauri lib. 7. artic* 18.

at vanissimã de Ioanna Papissa fabulam innumeri reputarunt, præsertim Onuphrius, Genebrardus, Bellarminus, Baronius, & Florimundus Remundus.

Anno 1074. col. 1495. C, *in textu*, Nouo exemplo, & vt visum est, inconsiderato &c. *adscribe marg.* Cautè lege; nam schismaticus Sigibertus calumniam struit in s. Gregorium vII. sciebat sanctissimus Pontifex Missam cõcubinarij, & simoniaci Sacerdotis verã esse; sed in pœnam criminũ vetuit iustissimè laicos eiusmodi Sacerdotũ Missę interesse; vt erubescẽtes resciscerent. *Vide tomo* 2. *Annal. anno Domini* 1074.

Anno 1076. colum. 1495. B, *in textu*, Gregorius Papa totus in Henricum &c. *adscribe margini*, Quid calumniosè garrit schismaticus in s. Pontificem, qui ergà Henricum, & optimi patris, & præclari pastoris, & prouidentissimi medici omnes partes exhibuit. Quocirca quæ de Henrico, & Hildebrando Sigibertus hic, & anno Domini 1077. perscribit, cautè omnia legenda, nec fidẽ illi adhibendã, nisi cum alijs probis, & Orthodoxis scriptoribus consentanea reperiuntur. *Vide tomo* 11. *Annal. Ecclesiasticor.*

Anno 1080. colum. 1497. D, *in textu*, Hildebrandus Papa &c. *adfige marg.* Mentìtur Sigibertus, & schismatico spiritu s. Gregorio falsas reuelationes affingit.

Anno 1085. col. 1499. C, *in textu*, Hildebrandus Papa &c. *tolle notam marginis*, Hildebrandus pęnitet, & *substitue*, Quã falsa atque mendacia sint ista, quæ Sigibertus de pęnitentia s. Gregorij vII. cõfingit, ex Orthono Frisingensi, ex Auctore vitæ s. Anselmi Lucensis ex optimis quibusq; testimonijs luculentissimè ostenditur *in Annal. Eccles. tom.*11. *anno Christi* 1085.

Anno 1088. col. 1500. D, *tolle glossam*, Schisma Ecclesię, *et rescribe*, subdole hic schismaticus Sigibertus gemit electionẽ

Vrbani

Vrbani II. nam fuisse sanctam, & legitimam, ex Petro Diacono Bertholdo, & omnibus probatis Auctoribus illorum temporum, & cõsensu orbis Catholici habetur exploratissimum.

In Melitone.

Col. 1511. *post præfationẽ Margarini, ista adde,* His tamen nõ obstantibus, certum est librum hunc esse falsò s. Melitoni adscriptum apocryphum, nullius auctoritatis, immixtis nõnullis planè reijciendum. In Hispanico Indice iubentur expungi omnia à capit. 8. vsque in finem Operis.

Cap. 5. col. 1514. B, *in textu,* Aduenit autem cum eis Paulus nondum scientia fidei plenè instructus, *dele postremas istas quinque dictiones.*

Cap. 6. col. 1515. A, *ad verba illa textus*, Angustijs quæ venturæ sunt mihi, *adscribe marg.* Falsissimum id est; nam nullas sacra Deipara in morte passa est angustias. *Vide scholium Margarini quod subtexitur.*

In Palladio.

Col. 1521. *in titulo, Palladij, Diui Euagrij discipuli, dele Diui,* Et post prefationẽ Gentiani Herueti ista adiunge, *Vt probe noscas, lector, quisnam Palladius fuerit, accipe iudicia Patrum de ipso s. Hieronymus, cuius in hac re iudicium probat s. Gelasius* 1. *Præfatione in libro aduersus Pelagianos, ait,* Palladius seruilis nequitiæ eandẽ heresim Pelagianã, instaurare conatus est. *s. Epiphanius Epist. ad Ioannẽ Ierosolymitan. sic inquit,* Palladium verò Galatam, qui quondam nobis charus fuit, & nunc misericordia Dei indiget, caue, quia Origenis hæresim prædicat, & docet: ne fortè aliquos de populo tibi credito ad peruersitatem sui inducat erroris. *Hæc s. Epiphanius.* At res Palladij gestas vafriciẽ, & odium in s Hieronymum pluribus exponunt, *Annal. Ecclesiast. tom.* 5.

Ex

Ex quib. oĩbus disces quæ fides adhibenda sit hæretico homini Origenistæ, & Pelagiano in his pręsertim quæ de quibusdam sui similibus Monachis eadem Fuligine tinctis in hoc Opere prodit; ac maximè verendum ne aliquos pro sãctis venditet qui fuere Origenistæ, vel Pelagiani sagaci cõiectura suis locis in Opere quosdam istius furfuris indicabimus. Vt magis aũt faciem, & intima Palladij introspicias, scito ipsũ fuis se discipulum Euagrij Pontici Origenistę hæretici toties ab Ecclesia damnati, *de quo plura annotauim⁹ tom. 5. initio lib. Euagrij* Hoc de se testat̃ Palladius in hac lausiaca cum ait, *Respondi me esse peregrinum, & de Galatiæ partibus venire; & vnum ex Euagrij fratribus esse cõfessus sum.* Idem affirmarunt socrates libro 4. cap. 18. & Nicephorus lib. 11. cap. 44. vt nihil mirum sit si eodem luto errorũ, quo magister, tinctus Palladius fuerit. Quocirca in hoc Opus laudãt socrates, & Nicephorus, vt non imus infitias multa illi inesse vtilia, & recta; ita certum est illos qualis Palladius fuerit nõ penitus perspectum habuisse.

Sectione 3. colum. 1530. B, *ad initiũ sectione appone*, Hic Didimus tametsi, & sanctitate, & doctrina vir magnus ab initio fuerit, vt plura de eo Patrum elogia testantur: & tandem in Origenis errores præcipitatus, & præcipuus Origenista habitus tanquam hæreticus condemnatus est, vna cum Origene, & Euagrio Pontico in Quinta synodo Generali, vt Auctores sunt s. Tharasius Episcopus Constantinopolitanus in confessione fidei, quæ habetur in septima synodo, actione 3. Nicephorus libro 17. hist. capit. 27. Cedrenus in Annal. Eundem cum eisdem damnauit quoque s. Martinus Papa, & Martir in Concilio Lateranensi, sec. 5. canone 18.

Sectione 8 colum. 1535. E, *ad initium vitæ Abbatis Or, scribe ista*, Hic est ille Or hæreticus Origenista,

genista, quem Euagrius Ponticus inter sanctos alios suo de vitis Patrum libro immeritò inseruit, *vt Auctor est s. Hieronymus Epistola ad Cthesiphontem*, en quales sanctos nobis obtrudit Palladius, vide scholium nostrum Tomo 5. ad initium Operis Euagrij, vbi quoq; obseruauimus, ex decreto sancti Gelasij Primi idem esse iudicium Romanæ Ecclesiæ de eiusmodi hominibus, & s. Hieronymi.

Sectione 11. col. 1538. C *ad initium vitæ Ammonij ista adscribe*, Hic Ammonius, fratresque eius fuere palam hæretici Origenistæ, qui ex Aegipto Constantinopolim fugientes, magnarum turbarum in Ecclesia causa fuere, quos nimium execrati sunt S. *Hieronymus Epist. ad Ctesiphontem, & Theophilus Alexandrinus epist. ad s. Epiphanium, quæ est* 67. *apud s. Hieronymum*, Horum res nefariè gestas, & turbines ab ipsis excitatos ex certissimisAuctorib. & monumẽtis exactissimè exponit *tomus* 5. *Annal. Eccles.*

Col.1539.B,*in textu*, Hoc ei suo suffragio tribuebat Euagrius, &c.*adscribe margini*, MiserPalladius præceptoris sui Euagrij dogma de impossibilitate stoica.hic obtrudere conatur, *vide notã ad initiũ libri Euagrij tom.5.col.*1329.*C.*

Sectione 72. colum.1606. B, *ad initiũ capitis adscribe*, vel Possidonius iste vaticinãs aduersus s.Hieronymũ fuit impostor, vel Palladius odio in s. Hieronymũ, qđ est propensius, apertè mentitur, & rabie in eundẽ fuerit: sed haud crede lector impudenti Origenistæ, & Pelagiano Palladio, dum maledicentiæ frena effundit in sanctissimum virum Angelis venerandum.

Sectione 74.*colum.* 1609. *C, post inscriptionem illam*, De Euagrio celebri Diacono, *ista adiunge*, Dignum patella operculum, Palladius Origenista celebrat suum præceptorem Euagrium hęreticum, pariter Origenistam, ab Ecclesia sæpius condemnatum,

sed

sed qualis fuerit Euagri⁹ habes in nota nostra ad librũ Euagrij tom. 5. hui⁹ Bibliothecæ col. 1329. C vt hinc cernas hæretico de hæretico, & eiusdem hæresis mysta prodenti quænã sit deferenda fides.

Sectione 103. colum. 1625. E, *post titulum*, Vita Rufini Presbyteri, *adde*, Palladius Origenista, & Gẽnadius, & Cassianus Pelagianis fauentes multis laudibus Rufinum extulerũt: at s. Hieronymus Rufinum tanquam hęreticum perpetuò insectatus est, cuius iudicium cum ipsa Romana Ecclesia nos etiam probare par est; sic enim inquit s. Gelasius Primus in Romano Concilio 70. Episcoporũ: Sed quoniam Beatus Hieronymus in aliquibus Ruffinum de arbitrij libertate notauit illa sentimus, quæ Beatum Hieronymum sentire cognoscimus. Et non solum de Ruffino: sed etiã de vniuersis, quos viri sæpius memoratus zelo Dei, & fidei religione reṗhẽdit. *Hæc Sanctus Gelasius*, Ruffini res sincerissimè ex probatis Auctoribus excerptas exibent tibi, *Tomus* 4. & 5. *Annalium Ecclesiasticorum.*

Col. 1628. E, *in textu ibi*, Cui impedimẽto fuit Hierouymus quidam Dalmata &c. *adscribe marg.* Quid furens odio Origenista Palladius in s. Hieronymum, & s. Paulum ineptissimè garrit? Quorum sanctitatis tantò clarior, quanto Palladij nequitia detestabilior.

Columna 1629. E, *post inscriptionem illam*, De Virgine, quæ excepit Athanasium Episcopum, *ista adiunge*, Totam hãc narrationem de Virgine s. Athanasium sex annos occultante, fide nutare, magnis ostenditur *Tom.* 3. *Annal. Eccles. Anno Christi* 356. *cap.* 85. *& seqq.*

In Sophronio.

Cap. 128. colum. 1700. C, *ibi in textu*, Rursus idem Abbas Athanasius, &c. *scribe in margine*, Tomo 5. Annalium Ecclesiasticorum Anno Domini 407. cap. 32. reuocatur in dubium tota hæc

re

reuelatio de s. Chrysostomi gloria, immo, & fide minuitur, quod non sit verisimile Chrysostomum in Cœlo potiorem locum obtinere super Doctores omnes Ecclesiæ: Nam vt alij interim omittantur, haud est probabile Cryso stomum Athanasio maiorem esse in regno Cœlorum: verum monemus quoq; eiusmodi reuelationes interdum fieri non ad ostendendam maiorem in oĩbus alicuius Sancti gloriam; sed ad indicandam excellentem quandam, & peculiarem cuiuspiam Bea ti prærogatiuam, qua alijs præminuit; cuiusmodi fuit zelus iustitiæ, qui in pectore Chrysostomi adeo exarsit, vt meritò propterea in visione diuina dictus sit assistere Throno Dei. Huius generis visio illa fuit s. Petri Dominico oblata, cum visis diuersorum Ordinum Religiosis in Cœlo, nullum ex suis alumnis aspexit: quas tamẽ sacra Deipara eximio, & singulari fauore sub pal lio suo occultans, eidem postmodum ostendit. Deinde facilè in Epistolam Chrysostomi nomen Treij, pro Adelphio potuit irrepere: vel fuit binomius Treius Adelphius. Denique verbum mansit, cur necessariò referendum ad hospitium? & est verisimili Chrysostomum domum Episcopi inuisisse. Hæc pro assertione libri alioquin præstantis auctoritatis.

In s. Gregorio Turonensi.

Lib. 1. *Miraculorũ s. Martini c. 5. col.* 1753. *E, ad initiũ capitis scribe ista,* Hæc tota huius capitis nar ratio de s. Ambrosio inter-essente exequijs s. Martini, fide vacillat, quod secundũ exactissimam temporum rationem ex magnis Aucto ribus stabilitam s. Ambrosius aliquot annis ante s. Martinum diem suum obie rit. Nimirum s. Ambrosiũ defuunctum anno Dñi 397. sanctum Martinum 402. *ostenditur in notis ad Ro manum Martyrologium* 11. *Novembris, & Tomo 5. Annal Eccles.*

In s. Victore Vticensi.

Sanctitatis laude insignis Victor, inter reliquos sanctos

adscriptus habetur in Romano Martyrologio 21. Augusti: præclaras eius virtutes, pietatem, eruditionẽ, religionis zelum, ad viuũ expressas in hoc eius Opere cernere licet. Initio Operis scripsisse se ait anno sexagesimo, ex quo Vvãdali ex Hispania in Africam traiecerũt. Ponitur hic annus à s. Prospero in Chronico Theodosio duodecimũ, & Valentiniano secundũ Cõsulib. hoc est, Anno Domini secundum exartiores fastos 426. vel vt alij malũt, sub Cõsulatu Hierij, & Ardaburij, nempè Dñi 427. sicque scripsit s. Victor Anno Domini 847. sub Zenone Imperatore, & Genserico, & Hunnerico Vuandalicis Regibus.

Lib.3.col.1918.A, *tolle glossam marg.* iurare omnino non licèt.

col.1919. B, *tolle glossam*, Merces pro fide.

In Theodoro Lectore.

Col. 1933. E, *in textu*, Illiq; cũctam auctoritatem tribuerũt, *appone ad marg.* Cautè lege; nam auctoritas Romani Pontificis, non ab Imperatorib⁹ est: sed à Deo immediatè. Tantum igitur suis Edictis Imperatores statuerunt, vt iuxta diuinã institutionẽ omnes Romano Pontifici essent subiecti: ipsum diuinum ius suis, etiam sanctionibus stabilientes.

In Marcellino Comite.

Post præfationẽ Schoncouij col. 1945. *icta adiunge*, Cassiador⁹ libro diuinarũ lectionũ c. 17. hæc habet, *Marcellinus Comes quatuor libros de temporũ qualitatibus, & positionibus locorũ pulcherrima varietate conficiẽs, itineris sui tramitem laudabiliter percurrit*, & paulò post agens de Eusebij Chronico subdit, *Hunc subsecutus est supradictus Marcellinus Illyricanus, qui adhuc Patritij Iustiniani fertur egisse cancellos: sed meliore dictione deuot⁹ à tpe Theodosij Principis vsq; ad fores Imperij triumphalis Augusti Iustiniani opus suũ, Domi*

no

no iuuante perduxit : vt qui ante fuit in obsequio suscepto gratus , postea ipsius Imperio copiosè amãtissimus appareret, Hactenus Cassiodorus Marcellino Coæuus . Porrò errores aliquot historię , qui in Marcellini Chronicon irrepserint, in Annalibus Ecclesiasticis corriguntur.

In s. Odone Abbate Cluniacensi.

Colum. 1975. B, *post inscriptionem Operis adscribe,* Odo iste secundus Clumacensis Abbas sanctitatis noĩe insignis Romano Martyrologio inscriptus habetur 18. Nouembris , *De quo plura notæ Baronij ibidem, & Arnaldus Vvionus in ligno vitæ ,* Huius quoque sunt, quæ hic præcedunt Opuscula, *vide etiam sacrum Apparatũ Posseuini ,* Quod verò attinet ad hũc libellum , quo Odo sanctum Martinum parem Apostolis facit, ea omnia, quæ in causa ista disserit , è pia quadam hiperbole , & amplificatione accipiẽda sunt : alioqui scimus ex Theologia alios sanctos præter Christum, & Deiparam (nisi Spõsum Deiparæ Iosephum, Baptistã, Stephanum prothomartyrem velis adijcere) Apostolis in gratia, & gloria esse inferiores. *S. Thomas in* 1.*Ephesior lect.*3. *exponens illud Pauli,* secundum diuitias gratiæ eius, quæ superabundauit in nobis , *ita scribit,* ex quo apparet temeritas illorum (vt non dicã error,) qui aliquos sanctos pręsnmunt comparare Apostolis in gratia, & gloria. Manifestè enim patet ex verbis istis, quod Apostoli habent gratiam maiorẽ, quàm aliqui alij Sancti post Christum , & Virginem Matrem, *& post alia subdit* , Temerarium est ergo aliquem sanctũ Apostolis comparare . *Hæc sanctus Thomas.*

Tomo VIII.

In prima Operis inscriptione linea 3. *pro Sanctorũ* , rescribe , *veterũ.*

In-

Indicis Auctorum pag. 1. *lin* 27. *D*, *Liberij Poetæ*, dele, *Diui*, lin 28. D Beli sarij poetæ, *dele* Diui, lin 29. D. Honorij; *dele* Diui, *vel expressè scribe*, Domini Honorij, pag. 2. lin. 12. D.Marci Episcopi Idruntis,*dele* Diui,lin.19. D. Venantij, *dele* Diui, lin. 22. D. Dracontij, *dele* Diui, lin. 34. D. Theodul phi, *dele* Diui.

In Sybillinis Oraculis.

Pag. 1. *post omnia Aucto rum elogia de Sybillis adiunge scholion istud*, Tametsi certissimum sit reperiri innumera Patrũ elogia de Sibyllis eas tanquã Dei Prophetissas ad Gentes prædicantium: Oraculaq; Sibyllina magno vsui fuisse Christianis initio nascentis Ecclesiæ, ad stabiliẽda fidei dogmata, & prophanas gentilium superstitiones reuincendas: ob quã causam gentiles Christianos Sibyllistas appellabat, *vti scribit Origenes lib.* 5. *contra Celsum : qua de re vide cum primis Apparatum ad Annales Ecclesiasticos*, at diligenti eruditorum iudicio deprehensum est, in his octo Sibyllinorum Oraculorum libris, multa contineri falsò sub Sybillæ nomine inserta, nec esse omnia Sybillarum genuina, ac germana carmina. Et vt alia interim argumenta omittamus; primum multa insunt huic operi, quæ Auctorem indicent post Christum natum vixisse: at Patres sybillas ante ortum Christi vaticinatas produnt, deinde s Hieronymus, & alij Patres tradunt sybillas fuisse virgines, & in præmium virginitatis accepisse diuinationem, *ad hic lib.* 7. *colum.* 51. *E*, Sybilla fatetur se scortum im udentissimum fuisse, *vide Apparatum sacrum Posseuini*, Quocirca ea tantum oracula sybillina in his libris descripta, quę antiqui alicuius Patris testimonium habent, recipienda ducimus, reliqua in dubiorum, & apocryphorũ classem reijcienda vidẽtur, nec pro certis, & indubitatis sibyllæ cuiuspiam vaticinijs capienda, imò studio alicuius peritioris viri oracula

cula illa, quæ ex auctoritate Patrum, Sibillarum esse constat, secernenda essent in vnum corpus diligenti, & accurata collectione: cætera in aliam fascem ableganda sine vlla maiori auctoritate, & fide, quam vel res ipsæ, vel cõsensus cum scriptoribus alijs conciliauerint.

Lib.3.col.28.E, tolle gloss. De Christianis, *lib.7. col.* 51.*E, dele glossam*, Sybilla adultera.

In Aurelio Prudentio.

Columna 61.*D, past inscriptionem Operis adde*, Quia qualis, quãtusq; fuerit Prudentius, & quæ scriptorum monumenta reliquerit si plenius scire aues adito ex vetustioribus Gẽnadiũ in cathalogo scriptorum Ecclesiasticorum, *Ex recentioribus Sixtum s Eisengrenium, Posseuinum, & Tom. 4. & 5. Annal. Eccles.*

Hymn.5. ad incẽsum Cerei Paschalis, colum. 95. *E, ad verba illa textus*, Sũt & Spiritibus sæpè nocentib. &c. *appone ad marg*, Cautè lege, nã ex placitis Theologiæ nullũ verè refrigerium vnquam est animabus damnatorum in inferno, forsan Prudentius Poetico more lusisse tm̃ voluit, ad indicandã lætitiam diei Resurrectionis Dñi, *vide Sixtum, libro* 6 *Biblioth. annot.* 47. *& Bellarminum lib.* 2. *de Purgatorio, cap.* 18.

Hymno 10. *in defunctorum exequijs, col.* 111. *A, ibi in textu*, sed dũ resolubile corp⁹ &c. *marg. appone*, Cautè lege; nã videtur docere animas piorum, quæ nihil purgandum deferũt, egressas à corpore detineri in Paradiso terrestri illo, vnde expulsus fuit Adam. Fortasse Prudẽtius per Paradisum voluptatis, & sinũ Abrahæ, no aliud intelligit, q̃ essentialẽ aĩæ gloriã antè glorificationẽ corporis, *Consule Sixtum lib.*6. *Biblioth. annot.* 345. *Bellarminum lib.* 1. *de sanctorum beatitudine cap.* 1. & 5, *& quæ notauit Fr. Thomas Maluenda libro de Paradiso capit.* 90.

Hym-

Hymno 12.*col*.185.*E, in textu*; pleno tamẽ innouatus anno, *ad marg. scribe*, videtur sentire Prudentius, Petrum, & Paulũ vno die mensis Iunij: sed nõ eodẽ anno martyrium passos, *vide notam infra ad finẽ Auctoris, col.* 584. *E*,

In Claudio Mario Victore.

Colum. 277. *E, post inscriptionem Operis adiunge*, De Claudio Mario Victorino agunt Gennadius, & Honorius in cathalogis, & ex recentioribus, Sixtus, Eisingreni⁹, Posseuinus, & alij, sub Theodosio Iuniore, & Valentiniano 3. claruisse referunt.

In Georgio Pisida.

Col.317.*post vltimam illam inscriptionẽ libri*, Georgij Pisidæ Op⁹sex dierũ, siue Mũdi opificiũ, *adiunge*, Quod initio statim Operis Pisides, & alibi sparsim laudes celebrat Sergij Episcopi Constantinopolitani hę retici Monotelitæ sæpius ab Ecclesia dãnati, scias lector, Sergium initio fuisse virum probum, claris virtutibus ornatum, dignumq; eiusmodi elogijs, quibus illum Georgius tollit, immò à s.Theodoro Sciccota mirificè quoq; laudatum: postea verò instar Saul in peius mutatum, epota hæresi euasisse deterritum, & magnarum turbarum in Ecclesia fuisse causam, *habes acta eius fusè exposita in Annalib. Ecclesiasticis tomo* 8. *qui sub Heraclio Imperatore præfuit, sub quo etiã claruit Georgius Pisides*.

Colum.353. *B, in textu*, Hęc Patriarcha clamitat &c. *scribe in marg.* vide scholion initio libri positum, *col.* 317. nam hic etiam Sergium laudibus euehit.

In Poemate de vanitate mũdi, col 354. *E, in textu*, Tu verò meorum carminum &c. *adscribe marg.* Etiam hic encomia Sergij Patriarchæ Cõstantinopolitani Monotelitę decãtat, *vide scholium initio Operum Georgij Pisidæ colum.* 317.

Col.358. *D, ad finem glossæ marginalis*, Sergium Pa-

triar

triarcham Constantinopolitanum ab animi submissione laudat, *adde* , Sed consule notam affixam ad initium Operum Pisidæ, col. 317.

In s. Alcino Auito.

*Colum.*359.*C, initio Operis ita ponatur*, s. Alcini Auiti Viennensis &c. *& post inscriptionem ista adijce*, Habet hui[9] clarissimi viri elogiũ Martyrologiũ Romanũ 5. Feb. hisce verbis, *Viennæ Beati Auiti Episcopi, & Confessoris, cuius fide, industria, atq; admirabili doctrina ab infestatiõe Arianæ hæresis Galliæ defensę sunt*, Hæc ibi. Plura de eodẽ Gẽnadius in Catalogo; sed & indicem Auctorũ, qui de sãcto Alcino egerũt, exhibent notæ ad Romanum Martyrologiũ 5. Februarij *tomo quoque septimo Annalium Ecclesiasticorum, res præclarè gestę s. Alcimi describuntur ex certis , & vetustis Auctoribus*.

In Mario Victorino.

*Col.*427.*B,post inscriptionẽ libri adiunge*, De C. Mario Victorino agit s. Hieronymus in cathalogo & alij, Romæ sub Constantio Rethoricam docebat , cuius mirabilem ad fidẽ Christi conuersionem pluribus narrat s. Augustinus lib. 8. confessionum cap. 2. extãt alia eius opera 4. Tomo huius Bibliothecæ.

*Colum.*436. *A, in textu*, Dũ puer ista gerit &c. *scribe in marg*. singularis Victorini opinio matrem Machabæorum gaudio extinctam , at interfectam ab Antiiocho Iosephus , & fermè omnes affirmant , *Consule Sixtum lib. 5. Bibliothecæ, annot. vltima, & Serarium in commentarijs Machabæorũ.*

In Iuuenco Presbytero Hispano.

Colum. 435. *A, post inscriptionẽ Operis ista adijce*, Iuuencum, atq; istud eius Opus plurimum commendat s. Hieronymus de scriptoribus Ecclesiasticis , & in epist. ad Magnum Vrbis Ora-

Oratorē, & in cōment. ad 2.cap Matth.sed & s.Gelasi9j.in Cōcil. Romano ait: Iuuencĩ laboriosum Opus nō spnimus: sed miramur.

In Cęlio sedulio.

Columna 497. *post inscriptionem Operis appone*, S.Isidorus Hispalensis Eps de scriptoribus Ecclesiasticis hæc de Sedulio scribit: *Sedulius Presbyter edidit tres libros dactylo heroico metro compositos, quorum primus signa, & virtutes veteris testamenti potentissimè resonat, reliquit gestorum Christi sacramenta, & miracula intonant*, Hæc ille. Agit de eodem Sigibertus de viris illustribus,cap.6.quem tñ Episcopum nominat,& sub Cōstāte, & Constantio claruisse prodit, at Trithemi9 Anno Dñi 430. sub Theodosio Iuniore. Extat de sedulij Opere nobile s. Gelasij I. elogium in Romano Cōcilio hisce verbis expressum, *Venerabili viri sedulij Paschale opus, quod heroicis descripsit versib. insigni laude pręferim9*, Cęterum sedulium scripsisse sub Theodosio I. opusq; suum Paschale eidē Augusto dedicasse ex eius carmine: quod profert Margarinus in indice Auctorū chronologico ad finem Tomi 1. huius Bibliothecæ in 5.seculo manifestè liquet.

In Aratore S. R. E. Subdiacono.

Columna 539. *ante inscriptionem illam*, Arator subdiacon9 Floriano Abbati, *ista adde*, scripsit Arator nobile istud Poema sub Iustiniano Imperatore, Vigilioq; Papæ dedicauit, cuius se discipulum profitetur ad finem Operis hisce verbis.

Te duce Tyro lego,te dogmata disco magistro:
Si quid ab ore placet laus monitoris erit.

Ab strepitu secularis aulæ in Ecclesiasticam militiam se ascitum,& Romanæ Ecclesiæ Subdiaconum ordinatum, Præfatione ista ad Vigilium ita canit,

Ecclesiam sub eo dimissa naufragus aula,
Perfida mundani desero vela freti.

Trans

Trāsferor ad niueas Petri sine turbine caulas
Et fruor optati iam sta tione soli.

In Codice Vaticano, vbi scri ptum extat Poema istud Aratoris, *adiungūtur ista,* Beato Petro adiuuante, oblatus est huiusmodi Codex ab Aratore subdiacono sanctę Ecclesiæ Romanę, & sancto & Apostolico viro Papæ Vigilio, & susceptus est ab eo die octauo idus Aprilis in Presbyterio ante confessionem Beati Petri, cum ibidem plures Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Cleri pars maxima interesset. Quem cū ibidem legi pro aliqua parte fecisset, surgentius vir venerabilis Primicerius scholæ Notariorum in scrinio dedit Ecclesiæ collocandum. Cuius beatitudinem literati omnes, doctissimiq; continuò rogauerunt, vt eū iuberet, publicè recitari. Quod cū fieri pręcipisset, in Ecclesia Beati Petri, quę vocatur ad Vincula, religiosorum turba cōuenit, atq; eodem Aratore recitante, distinctis diebus ambo libri septem vicibus sunt auditi, cū vnius medietas libri tm̄ legeretur propter repetitiones assiduas, quas cū fauore multiplici postulabāt. Eadem hæc repetitio facta est his diebus, Prima idib. Aprilis, secūda 15 kalend. Maij, Tertia vero 3. kalen. Iunij, tertio anno post Consulatū Basilij V.C. Indctione 7. *hæc ibi.* Ponitur hic annus secūdum exactiores fastos, anno Dn̄i 544. Vigilij V. & Iustiniani XIIX. Venātius Fortunatus lib. 1. de vita s. Martini Aratorē, & eius Opus ita celebrauit.

Sortis Apostolicæ, quæ gesta vocantur, & actus
Facundo eloquio vates sulcauit Arator.

Col. 584 *E, ad finē Operis ibi in textu,* Non eadē tn̄ vna dies &c. *adfige marg.* Sentire vr̄ Arator nō eodē tempore Petrum, & Paulū martyrio occubuisse: sed alterum euoluto anno à nece alterius: quę quoq; fuit opin o Prudentij, & s Augustini, & antiquiores, & frequētiores Patres, & oēs fermè recētiores, & ipsa Romana Ecclesia in Romano Martyrologio vno, eodemq; die eiusdem anni nempe 29. Iunij victores fuisse per sanguinem affirmant, s. Gelasius

sius Primus in Romano Concilio septuaginta Episcoporum in decreto de libris Apocryphis hæc ait, *qui Paulus non diuerso sicut heretici garriunt: sed vno tẽpore vno, eodẽq; die gloriosa morte cum Petro in Vrbe Roma sub Cæsare Nerone agonizãs, coronatus est*, Consule post alios Tomũ primum Annal. Ecclesiasticorum, Anno Domini 69.

In Proba Faltonia.

Col. 599. *C, post inscriptionẽ Operis adiunge ista*, Nomen verum huius Illustrissimæ fœminæ fuit, *Anitia Faltonia Proba, sic enim & non Falconia habent veteres oẽs lapidum inscriptiones*, Fuit vxor illius Probi, qui gerens Præfecturam Prætorio s. Ambrosio Liguriã, Æmiliamq; Prouincias regendas demãdauit. Cuius frequẽter meminerunt Ammianus Marcellinus, Symmachus, Ausonius, & alij: sed seorsim Claudianus eius præclaras virtutes decantauit carmine de consulatu Olybrij, & Probini filiorum Probi. Gessit ordinarium consulatum vnà cũ Gratiano Imperatore Anno Christi 371. Dictus est proprio noĩe sextus Anicius Petronius Probus, vt ex inscriptionib. marmorũ vetustorũ, titulos amplissimorũ Magistratuum, quæ gessit continentib. apparet, *Quocirca nescimus vnde acceptum apud Isidorũ de script. Ecclesiasticis capit.* 5. *& de viris illustribus capit.* 18. *quod Sixtus, & Posseuinus, & alijque secuti sunt*, Probam fuisse vxorẽ Adelphij Proconsulis, cum ex omni antiquitate liqueat, coniugem fuisse Probi, de quo nuper diximus, quem non Adelphium: sed sextũ Anicium Petroniũ Probũ. Forsan insit Isidoro mendum, nuncupatum, non est dubiũ. vt pro Anicij legatur Adelphij. At de Proba vxore Probi, matre Olibrij Probini, & Probi clarissima poetria hæc habet *s. Hieronymus epist.* 8. *Proba illa omnium dignitatum*

tatum, & cunctę nobilitatis in Orbe Romano nomen illustrius, cuius sanctitas, & vniuersos effusa bonitas, etiam apud barbaros venerabilis fuit, quam trium liberorum Probini, Olibrij, et Probi, non faticarũt, ordinarij Consulatus, Claudianus quoque Gentilis Poeta in carmine de consulatu Olibrij, & Probini, Probam horum matrem mirificè celebrauit, *Item s. Augustinus, epistola* 179. *& lib. de videndo Deum, quem ad Probam scripsit, eãdem plurimum commendat*, commentum de Proba tradẽte Vrbẽ Gothis obsidẽtibus, cuius meminit, *Sixtus lib.* 4. *Biblioth. facilè refellitur Annal. Ecclesiasticor. Tomo quinto, anno Christi* 410. *cap.* 17. De Proba plura, *s. Hieronymus, epist.* 8. *s. Isidorus de viris illustrib. c.* 5. *Sigibert9 de viris illustrib. c.* 52. *et alij:* sed consulenda cũ primis, quæ fusè exponuntur, *tomo* 4. *Annal. Ecclesiasticorum anno* 394. *& tomo* 5. *varijs locis.*

Videtur Proba hoc opus Virgiliocentonas ad maritum Probum scripsisse, quem in fine carminis ita alloquit̃.

celebrate fauentes
Hunc socij morem sacrorũ hunc ipse teneto
O dulcis coniux & si pietate merentur,
Hac casti maneant in religione nepotes.

Videtur meminisse huius operis s. Hieronymus epist. 103. ad Paulinnm cum ait, *Quasi non legerimus Homerocentonas, & Virgiliocentonas*, Neque. n. putamus eum intelligere de Homerocentonis Eudociæ, quæ nondum scriptæ erant cũ hanc Hieronymus epistolam dedit: sed forsan Proba nedum Virgiliocentonas: sed etiam Homerocentonas composuit, vt ex Fulgosio notat sixtus, quæ tamen exciderint. s Gelasius primus in decreto de libris Apocryphis hæc ait,

cen

cētometrum de Christo, Virgilianis compaginatum versib. apocryphū, an autem istud, quod Gelasius inter Apocrypha reijcit, sit illud Probę Opus Virgiliocētones inscriptū, vt existimauit Marian⁹ Victorius in scholijs Epist. 103. s. Hieronymi, clam nos est: magis suspiciamur non esse; nam illud Gelasij erat centometrum, vel cētimetrū de chr̄o: Probæ verō ne dū de christo; sed res quoq, veteris testamenti canit; nihilominus s. Isidorus hæc de Proba scribit, *Proba vxor Adelphij Proconsulis, fœminæ inter viros Ecclesiasticos; idcircò posita sola pro eo, quod in laude Christi versata est, componens Cētonem de Christo Virgilianis coaptatum versiculis. Cuius quidē non miramur studium: sed laudamus ingenium. Quod tamea opusculum legitur inter apocryphas scripturas insertū.* Hæc s. Isidorus.

In Eudocia:

col. 615. *post præfationē ex Sixto senēsi adde ista,* De Eudocia Theodosij Iunioris coniuge (nam hoc est verum eius nomen, non Eudoxia, quod nomē fuit socrus eius, ac filię) *plura leges apud socratem lib.* 7. *cap.* 46. *Euagrium lib.* 1. *cap.* 20. 21. 22. *Nicephorum lib.* 14. *cap.* 23. 47. 49. 50. *Cedrenum, Zonarā in Annalib., Marcellinum in Chronico, Cyrillum Monachum in vita s. Euthymij apud surium die* 20. *Ianuarij Acta s. Melanię iunioris apud surium tomo* 1. 31. *Ianuarij, Photium in Bibliotheca, qui eam plurimnm laudat.*

*Col.*626 *lin* 1. *in textu,* Vno collo enati *scribe ad marg.* cautè lege; nam absurdè dicitur in sacra Trinitate, Tres vno collo enati. Et secundum fidē catholicā, Pater nō nascit̄; nec Spūs sanctus, si propriè loquamur.

In s. Amphilochio.

*col.*665. *D, post inscriptionē adde,*

adde, Habetur s. Amphilochius inscriptus inter reliquos sãctos RomanoMartyrologio, & Græcorũ Menologio 21.Nouemb. cuius cũ res præclarè gestas multi, magniq; scriptores prodiderint eorum indicem exhibent notæ ad Rom.Martyrologium, quos sibi libuerit, consules. cęterum scias in hoc Indice diuinorũ librorum omitti librum Tobiæ, Iudith, Ecclesiastici, libros Machabæor. & Esther atq; Apocalysim, duasq; Ioannis, & vnã Petri reuocari in dubium, sic. n. olim nõnulli Patres de hisce dubitasse reperiuntur: at nunc oẽs prædictos libros, & Epistolas esse canonicos, & diuina auctoritate, dictante Spũ sctõ cõscriptos, sine fidei dispẽdio ambigi nõ põt. *Consule post alios Coccium tomo* 1. *Thesauri, & Bellarminum lib.* 1. *de Verbo Dei*.

In Synesio.

col 667. *in inscriptione, dele illa verba,* Interprete Frãcisco Porto Cretẽsi Est.n. iste hæreticus primę Classis, *& post inscriptionem appone ista*, De Synesio Euagrius lib.1.Histor.cap. 15. Nicephorus lib.14.Hist. cap. 55. suidas, & Photius in Bibliotheca: ordinatus est Episcopus Ptolomaidis à Theophilo Alexandrino Episcopo sub Theodosio Iuniore. Cuius quanta fuerit doctrina, & pietas, ac res præclarè gestæ ex magnis Auctorib. copiosè prodũt, *Annal. Ecclesiast. tom.* 5. sed cum primis de eo insigne miraculũ refertur *in Prato spũali Euiratic.* 195. Quod attinet ad Hymnos synesij hic positos sciendũ eos esse, qui Gręcè ab Henrico stephano editi, & latinè translati sunt à Frãciso Porto cretensi: at cũ vterq; hęreticus sit primæ classis eorum editionibus, aut versionibus nullo pacto fidendum: anno Dñi 1603. Turnoni apud Rhodanum ex Officina Gulielmi Linocerij prodierũt ijdem Hymni synesij Gręcè, & latinè editi cũ eruditis scholijs, opera, vt creditur, Patrum societatis Iesu; hi securius legi, & versari poterunt. Monemus insuper Synesiũ, qui diutius ante philosophus Ethnicus vixit Platonica quædam, seu Pythagorica nonnunquam suis hymnis inse-

inseruisse; præsertim cũ de Trinitate loquitur vix Poeticis numeris potuisse retinere exactam illam loquẽdi rationem, quam Theologia in Mysterio sacrę Triadis seruandam perscribit, *scholia illa Turnonia loca indicant, & exponũt. Vide Apparatum sacrum Posseuini.*

In Cosma Ierosolymitano.

columna 697. *post inscriptionem Operis, scribe,* De hoc Cosma Suidas in Ioãne Damasc. hęc scribit *Eodem etiam tempore (nẽpe quo Damascenus) Floruit Cosmas Ierosolymitanus vir ingeniosissimus, & omninò musicã illam elegantem, & eruditam spirans. Ioannis certè, et Cosmæ Canones illi Cantionum fuerunt hactenus supra omnem comparationem; neque quidquam illis cõparari poterit quò ad nostrũm æuum consummabitur.* Hæc suidas; Alius fuit Cosmas Abbas Ierosolymitanus isto nostro antiquior, cuius mentio est, *In Prato spirituali Ioannis Moschi cap.* 40.

In Drepanio Floro.

*col.*727. *post præfat. adiũge,* Baronius in notis ad Martyrologium Romanum 8. Maij. Margarinus in Indice primo Auctorum ad finem Tomi 1. huius Bibliothecę; Posseuin⁹ in Apparatu, existimant hunc Drepanium esse illum cuius meminit s. Sidonius Appollinaris li. 8. Epist. 11. At pręponderãt proculdubio, quæ in hac præfatione, & in secundo Chrolonogico Auctorum Indice, sęculo 7. ad finẽ Tomi 1. huius Bibliothecę idẽ Margarinus annotauit.

In Petro Apollonio Collatio.

Lib. 1. *de Excidio Ierosolym. col.*733. *B,* dele gloss. *Iacobus Apoctolus Herodis iussu capite trũcatus, anno post Christum Crucifixum xij.* Nã est extra rem, Collatius enim hic non Iacobi maioris, filij Zebedei: sed Iacobi mino

ris

ris filij Alphei necem describit,*sed ad marg.adde*, Falsò cum alijs quibusdã Patribus existimat Iacobum Fratrem Domini, filium fuisse Ioseph sponsi Deipare ex alia coniuge. *Vide*Sixtum *lib.*6.*Bibliothecæ Annot.* 64. *& Apparatum ad Annales Ecclesiasticos* .

In Venantio Fortunato.

*Col.*779.*B,post inscriptionẽ adde* , Quàm eximia & doctrina, & pietate claruit Venantius Fortunatus, cũ ex ipsius scriptis tùm ex antiquis Auctoribus fusè ostenditur *Tomo* 7. *Annalium Ecclesiasticorũ* , vbi eius gesta recensentur. In Diuorum numero connumeratum asserit Posseuinus in Apparatu, verbo Venantius, verum nomẽ eius inter reliquos sanctos nondum adscriptũ est Romano Martyrologio: cum tamen Venantium non ignotum Romanæ Ecclesiæ fuisse, certum sit.

In Dracontio.

col. 969. *D,post inscriptionem,* ista adiunge, *s.Isidorus de scriptoribus Ecclesiasticis cap.* 24. *ista de Dracõtio perscribit,Dracontius composuit Heroicis versib. Hexameron creationis mundi, & scripsit luculenter,quod cõposuit,*Hæc s.Isidorus: sed & s. Ildefonsus de Viris illustribus cap.14. de s. Eugenio III. Toletano Episcopo hæc refert , *Libellos quoq; Dracontij de Creatione mundi conscriptos, quos antiquitas protulerat vitiatos ea, quæ inconuenientia reperit, subtrahendo , immutando , vel meliora conijciẽdo, ita in pulchritudinis formam coegit, ve pulchriores de artificio corrigentis, quã de manu processisse videãtur Auctoris. Et quia de die septimo idẽ Dracontius omnino reticendo,semiplenum Opus visus est reliquisse; iste,& sex dierum recapitulationem singulis versiculis renotauit , & de die septimo, quæ illi visa sunt , eleganter dicta subiunxit:* Hæc s. Ildefonsus de Opera s.Eugenij adhibita in re-

sti

stituendo, & illustrando Dracontio: quam emendationem vidisse se in peruetusto M.s.codice Petri Ruizij Azagrę scholiastes s. Ildefonsi affirmat.

In s. Damaso.

Col. 985. A, *post inscriptionem adscribe*, Res Præclaras, virtutes, & scripta s. Damasi fusissimè explicat *tom.* 4. *Ann. Ecclesiast.* ex fide Antiquorum, & Auctorum, & monumentorum; inde petantur.

In s. Colnmbano.

Col. 989. *D, post inscriptionē, appone,* Vitam, acta scriptorũ monumēta s. columbani, sume ex illis Auctoribus, quos percensent Notæ ad Roman. Martyrolog. 21. Nouēbris, quo die Ecclesia Fastum s. columbani inter sanctos solemni ritu celebrat.

In Theodulpho.

colum. 993. *post inscriptionē Operis ista adiunge*, De Theodulpho primum Abbate Floriacensi, postea Aurelianēsi Episcopo agũt sigibertus in chronico anno 843. Albertus crãtzius Hist. saxonicæ lib. 1. ca. 27. Trithemius de Viris illustribus Ordinis s. Benedicti cap. 4. lib. 1. Arnaldus Vrcionius in Ligno Vitæ, & alij. *Cōsule tom.* 9. *Annal. Eccles. anno Christi* 835. Eisingrenius sãctum appellat, Posleuinus, sanctitate, & miraculis clarum. Verũ id non satis adhuc exploratum Romanę Ecl'iæ esse vr̃ quæ eum nō dùm Romano Martyrologio inscripsit.

col. 1205. *lin. penult.* pro, *Sctōrũ,* scribe, *Veterum.*

Tomo IX.

In prima Operis inscriptione, lin. 3. *pro* Sanctorum, substitue, *Veterum.*

Jn inscriptione Indieis Auctorum lin. 1. *pro sanctorũ* scribe, *Veterum. Pag.* 2. *Indicis lin.* 2. *D. Iuliani Pomerij*, dele, Pomerij, *lin.* 18. *D. Hugonis Etheriani*, dele, Diui, *lin.* 22. *ad D. Hugonē*, dele Diuũ *lin.* 25 *D. Pothonis*, dele, Diui, *lin.* 27. *Diui Ioãnis* 44. dele, Diui, *lin* 32. *s. P, N. Gregorij Palamæ*, dele S.P.N. lin. 37. Diuo Ioãne, dele, Diuo, *lin.* 40. *bis illud* D. exprime, Domini.

In

In Lactantio Firmiano.

col: 1. *post verba illa*, Latina interpretatione, *adde*, De Lactantio Firmiano plura s. Hieronymus in catalogo,& Epist.83. ad Magnum, quẽ mirificè ab eloquentia laudat. Cęterùm ne contingat quempiam in Lactãtij Operum lectione impingere, præmouendus Lector quàm ipsi circũspectè, & suspenso pede in peruoluendis eiusdẽ Auctoris scriptis sit eundem s. Damasus Romanus Pontifex Epist. ad s.Hieronymum, quæ est 124. inter Hieronymi Epistolas, hæc ait, *Fateor quippè tibi eos, quos iampridem Lactantij dederas libros, ideò non libẽter lego; quia & plurimæ Epistolæ in eis vsque ad millia spatia versuum tenduntur, & rarò de nostro dogmate disputant; quo fit vt & legenti fastidium generet longitudo, & si qua breuia sunt, scholasticis magis sint apta, quàm nobis, de metris, & regionum situ, & Philosophis disputantia*: Hęc s. Damasus: sed & & s. Hieronymus Epistol. 13. ad Paulinum inquit, *Lactantius quasi quidã Fluuius eloquentiæ Tullianæ, vtinã tàm nostra cõfirmare potuisset, quã facilè aliena destruxit*. Et libro 2. in Epistolam ad Galatas capit. 4. ait. *Multi per imperitiã scripturarum (quod & Firmianus in octauo ad Demetrianũ Epistolarũ libro facit)asserunt spiritum sanctũ sæpè Patrẽ, sæpè Filium nominari*. Rursũ Apologia ad Pãmachiũ, & Oceanum inquit, *Lactantius in libris suis, & maximè in Epistolis ad Demetrianum, spiritus sancti ominò negat substantiam, & errore Iudaico dicit eum ad Patrem referri, vel ad Filium, & ad sãctificationem vtriusque personæ sub eius nomine demon-*

O *strari.*

strari. Quis mihi interdicere pōt ne legā eius Institutionū libros, quib. contra Gētes scripsit fortissimè; quia superior sententia detestanda est; Hactenus s. Hieronymus, s. Gelasius 1. in Concilio Romano sic pronunciat, *Opuscula Lactantij, apocrypha*. Ita sanè s. Pontifex graui, maturoq; iudicio censuit: nam insunt Lactantij Operib. multiplices errores, & sententiæ à puritate Orthodoxæ doctrinæ discrepantes. Earum indicem collegit Antonius Raudēsis ad finemq; librorum Lactātij attexuit. Verùm & Francisco Philelpho lib. 4. Epistolarū, & multis eruditis visum, censuras Raudensis in quibusdam nimirum attroces in alijs ineptas, multaq; alia castigatione digna omisisse.

Lib. 1. *cap.* 7. *colum.* 13. D, *ad verba illa textus*, Verùm quia fieri non potest, &c. *scribe in marg.* Cautè lege ista omnia ad finem vsque capitis: nam vehementer abhorrent à more loquēdi Theologorum; neq;: n. Deus à seipso genitus est, aut procreatus, cum nihil magis impossibile, q̃ aliquid se ipsum generare, aut producere. Nec videntur verba Lactantij in bonū aliquem sensum posse reduci, nisi negatiuè, A se ipso genitus, id est, non ab alio genitus. Deniq; in hac causa q̃ illud absurdum? fieri non pôt, quin id quod sit, aliquando esse cæperit, *Vide Apparatum sacrum Posseuini in Gilb. Genebrardo.*

Libro 2. *columna* 79. *ad initium capit.* 14. *appone huiusmodi Antidotum*, Circumspectè legēdū hoc caput; nam nonnullos perspicuos errores Lactantius implicat. Primus est, Deum ab initio tribuisse Diabolo terræ potestatē. secundus, Angelos non missos ad hominum tutelam, nisi postquam Genus humanum cępisset increscere. Tertius, præcepisse Deū bonis Angelis ne terræ contagione macularentur, ne substātiæ Cœlestis amitterent dignitatem. Quartus, Diabolum paulatim pellexisse bonos Angelos ad vitia, & eos mulierum

lierum congressibus inqui nasse. Quintus, hoc esse pec catũ ob quod Angeli è Cę lo ceciderint. sextus, ex cõ gressu illo Angelorum cum fęminis natum esse tertiũ genus eorum, qui neq; Angeli Cœlestes, neq; homi nes, neq; Dæmones inferni fuere: sed sobolem quandã terrestrium Dæmonũ, qui sunt hominum tenratores, deceptores, magicarum ar tium, & humanarũ calami tatum, ac malorũ auctores. sunt omnia ista dogmata absurda, erronea, & à sin cera Theologorum do- ctrina prorsus aliena, *Consule sixtum lib. 5. Bibliothecæ annot. 77. & alios Interpretes ca- pit. 6. Geneseos.*

*Lib.2.cap.*13. *colum.*78. *A, in textu,* Atque in cen- tum viginti annis metam &c. *scribe in margine,* Dissentiunt ab hac Lactan tij opinione, qua etiam fuit Iosephi, s. Hieronymus in traditionibus Hebraicis in Genes. 6. s.Chrysostomus Homil. 20. in Genes. & plerique fermè omnes. *Vide sixtum lib. 5. Bi- blioth. annot.* 75. *& Re- centiores interpretes in* 6. *Genes.*

Lib. 3.*colum.*120. *D, ad ini tium cap.* 23. *affige notã,* Quod Antipodes cum pri scis alijs Auctoribus Lactã tius tollat refellitur euidẽ tia perspicua noui Orbis, & auctoritate quoque insi gnium ex antiquitate scri- ptorum, vt fuse demonstrat *F. Tho. Maluen. lib.* 3. *de Antichristo cap.* 14. Quæ verò contrà Cœli vo lubilem rotunditatem disse rit, etsi eadẽ quoq; nonnul li Philosophi, & Patres do cuisse reperiuntur; at reuin cuntur apertè, & Auctorum testimonijs, & claris philo sophiæ, Astronomięq; de- monstrationibus. Vide quę eodem loco notantur.

Lib. 3. *columna* 121 D, *ad initium cap.* 24. *annota,* Cautè lege hoc caput; nam si Lactantius omnem anti- quorum Gẽtilium philoso phiam reprehendit, non sa tis consultè facit, cũ multa & vera, & recta illa philo sophia cõtineret, quæ vsui, & vtilitati humanæ vitę es sent. si verò philosophiam in vniuersum damnat, nul lo

lo pacto ferendus est: & repugnat communi Patrum, & Ecclesiæ sensui. *Vide Alphonsum Castrũ lib.* 13. *aduersus hęreses verbo scientia*.

*Lib.*4 *cap.*30 *col.* 171.*ibi in textu,* Aut Anthropiani, seu quilibet alij nominantur &c. *appone in marg.* Michaelem Thomasiũ contra veterum Codicum consensum,cõtra veritatem ipsam expunxisse è Lactãtio duas hasce voculas, Aut Ariani, lectionemq; sincerã huius loci esse,aut Antropiani, aut Ariani, seù quilibet alij nominantur, &c. *docet Baronius Tom.* 3. *Annal. Anno Christi* 315. *capit.* 20. 21. 22. Iam enim tempore, quo scribebat Lactantius exortam hęresim Arianam pluribus argumentis ostendit.

Lib. 6. *columna* 206. *B, ad initium cap.* 2. *adscribe,* Cum iudicio accipe, quæ hoc capite Lactantius disserit de non accendendis candelis, & cereis in templis; nam vt rectè inuehitur in Gentilicum, & superstitiosum Ethnicorum ritum,ita satis improuidè ansam Nouatorũ quibusdam præbuisse videtur carpendi pium, & religiosum morẽ accendendi cereos, & lampades in Ecclesijs ad Altaria, ad Reliquias Martirũ &c. quẽ quoque sanctum vsum impius Vigilãtius sugillabat. *Vide Bellarm. lib.* 2. *de Reliq. Sanctorum cap.* 3 *&* 4. *& Baron. Tomo* 1. *Annal. anno Domini* 58.

Lib 6 *cap* 20. *col* 238. *E, in textu ibi,* Non enim, cum occidere Deus vetat &c *scribe in margine,* Cautè lege decem, aut vndecim istas lineas; nam duo docet Lactantius à recta Theologiæ ratione prorsus abhorrentia: Primùm, Non esse licitum occidere hominem in iudicio, & à publica potestate, neq; accusare quẽquam crimine capitali. Qui est manifestus error, *Vide s. Thomam* 2. 2. *quæst.* 64. *artic.* 2. *&* 3. *eiusque Interpretes*, & *Bellarminum libro* 3. *de laicis capit.* 12. *&* 13. Secundũ, Neq; licere Christianis militare; Quæ fuit hæresis Manichæorum, &

nostro

nostro sæculo Erasmi, aliorumque Nouatorum. *Vide s. Thomam* 2. 2. *q.* 40. *art.* 1. *eiusq; Interpretes, Sixtum lib.* 6. *Biblioth. Annot.* 156. *Bellarminum lib.* 3. *de Laicis cap.* 14.

Libro 6. columna 246. E, *ad initium cap.*25.*affige*, Non satis cordatè disputat hoc capite Lactantius de externo Dei cultu Tẽplis, eorumq; ornatu, donarijs, sacrificio; videtur.n.omnẽ externum Dei cultum improbare. Equidem præcipuum EcclesiæSacrificium Eucharistię externũ quoq; magna ex parte est, & externo ritu mactatur. Insuper etsi cultus internus mẽtis & spiritus sitpræcipuus, & quem magis ab vnoquoque nostrũ requirit Deus; nam ille externus sine interno non affert salutem Christiano: at extern⁹ Dei cultus ex se pius, sanctus, bonus, & Deo gratus est: æternaq; ornamenta Ecclesiarũ, quæ partim in fabricis, partim in vasis aureis, vestibus sericis &c. consistunt,ex ipso suo genere faciunt ad pium, & sanctum Dei cultũ, & contrariũ sentire hæressest Petrobrusianorũ, & Vuiclefistarum, ac Nouatorũ nostri temporis. *Vide Bellarminum libro* 3. *de Cultu Sanctorum capit.* 6. *& tom.* 1. *Annalium Anno.* 57. Quod verò attinet ad mentem Lactantij hoc capite, eam in bonum sensum rectè reducit Thomasius in Notis, quæ hic ad finem capitis affixit; tametsiLactantius non satis circumspectè loquatur.

Lib. 7. capit. 14. col.271. A, *in textu*, Sciãt igitur Philosophi &c. *dele notam quæ est in margine*, *& hanc aliam substitue*, Sex millium dumtaxat annorum spatio totam mũdi durationẽ, ne dũ hic Lactãtius: sed multi quoq;alijPatres inclusere, quorum sententiæ hac in re singulares quemadmodum sint accipiendæ, fusè demonstrat *P. Thomas Maluenda Teologus Dominicanus lib.* 1. *de Antichristo capit.* 28. 29. 30. *Vide*

O 2 Six-

sixtum lib. 5. Bibliothecæ Annotat. 190.

Lib.7.cap.17.colum. 275. B, *in textu*, Propheta magnus mittetur à Deo, *scribe in marg.* Lactantius haud probè tenens vaticiniũ, Apocalypsis 11. quæ ibi de duob. Prophetis Henoch, & Elia tꝑe Antichristi venturis prædicuntur, ipse vni tantũ hic tribuit. *Vide librũ de Antichristo P. Thomæ Maluēdæ Theologi Dominicani lib.* 9. *cap.* 16. *ad finem.*

Lib. 7. cap. 19. A, col. 277. *ad initiũ capitis appone istud Scholion*, Lactãtius sacrarum scripturarũ non satis peritus, vt ait s. Hieronym⁹, verba Apocalyp. 16. haud penitus introspiciens, quędam hoc capite de Antichristo non satis consona prodit: *accuratè excutiũtur lib.* 10 *de Antichristo, cap* 11. *&* 13.

Lib.7.capit. 21. col. 279. B, *in textu*, et igni sempiterno, cuius natura &c. *scribe in margine* , Tametsi nonsit erroneum,aut temerariumasserere ignem inferni esse alterius naturæ ab hoc nostro elementari, dummodò verus, & corporeus ignis agnoscatur: at melior, & ꝓbabilior Theologorum sententia est esse eiusdem naturę, & speciei cũ hoc nostro, quibusdã tm̃ qualitatibus distinctum , *Vide Dominicum Bannes* 1. *par. quęst.* 64. *art.* 4. *Dubio* 2. *concl.* 2.

Lib. 7. cap. 21. col. 279. C, *in textu*, sed et iustos cũ iudicauerit, etiã eos igni examinabit &c. *scribe in marg.* Error iste Lactãtij de expurgandis igni iustorum corporibus post vniuersale Iudicium, reiectus est ab scholijs Theologorum , *Vide Sixtum libro 5. Bibliothecæ Annot.* 170 171.

Eadem col. D, *in textu*, Nec tñ quisquã putet animas post mortẽ protinus iudicari &c. *adscribe marg.* Hæresis est manifesta iam abEcclesia damnata, asserere animas iustorum corpore solutas, ac nulla purgatione egentes, nõ statim admitti ad claram Dei visionem,

sionem, seù essentialẽ beatitudinem. Cuius quoque erroris fuisse videtur Lactantius; nam eius verba vix, ne vix quidem admittunt sanum intellectũ. *Vide sixtum lib.* 6. *Bibliothecæ Annot.* 345. *Bellarminum lib.* 1. *de sanctorum Beatitudine cap.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. *Coccium tomo* 1. *Thesauri Catholici lib.* 5. *art.* 2.

Lib. 7. cap 22. col. 280. B, *in textu*, Sed vt restituti rursus in vitam, mille annis cum Deo regnent &c. *adfige marg.* Adito scholion infra ad initium cap. 24. col. 282 A.

Lib. 7. col. 282. A, *ad initiũ cap.* 24. *appone istiusmodi antidotum*, Quæ tribus istis postremis huius libri capitibus nẽpè 24. 25. 26. Lactãtius prolixè disputat de Resurrectione prima hominum: de aureo Christi mille annorum Regno, in terris, post resurrectionem primã: de alligatione Diaboli per mille annos, eiusq; solutione, ac prælio Gog, &Magog: ex perperam intellectis vaticinij Apocalyp. 20. sunt ea ferè omnia à sensu Scripturæ sacræ, & ab Ecclesiæ, sanctorumque Patrum doctrina prorsus aliena, ac palàm erronea, vt fusè ostendit *P. Thomas Maluenda Theolog. Dominican. libro* 10. *de Antichristo à cap.* 3. *ad* 11.

Lib. 7. cap. 25. col. 284. B, *in textu*, Iam superius ostendi completis annorũ sex millibus &c. *adscribe marg Vide notã superius ad capit* 14 *col* 271. *A*, Quod autem hic addit Lactantius a suo tempore ad finem vsq; mundi tantúm superfuisse ducentos annos: & experientia ipsa, & manifesta ratione erroris conuincitur. *Vide librum de Antichristo P. Thomæ Maluendæ Theologi Dominicani lib.* 2. *cap.* 30.

In Epitome ca. 8. colum. A, *ad initium cap. appone*, Cautè lege hoc caput, & regreditor ad annotationem lib. 7. cap. 19. colum. 277. A, & cap. 24. colum. 282: A, Nam insunt hic

multa

multa à solida Ecclesiæ doctrina discrepantia.

In Athenagora.

Col. 361. *post vtrãq; inscriptionem adiunge*, Quis, & quantus Athenagoras fuerit *ex tomo* 3. *Annal. Ecclesiastic. Anno Christi* 179. *capit.* 39. *& seqq.* plenius cognoscere poteris: vbi & pietas eius, & eruditio mirificè commendantur.

Col. 379 D, *in textu*, Alij quidem amorib. capti virginũ &c. *scribe in marg.* Error hic Athenagoræ cũ alijs quibusdam antiquis Scriptorib. cõis, de cõgressu Angelorũ cũ fęminis; vnde nati sint gigantes. *Vide Sixtũ* Senens. *lib.* 5. *Bibl. Annot.* 73.77. *& S. Tho.* 1.*p. q.*51.*ar.* 3.*ad.* 6. *eiusq́; interpretes, atque etiã explanatores Genes. c.* 6. Rursus quã absurdũ, quod Athenagoras subijcit, animas Gigantum illorum ex Angelis ꝓcreatorum esse, Dęmones illos, qui circa mundũ oberrãt.

In Minutio Felice.

Col.407.B, *post inscriptionẽ adscribe ista*, De Minutio Felice agit s. Hieronymus lib. de Viris illustrib. & Epist 84.ad Magnum, quem quoque plurimum laudat, eiusq; meminisse Lactãtiũ in suis libris affirmat. Claruit sub seuero Imperatore,& s. Zepherino Papa circa annum Domini 211.

Col. 413. B, *in textu*, Cur multas aras habent, templa nulla, nulla nota simulacra? *scribe in marg.* Abutuntur Nouatores hoc Minutij loco aduersus Fabricas Ecclesiarum, altaria, & sacras Imagines: sed piam, & orthodoxam Minutij mentem aperiunt, *Bellarminus lib.* 3. *de cultu sanctorum cap.* 4. *& Baronius tomo* 3. *Annal. anno.* 211.*ipso adito.*

In Aenea Gagæo.

Col.433. D, *in præfatione Margarini, ab illis verbis*, Hoc tñ reperi &c. *ad finem vsque Præfationis dele omnia;* quòd ibi fiat mentio Beati Rhenani hoĩs parũ orthodoxi, & Ioannis Vuolphij hæretici primæ classis:

sis: *& loco expunctorum repone sequentia*, Ex his tñ quæ ad finẽ Operis col. 471. B, Æneas narrat de stupẽdo illo miraculo sanctorum Confessorũ in Aphrica, quos in persecutione Vuandalica præcisis linguis ab Hunnerico Rege Ariauo clarè postea, & expeditè loquẽdi vsum nõ amisisse commemorat: cum ait, heri, & quidẽ paulò ante id factũ, & se quoque confessores illos sine linguis loquentes vidisse: manifestè ostendit, se temporibus Zenonis Imperatoris, seu Anastasij vixisse; nam mirandum illud sub Zenone contigisse, *s. Victor lib.* 3. *de Persecutione Vuandalica*, & alij omnes affirmant, *cõsule tom.* 6. *Annal. Ecclesiasticor. Anno Domini* 484. *cap.* 89. *&* 90. Latine redditus primum reperit hic Aeneæ Dialogus ab Ambrosio camaldulẽsi, & p̃lo datus Basileæ anno 1516. postea prodijt ex interpretatione Ioãnis Vuolphij Tigurini hæretici: cuius trãslatiõis parũ fidẽdũ.

Colum. 461. E, *ad verba illa textus*, sed aliquid pulcherrimarum illarũ rerũ &c. *scribe in marg.* Cautè lege, nam etiam substantias spiritales, & Angelicas plures quàm rearit, potuit, & potest Deus creare, nec propterea, quod eas non creauerit, inuidia est.

Col. 464. B, *glossam margin. ita restitue*, Spectra ad sepulchra oberrantia interdum sunt mala Dæmonia. Et lit. C, *ad verba illa textus* Rectè quidem hęc dicis, illam sine corpore &c. *scribe in marg.* Cautè lege, anima.n.exuta corpore verè, & propriè torquetur, & patitur ab igne, & veros dolores sentit, forsan loquitur Aeneas de dolore, qui ex lęsione corporis in anima efficitur, *Vide s. Tho.* 1.2 *q.* 35. *art.* 1. *et* 2.

In Didymo Alexandrino.

Col. 473. *post præfationem s. Hieronymi ista adde*, Equidẽ etsi Didymus sanctitatis, & doctrinæ nomine, nedum S. Hieronymi varijs in locis, sed etiam aliorum Patrum plurima tu-

tulerit elogia: constat nihilominus eum postmodum in errores Origenis prolapsum, insignem Origenistã extitisse, sicq; tanquam hę reticum vna cũ Origene, & Euagrio Pontico condemnatum ab Ecclesia fuisse in Quinta Synodo generali, *vt testantur. s. Tharasius Episcopus Constantinopolitanus in confessione fidei, quæ habetur in secundo Concilio Nicæno, actione* 3. *& Nicephorus libro* 17. *histor. Eccles. cap.* 27. *Cedrenus in compendio Annalium*, Eundem Didymum similiter. cũ Origene, & Euagrio damnauit s. Martinus Papa & Martyr in Cõcilio Lateranensi, secretario 5. can. 18. vt hinc iam quo in pretio Didymi scripta sint habenda, facilè lector intelligas: qnamquam hoc de Spiritu sancto Opus egregiè à sancto Hieronymo laudatur, *vide Tom.* 4. *Annalium Ecclesiasticorum.*

In cõmen. epist. Iacobi cap. 2. col. 513. E, lin. vltima, *ad verba illa textus*, Notandum. s. quia cũ fides mortua sit propter opera, iam neq; fides est: nã neque homo mortuus, homo est, *scribe in margine*, Forsan locus deprauatus ab hæreticis equidem corpus mortuum, verũ corpus est, neque enim de essentia fidei est vita, vt est de intrinseca ratione hominis viuere; non autem de intrinseca ratione corporis est vita, vnde exemplum Didymi alienũ est ab instituto.

In epistolam primam Petri, cap. 1. colum. 516. B, *in textu*, Licet enim quidam dicant, quoniam semper &c. *adscribe margini*, Cautè lege, nam subdole videtur insinuare hæresim Origenis de præexistentia animarum antè corpora, & mundum visibilem. Deinde obscurè nimis hic Didymus loquitur de prædestinatione, quasi Deus præuidens fidem, & actus nostros bonos, præscienter eligat homines: non enim prædestinatio est ex anteuisione fidei, & meritorum hominũ nisi forsan loquatur de electione ad gloriã, quam quidem improuidè ni-

nihilominus distinxerunt a prædestinatione, & ex præuisis meritis fieri dixerunt. Quod etiam absurdum est, *Vide Bellarminũ lib.2. de gratia, et lib. arb. cap.15.*

Cap. 2. col. 524. C, *in textu*, Hic enim irrationabilis, & ad irrationabilia &c. *adfige margini*, Cautè lege, nam videtur damnare timorem pœnæ, seu seruilem, tanquam irrationabilem, cum tamen ex se bonus, & vtilis sit, eo modo, quo s. Thom. exponit 2. 2. *q.* 19. *artic.* 4. *vide Conc. Trid. sess.* 6. *cap.* 6. *& canone* 8.

Cap 3. col. 526 E, *ad verba illa textus*, ita & superiora rationalia correcta, &c. *adscribe in marg.* Intueris palàm Origenis perspicuum errorem, quem discipulus eius Didymus imbibit, Christũ passione sua, & sanguine purgasse quoq; Angelorũ peccata, *vide Sixtum senen. lib.* 5. *Bibliot. annot.* 117 *& lib.* 6. *annotat.* 292. *&* 296. *&* 302.

Cap. 2. col 524. A, *post verba illa textus*, Circa alios hoĩes, qui delinquunt, *adde verbũ*, admiremur.

In secũdam Epist. Petri c. 3. ad finem col. 529. A, *Ad verba illa textus*, Non est igitur ignorãdum præsentem &c. *scribe in marg.* Planè non intellexit Didymus verba epistolæ, ac proinde ineptè asseruit esse falsatam. Quod aũt de ea an esset canonica dubitatum olim fuerit, nihil impedit quo minus hæresis sit iam manifesta diuinã huius secundæ Petri epistolæ auctoritatem in dubium reuocare, propter concilia sacra, & Ecclesię consensum, *vide post alios Sixtũ, li.7. Biblioth. hæresi* 9. *Bellarminũ lib.* 1. *de verbo Dei, cap.* 18. *Cocciũ tom.* 1. *thesauri, libro* 6 *artic.* 24.

In Epist. 1. Ioãnis cap. 3. col. 537. B, *in textu*, Cum. n. bonus, & malus Deus &c. *dele vocem*, malus.

In epist. Iudæ, col. 554 D, *ad verba textus*, habuit. n. aliqñ diuinã gloriã, *scribe in marg.* Ritè intellige, diabolũ aliqñ habuisse diuinã gloriã, nõ qdẽ illã essẽtialis beatitudinis, q̃ in clara Dei visione consistit: sed splen

splendorem illum gratiæ, & donorum supernatura lium, in quibus conditus fuit.

Colum. 574. C, *ibi in textu*, Neq; vidit quamuis acu t⁹ sit &c. *scribe in marg.* Hæc & sequentia attentè, & cum iudicio lege, nam hic Nemesius orditur mul tis argumentis stabilire hæ resim Origenis, vel aliorũ de pręexistẽtia animarum antè corpora, conatus pro bare animam non creari à Deo in corpe: sed iã antea simul oẽs creatas, varijs tẽ porib. in corpora infundi, *Vide sixtum libro* 5. *Biblioth. annot.* 208. Qui hunc Nemesij locũ no tat sub noĩe s. Gregorij Nys seni: nã liber hic Nemesij de natura hoĩs, seu de aĩa, falsò s. Gregorio Nysseno inscriptus circũferebatur, *Vide Posseuini sacrum Apparatum.*

cap.39.col.622. B, *dele gloss.* Iustos esse, aut iniustos in nobis sitũ est, *& scribe*, In nobis quidem sitũ est esse iniustos, at esse iustos potissimum, & primũ ex gratia Dei habemus; sed cooperantibus nobis per nostrũ liberum arbitriũ.

cap.41. col.629. D, *ad verba illa textus*, Aliqui, qui ad inferiora ꝓpẽsi &c. *scribe in marg.* Errat apertè Nemesi⁹ dũ putat amorẽ ter renorum fuisse peccatũ il lud, quo Angeli ceciderũt, *Vide s. Thomã* 1. *parte q.* 63. *art.* 2. *&* 3. *sixtũ lib.* 5. *Bibliot. annot.* 76.

In s. Ildefonso.

col. 633. C, in secunda inscri ptione vbi dicitur, D. Iuliani Pomerij &c. *dele Diui*, & ẽt in titulo paginæ, & post inscript. *adde ista*, Hic Iulianus Pomerius Diaconus Toletanus, longè diuersus fuit à s. Iuliano Episcopo Toletano, auctore librorum contra Iudæos, & Pronostici, nã iste Iulianus Diaconus meminit in hac præfatione Sisiberti Episcopi Toletani, ꝗ iã defuncto Iuliano eiusdem sedis Antistite, illi Ecclesiæ pręfuit, *Vide Annales Ecclesiasticos tom.* 8. *anno* 686. *cap.* 15.

col. 639. lin 3. *post verba illa*, Historiæ Gothorum lib.

lib. 16. cap. 21. *adde ista,* verũ plura, & vberiora ex idoneis auctoribus de s. Ildephõso si scire aues, *Cõsule notas ad Romanum Martyrolog.* 23. *Ianuarij, & tom.* 8. *Annal. anno Christi* 653. *ca.* 8. *& anno* 657. *cap.* 45. *et seqq. & anno* 667. *ca.* 4. *& seqq. & libellũ eiusdem s. Ildephonsi de scriptorib. Ecclesiasticis ca.* 15. *vbi habentur gesta s. Ildephonsi scripta à s. Iuliano Toletano Epõ.* Quod autẽ s. Ildephonsus, vt etiã s. Eugenius,& s.Iulianus, omnes Toletani Episcopi, grauiter in Synodo Frãcofordiensi perstringantur, quod dixerint, Christũ Dñm secundum humanitatẽ appellandũ Filium Dei adoptiuum: tãtos Patres à tàm enormi calumnia egregiè vindicant, & Notæ ad Romanum Martyrologiũ 23. Ianuarij, & Annales Ecclesiastici tomo 9. Anno Christi 794. cap.6. & seqq. *Vide s. Thom.* 3. *p. q.* 22. *art.* 4. *eiusq; interp̃tes.*

In lib. de virginitate, & parturitione Mariæ, col. 681. C, *dele notam marg.* Auctoritate Ecclesiæ constat B.Mariam peccatũ originale non contraxisse; nã quis ignorat nihil hactenus de hac re ab Ecclesia esse definitum?

sermone 5. de Assumptione Deiparæ, colum. 728. B, *ad gloss.marg.* Prudẽter lege nihil. n. affirmat, *adde,* Videtur s. Hildephõsus hyperbolicè, ad ostendendam lętitiam diei Assumptionis Mariæ dixisse, eo remediũ, & refrigerium animab. dãnatorum in inferno apportari. Nisi forsan opinionẽ Poetæ Aurelij Prudẽtij imitari voluit, qui nocte Resurrectionis Christi inferis pœnarum ferias indulsit, *Vide sixtum lib.* 6. *Bibliot. annot.* 47. *& Bellarminum lib.* 2. *de Purgatorio, cap.* 18.

Eadem col.litt. C, *tolle gloss.* Hieronymus auctor sermonis de Assumptione ad Paulam, *& rescribe,* Sequutus est auctor vulgarem inscriptionẽ alioqui manifestis argumẽtis

deprehensum ab eruditis sermonem illum de Assumptiõe nõ esse s. Hieronymi, *vide Frodoardum hist. Rhemensis lib.* 3. *capit.* 22. *& notas ad Romanum Martyr.* 15. *Augusti, & tom.* 1. *Annal. Eccles. anno Christi* 44.

In s. Paschasio Diacono.

Columna 741. D, *post inscriptionem adiunge ista,* Quis, quantusq; fuerit iste Paschasius, exponit s. Gregorius lib 4. Dialogorum capit. 40. & 41. conseruat eius nomen, & memoriam inter reliquos sanctos Romanum Martyrologiũ 31. Maij: sed de his libris de Spiritu sancto, deq; eorundem auctore accipe s. Gregorij Magni hoc elogium, *Paschasius huius Apostolicæ sedis Diaconus, cuius apud nos rectissimi, & luculenti de sancto Spiritu libri extant, miræ sanctitatis vir fuit eleemosynarũ maximè operib. vacãs, cultor pauperũ, & cõtemptor sui,* tantum s. Gregorius.

In s. Eulogio Episcopo Toletano electo.

Columna 769. C, *post inscriptionem appone ista,* Dignè hoc loco attexuerimus nobile de s. Eulogio encomium, quod Vir Clarissimus Baronius Cardinalis hisce verbis expressit in notis ad Romanum Martyrologium 11. Martij. Acta Eulogij scripsit Aluarus Cordubensis eius sodalis: sed felicius, mea sententia, sua ipsis scripta viuam ipsius imaginem reddunt, *Hæc ille præclarus Christi Athleta, qui cedentibus cæteris, vexillum confessionis aduersus Arabũ impietates erexit, ac plurimos ad martyrij coronam perduxit, quorum triumphos ipse in carcere positus scripsit. Extant hac nostra ætate, è latebris antiquitatis eruta, præclarissima scriptorum ipstus monumenta, quæ Apostoli-*

cum

cum spiritum redolent, & purissimam pristinam illam sinceritatem præseferunt, & in notis ad 24. Nouẽbris de eisdẽ Eulogij scriptis hęc addit, *Omniaque eiusmodi ita scripta sunt, vt in pyxide Spiritus sancti calamum intinxisse s. Eulogius videatur tomo* 10. *Annalium Eccles.* Extat natalis eius dies inscriptus Romano Martyrologio 11. Martij.

In s. Iuliano Toletano Episcopo.

Col. 921. D, *post inscriptionem Operis adiunge*, de sãcto Iuliano Archiepiscopo Toletano agit pluribus Felix, eiusdem sedis Antistes ad finem libelli s. Ildephonsi de scriptoribus Ecclesiasticis; multa quoque de eodem in Hispanicarum rerum auctoribus morale, Mariana, & alijs, *Vide tomo* 8. *Annalium Ecclesiastic. anno* 688. *&* 689. *& Loaysam in notis ad* 15. *Concilium Tolet.* Habetur dies natalis s. Iuliani inter alios sanctos adscriptos Romano Martyrologio 8. Martij

Lib. 2. cap. 8. col 939.B, *ad finẽ inscriptionis capitis, & glossæ marginal. adde.* Nisi aliquid purgandum deferant.

In Hugone Etheriano.

Col. 973. *post inscriptionẽ Operis adiunge*, Hugonẽ Etherianum claruisse sub Alexandro III. Pontifice, & Emmanuele Commeno Imperatore, rectè annotauit Genebrardus libro 4. Chronograph. pag.613. cõtra Trithemium, aliosq; existimantes sub Alexãdro Quarto floruisse. Vide infra præfationem eiusdem Hugonis in libro de hæresibus, quas in Latinos Græci deuoluunt. Vbi cũ dicat se ad opus illud scribendũ incitatum ab Hubaldo Hostiæ,&Bernardo Portus Episcopis Cardinalib. cõstat vtrũq; interfuisse electioni Alexandri III. &Hubaldũ postmodum creatum Pontificem Lucium Tertium.

Ad initiũ libri 1. de hęresib. quas in latinos Gręci deuoluũt,col.1031. *appone antidotũ,* Quamuis Hugo vir Orthodoxus, & eruditus

P 2 exti

extiterit, at circũspectè, & cum iudicio legendi eius tres isti libri sequentes: in quibusdam. n. à propria, & exacta loquendi norma Theologorũ declinare videtur. Præsertim in eo, qđ Patrẽ, Filij, & spiritus sancti causam sæpissimè appellat.

Lib. 1. cap. 8 col. 1040. D, *tolle notam marg.* Essentiam Dei nõ esse Patrem, vel Filium, vel Spiritũ sanctũ, quia nec generat, nec generatur, nec emittitur.

Col: 1041. A, *dele glossam,* Nõ in eo, quod Pater: sed in eo, quod causa, & principium spiritum emittit, *& rescribe,* Hugo agens cum Græcis, interdum, & quidem sępius in hoc opere vsurpat eorum modũ loquendi, quibus idem oĩno est causa, & principium, at Patres Latini Principiũ in Trinitate ad intra rectè cognoscunt, nõ item causam; Patrem.n.Principium Filij, non causam fatentur: Patrem, & Filium principiũ Spiritus saucti nõ causam: ob egregias rationes, quas *s. Thomas collegit* 1. *p. q.* 33. *art.* 1.

Colum.141. E, *dele gloss.* Paternitas, proprietas est, non natura, ita & filiatio, & processio.

cap. 10. col. 1043. D, *tolle notam,* Causa, & causaticũ, *& ad verba illa textus,* Pater quidem Filij, & Spiritus sancti causa existit, *scribe in marg.* Cautè lege, & regreditor ad notã, cap.8. col.1041. A, sic tibi faciendum in multis eiusmodi locis, quæ passim in Opere occurrent.

cap.12.col.146.C, *tolle gloss.* Naturam non esse personam, & col. 1047. A, *dele gloss.* Principiũ proprietatẽ esse, & causam, & ingenitum, & sine causa esse.

cap. 17. col. 1060. C, *tolle gloss.* Causa Spiritus Pater, & Filius.

cap. 18. col. 1063. C, *tolle gloss.* Causam non esse naturam.

Lib. 2. capit. 3. col. 1072. D, *tolle gloss.* Principiũ non esse naturam: sed causam circa naturam.

cap.7.col.1083. B, *dele gloss.* Causa mediata, & immediata, *& substitue,* Cautè

lege

lege, nam Theologi non admittunt istam locutionem: Spiritus sanctus est imago Filij, licet eam Græci passim vsurpẽt, quibus hic voluit indulgere Etherianus, *Vide s. Thomam* 1. *p. q* 35. *art.* 2.

cap. 11. col. 1093. *tolle gloss.* Non ideo Filium esse non simplicẽ. i. cõpositũ, quod causa sit, & ex causa.

Cap.18. col. 1110. D,E, *tolle gloss.* Non idem esse essentiam, & proprietates personales, *& rescribe*, Cũ alicubi Hugo distinguit essentiam diuinam à proprietatibus personalibus, non de reali, vel formali actuali distinctione loquitur: sed de distinctione rationis ratiocinatæ formali, virtuali, & eminentiali, vt Theologi loquuntur, intelligit, *Vide s. Thomam* 1. *par. q.* 28. *art.* 2. *& q.* 39. *artic.* 1. *eiusq; interpretes eisdem locis.*

cap. 20. col. 1116. B, *tolle gloss.* Hic probatur processio Spiritus cum sit ei⁹ proprietas non esse substãtiam Spiritus: vnde colligitur, personales proprietates non esse essentiam, cum nequaquam substantiales sint personales.

col. 1117. B, *tolle glossam*, Essentia communis trium non est Pater, quia Patris & est, *col. eadem* D, *dele gloss.* Non idem esse proprietatem, & substantialẽ qualitatem, idest, Deitatẽ, quæ substantia trium est.

Lib. 3. cap. 2. col. 1128. C, *dele notam marg.* Fides verè Catholica, qua creditur personales proprietates, non esse ipsas personas, *& rescribe*, Cautè lege, nam vera Theologia docet personales proprietates re ipsa esse idẽ, quod personas, distingui verò tantum ratione, & hoc forsan innuere Etherianus voluit.

cap. 4. col. 1131. C, *dele gloss.* Nõ idem esse vnitatem naturalem, & vnitates personales, à quibus Trinitas colligitur.

In Pothone Prumiensi.

Col. 1177. C, in inscriptionibus Operis, & deinceps in titulis paginarum, vbicunque

que reperitur nomen, *Di ui Pothoni propositum*, Expungatur.

Colum. 1179. E, *Expunge glossam*, Bella Euangelio aduersari.

In Ioanne Hierosolymitano Episcopo.

Colum.1241.D, in inscriptio ne Operis, & deinceps in titulis paginarum nomẽDi ui, præpositum Ioanni 44. Hierosolymitano Episcopo auferatur; nam qui res huius Ioannis, cui sæpius cum sancto Epiphanio,san cto Hieronymo, Theophilo Alexandrino altercatio nes fuere (probè cognouerit, satis videbit,quam indi gnus noĩe sancti, vel Diui extiterit, *Et post inscriptionẽ operis ista adijce*, An verò istud Opus, quod hic subijcitur, sit Ioannis Hierosolymitani 44. Episcopi, qui tempore sancti Hieronymi sedit, genuinum opus,multa sunt argu menta, quæ rem in ambi guo ponant.Primum,quod Gennadius, qui huius Ioannis lucubrationes recen set, huius libri nullo pacto meminit. Deinde auctor se facit Monaehum Carmelitam, & de primis institutoribus,professoribus, propagatoribus Monachis mi Carmelitani: totum Opus ex instituto componit, *At de his audiamus, virum disertum Baronium tomo sexto Annalium, anno Christi* 444. *capit.* 18. *ita disserentem*, Sanè quidem respuimus, atque exuflamus figmentum illud incerto Auctore proditum Chronico, nimirum, quod extasse fingunt apud quendam Franciæ Regem, quo tradunt sanctum Cyrillum Alexandri num Episcopum Monachũ fuisse MontisCarmeli: cui quidem assertioni Trithemius leuiter nimis fidem præstitit. Vnde hæc quæso, incerto Auctori, si qui certi, atque probati sunt Auctores eiusdem Cyrilli æquales, eiusdemque res gestas, quam diligenter prosequuti, hæc nescientes, obruta silentio relinquerunt? vel quæ apud hu ius temporis scriptores mẽ tio sit de culto Carmelo à vitæ Monasticę professoribus?Etenim cum apud san ctum Hieronymum Palladium,

dium, Euagrium, cassianũ, Theodoretum, cyrillum, Monachum, & alios seru li huius scriptores frequẽs mentio sit de Monachis in Palestina degentibus, nusquam penitus apud eos de Monachis carmelitis Facessat igitur eiusmodi de Monachismo cyrilli in carmelo fabella: sicut illa huic haud impar, qua traditur, & Ioannes Hierosolymitanus Episcopus Origenista, fuisse etiam monachus Carmelita: sicut.n. hæc leuiter effinguntur, ita & facilè refelluntur, *Hactenus Baronius*, Ex quibus, & Auctor huius libri fuisse Ioannes 44. Hierosolymorum Episcopus facilè refellitur, & liber ipse fide vacillare deprehenditur, cum multa de Monachis Carmelitis primis Ecclesiæ tẽporibus iam vigentibus prodat. Denique stylus ipse totus Latinus, multa sine maiorum auctoritate, & fide ambigua huic Operi inserta, satis arguũt alium Auctorem, quàm Ioannem, & quidem recentiorem.

Petrus Lucius Belga Carmelita in Bibliotheca Carmelitana videtur tribuere hoc Opus Ioãni illi Hierosolymorũ Episcopo, quẽ præceptorem suum vocat sãctus Ioãnes Damascenus in Epistola de Trisagio.

In Chronographia sancti Nicephori recẽsentur Episcopi Hierosolymitani Ioannes 52. & Ioannes 57. ante cladem Hierosolymitanã per saracenos. Ioannes quoque Hierosolymorum Episcopus vitam sancti Damasceni conscripsit, quæ extat. Vtri autem horum tribuẽdus sit liber iste, nescimus. Magis putamus esse Opus auctoris Latini, & recentioris, nec esse ex omni parte sinceræ, & integræ fidei.

In Gregorio Palama.

Columna 1309 B, *in inscriptione Operis*, *dele illa verba*, Sanctissimi, ac sapientissimi, *& post inscriptionem appone ista*, Hic est impius ille, & schismaticus Gregorius Palamas Episcopus Tessalonicẽsis Romanæ Ecclesiæ perduellis, de quo accipe dignum elogium, quod vir disertissimus Gennadius scholarius Episcopus Cõstanti-

stantinopolitan. in defensione quinq; capitum Concilij Florentini,cap.5.sect. 13. in recentiores Græcos inuectus hisce verbis protulit: Græcos quamuis flagitiossimos, & stultissimos, si solum aduersus Latinos dicant, omnium sanctissimos arbitramini; *O vos Græci schismatici*, Inter alios quidem multos quendam qui vocatur Palamas, & Ephesi Marcũ,hominem nec satis mentis cõpotem: sed tumidum sapiẽtiæ ostentatorem, nulla virtute, vel sanctitate subnixos, quia loquũtur solum, & scribunt contra Latinos, extollitis, & celebratis, eorumq; imagines exornatis, festumq; agentes diem, colitis, ac veluti sanctos adoratis, *Hæc ille*, Gregorius Achyndinus Grecus libros scripsit aduersus imperitiã Gregorij Palamæ. Agit de hoc Acyndino Gretzerus in notis ad Ioannem Cantacuzenũ. Ioannes Beccus Constantinopolitanus Eps̃ collegerat epigraphas, seu sententias pro processione spiritus sancti ex Patre, & Filio: sed Gregorius Palamas ediderat refutationem earumdem sententiarum Ioannis Becci,atBessarion cardinalis Nicenus insignem Apologiam pro Becco contra Palamam composuit. Extãt hæc tria Opera Monachij in bibliotheca Bauarica num.115. constãtinopoli apud Manuelem Eugenicum seruatur Græcè scripta disputatio, qua duo Doctores disserunt de processione spiritus sancti scilicet Emanuel chrysoloras, cũ Gregorio Palama Metropolitano Thessalonicensi.Vbi etiam habetur liber Palamæ contra Beccũ, fuit Emanuel Crisoloras ille, qui tẽpore Bonifacij noni circa annum Dñi 1399. in Italiam veniens,Græcarum disciplinarum, & litterarum doctrinam in eam Prouinciam inuexit, cum Græcæ literæ in Italia iam diù exoluissent. *Vide Platinã in Bonifacio nono, & Matthæum Palmerium in Chronico*. In Bibliotheca Vaticana asseruatur liber Græcus M. S. de erroribus Palamæ, & Palamitarum Apostasia. Hic igitur Palamas malè sentiens de processione Spiritus sancti à Filio, alijsque

erroribus

erroribus fœdatus, bellum aduersum Romanam Ecclesiam implacabilem gessit: vt iam quo loco hoc eius Opus hic ponitur, vt cæteraeius scripta sint habenda facilè quisq; Orthodoxus agnoscat, simulq; dispiciat, quam vanè, & impudenter Græci schismatici huic Palamæ prænomen sanctissimi, ac sapientissimi affingant.

In Anachoretarum Apophtegmatis.

Colum. 1333. A, *post inscriptionẽ Operis adde ista,* De Auctore, & interprete huius Operis variè ambigitur: Auctorem quidam, & inter eos Margarinus in Chronologico Auctorum huius Bibliothecæ Indice existimant fuisse Euagriũ Ponticum, cuius certum est esse librum vitas Patrum, cui hic Apophthegmatum semper annectitur. Gennadius in Cathalogo hæc de Euagrio habet, *Composuit de Anachoretis simpliciter viuentibus librum centum sententiarum, quem ego Latinum primus feci, nam superiorem olim translatum, quia vitiatum per tempus, & confusum vidi, partim reinterpretãdo, partim emẽdando auctoris veritati restitui,* Hæc Gennadius. Equidem etsi velimus multas esse sententias in hoc Opere ex Euagrij collectione acceptas: at sunt hic plus quam 600. & cum hoc opere fiat mentio Theophili Alexandrini, Ioannis Cassiani, cyrilli Alexandrini iam defunctorum: certum est Euagrium Ponticum, tametsi teste Gennadio, longa ætate vixerit, nõ potuisse s. Cyrillo esse superstitem. Ob quam etiam rationem exploratum est sanctum Hieronymum non esse horum apophtegmatum interpretem. Nominantur interpretes Pelagius S.R.E. Diaconus, & Ioannes eiusdem S.R.E. Subdiaconus. *De quibus agit Sigibertus de viris illustribus, capit.* 116. *&* 117. Cęterum idem Sigibertus cap. 118. ait s. Martinũ Dumiensem trãstulisse per manum Pelagij Diaconi plurimas

mas interrogationes, & responsiones sanctorum Patrum Ægyptiorum, in Dumiẽsi monasterio, quod est in Callecia.

Lib. 1. col. 1333. C, num.4. *in textu*, Dixit Abbas Euagrius &c. *appone ad marg.* Hic Euagrius Ponticus Origenista, & Stoicam suam impassibilitatem, toties tanquam manifestum errorem a s. Hieronymo explosam inculcat.

col. 1334.B, num.9. *in textu*, Secundus autem est, quando &c. *scribe in margine*, Cautè lege, nãEuagrij impassibilitatem innuere videtur, & cui⁹ hominis opera in hac vita ita munda extitere, vt nihil humani admixtum habuerint, nisi Christi, & eius Genitricis?

Lib. 3. de conuersatione Patrum, col. 1461.D, num. 7. *adscribe marg.* Hic est ille Or hęreticus Origenista, cui⁹ s. Hieronymus meminit ad Ctesiphontem, quem pro sãcto obtrudere conatus est miserabilis Euagrius. Quocirca vmbræ virtutum eius in ventum abierunt.

col. 1466.C, nu. 16. *scribe in marg.* circumspectè lege hanc de cranio à Machario reperto narrationem, nam quod cum placitis Theologiæ, haud rectè cohæreat, vt apocrypha à multis reijcitur. *Vide Bellarminum lib. 2. de Purgatorio, cap. 18. sed eam explicat s. Thomas in 4. sent. dist. 45, q. 2. art. 2. ad 4. consule Sixtum Senen. annot. 45. lib. 5. Biblioth.*

In Petro Cellensi.

Colum. 1473. C, *post inscriptionẽ Operis adscribe*, cum Petrus Cellensis scribat ad Magistrum Ioãnem Salisberiensem, si hic ille est Ioãnes, cuius inter alia scriptorũ monumenta extat liber de Nugis curialiũ claruisse hunc aiunt Anno salutis 1181.

Cap. 26. col. 1574. C, deme glossam, Diuina gratia datur aliquando ex meritis, *& rescribe*, cum iudicio legequę hic auctor disscrit si quidem diuina gratia nullo pacto, vel ex operibus, vel ex meritis nostris con-

con

confertur nisi tantum augmentum gratiæ habitualis.
In Nicolao Oresmio.
Colum. 1291. C, *post inscriptionē tractatus adiunge*. fuit hic Nicolaus Oresm⁹ Caroli V. Frãcorum Regis cognomento Sapientis pręceptor, qui multos Aristotelis, ciceronis, aliorumque auctorum libros conuertit in Gallicam linguam, florebat circa annum Dñi 1378. *Vide Annales Franciæ, & Genebrardum lib.* 4. *cronographię, pag.* 707.
Lin. pen. totius huius 9. Tomi col. 1621. B, pro *Sanctorum*, repone, *veterum.*

CENSVRA LIBRI

Intitulati Candelabrum Aureum Alphonsi Viualdi, &c.

Impress. ann. MDC. Venetijs, nec non & omnium aliorum cuiuscunq; impressionis ante ann. 1602.

Quo tempore expurgatus prodijt apud Georgium Variscum, licèt in alijs fortè variabitur numerus foliorum, & numerorum.

Jn frontispicio, seu in inscriptione dele verba, Quàm vtile Catholicæ Ecclesiæ hucusq; fuerit duodecima hæc editio demonstrat.
In expurgat. mutata est Epistola dedicatoria, & apposita alia directa ad Clementem Octauum.
Item abrasa est Bulla Cœnæ Domini cũ eius expositione, & loco eius apposita illa de anno 1600. cum alijs præfationibus, & expositionibus.
In Epistola, seu Prologo, fol. 1. fac. 2. num. 4. vbi ait, *à Papa tanquam à Papa, adde*, in materia fidei, *& sequere*, diffinita reperies &c. fol. 4. num. 13. vbi ait digestũ nouum, *adde infortiatũ*, sequend. librum Authent.

De

De Sacramentis in Genere. Titulo Primo.

Fol.10. num. 2. in fi. §. dele, *& est totus tit c. &c.* vsq; puteum inclus. *& loco dictorum verborum pone*, & vt test. authentica sacramenta puberum, c. si aduersus venditionem.

fol.12.num. 8.vbi ait., Quæritur in quo differant, *dele totum quod sequitur, vsq;* resolutiuè ergo, (*& loco ly ergo* dele, *pone*, respondeo, *& sequere*) sacramenta veteris.

fol.14. num. 9. §. secundo differunt in medio, *dele verba*, in resurrectione generali, & sic vnientur verba, & ita, (ad) baptizati anima, §. nono, quod quamuis, in medio vbi ait: *sacramentorum* sit coniunctio, adde, post ly sit, talis, *vt dicat*, talis coniunctio.

§: vigesimoseptimo quod cõficiens vbi ait, *alia sex Sacramenta*, dele sex, & dic, pleraq; sacramẽta, &c

De Baptismo. Titulo secundo.

fol.29.num.16. ita legendum est recens, vel vetus cõtra quosdam fętida, vel olens.

De confessione.

fol, 81. num. 28. §. prima cõclusio parochus, *dele verba*, & vbicũq; fuerit probat. quia Concilium Tridentinum vsque in finem §. sequenti, §. incipiens. Secunda conclusio, vbi ait, *nõ potest semel approbatum Confessorem*, inter ly semel, & approbatum, *adde à se, vt dicat*, semel à se approbatum.

fol. 82. sequen. §. Tertia conclusio in fine, vbi ait, *& in Hispania cõsultus &c.* dele totum vsq; in finem, *Papam declarasse.*

Eodẽ fol. Quarta conclusio &c. vbi ait, *retinet facultatem ex cõsuetudine sibi concessa* in verba consuetudine, & sibi, pone, *siue potius tollerãtia Episcopi in propria diocesi*, & sequer. *sibi concessam.*

fol.93. num. 60. §. pro parte affirmatiua facit text. *dele totum cum duobus §§. sequentibus, vsque*, participatione fugisse.

In linea immediatè sequen. vbi

vbi, respondeo pro solutione, quod licet tales, *dele ly, licet* paulò infra, nec confitendo, nec communicando non ideo *dele ly*, non, paulò infra, *dele verba*, quia meretrices, vsq; in finem §.

fol. 98. num. 80. vbi ait, si tamen confiteatur alteri *immediatè post ly alteri, adde*, debet integram confessionem facere, deinde sequere.

De Indulgentijs.

fol. 109. nu. 9. sed V. sacerdos, *dele totum, & etiam totum num. 7. sed quantas, vsque in finem. tenerent contrariam.*

De Purgatorio.

fol. 116. num. 6. *dele verba*, Sacramentalem aũt Neapolitanum, *vsq; in finem numeri.*

fol. 118 nu. 11. *dele verba*, vt refert Bolsauus Latinus, *vsque* de Repub. Roman.

De Absolutione.

fol. 122. nu. 12. in fine. *dele verba*, vt infra dicetur. Eodem fol. nu 13. vbi air. Quod quamuis Nauarr⁹, *dele dicta verba, & totũ vsque ad nu 14. exclusiuè*, & loco cõtẽtorũ in nu. 13. *pone*, Quicquid alij dixerint, quod Nauarr. cap. 27. nu. 267. tenet hanc potestatem quam Episcopi à concilio habebãt esse eis sublatam per Bullam cęnæ Domini, quod est verum nedũ in casu hæresis: sed etiam in alijs casibus in dicta Bulla reseruatis, prout pluries sacra Congregatio concilij censuit, & etiam in foro sacræ Pęnitentiarię est conclusum, & quotidie seruatur, quibus ego quoq; reuerenter subscribo.

fol. 125 *vbi incipit*, Quib⁹ suppositis ad quæstionem respondetur, *dele omnia, vsq; ad fol* 134. *vb. incipit*, casus Episcopi a iure, & loco omniũ quę delet, *adde hæc pauca*. Quibus suppositis, omissa disputatione concludo regulares virtute maris magni nõ posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, prout à Sanctiss. Domino Gregorio Papa xiij. ex sententia Congreg. Concilij Triden. fuit declaratum,

pro-

prout in literis Cardinal. S. Sixti ad Illustriss. Cardinalem Borromeũ in consilijs Mediolanen. registratis, *& sequere postea*, casus Episcopi a iure &c.

fol. 137. nu. 65. in tertia linea numeri, absoluit à reseruatis debet imponere &c. *inter ly reseruatis, et debet, adde*, habentibus annexam excõicationem.

fol. 138. nu. 74. Vtrũ in articulo mortis, *dele totum vsq; in finem numeri.*

De sacramento Extremæ Vnctionis.

fol. 178. nu. 4. s. Dionis. Areopag. libro 5. histor. eccles. *dele hist.* & lege *Hierar.*

De sacramento Ordinis.

fol. 190. nu. 18. in fine numeri clerici ẽt possunt, *adde*, Quod cautè intelligas si in Baptismo, & ordinatione præscriptis forma catholicæ Ecclesiæ non fuerit seruata, nec intentio debita interuenerit.

De consanguinitate.

fol. 232. nu. 190. Quærit. V. si in aliquo tpe tm̃ in orbe, *dele verba sequentia*, vt tẽpore Loth, in fine dicti num. *dele verba*, illa ductus ratione, *vsque in finem numeri.*

De Affinitate.

fol. 236. nu. 209. *prope finẽ numeri*, quod clarè patet ex mente Concilij, *lege*, quod mihi videtur, *& dele*, quod clarè patet.

Secunda parte, vbi numerat contenta in Secunda Parte, cum mutata sit Bulla, muta, & dic, *super Bulla Sanctiss. D. N. Clementis Octaui,* & dele Sixti Quinti. *In indice, tollendus totus index Bullæ Cœnæ Domini; nam cum mutata sit Bulla, & index renouandus est.*

De Excommunicatione.

fol. 6. num. 19. *in finem numeri, adde,* licet hęc pœna gentiliũ nihil conferat ad excõicationis cẽsurã, qua vtiĩ Ecclesia Cathol. fol. 24.

fol.24.nu.129. §.quadragesima tertia in duello dominos (exceptis regib.) dãtes, *dele, exceptis regibus.*

Eod.fol.& nu. §.quinquag.tertia, *in fine, adde*. Hodie verò non procedit, quo ad beneficiatos per Concil. Tridentin. capit.1.sess.23. & capit.2.sess.24.de reformatione, §. quinquagesima nona, quæ extenditur vsque ad portam, *dele*, extenditur, *& accõmoda*, quæ non possunt etiam accedere, *vsque ad* portam exteriorem.

fol.26.& 27.num. 123.§. nono, Domini temporales, *in fine*, *adde* hodie est reseruata in Bulla Cœnæ Domini, §. vndecima, Domini temporales, *in fine adde*, hodie est reseruata in Bulla Cœnæ, §. duodecima, Qui Eccles. *in fine, adde*, hodie est reseruata in Bulla Cœnę, §. decima sexta, qui per se, *in fine, adde*, hodie est reseruata in Bulla Cœnæ, § decimaseptima. Qui pignoratus, *in fine, adde*, hodie reseruata est in Bulla Cœnæ, §. vigesimaprima. Qui compellunt, *in fine adde*, hodie reseruata est in Bulla Gęnæ, §.vigesimatertia. Domini temporales, *in fine adde*, hodie reseruata est in Bulla Cœnæ, §. vigesimaquarta offendentes, *in fine adde*, hodie reseruata est in Bulla Cœnæ.

fol.30.sub numero 134.§.sexagesimanona Imperator, Reges. Quo ad vero dominos inferiores Imperatore, & Regibus nulli reseruatur, *dele nulli reseruatur*, & adde, *hodie vero* Papæ *reseruatur*.

Totus tractatus, sed explanatio Bullæ cum textu eiusdem Bullæ, tollitur à fol. 31. vsque ad folio 60. *& loco eius noua Bulla Clementis Octaui, cum noua explanatione ponitur.*

De Suspensione.

fol.84.num. 140. decimo not. Quod si quis, *dele, poterit extra illa celebrare*, & loco dictorũ verborũ, pone, *posset extra illam celebræ re, nisi obstaret Conc. Trident. necnon excoõicat.*

De

De Interdicto.

Col.91.nu.11, Quintus casus, vniuersitas, *dele verba præter Romam*, & cõ iunge, *quælibet quæ Cardinales.*

fol.97.nu.27.casus 21. ijdem ꝓhibẽt in fi. post verba Pizzocherarũ Ord. Min. adde, *hodie verò cessat casus prædictos propter Bullam Pij Papa V.*

fol. 98. nu.36. casus 28. *dele verba prælati*, & loco eius, pone, *omnes.*

fol. 102. nu. 84. nota 4. quod Ecclesia sit consecrata ab Episcopo loci, *adde si*, & dic, *Ecclesia si sit consecrata*, nu.87. nota 7. corpora à scismaticis sepulta, *adde hic*, nõ esse exhumãda, *& sequitur*, altaria in quibus tales scismatici celebrarunt nõ esse reconcilianda, *dele reconcilianda*, & dic *reconsecranda.*

fol.120.nu.215. cuius occasione, quod nõ possit in criminalibus conuenire coram, *dele, illud verbum in criminalibus.*

fol. 124. nu. 243. nota 2. qđ quamuis, *in fine nu. adde*, si tamen officium primum non sit sublatnm per Bullã Pij Quinti super Missalis, & Breuiarij reformatione.

fol.126.nu.254. At cũ pro Cõcil. Tridẽ. patet, posse celebrare in oib. festiuitatibus, *dele ly patet*, & loco illius pone, *putarem posse celebrare, &c.*

Tertia parte, de Irregularitate.

fol.17.nu. 45. Huic accedit alia quæstio, *dele verba*, Quod forsitan procedere posset etiam &c. *vsque in finem num.*

fol. 21.nu. 80. cũ hęretico occulto Episcopo, *accommoda, et dic*, Episcopns. Infra vnam lineam dele verba, *vt supra de absolut. rei vsq; latè*, & loco dictorum verborũ pone *petita tamẽ* Sedis *Apost. absolut.*

fol.22.nu.89. Quæritur, Quis poterit, &c. ibi si talis est occultus cum eo posse Episcopum dispensare inter ly dispensare, & Episcopum, interponantur hæc verba, *Breuia Sedis Apostolicæ absolutione.*

fol.24.nu.100. sicut tres date, dele

dele hæc verba, cũ pauci alias possent promoueri, *& reliqua, vsque talis opinio omnino est reijcienda inclusiuè.*

fol.27. nu. 118. Quamuis ex communi, *dele verba*, nascatur erit legitimus se cũdum se, *& loco illorum pone*, natus erat legitim9 secundum &c.

Sequenti linea, *dele verba*, modo tamẽ matrimoniũ, &c. *vsq; in fin. nu.* & loco verborũ ablatorũ, pone, *Nunc verò cum per Cõcil. Trid. sublata sint matrimonia præsumpta si nihilominus nata prole, vel etiam concepta, matrimonium coram parocho, & testibus fuerit contractum filij legitimantur per subsequens matrimoniũ, iuxta cap. tanta, qui filij sint legitimi.*

fol.29. nu. 129. acturi, primo notare vitium, *dele ly*, primo.

De Depositione.

Fol.78. nu. 14. Quamobrem, dele, totum numerum, vsq; ad num. 15.

fol.86. nu.41. Quæritur vtrũ depositus *dele verba*, vel cogatur mendicari cum, *vsque in finem num.*

eodem fol. nu. 45. Quæritur quid si talis Ecclesiasticus degradatus, *dele ly degradatus*, & dic, *depositus.*

In supplemẽtum Aureum ad secundam, & tertiam partem, seu auream Appendicem.

Fol.7. num.24. sed quæritur, quid si aliquis, *dele verba*, tenet Duarenus lib. 8. &c. *vsque Cassiodorum supra inclusiuè.*

fol.10. nu 34. Quæritur vtrũ cõmissarius, *dele verba*, & sic poteris limitare Cõcil. Triden. *vsq; in fin. nu.*

De sacrarum mulierum irregularitate.

fol 17. cap 4. num.2. §. quartum monialium habitum, *dele verba*, Quod vt optimè diuino &c. *vsq; alijs considerandum reliquẽs, inclusiuè.*

fol. 18. nu. 3. §. duodecimum moniales nihil, *dele verba*, sine licentia Episcopi,

fol.

fol.31. capit. 7. numero 19. *dele verba*, erit autem veniali &c. *vsque in fi num.*

fol. 33. capit. 8. numero 9. Quæritur quid de illo, *dele verba*, in cuius pęna sui subditi poterunt, &c. *vsque sine proprijs dimissorijs, inclusiuè.*

fol. 36. capit. 9. numero 4. *adde hæc*, Hodie tamen post Concil. Trid. Episcopi ferè omnes in proprijs Ecclesijs resident cum magno fidelium fructu, vnde ad eos tàm salubri proposito confirmandos, & ad paucorum animos deterrēdos supradicta posuimus, licèt Summi Pontificis vigilãtia ad residendũ pœnis cohercere debitis non desinat.

fol.37.num.10. sed quæritur quid si talia, *dele verba*, absentem esse iudicandũ, ac pœnis absentium, vel non residentium esse puniendum, *& loco illorum*, *adde*, non excusari à peccato, & exteriori etiam pęna fore plectendum.

fol.38.nu.53. prima cõclusio, beneficiatus *quicunq;* ad audiēdã, *dele ly*, *quicũq;*, & loco eius pone, *non tamen curatus*, paulò inferius, *perpetuo põt abesse*, dele ly, *perpetuò*, paulo inferius, dele verba, *sine licentia Episcopi*.

fol. 46. capit. 12. numero 3. §. prohibita dispensatio, *dele verba* Ecclesiæ declaratione, *& loco illorum pone*, iuris dissipatione.

fol.47.nu.6.secunda assertio, ibi, ne Papa dispēset in gradu, nisi inter Principes, *adde ly, gradu secundo*, & lege, *ne Papa dispenset in gradu secũdo, nisi inter Principes. &c.*

fol.49. nu. 22. septima assertio, quando Papa, *dele totum, vsque in publica lectura inclusiuè*. & loco verborum ablatorũ, pone, *Papa dispensat in iure canonico, vel dispēsat in Concilio Generali, vel tertio in alijs decretis à se, vel à Sede Apostolica factis, &c.*

fol. 50. eodem num.§.de alijs verò concilijs Generalib. *dele ly alijs, & dic*, de Concilijs Generalib. &c.

fol.61.cap.14.nu.63. Quæritur quid si aliquis emisit, in

in fine numeri , adde , Hodie vero simile votum non dispẽsatur nisi à Papa.

fol.71.capit.15. num. 19. secundo nota quod etiam, *dele hæc verba,* non enim tolerantiam præcisè prælatorum &c. *vsq; Adrianum Sextum Papam, inclusiuè,* paulò inferi⁹ dele, *Hæc parentesis fuit interposita, &c.* vsque in finem num:

fol. 81. cap. 17. nu.7. Primo enim S.R. E. *dele verba,* ac Regem Catholicum.

fol.83. num. 31. octauo adducit, &c. qui contra Gulielmi Parisiensis impietatẽ, *dele ly, Parisiẽsis,*& dic, *de sancto amore.*

fol. 92. cap. 19. nu. 13. *dele verba,* sed verè, & realiter mihi videtur prima quã , *vsq; in finem num.*

Eodem folio nu. 16. Italica audacia inuerecũdo, atq; sacrilego, *dele ly, Italica,* & loco eius pone , *impia hominum audacia.*

Quarta Pars.

Fol.3.cap.1.num.4. illa verò quæ Sacramentalia dñr, *inter ly , sacramentalia , & dicuntur , pone ,* ritus, & cęremoniæ: *vnde legatur,* quæ sacramẽtalia ritus, & cæremoniæ dñr .

fol.6.nu. 21. Quo ad secundum requisitum, *dele omnia, vsq; in finem num.*

fol.7. nu. 29. qui fuerunt primi *dele verba ,* reliquæ verò quę in nouo inueniũtur, &c. *vsq; locis cõposuerunt, inclusiuè .*

fol. 17. capit. 4. numero 20. Secundo , inest homini , *dele verba ,* O bone Iesu quanta hic de vtrisq; &c. *vsque in finem num.*

fol.19.nu.28. secundo potest, *dele verba,* Christi vt Iudas sunt venditores, *vsq; in finem num.*

folio 21. numero 38. in fin. numero, & capitis , adde , *non tamen tolerantia . vel permissione huiusmodi vtentes excusantur à peccato.*

fol.23.capit.5. num.12. quæritur cum anima ,adhærentes S. R. E. correctioni , *dele ly , adhærentes ,* & dic , *subijcientes nos S. R. E.*

fol. 42.

fol.42. cap. 8. nu. 18. Quam auctoritatem, *dele verba*, cum consilio Cardin. *&* *loco illorum*, *pone*, circa fidem, & regimen vniuersale Eccles.

fol. 43. nu. 30. oĩa contenta, *dele totum num à principio vsq; ad finem.*

fol.45. nu, 40. Quæritur vtrũ sint condendæ, *dele ly*, *vtrum*, & loco ei⁹ pone, *quales*, & dic, *quales leges cõdendæ*, optimæ, & perfectissimæ, dele ly, *optimæ*, *& perfectissimæ*, Respondeo tamen *vsque ad verba*, immo minimè, inclusiuè. *& post ly*, *minimè dele tum*, adde, *respondeo* (*& sequere*) *esse condendas leges optimas*, *& perfectissimas*, *sed tales*, dele *ly*, *sed* duntaxat quæ, *dele ly*, *duntaxat*, ita quod legatur tales, quæ imperitię multitudini, &c. nã perfectissimæ leges, & quę tolerari, *dele* ly, *perfectissimæ*, & ly, & *ita quod legatur*, nam leges quę tolerari, &c.

fol.49. nu. 51. §. secũdo esset iniusta ex forma, *dele verba*, seu parentesis, si nunc contigisset, & vtitur.

fol.51. nu. 55. §. respondetur tertio leges omnes, &c. mutilationis amissiõis bonorum, *ante ly bonorum*, adde, *omnium*.

Eodem fol nu. 56. §. respondeo secũdo, quod quamuis, vel è contra vt solet, in foro tamen cõfessionis, *dele ly*, vt solet.

fol.59. cap. 9 nu. 10. §. Secũdo respondetur legem, *dele verba*, nisi in rebus totam vniuersitatem, bonumq; commune, &c. vsque in finem num.

Eodem folio num 11. queritur quæ differentia, vel secularium non omnes adstringãt clericos, *dele ly*, *non*, & legatur, *vel sæcularium omnes adstringũt clericos*.

Et cum in dicto, vbi agitur de confessione in expurgato, fol.77. nu. 23. ac in omnib. alijs eodem loco, proponatur vtrum liceat confiteri sacerdoti absenti per literas, vel nuncium, ac ab eo absolutionem recipere, & pars affirmatiua approbetur, ac tueatur: stante decreto Sanctissimi Dñi Nostri Clementis Octaui, nuper facto

facto contra huiusmodi assertionem, *abradenda sunt verba*, Sed licèt hęc fit cõis opinio, verior tñ, & mitior, &c. *vsq; ad nu. 25. tertio dixi idoneo, etc.*

CENSVRA IN OMNES

Additiones, seu Adnotationes Marginal. Dam. mem. Impij Caroli Molinei.

Respondent vniuersæ infrascriptæ censuræ omnibus exemplaribus hactenùs excussis, quæ ex varijs impressis, & manuscriptis diuersorum censuris in vnum fuerunt conflatæ.

PRIMO.

Generaliter deleatur vbique nomẽ Caroli Molinæi, siue literæ C.M. id significãtes, tàm in gloss. quã in titulo, & fine librorum, omnesq; Epistolę, & Prębfationes Libris præfixæ eiusdem Caroli Molinæi, vel ad eundẽ directæ, vel de eiusdem laudibus tractantes, aut eiusdem, vel operum ipsius mẽtionem facientes prorsus tollantur, quin etiam ex omnibus Indicibus Librorum, & elenchis idem nomen vbiq; expungatur.

SECVNDO.

Deleatur vbicunq;, & quomodocunque alios hæreticos, & seipsum sępius citat dicẽdo, vt scripsi, dixi, &c. vel sub quibuscunq alijs verborum formulis, allegãdo proprios tractatus, cõsilia, cõmentaria, lecturas, glossas, & annotationes, & similia; quorum omnium, & singulorum vbiq; prorsus memoria ex quibuscũq; libris abradenda est.

TERTIO.

Deleantur multæ adnotationes, vel in toto, vel in parte, prout infra designantur, quæ tñ nõ eędem semper, nec omnes, nec eodẽ modo in qualibet impressione reperiuntur expressę, quòniã correctorum, & V.I. Peritorum maiori, vel minori diligentia, Ordinariorum, & Inquisitorum auctoritate, & zelo, pro locorum, & tẽporum diuersitate, magis,

&

& minus in varijs etiam nouissimis impressionibus huiusmodi glossæ, vel omnes, vel aliquæ, aut sublatę, aut partim emendatæ, vel prorsus immutatę fuerũt, quãuis nonnullæ adhùc correctorum quorundam, & Impressorum malitia sub emẽtito nomine, catholicorũ. V.I.D. falsò sint impressæ. sæpè etiam in frontispitio mentiantur ab huiusmodi additionibus libros fuisse repurgatos. quarum multę infra notantur, vt vel omnes, vel aliquas prout opus fuerit delere, & emẽdare, & de consimilibus idem iudicium ferre, pius, & prudens lector valeat.

IN DECRETO.

Pag. 1. Addito in marg. signo † *Verũ est, et amplè, &c.* deleatur tota.

pag. eadem add. in marg. sig. * *Idẽ sentit Isidorus &c.* deleatur tota.

pag. ead. add. in marg. num. 2. *Consuluit, & male &c. ibi. Vide quæ not. &c.* del. vsq; in finem.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Imò longè, &c.* del. tota.

pag. 3. add. in marg. signo † *Quãdo ita simpliciter* &c. ibi, & dicitur vt dixi in cõsuet. &c. del. vsq; in fin.

pag. 22. add. in marg. signo † *Huius noĩs primo, &c. ibi, vt dixi in consuet.* del. vsq; in fin.

pag. eadem add. in marg. fig. † *Itẽ Ioan. viij. Ludouico &c. ibi, ut dixi in cõsue. &c.* del. vsq; in fin.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Sed secundum Archidiac. & Card. &c.* del.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Scilicet Italiæ, licèt Gottus, &c.* del.

pag. 23. add. in margine sig. † *Nõ extat inter opera Aug. &c.* del.

pag. 35. add. in margine sig. † *Hæc vera, Io. Gers. etc.* del.

pag. 37. add. in margine sig. † *Pastoris, Quãuis &c.* del. tot.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Thecle, & meritò, etc.* del. tot.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Pamphili. Non est dicendum, &c. ibi, Qui tamen*

mẽ in suo chronico, *&c.* del. vsq; in fin.

pag.39. add. in margine sig. † *Dignoscuntur*, *&* *merito*, *cum &c.* del.

pag. 40. add. in margine sig. †*Professsio.i.iurametum*, &c. del.

pag. 42. add. in margine sig. *Aurelian.magna*, *&c.* del.

Pag. 43. add. in margine sig. † *Quanto magis*. *Vide arg. &c.* del.

pag. 45. addito in margine, *pro summario*, Papa del

pag. 51. add. in margine sig. † *Auctoritate. O deplorãda*, *&c.* del tota.

pag. 52. add in margine sig. † *Exhiberi, latè dixi &c.* del. tota.

pag. 54. add. in margine sign. † *Verba, idest hanc confessionem, etc. del.*

pag.ead.add.in marg. num.3. *Vnde quod dici super hanc*, *&c.* del.

pag.ead. add. in margine sig. † *Errare, scilicet quatenus verbum &c.* del.

pag.56. add.in margine sign. † *Vnam esse,Io. Chrisost. tom. 7. &c.* del.

pag. 58. add. in margine sig. †*Exorcizãdi,falsũ,etc.*del.

pag ead. add. in margine sig. †*Exorcistæ,imò discipuli Christi &c.* del.

pag.59 add.in marg. ꝓ sũmario, *Subdiaconat⁹ tpe*, del.

pag.61. add. in margine sig. † *Primò imò post resurrectionem*, *&c.* del.

pag. 65. add. in margine sig. † *Terreni hoc est contra illud* &c. del tota.

pag. eadem add. in marg sig. † *Anacletus, At qui in tota*, &c. & hęc additio sequitur in pag. 66. del. tot.

pag. 66. add. in margine sig. † *Noua. Nota veram rationẽ*, &c. del. tota.

pag.68. add. in margine sig: † *Nicolao s. secundo, qui prius* &c. del. tota.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Nostro,et sic,&c.* del.tot.

pag. 69. add. in margine sig- † *Henrici.s.quarti, quem &c.* del. tota.

pag.ead.ad. in marg. sig. †*Tẽpestas,à data,q̃&c.*del.tot.

pag.71. add. in marg. num.3. *Hãc sentẽtiã*, *&c.* del. tot.

pag.79. columna 2. add. sig. † *dixi extra*, del.

pag.83.add. in mag. pro summario. *Confiteri*, del.

pag. 85. add. in margine sig. † *Cautionẽ, Vide vt de rebus mundi*, *&c.* del. tota:

pag.

pag. 102. add. in margin.sig. † *Historiæ, lib. 2 &c.* del. tota.

pag.105.add. in margin. sig. † *Missam, cum hæc decre talis, &c.* del. tota.

pag. 117. add. in margin.sig. † *Pelles, Tam inepta solu tio, &c.* del tota.

pag.122. add. in margin. sig. † *Correctus, Vetus est fig mentum, &c.* del. tota:

pag.127. add. in margin. sig. † *Substantia, Imò verbũ, &c.* del. tota.

pag.130.add.in marg.num.2. *Ista fuit sententia Laudicentis, &c.* del. tota.

pag 151.add.in margin.sig * *Vide Budeum in lib. de asse. &c. ibi, Et quæ di xi in tract. cõtract &c.* del hæc vers. vsq; in fin.

pag.152.add. in margin. sig. † *In ann. Imò centesima, &c ibi, vt dixi in trast. vsur. &c* del. vsq; in fi.

pag.153. add. in margin sig. † *Attulit in tertia parte, &c.* del. *vnde ego huius cap. &c.* vsq; in fin.

pag. ead. add. in margin.sig. † Sicut, *Hoc caput resti tuit, &c.* del. tota.

pag.154.add. in margin. sig. † *Etiam. Hic incipiunt, &c.* del. tota.

pag.163 addatur in marg.sig. † *Achab quoque falsum exemplum &c.* del.

pag 165.add.in marg.ꝑ summario. *Mala omnia &c.* del.

pag.173.add. in marg. nu.4. *Concilio, idest sine Eccle sia &c.* del. tota.

pag.183.add.in marg.num.2. *Nocet. las. l. &c. vbi dixi lib.* 3. deleantur hæc ver ba, & in fine illa, *vbi etiã tetigi*.

pag.188. add. in margin. sig. † *De quibus dixi in præ fatione &c.* del tota.

pag.194.add. in margin. sig. † *Pœnitẽtes. i. quib. &c.* del. tota.

pag ead add. in margin. sig. † *Amputauit falsum est &c.* del. tota.

pag.197.add in margin. sig. † *Damasus hæc palea, &c.* del tota.

pag. ead. add. in margin sig. † *Cogitandum est. Nam hæc palea &c.* del. tota.

pag. 198. add in marg. sig. † *Exemptus, hæc ratio non valet, &c. ibi, in medio, vt dixi in ann.*

ad

ad Phil. Dec. c. 1. *de cō stit.* del. hæc verba.

ag. eadem add. in marg. sig. † *Exemptus. Idem Alb. l. quisquis. C. ad legē Iul. &c.* ibi, *Ego vero dico,* etc. del. vsq; in fin.

pag. 200. add. in marg. sig. † *Pontifices, verba sunt Gratiani & sic &c.* del. tota.

pag. 201. adde in marg. sig. † *idest Episcopatum, quia in primitiua, &c.* dele tota.

pag. ead. add. in marg. sig. † *Pontificis, idest &c.* del. tota.

pag. 202. add. in marg. sig. † *Simoniam dixi, &c.* del. tota.

pag. 204. add. in margine sig. * *Capite, hūc tex. allegāt,* &c. del. tota.

pag. 205. add. in marg. sig. † *Lanificio, forsan Sueuus* &c. del. tota.

pag. 210. add. in marg. sig. † *Papa. s. tertius anno etc.* del.

pagina 213. colum 1. in add. margin. sig. † del. verba, *eadem priuilegia, quæ.*

pag. 215. add. in margine sig, † *Quartus. Quē malè insamant &c.* deleatur tota.

p. eadem add. in marg: sig. * *Augustis. Dixi in cōsue.* &c. del. tota.

pag. 217. add. in marg. sig. † *Vnus est sol &c. ibi dixi in consuet &c.* del. vsq; in finem.

pagina eadem add. in margine numero 2. Adde hic, *An Reges Franciæ &c.* in fine ibi, *dixi in cōsuet.* etc. del. vsque in fin.

p. 218. col. 2. add. in marg. sig. † *Quidam Hispanus,* expungatur tota.

pag. 220. add. in marg. sig. † *Falsa subscriptio, &c.* del. tota.

pag. 221. add. in marg. sig. † *Ludouic⁹ huius capituli* etc. del. tota.

p. eadem add. in marg. sig. † *Othonis. Verè palea &c.* & sequitur in pagina 222. del. tota.

pag. 224. add. in marg. sig. † *Ordinari. Olim hæc &c.* del. tota.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Imò vt habet veritas,* &c. del. tota.

pag. ead. add. in marg. sig. † *Apostolica, i. eorũ &c.* del. tota.

pag. 229. add. in marg. sig. † *Dicens, est pars subdititiæ, &c.* del. tota.

pag. 230. add. in marg. sig. † *Alias Dei*, del. hæc duo verba, vbi videtur respuere traditiones.

pag. 231. adde in marg. sig. † *Legitur, imò non legitur* &c. del. tota.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Et secundum Erasmum in &c.* del. tota.

pag. 233. ad margine num. 3. *Hoc cap. nõ obstat, quia* &c. del. tota.

pag. 234. add. in margine sig. † *Caue, quia tex. ipsius Cõcilij &c.* del. tota.

pag. 236. col. 2. add. in marg. sig. † *Altera versio*, del. tota.

pag. 237. add. in marg. sig. † *Acquiri, dic etc. ibi, vbi super gl. &c.* del. vsq; in fi.

pag. 253. add. in marg. sig. † *Ecclesiæ, quia tunc &c.* del. tota.

pag. 254. add. in marg. sig. † *Papam. s. primũ qui etc.* del. tota.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Permittimus sic &c.* del. tota.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Iudicium. i. Imperatoris* &c. del. tota.

pag. 255. add. in marg. sig. † *Nicola⁹ s. secũdus etc.* del. tota.

pag. 258. add. in marg. sig. † *Dic. hęc verior, vide quæ &c.* del. tota.

pag. 270. add. in marg. pro sũmario, *Sacerdotes olim* &c. del.

pag. 284. add. in marg. sig. † *Spirituales i. ibi soli &c.* del. tota. cum proxima aditione marginali eiusdem Molinęi.

pagina 285. add. in marg. sig. † *Tuam, idest &c.* ibi in parẽtesi, loco illius verbi, *citaui*, dicas, *citato*, & in fine ibi: *Hæc pulchra verba, malè &c.* del. vsq; in fin.

pag. 295. col. 1. add. in marg. sig. ✠ *Sed in epist. Clementis*, del. tota.

pag. 308. add. in marg. sig. † *Prædicent. Hieron. non vult* &c. del. tota.

pag. 310. add. in marg. sig. †

Sim-

Simplicius, sub cui⁹ &c. del. tota.

pag.313. add. in marg. sig. † *Franc. Duare. lib.* 1. *de* etc. del. tota.

pag. 314. add. in marg. sig. † *Scripturis falsũ nisi etc.* del. tota.

pagina 316. add. in marg. sig. †*Constãtinus circa &c. vel Hæ paleæ &c.* del. tota.

pag. 318. add. in marg. sig. † *Ostenditur, imò &c.* del. tota.

pag. 320. add. in marg. sig. † *Supra distin.* 79. *cap. si duo &c.* ibi, *Vide quæ dixi &c.* del. vsque in finem.

pag. ead add. in marg. sig. † *Profutura Grat. verba* &c. del tota.

pagina 322. add. in marg. sig. †*Imò Apostoli nũquam* &c. del. tota.

pag. eadem add. in marg sig. † *Sedis. s. cuiuscunq; &c.*

pagina ead. add. in marg. sig. †*Pelagius scilicet secũdus* &c. del. tota.

pag. ead. add. in marg. sig. † *Reprobando synodum, Ioan etc.* del. tota.

pagina 323. add. in marg. sig. †*Ecce text. huius c. &c.* del.

pag. eadem add. in marg. sig. †*Papam, consule, &c.* del. tota.

pagina 327. add. in marg. sig. †*sacrum tex. Concilij actione* etc. del. tota.

pag. 330. in marg. summariũ: *Res sacræ,* deleatur.

pag. ead. in marg. sũmarium: *Pecunia pro spiritualibus* etc. deleatur.

pag. eadem colum. 2. add. in marg. n. 2. deleantur verba, *dixi in tract. c.* 3.

pag. 331. col. 1. add. in marg. num. 1. del. tota.

pag. 332. col. 1. add. in marg. sig. † tota del.

pag. 339. add. in marg. pro sũmario, P*resbyter pauper* etc. del.

pagina 343. add. in marg. pro summario, *Baptismus fictè* etc. del.

pag. 354. colum. 2. add. in margin. n. 1. Deleantur verba, *sed præstabat dicere,* etc. vsq; in fin.

pag. 361. add. in marg. sig. † *Populis. Ergo etiam fæ*

minis

minis etc. del. tota.

pag. 362. add. in marg. sig. † *Adde, quod hoc verbũ* &c. del. tot.

p. 363. add. in marg. pro summario, *Hæreticus ligare* etc. del.

pagina 369. add. in margine *Pretiũ in coniugio &c.* del.

p. ead. add. in marg. num. 4. Tremisse, vide quæ dixi, &c. del. tota.

p.370.col.2. add.in mar.nu.3. A*mbrosij falsum*,del.tota.

pag.385. add. in marg. sig. * *idẽ Host. in summa etc. ibi, sed Io. Gerson. tract.* &c. del. vsq; in finem.

p.390.add. in marg. pro summario, *Consecratio altaris* &c. del.

pag. 400. add. in marg. sig. † *Idest, vt in ordine laicorum* &c. del. tota.

p.401. add. in margine nu. 1. *Infamiam hoc verum*, &c. del.

p.406.add.in margine num.1. *Hanc gl. dicit &c. ibi, sed eam reprobat &c.* del. vsq; in finem.

pag. 418. add. in marg. sig. † *.s. Caroli*, &c. del. tota.

pag. 419.add.in marg.pro sũmario, *Paupertas repellit*, del.

p.421.add.in marg. numero3. *Laico idem Pau. &c. ibi, sed frustra de hoc*, del. vsq; in fin.

pag.425.add.in marg.num. 3. *Secus. Imo* etc. del. tota.

pag.431. add. in marg. sig. † *Idest, Episcopis & hoc cap. cum sequen. &c.* del. tota.

p. 434. add. in margine nu.1. *Concilio gloss. falsa &c.* del. tota.

p.ead.col.2.add.in marg. n. 3. del. verba, *dixi in consue. 30. C. M.*

pag. 439.add. in marg.num.1. *Instinctu. Non est &c.* del.

pag. eadem add. in marg. sig. † *Concilium non solum*, &c. deleatur.

p. eadem add.in margine sig. † *Imò non facienda, &c.* del. tota.

pagiua 440. add. in margine pro summario, quæ ait, *Testes duò cõtra*, del.tota.

pag. ead. add. in marg. nu.2. *Duo. idẽPan. c. at si clerici*, etc. del. tota.

pag.

pagina 442. add. in marg. fig. † *Idest. Episcoporũ, &c.* *del. tota.*

p. 443. add. in margine sig. † *Ergo initio, &c.* del. tota.

p. 445. add. in marg. numero 4. *Cassatur. dixi ad Phil.* etc. del tota.

p. 448. add. in marg. num. 1. *Credo. dixi in cõsu. &c.* del. tota.

p. 465. add. in margine nu. 2. *Potest, hoc verum, &c.* del.

p. 469. add in margine sig. † *Idest, opus vocationis,* etc. del.

p. 471. add. in margine sig. † *Imò de ipso officio, &c.* del. tota.

pagina ead. add. in marg. nu. 1. *Cardinalis. imò quia etc.* del. tota.

pagina 472. add. in marg. sig. † *In sermone subdititio.* etc. del. tota.

p. 474. add. in margine sig. † *Hic Leo Quartus, &c.* del. tota.

pag. 458. add. in marg. num. 3. *Bono Cul. &c. del.*

p. 479. add. in margine sig. † *Hoc.n.noui, &c. del.*

p. 483. add. in margine sig. † *Vide Alex. cons. 6. &c.* ibi, *Vbi dixi, et ad Phil. Dec. cõs. 57.* del. hęc verba.

p. 492. add. in margine sig. † *Philip. Decius etc.* ibi, *vbi dixi,* del. hæc *verba.*

p. 500. add. in mar. numero 3. *Vile. imò ad magnũ. etc.* del. tota.

p. 505. add. in marg. pro sũmario. *Orationes malorum,* del.

p. 522. col. 1. add. in mar. sig. † *Infinita sunt, etc.* del. tota.

p. 529. add in margine nu. 1. *Credo. idẽ Ioan. etc.* ibi, *Dixi in cons. 2. in causa,* &c. del. vsq; in finem.

p. 531. add. in margine sig. † *Infra 23. q. 4. nimium. Pan. etc.* ibi, *dixi ĩ tract. &c.* deleatur vsque in finem.

page 553. add in mar. num. 4. *Instruit. imò omnis etc.* del. tota.

pagina 536. add. in marg. sig. † *At qui tempore, etc.* del. tota.

p. eadem. add. in marg. sig. * *Imò contrariũ docebat* &c. del. tota.

pag.550.add.in marg.num.1. *Dicit H,hoc esse falsum, quia* etc. del. tota.

pag.570.add.in marg.num.2. *Fœmina, quæ tamẽ virũ,* etc. del tota.

pag. 574.col.2. add. in marg. nu. 2. del tota.

pagina575. add. in marg.sig. † *Quorsum ergo, &c.* del. tota.

pagina 582. add.in marg. sig. † *Hic habes text. &c.* del.tota.

pag.585.add.in marg.num.3. *Bedæ, vsque ibi, &c.* del. tota.

pag.586.add in marg.num,1. *Testem, & sic non &c.* del.tota.

pag.ead.add.in marg.num.2. *Ad hoc* 8. q. 3. *talia, sed* etc. del. tota.

pagina eadem add. in marg. sig. † Vide infra 14. q. 1. *Quodcunque, vbi &c.* del. tota.

pag. 592.add. in marg.nu. 1. *Ecclesia, cui ueteres etc.* del. tota.

pagina eadem colum. 2. add. in marg. numero 3. del. *Vt dixi in tract. &c.* vsq; in fin.

pagina 598.add.in marg.sig. *Omnes libri, quos &c.* del. tota.

pag.600. add. in marg.nu. 2. *Seruiẽtibus, hoc falsum,* etc. del.

pag.ead.add. in marg.num.3. *Vxores.tamen Fel. &c.* del. tota.

pag.609. col. 1.add. in marg. sig † del. tota.

pag.615.add.in marg. sig.† *Benedicẽdi. Hæc gl. etc.* del. tota.

pagina 618.add.in marg.sig. † *sic Amos c. 5. &c.* ibi, *quia tempus &c. del.*

pag.622.add.in marg num2. *Deũ,i. interius, sed etc.* del. tot.

pagina 623.add.in marg. sig. †*Imò est Origenes, &c.* del.tota.

pagina ead.add. in marg. sig. †*Et meritò, quia &c.* del.tota.

pagina 627.add. in marg.sig. †*Imò à solo Ambrosio* etc. del.tota.

pagina 637.add.in marg. sig. †*scilicet Franciæ Oriẽtalis &c. del.*

pagina 642.add. in marg.sig. †*sermone quarto ad fratres*

tres etc.ibi, *sed illi sermo nes etc.* del. vsq; in fin.

pag. 645. add. in marg. fig. † *& sic Episcopi totũ etc.* del. tota.

p. eadem add. in marg. sig. † *scilicet de quo, &c.* del. tota.

p. 647. add. in margine sig. † *scilicet cap. ex his &c.* ibi, *sed sunt illi canones* etc. del. vsq; in fin.

p. 650. add. in margine sig. † *hunc tex. extollit &c.* del. tota.

p. ead. add. in margine sig. † *epist.* 33. *seu c.* 77. *li.* 4. *&c.* ibi, *sed vel illæ epi stol. sunt etc.* del. vsq; in fi.

p. 652. add. in marg. num. 4. *Dicas hãc glossam &c.* ibi, *sed falsum est, quia* etc. del. in finem.

p. 653. add. inmarginenum. 1. *Quod videtur idem Fel. &c.* ibi, *sed falsum est* vt dixi etc. del. vsq; in fin.

p. 660. add. in margine num. 2 *obligare ita practicatur* etc. del. tota.

p. 661. add. in margine nu. 2. *tenetur imò ipso iure* etc. del. tota.

p. 663. add. in margine num. 3. *tenere quod est, etc.* ibi, *& ita sæpè defendi &c.* del. vsq; in fin.

p. 671. add. in margine num. 1 *si totas: sed d. lex nũquã* etc. deleatur.

p. 672. add. in margine num. r. *alijs stulta gl. quia tex.* etc. del. tota.

p. 675. add. in margine num. 2 *cõdẽnatur. s. per Inn. II.* etc. del. tota.

p. 677. add. in margine sig. † *satis apparet reos &c.* *sed illi sermones sunt* etc. del. vsq; in fin.

p. 683. col. 1. add. inmarg. n. 1. *Perlatum quod &c.* del. vsq; in fin.

p. 684. add in margine nu. 1. *Ecclesiaste. immò &c.* ibi, *vt dixi in tract de vsur.* etc. del. vsque in fin.

p. 686. add. in margine sig. † *non primus, sed tertius,* del. tota.

p. 687. add. in margine sig. † *col.* 1. *to.* 3. ibi, *sed res censet omnino &c.* del. vsq; in fin.

p. 688. add. in marg. num. 1. & num. 2. del. totæ

pag.

p.689.col.1.add.in mar.nu.1. *Consequentia adde &c.* tota del.

pagina 690.add.in marg. sig. † *O bis stultos,&c.*del.tot.

pag:691.add.in marg num.2. *consilij dicendũ vt dixi,* etc. del. tota.

pag.693. add.in marg. nu. 2. *Vendere, prout &c.* ibi, *vide quæ dixi,* del. vsque in fin.

pag.ead.add. in marg.num.5. *istam sententiam tenet,* &c.ibi, Dixi in tract.vsur. etc. del. vsq; in fin.

pag.695. add. in marg. sig. † *idest tantundem &c.* ibi, *dixi in tract. &c.* del. vsq. in fi.

pag.eadem add.in marg.sig.† *tom. 4. de Tobia, ca. 15. ibi, sed Eras. cẽset librũ illum,* &c. del. vsq; in fin.

pag.700.add.in margine sig.† *Fatua superstitio gl. etc.* del. tota.

pag.702.add.in margine sig.† *& sic fatetur Aug. etc.* del. tota.

pag.703. add. in marg. sig. † *Audacius definit, &c.* del. tota.

pagina704.add.in marg.sig.† *Non dicit Aug. &c.* del. tota.

pagina 713.add. in marg.sig. † *Huius noĩs primi &c.* del. tota.

pagina 714.add. in marg.sig. † *Verba sunt Gratiani,* del. tota.

pag. eadem in margine sig.† *Viden. vt exẽplaria etc.* deleatur tota.

pagina 715.add. in marg.sig. † *Filium Martelli, &c.* del. tota.

pag. ead. add. in marg. sig.† *Vt in consequentiã etc.* del. tota.

pag. ead. add. in marg. sig.† *idest Imperatorib. &c.* del. tota.

pag.ead.add. in marg.num.1. *B, quicqd dicat ista etc.* del. tota.

pag.718.add.in marg.num.1. *Perdit hoc, &c. ibi, gl. prag.* del. vsq; in fi.

pag.724 add.in margine sig.* *Et sic etiam post &c.* del. tota.

pag.729.add.inmargine sig.† *Quod sequitur non est,* etc. deleatur tota.

pag.731.add.in marg.num.1. *Cardinalis imò nondum* &c.

&c. deleatur tota.

pagina 735.add. in mar.sig.† *Hæc videtur prima etc.* deleatur tota.

pag.ead.add.in marg. num. 1. *Deponēdum salsum etc.* del. tota.

pag. 736. add. in marg.nu.2. *Scilicet honestis , &c.* del. tot.

pag.737. add. in marg. sig. † *ita orantes Imperiales,* &c. del. tota.

pagina 738.add.in marg. sig. † *imò Episcopo Catenen.* &c. del. tota.

pag.740. add. in marg. sig. † *Sermo* 119. *de tempore* &c. del. tota.

pag.744.add.in margine sig. † *Aduerte, quod hic præ posteratum,* ibi, *quod me li⁹ dixi &c.* del. vsq; in fi.

pagina748.add.in marg sig.† *imò est canon , &c.* del. tota.

p. 749.add.in margine sig. † 9. *cap.* 8. *& istud &c.* del. tota.

p.751.add. in margine sig. † *Stulta argumētatio &c.* del. tota.

pag.753.add.in marg.num.3. *Alias non idem &c.* ibi, 3. *sed contrarium tenet,* &c. del.

pagina763.add.inmarg.sig.† *istud cap. cum seq. &c.* del. tota.

pag.764. add. in marg. sig. † *.s. secundus qui , &c.* deleatur tota.

pag.766.add. in marg. nu. 1. *Tpale, dixi,* etc. del. tota.

p. 768. ad in margine sig. † *.s. ipso iure, &c.* ibi, *vt noue declaraui* , etc. del. vsque in fin.

p. 770. add.in margine sig. † *cap.* 23. *et est ex cōst.&c.* *ibi vt dixi in præfat. ad Henr. &c.* del. vsq; in fin.

p.772. add. in margine sig. † *epist.* 70. *sed sunt &c.* deleatur tota.

pag. ead. add. in marg. nu. 5. *Vxorē, vos iuuenes &c.* deleatur tota.

p.773.col.2. add. in mar. sig. † *Et loquitur Ambrosius* del. vsq; in fin.

p.782.add. in margine sig. † *Rurs⁹ hoc Cōcil.*&c.del.to.

p.783.add in margine num.3. *legitima hanc limitat. etc. ibi dixi in tract. etc.* del. vsq; in fin.

pag.eadem add.in marg.sig.†

vt

vt dixi supra, &c. del. tota.

pag.ead.add.in margine sig.† *imò etiam iure, &c.* del. tota.

p.790. add. in margine sig. † *epist.* 48. *ad Eutemium,* ibi, *sed contra præceden tia, & sequentia, &c.* del. vsque in fin.

p. eadem add. in marg..sig. † *malè reprobat, &c.* del tota.

p.794. add. in margine sig. † *ergo quam aperto, &c.* del tota.

p.801. add. in margine sig. † *Parentibus huiusmodi puellas* etc. del.

p.803.add.in mar. numero 3. *carnali hanc gloss.sequitur* etc. del.

p.eadem. add. in marg. sig. * *imo etiam iure pol. &c.* del. tota.

p.804.adde in margine sig. † *hunc textum malè dicit* &c. del. tota.

p.806.add.in mar. numero 2. *creuit, sed cum vnicum* etc. del. tota.

p. eadem add. in marg. sig. † *imo è contra prior &c.* del. tota.

p. 807. add. in margine sig. † *epist.* 13. *&c. ibi, & sic vides, quod* etc. del.vsque in fin.

pag.ead.add.in margine sig.† *èrgo in verum etc.* ibi, *sed fictio vocis &c.* del. vsque in fin.

pag.eadem add.in marg.sig.† *non. n. hanc vltimã, etc.* del. tota.

pag.809.add.inmargine sig.† *conductitijs, quos vocãt,* etc. del.

pag.810.add.inmargine sig.† 9.*lib.* 1. *Erasm. in præfa tione* etc. del.

pag.ead.add.in marg. num.1. *delicijs, sed vt patet etc.* ibi,*vt dixi*,del. hæc verba.

pag.811.add.in marg.nu.sig† *quod etiam Lud.pius* etc. del. tota.

pag.813.add.in margine sig.† *patrocinijs, ĩtellige etc.* del. tota.

pagina 814.add.inmarg.sig.† *Greca dictio enim &c.* del. tota.

pagina 817.add.in marg.sig.† *Iacob, sic loco Sochot* etc. verbũ, *restitui,* dicat, *restituatur.*

pag.818.add.in marg.num.1.

dic

dic vt not. 33. *q.* 2. *etc.* del. tota.

pag. 322.add.in marg. num.3. *prædixit , imò verò* &c. del. tota.

pagina 3Z4.add.in marg.sig.† *permittebantur melius* &c. del. tota.

pagina 325.add.in marg. sig.† *in cõmẽtarijs ad Gal. c.* 2 &c. del.

p. 326. add. in margine sig. † *tamen Alphons. Tostat⁹* &c. deleatur.

p. 331. add. in margine sig.† *stabile nota quod hic etc.* del. tota.

p. 334.col.2. add. in mar. sig. †*homicidam, idem vult* &c. del tota.

p. 338.col.1. add. in mar. sig. †*imò Oberti* &c. del. tota.

p. 339.add.in marg.numero1. *ista fuit sententia &c.* del. tota.

p. 341. add. in margine sig. † *imò Stylus est Orig. &c.* del. tota.

p. 343. add. in margine sig. * *vide Gulielm. Occã &c.* del. tota.

p. eadem add. in marg. sig. * *imò vniuersis etc.* del.tota.

p. 354. add. in margine sig. † *obtineantur , caue quia* &c. del. tot.

p. 355. add. in margine sig. †*bona optima, et veriss.* &c. del. tota.

p. 356. add. in margine sig. † *in vet. cod. deest vox etc.* vbi ait, *inueni, sic reliqui,* dicatur in tertia persona, *ĩuenitur, sic relinquatur.*

p. eadem add.in margine sig. †*dixi in cõs. Paris. &c.* del tota.

p 358. add.in margine num.1. *nam solus* &c. del. tota.

p. 361. add. in marg. num. 1. *Ochosia qui fuit* ec. vbi ait, *vide Occan dial. &c.* del. vsq; in fin.

p. 364.add.in marg.numero1. *contra imò potius etc.* del. tota.

p. 367. add in margine sig. †*semper spectandum ibi* etc. *vt dixi etc.* del. vsque in fin.

p. eadem add. in marg. sig. † *vt cõtra Anabaptistas* ibi, *dixi in tract.* &c. del. vsq; in finem.

p. 370. add. in margine sig. † *et sic adhuc post annũ* &c. del. tota.

p. 373.add.in marg. pro sũmario,

rio *Clerici.* &c. deleatur.

pag.ead.add.in margine sig.† *quã quia Episcopis suis,* &c. del.

pag.878.add. in marg.num.1. *inclusiuè, sed hoc est etc.* del. tota.

pag. 880.add. in margine sig.† *nõ ergo ob id extra, etc.* del. tota.

pag.882. add. in margine sig. †*libro* 2. *contra &c.* ibi, *vide Gul. Occam*† del. vsq; in fin.

pag.886.add. in margine sig.† *epist.* 50 *tom.* 2. ibi, *sed has epist. eras etc.* del. vsque in finem.

p. 890. add. in margine nu.2. *cap. dic quod loquitur, &c.* del. tota.

p. 891. add. in margine sig.† *Hoc in statu huius etc.* del. tota.

pag. 895. add. in marg. sig. † *quam historiam refert Plat. &c.* del.

p. 898. add. in margine sig.† *et auxentium impiũ etc.* del. tota.

p. ead. add. in marg. sine sig. *ego Car. Mol. ex tom.* 3. etc. deleatur.

p. 901. add. in margine sig. † *quam edidit Car. etc.* ibi, *vt adscripsi,*. etc. del. vsque in fin.

pagina 905.add.in marg.sig.† *et ideo refert Gul. Occã &c.* del.

pagina ead.add.in marg. nu.6. *minor. idem Tho. etc.* ibi, in fi. *vbi dixi etc.* del. hæc verba.

pag. 908. add. in marg. sig. † *illius ergo noĩs etc.* del.to.

p.911.add.in margine num.1. *ordinem* 1. *functionem, &c.* del. tota.

pag. 913. add. in marg. sig.† *meritò in exemplũ, etc.* deleatur.

p. 915. add. in margine sig.† *nota ergo qđ tũc etc. del.*

p. 928. add. in margine sig. † *imò magno, etc. del.*

p. 929. add. in margine sig. † *in nouel. et sic dudũ post* &c. del.

pagina 930. add. in mar.sig.† *Maximiano præsumpto ri* etc. del.

pag. 935. add. in marg. sig. † *quę oĩa cõueniunt etc.* del.

p.ead.add. in mar. fig.† Gul. Occã,in dial.del.hęc. citat.

pag. 936. add. in marg. sig. † *Guliel. Occã dialog. etc.* del.

del tota.

pag.939.add. in margine sig. †*Isti August. etc.* ibi, *Vide Guliel. Occam, etc.* del. vsq; in fin.

pag. 940. add. in marg. sig. †*De Ciuit.Dei, etc. ibi, vide Guliel. Occam etc.* del. vsque in fin.

p.942.add.in margine num.1. *Dicas quod, etc.* ibi, *N fuit sacer, &c.* del.

pag.eadem add.in marg. sig. †*c.Sũt quidã*, &c.del. tot.

pag. eadem add.in mar.nu.2. *Eccl. cap.* 26. *Non est*, &c. del. tota.

pag.eadem add.in marg. sig. †*c. Ghildeberto Franc. Regi, etc.* ibi, *dixi ĩ trac.* etc.del.vsq; in fin.

pag.946.add.in marg.num.1. *Mentionem, dixi, etc.* del. tota.

pag.947. add.in margine sig. †*Idestiustitiæ*,&c.del.tot.

pag.eadem add.in marg. sig. †*Epist.* 39. *seu cap.* 39. *lib.* 2. *gratiarum , etc.* ibi , *nec aliam Ecclesiæ*, etc. del.vsq; in finem .

pag. eadem add.in marg. sig. †*Epist.*115. *lib.*7. *Quẽ, etc.* del.

pag.eadem add.in marg. sig. †*Ista parenthesis , etc.* del. tota , *et sequitur in pag.* 948.

pag. 951.add. in margine sig. †*Quos fines*, &c deleatur tota.

pag.969.add. in margine sig. † *Homil.*43.*ad c.*etc. ibi, *Sed aduerte, etc.*del. vsq; in fin.

pag.971.add.inmarg.num. i. *Modis*, anno 1550. *etc.* deleatur tota.

pagina ead.add.in marg.nu. 3 *Quidã dicunt, quòd sic*, &c. deleatur.

p.983.add. in mar.numero 4. *Operatum stulta, etc.* del. tota.

p.987.add.in margine sig. *non est Io.* &c. del. tota.

p.ead.add.in marg. pro summario, *Maria*, &c. del.

pag.988.add. in margine sig. † *Homil.*16.deleatur tota.

pag.991.add.in marg num.2. *Demum imo* , &c. deleatur tota.

p.992.add.inmargine num.1. *Licuit imò*, &c. deleatur tota.

p.eadem add. in margine fig. † *Lex dura , quam &c.* del. tota.

pag.995.add.in marginesig.† *Epist.* 20. *lib.* 6.*ad Fort.* & ibi, *vbi loquitur de sim plicitor*,&c. del.vsq; in fi.

pag.1015.add.inmarg.num.1. *Natura , immo ex, etc.* del. tota.

p. ead.add.in margine sig.† *Sed tamen verior , etc.* del. tota.

p.1032.add.in marg.pro sum mario. *Matrimonium contraho*, &c. del tota

p.1036.add.in marg.pro sum mario, P*eccata quædam*, &c. del. tota.

p.1037.add.in marg. pro sum mario . *Matrimonium*, del. tota.

p.1049 add.in margine sig.† *Sed quorsum, etc.* deleatur tota.

p.1054.add.in margine nu.1. *Sic arguit etc.* ibi, *Ego vero*, &c. del.

p.1059.add.in margine nu.2. *Viliorem, et bene etc.* del. tota.

p.1067. add.in margine sig.† *add. quod vxoratus etc.* deleatur tota.

p.1071. add. in margine sig. † *sed quòd possit, etc.* deleatur tota.

p.1073.add.in margine nu.1. *Isti, et præcedentes non*, &c. deleatur.

pag.1075. add. in marg.sig.† *Quibus non caruit , etc.* deleatur tota.

pag.1084. add.in marg.sig.† *Adhoc vide Guliel. etc.* deleatur.

p.1091. add. in marg.nu. 4. *Et bene , et sic , etc.* del. tota.

p.1093 add. in marg. nu. 2. *Idest in malis vbi , etc.* del. tota.

pagina eadem add. in marg. pro summario , quæ ait, *Peççata quæ sola , etc.* del. tota.

pag.1101.add. in mar. nu. 4. *Nã sunt medici, &c.* del.

pag.1106. add. in mar.nu. 1. *Dic clarius, quod hic di çit litera*, &c. del. tota.

p. 1107. add. in marg. nu. 1. *Vnde sacerdos*, &c. del.

pag.1108. add. in mar sig. † *Cap.3.lib.* 1. *de pœniten tia*, ibi, *Sed cauendũ est*, &c. del. vsq; in fi.

pag.1119. add. in mar. nu. 1. *Pœniteat , sed , etc.* del. tota

pag.

pag.1125.add in mar.num.2. *Imò non se*,&c. del. tota.

p.1126.col.2.add.inmar.nul. del. tota.

p.1128.add.in margine sig.* *Cap.* 10. *de vera, & fal sa*, ibi, *Vide eiusdẽ stylũ*, &c. del. vsque in finem.

p 1130.add.in margine sig.† *Igitur* 1150. *tempore Gratiani*, &c. del.

p. 1131. add. in mar. num. 1. *Semper, imò vsque ad*, &c. del. tot.

1151. add in margine nu. 1. *Idest, quæ sunt de genere*, &c. ibi, *Non autem vera*, &c. dele vsq; in fin.

p. 1152.add. in marg. num.2. *Potest dici, quod ex de ordin.* &c. del.

p.1154.add. in margine sig.† *Idẽ Bald. cons.* 326. *&c.* ibi, *tetigi in reg.* &c. del. vsq; in finem.

p.1159. add. in margine sig.† *Non quòd vera, &c.* del. tota.

p.1162.add.in marg. pro summario, *Peccatum originale*, &c. deleatur tota.

p.1183. add. in margine sig. † *Ioan.* 14. *c.*ibi, Sic *stella à stella*, &c. deleatur vsque in fi.

pag.1189.add. in marg. sig.† *De vera, & falsa, &c.* ibi, *sed liber suppositi- tius*, &c. del. vsq; in fin.

pag. ead. add. in marg pro Summario, *Cõfessionẽ ex* &c. del. tota.

pag.eadem, add. in marg.pro summario, *Auctoritas Iacobi*, del totum.

pag. eadem, add. in marg. num. 2. Pan. in c. *Omnis vtriusq; sexus, de pœ. & rem. &c.* del. tota.

p. 1195.add.in marg. num.1. Quod de singulis circunstantijs sit, &c. ibi, *Credo quod*, &c. deleatur vsq; in finem.

p. eadem, add. in marg. pro summario, *Cõfessor quandoq;* &c. del. tot.

pag.1196.add.in marg. sig.† *ibidem purgatoriũ, etc.* del.

pag.1210 add. in marg.sig.† *Qui est liber &c.* del.

pag.1214.add.in marg. sig.† *Non potest esse primus*, &c. del.

pag.1217. add. in marg.sig.† *Et malè, nisi dicas*, &c.

deleatur tota.

pag. 1218. add. in marg. sig. † *Hanc & seq. quæst. &c.* del. tota.

pag. 1234. add. in marg. sig. † *Mala ratio, quia, ibi, certè tantum,* &c. del.

pag. 1239. add in marg. sig. † *Hoc hyperbolicum, etc.* del. tota.

pag. eadem, add. in marg. † *Non est dubium, quod sic in tota,* etc. del.

pag. 1240. add. in marg. sig. † *Imò nullo modo, etc.* del. tota.

pag. 1243. add. in marg. sig. † *Sed hæc dicta Grat. etc.* del tota.

p. 1244. add. in marg. sine sig. *Not. est, quòd Sacramēt.* &c. vel delenda, vel supplē da, quia consultò tacet duo sacramēta nempè, sacrum ordinem, & matrimonium.

pag. ead. add. in marg. sig. † *Sed pro figura,* etc. del.

p. 1260. add. pro summario, quæ ait, *Noĩa aliquorum* etc. del.

pag. 1265. add. in marg. sig. † *Falsum summariũ, quia,* etc. del.

pag. 1266. add. in marg. sig. † *In constit. Caroli Magni* etc. del.

p. 1269. add. in marg. sig. † *Hic habes quę sit, &c.* deleatur.

pag. 1271. add. in mar. nu 1. *Communior opinio est,* &c. del. tot.

pag. 1276. add. in mar sig. † *Et sic necesse est illud,* &c. del. tota.

p. eadem, add. in marg. sig. † *Idē Vigilius Trid.* &c. del.

pag. 1277. Sũmarium in marg. quod ait, *Christi persona,* &c. del.

p. 1280. add. in marg. sig. † *Lib. 4. cap. 4. tom. 4. ibi, Sed multum discrepat text. ille ab illo, &c.* del. vsq; in fi.

pag. 1282. colum. 2. add. in marg. sig. † *Ad hoc text.* del. tota.

p. 1283. add. in marg. sig. † *Lib. 4. cap 4. cum seq etc.* ibi, *Sed alio modo hoc, etc.* del. vsq; in fin.

pag. 1293. add. in marg. sig. † *Apud Ambrosiũ non est* &c. del.

p. 1295. add. in marg. nu. 4. *istud dictũ gl. etc.* del. tot.

pag.

p. 1299. add. in margine sig. † *immo doctor*, &c. del. tota.

pag. 1319. add. in mar. sig. † *Sed iam dudum*, *ibi*, &c. del. tota.

p. 1302. add. in marg. num. 2. *in hoc casu. s. quãdo indignè*, &c. del

pag. 1322. add. in mar sig. † *Non est Augustini, etc.* del. tota.

pag. ead. add. in marg. sig. † *Sed vt inquit glo. c. dilectis*, &c. del

p. eadem, add. in marg. sig. † *sanctorum non valet*, *etc.* del.

p. 1303. add. in marg. sig. † *De fide*, *cap.* 26. etc. ibi, *Sed aduertendum*, *&c.* del. vsq; in finem.

p. eadem add. in marg. sig. † *in tex. in sanctã error est etc.* del. vsq; in fin.

p. 1305. add. in marg. sig. † *Gratia Dei, &c.* del. tota.

pag. 1325. add. in marg. nu. 2. *Simplã, i. vnicã*, etc. del.

p. 1308. add. in marg. pro summario, *Ministri*, &c. del.

pag. 1330. add. in marg. sig. † *Hoc falsũ*, &c. del. tota:

pag. 1312. add. in marg. sig. † *Euictione scilicet*, *&c.* ibi, *vt clarè docui*, *etc.* del. vsq; in finem.

pag 1331. add. in marg. sig. † *Idest inter*, &c. del. tot.

pag. 1339. add. in marg. sig. † *Et illa est peccatum*, &c. del. tota.

p. 1313. add. in marg. sig. † *Contra enim tenet*, *etc.*

IN DECRETALIBVS.

pag. prima, add. in marg. sig. † *Sed non*, etc. del. tota.

pag. eadem, nu. 5. *Saluabuntur*, etc. del. tota.

pag. 2. nu. 3. *adde quæ*, *&c.* del. tota.

pag. 4. nu. 1. *Magistraliter* &c. del. tota.

pag. ead. nu. 3. *Bolus, immò &c.* del. tota.

pag. 9. sig. † *Alias dogma habent*, &c. del. tota.

pag. 12. col. 2. ad marg. nu. 5. *in feudum*, &c. del.

pag. 13. nu. 1. *Papæ*, deleatur tota.

pag. 16 sig. † *Scilicet Romæ* &c. del. tota.

pag.

pag. 17. sig. † *hunc tex.* &c. ibi, *vide in consu.* *&c.* deleatur vsq; in fin.

pag. 18 num. 4. *Etiam falsum*, &c. deleatur tota.

p. 20. col. 2. add. in marg. nu. 5. *excommunic. vt dixi in c. eodem*, &c. vsq; in finē del.

pag. 21. num 11. *clerico, impetranti*, &c. del. tota.

pag. 28. num. 5. *Liberalem dando*, del. tota.

p. ead. col. 2. add in marg. nu. 1. *immo dic*, &c. in fine, *Vbi dixi*, del.

pag. 32. num. 3. *Guido Papæ*, &c. vbi dicit; *Quod intelligo ego*, dicatur, *quod intelligi debet.*

pag. 44. nu. 11. *Pactū, immo non*, &c. vbi dicit; *summi institoris*, del. hæc duo verba.

pag. 45. num. 1. *Casus hic est*, &c. ibi, *Cæterum ante 25. annos*, &c. deleatur vsque in fin.

pag. eadem, nu. 2. *Similem in hoc*, &c. deleatur tota.

pag. 47. num. 1. *Curia hæc est*, *&c.* del. tota.

pag. eadem sig. † *Et hoc in disp.* &c. ibi, *Clarum est*, deleatur vsque in fin.

pag. 49. num. 1. *subintelligitur*, &c. ibi. *Et practicatur*, &c. del. vsq; in finem.

pag. 52. num. 1. *Oriundus*, &c. ibi, in fine, *vbi dixi*, deleantur hæc verba.

pag. 54. sig. † *Tempore Balduini*, &c. del. tota.

pag. 55. sig. † *Merum præstigium*, &c. del. tota.

pag. 56. num. 3. *hanc gloss.* &c. del. ibi, *vbi dixi*, &c. vsq; in fi.

pag. 61. sig. † *Latam contra*, *&c.* ibi, *dixi in*, &c. del. vsq; in fi.

pag. 63. num. 2. *Ioan. dicit idem Goffr.* &c. deleatur tota.

pag. eadem num 3. *Vt quod scriptum est*, &c. del. tota.

pag. 69. nu. 1. *Apos enim dicitur*, &c. deleatur tota.

pag. eadem, nu. 2. *Onus idē*, &c. del. in fine, vbi tetigi, vel *dixi*, &c.

pag. ead. nu. 4. *iuratur, tangitur*, *etc.* del. tota.

pag. 70. sig. † *Tamen contrarium*, &c. del. tota.

pag. ead. nu. 1. *Vestis non extimæ*, &c. del. tota.

pag. 78. nu. 1. *simoniacum Io. And.* del. hæc verba, *vbi*

vbi tetigi, quæ additio est in impressione Lugdunẽ. 1553. & 1559.

pag. 79. *En cum Ecclesiarũ,* &c. del. tota, & hæc additio est in impressis Lugduni 1553. & 1559.

pag. 82. nu. 2. *Sequens, sed illud,* &c. del. tota.

p103. additio inserta in gl. quę incipit; *Vt hæc decretalis,* &c. & finit, *post deponitur,* del. tota.

p. ead. col. 1. add. in mar. nu. 1. *Hodie immo connumeratur, etc. vt dixi sup tex.* C.M. deleatur.

pag. 104. sig. † *Sic vocat Othonem,* &c. del. tota.

p. eadem add. inserta in gl. quę incipit, *hanc glos. sequitur* &c. & finit, *electus fuit,* deleatur tota.

pag. ead. nu. 1. *Ecclesia, sed ergo,* &c. del. tota.

p. eadem num. 2. *Extra tamen,* &c. del. tota.

pag. ead. sig. † *Scilicet Phil. Ducem,* &c. del. tot.

p. 105. sig. † *Scilicet Innoc. ij.* &c. del tota.

pag. 109. sig. † *Tempore quo,* &c del. tota.

p. 134. Postilla in mar. quæ dicit, *Papa, &c.* del. tota.

pag. 140. num. 4. *Tenet idẽ,* &c. del. tota.

p. ead. col. 1. add. in marg. sig. † *Etiam causa, etc.* ibi, *hanc quæstionem,* vsque in finem del.

pag. 141. nu. 1. *Non teneat,* &c. ibi, *Ego, &c.* del. vsq; in fin.

pag. 146. num. 2. *Verba quæ hæc glossa,* &c. del. tota.

pag. ead. num. 4. *Caret, hæc est,* &c. deleatur tota.

pag. 152. sig. † *Quia ergo,* &c. deleantur in fine hæc verba, *vbi tetigi.*

pag. 153. num. 3. Se *ipso, expone,* etc. del. tota.

pag. 158. num. 1. *Pluribus, Nõ seruatur,* &c. del. tot.

pag. 163. nu. 2. *Ordo, immò solus,* &c. del. illud verbũ, *solus.*

pag. 164. num. 2. *Commendatam,* &c. ibi, *vt dixi,* &c. deleatur vsq; in fin.

pag: 165 num. 1. *Perfectus, non erat,* &c. del. tota.

pag. 169. sig. † 38. distinct. per totũ, *& est,* &c. del. tota.

pag. 170. num. 2. *Græcos, & sic Ecclesia,* &c. del. tota.

pag. 178. num. 3. *Licuit, sed contrarium,* &c. del. tota.

pag.

pag. ead. nu. 5. T*utius, idem Ant.* &c. del. tota.

p. 182 sig.† *Et quod consuetudo loci,* &c. del. tota.

pag. 191. sig.† *Barbarismus est,* &c. del. tota.

pag. 193. nu. 1. *Illius hoc verum,* &c. del. tota.

pag:213 num. 1. *Tertiã, etc.* quando dicit, *vbi tetigi,* del. hæc duo verba.

pag. 220. sig.† *Doctores valde,* &c. del. tota.

pag 223. sig.† *Et sic Papa non solum,* &c. del. tota.

p. 226. sig.† Circa ann. 1200. etc. del. tota.

p. eadem nu. 3. *Hostien. contra,* &c. del. in fine, *dixi ad Alexan. etc.*

pag. 229. num. 2. *Vsurarũ, imò hæc,* &c. del. tota.

pag. 231. num. 4. *Protestatione, idem Pan.* &c. del. illa verba, *vbi tetigi, etc.* vsq; in fin.

pag. eadem, num. 6. *Fridericum. s. Secundum,* &c. del. tota.

pag. 234 num. 1. *Actionis, immo, etc. ibi, Cur aũt,* &c. vsq; in fin. del.

pag. 240. nu 2. *Ecclesiæ absolutè,* &c. del. tota.

pag. 244. num. 1. *Priuandus* P*anor,* &c. deleatur tota.

pag. eadem sig. † *Hæc origo custodiarum, &c.* del. tota.

pag. 247. num. 5. *Ergo in su prascriptione,* etc del. tot.

pag. 249. num. 3. P*eriçulũ, atqui frustra,* &c. del. tot.

pag. 250 num. 1. *Offerre, immo,* &c. del. tota.

p. eadem, sig. † *Adde not.* &c. del. tota.

pag. eadem, nu. 3. *Obedientiam s. actiuè, &c.* del. in fi. *Fac ea quæ etc.*

pag. 252. columna secunda, add. in margine, sig. * *Adde nouel.* &c. del. tota.

pag. 253. sig. † *Ad hoc pulchra,* &c. del. tota.

pagina 255. num. 3. *Decimarum, in his duobus,* &c. deleatur tota.

pag. 259. sig. † 1. Reg. 15. *scilicet, &c.* del. tota.

pag. 261. num. 3. *Quod sic,* &c. ibi, *dixi post tract.* &c. deleatur vsq; in fin.

p. ead. col. 2. add. in mar. nu. 4. *Septem, id procedebat,* &c. deleatur tota.

pag. 262. num. 1. *Venetis, immo à Franics, &c.* deleatur tota.

pag.

pag. 265. nu. 2. *Fructus Pan. etc.* del. tota.

pag. eadem nu. 3. 2. *ad Cor.* 8. *Cassiodorus,* &c. del. tota.

pag. 268. num. 3. *Moribus idem Pæn.* &c. in fin. del. hæc verba, vbi tetigi.

pag eadem sig. † *Infero, qd' securitas,* &c. del. illa verba, vbi tetigi,

pag. 269. num. 1. *Actio falsum, quia,* &c. del. tota.

pag. 270. nu. 1. *Simoniaca,* &c. ibi, in fine del. *vbi in ann. &c.*

pag. 273. Additio siue Thema insertum in gl. qd' incipit, *Thema secundum, etc.* & finit, *Innoc. et Host.* &c. del totum.

pag. 274. columna secunda, addit. in margine, num. 4. *Calumnia,* &c. vbi, *in annot. ad Dec. dixi,* del.

pag. 276. sig. † *Eo tempore Gall.* etc. ibi, *vt dixi sup.* &c. del. vsq; in finem:

pag. 293. nu. 4. *Matrimonij idem,* &c. ibi, *dixi in ann.* del. vsque in fin.

pag. eadem, nu. 6. *Quod ad se,* &c. ibi, *et dixi in tractatu Reg:* deleatur vsque in finem:

pag. 295. sig. † *Vide Guil. Ocam. &c.* deleatur citatio Guillel. Ocam.

pag. eadem, nu. 3. *Non excusat, idem,* &c. del. tota.

pag. 304: nu, 4. *generalem, immo,* etc. ibi, *et quæ dixi in anno. &c.* deleatur vsq; in fin.

pagina 310. num. 4. *dicit Innoc. infra,* etc. ibi, *sed dicendum,* &c. deleatur vsq; in finem.

pag. eadem sig. † *Magdeburg in Saxonia, &c.* del. tota.

pag. 311. num. 1. *quia quã,* &c. del. duo verba, *vbi tetigi.*

pag. ead. nu. 2. *Papam, immo,* &c. del. tota.

pag. 314 nu. 2. *Arbitrio, immo,* &c. deleantur ibi, in fi. vbi in annot: dixi.

pag. 317. num. 4. *laico, idem, etc.* del. hæc verba, *et ita vidi, etc.*

pag. 319. num. 3. *alium s etc.* del. illa verba, *adde quæ dixi, &c.*

pag. 320. num. 3. *credo, idẽ Pan.* etc. del. tota.

pag. 321. num. 1. *sed secundũ* etc. del. ibi, & pluries, etc. vsque in fin.

pag. 322. nu. 2. *scienter diuinatio est*, &c.del. tota:

pagina eadem Thema insertum in glos. quod incipit; *Thema ex fide historiæ*, &c. & finit, *regnum restituit*, deleatur totum.

pag. 323. sig. † *Host. & veteres*, &c. deleatur tota.

p.eadem postilla, quæ dicit, *Papa de temporali*, &c. deleatur.

pag. eadem, nu. 1. *Luc.* 22. & *plené exponuntur*, &c. deleatur tota.

pag. ead.sig.† *sed in foro pœnitentiali*, &c. del. tota.

pag.324.sig.† *Episcopis autem*, &c. deleantur vltima verba, *sed frustra*.

pag.328.nu. 2. *sed obijcitur*, &c. ibi, vel dic, *vt dixi*, del. hæc verba.

pag. 330.num. 1. *Episcopum idem*, &c. ibi, *vt not. in consue.* &c. deleatur.

pag.ead.sig† *sed hoc ante* &c. del. tota.

p.eadem numero 4. Laicorũ, *immo, &c.* deleatur tota, & est hęc additio in impressis Lugd. 1553. & 1559

p.331.col.2.add.in mar.sig.† *in Regno Franciæ*, deleatur tota.

pag.332.nu.1. *Parisius, immo*, &c. deleatur tota.

pag.ead.sig. † *immo, quia habent*, &c. del. tota.

pag. 339. num. 6. *mobilis si sit*, &c. ibi, *dixi in consu. &c.* del.

pag. 342, num. 6. *Laico, idẽ Guido*, &c. deleatur ibi, *sed huiusmodi, &c.*

pag. 348. num. 5. *vsuras, hoc falsum*, &c. ibi, *vbi in annot.* deleatur.

pagina 354 Thema siue casus insertus in gl. qui incipit, *Thema tẽpore Honorij*, & finit, *respondit, & recognouit*, deleatur.

pagina 355. sig. † *Ergo adhuc tempore, &c.* del. tota.

pag. eadem, num. 3. *col.* 6. *sed prior*, &c. del. tota.

pag. 368. nu. 2. *Ludouicus, scilicet viij.* &c. del. tota.

pag. 370. sig. † *Exemplaria*, &c, deleatur in fine verbum, *vt reposui*.

p.371. num. 4. *Cautè, & incautius*, &c. del. tota.

pag. 373. num. 2. *Tempus Pan.* &c. del ibi, *ego verò*, &c. vsq; in finem.

pag. ead. sig.* *quamquam enim*, &c. deleatur, *vbi se citat*, ibi, *vbi dixi*, vsque

que, *non tamen*, *&c.*

pagina eadem num. 3. *Fructus idem*, &c. deleatur, vbi se citat in fin.

pag. 379. num. 4. *Perpetuo. Ant. But.* &c. deleatur, vbi se citat.

p. 380. num. 2. *Receptionis, Cal. cons.* &c. deleãtur illa verba, *vbi dixi*, &c.

pag. 384 num. 1. S*imoniaca sup. de elect. etc.* deleatur in fin. *vbi tetigi*.

pag. 386 sig. † *idẽ Richard.* & *Scot. &c.* del. tota.

pag. 387. num. 1. *Collateralibus, dic quòd*, &c. deleatur tota.

p. 389. nu. 1. *Et immo etiam quando*, &c. del. tota.

p.391. Thema insertum in gl. quod incipit, *Thema Episcopatus*, &finit, *puniri potuisset*, &c. del. tot.

pag. 398. num. 1. *An non, dic*, &c. dele ibi, *et dixi in*, etc. vsque in finem.

pag. 401. num. 3. *Nunquã, idem Pan.* &c. dele ibi, *in fine, dixi ad Alexan. etc.*

pag. 403. num. 5. *tantum decem annis, &c.* del. ibi, *vbi dixi.*

pag. 406 num. 4. *dicas, idem Pan., &c.* dele ibi, *vbi in annot.* &c. vsq; in fin.

pag. 407. sig. † *scilicet Thomæ illius*, *&c.* deleatur tota.

pag. 408. sig. † *Ioan. Fab l. appellatione*, &c. dele, *vbi dixi*, &c. vsq; in fin.

pag. 412. num. 3. *præsumptionem, etiam*, &c. dele ibi, *vbi tetigi in fin.*

pag. 414. num. 1. *Repulsio, sed mala*, *&c.* deleatur tota.

pag. ead. sig. † *Facit l. contractibus*, &c. dele ibi, *sed certè*, &c. vsq; in fin.

pag. 417. sig. † *Nisi constet de mente*, &c. dele ibi, *Vide quæ, &c.* vsque in fi.

pag. eadem nu. 5 *naturales, sed in Regno, etc.* dele ibi, *vt dixi*, &c. ad fin.

pag. 418. num. 5 *pias idem Pan.* &c. dele ibi, *dixi ad Philipp. &c.*

pag. 421. num. 3. *sorte communiter*, &c. dele ibi, *vbi in annot* &c.

pagina 422 num. 2. *Hoc dicebat Ioan. &c.* dele ibi, *dic vt dixi*, &c. vsq; in finem.

pag. 423. num. 1. *Appellatum, idem,* &c. dele ibi, *vbi in annot. etc.*

pag. 424. num. 2. *eidem, vbi agit,* etc. dele ibi, *dixi in consue. etc.*

pag. 426. sig. † *iste est Greg. magnus,* &c. ibi, *quare hunc, etc.* deleatur.

pag. 431. sig. † *etiam si ad alium,* &c. dele ibi, *vt dixi in annot. etc.*

pag. 432. sig. † P*anor. limitat.* etc. ibi, *sed iste text.* etc. del.

pag. ead. num. 2. D*ilationem, ita etiam,* &c. deleatur tota.

pag. eadem nu.4. *Concordiã, quod prius,* &c. ibi, *sed ego puto,* &c. del.

pag. 434. sig. † *contrafacit Ioan. And. &c.* dele ibi, *vbi dixi etc.*

pag. 436. sig. † *quia erant,* &c. dele ibi, *ego verò,* &c.

pag. 438. sig. † *quia eius velle statur,* &c. del. tota.

pag. 445. nu. 6. *respondere, dic,* &c. dele ibi, *tetigi,* vsq; ad fin.

pag 455. sig. † *s superstites,* &c. ibi, *vt suo loco dixi,* deleatur.

pag. 456. num. 3. *dicas idẽ, &c.* ibi, *vbi in annot. dixi,* del vsq; in fin.

pag. 459. num. 5. *abșolui, immo,* &c. deleatur tota.

p.463.sig.†*nisi facta,* &c. ibi, *dixi in cons.* §. 5. *nu.* 28. dele hęc.

pag. 464. sig.† *Et sic nec simplicem, &c.* dele ibi, *not.* 4. *dec.* &c. del. vsque in fin.

pagina eadem numero 3. *Vlt. quæ limitatur, etc.* del. tota.

pag. 466. num. 6. *De hac comparatione,* etc. dele in fin. hæc verba, *vbi dixi.*

pag. 467. sig. † *En artes,* &c. del. tota.

pag 469. num.1. *sigilla, si sigilla,* &c. ibi, *hic dicendum, vt &c.* deleatur.

pag. 470. num. 1. *si stipulatus sum, &c.* ibi, *dic vt noue, &c.* del. vsq; in fin.

p. ead. num. 2. *Ipsum, & bene,* &c. del.

p.eadem,nu.3. *Et aliam nisi,* &c. ibi, *dixi in annot. etc.* del. vsq; in fin.

pag 471. num. 2. *quot, dic quod duo,* &c. ibi, *vbi dixi,* dele hæc verba.

pagina 474 sig. † *in ciuilib.*

non

non, &c. ibi, *vbi dixi libro 6.* dele hęc.

pag. 475. num. 2. *portare, et bene,* etc. del. tota.

p. 476. num. 1. *inducit, quia verba,* &c. ibi, *vbi in annot. dixi*, deleatur.

p. 477. num. 2. *seruitutem, sed,* &c. del. tota.

pag. eadem, numero 4. *Aĩæ Alex.* &c. ibi, *vbi dixi,* del. vsque in fin.

pag. eadem num. 5. *Potest iure, &c.* ibi, *vt noue dixi,* etc. del. vsque in fin.

pag. 479. num. 1. *Senili, sæpè tamen,* &c. del. tota.

pag. 480. sig. † *suspicor errorem,* &c. del. tota.

pag. 481. num.1. *idem seruatur,* &c In impressis Lugduni del. ibi, *sed ea superstitio, &c.*

pagina eadem sig. † *Addidi, ij. vt est necesse, etc.* del. tota.

pag 48Z. num. 1. *Absolui, sat est,* &c. ibi, *nec in istis,* &c. del. vsq; in finem.

pagina eadem num. 2. S*ufficiens Oldr.* &c. ibi in fin. *vbi tetigi lib.* 4. dele hęc.

p. ead. nu. 4 D*icebat Tanec, quod, &c.* ibi, in fin. not. *in,* etc. deleatur.

pag. 417. sig. † *Sed hæc applicatio,* &c. deleatur tota.

pag. 484. sig. † *.s. monachi,* &c. del. tota.

pag. 485. sig. † *quia iuramẽtum,* &c. ibi, *vt in consu.* &c. dele vsq; in fin.

pag. 486. num. 1. *substantia, dixi,* &c del. tota.

pag. 487. num. 1 *Periurio, Franc. Ripa, &c.* ibi, vbi dixi, del.

pag. ead. sig. † *quo irrequisito,* &c. ibi, *Vide quæ* dixi, &c. del.

pagina eadem numero 4. *Refert Goffr. & Io. &c. ibi, sed pessimè, &c. del.*

pag. 488 num. 2. *Ciuitas Tuder.* &c. del. tota.

pag. ead. nu. 4. *Auctoritas Old.* &c. ibi, in fin. vbi tetigi, deleatur.

pag. 490. num. 2. *Facti Philipp. &c.* in fin. vbi dixi, deleatur.

pagina491. numero secundo, *Hæ ıdẽ ex grauiora, &c. ibi, Vbi dixi ad Alex.* &c. deleatur.

pag. 492. nu. 2. *Papæ s. in materia,* &c. del. tota.

p. 493. sig. † *& benè quãuis &c.* ibi, plenius dixi, etc. del.

pag.

pag. 494. num. 1. *istæ leges,* &c. ibi, *sed imo &c.* del. vsq; in fin.

pag. ead. sig. † *quia maior* &c. ibi, *tum quia* &c. del. vsque in fin.

pag. 496. *Est thema insertum in gl. quod incipit,* Thema Canonici etc. et finit, *remota reducantur,* del. totum.

pag. ead. sig. † *imo hic erat contra,* etc. del. tota.

pag. 497. sig. † *sed hanc rationem,* &c. del. tota.

pag. 499. sig, † *Bald. auth. omnes &c.* in fi. ibi, *vbi tetigi,* deleatur.

pag. 500. num. 5. *Recusari, dic quod imò, &c.* ibi in fin. *vbi dixi,* del.

pag. 501. num. 3. *Probationem, stulta* &c. deleatur tota.

pag. 506. num. 1. Secus *hæc differentia, &c.* deleatur tota.

pag. 510. num. 3. *an victor propter* &c. ibi, *dic quod hic* &c. deleatur.

pag. 511. sig. † *sic clericus coram,* &c. del. tota.

pag. ead. sig. † *nisi actor &c.* ibi, *vbi dixi,* del.

pag. 512. num. 2. *Dico, hoc verum,* ibi, *adde quod dixi* &c. del.

pag. 515. num. 4. *Laici Felyn. &c.* ibi, *hodie verò, nec* &c. del.

pag. 518. num. 1. *Longa imò nec &c.* ibi, *vide tract.* &c. del.

pag. eadem nu. 3. *commestiones seruitus &c.* ibi, *vt dixi ad, &c.* del.

pag. 519. num. 1. *Archiuo Paul. cons. &c.* ibi, *plenè dixi &c.* del.

pag. 520. num. 1. *Sed hic quod vterque* &c. ibi, *dixi in cons. &c.* del.

pag. 526. num 2. *Imperatore, & bene &c.* deleatur tota.

pag. 527. num. 1. *Diaconi, vel subdiaconi,* etc. del. tota.

pag. ead. num. 2. *Maior idem* &c. del. in fin. hæc verba, *vt vidi.*

pag. 531. num. 1. *Papæ et sic* &c. ibi, *nisi faceret &c.* del. vsq; in fin.

p. ead. num 2. *Solutio, dic quod* &c. del. tota.

p. eadem, nu. 3. S*upple et verba hic &c.* ibi, *adde gl.* &c. del.

pag. 537. num. 2. *idem* Phi-

lipp.Innoc. etc.ibi, *et quæ notaui &c.* del.

p. 540. sig. † *hunc text. dicit &c.* ibi, *vbi tetigi, &c.* del.

pagina 543. sig. † *istud capitulum* &c. ibi, *vt plenius* &c. del.

pag. eadem num. 1. *Propriè idem* &c. ibi, *adde quæ dixi*, etc. del.

p 547. num. 1. *solutio et bene* &c. ibi, *sed apud Gallos* &c. del.

pag. ead. num. 2. *vacat, non seruatur*, &c. del. tota.

p. 548. num 2. *Satis idem Host.* &c. ibi, *adde quæ not. &c.* del.

pag. ead. nu. 4. *dies in quo cautum* &c. ibi, *not. in cons.* etc. del.

p. 551: nu 1. *Papam, hoc verum* &c. del. tota.

pag. 555. sig. † *scilicet Philippo Augusto qui*, etc. del. tota.

pag. eadem, nu. 1. *modum quia* &c. del. tota.

pag. 559. sig. † *qui per hoc videtur* &c. ibi, *in fin. vbi tetigi*, del.

pag. ead sig. † *scilicet Phil. Augusto* etc. ibi, *vt not. supra* etc. del.

pag 567. sig. † *Stephænus* etc. ibi, *ego addo etc.* vsq; in finem del.

pag. 570. sig. † *idest relaxando etc.* ibi, *& tetigi &c.* vsque in finem.

pag 575. num 1. *Papam imo* etc. del. tota.

p. 582. nu. 1 *Archid in decret. si delegatus*, &c. del. tota.

pagina eadem sig. † *Hoc ipso grauat* etc. ibi in fi. *vbi dixi* deleatur.

p 583. nu. 2. *et tamẽ mortuo* &c. ibi, dixi in cons. &c. del.

pag. 584. nu. 5. *allegat imò ex quo &c.* del. tota.

p 585 nu. 6. *corporalis idem* &c. ibi, *vt hodie &c.* vsq; in fin. del.

pag. 587. num. 4. *melius idẽ* &c. ibi, latè dixi &c vsque in fi. del.

pag. 590. num. 1. *et propter* &c. ibi, *adde Philipp. etc.* vsque in fin. del.

pag. 592. sig. † *mutilus est tex.* &c. del. tota.

pag. 594. num. 2. *sportuales iur. can.* etc. ibi, *ego verò vidi* etc. del.

pag. eadem, nu 6 *assessor ordinarius* &c. ibi, *Sed hic hostium* etc del.

pag.

pag. ead. sig. † *alij ensiferi, alij*, etc. del. tota.

pag. 595. num. 2. *Innoc*. 6. etc. del. tota.

pag. 596. sig. † *idem plus tre centis* &c. del. tota.

pag. eadem sig. † *idem ferè scripsit Reginæ* &c. del. tota.

pag. 597. sig. † *per Ludoui cum Pium celebrato* &c. del. tota.

pagina 599. sig. † *adde quod fides*, &c. del. tota.

pag. 601. num. 3. *Priuandi, sed quod* &c. ibi, & *malè ego etc*. del.

pag. 602. numero 1. *hæc obiectio non procedit, etc*. deleatur tota.

pag. 604. sig. † *idest iurisdictio temporalis*, &c. del. tota.

pag. 605. nu. 3. *vtilitas respectu* etc. del tota.

pag. 607. sig. † *Ant. Corset. in reper*. &c. ibi, vbi tetigi, del.

pagina eadem nu. 2 *vacare falsum est* &c. del. tota.

pag. 609. sig. † *non autem alterius*, &c. ibi, *vt de facto* etc. del.

pag. 612. sig.† *.s impropriatam* &c. del. tota.

p.613.col.2.est postilla ĩ mar. quę dicit, *Sacerdos põt*, del. quia non dicit sic gl.

pag. 616. sig. † *decis Tholos* 71. &c. ibi, *sed de facto* &c. del.

p.ead.est Thema insertũ in gl. quod incipit, *Thema, G. Canonicus*, &c. & finit, *timens reuocasset*, deleatur totum.

pag. ead. sig. † *huiusmodi mandata* &c. del. tota.

pag. 617. num. 1. *conditione & bene* &c. del. tota.

pag 619. num. 6. *imò sufficiebat*, del.

pag 625. sig † *idem in dignitatibus*, &c. deleatur tota.

pag. 626. sig. † *ergo Papa*, &c. del. tota.

pagina 633. est Thema insertum in glos. quod incipit; *thema vetus, etc. et finit, c. gener. de elect. in* 6. del. totum.

pag. 634. sig. † *quoniam Venetus* etc. del. tota.

pag. 635. num. 3. *concordat tex in l*. &c. ibi, *dixi in annot*. &c. del.

p. 636. nu. 4. *non & benè* &c. ibi, *vt not. in cõsu*.&c. del.

p. ead. sig. † *vel ex ignorãtia* &c. ibi, *adhuc idẽ*, &c. del.

pag.

pag. 636. sig. † *idem de iure,* &c. del. tota.

pag. 639. nu. 1. *tria hæc de* &c. ibi, *plenè dixi, &c.* vsque ad fin. del.

pag. 645. num. 3. *& de offi cio Vicarij* &c. ibi, *ego ve ro* &c. del.

pag. 651. num. 1. *Hostien. remittit &c.* ibi, *per ea, quæ dixi etc.* del.

pag. 654. num. 1. *de reg. iur.* &c. ibi, *sic in concilijs,* &c. del.

pagina eadem sig. * *etiam non obstante* &c. del. tota

pag. ead. num. 3. *nititur imò* &c. del. tot.

p. 657. num. 3. *onus hoc fal- sum*, del.

pag. 660. num. 2. *consuli imo* &c. deleatur tota.

pagina 662. sig. † *nota singu lariter* &c. ibi, *et ita sæpe,* &c. del.

pagina 668. sig. † *et sic tres* &c. ibi, *vbi tetigi,* &c. del vsq; in fi.

pag. 669. num. 2. *alij hoc ve rissimum,* &c. ibi, *et ita,* &c. deleatur.

pag. ead. nu. 3. *Magnum Alexan.* &c. ibi, *dixi ad Alex &c.* del.

p. 670. numero 3 *in eis, et sic Papa &c.* deleatur tota.

p. eadem num. 4. *maiori vul go* &c. deleatur tota.

p. 671 num. 5. .s. *Ago* &c. ibi, *sed nos practicamus &c.* del.

pag. 672. num. 1. *item in em phyteusi* &c. ibi, *vt not.* &c. deleatur.

pag 673. sig. * *habetur ad verbum, etc.* deleatur tota.

pag. ead. nu. 4. *sui facit* etc. ibi, not. *ad Alex.* etc. del. vsq; in fin.

p eadem num. 5. *imò et si nõ procurat,* &c. del. tota.

pagina 674. sig. † P*hilipp. Dec.* &c. ibi, *not. latè* &c. del. vsq; in fin.

p. eadem numero 2. *propria imò* &c. del tota.

pagina 675. sig. † *etiam si re spectu* &c. ibi, *facit quod scripsi &c.* del.

pag. eadem, num. 2. *vsurario hæc veritas, etc.* ibi, *vt not. in,* etc. del.

pag. eadem, nu. 4. *imò licet Pan.* deleatur tota.

pag. 676. sig. † *at qui deci- mæ non sunt,* &c. del. tota.

pag. ead. sig. * *dicunt esse,* etc. ibi, *vtque noue not.* etc. deleatur.

pag.

pag. eadem num. 4. *dico et malè.* &c. del. tota.

pag.677. nu. 1. *hoc videtur* &c. ibi, *vt late not.* deleatur vsque in finem.

p. eadem, nu. 2. *filius nota in consuet.* &c. del. tota.

pag.677. sig. † *hoc vltimum* &c. ibi, *vt plene not.* &c. deleatur.

pag. 680. nu. 2. *modo imò in* &c. ibi, *dixi* &c. del vsq; *And. &c.*

pag.681.nu.3. *frequentiam, dixi etc.* del. tota.

pag. 684. sig. † Decisiò. *Tholos.* etc.ibi, *vbi tetigi*, del.

pag.685. sig.† *hoc non solet etc.* del. tota.

pag. 689. columna secunda, addatur in margine, nu.1. *respondeo dic melius*, delea. tota.

pag.691.nu.3. *Filio dixi etc.* del. tota.

pag. 693. numero 1. *idem Goff. et Inn. &c.* ibi, *imo fructus* &c. deleatur.

pagina 694. numero 1. *pauperiori adde* etc. ibi, *vbi dixi, lib.* 6. del.

pag. ead. nu. 2. *legitima dixi* &c. del. tota.

pag.695. sig. † *idem Bald. cons.* &c. del. tota.

pag.699. nu.2. *Si Episcopis* &c. ibi, *sed in toto Regno* &c. deleatur.

pagina eadem, *Omnibus. s. tam* &c. ibi, *dixi in nouis intellectibus,* deleãtur hæc verba.

pag. 704. columna secunda, add. in margine, num. 3. *casum* &c. del. tota.

pag.705.num. 3. *potest esse,* del. tota.

pag.707.sig.† *præter ius etc.* vbi bis ait, *vt not. ad Alex.* &c. del.

pag.708. num.1. *& istud satisfacit* &c. ibi, *vt ibi dixi* &c. del.

pag. 712. sig. † *debent n. Episcopi, &c.* del. tota.

pag. 717. num. 1. *non ex pacto* etc. ibi, *sed hodie etc.* del.

pag eadem sig † *hodie diœces.* &c. del. tota.

pag. 719. sig. † *ergo Parochiani etc.* deleatur tota.

pag. 723. sig. † *in quantum vult etc.* deleatur tota.

pagina 724. sig. † *quod fuit ab Alex.* etc. ibi, *not. in cons. etc.* del.

pag. 725. num. 1. *satius videtur* etc.ibi, *sed Pan. et alij*, etc. del.

pag.

pag. 726. sig. † *non seruatur nisi forte* &c del. tota.

pag. 727. columna secunda, addit. in margine, num. 3. *Canone idem*, del. tota.

pag. 728. num. 1. *adde quod possidens* &c. ibi, *vt not. in* &c. del.

p. eadem, sig. † *sed eisdem terris* &c. del. tota.

pagina 731. sig. † *Albertus KrantZius* &c. del. tota.

pag 732. num. 2. *minor imò valet* &c. del. tota.

p. 733. sig. † *istud cap. cum seq.* etc. del. tota.

p. 734. num. 1. *Monacham Bart.* &c. del. tota.

p eadem num. 4. *Sacramentum hæc gl.* &c. del. tota.

pag. 735. *summàrium cor, & non opus*, del.

p. 736. num. 5. *discrectione quod si* &c. del. tota.

pag. 740. sig. † 2 *Corinth.* 11. *vt in his sæpè contigisse etc.* del.

p 743. sig. † *et sic, nulla licentia* etc. del. tota.

p. eadem num. 2 *conditionaliter cum hac ctc.* deleatur tota.

p. 744. sig. † *potest inuitum*, etc. del. tota.

pag. 747. numero 1. *Ecclesiæ, imò semper etc.* deleatur tota.

p. eadem nu. 2 *statuere falsum* etc. del. tota.

pagina 748. sig. † *etiam contradicentem* etc. deleatur tota.

pagina 753. numero 1. *calor, Hoc verissimum* &c. del. tota.

pag. 757 sig. † *càusa gl. fi.* etc. ibi, *idem quandocunque* vsque *dispensat.* del.

pag. 758. sig. † *Ant. Cors. de* etc. dele ibi, *dixi in cõsue.* &c. vsque in fin.

pag. 760. sig. † *idest in nouũ* &c. del. tota.

pag. 761. sig. *idem Thom. Aquin. in* 4 *senten. &c.* del. tota.

pagina 765. sig. † *sed quod Alex.* etc. del. tota.

p. 767. numero 4. *nonpotest imò* etc. del. tota.

pag. 771. sig. † *imò religiosa, idest*, &c. deleatur tota.

pag. 772. sig. † *& sic dicit Ioann.* &c. deleatur tota.

p. 774. numero 1. *credatur text.* &c. ibi, *vbi tetigi, lib.* 6. dele ista:

p. eadem numero 2 *per alia*

idem

idem Alex. etc. ibi, *vbi not. lib.* 6. dele ista.

pag.775.sig.†*hoc c. procedit* etc del. tota.

pag.777.sig.†*per generalem clausulam*, &c. ibi, *in fin. vbi not. lib.* 4. dele.

pag. 778. sig. † *dummodo alij* &c. ibi, *vt sæpè vidi*, &c. del. vsque in fin.

pag. eadem, num. 4 *quod sic idem* etc. del. tota.

pag. 779. num. 6. *Conducto rem transit* &c. ibi, *& malè, vt dixi* etc. del.

pag. ead num. 7: *not. etiam quædam* &c. ibi, *dixi in consue.* etc. del.

pagina 780. numero 3. *euentum idem* etc. ibi, *vt tetigi*, &c. del.

pag 783. sig. † *vel Archiepiscopo. Phil.* &c.del.tota.

pag. 785.nu.2. *Pet. Hisp. et Abbas*, &c. ibi not. in cõ fue. etc. deleatur.

pag.786.sig. † *atqui non solum* &c. del. tota.

pag. 787. sig. † *infero quod* etc. ibi,*vt dixi in consuet.* &c. del.

p. 790: numero 1. *non potest vti* &c. ibi, *sic enim Pon.* &c. del. vsq; in fin.

pagina eadem sig. † *imò legendum* &c. del. tota.

pag. ead. num.2. *Non debet idem* &c. ibi, *in fine, vbi not.* deleatur.

pagina eadem num. 5. *Ecclesiasticum imò hic* &c.del. tota.

pagina ead. num. 6. *dominis .s fœudi*, &c. del. tota.

p.7.91. nu. 7. *laicis imò omnibus* &c. del. tota.

pag.798.sig.†*et sic nulla hic &c.* ibi, *canonista verò* etc. deleatur.

p. 800. num. 1. *certum & sic loquitur* &c. ibi, *vt dixi in cons. &c.* del.

pag.801.sig.†*non intelligas &c.* ibi, *donec in tractat. vsur.* &c.. deleatur.

pag.804 sig. † *anno 1551.die 5. Octobris &c.* deleatur tota.

p.807: nu. 2. *placet hoc regulare* etc. deleatur tota.

pagina 813. nu. 4. *& per has rationes* etc. del. tota.

pag. 815. sig.† *etiam Christianorum &c.* del. tota.

pagina 818. sign. † *contra tenent omnes* etc:del. tota.

pag.820. sig. † *imò nunquã* &c. deleatur tota.

pag. 826. num. 5. *Anglorũ vt not. etc.* deleatur tota.

pag.

pag. ead. sig. † *sed ab anno* 1510 *&c.* del. tota.

pag. 829. sig. * *vide Card. clem.* 1. *&c.* ibi, *noue not. &c.* del.

pag. ead. num. 3. *nam etiam ipsorum, &c.* ibi, sed ille tex. *non probat &c.* del.

pag. 837. num. 1. *cõpellendi falsum, &c.* del tota.

pag. 839. nu 2. *Alanus, Vin. Philip. &c.* ibi, *vt not. in annot. &c.* del. vsq; in fin.

pag. 844. col. 1. add. in marg. sig. † *at qui non potuit*, tota del.

pag. 851. num. 3. *apti ego vero &c.* del. tota.

pag. 857. num. 2. *dico Inn, dicit &c.* del. tota.

pag. ead. sig. † *nec his competit &c.* ibi, *vt not. in consuet, &c.* deleatur vsq; in fi.

pag. 859. num. 2. *quantum idem gloss.* &c. ibi, *quos omitto vsque placet*, deleantur hæc verba.

pag. 861. sig. † *idem Corrad. de &c.* del. tota.

pag. 863. sig. † *nec trahitur retro &c.* ibi, *vt not. in annot.* &c. del. vsque ad, *quamuis præpo. &c*

pag. 864 num. 2. *protestetur dic* &c. ibi, vt not. *supra de spons. & matri. eis qui fidem*, deleantur hæc verba.

pag. ead. num. 5. *sed dic idẽ &c.* ibi, *sed quicquid dicant &c.* deleatur vsque in fin.

pag. 867. sig. † *ergo quicquid prætextu, &c. ibi, dixi ad Philipp. &c.* del. vsq; in fin.

pag. 871. num. 6. *Ciuili, idem Ant. &c.* ibi, *vt aixi in annot.* deleatur.

pag. 876. nu. 4. *Hugo & bene quia &c.* del. tota.

pagina 877. numero 1. *arg.* 30. *quæst.* 1. *de cod. &c.* ibi, *sed ego dico*, &c. del. vsq; in fin.

pag. 880. numero 2. *Maius erat quęrere, &c.* ibi, *istud impedimentũ* &c. del. vsq; in fin.

pag. 885. sig. † *vnde in Gallia* &c. del. tota.

pag. 888 sig. † *quando celebrauit Innoc.* &c. del. tot.

pag 889. num. 2. *Greg. dic quod &c.* del. tota.

pag. 891. est additio Mol. quæ incipit, *Nota, quod Collaterales &c.* & finit,

&

& sic de alijs in impressis Venetijs: sed in impressis Lugduni in fine dicit, *dixi legens Aurelijs* 1521. *C. M.* quæ verba sunt omnino delenda.

pag.892.in impſsis Lugd.adest cẽsuraC.M.quæ incipit *ius Pontificiũ &c.* & finit, *vir, & vxor sunt vna caro*, *C. M.* quæ censura omnino del. tota.

pag.893. num. 2. *verum*, *& bene &c.* del. tota.

p.901. sig. † *ex inualiditate matrimonij &c.* del. tota.

pag.906.sig. † *scilicet Ingerbergam &c.* ibi, *vt not. in annot. &c.* del. tota.

pag. 907. num.3. *certè vera hæc &c.* del. tota.

pag. ead. num. 4. Iure malè citantur &c. del. tota.

pag.908. nu. 6. ibi,*quod certum est &c.* del. tota.

pag. ead. num. 1. *exponere, sed hoc &c.* del. tota.

pag.ead. sig. † *hinc Io. And. Innoc. &c.* del. tota.

pag.909.nu.1.*AlteriusPan. &c.* ibi, *vt dixi in cõsue,* &c. deleatur.

pag.ead. sig. † *imò ipso iure verè &c.* del. tota.

pag. 914. nu. 3. *possit idem Bald &c.* ibi, *vbi not. &c.* deleatur.

pag. 916. sig. † *Alphon. Tosta.*1. *Reg. &c.* ibi, *vbi dixi &c.* deleatur.

pag.917. nu. 3. *iure dic &c.* del. tota.

pag.918.del. † *& sic matrimonium &c.* del. tot.

pag.919.num.1. *Functi contrarium &c.* ibi, *sed in Gallia &c.* del.vsq; in fin.

pag.ead.num. 2.*nuptias Galli in &c.* ibi, *& vtrobiq;* &c. del.

pag. 920. sig. † *primum in Hispania. &c.* ibi, *& dixi in cõsue. &c.*del. vsq; in fi.

pag. 922. sig. † *dando eam partẽ etc.* ibi, *vt dixi ad Alex.cons.*80.del. hęc verba, & in fine vbi dicit, *quam tradidi in tract. vsur. nu.* 500. dele hæc.

pag. 924 sig. † *nisi quod notantur etc.* del. tota.

pag. 925. num. 2. *inimici in hoc* &c. del. tota.

pag. 926. num. 2. *repellere idem Pan.* &c. ibi, *in fi. puto* &c. deleatur.

pag 930. num. 1. *si tamen interueneit etc.* ibi not. ad Alex. del.

pag.

pag.939.sig.† *non intelligas* &c. del. tota.

pag.ead.nu.4. *illum nisi sit* &c. del. tota:

pag. 942. col. 2.add in marg. sig. † *ex parte, & ita etc.* del. tota.

pag. 943. nu. 6. *imponit imò* &c. del. tota.

pag 945. sig. † *dixi in reg.* &c. del. tota.

pag.952. sig. † *gl. Prag. de elect. &c.* del. tota.

pag.955.nu.4. *si quod not.*1. *quæst. &c.* ibi, *si ex deuo tione &c.* deleatur.

pag. 961. sig. † *hic ciuiliter* &c. ibi, *vt dixi,* &c. del. vsq; in fin.

pag.967. sig.† *decis. Tholos.* &c. ibi, *dixi ad Phil &c.* del vsque in fin.

pag.ead. num. 2. *secus nõ est* &c. ibi, *vt dixi,* &c. del. vsque in fin.

pag. 973. sig. † *quod tamen bona &c.* del. tota.

pag.978.sig. † *tamen audiui* &c. del. tota.

pag. 982. sig. 4 *compilator rursus &c.* del. tota.

pag.985. col. 1. add.in marg. sig.† *primũ ergo*, tota del.

pag.987.nu.4. *simili hoc ve rum,* &c. del. tota.

pag.990.num.1. postea idem &c. del. tota.

pag. ead. nu.4 *Alex. scilicet iij. qui cum &c.* del. tota.

pag. 995. sig. † *etiam clericus &c.* del. tota.

pag.996.num.3. *Thomæ quẽ Henr.* &c. del. tota.

pag.1003. sig. † *sed quod de clerico &c.* ibi : *sed Ioan. Gerson,* &c. del. vsq; in fi:

pag.1006.sig. † *bona constitutio &c.* del. tota.

pag.1014 sig. † *imò est verus &c.* del. tota

pag. 1016. nu. 4. *Fœudum hoc* &c. ibi, *sed dicendũ,* &c. deleatur.

pag.1018. sig.† *vide si vacat etc.* ibi, *sed nullus &c.* deleatur vsq; in fi.

pag. eadem, sig. † *hæc generalitas* &c.ibi, *ut dixi etc.* deleatur vsq; in fi.

pag. 1019. nu. 2. *Vasallum non sufficit* &c. ibi, *vt not. in* &c. del. vsq; in fi.

pag. eadem, nu. 6. *sequitur fidei* &c. ibi, *dicendum vt* &c. deleatur.

pag.eadem, *nu.*8. *in fraudẽ, sed* &c. ibi , *sed dicendũ vt* &c. del.

pag. 1020. sig. † *quæ verba clarè* &c. del. tot.

pag.

pag. 1021. sig. † *circa hunc tex. etc.* del. tota.

pag. 1022. col. 2. add. in marg. num. 7. *Verum imò &c.* deleatur tota.

pag. 1023. num. 1. *periculum necesse &c.* ibi, *& plene not. &c.* del. vsque in fin.

pag. ead. num. 6. *dicit Abb. dando &c.* ibi, *imò secundum legem* &c. del.

pag. 1026. sig. † *sed hodie passim &c.* del. tota.

pag. 1027. nu. 2. *adde in qua scriptura etc.* ibi vbi not. *&c.* deleatur vsq; in fin.

pag. 1029. num. 2. *alijs imò &c.* ibi, *vt contra superst.* &c. del.

pag. 1030. sig. † *secus si esset &c.* del. tota.

pag. 1035. nu. 2. *concor. Innoc.* &c. del. tota.

pag. 1037. sig. † *fallit si causa* &c. deleatur tota.

pag. ead. num. 2. *non potest, imò potest &c.* del. tota.

pag. 1040. col. 2. add. in marg. *sig.† concor. text. Guliel. Occam in dial. fol.* 21. *col.* 1. del.

pag. 1041. nu. 5. 14. *an imò* &c. deleatur tota.

pag. 1049. nu. 4. *speciali quo ad hoc etc.* del. tota.

pag. 1051 sig. † *et hæc omnia*, del. tota.

pag. 1052. sig. † *in Regnum Portugalliæ &c.* del. tot.

pag. 1055. sig. † *sed à tempore Phil.* &c. del. tota.

pag. 1056. sig. † *non est* 1. *nec* 9. del.

pag. eadem, sig. † *sed hoc nullo modo* &c. del. tota.

pag. eadem, sig. † *qui per Philip.* &c. del. tota.

pag. 1061 nu. 1. *Debent imò* &c. del. tota.

pag. 1065. nu. 1. *idem Vinc. hoc &c.* ibi: *not. lib. &c.* deleatur.

pagina 1067. sig. † *sed nota quod iste* &c. del. tota.

pag. 1068. nu. 4. *fauor carmen &c.* del. tota.

pag. ead. sig. † *an poterit etc.* ibi, *ad hoc quæ dixi, &c.* del.

pag. 1069. num. 2. *quod dicit Host.* &c. ibi, *not in consuetu.* &c. deleatur vsque in fin.

pag. 1070. num. 3. *Valebant imò* &c. del. tota.

pag. 1071. sig. † *est pars capit 5. de cler. coniug &c.* ibi, *et quæ dixi* etc. del. vsq; in fi.

pag. eadem, sig. † *est pars*

ca

cap. supra specula &c. del. tota.

pag. 1075. num. 3. *non credo imò, &c.* del. tota.

pag. 1080. num. 3. *infamia* &c. deleatur tota.

pag1083.sig.† Ias.l.vnica&c. ibi, *vbi dixi*,deleãtur hæc duo verba.

pag. 1085.num. 3. *non debet & multò minus* &c. del. tota.

pag.ead. *in princ. glossæ, ca. Presbyteri , est casus Mol.* qui incipit, *pro vero intellectus etc.* et finit, *damnum passæ*, del. tota.

pag. 1087. sig. † *hic quandoque etc.* ibi, *dixi in tract.* &c. vsque in fin. deleatur.

pag1089.sig. † D*eus autem* &c. del.tota.

pag. 1090. sig. † *idest à militando* &c. del.tota.

pag.1098. sig. † *Bald. l.singularia etc.* ibi, *dixi ad Alex.* &c. del. vsq; in fin.

pag. 1107. sig. † *in his ergo quæ sunt* &c. del.tot.

pag. 1110. num. 4. *tamen et malè* &c. del. tota .

pag. 1112. num.3. *proprium etiam* &c. del. tota.

pag.ead.nu. 4. *qui non habẽt* &c. ibi, *et ita hodie* &c. deleatur.

pag.ead.nu.5. *templarijs gl. vera* &c.del.tota.

pag.1114. sig. † *imò Iudicis sæcularis* , &c. del.tota.

pag.1124.sig.† *idest,Imperij Constant.* &c. del.tot.

pag.1129.sig. † *dic quod emphasis* &c. del.tota.

pag. ead.nu.1. *posuerit, imò sequitur* &c. del.tota.

pag.ead.num.2. *sequitur supremus* etc. del.tota.

pag. 1132. num.2. *sex horas imo* &c. del.tota.

pag.1133.sig. † *Alex. cons.* &c. ibi, *vbi tetigi lib.* 4. del. hæc verba.

pag.1134.sig.† *nõ intelligas* &c. del. tota.

pag. 1136.*est thema insertũ in glos.* quod incipit, *Thema Baliuus Comitissæ* &c. et finit, *ad Regem et sua parlamenta*, del.totum:

pag.1137.nu.3.*l.2 idẽ Bart.* &c. ibi , *et male*, del.hæc duo verba .

pag. 1139. num. 1. *certè idẽ* &c. ibi, *not. latè* &c. del. vsq; in finem.

pag. 1140.nu. 3. *idem Host.* &c. del.tota.

pag.ead.sig. † *scilicet Gualo* &c.del.tota.

pag. 1141. nu. 4. *Tyro, hic canonistæ* &c.del.tota.

pag.1143.sig.† *barbara vox* &c.del.tota.

pag. 1144. nu.3. *Francigenarum, quorũ* &c. del.tot.

pag. 1148. num. 1. *probatio Vin. Ioan.* &c. ibi, *vbi dixi*, del. hæc duo verba.

pag.eadem, sig.† *sunt tamen plures* &c.del.tota.

pag.eadem, nu.2. *fidelitate, vt dixi*,&c.del.tota.

In vita Gregorij ix.

pag.1149.sig. † *Raymundi, qui tamen* &c. deleatur tota.

pag.ead. sig. † *Fridericum, scilicet II.* &c. ibi, *de quo scripsi etc.* del. vsq; in fin.

pag.eadem sig. † *diripuisse, idem Sabel.* &c. deleatur tota.

pagina eadem sine signo, nouissimè autem &c. deleatur tota.

pag. 1151. sig. † *desciuere per tot bella* &c. deleatur tota.

pag.ead. sig. † *Oratione affectibus* &c. del.tota.

IN SEXTO.

pagina prima additio in margine sig. † *hic in omnibus* &c. del. tota.

pag. ead. num. 2. *Textum, inepta*,&c.del.tota.

pag.3.nu.1. *Zachæus, imò quia etc.* del.tota.

pag.11.num.5. *illas,et benè, quia*, &c. del.tota.

pag.30. sig. † *cum exceptio sit*,&c. ibi, *Egò verò dico* &c. del. vsq; in finem.

pag.39.nu. 2. *Prolata verbosi*, &c. ibi, *vt noue declaraui*, &c. del. vsque in finem.

pag 41. num.5. *Computato, immò eo computato*, &c. deleatur tota.

pag.49. nu.3. Pœnam, Cald. &c. ibi, *sed hodie in Gallia*,&c. del.vsq; in finem.

pag.56.sig.† *Ias l. in ius*,&c. ibi, *vt in stylo*,&c. deleatur vsq; in fin.

pag.73. num. 1. *Donauit, immò tex. non dicit*, &c. del. tota.

pag.74.sig. † *Do. dicit pessima*, &c. del. tota.

pag.76. sig. † *scilicet papalis*, &c. deleatur tota.

pag.82. sig. † *not. prohibitum*, &c. ibi, *sed in Gal-*

lia,

lia, &c. deleatur.

pag.92.sig. † *et sic limitata*, &c. ibi, *et ita hoc anno*, &c. deleatur.

pag110.num.2. *Præsentatio ni,idem Gem.* &c. ibi, *vbi in ann. dixi sup. eodem*, del. hęc, & deinde inferius ibi, *sed non seruatur,etc.* deleatur.

pag.111.sig. † *TamenIoan. And hic in no.* &c. deleatur tota.

pag. 112. *Summarium quod ait, Cyriacus non ex*, &c. del. totum.

pag.113. sig. † *Alb. l. dolo*, &c. ibi, *cæterum materia* &c. del.

pag.114.sig. † *postquàm Reges Portugalliæ*, &c. deleatur tota.

pag.eadem, num.3. *iste habebat*,&c. ibi, *Ergo Papa*, &c. del. vsq; in finem.

pag. 115 nu.1. *Donare, sed interdum*,&c. ibi, *arg. cõtra supra*,&c. deleatur vsq; in finem.

pag.122.nu.3. *non credo, idẽ Gem* &c. ibi, *sed contrarium verius*, &c. del. vsq; in finem.

pag.126.sig.† *PetrusAnch.* &c.ibi, Sed *horum nullus*, &c. del.

pag. 133.nu. 3. *Archiepiscopum, et benè*, &c.del.tot.

pag. 134. sig. † *Et sic male fuit*,&c. del.tota.

pag.139. nu. 3. *Alium, et hoc*,&c. ibi, *glos.pragma*, &c. deleatur vsq; in fin.

pag.140.sig. † *Alias in vetustissimo*,&c. ibi, *quod magis probo*, del.

pag.ead.sig.† *iste* §.*loquitur quando*, &c. del. tota.

pag.141.nu. 1. *Contrarium, idem Anch.* &c. ibi, *sed contrarium verius*, &c. del.vsq; in finem.

pag.145.sig. † *Hæc ostensio non practicatur*, &c. deleatur tota.

pag.148.nu.2. *Regno est etiã contra tex.* &c. deleatur tota.

pag.150.nu.4. *Vsufructuario, idem*, &c. *glos. pragma, de annatis verbo acquisito*, del. hæc verba.

pag. 153.-sig. † Vide decis. Tholos. &c. ibi, *sed in Gallia*, &c. deleatur vsq; in finem.

pag.164. nu. 2. *Vixit, idem Anch.*

Anch. &c. ibi, *Tamen tempus,* &c. deleatur.

pag. 169. num. 1. *Vides hic æquitatem* , &c. del. vsq; in finem.

pag. 173. sig. † *Nota idem, quod not.* &c.ibi, *consuetudo in regno,* &c. deleatur vsq; in finem.

pag. ead. sig. † *istud caput,* &c. del. tota.

pag. 175. nu. 2. *per text et ibi Bart.* &c. ibi, *sed verius est,* &c. del.

pag. 185. sig. † *istud cap. non seruatur,* &c. del tota.

pag. 189. sig. † *iste processus erat,* &c. del. tota.

pag. 191 num. 4. *in dubio tamen,* &c. ibi , *immo hoc est,* &c. deleatur vsq; in finem.

pag. 194. sig. † *not. quod iudex* , &c. ibi, *sed immo etiam,* &c. del.

pag. 195. nu. 1. *corrigat, idẽ* &c. ibi , *Ant. Cors,* &c. deleatur.

pag. 196. sig. † *sed quia Ecclesiastici,* &c. deleatur tota.

pag. eadem, num. 3. *non sufficiat, hoc verum,* &c. ibi, *vbi dixi* , &c. deleatur vsq; in fin.

pag. 200. num. 3. *probatur,* Spec. *de probat.* &c. ibi, *vbi sæpe a 25. ann.* &c. del. vsq; in finem.

pag. 215. num. 5. *ordinario , et malè,* deleatur tota.

pag. 233. sig. + *immo satis recens,* &c. del. tota.

pag. eadem, nu. 3. *Laicum, hoc est* , &c. ibi, *tetigi in reg. de iuſi resi nu.* 3. del. hæc verba .

pag. 234. sig. *hoc tempus currit,* &c. del. tota.

pag. 236 num. 3. *Transit, Dom,* &c. del. tota.

pag. eadem, nu. 4. *credo, vide glos pragma,* &c. deleatur tota.

pag. 236. nu. 1. *Qui patet de elect.* &c. ibi, *Gem. Ph lip.* &c. deleatur vsq; in fin.

pag. 237 um 4 *placet,* &c. ibi , *sed immo talis* , &c. del. vsq; in finem.

pag. 244 sig. *Tamen, quãuis hæc,* &c. del. tota.

pag 245 nu. 1 *Legatus, nec etiam* &c. del. tota.

pag. ead. sig. *scilicet re integra,* &c. del. tota.

pag. 247. nu. 3. *Præuenerat, secus,* &c. del. tota.

pag. 248. sig. *Et sic propria* &c. deleatur tota.

pag. 250. num. 1. *Mentionem,*

nem, secus, etc. ibi, in fi. *vbi dixi*, del.

pag. eadem, nu. 5. *Mendacio, hæc ratio non valet*, deleatur.

pag.251.sig.† *hoc non habet locum*, &c. del. tota.

pag.eadem, nu. 2. *Minor, nõ est verum*, &c. del. tota.

pag.253.sig.† *Limita , si nõ causa*, &c. ibi,dixi,*in*, &c. del.

pag eadem, nu.4.*expelli, immo*, &c. del. tota.

pag.254.sig.†*Fallitgraduatis*, &c. del. tota.

pag.256. sig.* *Glos. pragm.* &c. del. tota.

pag.258. nu. 2. *Vacante, canonistæ*, &c. del. tota.

pag. 259. nu. 6. *credo, idem Archi.* &c. deleatur tota.

pag. 261. sig. *Glos pragma, de*, &c. del. tot.

pag.262.sig. † *idem si dicatur*, &c. del. tota.

pag. ead. sig. † *sed hoc nullo modo*, etc. del. tota.

pag. 264. num. 1. *instituere Archi.* &c. ibi, *dixi in cons.* &c. del. vsque in finem.

pag.272.num. 1. *secus, quia iure*, &c ibi, *sed in Regno Franciæ*, del. vsq; in fi.

pag.eadem,nu 4 *nõ apparet* &c. del. tota.

pag.275.num. 3.*indistinctè, idem*, &c. ibi, *sed contrarium*, &c. deleatur vsque in finem.

pag.279. nu. 2. *non valet, et sic*, &c. del. tota.

pag.280.sig. † *Ante* 200. *annos*, &c del. tota.

pag. 281. num. 1. *non, dicit necessarium*, &c. ibi, *sed Ias l. si quis*, &c. del.vsque in finem.

pag. ead. sig. † *quod directe factum est*, &c. del.

pag 282. sig. *Verbum Gallicum est*, &c. del. tota.

pag. ead. num. 3. *sciuerint, idem*, &c.ibi, *glo. pragm.* &c. ibi. vsq; in fin.

pag.283.sig.†*sua, idest, non aliena*, &c. deleatur tota.

pag.286.sig.† *Dicendum, vt dixi*, &c. deleatur tota.

pag.287.nu.3.*hæredem*, &c. ibi, *dixi in cons.* &c. del. vsq; in finem.

p. eadem, nu 6 *Videtur idẽ Pan.* &c. ibi, *vbi dixi de const.* del.

pag. 290 num 2. *non tamen* &c. ibi, *& male*, del.

p. 291.nu. 3. *consuetudinis, hæc seruatur* &c.del.tota.

pag. 292. sig. † *quod non po test concedi*,&c. del. tota.

pag.293.sig. † *iste* §. *non ha bet vim*, &c. del. tota.

pag 299. sig. † *Ergo votum*, &c. Nota quòd exemplari bus impressis Lugduni cita tur Erasmus in hac addi- tione, & ideo delenda est tota.

pag.eadem sum. in margine, *moniales*, etc. del.

pag.ead.num.5.*indici* , *hæc falsa*, &c. del. tota.

pag. 30. num. 3. *Vnde fecit Fran.* &c. ibi , *vbi dixi*, deleatur.

pag.304.nu.1. *intelligi, non autem*, &c. ibi, *An au- tem valeat*, &c. deleatur vsq; in fin.

pag.306. num. 2. *censeri, vt dixi*, &c. del. tota.

pag.308.num.3. *emphyteust idem*, &c. ibi, *sed est fal sum*, &c. deleatur.

pag.311.num.1. *Verum, sed tantum*, &c. del. tota.

pag.315.sig. † *et sic Papa*, &c. del. tota.

pag. ead. nu. 1. *Minus, non tamen*, &c. del. tota.

pag317.num.1.*processus sci licet contentiosè* , *&c.* del. tota.

pag. 320. sig. † *Nulla bona ratione*, &c. del. tot.

pag. 322. sig. † *siue ratione beneficij*, &c. del. tot.

pag. ead. nu. 1. *ipsum stulta dubitatio*, &c. del. tota.

pag. ead. sig. † *quod iniquè*, &c. del. tota.

pag.325.sig.† *quæ absq; ra- tione*, &c del. tota.

pah.332.nu.1.*poteris, immo poteris*, &c. del. tota.

pag.334 nu.1.*Glos sequitur* &c. ibi , *vbi dixi consil.* 257, del. hæc verba.

pag.338.sig.†*Quæst. Theol.* &c. ibi, limita quãdo &c. deleatur vsq; in finem.

pag. 340. sig. † *sed spectant ad cognitionem*, &c. del. tota.

pag.341.sig.† *istud cap. non fuit*, &c. del. tota.

p. 342. num. 1. *Armis, sed non spectat*, &c. deleatur tota.

p 343. sig. † *Hoc non serua- tur*, &c. del tota.

p. ead. num.1. *sicut vbi*, &c. del. tota.

p. 349 sig.† *De quo non cu- ratur*, &c. del. tota.

pag.ead.sig. † *fallit in hære tico*, &c. del. tota.

pag.ead.nu.2. *quod hic vide- tur,*

tùr, &c. ibi, *vt ibi dixi*, &c. del. vsq; in fin.

p.ead.num.3. *satis, et benè*, &c. ibi, *dixi in annot. ad Phil.* del. hæc verba.

p.350.nu.2. *Maiestatis, fal sum*, &c. del. tota.

p. 351. num. 1. *Dici, idem Fel*,&c. ibi, *vbi, dixi*. &c. del.

p.351.sig. † *hæc decret. &c.* del. vsque *Not.quod schis matici, &c.*

p. 354. sig. † *hæc decret localis*, &c. del. tota.

p. 355. num. 1. *Non sunt ergo, &c.* ibi, *sed non habent &c.* del. vsq; in fi.

pag.359. nu. 4. *Temporis, & malè*, &c. del. tota.

pag. 360. sig. † *Qui in hoc*, &c. del. tota.

pag.361. nu. 4. *Cauit, idem Gem.etc.* ibi, *vbi dixi, &c.* del. vsq; in fi.

pag.366.num. 2. *Seruis, vel ascriptitijs*, *&c.* deleatur tota.

pag. 369. nu. 2. *Ioan. Mon. in prædict. &c.* deleatur tota.

pag.382. num. 1. *Delegato, dic quòd* &c. ibi, *vbi in annot. dixi*, dele hæc.

pag.386.num.2. *Benè tenet*, &c. ibi, *sed adhuc oporteret*, &c. deleatur vsq; in finem.

pag.ead.nu.4 *humilitate, immo, ex*, &c. deleatur tota.

p.392.nu.4. *Iste* §.*loquitur*, &c. del. tota.

p.397.sig.†*Cald.consil.3.de app.* &c. del. tot.

p. 407. nu. 1. *Dicit Oldr. q.* &c. ibi, *vbi in annot. dixi* &c. del. vsq; in finem.

p. eadem, sig. † *scilicet Nic.* 4. *qui*, &c. del. tota.

p.408.sig.†*Et sic huius Nic.* 4. &c. del. tota.

p.eadem,sig. † *Hono iij. Innoc iij.* &c. del. tota

p. 414. fig. † *Casu aliàs immeritæ*,&c. ibi,*adde, quæ dixi*, &c. del. vsq; in finem.

pag. 416. postilla in marg. quę ait, *Longè aliud docet*, del. tota.

p.419.sig.† *non habet locum* &c. del. tota.

p. 422. nu 3. *potest verbum* &c. ibi, *dixi ad Alex.* del. vsq; in fi.

p.427 nu.1. *Peccatum, scilicet*, &c. del. tota.

p. eadem, num. 2. *Etiam si debitor*, &c. ibi, *dixi in tract.* &c. del. vsque in fi.

pag.

pag. eadem, nu.4 *Contritionem*, &c. delea u tota.

p.428.nu.12.*Etiam cœlestis militiæ*, &c. ibi, *dixi in repet.* &c. deleatur vsque in fi.

pag.431. num.5.*Bonæ fidei*, &c. ibi, *latius dixi*, &c. del. tota. vsq; in fin..

pag. 433. nu.5. *Pietas*, *ego vero*, &c. del. tota.

pag. 437. nu. 1. *Ioan. And. Alb tract &c.* ibi, *Dicit tamen Philipp. &c.* del. vsq; in fi.

pag 438 num. 6. *Indici*, *falsum Oldr.* &c. del. tota.

pag 442. nu. 1. *Excedit*, *et hæc*, &c. ibi, *vt dixi ad Alexan* &c. deleatur vsq; in fin.

p.443.nu 2. *culpa*, *nisi*, *&c.* ibi, *et ita me*, *etc.*del. vsq; in fin.

p. 444. sig. *Saltem inuocato etc* ibi, *in fine*, *vbi dixi* del

p.446:nu.8.Tecto, *hæc tria exempla*, &c. del. tota.

pag. 447. nu. 4. *Laborum*, *idest*,*vt nõ*,&c. ibi, *in fin. vt ibi*, *dixi*, deleatur.

pag.448 nu.5. *Proficiens*,*tamen in regno*, &c. del.tot.

p.449.num.4. *Sit actor*, *vel rem*, &c. ibi, *vbi dixi*, del.

pag 455.nu.1. *Tu dic*, *quòd fides*, &c. ibi, *Zasiusin Apologiæ*, &c. del. vsque in finem.

p.eadem, nu. 4.*faciendo*, *dixi*, *etc.* del. tota.

p.456.num. 1. *Penitus not. hanc &c.* ibi, *vbi dixi*, &c. del.

p.459.num.2. *Coronationis*, *immo*, &c. ferè in medio est, vbi dixi, del. illa duo verba.

In vita Bonifacij Octaui.

pag.461. litera b, *odio*, *sed*, &c. del. tota.

pag.ead. lit. c, *negauit*, *sed post*, *&c.* del. tota.

pag.462. lit. a, *Liceret*, sed *omittit*, &c. deleatur tota.

pag. eadem, lit.b, *hãc*, *immo palàm*, &c. del. tota.

pag.463.lit. a, *Perijt*, *vtque scribunt*, &c. del. tot.

p.eadem lit.b, *Aluisse historici*, &c. deleatur tota.

pag.eadem in fine, vbi dicit, & vtilibus annotationibus, *quę hac notula*signatur nouiter additis illustrati.* del. hæc verba, quia sunt notulæ Car. Mol.

In

IN CLEMENTINIS.

pag. 1. add. in marg. num. 1. *Fugans, At qui pecuniæ,* &c. del. tota.

p. eadem, sig. *Bonafacius de Vitalinis,* &c. ibi, Sed *aliud est,* &c. del. vsq; in finem.

pagina 2. Postilla, quæ dicit, *Papa,* del.

p. eadem, nu. 1. *Natiuitate idem,* &c. ibi, *dixi in cõs.* &c. del. vsq; in finem.

pag. 6. sig. † *Contradicunt,* &c. del. tota.

pag. 7. sig. † *Erat enim opinio,* &c. ibi, *Licet hanc sequi,* &c. del. vsq; in fi.

pag. ead. nu. 1. *Materialis, hæc est,* &c. del. tota.

pagina 8. sig. † *At qui fides non,* &c. del. tot.

p 11. num. 1. *Expresso, sed quòd,* &c. ibi, *vide quæ dixi,* etc. del. vsq; in fin.

p. 12. nu. 3. *Decretauit omis sa,* &c. del. tota.

pag. 15. sig. † *Etiam hoc non expresso,*&c. ibi, *dixi in reg.* etc. del. vsq; in fi.

pag. 16. sig. † *Bonifacius de Vitali,* &c. ibi, *sed ergo ante,* &c. deleatur vsq; in finem.

pag. 17. sig. † *Quia, vt dicit,* etc. ibi, *quamquam Hus, & Vichlef.* &c. deleatur.

pag. 17. sig. † *Fallit si citatio,*&c. ibi, in fine vbi ait, *licet Vank,* &c. deleatur

pag. 18. num. 3. *Expensis, idem immo,* &c. ibi, *Facit quod dixi,* &c. del. vsque in fi:

p. 19. nu. 2. Sequitur *Vank Fon* del. tota.

pag. 23. nu. 2. *Religiosi magis, &c.* del tota.

pag. eadem nu. 3. *An hoc vi ros,* &c. del. tota.

pag 27. sig. † *Nisi dominus prius,* &c. ibi, *dixi in reg.* &c. deleatur vsque in fin.

pag. ead. sig. † *Fallit in com mendatarijs,* &c. deleat. tota.

pag. eadem num. 3. *Alius quia,* &c. ibi, *vt dixi in consu. &c.* deleatur vsque in finem.

pagina 28. sig. *Nisi Papa,* &c. ibi, vbi dixi *de constit.* deleatur hæc verba.

pag.

pag.31.nu.3.*Prælatus, idem* &c. ibi, *glos. pragm.* &c. del. vsq; in fi.

p.33. nu 1. *Glos sing.secundum Felin.* &c. del. tota.

p eadem, nu 2. *Barb.in cap. quoniam* , &c. del. tota.

p.34 nu.3. *Singularis, secundum*, &c. ibi, *sed hoc falsum est* , &c. del. vsq; in finem.

p.35.nu.3.*Idem Car et Imo.* &c. ibi, *tamen Dom.* &c. deleatur vsque in finem.

p. eadem, nu. 4. *Debet ergo nominari* , &c. del. tota.

p.eadem, nn. 5. *Restringēda idem*, &c. ibi, *dixi in reg.* &c. deleatur vsque in fi.

p.36 nu.1.*Scripsi, quòd non*, &c. del tota:

p eadem, nu.3. *Exercitium, immo ante*, &c. deleatur tota.

p. 37. nu 4. *Verius* , *idem Pan.* &c. ibi, *& hanc cle.* &c. del. vsq; in fin.

p.38.nu.1. *Frangatur, secus* &c. del. tota.

p. eadem, nu. 4. *Ista cle. an habeat*, &c. ibi, *& dicendum quod sic*, &c. del. vsque in finem.

p.39 nu.2. *Prælatus, idem*, &c. del. tota.

p.eadem, nu. 3. *ibi vide*, etc. ibi, *vbi dixi*, del.

p.eadem,nu. 4. *Idē hic Pan.* &c. ibi, *sed contrarium*, &c. del.

p 40. sig. † *Sed ambitiosè* , etc del. tota.

p.42. nu. 6. *Proprietate, scilicet*, &c. ibi, *hic dixi in annot.* &c. del. vsq; in finem.

p 44 nu. 1. *Quantū ad exercitium*, &c. ibi , *Et hinc est, quod*, &c. del. vsq; in finem.

p:45.num. 3. *Falsum, quia*, &c. del. tota.

p. 46. nu 2. *Yemporale,, idē*, &c. ibi , *Ego verò dico*, &c. del.

p.50: nu. 3. *Quod non idem*, &c. ibi, dixi, &c. *ad Phil.* deleatur.

p. 51.sig. † *Ias limitat*, &c. ibi,*vide quæ dixi*, &c. del. vsque in finem.

p.53.nu.1. *Aequū,sed quod*, &c. del. tota.

p eadem, nu. 3. *Iurisdictio gl* &c. ibi , *vbi dixi cons.* &c. del

p.54. nu.1. *Puta, immo*,&c. ibi, *dixi ad Alexan.* &c. del.

p eadem, nu. 2. *Idem Barb.*

limi-

limitantes, &c. deleatur tota.

pag. 55. sig.† *Differt à recto Ang* &c. del. tota.

pag.56. Additio inserta in gl. quæ in prima col. incipit, *Not. hic in* §. *porrò. iuncta glo. in verbo Reges*, &c.& desinit in secũda col. *facit Extrauag.in Clem: Meruit, de priuil Font.* del. tota.

pag eadem, Summarium, *Ex sola electione*,&c. del. tota.

pag. eadem, Summarium, *Vnctio, & coronatio, &c.* del. tota

pag. ead. sig. † *Hic Vicariatus probatus, &c.*deleatur tota.

pag. 57. sig. † *Videbis Dominum*, &c. del. tota.

pag 60.sig.† *fallit,si hoc*,&c. del. tota.

pag.eadem,nu.1. *Vterque,immo neuter*, &c. deleatur tota.

pag.eadem, nu 2. *Et frustra quia hodie*, &c. del. tota.

pag. 61.sig. † *Amplia etiam si euidens*, &c. del. tota.

pag 63. sig. † *Scilicet septimum, cuius*, etc. deleatur tota.

pag. ead. nu. 2. *Concludunt Idem Ioan. Fabri, &c.* del. tota.

p. 65. nu. 1. *Tenetur gl. singularis*, &c. ibi, *vbi dixi de reg.* etc. del. vsq; in fi.

pag.ead. Summarium, *Imperator est* Dominus, del.

pag. 66. sig. † *Multa specialia*, etc. del. tota.

pag. eadem, nu 1. *Ligius, dixi in consue.* &c. del. tota.

pag. eadem, sig. † *Immo not. hic, &c.* ibi, *Vldaricus Zasius leg. ij.* §. *eodem tempore. ff. de orig. iur.* deleantur hæc verba.

pag. 67. nu. 1. *Vulgus,immo etiam*, etc. del. tota.

pag.71.nu.5. *Sequũtur Pan.* etc. ibi, *vbi dixi*, etc. del. vsq; in fin.

pag. 72. nu. 1. D*icens, idem Bonif.*etc.ibi,vbi dixi, *lib.* etc. del. vsq; in fin.

pag.73.nu. 1. *Vim, idem immo.* etc. ibi, *decis. Tholos.* etc. del. vsq; in fin.

pag. ead. sig. † S*ed magnus abusus*, etc. del. tota.

pag ead nu. 3. *Habeat, nisi haberent*, etc. del. tota.

pag. 76 sig † *Amplia etiam si motu*, etc. deleatur tota.

pag.

pag. eadem nu. 1. *Hic not. Ant.* &c. ibi, *vbi dixi,* &c. del. vsq; in finem.

pag.77. num. 1. *Quod habet hæc,* &c. del. tot.

p. 78. num. 1. *Idem Lanc. Dec.* &c. ibi, *vbi dixi,* del.

pag.ead.nu. 2. quod sic, *idem immo,* &c. ibi, *Sed cōtrarium, etc.* del. vsq; in fin.

pag. eadem nu. 4. *Alius idē,* &c. ibi, *sed contrarium est,* &c. del. vsque in fin.

pag.79.Add.in margine, quæ incipit in pagina 78. sig.† *Fel. c. licet, &c.* ibi, *vbi dixi, quamuis* Decis.*con.*&c. del. vsq; in finem.

p. ead.nu.4. P*apa, immo nec,* &c. del. tota.

p. eadem, nu. 5. P*rimum per d c. de multa,* &c.del.tota.

p.80.nu.2.*Possessionem, scilicet,* &c. deleatur tota.

pagina eadem num. 4 *Nec alium, idem,* &c. ibi, *vbi dixi,* &c. del. vsq; in fin.

pag.81.num.3. *Primi, Pan.* &c.ibi, *sed hæ anxietates, &c.* del. vsq; in fi.

pag82.num. 5. *Posset, immo posset,* &c. del.

pag.83. nu. 1. *Aliquib. hæc,* &c. ibi, *Limito, si primus,* etc. del. vsq; in fin.

pag. eadem nu. 3. *Cuius dictum,* &c. ibi, *ego vero,* etc. del. vsq; in fin.

p.84. sig. † *Gemi. Phil.* &c. ibi, *dixi in consue.* &c. del. vsq; in fin.

pag. 85. sig. † *Non pro ipso prælato,* &c. del. tota.

pag. ead. num. 3. *Præstare, idem,* &c. ibi, *vbi dixi,* del. hæc verba.

pag.86.Summarium in marg. *Episcopi officium, etc.* del.

pag. 87 nu. 2. *Superioris, & bene,* etc. del. tota

pag.ead. num. 5. P*osse immo possunt,* &c del. tota.

pag.ead.nu. 6. *Turon. c. maiori,* etc. ibi, S*ed hodie,* &c. del. vsque in fin.

pagina eadem num 7. *Quod sic,* &c. ibi, & ita *seruatur, &c.* deleatur vsque in finem.

pag. 90. nu. 1. P*lacet Ano.* &c. ibi, *dixi in reg.* &c. del. vsq; in finem.

p.92. sig. † S*cilicet, huiusmodi,* etc. del. tota.

pag. ead. sig. † *Ad lites, & pugnas vsque,* &c. del. tot

pag.93,Summarium in marg. *Prædicare solis prælatis,* &c deleatur.

pag.

pag.94.num. 1. *Præsentatio Imol.* &c. ibi, *ego dico*, &c. del. vsq; in fin.

pag.ead.num. 2. *Licentia, et bene, etc*, ibi, *vt dixi in annot.* &c. del. vsq; in fin.

pag.95. num. 1. *Reseruare, falsum*, &c. del tota.

pag.96.nu. 3. *Vendicare, et sic, per manus*, &c. deleatur tota.

pag. ead. nu. 4. *Deferendũ, contrarium, etc.* deleatur tota.

pag ead. nu. 5. S*tabit, idem*, &c. *vbi dixi*, del. hæc verba.

pag. 98. num. 7. *Tempus gl. c. quia, etc.* ibi, dixi in consu. etc. del. vsq; in fin.

pag. 99. num. 1. *Altarium, Gem.* &c. ibi, *vbi dixi*, &c. del. vsq; in finem.

pag.ead.sig.† *Gem.cons.* &c. ibi, *vt dixi in tract.* &c. deleatur vsq; in fi.

pag. 102. num. 1. *Post annũ transeat*, &c. del. tota.

pag.103.Summariũ in marg. *Monachi*, &c. del.

pag. ead. nu. 1. *Seruetur, et sic*, &c. ibi, *glos.prag.*&c. del. vsq; in finem.

pag.108. sig. † *Sed hodie in Gallia* &c. del. tota.

pag.112.num. 1. *Solum, nisi ad illum*, &c. del. tota.

pag. 113. sig. † Vnde in his, &c. deleatur tota.

pag. ead. num. 2. *Sublatum, idem*, &c. del. tota.

pag. ead. num. 4. *Perpetui, quod vtilius*, &c.del. tota.

pag.115. nu. 1. *Locum, limita*, &c. del. tota.

pag. ead. nu. 2. *seriosè, idem Bonif.* &c. ibi, *dixi in consue.* &c. del. vsq; in fi.

pag.116 num.1. *Valeat, idẽ*, &c. ibi, *vbi dixi de cõst.* del. hæc verba.

pag.118.nu. 1. *statuere, sed*, &c. del. tota.

pag.124.num. 1 *illos, qui cũ nulla*, &c. ibi, *differentias vtriusq;*, &c. del. vsque in fin.

pag. 125. num. 2. *Recepta, nec*, &c. del. tota.

pag. 126. sig. † *Vnde patet*, &c. del. tota.

pag. 131. num. 1. *Actiua, quam, etc.* del. tota.

pag.ead.num. 2. *Ex tunc gl.* &c. ibi, *vbi dixi*, deleantur hæc verba.

pag. 133. sig. † *Hæc confirmata*, &c. del. tota.

pag. 135. nu. 2. *Yenetur idẽ Pan.*&c.ibi,*gl.prag.etc.*del.

T pag.

pag. ead. num. 4. *Capitulo, vide, &c.* ibi, *vbi dixi.* deleantur hæc verba.

pag. 137. num. 1. *Absoluit, idem immo, &c.* del. tota.

pag. 138. num. 2. *Vnam, idē Imo, &c.* ibi, *vbi dixi,* del. hæc verba.

pag. 140. num. 1. *Quod sic idem, &c.* del. tota.

pag. 141. summariũ in marg. *inquisitor debet, &c.* del.

pag. ead. sig. † *semper enim,* &c. del. tota.

pag. 142 sig. *alias non. Zāb.* &c. ibi, *vbi dixi, &c.* del. vsq; ad Alci.

pag. 143. num. 1. *ergo bona probatio &c.* del. tota.

pag. 147. num. 1. *non licet, idem, &c* del. tota.

pag. ead. num. 2. *libra haben te &c.* ibi, *vt clarè docui,* &c. del. vsq; in finem.

pag. 152. num. 4. *curã, imò potest &c.* del. tota.

pag. 154. sig. † *quæ licet non sint &c.* del. tota.

pag. 156. nu. 1. *posset, idem &c.* ibi, *gl. pragm.* del. vsq; in fin.

pag. 160. nu. 2. *quæ tamen in Gallia &c.* del. tota.

pag. 164. num. 1. *declaratio tandem &c.* del. tota.

pag. 167. sig. † *templarios, etiã quantũ &c.* del. tota.

pag. 168. sig. † *scilicet iiij. minoritarũ &c.* del. tota.

pag. 183. nu. 4. *fatuum, imò vtilissimum &c.* del. tota.

In vita Clementis V.

pag 188. lit. b, *creatur qua ar te* &c. deleatur tota.

pag. ead. lit. c, *Romæ Regni quoq; &c.* deleatur tota.

pag. ead. lit. d, *mutant, idest* &c. del. tota.

In Extrauagantibus.

Pagina 52. add. in marg. sig. † *ergo adulterinæ, & eradicandæ etc.* ibi, *& tamẽ hæc superstitio farinæ etc,* deleatur tota.

pag. 57. sig. † *hic tex. non põt extendi ad duella, &c.* del. tot.

pag. 59. sig. † *de quo noue* &c. del. tota.

pag. 90. sig. † *& sic etiã tunc minoritate &c.* del. tota.

pag. 107. sig. † *quas Michael de Cezena &c.* deleatur tota.

pag. 108. sig † *scilicet Michael de Cesena &c.* del.

pag. eadem sine signo, *circa hunc*

hunc §. *i. vide Occam etc.* del. tota.

pag.ead. nu. 1. *Occam vocat istud ij, errorẽ &c*,del.tot.

pag.ead.num.2. *illa quæ* &c. del. tot.

pag.116.sig. † *vtrobiq; omis sa , vel postposita* &c. del. tota.

pag.119 sig. † *Occam in cõpendio* &c. del. tot.

pag.ead.sig. † *imò fuit dicit Occam* &c. del. tot.

pag.131.sig.† *limitat Oldr.* &c. ibi , *nec seruatur in Gallia* &c. del. vsq; in fi.

pag.173.nu.1. *Episcopi , in his quæ sunt*, &c. ibi , *in Gallia non statur, &c.* del. vsq; in finem .

pag 192. nu 1. *Creatur, non tamen* &c. ibi, *vt plenè dixi* &c. del. vsq; in fin.

pag.232. sig. † *reuelãdi* &c. del. tota. *Est in impressis Lugduni.*

pag.233 sig.† *dignũ* &c. del. tot. *Est in impressis Lugd.*

pag. 238 sig. † *idem Thom:* &c. ibi, in fine , *quod ego nõ credo*, del. hæc verba.

pag. 261. sig. † *Paleologum* &c.del.tota, *Est in impressis Lugduni.*

In quibusdam Decreti nouissimis editionibus adhuc Typographorum incuria irrepserunt infrascriptæ,&consimiles additiones delendæ.

D*ist.xxi.Can.Inferior,verbo Inferior.*

Additio , *Confitens extraneo*, del. tot.

Dist. xxx. Can.*Quæcunque.* add.*In multis locis*, del.tot.

Dist.lxxxij.Can Presbyter, ver. Apostolorum .

add. *Conciliũ contra,* del.

Verbo Sag*imine .*

add. *Sagimẽ, & lardũ*, del.

Caus. xxiiij:q.2.Can. Sa*nè quod, ver. Nominatiue.*

add.*Excõicatus est*,del.tot.

Dist.iij.de cons Can.de Esau Carn. ver. vel debuerit.

add.*Consilium est* , del.tot.

Dist.ead.can. sextam synodum , ver. pro veteri.

add.*Christus*, del. tot.

Dist iv De cons. Can .per Baptismum, ver. miraculo.

add. *Conceptio B. Mariæ non debet* , del. tota.

Dist eadem,Can.Aliud est, ver. antequam veniret.

add. *Columba antequam Christus baptizaretur* , *&c.* del. tot.

CENSVRA IN COMMENTARIA
Decij ad Ius Ciuile.

Ex Rubr. de Iust. & Iure.

L. vt vim.

In add. *probata*, dele à ver. *vbi dixi*, vsq; in finem.

In add. *inculpatæ*, dele à ver. *qui dicit*, vsque ad, *quod nota perpetuò*.

Ex Rub. de off. eius, cui mand.

L. quęcunque.

Add. *non remittitur*, del. tot.

L. etsi Prætor.

In add. *copulatiuè*, dele à ver. *scio tamen*, vsque in finem.

Ex Rub. de iurisd. omn. Iud.

L. si id, cum eod.

In addit. *emphyteutà*, dele à ver. &c. *si habeat*, vsq; in finem.

L, magistratibus.

Add. *de nouo*, add. *& delegandi*, tollantur.

L. est receptum.

Add. *potest*, del. tota.

L. si conuenerit.

Add. *lex hæc*, & add. *concordia*, del.

Ex Rub. Quod quisque Iuris.

L. hoc edicto.

Add. *statutis*, del. tota.

L. si quis iniquum. §. illud.

Add. *bonis*, deleatur.

Ex Rub. si cert. pet.

L. mutuum.

Add. *Rom. quem*, del. tot.

L. mutui datio.

Add. *electiuè*, del tota.

In add. libris, dele à ver. *quæ extensio*, vsq; in fin.

L. creditum.

Add. *Dominus*, del. tota.

L. cum quid.

Add. *præferri*, del. tota.

L. quid exist.

Add. *pars*, & add. *parte*, del. totæ.

Ex Rub. de Sacros. Eccl.

Auth. cassa, & irrita.

Add. *secundi*, & add. *Innocen.* tollantur.

Auth. ingressi.

Add. *ingressi*, add. *si paratus*, add. *ingratitudo*, addit. *decreto*, add. *ingressus*, add. *prudentẽ*, add. *iuris*,

&

& addit. *mendicitatis,* auferantur.

Auth. qui rem.

Add.*vassallo*, addit. *morã*, add.*possessionem*, addit.*iuramenta*, & addit. *mensa*, prorsus del.

Ex Rub. C. de Pactis.

L. si pacto quo.

In addit. absq; decis. dele à ver. *die Iouis xxix.Iulij*, vsque in fin.

L. pactum quod.

Add. *iuramentum*, del.tot.

L. de quæst.

Add. *officijs*, add. *contra*,& add. *totũ*, prorsus tollãtur.

Ex C. de Transactionibus.

L. de alimentis.

Add. *verior*, del. tota.

Ex Rub. de secundis Nuptijs.

In Rubr.

In addit. Ang. d. à ver. *sed dicen.* vsq; in fin.

L. si qua mulier.

Add.*Religiosi*,add.*salario*, & add. *aditã* , auferantur

Ex Rubr. C. qui admitt. ad bon. possess. pos.

L. bonorum possessio.

Add. *Spiritu Dei* , del.

L. vt verborum .

Add. *currere*, del.

Ex Rub. vnde legitimi.

L. certum est.

In add.*requisitus* del.à ver. *tum quia*, vsq; in finem.

Ex Rubr. de Carbon. Edicto.

L. Carbonianum.

In add. *matrimoniũ*, dele, *Vetus monachus.*

Ex Rub. Vnde vir, & vxor.

L. maritus.

Add. *locum imò*, del. tota.

Auth. prȩterea .

In Add. *cõpensari* , dele à ver.*et ita obtinui*,vsq; ĩ fi.

Ex Rub. de Collationibus.

L. pactum.

Add. *parua*, & add. *iurasset* , tollantur.

Add. *primogenito*, tollãtur.

Ex Rub. de test. Milit.

L. captatorias .

In add.Bar.decis.dele à ver. *sed Ias.* vsque in fi.

Ex Rub.qui test.facere poss.

L. senium.

Add. *non valet* , del. tota.

Ex Rub. de Edicto Diu. Adr. toll.

L. fin.

In add. *legatario*, dele à ver. *Vnde die Iouis*,vsq; in fi.

CEN-

CENSVRA IN ADDITIONES ad Commentaria Decij super Decret.

Ex Rubr. de Constitutionibus.

Lect. prima in rubricam.

Add. *Imperator*, del. tota.

Lect. secũda in eãdẽ Rub.

Add. *Sanctorum,* del. tota.

Cap. Canonis, Lect. prima.

Add. *Currit,* add. *claue,* & add. *tres casus,* auferãtur.

In add. *isti omnes,* dele à ver. *vt Alph.* usque in finem.

Add. *ligantur,* add. *practica,* & add. *Matrimonio,* prorsus tollantur.

Lect. secunda.

Add. *Cathecum.* corrigatur. ita vt dicat, *esse videntur de Populo Christiano, & Ecclesiæ subesse, & eis quodammodo debetur baptismus.*

Cap. Ne innitaris, lect. 1.

In Add. *præferri,* del. à ver. *Ego censeo,* vsq; in finem.

Cap. quæ in Ecclesiarum.

Add. *Monacho,* add. *præsenti*, add. *Alex dicen.* & add. *officium,* deleantur.

Cap. eod.

Add. *nulla causa,* add. *verior,* add. *infeudare*, & add. *decimarum,* integrè deleãtur.

Cap. cum accessissent.

Add. *derogatoriè,* add. *nihil addit,* & add. *facultatem* auferantur.

Cap. cum M. Ferrarien.

Add. *non valet,* del. tot.

Cap. Eccles. S. Mariæ.

Add. *timidiores,* add. *minoribus,* add. *tonsuræ,* add. *pijs falsum,* add. *et tamen,* add. *priuilegia,* add. *duellum,* add. *verior,* add. *non valent*, add. *decisionem,* add. *patrimonij*, add. *tamen imò*, add. *bona imò,* add. *Rom. qui*, add. *excomm.* add. *patre*, add. *Clerici,* add. *quærendis,* & add. *concordando*, prorsus auferantur.

In add. *secundum leges,* del. à ver. quoniam imperitè, vsque in finem.

In add. *Filiorum,* del. à ver. *nisi constet*, vsq; in fin.

Cap. ex literis.

In add. *contrariũ,* del. à ver. *sed in eo quod,* vsq; in fin:

add.

Add. *plures* , del. tota.
Cap. quoniam.
Add. *ordine*, del. tota.

Ex Rubr. de Rescriptis.

Cap. ex parte.
Add. *derogatorié*, del.
Cap. ad aures.
Add. *stylo causa* , del.
Cap. ad Audientiam.
Add. *ieiunio*, add. *præcepto*, & add. *ideo*, auferantur.
Cap. ex parte. 2.
Add. *Diœcesano* , del.
Cap. sciscitatus.
Add. *iud. deleg*. del. tot.
Cap. cum adeò.
Add. *Alemaniæ*, del.
Cap. constitutus.
Add. *iurata*, & add. *iurato*, deleantur.

Ex Rub. de Officio delegati.

Cap. si pro debilitate.
Add. *Episcopis*, & addit. *secus imò* , del.
Cap. significasti .
add. *quod non*, del.
Cap. sanè quia nos.
In add. *præferretur*,del: à v. *vbi idẽ sentit*, vsq; in fin.
Cap. ex parte, primo.
In add. *libera*, dele, *cuius legib.*Papa *dicit se nõ teneri.*

Add. *secus*, & add. *Eccles.* auferantur .
Cap. ex parte 2,add.*Eccles.*
Add. *Ecclesiastico.* del.
Cap. quoniam abbas.
Add. *speciale* , del.
Cap. prudenti §. 6.
add. *seculari*, del.

Ex Rub de Iudicijs.

In. Rub. Lect. prima.
Add. *practica* , del.
*C. de qd vult Deo, Lect.*1.
In add. *cõpensare*,dele à ver. *sed cõtrariũ* , vsq; in fin.
In Rub. Lect. secunda.
add. *iudicis* , deleatur.
C.De quod vult Deo, L. 2.
add. *redditibus* , del. tota.
Cap decernimus.
add. *nullus* , add. *facto* , & add. *memoria* , del.
Cap. quanto.
add. *patronatus*. add. *nõ valeret*, add. *inferri*, & add. *possessionis* , auferantur.
Cap. at si Clerici.
in add.*instare*, dele à ver.*qđ simplic.* vsque in finem .
ad. *testificari*,& ad. *vxore* d.
in add. *enormi* , dele à ver: *quicquid dicat*,vsq; in fin.
§. *De Adulterijs.*
add. *cõis*, tota expungatur.

cap:

cap. cæterum.

Add. *artis*, & addit. *Abbas*, tollantur.

cap. intelleximus.

Add. *Verior*, & add. *Innocen.* del.

cap. clerici.

Add. *Ecclesiastico*, dele totã.

In add. *Senen.* del. à ver. *confirmo*, vsque ad, *sed opinio Ias.*

cap. cum non ab homine.

Add. *Rex*, add. *cõprehẽdere*, add. *Baldus*, & add. *Id. Steph.* integrè deleantur.

In add. *pœnarũ*, dele à ver. *sed ego dico*, vsque in fin.

cap. quia Gul.

Add. *è contra*, & add. *contrarium*, tollantur.

cap. cum venisset.

Add. *ad* Papam *imo*, del.

Add. *famoso*, add. *miratur*, add. *astrologia*, add. *quod non*, add. *Ludou* & add. *reuocari*, prorsus del.

cap. Pastoralis.

Add. *cauillationibus*, del.

Ex Rub. de Probationibus.

Cap. ex Epistolæ.

Add. *repulsio*, add. *Lombardiæ*, add. *cap. alius*, & add. *gratis*, omnino tollantur.

In add. *ciuiliter*, dele, *& sic illa communis*, vsque in finem.

cap. sicut.

Add. *primò, sed ego*, del.

cap. iurauit.

Add. *traducere*, del.

In add. *quod tenebo*, dele à ver. *mecum sentit*, vsq: in finem.

cap. post cessionem.

In add. *testium*, dele à ver. *vt defunctus*, vsque in finem.

cap. in præsentia.

Add. *decipere*, add. *Ecclesiæ*, add. *minor*, & add. *tamen mulier*, prorsus tollantur.

In add. *infertur*, del. à ver. *hæc vltima differentia*, vsq; in finem.

Add. *pro non*, add. *reputabatur*, add. *fortior*, add. *causa pia*, add. *Sal. & Ias.* add. *quam filijs*, add. *piã*, add. *minoribus*, add. *minorum*, & add. *religione*, integrè deleantur.

In add. *testamento*, del. à ver. *etiam si sectam*, vsq; in finem.

In

In add. *quod sic*, del. à ver. *& pessimè &c.*

cap. per tuas.
Add. *casibus*, deleatur.

cap. quoniam contra.
Add. *absenti*, add. *ieiunij*, add. *feriata*, add. *postremo*, add. *pessimus*, add. *subscriptio*, add. *exemplũ*, add. *modus s.* & add. *moderni*, prorsus tollantur.

Ex Rub. de Exceptionib.

cap. cum inter.
Add. *excommunicatum*, add. *non potest*, add. *constare*, add. *præscriptio*, add. *dubitabilis*, & add. *manibus*, deleantur.

cap. cum venerabilis.
Add. *maior*, add *dominantes*, add. *regulatim*, add. *ex mora*, add. *canonico*, add. *solito*, & add. *illicita*, totæ del.
In add. *consil CIX.* dele à ver. *vbi malè*, vsq; in fin.

Ex Rub. de Appellationibus.

cap. per personas.
In addit. *tali hora*, dele à ver. *sed hodie*, vsque ad, *adde quid.*

cap. ad hæc.
Add. *recusari*, del. tot:

cap. cum parati.
Add. *maiori*, del. tot.

cap. reprehensibilis.
In add. *vltra quam*, dele à ver. *sed contrarium*, vsq; in finem.

cap. de Priore.
In add. *antequã*, del. à ver. *& in tract.* vsq; in finem.

cap. præterea 2.
Add. *periurio*, del. tot.

cap. ex insinuatione.
Add. Ecclesiast. del tot.

cap. pastoralis. §. Verùm.
Add. *denunciatio*, del. tot.

cap. solicitudinem.
Add. *castitatem*, del. tot.

cap. vt nostrum.
Add. *reseruatum*, del. tot.

cap. vt debitus.
Add. *onus scilicet*, del. tot.

cap. cũ speciali. §. porrò.
Add. *Iudex tamen*, del. tot.

Ex Rub. de Conf. vtili, vel inutili.

cap. de confirmationibus.
In add. *Papæ*, dele circa fi. *quia potestas ordinaria fauorabilior est.*

cap. porrecta.
Add. *Mathemat.* add. Pisas, & add. *requiritur*, deleantur totæ.

Cap. sua nobis.
add. *possit quod*, & add. *absoluta*, deleantur.

Ex Rub. de potest. Prelat.
cap. nullus in Eccles.
Add. *obseruatur*, del. tot.
cap. Osius.
Add. *conclusum*, del. tot.
cap, significasti.
Add. *pasce*, & add. *superior*, tollantur.
cap. quia dilig.
add. *Græci iniuriã*, del. tot.
cap. licet vitanda.
add. *futuri*, add. *claues*, & add. *si qs pecuniã*, tollãtur.

Ex Rub. de Fid. Instrum.
cap scripta.
Add. *aliquam*, add. *archiu*, & add. *sigilli*, auferantur.

Ex Rub. de Præben.
cap. vt nullus.
add. *mancipati*, del. tota.
cap. ratio nulla.
Add. *comm. meum*, del.

C E N S V R A
Ad Consilia Decij.

Nota, quòd ordinem Consiliorum, tùm Decij, tùm Alexandri secuti sumus iuxta communes impressiones Lugdunen. sub signo Leonis 1556.
In consil. 13.
add. *clerici*, & add *parte*, auferantur.
in consil. 18.
Add. *vsurarij*, del.
in consil. 31.
In add. *arbitror*, dele in fine à ver. *nõ obstante*, vsq;, *nec recipitur*.
Add. *salutis*, del. tota.
in consil. 33.
Add. *tota*, integrè del.
in consil. 39.
add. *vsurã*, add. *testatoris*, add. *cessantis*, & add. *illicita*, totæ del.
in consil. 42.
In add. *nullam*, dele à ver. sed verius, vsque in fin.
In consil. 45.
Add. *relaxari*, del. tot.
in consil. 72.
add. *Pius*, del. tot.
in consil. 78.
add. *Eccles.* del. tot.
in consil. 86.
In add. *studij*, del. à ver. *sed ideo*, vsque in fin.
in consil. 109.
In add. *laicis*, del. in fin. *sed falsum est.*
in consil. 111.
In fine Epitome, dele, *cuius respõsi veritas*, vsq; in fi.
add *fingitur*, add. *secus*, add. *constat*, add. *conscientiæ*, add. *Ancharanus*, add. *lu-*

lucro, add. *Ostien.* & add. *primus*, deleantur.
in consil. 112.
Add. *sed illa*, del.
in consil. 113.
Add. *Et insuper*, del. tot.
in consil. 114.
Add. *remouere*, del. tot.
in consil. 115.
Add *nauium*, del. tot.
in consil. 116.
Add. *sponte*, & add. *deposito*, auferantur.
in consil. 117.
Add. *trigintapost*, deleatur, *Fed. & malè*, del.
in consil. 118.
Add. *triginta post*, del.
in consil. 119.
In add. *licitum*, dele à ver. *sed vltra quantitatem*, vsq; ad istud, *idem cõsil.*
In add. *fructum*, del. à ver. *aliud est*, vsq; in fin.
add. *nisi*, & add. *vsurã*, del.
in consil. 121.
add. *statim*, deleatur.
in consil. 124
add. *laicorum*, del.
in consil. 125.
add. *spoliari*, del.
in consil. 126.
In add. *vel*, dele à ver. *ideo etiam*, vsq; in fi.
in cons. 127. add. *expssè*, del.
in consil. 131.
add. *consensu*, del.
in consil. 140.
add. *quod sic*, & add. *promisisse*, del.
in consil. 141.
Add. *dispensare*, del.
in consil. 145.
In add. *infamia*, dele à ver. *& certè*, vsque in finem.
in consil. 146.
add. *fama* deleatur.
in consil. 147.
Add. *Plebis*, add. *praualeat*, add. *possit*, add. *dato*, & *ad. possessionẽ*, auferãtur totæ.
in consil. 148.
Add. *oblationes*, & add. *disput.* del.
in consil. 149.
Add. *secus*, & add. *laici*, del.
in consil. 150.
add. *quod sic*, & add. *tutela*, auferantur.
in consil. 151.
Totum hoc Consilium, cum sermone, & cum omnibus auferatur.
in consil. 159.
add. *plures*, del. tot.
in consil. 163.
add. *feriatam*, add. *præsentia*, add. *occultè*, & add. *fauorabilis*, totæ deleantur.

In

In Consil. 167.
Add. *remanẽte*, add. *tãto*, & add. *decipere*, del.
Consil. 170.
Add. *Ecclesiasticum*, del.
in consil. 180.
Add. *saltem* , del.
in consil. 182.
Add. *licet* , add. *debetur*, add. *absolutè* , add. *pia*, add. *vltimus*, & add. *filiorum*, auferantur.
in consil. 183.
Add. *illicita*, add. *dominũ*, & add. *dos* , del.
in consil. 202.
Add. *salutis*, del. tot.
in consil. 210.
Add. *non consideratur*, del.
in consil. 221.
In add. *conscientiæ* , dele in fine, *quod non debet.*
in consil. 222.
Add. *sæculari*, del.
in consil. 229.
Add. *conciliarij* , & add. *secus*, del.
in consil. 231.
Add. *correcta* , del.
in consil. 232.
Add. *iuramenta*, del. tota.
in consil. 233.
add. *Lugdunen.* del. tota.
In add. *nullam*, dele à ver. *& hæc sanè intellige*, vsq; ad, *cessaret abusu.*

in consil. 239.
add. *consilio oct.* & add. *insinuationis* , tollantur .
in consil. 240.
add. *iuramento*, tollatur.
In add. *tacitam*, dele à ver. *ego verò dico*, vsq: in fi.
in consil. 241.
add. *potestatem* , & add. *mulctari*, del.
in consil. 248.
In add. *camberiaci*, del. à ver. *per Franciscum* , vsq; ad *Necatum.*
in consil. 251.
add. *dignitatem*, del. tota.
in consil. 256.
add. *Zelo* , del.
in consil. 259.
add. *fauore*, & add. *inuitus*, tollantur .
in consil. 276.
in add. *territorium*, dele à ver. *sed circa primum* , vsque ad alias non.
in consil. 277.
add. *vsurpare*, & add. *larga* , tollantur.
in consil. 281.
in add. *speciale*, dele in fi. *Odio ambitiosorum.*
In consil. 284.
in add *pias*, dele à ver. *est tertia opinio*, vsq; in fin.
in consil. 307.
add. *Ecclesia*, del.

In

in consil. 345.
In add. *iuramentũ*, del. à ver. *sed verius*, vsq; in fi.
in consil. 367.
add. *seuerior*, del.
in consil. 368.
in add. *taciti*, dele à ver. *sed quicquid debent*, vsq; in fi.
in consil. 383.
in add. Doctor, *Bal.* dele à ver. *Ego verò*, vsq; in fi.
in consil. 393.
add. *tamen*, del. tota.
in consil. 403.
add. *Excludit*, tollatur.
in consil. 404.
add. *specialis*, tollatur.
in consil. 426.
add. *Non tamen*, tollatur.
in consil. 443.
add. *Disputare*, tollatur.
in consil. 455.
add. *pias*, del.
in consil. 462.
add. *spirituali*, del.
in consil. 463.
in add. *conscientiam*, dele in fine, *sed falsum est*.
in consil. 474.
in add. *relaxari*, dele in fi. *Sacerd.*
in consil. 487.
in add. *permissum*, dele in fi. *huius exemplum*, &c.
in consil. 488.
add. *Ecclesiæ*, sed hoc del.
In add. *iuramẽtũ*, del. à ver. *veritas est*, vsq; ad, *et vltra*,
In add. *Eccles. Ias.* dele à v. *sed istud est falsum*, vsq; ad, *licèt ea constitutio.*
in consil. 489.
in add. *tenet*, dele circa finem, *sed falsum est*.
in add. *Blandis*, del. à ver. *sed non est verũ*, vsq; in fi.
in consil. 494.
in add. *captator.* dele à uer. *sed hic magis reprobatur* vsq; in finem.
in consil. 495.
add. *masculis*, tollatur.
in consil. 496.
add. *non valet*, deleatur.
in consil. 498.
in add. *facta*, del. à uer. *sed re vera*, vsq; in fin.
in add. *antiquo*, dele, *sed falsissimum*, vsq; in finem.
in add. *agnatorum*, del. *Residuum*, &c.
in consil. 499.
add. *clerico*, del. tota.
in consil. 501.
add. *cognatio*, tollatur:
in consil. 504.
add. *non valet*, & add. *Anima*, tollantur.
in consil. 516. in add. *sñia*, del. à v. *sed lõgè*, vsq; in fin.
in cõs.529.add.*Ecclesia*, del.

In

in consil. 588.
Add. *placet*, deleatur.
in consil. 602.
Add. *Canonici*, add. *stricta*, add. *Moyse*, & add. *Causam*, integrè deleantur.
in consil. 603.
add. *Dispensare*, tollatur.
in consil. 639.
add. *spirituale*, del.
in consil. 679.
add. *tamen*, del.
in consil. 675.
add. *spirituale*, del.
in consil. 682.
add. *paratam*, deleatur.
in consil. 688.
add. *iuramento*, del.
In Consil. 699.
add *reseruatum*, tollatur.

CENSVRA IN Consilia Alexandri.

EX LIB. I.

in consil. 4.
in add. *iuramenti*, del. in medio, *veritas*, *vt*.
in consil. 8.
add. *fuerunt*, & add. *correcta*, del.
in consil. 27.
In add. *producto*, dele à ver. *& malè*, vsq; in finem.
in add. *salutis*, del. à uer. *vbi iusté*, vsq; in finem.
add. *Actus*, & add. *valebit*, tollantur.
In consil. 28.
add. *iuramentũ*, deleatur.
in consil. 38.
In add. *præcibus*, del. à ver. *sed falsum*, vsque in finem.
in consil. 42.
add. *iuramentum*, & add. *aliàs*, tollantur.
in consil. 59.
add. *instrumento*, add. *non valet*, add. *pœnam*, add. *Fed.* & add. *pars*, auferantur.
in consil. 79.
add. *forum*, del.
in consil. 85.
in add. *ipso iure*, del. à ver. *sed est falsum*, vsq; in fi.
in consil. 97.
in add. *nec etiam*, del. à ver. *sed errant*, vsq; in fi.
in consil. 125.
add. *seruandum*, del.

EX LIB. II.

in consil. 1.
in add. *dispensari*, dele à v. *sed tunc*, vsq; in fin.
add. *spectat*, del. tota.
in add. *non peccat*, dele in fine, *secus in diuinis*, *&c.*
in consil. 3.
In add. *tolli*, del. *sed sunt ineptiæ*, &c.

In

in consil. 11.
in add. *iuramento*, dele in fin. *sed contrarium*, &c.
in consil. 12.
add. *factum*, deleatur.
in consil. 17.
add *non esse*, del.
in consil. 37.
add. *Paulus*, deleatur.
in consil. 38.
Epitome, *si mulier*, tollatur tot.
in consil. 65,
add. *laicum*, tollatur.
in consil. 91.
add. *saperet*, del.
in consil. 119.
add. *vsurarum*, del.
in consil. 121.
In add. *contrariam*, dele à ver. *quod mihi videtur*, vsq; in finem.
add. *capacem*, & add. *Religione*, deleantur.
in consil. 139.
add. *vsusfructus*, & add. *valere*, tollantur.
in consil. 157.
add. *validatur*, & add. *iuramenti*, del.
in consil. 158.
In add. *iuramentum*, del. à ver. *sed dicen. vsq; in fin.*
in consil. 163.
add. *piam*, deleatur.
in consil. 179.
add. *non valet*, del.
in consil. 205.
add. *iuratum*, del.
in consil. 209.
add. *per ea*, & add. *Episcopi*, deleantur.
in consil. 222.
add. *excludit*, add. *velleiani*, & add. *approbata*, toll.
in add. *habilitatio*, del. à ver. *quã limitat*, vsq; in fi.

EX LIB. iij.

in consil. 1.
add. *non valet*, tollatur.
in consil. 4.
add. *probet*, tollatur.
in consil. 6.
in add. *profanis*, del.in med. *Hodie non curamus de his formulis, &c.*
in consil. 9.
in add. *prælatura*, del. à ver. *sed hoc non obseruatur*, vsq; in finem.
in consil. 13.
in add. *concludo*, corrige in medio, & in Summario, *Consil. nomen sectæ*, & dicatur Religionis, *vt constet sensus*.
in consil. 17.
in add. *Medio*, del. à ver. *Quæ habuit ortum ab errore Canonist etc.*

in

In consil. 20.
add. *obstet*, tollatur.
in consil. 21.
in add. *alio*, del. à ver. *& ad ineptias*, vsq; in fin.
in consil. 29.
in add. *reliquisse*, deleatur à ver. *Quod faciunt*, vsq; ad illud exultauit.
in consil. 38.
add. *Deum*, & add. *obligabitur*, del.
in consil. 63.
add *competentem*, del.
in consil. 80.
add. *tempus*, tollatur.
in consil. 81.
add. *iuramento*, deleatur.

Ex Libro IV.

in consil. 6.
in add. *duplex*, del. à ver. *sed postea*, vsq; in fin.
in consil. 17.
add. *Ecclesiæ*, del.
in consil. 53.
add. vilescit, del.
in consil. 55.
in add. *non possunt*, del. à uer. *qaod nota*, vsq; ad, *fundatum, inclusiuè.*
in consil. 56.
in add. *veritas*, del. à ver. *Videat otiosus*, vsq; in fin.
in add. *expellere*, dele, *quia contra ius diuinum*.

in consil. 60.
add. *reprobauit*, & add. *contradicit*, del.
in consil. 74.
in add. *habitu*, del. à ver. *sed benè sufficit*, vsq; in finem.
in add. *potuit*, del. à ver. *sed veritas*, vsq; ad, *teneat.*
in consil. 81.
in Themate, add. *peiora*, del. tota.
in consil. 96.
in add. *commendatarius*, del. à ver. *posteaquam*, vsq; ad illud, *tit. haberi.*
in consil 100.
in add. *his tamen*, del. à ver. *quoniam tales*, vsque ad, *esse debent*.
in consil. 105.
add. *per ea*, & add. *quod sic*, deleantur.
in consil. 112.
in add. *Ferrar.* del. à ver. *sed falsum est, &c.*
in consil. 119.
in add. *iuris*, dele à ver. *sed more*, vsque in finem.
add. *trium*, del. tota.
in consil. 121.
add. *dominium*, deleatur.
in cõs. 125. add. *sicut*, del.
ĩ cõs.127.add. *nõ peccat*, del.
in consil. 130.
add. *superioris*, del. tot.&c.

EX LIBRO V.

In Consil. j.
Add. *cōstantia*, deleatur.
in consil. iij.
add. *integrum*, del.
in consil. v.
add. *Canonico*, del.
in consil. 24.
add. S*yluestro*, del. tota.
in consil. 52.
add. *italica*, del. tota.
in consil. 69.
in add. *præsumetur*, del. à ver. *sed in hoc Regno, etc.*
in consil. 74.
in add. *respōdi*, del. à ver. *licét Alexand.* vsq; in fi.
in consil. 80.
in add. *arbitrator*, del. a ver *quod non abs re, &c.*
add. *iuramentũ*, del. tota.
in consil. 97.
add. *præsentatæ*, del. tota
add. *quæ occupat integrã columnam*.
in consil. 102.
in add. *incisum*, del a ver. *& etiam limitatio*, vsq; in finèm.
in confil. 121.
in add. *cōcludit*, del. a ver. *Lauren.* vsq; in fin.
in consil. 131.
in addit. *commune*, del. a ver. *Philippus Melanchthon*, vsq; in finem.
in confil. 133.
in add. *renunciare*, del. a ver. *sed est falsum*, vsq; in finem.
in consil. 180.
add. *iurauerit*, del. tota.
in addit. *tempore*, del. a ver. *sed hæc disputatio*, vsq; in finem.
in consil. 187.
add: *leges*, deleatur, &c.

EX LIBRO VI.

In Consil 6.
add. *senens.* del. tota.
in add. *infideles*, del. a ver. *Exceptis*, vsq; ad Papæ.
in consil. 8.
in add. *vsurarum*, del. à ver. *sed dico*, vsq; in fin.
in consil. 14
add. *iuramentum*, del.
in consil. 54.
add. *venditoris*, deleatur.
in consil. 78.
in add. *italica*, del. a ver. *sed vnicum remedium*, vsq; in finem.
in consil. 83.
add. *iuramentum*, del.
in consil. 87.
add. *Ludo*, del. tot.
in consil. 93.
in add. *differentia*, del. a ver.

ver. *Verùm vt dixi*, vsq; ad, *erga Deum*, add. *Ecclesiæ*, del.tota.

in consil. 152.

add. *iuramento*, del. tot.

in consil. 160.

add. Sy*nodalis*, del.tota.

in consil. 185.

add. *iuramentum*, del.

in consil. 206.

in add. *Distributio*, del. à ver. *& ad hoc potuit*, vsq; in finem.

in consil. 209.

in add. *pœnam*, del.a ver. *Vbi contrariũ*, vsq; in fi.

in consil. 219.

in add. *longo*, del. a ver. *sed in locis*, vsq; in finem.

in consil. 233.

in addit. *blasphemare*, dele, *nec ineptè*, & a ver. *verbi gratia*; vsq; in ñ.

in consil. 239.

add. *Episcopũ*, del.tot.*&c.*

EX LIBRO VII.

In Consil. 13.

add. *pecuniaria*, deleatur.

in consil. 29.

add. *in rẽ*, & add. *tenet*, del.

in consil. 52.

in add. *Sigismundi*, dele in fine, *cui* Põ*tifices, &c.*

in consil. 63.

add. *iuramento*, del,

in consil. 83.

add. *Ecclesiæ*, del. tota.

in consil. 89.

add. *iuramentum*, del.

in consil. 101.

in addit. *Fructibus*, del. a ver. *Philipp. Melanch.* vsq; in finem.

add. *Dei*, & add. *liberam*, auferantur.

in consil. 116.

add: *suffraganeus*, & add. *operari*, deleatur.

in consil. 118.

in add. *iuramentum*, del. a ver. *sed ego dico*, vsq; in finem.

add. *iuramento*, del.tota.

in consil. 130.

add. *promisit*, & add. *Ecclesia*, del.

In Consil 145.

add. *Corporali*, del. tota.

in consil. 146.

in add. *valuisse*, del.a ver. *sed veritas est*, vsq; in fi.

in consil. 149.

add. *etiam istud*, deleatur.

in consil. 150.

add. *Valet*, del.

in consil. 180.

add. *Nostrum*, del.

in consil. 210.

àdd. *Licita*, del.

in consil. 213.

add. *absolutio*, & add: *validitas*, del.

CENSVRA.

Ad Dynum. In Reg. Iur.

Reg. j.

in add. *Obtineri*, del. *& practicaui*, vsque in finem.

in addit. *Testatoris*, del. a ver. *vt nouè dixi*, vsq; in fin.

in add. *Papa*, del. a ver. *quod non obseruatur*, vsque in finem.

add *quod reservatio*. del.

Reg. 2.

in addit. *plenè not.* del. a ver. *quæ ita det*, vsq; in fi.

Reg. 4.

add. *absolutus*, del. tota.

Reg. 6.

add *adde Card. Alex.* del.

Reg. 13.

add. *Adde, quod non prodest*, del.

Reg. 20.

in add. *ignorantia*, dele a ver. vt noue, & analyticè, vsq; in fin.

in addit. *Non possum*, del. a ver. *vt dixi in lect.* vsque in finem.

Reg. 22.

add. *Genere*, del. tot.

Reg. 25.

add. *quidam*, & add. *sed videtur*, del.

in add. *Ad hanc quæst.* del. a ver. *vt nouè docui*, vsq; in finem.

in add. *Adde quotuplex*, del. *Reuerendissime.*

in add. *Subiungo*, del. a ver. *vt dixi*, vsq; in fi.

add. *Non valet*, del. tota.

Reg. 30.

add. *Adde ibi Bar.* del. a ver. *Vbi Alber. dicit*, vsque in fi.

Reg. 63.

add. Lanfran. & add. *Dixi in apost.* del.

Reg. 74.

add. *Vnum quod*, del. tota.

CENSVRA.

Ad Philip. Dec. in tit. ff. de Reg. iur.

Reg. j.

in add. *Transitus*, del. a ver. *De exemp.* vsque in finem, *inquit*, del.

Reg. 2.

add. *lib. 5. &c.* add. *nouè dixi*, & add. *auferri*, del.

in add. *Nupta*, *pro nos*, *substituatur Gallos.*

add. *Masculis dixi*, add. *Statutum*, & add. *masculis falsum*, del.

§. Impu

§. Impuberes.
In add. *Pupillus*, del. vers. *quam pecunijs redimere licet.* add. *tutor*, deleatur.

Reg. viij.
add. *instinct.* deleatur.

Reg. 12.
in addit. *Paratam*, del. a ver. *Vbi tamen dixi pro uisum*, vsq; in fin.

Reg. 23.
in addit. *Dolo*, dele a ver. *Me audiente*, vsq; in fi.
add. *penès*, del. tota.
in add. *Ratificatione*, *pro hic, substituè in Gallia.*

Reg. 30.
add. *Consummato*, add. *Non valet*, & add. *Filia*, deleantur.

Reg. 43.
add. *Decisio*, del.

Reg. 45.
add. *Dixi in nouis*, del.

Reg. 46.
add. *Conscientiæ*, del.

Reg. 58.
add. *Satis*, del.

Reg. 59.
add. *Adita*, del.

Reg. 68.
add. *Clericus*, & add. *Clerici*, auferantur.

Reg. 72.
in add. *Delegari*, del. a ver. *Faber noster*, vsq; in finem.

Reg. 99.
in add. *Practica*, del. *in hoc Regno*, & substitut. Franciæ.

Reg. 102.
add. *Iuramento*, del.

Reg. 122.
add. *Permittitur*, del.

Reg. 134.
in add. *Videtur*, dele a ver. *Vbi dixi*, vsq; in fin.

Reg. 157.
add. *Conscientiæ*, del.
in addit. *Dubio*, del. a ver. *quia quandoq;* vsque in finem.

Reg. 168.
addit. *Perdit*, del.

Reg. 190.
add. *Non valet*, del.

Reg. 203.
add. *Parum*, auferatur.

Aliqua fortasse in præmissis, & consimilibus additionibus ab oculis nostris effugerunt notatu, & censura digna, quę diligens Lector animaduertens delere prorsus teneatur.

Di-

Didacus Stella.

Ex Didaci Stellæ Commentarijs in Lucam impress. Compluti, seu alibi, ante annum 1581.

TOM. I.

Fol.5.columna 2. ante finem, in prima editione tantum, *deleantur illa verba:* Sed quia hoc facere nõ est in hominis potestate, non dixit, induite, sed induimini, idest, rogo vt patiamini Christo indui.

fol.12.col.1.ad finem, & in secunda edit. folio 16.col.1. post medium, vbi dicitur. *Secũdo docemur, prædestinationis esse signũ euidentissimum, & maximæ amicitiæ cum Deo.* Deleãtur illa duo verba, *euidẽtissimũ, et maxime.*

fol.20.columna 3. ad medium in prima editione tantum, *deleantur illa verba.* Verum enimuerò crediderim ego, neminem posse dici in mortali peccato persistere, quin dubius in fide sit, aut in hæresim labatur.

fol.64. colum.4. post initium, in prima editione tantùm, *deleantur illa verba.* Nullus protrahere moras in peccato mortali potest, quod in rebus fidei etiã nõ vacillet, & dubitet.

fol. & col. eisdem, in prima editione tantùm, vbi dr̃, *Fides totum Christianorum bonum est*, deleatur verbum totum.

fol.163.columna 1. circa principium, & in secunda editione fol.226.col.1. in princip. deleantur illa verba. *Immundum quidem, & spurcum animal est opus mortali culpa affectum quamuis moraliter bonum sit.*

ibid. in vtraq; editione, paulò inferius, deleant̃ illa verba, *Doctor ille legis, qui Christum fuit per contactus, &c.* vsque ad illud, sexta inferius linea, *& quod Dæmõ aduersus illum minus præualeat.*

ibidẽ in prima editione, col. 4.ad.fi.& in 2. fol.227.col. 2. post initium, vbi dicit, *Ita Deus præcipuus auctor est ægritudinis aĩæ*, deleatur vox, *ægritudinis*,

&

& legatur, *salutis*.

fol.166.col. 2. post initiũ, & in secunda editione.

folio 230. columna 2. ad finem, deleantur illa verba. *Hæc autem confidentia vocatur fides pro formali: quia credere pro materiali est, &c.* vsque in fin. annot. nempe locum, vbi verba textus recurrũt.

fol.191.colum.1.post initium, in prima edit. tm̃, vbi dicit. *Ita enim per omnia in iustificatione impij cõtingit*, deleatur verbum, *per oĩa*.

fol.195.columna 4. post initium, & in secunda edit. fol.271.columna 2. ad mediũ deleantur illa verba, *Christus directe voluit, quod Iudæi non intelligerent parabolam.*

fol.212.colum. 4. ad medium in 1. edit. tm̃, vbi dicitur, *Sic Christi virtus sanauit hanc mulierem ea dumtaxat ratione, quia fidem habuit*, del. verbũ, *dumtaxat*.

TOMO SECONDO.

fol.18.col.3. post medium, & in 2. edit.fol.25. col. 2.post mediũ del. ab illis verbis, *vt in Ciuitate benè constituta, &c.* vsque ad, *cæremonijs omnib. quas, Ecclesia seruat.*

fol. 20. colum. 1. ad fin. & in secunda editione folio 27. propè medium vbi legitur, *æqualiter disposuit*, deleatur particula, *æqualiter*, & ponatur eius loco, *non ita*.

fol.24. col.1. post princ. & in secũda edit. fol. 32. col. 4. ante medium, vbi legitur, *rectè inquit descendebat: nã nemo nisi pecunijs, &c.* deleatur dictio, *nemo*, & loco, *nisi*, legatur *si*, & statim loco, *vel*, legatur, *&*, & inferius, paulò post, vbi dicitur, *id omne cõsequeris*, del. vox, *ómne*.

fol.32.col.2.in med. & in secunda edit. folio 44. columna 1. ad finem, vbi dicitur, *Turcis, & Infidelibus, nec ipsis Cathecumenis licet. Deum patrem vocare, vt Aug. ait*, del. illa verba, *nec ipsis Cathecumenis licet*.

fol.33.col.2.in princ.in1.edit. tantũ, deleantur illa verba, *quia nos nõ meremur beatitudinem de condigno*,

fol.

fol. eod. colum. 3. ante mediũ, & in secunda editione fol. 45. columna 4. post principium deleantur illa verba, *vnde si aliquis sit, quem De⁹ ad hoc nõ iuuet, etc.* vsq; ad illud, *ac si Deus impediret.*

fol. 34 col. 2. ante fi. in 1. edit. tm̃, deleantur illa verba, *& de reatu pœnę, nõ de offensa culpæ loquitur hic Lucas.*

fol. 36. col. 4. ante med. in prima tm̃ edit. del. illa verba, *nõne cõsideras graue eẽ peccatũ, cũ tu canis, etc.* vsque ad illud, *verum etiam actu peccas ꝑpter irreuerentiam.*

fol. 50. col. 1. circa fi. in prima edit. tm̃ deleãtur illa verba, *Et desertos omni bono nos relinquit.*

ibidem col. 3 & secunda editio. fol. 68. columna 2. in fine, deleantur illa verba, *& sicut mors corporis hoĩem exuit quocunq; bono corporali, &c.* vsq; ad illud, *vt peccator apud se retineat: omnia enim aufert.*

Ibid. decima post linea in prima edit. tm̃, del. illa verba, *& cum ipso omnia alia bona, quæ intelligi, & cogitari possunt.*

fol. 59. col. 3. post medium, & in secũda edit. fol. 80. col. 4. in princ. delean. illa verba, *ex his patet, q̃ vehementer viri alias eruditiss. &c.* vsq; ad illud, *Christus resurrexit, sed.*

fol. 61. col. 1. ad med. & in secũda edit. fol. 82. colum. 4. post initium, vbi legitur, *nam loca illa bene intrabant laici; quia Christus qui perfectè erat laicus, scilicet ex Iudæ Tribù,* deleantur illa tria verba, *perfectè laicus, scilicet.*

fol. 62. colum. 3. ad fiem. & in secunda editione, colum. 4 ad finem, del. illa verba, *et mõ corrupta ẽ Ecclesia.*

fol. 64. col. 4. & in secũda edit. fol. 87. col 4. vtrobiq; post princ. deleantur illa verba, *quia Deus inferni ignem & tormẽta non parauit hoĩbus, &c.* vsq; ad illa verba, *quia ille in beatitudinẽ æternam creauit homines, non in ignem.*

fol. 67. colum. 1. ante medium, & in secunda edit. fol. 90. col.

colum.4.in fin. vbi legitur, *nisi quia mortui sunt in fide*, dicatur, *in fide viua.*

fol.73.colum.1.ante medium, & in secũda editio. fol. 99. columna 1. post medium, deleantur illa verba, *Non autem diuitum, & eorũ, qui omnibus abundant.*

fol.81.col.4.post mediũ in prima editione tãtum, vbi dr̃, *benè quidẽ cognoscitur pœnitentiam, quæ in horà mortis fit, falsã esse*, dicatur, *sæpe numero falsam esse.*

fol.98.col.3.post med.in edit. tantũ deleantur illa verba, *si Diuus Petrus, cũ Christũ negauit moretur, &c.* vsq; ad illud, *gloriam in æternum prohiberetur.*

fol.118.col.2. post mediũ, & in secunda editione, fol. 161. columna 1. circa medium, deleantur illa verba, *qua propter mirari satis non possum*, quare adeo delirauerint illi, qui per nonaginta nouem oues, &c. vsque ad illa verba, *quare centũ potius, quã alium numerum posuit.*

fol.120.col.4.ad mediũ, & in secũda edit. fol.164. col.2. in fin. deleantur illa verba, *vt omnes interpretes, quos adhuc viderim, etc.* per tres circiter colum. vsq; ad illud, *Valde errant, qui rèm adeo præcipuam, accessoriã faciũt.*

fol.130. col. 2.ante mediũ, & in secũda edit. fol.177.col. 2.propè finem ibi legitur, *eodem modo huic Dominus oculos naturales liberi arbitrij aperuit*, deleatur particula, *naturales*, & inferius 4. post linea in vtraque editione, deleantur illa verba, *hoc autem naturaliter per liberum arbitrium fit*, & in periodo sequenti deleatur vox, naturalem.

fol.134.col.3. ad.finẽ, & in secũda edit. fol.183.col.2.ad finem, deleãtur illa verba, *nam non sequitur, vt ij, quibus peccata dimissa sunt, sint ipso iure in amicitiam, & gratiam recepti, posset nàmque Deus vnum ab altero separare, ita videlicet, vt pctã dimittat, nec tamen gratiam concedat.*

fol.

Fol.139.col.1. ad mediũ, & in secũda edit. fol.189. col.1. post initiũ del. illa verba, *vnde quotiescunq; in sacra scriptura multa legis miracula effectusq; summæ admirationis, fidei virtute fuisse prȩstitos, intelligere debes hoc de viua fide, & non de mortua, quia vt Dialectici asserunt, analogũ per se sumptum stat pro famosiori significato.*

fol.140.col.3. paulò post princip. in prima editione tantum, deleantur illa verba, *non Domini, vt nonnulli falsa ducti opinione seminant.*

fol.167. col 2. circa finem in prima edit. tm̃, vbi legitur, *obserua autẽ quantum malum sit ingratitudo, quо̄d Christus ita scãdalizatur, qđ,* deleatur, *ita scandalizatur, quod.*

fol. 187 columna 1. ante medium in secunda editione tm̃, deleantur illa verba, *postremo responde, &c.* vsq; ad, *quacunque persequutione euanescit.* Ibi aliquanto inferius in prima editione tantũ, deleantur illa verba, *quin nec Deus fidei demortuæ &c.* vsq; ad, *feruorosæ, vt in hoc cœco videmus.*

fol. 190. columna 4. ad medium in prima editione tãtum, deleantur illa verba, *itaque si certum est etiã pessima opera, recta animi intentione facta Deũ respicere, quanto, obsecro, certus erit bona opera cum sana animi volũtate facta, gratiora fore coram oculis Domini.*

ibid. paulò inferius in prima edit.tm̃, deleanť illa verba, *non enim exaudit Deus vota impiorum, at illorum desiderij animum applicat, qui viua fide illum inuocant.*

fol.191. col.2. ad finem, & in secunda edit.263. col.2. ad finẽ, deleantur illa verba, *proditorem Iudam impellit, quia iam Cruci affixũ esse summopere cupiebat, vt animas nostras*

stras à tyrannide, & captiuitate eriperet.

fol.197. col.1. ante mediũ, & in secũda edit.fol.271.col. 1.post mediũ, vbi legitur, *negatiuis præceptis,* deleatur vox, *negatiuis*, & ponatur, *affirmatiuis*.

fol.207. col.1. ad fin.& in secunda edit. fol.285. col.1. ante mediũ del. illa verba, *præterea sacra loca, & id genus homicidarum &c.* vsq; ad illud, *ita nec sacra loca sanctos efficiũt hoĩes.*

fol.220. col.2. ad med.& in 2. edit. fol.303. col. 2. propè finem, deleãtur illa verba, *vult Domin⁹ altare terreum, non autem marmoreum constituimus &c.* vsq; ad illud in prima edit. *dãnatq; fastũ, & supbiã,* at in secũda editione deleatur vsq; ad illa verba, *arbitramur enim Deum nostris vanitatibus delectari.*

fol.eodem, colum.3. post initium in prima editione tantum, deleantur illa verba, *at Christus Dominus abominatur redditns temporales, sumptuosa ædificia, & ornatus templi, quando Sacerdotes praui sunt, & habitatores templi impiè viuunt.*

fol.222.col.3. ante med. & in secũda editione, fol. 306. col.3.in princ. vbi legitur, *quandoquidem omnium maximum suppliciũ dicatur quandoquidẽ non omnium maximum.*

fol.225.col.4. ad fi. in 1.edit. tm̃, deleantur illa verba, *nimirũ post finem sęculi.*

fol.246.col.1. ad finem in secunda editione, fol.339.colum.3.in princ.vbi legitur, *ita vt eins digitus in eis nihil possit imprimere, nec eorũ corda obstinata & malitia plena signare,* deleatur verbũ, *posset,* & vbi est *imprimere,* dicatur *imprimeret,* & vbi est *signare,* dicatur, *signaret.*

fol.248 col. 1. circa mediũ in 1. tm̃ edit. del. illa verba, *quia nulla res adeo peccatum sanat, & destruit, vt Christi Domini memoria.*

Emanuel

Emanuel Sà.

In Aphorismos Confessariorum Emanuelis Sà emendationes.

pag.13.nu.8. dele totũ & corrige, *absolutio sacramentalis non põt dari absenti in vllo prorsus casu, quicquid aliqui in contrarium docuerint*, ita declarauit Clemens Papa Octauus.

Pagina 16. numero 19. dele, *alij aiunt, alij negant*, vsque ad finem numeri, & corrige, *Non est vllo modo tenenda sententia quorundam affirmantium, quia in contrarium est praxis Romanæ Curiæ, & omnis Canonistarũ doctrina, quæ optima nititur ratione: potestas enim absoluẽdi non potest extendi ad irregularitatem, quę tollitur dispensatione, non absolutione.*

pag.21.nu.6: dele, *põt*, & corrige, *iuramẽto nõ ligatur, quominus seruatis alioqui seruandis possit.*

Eadem nu. 7. post verbum, *mendicantes, adde*, quib. non *licet bona immobilia* etiã *in cõmuni possidere*, in fi. eiusdẽ numeri dele, *neq; in necessitate vrgẽte*, & corrige, *modò non sint mobilia pretiosa.*

pag 23. nu. 1. dele, *Altare multis modi:, &c.* dele totum numerũ, & corrige, *Altare multis modis amittit consecrationem*, 1. *Enormi fractione mẽsæ.* 2. *Si mota fuit iunctura, qua mensa stipiti lapideo adhęret,* 3. *Si moueatur, vel frangatur signum sepulcri. Demum si alio quocunque modo formam suam amittat, non tamen si lapis, in quo sit sepulchrum amoueatur à ligno.* Vide Sylu. v. altare q. 8. & 9.

pagina 29. nu. 4. dele totum, & corrige, *ablata iusto*

bello

bello ab ijs, qui iniusto bello acceperãt, etiam si iam in tutum se recepissent, prioribus dominis sunt restituenda, si stemus iuri naturæ, vel etiam Cæsareo; si verò oppositum alicubi, vel lex statuerit, vel consuetudo pręscripserit, ei stãdum est, potuit. n. licitè priuatorum iuri derogari ob bonum publicum. Couarr.reg.pecc.p.2. §.11. nu. 2. Molin. disp. 118.

pagina 34. numero 8. dele, *potest quidẽ Episcopus,* & corrige, *poterat quidem Eps,* in fine adde, *sed post Cõcil. Trident. nõ est in vsu cum eo, qui obtinuit beneficium curatum ex hac causa dispensare, & ita statuit Sacra Congregatio.*

pag. 35. num.12.adde in fine, *nisi postquam fuerit per superiorem admissa.* Parisius de resignat.benef. lib.1. q.5.nu. 24.& 25. plurimos affert Doctores, & dicit esse communem.

eadem nu.13. post illa verba, *beneficium non perditur,* adde, *ipso facto ante sententiam.*

pag.43.nu.2.corrige tot.sic,2. *ne blasphemus absoluatur sine graui pænitentia sęueri confessarij arbitrio iniuncta,* statuit Concil. Lateranẽse, & consonat Tridentinum sess. 14. cap. 8.

ead.supra nu.59.adde in fine, *sed nunc obseruanda est Constitutio Pij Quinti, quæ incipit,* Quanta.

pag.44.nu.2. corrige totũ sic. 2. *Calici non perit consecratio, si deauratio per vsum decidat, si tamen de nouo deauratur, solet iterum consecrari.*

pag. 49. in fine, ver. 2. adde, *Nauar. cap. 27. nu. 254 Tolet. lib. 3. cap. 14.*

pag 49.nu.7.adde ĩ fi.numeri, *Anton. 3. par. tit. 14. ca. 19. §. 17. Sylu Confessio 1. q. 19. Caiet. ver. casuũ reseruatio. Suarez disp. 31. de pænit. sect. 4.*

pag.

Pag.55. in fine nu. 6. vers. 4. adde, *Nauar. capit.* 23. *num.* 95.

Pag. 57. *num.* 5. dele vsque, Nũc aũt,&c.*et corrige sic.* .s. Clericum in Sacris, qui dimissa tõsura, & clericali habitu enormiter se gerit, multorũ est opinio perdere priuilegium clericale, Ego dicerem,tũc tm̃ posse à iudici sęculari capi,& debita pœna puniri clericum, quando id fit de mandato prælati proprij; vel quãdo est traditus curiæ sæculari; vel demum si est incorrigibilis, ita vt prius sit depositus, & propter incorrigibilitatẽ excõicatus, & anathematizatus, & tñ post hæc perseuerat incorrigibilis, *Iuxta dispositionẽ cap. cum non ab homine de Iudic.*

pag. 58. *num.* 6. *dele, potest etiam de fuga, vsq; ad finem, corrige sic,* posse ẽt fugientẽ, vel de fuga suspectũ capi à creditore vt tradat̃ iudici Ecl'iastico, *tenet Sylu. excommunicatio* 6. *quæst.* 14. *Nauarr. cap.* 27. *nu.* 82. *qui dicit esse Panorm. & cõmunem in cap. cum non ab homine, de iudic.*

Pag. 59. *in fine num.* 10. adde communem opinionem esse dicit Imola cons. 119. num.1. & Clar. lib. 5. sent. q. 36. num. 38.

Pag. 63. *vẽrs.* 1. *post verbũ adscriptus, dele vsq; ad finẽ, & corrige sic,* non tenetur residere, & potest ire, quo velit cum Episcopi licentia, ex sententia Sacræ congregationis.

pag.65.nu.1.in fi. post verba, *nisi tu cõmodasses, adde,* de quo Sylu. verb. commodatum, num. 4.

*Pag.*71.*nu.*1. *corrige tot.sic,* 1. Cengregationis piæ, Sodalitates, seu cõfraternitates non possunt fieri sine auctoritate Episcopi,qui & habet ius eas visitandi.

pag. 72. *num.* 6. *in fine dele,* alij probabilius negant, *& corrige*, alij negant, quæ sententia certissima est, & tenenda.

pag.74. vers. 3. dele, *facere,* & corrige, *tacere*.

pag. 75. nu. 14. corrige totũ sic, 14. *non licet absenti*

per nuntium, aut per scriptum confiteri.

pagina 80. numero 2. dele, *potest & Cardinalis dare suæ familiæ Confessorem.*

pag.81.nu.4.dele totum, corrige sic, 4. Regulares non possunt laicorum, aut etiã clericorum secul ariũ confessiones audire, nisi à suis prælatis ad hoc munus propositi obtineant approbationẽ ab Episcopis, in quorum diœcesibus confessiones sunt audituri. Non potest Episcopus, quem repererit, & doctrina, & alijs requisitis idoneũ, non approbare: neque quem præuĩo examine, vt simpliciter idoneũ semel approbarit, rursus examinare potest tamen successor.

pag 80. num. 3. in fine, dele, *põt verò approbare Episcopus, &c.* vsque in finem numeri.

pag. 8i.nu.5.corrige totũ sic, 5. *semel alicubi approbatus non potest vbiq; audire confessiones, neq; etiam illius pęnitentis, qui habet facultatẽ eligendi sibi confessarium approbatũ: sed opus est approbatione Ẽpi eius diœcesis in qua degit: imò Ẽps ipse si velit eligere confessariũ sibi non subditum, debet eligere approbatum ab Episcopo, cui est subiectus,* ex Sacræ Congregationis delaratione 1158. & 1160.

pag. 82. nu. 6. *in fine adde,* Nanar.ca. 4. nu. 7. Suarez disp. 28. de pœnit. sect. 4.

ead. nu. 8. *corrige totum sic,* 8.Excommunicatum, & suspẽsum à iurisdictione posse dare licentiam audiendi confessiones, vel alteri confitendi docuerunt Palud. in 4.dist.23.q.2.artic.2. Sylu. ver vnctio, num.4. Armilla ver. eodem, num.5. sed oppositum est tenendum, qñ id non fit per modum simplicis consensus, sed per modum iurisdictionalis cõcessionis. Idem dicendum est de approbatione ad cõfessiones, quia hæc non est qualiscunq; declaratio idoneitatis, qualem posset facere publica Academia, aut virorum doctorum attestatio: sed est declaratio iuridica, & ideo à Cõcilio Tridentino soli Episcopo ordinario iudici in spiritualibus

bus commissa.

pag.87.nu.1.*corrige totũ sic*, cõfirmatio debet à ieiunis dari, & accipi, & in Ecclesia Ex causa tñ poterit etiã post prandium, & alio loco honesto, Episcopusq; confirmare poterit etiam tẽpore interdicti, sicut & Chrisma conficere.

pag.93.nn:3.*corrige tot. sic*, contractus maioris cum minore sine tutoris auctoritate maiorẽ obligat, minori integrũ est non velle stare cõtractui. *Instit. de auct. tutor. in prin.*

pag. 96. nu. 21. *corrige sic*, 21. Pactũ de certa summa soluenda pro verisimili interesse lucri cessantis, deductis tamen expensis, laboribus, & periculis, licitũ est, quod etiam dicendum est de pacto de certa summa soluẽda pro verisimili periculo, siue deinde sequatur, siue non.

pag.102.nu.6.*corrige tot.sic*, 6. Qui non est soluendo, & cedit bonis suis omnia fideliter manifestando, liberatur de carcere, & si ad pinguiorem fortunam deuenerit, potest sibi etiam in cõscientia retinere, quæ ad congruam parcam sustẽtationem sufficiant. *Couar.2.var.res.ca.1. nu. 6. cum alijs, quos ibi citat.*

pag.105.nu.22.*corr.tot. sic*, 22. Debitum tibi si non potes aliter commodè recuperare, potes clam tollere; modo cures ni creditor iterum soluat, & id fiat sine scandalo, & sine periculo tuæ, vel alienæ famæ, aut vitæ, neque teneris reuelare etiam si Prælatus præcipiat sub pœnam excommunicationis, si est probabile, quod reuelans cogeris restituere, imò neque tenentur alij quicunq; sint, si certò sciant te hoc modo iustè accepisse. *Sylu. ver. furtum, q.* 15.

pag 106.nu.1.*corrige tot.sic*, 1. Qui coniux alterius cõiugis voto continentiæ cõsensit, etiã si ipse non vouerit, non põt petenti debitũ reddere, ne eius peccato cooperetur, quib. verò alijs casib; vel debeat, vel possit debitũ petẽti negare, *vide Syl: v.debitum coniugale, q.*1.

pag.107.nu. 2. dele, *quãquã reddere posse, &c.* vsq; ad fi. & adde, Sy*l. v.matrim.* 6.*q*.5.§. 6. S*oto lib.* 7. *q* 3. *art.* 1. *& in* 4. *distin.* 17. *q.* 1.

quæst. 1. *art.* 4. *Nauarr. cap.* 12. *num.* 59. *& dispẽsatio ad Papam pertinet tanquam voti per petuę castitatis , non verò ad Episcopum , nisi quando ad Sedẽ Apostolicã nõ pateret recursus.* Nauar.ibidem.Sylu.ibidẽ, & v. dispensatio q.9.

pag107.nu.4.*corrige tot.sic,* 4. contrahens matrimoniũ post votum castitatis, non potest vnquam petere, nisi aut dispensante Episcopo, aut in gratiam alterius cõiugis , si cognoscat ipsum velle. sđ nõ audere petere; hoc.n.est quoddã reddere. *Sylu. matrim.* 7. *q* 5. §. 2 *Nauar. cap.* 12. *nu.* 80. Post votum autem nõ contrahendi matrimonium petere potest , qui contraxit, & post votum religionis , qui consumauit.

pag113.nu.3.*corrige tot.sic,* delegati iurisdictio, re integra, morte delegãtis, aut alio modo eius cessante iurisdictione,expirat etiam si sit data ad eius beneplacitum,cap.si gratiosè, de rescriptis,lib.6.secus fi causa iã cœpta sit, vel iurisdictio data per modum legis , & non ab homine. *Syl. ver. delegatus, q.* 6.

pagina 119 initio , dele , *Itaq; valet dispensatio super cognatione , &c.* vsq; ad fin. numeri, & corrige , *item non valet dispensatio super cognatione tacito, quod se carnaliter cognouerunt* , ita statuit sacra Congregatio , *vide Nau. cap.*22.*nu.*86.

pag.121.nu.2.post illa verba, *vel fieri religiosus* , adde, *detrudẽda tamẽ est adultera in monasterium,* iuxta cap. Gaudemus, de conuers. coniug.

pag. 126. ver. donatio, nu. 1. *dele totum* , corrige , 1.Donatio sine insinuatione facta excedẽs summam lege præscriptam nõ tenet quoad excessum, neq; etiã in foro cõscientiæ; ratio.n. legis annullantis non tam fuit, quia adeo magna donatio pręsumatur vi,metu, aut dolo facta, quam ne facilitati quadam , & impetu donantes depauperarẽtur, ideoq; eis donãdi facultas prçclusa est,nisi hac forma seruata,valet tñ in quanta-

cunq;

cunq; summa si sit iurata, si ad pias cãs, & in alijs casib. *Vide Sylu. ver. donatio, q. 4. & seq. Molinam de cõtract. disp.278. et 279.*

Pag. eadem num.2. sequente dele totum, corrige, 2. Donatio facta cum vero animo donãdi valet etiã si fiat in fraudem Fisci post commissum delictũ, modo non sit tale, per quod ipso iure perduntur bona, aut eorũ administratio interdicitur, poterit tamen per iudicem reuocari, & tunc donata erũt Fisco reddenda. *Nauarr. cons. 1. de donat. inter vir. & vxor.*

Pagina 130. numero 27. dele, *quod mihi non improbatur,* & corrige, *sed quicquid sit an alienatio facta teneat, certè alienãs peccabit faciens contra pactum, cui tacitè saltim consensit acceptando donationem.* Sylu. v. pactum, q. 4.

pag. 134. numero 18. dele, *etiam si excedãt,* corrige modo, *non excedant,* & infra dele, *etiam si talis onera matrimonij non sustineat,* & corrige, *cũ pacto de aliquo interim dando,* & in fi numeri adde. *Sylu. vsura 3. q. 3. Sotus lib. 6. q. 1. art. 2. Tolet. lib. 5. cap. 30. Molina de contract. disp. 320.*

pag. 135: nu.2. *dele totũ, & corrige,* 2. ad votum, vel præceptum non teneris, si te non teneri probabilis est Doctorum sententia.

pag. ead num.6. adde in fine numeri, *validum quoad reddẽdũ debitũ, c. inquisitioni, de sent. excomm. Sylu. v. cõsciẽtia, q. vlt. Nauar. cap. 16. nu. 40.*

pag. eadem versic. vlt. dele, *sed ex causa tolerari põt,* & adde, *concedentes pugnantes patrini, consiliũ dantes, suadentes, spectatores excommunicantur,* in Cõcil. Trid. sess. 25. c. 19. vide plura in Bulla hac de re edita a Clemente VIII.

pag. 137. numero 6. corrige, *non põt esse laicus,* Innoc. Hostiẽ. Ioan Andr. Archid. & alij apud Abb ic. decernimus, đ iud Aret. Ant. Burg. c. eod. Sylu. v. œconomus.

Pag. ead. nu. 7.adde in fine, *dummodo fiat cum debita solemnitate*. Concilium Tridentinum sess.25. cap. 11. Naurr.cap.27 nu. 149.&consil.4.de rebus Ecles. non alien.Sylu.v.alienatio; q. 16.

Pag.141.num.2. adde in fine, *sed nunc obseruanda est cõstitutio Gregorij xiv. de immunitatè Eccles.*

pag.142.ver. 6.dele ex Bulla Gregorij xiiij, & corrige, *ex dicta Bulla.*

pag.153.nu.11 *corrige tot.sic*, 11.Episcopus factus ex religioso tenetur ad tria vota, habitus delationem, aliasq; obseruantias, quæ non impediunt Pontificale officium, non tenetur tamẽ obedire prælatis suæ religionis, quia subditus esse desijt, sicut & ipsi religionum prælati, & ideo sicut iste,ita & ille potest secum ipso dispensare super regulæ obseruantijs. Bonorum autem Ecclesiæ non est Dominus: sed dispensator. *D. Thomas* 2. 2. *q*. 185. *art*. 8. *Ang. v. Monachus, num*. 7. *Sylu. religio*. 6. *q*. 10. *quod si relinquat Episcopatũ dicunt aliqui probàbiliter non teneri ad religionem redire, redire tamen tutius esset.*

Pag.155.nu.18. *corr. tot.sic*, 18. & dispẽsare ad duo beneficia simplicia, si vnum ad honestam sustentationẽ non sufficiat. *Cõcil. Trident. sess*.24.*capit*.17. *de reform.*

pag.156.nu.27. *corr. tot. sic*, 27. Et absoluere ab excommunicatione reseruata Papæ occulta, dummodo non sit lata in Bulla Cęnę Dñi, aut modo simili reseruata. *Toletus lib*. 1. *capit*. 41. *& ita declarauit Sacra Congregatio, & seruat consuetudo, estque de se clarum si legatur tenor ipsæ Bullæ, qualis iam ab alibuot annis edi consueuit.*

pag. 165. versic. primo, dele, *nec sacerdotem &c.* vsq; ad finem corrige, *nec sacerdotem, cum Eucharistiam ministrat; extra sacrum habere stolam ita aliqui docent · sed oppositum*

tum est in vsu, & sequendum.

pagina eadem nu. 32. dele, *posse & laicum vsque ad finem.*

pag.169.nu.19 *corrig.tot.sic,* 19. Excommunicatio lata in facientes non comprehẽdit mandantes, aut aliter adiuuantes, nisi eyprimatur, neq; cum principaliter excommunicatur faciẽs, & secundariò consulentes, & iubentes, comprehenduntur hi, si res non fiat. *Nauar. cap. 27. nu. 78. Suarèz, disp. 22, sect. 1. nu. 55. & seqq.*

pag.170. nu.22. in fine, dele, *nõ ligatur si non reuelet*, corrige, *ligatur si non reuelet.* Nauar. cap. 25. nu. 46. Suarez. disput. 20. sect. 3. num. 14.

pagina 171. initio dele, *excusat tamen*, vsque ad finem corrige, *excusat tamen ignorantia probabilis non autem crassa, & supina*, Nauar. ca. 27. nu. 16. Sot. in 4, d. 22. q. 1. art. 2. *estque reseruata hæc excommunicatio eidem, cui prior.*

pag. 172. nu. 29. in fi. adde, *dummodo non sit denunciatus, aut notorius clerici percursor*, Nauar. cõs. 1. de iurepatr.

pag.174. nu.36. *corr.tot. sic,* 36. Excommunicatũ denũciatum, vel notoriè percussorem clerici, vel hæreticũ non licet sepelire in sacro, nec pro eo hostias offerre. *Nauarr. ca. 27. nu. 134. Tolet. lib. 1. c. 38. et 39.*

pag. i77. nu. 4. post illa verba, *valida est absolutio data,* adde, *ab habente potestatem iure ordinario,* & in fine numeri adde. *Nauar. cap. 27. nu. 37. Ang. absolutio 3. nu. 2.*

pag. eadem numero 6. dele, *quin etiã post Conciliũ,* vsque ad finem numeri.

pag.181. num.1. post verba, *quatenus hęretici sunt,* adde, *idest in causa hæresis, vt dum fugiunt inquisitorẽ, dum agitur cõtra eos.* Tolet. lib. 1. cap. 19.

pag.182. nu.7. *corrig.tot.sic,* 7. perpedagia, & gabellas, intelligẽda sunt etiam portoria, & alia vectigalia

quæ

quæcunque..*Nauar. cap.* 27 *nū*.61.*Tolet.lib*.1.c.21 Nec cum Rosella, & Tabiena dici potest non excommunicari, qui vetera augent, cum post Pium V. id expressis verbis asserat Bulla.

pag. 183.versic.8. *expiarunt*, corrige, expirarūt. Ibidem in fine eiusdē numeri post verbum, *comburat*, adde, *quia inutiles.*

pagina 184. numero 16. dele, *Denique facientes*, vsq; ad finē numeri, *adde*, aut prohibēt accessum ad Romanam curiam pro illis impetrandis, earumue impetrationem, vel vsum.

pag. ead. nu.20 *corr. tot sic*, 20. Cōcessis omnibus casibus huius Bullæ, intelligitur etiam concessus casus hæresis *ita declarauit sacra Cōgregatio*, sed aduertendum concessionem eiusmodi singulis annis reuocari cum amplissimis derogatorijs, dum hæc Bulla in die Cœnę Domini promnlgatur.

pagina 185.versiculo 5. dele, *secundum quosdam*, & corrige, *Vide Nauarr. capit. 27. numero* 80.

pag. 187.versic. 4. dele totam parēthesim, & corrig. eā sic, *& hunc postremū Cōcil. Trident. vult etiam esse suspensum, quamdiu volet Episcopus.*

pagina 188.numero 16. dele, *Pius IV.* & in fi. numeri adde. *vide extēsionem in constitutionib Greg. xiij. & Clementis viij.*

pagina 189. numero 3. dele, *non incidunt, &c.* vsque ad fin. numeri.

pag. 190.versic.3.dele illa verba, *excusat iusta causa*, vsq; in fi. num. *& corrige*, Nec sunt statuta contra libertatem, quæ moderantur expensas funerū in ijs, quæ non applicantur Ecclesiæ, nec concernunt diuinū cultum, vel animarum suffragium, sed mūdanas pōpas, *Sylu. Immunitas* 1. *num.* 10. *cum Ioan. de Imol. & Panor.*

pag. 191 nu. 13. dele, *intellige si fiat &c* vsq; ad fi. nu.

pag 192.versi 4. dele, *intellige id qū, &c.* vsq; in fi. nu.

pag. eadem num. 15. dele, *nec admodum certū, &c.*

vsque

vsque ad finem numeri.

Pagina 194. numero 8. dele, *etiã excõmunicatus, etc.* vsq; ad fi. num. & *scribe,* non tamẽ excommunicatus, aut suspensus nominatim, quicquid dicant, *Palud, Syl. & Armilla, vide suarez disp.* 14. *sect.* 1. *num.* 7.

pag.196.versic.3. *falsare nõ est*, dele totum num. & *corrige sic*. 2. Non licet amissæ scripturæ de hæreditate, aut nobilitate aliã similẽ facere, etiam si nulli fiat iniuria; sicut neq; licet conuento super mutuo; qđ iã soluerit, falsum solutionis instrumẽtũ producere, *Couar. lib.* 1. *var. resol. cap.* 2. *num.* 3.

pag.ead.verbo Fama, num.1. *patris viciniæ*, corrige, *partis viciniæ.*

pag.201 nu.6.dele Pius IIII. & *corrige*, & Magistri, *Conc. Triden. sess.*25.*capit.* 2. *de reformat.* & *Pius Quartus.*

pag.ead.nu.1.*corrig.tot. sic,* 2.Pro fideiussione Prælati non tenetur successor,sicut neq; tenetur in alijs cõtractibus,quos prædecessor fecit nomine proprio; secus si contraxit nomine Ecclesiæ,& eius non suã rẽ agẽs. *Couar. lib.* 2. *var. resol. cap.* 15 *nu* 6. *Molina de contract. disp.* 492.

pagina 215. numero 7. dele, *expirare eo mortuo, &c.* vsq; ad finẽ, & *corrige,* expirat eo mortuo, *cap. si gratiosè de rescriptis in* 6. & *est communis.*

pag.216.nu.10. *corr. tot.sic,* Oĩs expressio falsi momentis Principem ad gratiã cõcedendam, vitiat; non ita oĩs taciturnitas veri, sed solum ea,qua tacetur verum, quod iura iubent exprimi. *Vide Nauar. c.* 22.*nu.* 86

pagina 233.versiculo 3. dele, *non est illum occidere*, vsq; ad fi. nu. & *corrige,* non solum est non defendere: sed illum occidere.

pag.ead.nu.9.*corrige tot. sic* 9.Eum, qui insidiatur tuæ vitę,nõ potes priuata auctoritate, antequam te inuadat,præuenire,& occidere. *S.Thom.*2. 2. *q* 64. *art.* 7. *sot lib.* 5.*q.* 1.*art.* 8. *sylu. Homicidium* 1. *q.* 5. *Petrus Nauar. lib.*2.*cap.*3. *num.* 330. & *seqq.*

Ibidem dele numeros 10. 11. 12.&repone vt infra. 10.In nullo prorsus casu licet homini semetipsum occidere *D.Thom.*2. 2. *q*. 64. *ar*. 5

11. Publicè diffidatum, & dãnatum, vt à quolibet possit occidi, occidere non licet extra fines iurisdi&ionis eius potestatis, à qua damnatus est. Sy*lu. Homicidium* 1. *quæst*. 3.

12. Non solum homicida est, qui occidit: sed & qui mandat; si tamenre integra expressè, & sine vlla fictione mandatum reuocauit, immunis est ab homicidio; non ita qui consuluit, quia si eius consilio motus est quis, vt occideret, homicida est,&irregularis,etiã si ante effectum secutũ reuocauerit, S*ilu. Homicidiũ* 1. *quæst*. 7.

pagina 234. num. 15. dele, *licere aiunt*, *quidã &c.* vsq; ad finẽ, *et corrige*,nõ licet in foro conscientiæ.

pagina 235.numero 19 dele, *quod si ille*, *&c*: vsque ad finem, *&* *corrige*, & etiam si homicida ad accusationem aduersarij morte damnatus sit,adhuc superest restituendi obligatio si damnum secutum sit.

pag.238.num.8. in fine dele, *non tenetur supplere*, & corrige, *tenetur supplere*, Nauar.cap.11.de oratione num. 37.

pag.239.nu.11.*corr. tot. sic*, 11. Qui solũ mentaliter officium dicit non satis facit obligationi. *Tolet. lib*. 2. *cap*.12.*Canonistæ communiter cap. dolentes de celebr. miss.*

pag.241. nu. 8. post illa verba,*nec oua*, *aut lacticinia extra quadragesimam*, adde, *vbi est consuetudo.*

pag.244. versic. primo, dele, *sed diuinum id*, *&c.* vsq; ad finẽ, *&* *corrige*, sed id ego nullo modo cõcesserim, cum ea lex non sit vsu recepta.

pag. 247. num. 14. dele, *ac in oblitus est reseruatis*, vsq; ad finem numeri.

pag. 248. versic. vltimo, *potest plus eleemosyna*, corrige, *potest multum eleemosyna*.

pag251.nu.4.*corrige tot.sic*, *Non potes ad tui defensionem, aut proximi detegere*

tegere crimen infamantis ad minuendam eius famam, ne ei credatur, nisi accusando in iudicio in quo probare possis. Potes quidẽ dicere eũ mentiri. Potes & tibi dignũ honorẽ, aut gradũ, &c. vt in libro. sed.

pag. 252. versi. 4. post verbũ, *puto*, adde si fiat ex iusta causa, *& in fine numeri, adde*, & hoc tenendum.

pag. 252. nu. 7. *debere satisfacere*, corrige, *debet satisfacere*, & dele, *alij aiũt, alij negant* vsq; ad finẽ.

pag. 253. verbo ĩfidelis nu. 1. *corrige tot. sic*, 1. Infidelibus etiam ex causa necessitat.s, aut vtilitatis vendere, aut dare ea, quæ ad cultum infidelitatis præcisè inseruiunt, mortale est, *Caiet.* 2.2. *q.* 169. *art.* 2. *Molina disp.* 340. *nu.* 34 *& tradere eis libros sacros comburẽdos etiam timore mortis, mortale est, secundum D. August. Epist.* 164. *&* 171.

pag. 255. nu: 2. *corr. tot. sic*, 2. Iniuriam repellere licet etiã percutiendo, si id opus sit ad necessariam defensionem; post acceptam tamen iniuriam non licet repercutere ad vitãdã ignominiã, *D. Thom. & Caiet.* 2. 2. *q.* 108. *art.* 1.

pag. ead. nu. 3. *in fine adde*, dummodo id non ex odio, & coram iudice competente faciat, & crimen non sit occultum, sed tale, vt probari possit.

pag. 263, nu. 12. in fine dele, *reperiri*, corrige, *repeti*.

pag. 264. verbo irregul. nu. 2 *in fine, dele*, alij tamẽ negant, *& corrige*, sed falsò, quia in contrarium est consuetudo, *vide Nauar. cap.* 27. *nu.* 254.

pag. 266. nu. 4. *Si quis progressus*, corrige, *si quis professus*, Ibidem, *virginem dixit*, corrige, *virginem duxit*.

pag. eadem versi. penultimo dele, *omnia*, corrige, *oĩ*.

pag. 268. nu. 2. *in fide adde*, si delictum est occultum.

pag. 273. versiculo 1. dele, *nullus cẽsendus t irregularis*, corrige, *ↄmnes censendi sunt irregulares*,

Couar. 2. par. de Homicid. .2.

pagina 274. numero 5. dele, *nec si cum manipulo &c.* vsq; ad fin. num. & adde, *Ang. irregul. 1. num* 38. Sy*lu.v. Irreg. num* 14. *& Nauar cap. 27. nu* 242.

pagina 275. versiculo 3. dele, *aut pontificalia*, Et post verbum, *aut ignorantia*, adde, *An verò liceat exercere põtificalia.* Vide Suarez. disp.42.sect.4. nu14

pag.ead.in fine nu. 6. *adde*, quod verum est si elapso dicto tempore celebret, quia solo lapsu tẽporis sine alia absolutione suspẽsio tollitur; vel si nõ sit vera suspensio, sed prohibitio quædã.

pag.276. verbo Iudęus nu. 1. *aut eius medici opera vtendo*, corrige, *nõ tamẽ ei⁹ medici opera vtẽdo*, iuxta constitut.Greg. xiiij.

pag eadem nu. sequente, adde in fine, *nec cum certò scitur illis abusuros*, Caiet.22.q.169.art.2.Molina disp. 340.

pagina 294. versiculo 8. *extortum vt*, corrige, *extortum vi.*

pagina 297. numero 32. *corrige totum sic.*

32 Qui ex priuilegio põt dispensare in votis, vel cõmutare, nõ propterea potest idipsum in iuramentis. *Vide Nau.c.27.nu.275*

pagina 293. versiculo sexto, *vel ea non voti*, corrige, *vel ea non vti.*

pag.300. versi. 6 *aut sex mẽses*, corrige, *aut clericus intra sex mẽses cap. si laicus de iure patr.lib.6.*

pagina 303. versiculo vltimo, *cõparatur*, corrige, *computatur.*

pagina 312. numero 11. *corrige totum sic.*

11. Leges laicorum nullam habent vim obligandi clericos: si tamen non sint contra sacros Canones, & sint fauorabiles, & priuilegiatiuæ, vel ipsi naturali rationi, & iustitiæ innitantur, seruandæ ab eis sunt, vt lex de seruando certo iusto pretio rerũ & similes, *Vide Nauarr. cap.* 23. *numero* 88. *& cap.* 27. *num.* 115.

pagina 314. versiculo sexto, *amittenti*, corrige, *mittenti.*

pagina

pag.316.num.4. adde in fine, *nec illi cooperetur, & cesset scandalum*, lege Anton.3.par.tit 8.c.4. §.12. in fi.Sylu v. ars. q.7. *Ang. v.* Histrio q.1. Tabienam, Armil am eodẽ.

pag. 320. numero 12. dele, *quidã tamen dicũt, &c.* vsq; ad fi. num. & corrige, *Vide D. Tho. 1. 2. q. 74. art.8. sylu. v. Delectatio q. 1. Non licet aũt delectari carnaliter cogitando de copula licita, præterita, vel futura, ita vt insurgat sensualis cõcupiscentiæ motus, & delectatio sit de motu præsenti occasionato ex cogitatione præteriti, vel futuri, sylu. ibidem quest. 3.*

pagina 331. num. 2. in fine, *benedictum*, corrige, *est benedictum.*

pag. 334. versiculo 11. dele, *quod nõ probo*, & corrige, *quod tenendum est cum communi sententia, est enim conditio destruens naturam contractus matrimonialis, in quo debet alter in alterius corpus ius acquirere. sot. dist. 29. q. 2. art. 3. Couar. 2. part. de matrim. cap. 2.§. 1. num.3.*

pagina 335.versiculo 3. dele, *cõtrahẽtẽ post votũ, etc.* vsq; ad fin.num. & corrige, *contrahentẽ post votum castitatis, aut suscipiẽdi Ordinis sacri teneri, antequam consumet, implere votum suum, cum adhuc possit intrando religionem alij negant, alij probabilius affirmant, peccareq; ideo eũ quando prima vice cõsumat etiam si non petat, sed reddat. s7l. matrim. 7. quæst. 5. §. 2. Nauar. c. 22.num.73.*

pag.ead.versi.14. dele, *si verò alter sit in quarto, &c.* vsq; ad illud, *quoto gradu, &c.* & corrige, *Quod si alter in quarto, alter in tertio, & exprimatur in supplicatione tantum quartus, sufficit ad valorem dispensationem,* obti

obtinendum tamen sunt postea literæ declaratoriæ super gradu propinquiore, iuxta stylũ curiæ Romanæ, & constit. Pij Quinti 23. quæ incipit, Sanctissimus.

pag. 341 versic. 4. post illud, *vxore consentiente*, adde, *& castitatem vouẽte*, iuxta c.cum sis, de cõuers. coniug.

pag.ead.nu.12.in fine post illa verba, *adiri Papa*, adde, *propter legitimum impedimẽtum, dummodo matrimonium sit publicũ, et impedimentum occultũ*, Nauar.capit.22.nu.85.cum Ang. & Sylu.

pag.342. versi.9. *adde in fi.* propter legitimum impedimentum; si tamen vt supra dictum est, matrimonium sit publicum, & impedimẽtum occultum.

pag.350.nu.18. *corr. tot.sic*, 18. Non licet missam celebrare sine ministro, iuxta rubricam missalis, & Ecclesiæ consuetudinem.

pagina351. numero 23. dele, *quo etiam si absit, &c.* vsque ad finem numeri.

pag.352.nu. 27.*corr. tot.sic*, 27. Non licet notabiliter ante auroram, & post meridiẽ missam celebrare sine dispensatione. Ita rubricæ missalis,&Ecclesię consuetudo. Licèt tñ ẜm mentem *Anton. Sylu. & Ang.* propter necessitatem communicandi ægrotum morti proximum de licentia Episcopi, vel ẽt sine ea,vt vult *Nauar. cap. 25. nu. 85.*

pag.353.nu.32. *adde in fine*, vel quamprimum cõmode poteritConc.Trid.Sess.13. cap. 7.

pag. 354.versic. vltimo, dele, *perficiatur aut*, & adde in fine numeri. *SuareZ disp. 85.sect.1.*

pag.356. nu.43. *corr. tot.sic*, 43.Missa plus illis prodest, pro quib. particulariter offertur. Quod si pro multis offeratur non tãtundem singulis prodesse, ac si pro illis solis offerretur, docent *Sylu. Missa 1.q. 10. Tabiena v. restitutio, §. vltim. Sot. lib. 9. quęst. 3. art. 1. Nauar. capit. 25. nu.92. Scotus quolib. 20 Toletus lib. 2. cap. 8. vbi appellat communem sententiam, & latissimè*

Suarez

SuareZ tom. 3. *disp.* 79. *sect.* 12.

pag.ead.nu.44. *corr. tot. sic,* 44. Illud certum est Sacerdotem, si vni debeat vnam missam, & alteri alteram, non satisfacere si vnam tantum dicat ꝑ vtroq; simul, *Iidem Doctores, qui sup.*

pag.362. verb Mutuũ, nu. 2. *corrige totum sic.* 2. Licet aliquid accipere ꝑ obligatione mutuandi; nõ tñ rõne periculi, cui pecunia mutuo data exponitur, *Sot. lib.* 6. *quæst.* 4. *artic.* 1. *Conrad: q.* 50. *de contract. sylu. vsura* 2. *nu.* 2. *Tolet. de peccatis mortal. cap.* 51.

pag 363 nu.4. *corrig. tot. sic,* 4. Mutuantem etiam vltro vltro posse ex pacto accipere lucrum cessans dicũt aliqui, alij verò negant, nisi rogatus in alterius gratiã mutuet; quæ sententia videtur communis, & tenenda. *D. Thom.* 2. 2. *q.* 78. *art.* 2. *Caiet. ibid. scot. in* 4. *dist.* 15. *quest.* 2. *Durand. in* 3. *d.* 37. *q.* 2. *sot. lib.* 6. *q.* 1. *art.* 3. *sylu. vsura* 1. *num.* 19. *Conrad. q.* 30. *Hadr. q. de vsura, Nauar. cap.* 17. *nu.* 212. *Petrus Nauar. lib.* 3. *ca.* 2. *num.* 284. *Innoc. cap. finali de vsuris.*

pag. eadem versiculo 9. *donatar,* corrige, *donatur.*

pag.368. verbo oleum, nu. 1. *adde in fine,* modo quantitas non Sacri sit minor, vel certè non sit notabiliter maior, *Vide* Sylu. *V. aqua benedicta q.* 3:

pag. 369.nu.5. *adde in fine,* non tamen ex iustitia, sed ex pura Dei misericordia, *D. Thom.* 2.2. *q.* 83. *art.* 16. *Palud. in* 4. *d.* 15. *q.* 5. *cõcl.* 4. *Gabr. lect.* 63. *super Canon. Nauar. de oratione cap.* 20. *nu.* 76.

pag. ead. verbo ordo, num. 1. *Sacramentam, corrige, sacramenta.*

pag.ead.nu.3. *corrige tot. sic* 3. Contractum materiæ nõ esse de essentia sacramenti putant aliqui: sed esse de essentia, & si omittatur, suppleri debere, docuit D.Th. in 4. dist. 24. q. 1. artic. 1. & in addit. ad 3. par. q. 34. art. 5.

ad

ad3.Soto d.24.quæst.i.art. 2.Caiet,tom.1.opusc.tract. 26,q.vnica,Syl.ordo2.q 5. Palud.dist.24.q.1.Anton3. par. tit 16. cap. 14.

pagina 370. numero 6. dele, *sufficit verò calix non consecratus.*

pag. ead. num. 7. *Episcopus datur*, corrige , *Episcopatus datur.*

pag.37.nu.16.*corrig.tot.sic*, 16. Abbas mittatus & Sacerdos, potest conferre tonsuram, & ordines minores suis subditis regularib. tm̃ *Ita statuit Sacra Congregat. Interpretem Concilij* .

pagina 374. numero 29 dele, *Item subditũ vicini Ep̃i*, vsq; ad fi. num. *& adde*, videConcil.Tridẽ. sess.23. cap. 8.de reform.& seqq.

Ibidem numero 31. dele , *aut Episcopum, &c.* vsq ; ad finẽ numeri , *& adde*, sed opposita sententia colligitur ex capit. quæsitum de temp. ordin. tenet Hadr.in4.quæst.7.de Eucharistia, Nauarr.cap.25.numero 72. vbi pro eadem citat D.Thom.sylu.& Ric.

pagina 375.numero 38. dele, *intelligitur si sciat , &c.* vsque ad fi. num. *& adde*, attẽdenda est eius intẽtio, *Vide Nauar. cõsil.* 1. *&* 6. *de tempor. ordin.*

pag.375.versic. 4 post verba, *etiam in Religiosa*, adde, si moderatè se ornet. *Nauar. cap.* 23. *nu.* 18.

pag.380.nu.11. *corr tot. sic*, 11. Pater ob famem potest vendere filium,nisi sit in sacris,aut iã extra eius potestatem , quamquã id apud Christianos non est in vsu. *Ang. v. seruitus, Sylu. v. emptio quæst.* 4. *Nauar. cap.* 23. *num.* 95. *Valentia* 2. 2.*disp* 5.*quæst.* 20. *puncto* 5. *Medina quæstio.* 31. *de rebus restit.* An vero possit pater ad correctionẽ ꝓcurere filiũ in sacris cõstitutũ,et sacerdotẽ, *affirmat Sylu. excommunicatio* 6. §. 6. Tabiena excomm. 5c.1.nu.8. *negat Panorm. & alij, quos refert, & sequitur Tolet. lib.* 1. *cap.* 23.

pagina 383. numero 1. post illa verba , *sed sola de eo cogitatione* , adde , *speculatiua.* Vide D.Tho. 1. 2.

quæst.

quæst.74.artic. 8. Sylu. v. Delectatio q 1.

Ibidem nu. 2. *in fine adde,* est tamẽ id periculosum, & vitandum.

pagina 385. versic. 3. dele, *ego quidem puto, &c.* vsq; ad fi. nn. *& corrige,* ego vix puto posse tales excusari. Immo nõ excusari captiuos, q in triremib. Turcarũ remigant, aut parant, & offerũt arma docẽt, *Nauar. c.* 27. *nu.* 63. *& Tolet. lib.* 1. *cap.* 24.

Pag.387.verbo Pensio,nu.2. dele, *põt ab hoc,* corrige, *nõ potest ab hoc,* & adde in fi.Est.n.pensio ius quoddã exigẽdi certã partẽ fructuũ beneficij,& est res annixa spũali,sicut beneficiũ, *vide hac de re Maior. in* 4. *dist.* 25,*q.* 5.*Sot.lib.*9. *q.* 7. *art.* 2. *Nauar. c.*23. *num.* 111. *& lib.* 3. *consil.* 52. *de præben.*

pag. 392. numero 11. dele, *etiam irrationalis,* & corrige, *rationabilis,* & adde in fine, Sy*lu. ver. consuetudo, num.* 12.

pag. 394.nu. 3 *corr. tot. sic,* 3. Prædicandi licentiam potest darẽ parochus in sua parochia approbatis ab ordinario, *Lege Concil.Triden. sess.*5. *capit.* 2. *& sess.* 24. *cap.* 4. *de reformat. Nauar. capit.* 25. *num.* 141.

pag. 396. verbo præscriptio, numero 1. post illa verba, *etiam in rebus Ecclesiæ,* adde, *Abbas in c.* 1: *de in integ.restitut. dicit hanc esse cõmunem sentẽtiã,* vide Couar. reg.possessor, par. 2.§.2 nu. 5. cum Doctoribus ab eo citatis, & Molinam disp 68. & versus finem eiusd. nu. dele, *sufficit verò ad vsucapien dos, etc.* vsq; ad fin. num. *& corrige,* Non sufficit aũt ad vsucapionem inchoãdam si quis rem pos sidere incipiat cum dubio an sua sit, sed necessaria est bona fides, quia absq; dubio credat rem suã esse, Sy*lu.& sũmistæ cõiter, v. ꝑscript. Molina disp* 63. *& Doctor l bona fidei, ff. de requir. rerũ dominio.*

pagina 397. numero 2. dele, *quãquã si hæres ĩuasoris,* vsq; ad fin. num.& corrige,

quãquam si hæres inuasoris bona fide præscribit quadraginta annis, itidemq; dicendum est de re furtiua, quã alioqui non præscribetur.

pagina eadem num. 4. dele, *sufficit vero in præscriptione*, vsq; ad fi. numeri.

pag.398.nu.9. *corr. tot. sic*, 9. Prohibita alienari non præscribuntur ante triginta, vel quadraginta annos. *Vide Syl. præscriptio* 2. *nu.* 12. *Molin. disp.* 70.

Pagina 404. verbo Religio, nu. 1. *corrige totum sic*, 1. Aere alieno supra facultates obstrictus, etsi olim ingredi poterat religionẽ, & sic quasi cędere bonis; nunc tamẽ non potest admitti, nisi prius satisfaciat creditoribus, *ex noua constitut. Sixti V. addita moderatione Greg. XIIII.*

pagina 407. numero 15. *petentis*, corrige, *potẽtis.*

Ibidem, eodem nu. 15. *recepta*. corrige, *recepti.*

pag.411.nu.39.*corr.tot. sic*, 39. ad laxiorem religionẽ non licet professo transire sine licentia Papæ, vel Prælati, qui ex priuilegio sedis Apost. eã possit cocedere, *Concil. Triden. sess.* 25. *cap.* 19. *de regularibus, & ita seruatur consuetudine.*

Ibid. nu. 40. *corrig. tot. sic*, 40. Professus eiectus tenetur seruare essentialia suæ religionis eo modo, quo potest, hoc est, tria vota, & ẽt annexa suæ regulæ. & etiã gestare habitum, (nisi eo priuatus dimittatur) & ordinario loci in quo viuit se præsentare, eiq; obedire. Nec sibi licebit thesaurizare: sed quod superest post honestum victum, & vestitũ, acquiret Ecl'ię, cui fortè addict[9] erit, vel sedi Apost. *Vide D. Thom. secunda secundæ, q.* 184. *artic.* 8. *ad* 4. *& q.* 185. *artic.* 8. & aduerte non debere esse melioris conditionis eos, qui ob demerita eijciũtur, quã illos, qui ob merita assumuntur, *Vide etiam Sylu. Religio* 6. *qaæst.* 12. *&* 5. *Apostata nu.* 5. *&* 6.

pag 412. num. 49. *ructibus*, cor-

corrige, *fructibus*, Ibidẽ, *permitti*, corrige, *permittit*.

pagina 414. numero 56. dele, *& quãuis eius bullã, &c.* vsq; ad fi. num. & corrige, *Veruntamen eius bulla reuocata fuit à Gregorio XIII. an verò aliquid postea reualidatum fuerit ex eorum priuilegijs petendum est.*

pag. 415. nu. 61. *corr. tot. sic,* 61. Prælati exẽpti habẽtes iurisdictionem quasi Episcopalẽ in suos, nõ possunt in eos quicquid possunt Epĩ in suos subditos, nisi ex speciali indulto sedis Apost. *Vide Tolet. lib.* 1. *capit.* 89. *suarez. tom.* 4. *disp.* 30. *sest.* 26.

pag. 417. versic. 11. *mocito*, corrige, *monito*.

pag. 419. nu. 8. *in fine, adde,* nunc autem parochis non cõceditur hæc licentia, iuxta declarationem sacræ Congreg.

pag. 421. nu. 3. *corrige tot. sic,* Item qui iniustè impedit habentem ius ad rem, in eã consequatur.

pag. 427 nu. 49. *corr. tot. sic,* 49. Nec qui rem habuit ab eo, qui dare poterat, & liberè dedit, sed sine iuris solẽnitate; modo non sit res Ecclesiastica prohibita sine certa solemnitate alienari, *Lege syl. & alios, v. Alienatio.*

pagina 428. numero 59. dele, *vsurarius tamen, &c.* vsq; *restituere*, inclusiuè, & corrige, *vsurarius etiã tenetur suis expensis, & labore restituere*, iuxta doctrinam vniuersalem Diui Thomæ 2.2. q 62. art. 5. & Caiet. ibidem, Nauar. ca. 17. nu. 43. Sylu. Restitutio 4. nu. 4. Tabiena nu. 13.

pagina 430. numero primo *administrãdum*, corrige, *ad ministrandum*.

pag. 431. num. 3. adde in fine, *si non potes commodè ab alio habere, & tuæ necessitati, aut vtilitati spirituali prouidere.*

Ibid. nu. 6. *adde in fine,* approbato tñ ab ordinario.

pag. 433. verbo satisfactio num. 1. *corrige totum sic,* 1. Qui indulgentias consecuti sunt, non ideo deberẽt omittere pœnitentiam iniunctam, hęc enim non solum

solum iniungitur ad satisfactionem peccatorũ prçteritorum, sed etiam plerũq; ad remedium futurorum, *vide D. Thom. in 4. dist. 20. q. 1. art. 3. syl. v. Indulgentia, num. 23.*

Pag. 440. numero 3. *adde,* & modo absit periculum probabile animæ.

pag.441. versic. vltimo dele, *nec soluere, &c* vsque, *aut dignitas, inclusiuè.*

pag. 442. versic 10 post illa verba, *nec sacra vẽdere ratione materiæ,* adde, *si plus habent de temporali, quam spirituali, vt calix, & similia.*

pagina 443. versiculo 2. dele, *aut cũ pacto oneris, &c.* vsque ad finem numeri.

pag. 444 nu. 7. *corr. tot. sic,* 7. Renuncians simoniacè puniri põt, & priuari beneficio, nõ tñ perdit ipso iure illud qa renũciatio est nulla. *Nauar. c.* 23: *nu.* 105. Nec obstat cõstitutioPij v. quæ de acquirentibus simoniacè, non de resignantibus loquitur.

Ibidem nu. 9. *adde in fine,* Nauar.consi.34. de simon. Parisius de resignat. lib.4. quæst 2.

Pag 446. versic. 3. *capitalis,* corrige, *capitali.*

Pagina448. versiculo 3 dele, *secundum quosddm,* vsq; ad finem num. & *adde,* secũdum Innoc. Ioan. And. Host. & alios communiter, cap. super eo de cond. appos. Hadr. q. 10. de matrimon. oppositum sustinet. sotus in 4. dis. 29. q. 2. art. 1. priorem sententiam probabiliorem existimat.

Pagina 499. nn. 5. *iuraret,* corrige, *iurauerit.*

pagina 453. versic. 3. dele, *etiam cum pontificalibus.*

Ibidem num 12. *corrige totum sic.* 12. Suspensionis sentẽtia, eiusq; effectus per sequẽtẽ appellationẽ minimè suspẽdĩt; qa cẽsura Eccles. executionẽ secũ trahit *Vt dicitur in cap. pastoralis. §. verũ, de appell. & cap. is cui, de sent. excõmun. in 6. Vgolin. de censuris Eccles. tabula* 4. *cap.* 5. §.1.

Ibidem versiculo vlt. dele, *prohibetur,* corrige, *iubetur.*

pag.458. nu.19 *corr. tot. sic,* 19. suscipiẽs duos ordines

sacros

sacros eodem die vel vnũ sacrum cum aliquo ex mi norib. est irregularis; nec amplius excusare potest contraria cõsuetndo, quæ sublata videtur nouo iure *Cõcil. Trid. sess.* 23.*c.*13 *de reform. ita Tolet. lib.* 1. *cap.* 71. *quciquid dixerit Nauar. capit.* 27. *num.* 241.

pag.480.Verbo, *Virginitas*, dele, *aiunt*, *& quidã*, *&c.* vsq; ad fin. num. & adde, *Syl. v. virginitas nu.* 3. *ex D. Thom. in* 4. *d.* 33. *art.* 1. *ad.* 5.

pag 482.nu 2. *corr. tot. sic*, 2. In dubio an voueris, vel an cũ vouisti, cõpos esse mẽ tis, votum seruandum est, vel petenda dispensatio. *Azor. lib.* 11. *capit.* 15. *q.* 2. *cum Archid. Ang. & sylu.*

pag. 489. versiculo 5. dele, *statuit*, corrige, *statui.*
pag. 490. versiculo 4 dele, *& forte etiam*, vsq; ad finem num. *& adde*, non tamen in æquale bonum, *Sylu. votum* 4. *q.* 7. *Ric. in* 4. *d.* 38. *art.*8. *q.* 1.

pag.491.nu.16. *corr.tot.sic*, 16. Qui põt ex priuilegio vota commutare, non propterea põt in eis dispẽsare; nec talis potestas extẽdit se ad vota iurata, nisi id exprimat̃ in priuilegio. *Nauarr. cap.* 12. *nu.* 79.

Ibidẽ nu. 18. *corrig. tot. sic*, 18. Cum religioso, qui vouit transire ad arctiorem religionem, non potest dispensare snperior, vt maneat, sine speciali Sedis Apostolicæ indulto. Caiet.2.2.q. 88. art.8. dub.5.

pag.494.ver.4. *esse*, corrige, *esset.*

Ibidem vers.13.*proprietatũ*, corrige, *proprietarium.*
Ibidem versic. 20. *certum*, corrige, *centum.*

pag.496.nu.2. *corr. tot. sic*, 2. Vsurari9, qui nulla alia habet bona, nisi restitutioni obnoxia, si donet, aut in dotem det, non tenet. *Sylu. vsura* 8. *quæst.* 1. *Tabiena, vsura* 6. § 2. *sot. lib.* 6. *quæst.*1. *artic.* 4. *Molina, disp.* 228. *&* 330. *Tolet. libro* 5. *cap.* 35.

pag.

Pagina 497.numero 13.dele, *excusatur tamen*, vsque finem numeri.

Ibidem nu. 14. *adde in fine*, Caiet.2.tom. opusc.tract.8 cap. 5.Madin.de rebus per vsuram acquisitis, quæst4. ad 5. principale, Sot.lib 6. q.1. art.4.ad 3. Sylu.vsura 6.quæst.10. Molina disputatio.332. si quæ tamẽ res mutuatarij eadem superest, eam restituere tenetur quicunque habet.

pag.499. nu:6. *corr. tot. sic*, 6. Hospitali, seu alij loco pio relicta, posteaquã sunt incorporata, nõ possũt alienari sine iuris solemnitate, *Sũmistæ, ver. alienatio. Panorm. & alij Doct. in cap. nulli, de rebus Ecclesiæ alienan. Concil. Triden. sess. 22. cap.11. de reformatione extra, cap. ambitiosæ, de rebus Ecclesię alien.*

pag.473.verbo vẽditio, nu.7. *corrige totum sic*, vendere rem expectata pecunia maiori pretio, quã valeat numerata in eodẽ vẽditionis genere p se,& simpl'ter ẽ illicitũ, & vsura palliata, *cap. cũ nostram, de emptione, & ex communi Doctorum sententia. D. Thom. 2. 2. q.78. art. 2. ad 7. Conrad. q. 79. Sot. lib. 6. q. 4. art. 1. Nau. cap. 23. num. 81. Tolet. tract. de pec. mort. c. 50. Molin. disp. 355. et 357. Summistæ ver. emptio.* Verum tñ merces, quę solent frequentius vendi pecunia credita, quam numerata, vt lana, aromata, & similia, vendi possunt pluris expectata pecunia, quã vendantur numerata, etiã vltra rigorosum, quia in eo vẽditionis genere ex communione emẽtium, & vendentium vsu, & æstimatione illud sit iustum pretium. Ita sotus lib.6.q.4.artic.1. salyc.in authen.adhæc.q.9 &11.C.devsur.Dec.cõs.11. Couar. var.resol cap.3.nu. 6.Boninsegn.tract.de vẽdi. ad tẽpus.Molin. disp.357. tribuit etiã victorię, & Collegio sorbonico. & eã plerique recentiores sequuntur, & est in vsu.

pag.161.nu.13 post prima hęc verba, *qui in Pasca habet casus reseruatos*, adde, *nec põt adire superiorẽ.*

Epi-

Epigrammatum Flores.

Ex Epigrammatum Floribus, per Leodagarium à Quercu.

TOMO PRIMO.

In Picterij Epigrammatis, del. *Epigram. ad Marathonẽ* quod inuenies fol.6.in impress. Paris. Ann. 1560.

In Epigrãmatis Simonis Vallamberti, paulò post principium, deleatur Epi--gramma hac inscriptione, *D. Margaritæ Reginæ Nauarrorum.*

TOMO SECVNDO.

Expungantur carmina, Eobani Hessi, & Georgij Buchannani, & sylua Germani Brixij Antisiodorensis in Thomam Morum.

Deleatur tandem in hoc libro ad calcem epithalamij Cl.

Espunge Epigramma, cuius initium est, *O vtinam Christum saperes.*

Franciscus Duarenus

Ex Francisci Duareni Libris octo, de sacris Ecclesiæ ministerijs ac beneficijs.

In Operis fronte deleantur illa verba, Item pro libertate Ecclesiæ Gallicæ, aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis curiæ, Ludouico XI. Gallorũ Regi quondam oblata.

Expungantur præterea totus is liber, *Pro libertate Ecclesiæ Gallicæ*, ad finem huius Operis.

In præfatione Operis versus finem, deleãtur illa verba, *Nam vt eis concedamus posteriorum Pontificum decreta veteribus longè dissimillima esse, &c.* vsq; ad illud, *Romano præfuerunt Imperio.*

Lib.1.cap.2.in medio ibi, In Alex.III.Rom.sed vi, & armis, ne dicam tyrannide, del. illud, *ne dicam tyrannide.*

Cap.4. Totum expungatur.

Cap.5.versus fi. del.illa verba *Porrò ex iã dictis satis colligi potest nõ omnino alienũ à vero esse, &c.* vsq; ad fi. capitis.

cap.10. initio, del. illa verba, *quam potestatem à Christo acceperit, nec ne*, vsq;

ad

ad illa verba, *quæ sunt ad medium capitis, & magnitudine sua nunc laborare videatur.*

Cap 11.aliquantum post medium,deleantur illa verba, *Reges præterea, ac Imperatores non adfuisse tantum synodo, sed & prefuisse legimus, &c.* vsq; ad fin. totius capitis.

cap.21. vbicunq; toto hoc capite monachorum familiæ vocantur sectæ,deleatur illa vox, *sectæ.*

cap.24.ad med. del.illa verba, *quod genus monialium vetus (vt existimo) non nouit Ecclesia.*

Lib.2.c.4.ad med. del. illa verba, *Sed puto maiores nostros satis aduertisse,nihil Ecclesiæ exitialius, pestilentiusq; esse, quam ministrorum eius nimiam opulentiam, &c.* vsq; ad illud 12.post lineã, & calamitatum exilijsse videatur.

lib.5.cap.11.aliquantum post med. deleantur illa verba, *atq; hinc facilè apparet, simul cum nomine mutatum hoĩem, &c.* vsq; ad illa verba, *alijs reb. pietatem colas*, & post paginã fermè, del. rursus illa verba, *idq; cum considero,in mentem mihi venit, quod Liuius, &c.* vsque ad illa verba, *aliquid immixtum violemus.*

cap.13.ad finem, vbi de monastica vita agit, del.duæ dictiones, *sectæ, & sectarũ.*

libro 6. capit. 3. post principium, deleantur illa verba, *nec satis perspicio, vt se excusare possint hocmodo promoti à Pontifice, &c.* vsque ad illa verba post viginti lineas, *nihilominus obseruentur.*

cap.4. postremis verbis primi §.deleatur illa parenthesis (*nam luxum dicere non ausim.*

lib 7. c. 6. in fi del. illa verba, *hoc autem genus expiscandæ pecuniæ, &c.* vsque ad finem capitis.

cap.10.vbi đ immutatione cleri agit totum; *auferatur.*

lib.8.c.4 ad fi. del. illa verba, *hinc fit, vt captores beneficiorum Romã certatim cursitent, &c.* vsq; ad illud, *modo is numeret,denegaris consueuit.*

FRĀCISCVS GEORGIVS.

Censura, & correctio in Problemata Francisci Georgij Venetijs impressa 1536.

In Dedicatoria.

Facie 1 vers. 13. post illa verba *Beatitudini tuæ eius in terris vicem gerenti*, vbi legit, *non dicari studia nostra præsertim Christiana sine summo penè scelere nõ possunt*, legas sic, *dicaris studia nostra pręsertim Christiana oĩ iure debentur.*

In Præfatione.

Pagina prima, facie secunda, ver. 2. dele illud verbum, *tantum*, vers. 20. dele verba, *illos nouos*, vers. 23. dele à verbo, *vt Orfei*, vsque ad verbum, *vincatur.*

Epigramma in alijs impressionibus dimittatur.

Tomi primi, sectionis primæ in titulo, *pro sacramentalibus*, lege, *sacris.*

Probl. 1. pagina prima habet, nam vulgarium animarum oculi, vt Melissus habet diuinitatis radios sufferre nequeunt obliteranda sunt hæc verba.

pagina prima probl. 4. legit, *de Moyse sed eruditissimus Philosophus*, legas, *Theologus*, in eodem in fine, mordet vulgatam editionem inquiens; sed propria interpretatio habet, *Terra erat chaos, & in quo ipsus producendum inerat*, legas, tu quid potest interpretari, *Terra erat chaos &c.*

pag. prima, probl. 5. legit ipse, *quomodo, & à quo Spiritus Domini ferebatur super aquas?* dele totum vsque ad verbum illud, *nõne*, & lege, *qũo Spiritus Domini ferebatur super aquas?* vt habet vulgata editio, vel vt habetur in hebraica, confouebat aquis, siue volitabat super aquas nõne quia &c. In eodem dele Parẽthesim, quę v3. Filius est, &c. In eodem dele ab illo verbo, *qui Spiritus*, vsque ad finem.

pag. 1. probl. 6. legit, *fit lux*, legas vt vulgata editio, *fiat lux.*

pag.

pagina secunda, problemata 7. in fine, dele illa verba, *hinc ipsis distinctis fiebant duo sacrificia*, vsque ad finem.

pagina 2. problem. 8. legit, *arbitraria*, legas tu, *allegorica*.

pagina secunda probl.9.dele, *impngnationē literę, sed cur præmittit vesper?* & verbum, *igitur*, In eodem in fine in secundo responso: vbi legit, *de natura mali*, legas, *imperfectum*.

pagina secũda probl.10.legit, *quod non propriè firmamentum*, corrige, & lege, *quod non tantum firmamentum significat*, vt habet vulgata editio, sed etiã expansum, extensum, &c.

Paginásecũda probl.12.legit, *supramundanas*, lege, *superiores*, in eodem legit, *nõne aquæ supramũdanæ*, legas nonne allegoricæ aquæ superiores, &c. in eodem legit obstaculum, legas dispositionem diuinam in qua. In eodem legit, *secundum naturalem, dispositionem*, legas, *secundũ Dei beneplacitũ, & recipieritis dispositionem*, in fine dele, *naturalium donorũ, videlicet.*

pagina tertia probl. 14. legit, *vt habet veritas hebraicà*, legas, *vt alij transferunt.*

pag.3.probl.18. dele parenthesim illam, *secundum quorundam*.

pag.4 probl. 24. dele totũ secũdum respõsum, vbi mordet communem editionem Patrũ, & appellat Latinos Patres sciolos.

pagina quarta probl.25. legit, *an forsitan in hoc faculento, &c.* dele totum hoc responsum, & lege, *nõne in hoc mũdo inferiori cum de limo terra formatus fuerit.* In eod. in 2. respõso, dele, *igitur*, & lege, *etiam*.

pag.4.dele probl.26. & 27. in quibus sequitur opinionem Platonis in productione hominis.

Problemate 28.pag. 4. legit, *nulla peccati, vel ignorantiæ labæ præpedita*, lege, *habituum ac specierum pleno*.

pa-

pag. 4. problemate 29. asserit, *masc. & fœminam esse creatos coniunctos per dorsum, Platonicum*, dele totum.

pag. 5. probl 31. totum oblite randum, quia negat Paradi sum terrestrem.

pag. 5. problemata 32. dele, *confutationem*, vsque ad secundum responsum. In eodem responso secũdo, dele dictionem, *igitur*, & lege, *an etiam.*

pag. 5. & 6. dele probl. a 33. vsq; ad 39. inclusiuè.

pagina sexta probl. 41. legit, *demoniaca*, dele.

pagina sexta probl. 42. legit, *cum quia animam sorti tur à loco magis peculia ri ipsi diaboli, quã vir*, dele hæc verba. In eodẽ le git, *tum etiã, quia deest ei illa vera Dei Imago, quã dialog⁹ summopere veretur*, lege, & corrige, *tum quia in muliere non est adeo perfecta ratio Imaginis Dei quam dia bolus maxime veretur sicut in hoĩe*, ideo Paulus.

pagina 7. problem. 44. legit, *vt quidam hebræi gar- riunt*, corrige, *vt textus scripturæ docet*.

In eodem dele parenthesim, *vt ipsi dicunt*, lege, *vt quidam hebræi dicunt.*

In eodem legit, *sed cum de arbore, &c.* lege, & corri ge, *sed si allegoricé de ar bore plãtata in supramũ dano horto fiat sermo,*

pag. 7. problem. 45. dele totũ, quia tollit sensum litteralẽ.

In eadem pag. probl. 47. dele parenthesim, *vt aliqui*, opinantur.

pag. 7. problemate 49. legit, *an quia peccatum origi nem habuit à parte sen sitiua, ac muliebri, vt plerumq; solet euenire*, corrige, & lege, *an quia suadente Eua peccauit, nec tamẽ excusatus fuit, cum mulierem non su- scepisset in dominã, sed in adiutorium.*

In eodem dele à secundo re- sponso vsq; ad finem.

pagin. octaua problemate 54. post dubitationem illam, *sed quod sit semen dia- boli per serpentem de-*

no-

notati, habet non parum difficultatis, legit, *qui existimant*, *&c.* lege, & corrige; *An vt quidam aiunt, quia dæmones corporei, & ad genituram apti, an saltem per incubum, & succubum, vt Theologi, & Canonistæ concedunt, an semen illius erunt cęteri dæmones, qui & Angeli eius appellantur, an semẽ diaboli erit peccatũ.*

pagina 8. problem. 55. legit, *ex falsa traductione*, corrige, *ex vulgata editione.*

In eodem legit, *ex veritate litteræ*, corrige, *ex textu hebraico.*

pagina 8. problem. 56. legit, *sed melius, vt R.* Salomõ *exponit*, lege, *vel vt quidam aiunt, & angustius, &c.*

pag. 9. probl. 59. dele totum, tollit sensum litteralem.

pag. 9. probl. 60. dele primum responsum.

pagina 9. problem. 61. legit, *an è loco supramundano*, adde, *an etiam è loco supramundano.*

pag 9. probl. 62. totum dele.

pagina 10. problem 66. legit, *an quia sortitus erat animam bonã, vt esset principium, & pater diuinæ familiæ*, corrige, & lege, *an quia futurus erat principium, & pater electæ familiæ.*

SECTIO II.

De Noè, & Diluuio.

Pag. 11. dele in probl. 74. parẽthesim illam, *vt nonnulli satis leuiter opinati sunt.*

In eodem in parenthesi secundi responsi, dele dictionem *magis*.

In eodem dele verba in fine, *cui loco prædominatur Deus*.

pagina 11. problem. 79. legit, *& insufflauit Dominus in nares hominis spiraculũ vitarum*, lege cum vulgata editione, *& insufflauit in faciem eius spiraculum vitæ.*

pagina 12. problem. 80. legit, *si est in terra vt aiunt*, lege, & corrige, *cum sit in terra, vt litera docet*

pagina 12. problem. 84. legit, *in veritate autem literæ habetur*, lege, *in hebraica*

ca editione habetur .

pag.12.probl.85. dele verbũ, *malitia*, in primo respõso,

pag.12.probl.87. dele in fine, *vnde peritissimus error, & culpa* .

pagina 12.problem.88.continet duos errores, primum ignem interfuisse in diluuio, secundum applicat hęc Filio,& Spiritui sãcto, *dele totum*.

pag.13.probl.90.legit in secũdo responso, *sacramẽtalis agni*, lege, *figuralis*.

pag.13.probl.91. dele ab illo verbo, *inde prouenientẽ*, vsq; ad verbum, *indicat*, sed melius esset quia mihi videtur fabulosum.

pag 13.ꝑbl.92. mordet vulgatã edit. & tollit, *dele totũ*.

pagina 13. problem. 94.legit, *qui tãquam interpres Patris, & Filij*, lege, & corrige, *qui tãquã Doctor missus est à* Patre, *& Filio*.

In eod. legit, *sicut de Mercurio legĩt*, delè vt fabulosũ.

pag. 13. probl. 95. vlt. verba, *quæ Dei verbũ, & sapientia est* , lege, & corrige, *quę ad Dei verbũ, & sapientiam oculos aperit* .

pag. 14. probl. 102. dele, & etiam 103.

pag. 15. probl. 106. dele illa verba, *vt textus innuere videtur* , cum ita non sonet textus.

In eodem dele, *nam stultũ*, vsque, *intelligeretur*.

In eod. dele, *nec vt opinor verificari potest litera* , vsq; ad verbũ, *cõpleant* .

In eodem in secondo responso dele dictionem, *igitur*.

In eod. adde in fine, *an vt faceret sibi nomen æternum?*

SECTIO TERTIA, De Patriarchis .

pag. 15. problem. 107. legit, *qđ indicant verba veri text⁹*, lege, *qđ indicat editio hebraica*, qua dicitur.

pag. 15. problem. 108. legit, *cui decreto Christus quoque subiacuit* , lege, *subiacere voluit* .

pag. 15. problem. 109 legit, *sed cũ veritas literæ habeat* , lege , *sed cũ editio hebraica habeat*.

pag.16. probl. 110. legit, *sed nonne dicit textus* , *dele*.

pag.16.probl.113.vocat Loth alienũ à Deo,& cãm rixæ disparitatẽ cult⁹,sunt valde dura,cautè sunt consideranda.

pag.

pag. 17. problem 124. legit, *nulla prorsus auctoritate suffulti*, dele hęc verba.

In eodem legit, *an expiato homine, &c.* dele totum hoc respõsum, quia asserit fœminam expiari ad expiationem hominis.

pagina 18. problemat. 126. dele ab illo verbo, *nec enim anima cõuenienter*, vsq; ad finem, & corrige, nec enim anima à labe purgatur aqua corporea, &elementari, sed aqua gratiæ, cuius baptisma est signum efficax, propterea dicitur sacramentum est sacræ rei signum, sacra autem res est deletio culpæ originalis, & gratia, quam sua passione meritò nobis ille, de quo Apostolus purgationẽ peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis, & in hinc Propheta canit, misit verbum suũ; & sanauit eos.

pag. 18. probl. 130. dele verba illa, *qua quidẽ aqua*, vsq; ad *biberit*, & lege, *ad cuius aquæ potũ hortãs Dominũ samaritanã dicebat* si quis biberit ex aqua, quã ego dabo ei, fiet in eo fons aquę saliẽtis ĩ vitã æternã.

pag. 18. probl. 133. dele verba illa, *quando iam naturã spiritualem assumpserat*, vsque, *Angeli Dei.*

pag. 19. probl. 134 tot. deleo, *quia excludit Patrem à iudicio.*

pag. 19. probl. 137. dele verba, quo potissimè tendit tota descriptio libri Geneseos.

pag. 19. proble. 138. dele tertium respõsum, siue vltimũ.

pag. 19. probl. 142. dele totũ, quia prima respõsio est cõtra rationem communem patrum de coniugio, & secundo contra veritatẽ Catholicã de diuitijs, adde in prĩcipio loco primi respõsi *an ad prolẽ suscitandã?*

pag. 20 prob. 144. dele verba, *vt diximus hæc per allegoriam scriptæ sunt*, & lege, *nonne præter veritatem literæ, ex qua pulchritudo eius hæc per allegoriam intelligi possunt.*

pag. 20. problem. 145. legit, *puteum inquam sacramẽtalem*, dele hæc verba, *vsq; dicemus.*

pag 20. probl. 146. 147. &148. cautè sunt legenda.

pag.

pag.20.probl.150. asserit A-braam cognouisse oĩa astro logicè, cautè sunt legenda.

pag.20.probl.151.dele secundum responsum totum.

pag.21.prob.153 in fine legit, *qui mons perpendiculariter*, dele vsq; ad fi.

pag.22. probl.160. est omnino Platonicum.

pag. 22. problem. 161. in secundo respõso dele verba, *sicut innuit textus, dum ait, &c.*

In eodem legit, *hinc vitæ aliarum*, adde, *hinc fortassis vitæ, &c.*

pag.22.probl.163.cautè sunt legenda.

pag.22.probl.i65. dele primũ responsum.

pag.23.probl.168. videtur ridiculosum,dele.

pag.23.probl.170.dele totum responsum tertium.

pag.23.probl.172.dele secundum responsum.

pag.23. probl.175. dele primum responsum totum.

pag. 24. prob. 177. totũ dele.

Pag. 22.prob.180. non intelligo fontem illum durum.

pag.24. problem. 182. legit, *vt hebraica veritas habet*, lege, *vt textus hebraicus habet.*

pag. 24. probl. 183. dele primum responsum totum.

pag. 24. probl. 186. tot. dele.

pag.25.probl. 187. dele verba illa, *sed nonne post datã*, vsq; ad secũdũ respõsum.

pagina 25. probl. 189. legit, *vt habet veritas literæ*, lege, vt textus hebraicus habet.

In eodem, *pro quo mendosa editio*, lege, *vulgata editio.*

pag. 95. problem.190.&191. dele.

pag.25.probl.195. totũ dele.

pag.26. problem. 196. legit, *Demoniaci sunt*, lege, *imitantur dæmones.*

In eodem dele, & totum commercium, vsq; ad finem.

pag.26.probl.201.dele ab illo verbo, *vnde Trismegistus*, vsque ad dictionẽ illam, *hinc.*

pag.27.probl.212. dele primũ responsum, *afficit iniuriæ Patriarcham Iacob.*

pag.28.probl. Z15. Z16.Z17. aduersantur vulgatæ editioni.

pag.30.probl.Z34. dele tot.secũdũ rñsum, in quo asserit, *Angelum, qui habuit luctam cũ Iacob fuisse vnũ de Principtbus obscuris.*

pag.

pag.3i. probl. 243. non probo illa verba, sed teste Zoar non cõcubuit cum ea cõcu bitu carnali;nam textus nõ dicit dormiuit: sed iacuit, dele hæc verba, *& statim iungendum est*, an deleta dictione, *igitur, quia im pediuit,&c.*

SECTIO IIII.
De Ioseph,&c.

pag.32.probl.248, dele verba illa, *totus durus,et seuerus.*

pag.32. probl.249. dele vltimum responsum.

pag.32.probl.252. dele dictio nem, *insulsè in primo responso.*

In eodem legit, *in veritate literæ*, lege, *in æditione hebraica.*

pagina 33. probl. 255. legit, *disponente Deo*, lege, *permittente Deo.*

pag.33. probl.256. in fi. dele verba illa, *interpretari. n.* vsque ad finem.

pag.34. probl.265. dele totũ, quia asserit, *Tamar non peccasse, fingens se meretricem, vt cum socero concuberet.*

pag.34. problem. 266. legit, *Per commixtionem*, lege, *per vnionem.*

pag.34.problem.267. cõtinet plura absurda, primo concubitũ Iudæ cũ Tamar non haberi ex litera, secũdum peccatum originale vnius gemelli ĩ altero fuisse trãsfusum, tertium fornicationem non esse prohibitam.

pag.34. probl. 268. dele verba ab illo loco, *hinc, & aĩa hoĩs*,vsq; ad verba illa *propterea scriptum est.*

Pagina 35. probl. 272. legit, *sed nonne veritas literę*, lege, *sed nõne etiam tex tus hebraicus.*

pagina 36. probl. 283. legit, *sicut in veritate literæ habetur*, lege, *sicut in edit. hebraica habetur.*

Pag. 36. problem 284. legit, *congregamini*, non quippe dixit congregamini,sed heasphu, quod non solum congregamini, sed & colligimini,& augete interpretari possumus.

pag. 36. problem.285. legit, *vt habet mendosa traductio*, lege, *vt habet vulgata æditio.*

pag.37. probl.290. dele in fi. *de latere sinistro.*

pagina 38. probl. 299. legit, *vt literæ veritas habet*,lege

vt

vt æditio hebraica.

pag 39. probl. 304. dele in fi. *quod fiebat*, vsq; ad finẽ.

pagina 40. probl. 310. legit, *cœlestis influxus portionẽ assignauit*, dele verba, *cœlestis influxus*.

SECTIO QVINTA.

De Moyse, &c.

pag.40in ꝓbl.311.dele verba, *vnde quamuis* vsque, *animæ viuẽtis* & lege, *Moyses n. per antonomasiam, siue immediatè de àquis sumptus fuit.*

pag. 40. problem. 314. dele, *sed qũo*, vsq; *conuenienti.*

In eodem in secundo respõso dele, *igitur.*

In eodem in fine dele, *quæ in deserto nõ influũtur.*

In eodem, *sicuti veritas literæ sonat*, lege, *vt æditio hæbraica sonat.*

pagina40. problem.315.legit, *iuxta veritatem literæ*, lege, *iuxta edit. hebraicam.*

pag.41.probl.317.dele in tertio responso parenthesim, *vt notũ est diuinos influxus metiri scientibus*.

pag 41. problem. 318. legit, *iuxta veritatem literæ*, lege, *iuxta textũ hebraicum.*

In eodẽ dele verba, *vtriusque videlicet*, vsque ad finem.

pag.41.probl.323.cautè sunt legenda.

pagina 42. probl. 330. legit, *vel Dei in humano corpore latitantis*, lege, & corrige, *vel Dei humanum corpus sibi vniẽtis.*

pag.43.probl.334.dele primũ responsum, *quia idem asserit contra Moysem.*

pag. 43. probl. 335. continet nugas, & fabulas.

pag.43.probl.338. dele verba *à quibus & præcepta*, vsque, *emanant.*

SECTIO VI.

De Progressu, &c.

pag 44.probl.346.dele verba, *per duodecim signa*, vsque, *respondebat.*

In eodem dele verba, *qui vt in Genesi*, vsq; ad finẽ.

pag. 47. problem. 371. legit, *quam nudam*, lege quam infinitè.

pag. 48. problem. 374. legit, *ex mendosa traductione*, lege, *diuersa traductione*.

In eodem legit, *in veritate literæ*, lege, *in textu hæbraico.*

In eodem legit, *hic autem error*, lege, *hæc autem* differentia.

In fine dele, *quod de cornibus minimè intelligi põt.*

pagina 49. problem. 380. primo responso in fine adde, *vtique*, & sequere, *pro secundo, An etiam.*

pag. 49. probl. 381. & probl. 384. cautè sunt legenda.

pag. 51. problem. 398. dele, *sed qùomodo Moyses*, vsque, *patitur*, & adde, *primo responso vtique*, & iunge, *secũdum, an etiam.*

In eodem dele verba, *Qui error*, vsq; ad finem, *quia asserit peccatum Moysi irremissibile.*

pag. 51. probl. 400. pro illis verbis, *non in valle, vt habet etc.* lege, *sepultus autẽ fuit in Gai*, pro qua communis æditio legit, *in valle*, & sequere, *cuius verbi.*

In eodem legit, *transmutatum fuit*, lege, transmubitur.

pag.51.problem.401 continet duos errores; primo quod dæmones præsideãt corporibus,&cadaueribus; secundo,quod in morte cõmuni, Michael vendicat sibi animã,Diabolus verò corpus, vtrunq; enim vterque.

SECTIO VII.

De Introductione Populi, &c.

pag. 52. problem. 402. legit, *quadraginta diebus prę paratur*, lege, *quadraginta diebus signis discipulos confirmauit.*

pag. 53. problem. 410. cautè sunt legenda.

pag. 53. problem. 414. dele, *confutationem sed q̃uo*, & secũdũ respõsum lege, *An etiam.*

pag.53. probl. 416. dele verba, *quod munus*, vsque *reliquit*, & lege, *quod munus, & quam virtutem Deus Iosuè tribuit.*

pag. 53. probl. 417. primo responso, adde, *vtiq*; *in secũdo responso*, dele, *igitur*, & lege, *An etiam.*

SECTIO VIII.

De Sansone, &c.

pag.54.probl.423.loquens de amore Dei in hoĩes legit,

vt

vt permiserit se non tan tum obcæcari, lege, & cor rige, *vt non solum volue rit formam serui accipe re, sed &c.*

pagina 54. problema 4Z4. in fine dele verbum, *Problema.*

pag.55. probl.4Z5. dele totũ vltimum responsum.

pagina 55. probl. 431. legit, *mendosa æditio*, lege, *com munis æditio.*

pag.56.probl.433. cautè sunt legenda.

pagina 56. probl. 434. dele, *confutationem Origenis, sed nonne.* In secondo re- sponso dele dictionem, *igitur*, & lege, *an etiam.*

pag.56.probl.439. dele secun dum responsum.

pag.57.probl.443. dele confu tationem, *sed ad quid*, se- cundum responsum lege deleto, *igitur an etiam.*

In eodem dele, *& hoc est verum literæ sensum, dicant alij quicquid ve lint.*

pag.57.probl.449. cautè sunt legenda.

SECTIO NONA.

De Dauide, &c.

Pagina 59. probl. 463. legit, *Pulchritudinem enim, quã homo in Adam am- miserat, ipse partim re- cuperauit, totam autem recuperauit ille de quo* &c. corrige, & lege. *Ille recuperauit, qui ex eius stirpe gignendus erat de quo ipsemèt.*

pagina 59. problemata 464. pro primo responso lege, *An præter vnctionem corporalem, etiam vn- ctione illa, de qua in Isaia, &c.*

pagina 60. & 6i. probl. 474. 475. & 476. dele.

pag.61.prob.477.in tertio re- sponso legit, *sancitũ fuit*, lege, *permissum fuit.*

pagina 61. probl. 479. dele confutationem, *sed hæc vsque loco*, secundum re- sponsum lege, *An etiam*, & dele, *igitur.*

pag.61. probl. 480. tot. dele.

pag. 61. & 62. censeo delen da problem. 482. 483. & 484. nec probo 486. & 487. probl.

pag. 62. problem. 488. dele, *nec enim est sermo*, vsq; ad finem.

pa-

pag.63. pbl.493. dele ℣ bailla *vt nonnulli dicunt, sed cum natura humana,* vsq; ad finem.

Pagina 63. probl. 496. legit, *Vt tandem ea perficiens,* lege, *vt tandem ea ad bonum ordinans.*

pag.64. problem. 498. primo confundit sensus, deinde negat Spiritum sanctũ habitare cum afflictis, & probat auctoritatibus, quę cõcludunt de captiuitate corporali.

Censura, & Correctio Tom.II. De lege.

SECTIO PRIMA.

De Quibusdam, &c.

pagina 65. problem. 8. legit, *quibus etiam corporis virib. illa præcepta seruantur,* dele, & lege sic, *Deo tamen adiuuante illa pręcepta seruantur.*

pagina 66. problem. 9. legit, *qui non intrat,* dele vsq; *edocèmur*, *quia faciunt malum sensum, & ad propositum non allegatur Oraculũ Ezechielis.*

pag.66. probl.13 asserit Deum legẽ dedisse vt superabundaret delictum, & videtur exponere particulam, vt causaliter, similiter videtur asserere Deum voluisse delictum, vt superabundaret gratia, *dele totum.*

pag.66. problem. 16 dele primum respõsum, vbi asserit, *mundum creari, gubernari, & sustentari per iudicium, & tribunal iustitiæ seueræ.*

pagina 67. probl. 21. deleo, *quia multiplicat præcepta primę tabulę, & diminuit pręcepta secundæ tabulæ.*

pagina 68. problem. 23. legit, *Decreto cœlorum,* lege, *Decreto Dei.*

pagina 68. probl. 24. legit, *quia fatetur mulierem circuncidi carne viri.*

pagina 68. probl. Z5. in secundo respõso post verba illa, *pro oĩbus Christus fecit,* Habe, *& omnibus iussit,* in eodem dele vltimum responsum.

pagina 68. probl. 26. legit, *iuxta veritatem literæ,* lege,

lege, *iuxta æditionem hæbraicam.*

pagina 68. problem. 28. legit, *nonne ipsa arbor,* vsque *Christus,* lege sic, *Nonne ipsa arbor scientia boni, & mali prohibita ne comederetur allegoricè sinificat Christum.*

pagina 69. probl. 30. deleo, *quia assimilat Christum membro geniture.*

pagina 69. problemata 33. *tollit veritatẽ literę,* lege & corrige, post quęsitum, *nonne hęc difficultas orta est ex varia significatione verbi rigarã, quod clausuram, & præputiũ significat, quod membrũ claudit hinc litera hebraica habet quando ingressi, &c.*

pag. 69. problem. 36. legit, *vt habet veritas literæ,* lege, *vt habet æditio hebraica.*

pag. 71. probl. 47. ego non probo vltimum responsum.

pagina 71. problemata 48. *post cõfutationẽ,* adde, *sed ad nostri vtilitatẽ vult per legem Deus, & dominus noster cognosci.*

In eodem in secundo respõso dele, *igitur,* & lege, *Anẽt.*

SECTIO II.

De Exclusis, &c.

pag. 71. probl. 59. totũ dele, *afficit iniuria Abraã, & multa vana continet.*

pag72. prob. 56. dele vba illa, *impedientia,* vsq;, *regnũ Dei, quia asserit hoies natos monstruosos habere inquinamenta impedientia regnum cælorum.*

pag. 72. problem 58. non inuenio in lege habentem supercilia iuncta expelli à ministerio.

pagina 72. problem. 62. adde post primã responsionem, *sed nõne vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erãt valde bona.*

pagina 73. problemata 67. dele vltimum responsum, *asserit mulierem menstruatam esse subiectam diabolo.*

pag. 74. probl. 76. & 77. dele.

Pag. 75. probl. 79. asserit Dæmones habere potestatẽ super cadauera, Dubiosum.

pag.75.probl.80. dele vltima verba, *Et vt aliqui asserunt.*

pag.75.prob.83.dele verba illa, *Omnia. n.* vsq; ad fin.

pag.75.probl. 84. dele verba illa, *loco demoniaco.*

pag. 75. probl. 85. *Videtur admittere fa⁊ũ,* dele verba vltimi responsi, *An vt doceamur,* vsq; *docet,* lege, *An vt doceamur, quod sequi debemus na turam ducem.*

pag na 76.problem.88. legit, *habet in veritate literæ,* lege, *in æditione hebraica.*

pagina77. problem.94. legit, *vt habet veritas literæ,* lege, *textus hebraicus.*

pag.77. probl. 95.dele verba, *etsi lege reijciuntur,* vsque, *iniquitatis.*

pag.77. probl.96. asserit adhuc esse prohibitum manducari sanguinem.

pag.77. probl.97.& 98. mordẽt Ecclesiam Romanam, & non continent sanam doctrinam, *dele.*

SECTIO III.

De fabrica Tabernaculi, &c.

pag.78.probl.104.deleverba, *nec enim de christallino,* vsque ad finem, *ponit Cœlum christallinum.*

pag.79. problem. 106. legit, *qui libanus vt alibi diximus,* adde post hæc verba, *allegoricè.*

pag.80. problem.120.non mihi arrident, quæ allegoricè de metallis ait;& per ea at trahi varium superiorum influxum.

Pagina 82.probl. 130.&131. cautè sunt legenda.

pag. 82.problem. 132. legit, *vt Plato magno Sacramento dixerit,* dele, *magno Sacramento.*

pag. 83. problem. 135. docet esse quinquaginta portas in mansione, merè cabalisticum.

pagina 83. probl. 136. legit, *sicut in veritate literæ habetur,* lege, *vt in textu hebraico, &c.*

In eodem dele secundum responsum, quod facit Deum obliuiosum.

pag.84.probl.141. dele verba illa, *in quod regnum,* vsque ad finem.

pag.84.probl.144.dele verba, *& hoc vt. tabernaculũ,*

vsque

vsque ad finem, *asserit Sacerdotem haurire influxum supramundanum per lapides.*

pag. 85. probl. 146. Imaginatur Sinagogam esse collectam ex duplici mundo, nõ intelligo.

pagina 85 problem. 149. dele, *quia asserit Sacerdotem ornari lapidibus, vt per eos attrahat virtutes.*

pag. 85. problem. 150. legit, *vt habet veritas literę,* lege, *vt habet æditio hebraica.*

pag. 86. probl. 152. dele in fine verba, *quia eorum nomina, &c.*

pagina 86. problem. 153. legit, *excitabãtur autem,* vsq;, *datis,* non probo hæc verba, *quia diuini influxus elargiuntur, infundũtur, & augentur.*

pag. 86. probl. 154. primo responso adde, *vtique,* & postea iunge verba, quę sequuntur.

In eodem legit, *alioquin nõ Dei, sed diaboli sunt ministri,* lege, *Alioquin non sunt digni ministri Dei,*

SECTIO IIII.

De moribus sacerdotis, &c.

pagina 86. problem. 156. videtur extorquere sensum verborum Ioannis, *Lux omnes illuminans.*

In eodem legit, *diuinũ, quod est in homine,* lege, *nobilissimum.*

pag. 86. probl. 157. dele verba illa, *Quam remissionẽ,* vsque ad finem.

Pag. 87. probl. 162. asserit viduam ad secundas nuptias transeunrem, aut fœdatam cum primo, aut cum secundo, quia illius non erat, nõ est sana doctrina, *dele.*

pag. 87. probl. 163. Ex pluribus vxoribus eiusdem viri successiuè, vnicam tantũ ait esse legitimam, & cæteras non legitimas, *dele.*

pag. 88. problem. 166. dele, *vt falsum, & ridiculum.*

pag. 88. probl. 167. asserit oẽs Christianos esse sacerdotes *adde,* spiritualiter.

pag. 88. pbl. 171. dele verba, *quod quidem officium,* vsque ad finem, *mores Sacerdotum.*

pag. 90. probl. 183. dele verba illa, *quæ aliquo sensu vigent.*

pa-

pag. 90. probl 186. dele vltimum responsum, *vbi facit terram vxorẽ cœli.*

Pag.91.probl. 189. non intelligo ea, quæ de sacrificijs matutino, & vespertino asserit ad recõciliandos eos, qui a dextris, & a sinistris sunt.

pagina 92.probl.193. põdera.

pagina 92. probl. 196. studet probare Deũ nos non ligare lege, *dele.*

pag.92.probl.199.videtur innuere, quandoque nõ esse necessarios superiores influxus, & destruit literam, *dele*.

pag.93. problem. 206. legit, *vt veritas literæ habet*, lege, *vt æditio hebraica.*

pagina 94. problemata 207. *habet mulierem non esse propriã imaginem Dei*, Adde tu, *non adeo*, & *ita perfecta*.

pag. 94. probl. 210. vbi legit, *ad placandos accusatores*, lege, *ad placandum tribunal diuinæ iustitiæ.*

pag.94.probl.211. tribuit qualitates animaliũ planetis, cautè sunt legenda.

In eod.legit,*suscipiẽtes de clemẽtia illus*, lege, *suscipiẽtes mansuetudinẽ ab illo.*

pag.94.probl.212. putat sacrificia offerri virtutibus superioribus, idest Dei ministris, quod est falsum, *dele*.

pag.95.probl.215. dele verba, *et ad plãcados accusatores.*

pag. 95. prob.216 dele verba, *panem sapere aliquam diuinitatem*.

pagina 96. problemata 219. *admittit duas veneres*, cautè sunt legenda.

SECTIO QVINTA.

De Præceptis in genere, &c.

pag.97.probl 226.asserit legẽ processisse à tribunali iustitiæ, cautè sunt legenda.

pagina 97. problemata 227. *asserit non esse in potestate promulgatorũ seruare legẽ*, lege, & corrige, *non erat in potestate ipsorum non aliunde adiutorum seruare legem.*

pag. 97. problem. 229. legit, *loquens de beatitudine beatorum, & mortaliũ, quã perfectũ in se habẽt* lege, *habere possunt*.

In eodem, quę adijcit de consonantia

sonantia non probo.

pag. 97. probl. 231. dele primum responsum.

In eodem dele verba, *cuius piscinæ*, vsque, *patres, quia potestas clauium solum Sacerdotibus nouæ legis*.

pag. 98. probl. 234. cautè sunt legenda.

pag. 98. probl. 235. dele secundum responsum.

pag. 99. problem. 242. legit, *ficus autem Sacramentalis plerisque in locis habetur*, lege, *mistica, aut figuralis.*

pag. 100. problem. 245. legit, *iuxta veritatem literæ*, lege, *iuxta æditionem hebraicam*.

pag. 100. prob. 247. dele verba *Hinc si quis cognosceret* vsque ad finem.

pag. 100. probl. 248. dele secũdum respõsum tribuens receptionem influxus superioris conuenientia loci.

pag. 101. probl. 252. cautè sunt legenda.

pag. 101. probl. 253. 254. 255. & 256. dele, *quia hebraiZant.*

pag. 102. probl. 259. in fi. dele verbum, *fœtentes.*

SECTIO VI.

De Præceptis primæ tabulæ.

pag. 103. probl. 268. nõ benè interprætatur secundum præceptnm, *dele.*

pagina 103. problem. 269. *Parenthesi vt aliqui exponunt*, adde, *malè.*

pag. 104. probl. 272. dele verba illa, *si recta sentiũt, qui hæc scripserunt: reuocat in dubium Imaginẽ Saluatoris miraculosè esse depictã iu pariete Ecclesię Lateranẽsis.*

pag. 104. problem. 277. dele illa verba, *ex natura* solis.

pag. 105. problem. 278. cautè sunt legenda.

pag. 105. probl. 279. dele responsum illud, *in quo asserit Dæmones à cedis, &c. idest secundum responsum.*

pag. 105. problem. 281. asserit argentum emanare à loco pietatis; & aurum à loco terroris, cautè sunt legenda.

pag. 105. probl. 282. *Auctoritati Proculi tanquã*

refraganti, paulo adde, *arguitiuè post verbum non possumus*.

In eodem in fine dele verba, *maumetes*, vsque, *fingebat*.

pag.106.pbl.287.dele verba, *inde enim in die iudicij*, vsque ad finem.

pag 107.probl. z88. dele tertium responsum.

pag 107.pbl.290.dele verba, *& præcipuè fauebat eis*, vsque, *egredientis*.

pagina 107. probl. 291. dele, *& vtinam id saperent*, vsque ad finem, *mordet Sacerdotes nostri tpis.*

pagina 108. probl. 300. legit, *vt habetur in veritate literæ*, lege, *vt habetur in textu hebraico.*

In eodem legit, *quia ibi nullum erat peccatum, vel immundities expianda*, dele.

pag.108.problem. 301. legit, *an vt habetur in veritate literæ*, lege, *vt in textu hebraico.*

pag. 108. probl. 302. dele sedum responsum.

pag. 109.probl 309.&310.nõ probo, p̃cipuè ea quæ dicit, *de dispensatione, & commutatione voti.*

pag. 110. probl. 313. in fine legit, *vt literæ veritas habet*, lege, *vt alias.*

pag. 110. probl. 315. nisi allegoricè loquatur cõtinet multas ineptias.

pag.110. problem. 316. dele,

pag. 112 probl. 326. legit, *vt habetur in veritate literæ*, lege, *vt aliàs.*

SECTIO VII.

De Præceptis secundæ Tabulæ.

pag. 114. probl. 340. legit, *quę aliquando melius relucet in paupere, quam in diuite, & in seruo, quã in domino*, corrige, *quę aliquando melius repręsentatur in operationibus pauperis, quam diuitis, & serui, quam domini quantum ad imitationèm.*

In eodem dele verba, *erat lux vera*, vsq; mundum, *quia non benè allegat.*

pag. 115. problem. 347. dele vltimum responsum.

pag.

pag. 115. probl. 350. pondera in secũdo respõso, quę dicit, *de noua tutela*.

pag. 116. probl. 354. dele vltimum responsum.

pag. 117. problem. 359. dele verba, *nam mulier non Dei*, vsque, *Apostolus*.

pag. 117. probl. 360. In parẽthesi illa, *propter cuius peccata lapsus fuit Dauid in errorem forsitan absq; culpa*, dele verba, *forsitan absque culpa*, dele etiam verba quę sequũtur, *absq; culpa dico*, vsque ad finem.

pag. 117. problem. 364. legit, *vt in veritate literæ habetur*, lege, *vt aliàs*.

pag. 118. probl. 366. 367. & 368. cautè sunt legenda.

pag. 119. probl. 374. dele verba, *etsi aliqui separãtur*, vsque, *coniunxerat*.

In eodem legit, *Decreto Cœli*, lege, *Decreto Dei*.

pag. 120. dele problem. 381. 382. & 383.

pag. 121. problem. 386. legit, *sed melius in veritate literæ habetur*, lege, *vel vt in textu hebraico habetur*.

pag. 121. probl. 390. legit, *nonne textus dicit*, Adde *hebraicus*, paulò inferius subdit, *& non in liuorem*, *vt habet cõmunis æditio*, dele, *quia mordet vulgatam æditionem*.

pag. 121. probl. 393 dele in fine verba, *Præterea iniuriam*, vsque, *peruertit*.

pag. 122 problem. 400. legit, *cuius est aĩas infundere*, adde, *ante dictionem infundere creare*.

pag. 123. problem. 407. dele ea quæ dicit, *de oratione à verbo hinc secretiores* vsque ad finem.

pag. 124. probl 408. dele à secundo responso, vsque ad finem.

pag. 124. probl. 409. dele verbum, *periurus*.

pag. 124. probl. 411. In responsione post verba illa, *appetunt quidem*, adde, *sed si nimis sollicitè appetant malè, &c.*

pagina 125. probl. 416. cautè sunt legenda.

pag. 125. probl. 417. dele vltimum

timum responsum, *an quia ouis est &c.*

pag. 125. probl. 418. dele secundum responsum, *an quia ingrediebatur, &c.*

pag. 125. probl. 419. dele tertium responsum, *an vt secretiora, &c.*

pag. 126. pb. 427. dele verba, *alioquin vt antiqui Theologi*, vsque ad finem.

pag. 126. probl. 428. dele secundũ, & tertium rñsum, *asserit casu Adam incurrisse in peccatum.*

pag. 127. problem. 430. legit, *non ab hoĩe simpliciter, sed à diabolo occultè procuratũ, adeo vt inter mortales auctor huius homicidij reperiri nõ posset*, lege & corrige, *causatũ ab homine simpliciter, & à diabolo callidè suggestum*, cætera dele.

pag. 128. problem. 442. dele vltimum responsum, an vt verius opinor.

SECTIO VIII.

De quibusdam consequentibus legem.

pag. 128. problem. 443. legit, *nonne prẹter ea, quæ su pradicta sunt ipsa arbor est lex, quẹ prẹbet cibum*, lege, & corrige, *nonne p̃terea, quẹ de arbore materiali dici possunt allegoricè ipsa arbor est lex, quæ præbet cibum.*

pag. 129. problem. 445. legit, *sed si arbor illa est lex quomodo &c.* lege, *sed si arbor illa allegoricè loquendo est lex.*

pag. 129. probl. 446. delenda est confutatio, vsq; ad fi. *sed cum auxilium, quia concludit peccatum fuisse ineuitabile.*

pag. 129. problem. 447. dele, *quia duritiei hebræorũ, assignat pro causa* Satur*num. Cum tamen fuerit mala voluntas eorũ, vel saltẽ*, dele secũdũ rñsum.

pag. 129. probl. 448. dele secundũ respõsum, an quia ex impietate, quia derogat diuinæ misericordię.

pag. 129. probl. 450. dele ea quę dicunt, *secretiores Theologi, quod Prophetæ*

pro-

prophetebànt per cervã vnicornem, dele totum.

pag. 130. probl. 459. Sequitur magis sententiam hebręorum, quam sensum vulgatæ æditionis. Ideo addendum est, *an igitur etiam.*

pagina 130. problem. 460. dele secundum respõsum, *an quia emanant.*

pag. 131.probl.465 ĩ fi.legit, *attamen tẽpus afflictionis non debet excedere quadragenarium numerũ, si cœlo cõcordes esse volumus*, lege, & corrige, *attamen tẽpus afflictionis non est statutum excedere quadragenariũ numerum: verba si cœlo*, vsq; ad finem dele.

pag. 132. problem. 466. vix intelligitur.

pag. 133. probl. 479. legit, *quamuis mẽdosa æditio habeat*, lege, *pro quo vulgata æditio habet.*

pag. 133. probl. 480. & 481. videtur repugnare literæ.

pag.134. probl. 488. & 489. sunt ponderanda.

Censura, & Correctio Tomi Tertij. De Oraculis Prophetarum.

SECTIO PRIMA De Præcedentibus oracula.

Pag. 137 probl. 1. dele in secundo responso verba, *Visione vt aiũt intuitiua.*

pag. 138. probl. 9. dele verba, *Lunam autem supremã speculum non lucens.*

pag. 138. probl. 12. adde primo responso, *vtique*, & deinde lege verba, S*ed qd* In secundo responso dele dictionem, *igitur*, & lege, *an oleum*:

pagina 138. problem. 16. legit, *impossibilitatem reuelationis*, lege, & corrige, *Difficultatem releuationis.*

pagina 139. problemata 18. legit in vltimo responso, *an quia non semper Spiritus sanctus permansit in Prophetis*, lege, *an quia non semper spiritus prophetiæ permãsit in Prophetis.*

pag. 139 problem. 22. in primo responso legit, *An quia Deus non respuit hominem à natura durum, & pertinacem*, dele dictionem, *à natura*.

In eodem dele verba, *cum in his quæ sunt*, vsque, *præceptum dedit.*

pag 139. problem 25. videtur detrahere Dauidi.

pag. 140. probl. 27. cautè sunt legenda.

SECTIO II.

De Oraculis ad diuinitatem, &c.

pag. 140. probl. 31. in fi. legit, *in solitaria sua natura*, dele, *in solitaria.*

pagina 141. probl. 33. legit, *in solitaria sua natura*, dele verbum, *solitaria.*

pag. 141. probl. 34. in fi. legit, *fit lux*, lege, *fiat lux*, cũ vulgata editione.

pag. 141. problem. 35. legit, *sed totum corpus mundanum, & humanum*, dele verbum, *mundanũ.*

pag. 141. problem. 37. legit, *hic autem veritas literæ*, lege, *hic autem editio hebraica.*

pagina 141. problem. 39. legĩt, *sapientia autem, & verbum*, vsque, *produci res, nisi in verbo*, lege, *sapiẽtia enim intelligit se ipsum, & creaturam, nec poterant à Deo operãte per intellectum produci res, nisi in sapientia.*

pag. 141. probl. 40. dele quia relinquit sensum literalẽ.

pag. i42. probl 41. asserit in tertio responso, *Angeli disponere materiam.*

In ead. pag. probl. 42. asserit idem, *possunt admitti.*

pag. 142. probl. 44. cautè sunt legenda.

pag. 142. probl. 46, dele tertiũ responsum, vsq; ad verba, *accepit vates*, & lege, *an aqua significat diuinam sapientiam, à qua aquę in vnum collectæ, quæ dicuntur maria habent vinum.*

In eodem dele verba, *sicut aquæ supramundanæ, videlicet operiunt mare.*

pag. 142. probl. 48. dele parenthesim in secũdo rñso, *vt reor verius*, & lege, *an allegoricé de mari.*

In

In eodem legit, *producant aquę serpiturã aĩę viuẽtis*, lege vt vulgata editio, *producant aquę reptile.*

In eodem legit, *quamuis communis traductio insulsè habeat manibus*, dele vsque ad finem.

pag. 143. problem. 49. & 50. cautè sunt legenda.

pag 144. probl. 56. dele verba, *à quo trono sicut omnes*, vsq; ad finem.

pag. 144. probl. 57. dele tertiũ responsum totum.

pag. 144. problem. 59. legit, *quę vinea idem est, quod hortus deliciarum*, lege, *quę vinea allegoricè est hortus, &c.*

pagina i44. problem. 60. legit, *si totum collegium bonorum est vnica*, loco bonorum, lege, *fideliũ.*

pagina 144. probl. 61. dele.

SECTIO TERTIA,

De miraculis ad Dei prouidentiam.

pag. 145. problem. 69. dele.

pagina 145. problem. 70. in quarta responsione legit, *idest iustos, qui seruant Dei imaginem, super malos autem nequaquam, quia non sunt opus Dei stante peccato, sed diaboli*, lege, & corrige, *idest iustos, qui seruant eius similitudinem, super malos autem non ita splẽdet, quia opera eius, quæ sunt peccata non sunt opera Dei: sed diaboli.*

pagina 146. problem. 74. legit, *positus autem est iste liber in secundo cælo, vt secretiores Theologi docent, & ĩdeo ipsum potuit legisse Paulus*; dele à verbo, *positus est*, vsque *Paulus*, & lege, *& hũc librum puto legisse Paulum cum deuenit.*

pagina 147. probl. 79. legit, *Pro quo mendosa traductio habet Bethel*, lege, *pro quo vulgata editio habet.*

pagina 147. problem. 81. in tertia responsione legit, *an quia inuitus*, lege, *an quia quasi inuitus.*

In eodem legit, *coactus irascitur*

scitur, lege, *peccatis nostris irascitur*.

pag. 147. probl. 84. tertiũ responsum non probo.

pag. 148. problem. 88. legit, *quã hæreditario iure expectabamus, saluari tamẽ possumus modo velimus*, dele, & corrige, *quam pactione diuina expectabamus, saluari tamen possumus Dei auxilio, & nostro cooperante arbitrio*.

pag. 148. prob. 93. dele secundum responsum.

pag. 149. probl. 101. dele verba, *sed cur ibi hoc*, dele vsq; ad finem.

pag. 149. probl. 103. legit, *dæmoniacè, & dæmoniacis*, dele.

pag 150. probl. 105. dele responsa duo priora.

pag. 150. probl. 106. dele verba in fine, *et hoc misteriũ*, vsque, *& sinistrè*

pag 151. probl. 113. cõsidera.

pag. 151. & 152. probl. 121. & 122. *nihil continent soliditatis*.

SECTIO IV.

De Christi conditione, &c.

pagina i54. probl. 139. legit, *in veritate literæ*, lege, *in textu hebraico*, In fine dele verba, *hinc malè legitur signum*.

pag. 155. prob. 148. dele verba illa, *videlicet pulchritudine*, vsq;, *Plotinus*, & lege, *& eius pulchritudo tanto maior erat, quanto magis diuinitatis erat particeps, vnde cum*.

pagina 156. probl. 158. legit, *ĩ veritate literę habetur* lege in textu hebraico.

pagina 157. probl. 155. dele, *asserit dona Dei diminui excommuuicatione*.

pag. 158. probl. 174. dele vltimum responsum.

pag. 159. problem. 179. legit, *vt habet veritas literę. non autem decem millibus, vt habet vulgata editio*, lege, *vt habet ędi tio hebraica, vel decem millibus*, vt habet vulgata traductio.

SECTIO V.

Quod Christus per passionem, &c.

pag. 159. pbl. 134. dele verba, *nam fruens diuinitate non patitur*, & lege, *nam fruens diuinitate non patitur*

titur secundum portionem superiorem .

In eodem dele, *sicut propriũ ipsius patris est, vt sufficienter*, & lege, *vt abundanter pro generis, &c.*

pagina 159. probl.185. legit, *vt habet veritas literæ*, lege, *vt habet æditio hebraica*.

In eodem pagina 160. legit, *humanæ timiditati*, lege, *appetitui naturali* , *vel sensitiuo* .

pagina 160. probl. 187,legit, *pro quo mendosa æditio habet*, lege, *pro quo vulgata æditio*.

In eodem legit, *vt habet veritas literæ,non autem ipsa sicut habet* , *&c.* lege, *vt habet textus hebraicus pro quo ipsa habet vulgata editio.*

pagina 160. probl.191. dele, *mordet sensum communiter acceptum* .

pagina 161. probl. 195.legit, *quæ non expiabantur nisi morte propria, vel Christi* , lege , *quæ non expiantur nisi morte Christi.*

pag.161. problem.199. repugnat communi acceptioni.

Pagina 161.probl. 200. legit, *stigma enim non est vulnus manuum* , lege, *stigma enim non solum est vulnus manum &c.*

pag.164. problem.229. legit, *vt habet ueritas literæ* , lege, *ut habet textus hæbraicus* .

SECTIO SEXTA,

De multiplici beneficio, &c.

pag.166. pbl.233.dele verba, *quando igitur dicitur* , vsque ad finem .

pag.166.probl.234.dele circa finem , *idest sapientiæ.*

pag166.probl.239.dele verba *unde incongrua penitus est illa interpretatio* .

pagina 167. probl.243. dele, *uidetur asserere non esse necessarios dolores ad pœnitentiam* .

pag.167. problem.144. legit, *cur disponente Deo*, lege, *cur permittente Deo* .

pag.167.problem.245. legit, *an quia præsente obiecto ad malũ impellitur*, lege, *ad malum est pronus* .

pag.

pagina167.problem.246. cautè sunt legenda.

pagina 167.probl.248. legit, *& innuit veritas literę*, lege, *& hoc innuit editio hebraica.*

pagina 168.probl.255. legit, *& à diabolo parentibus à principio infusæ*, lege, *suggestæ,seu persuasæ*,vel lege, *et à parentibus per culpam à principio contractæ.*

pagina 169 probl. 259. legit, *vt habet veritas literæ*, lege, *vt aliàs.*

pag.169.problem. 261. legit, *nam arboreş, vel ligna*, vsque legimus, *egent censura*, lege, *nam arbores, & ligna, quę plantata fuerunt in horto voluptatis allegoricè sunt animæ rationales.*

In eodem legit, *& innuit veritas literæ*, lege, *textus hebraicus, in quo, &c.*

Pagina169. probl.263 legit, *vt literæ veritas habet*, lege, *vt alias.*

pag.170 probl.267. dele primum responsum, & tertiũ, lice ttertium possit admitti aliqualiter.

pag.170.problem. 268. legit, *quod sumitur vsque ad vomitum*, lege, *quod sumitur abundanter.*

pag.170. problem.271. cautè sunt legenda.

pag.173.problem.287. legit, *& relicta imagine*, vsq; *tenebrarũ*, lege,& corrige *& deturpata imagine summę lucis facti fuerũt conformes imagini tenebrarum.*

pag.173. problem.292. dele. quia derogat misterio sanctiss. Trinitatis.

Pag.174.problem.299. cautè sunt legenda.

SECTIO VII.

De Christo Iudice, &c.

pagina175. problemata 308. *docet omnia expectare tempus*, dele.

pag.176. problem. 312.legit, *filij autem regni secundum veritatem sunt ij, qui in veritate adherẽt sũmo RegiChristo*, adde, *filij autẽ regni, sunt qui suscepto signaculo, &c.*

pag.176. ,pbl.313.dele totum primum rñsum,vbi asserit,

ex-

expurgatam fuisse familiam in Abrahã, & coniectam fuisse sordem in Ismaelem.

pag. 176. & 177. problem. 316. & 317. dele

pag. 177. problem. 319. legit, *in quibus omnibus solus pater inhabitat*, dele dictionem, *solus.*

In eodem legit, *ad quam terram intrat, non tantum quem Deus elegit: sed quicunque vult, iuxta illud si vis ad vitam, &c.* lege, & corrige, *ad quam terram intrant electi à Deo, & eius mandata obseruantes, iuxta illud, si vis ad vitam ingredi serua mandata.*

pag. 178. probl. 324. est considerandum.

pag. 178. probl. 325. dele.

pag. 178. problem. 326. legit, quod sine vi fieri nequit, lege, sine difficultate.

pag. 178. ꝓbl. 327. dele verba, *sed quomodo omnia*, vsque, *ratione mali.*

In eodem in fine legit, *quomodo datum fuisset Christo omne iudicium*, lege, *quomodo iudiciũ, et iustitia Christi demõstraretur, & ostẽderetur.*

pag. 178. problem. 329. cautè sunt legenda.

pagina 179. probl. 331. legit, *vt in veritate literæ habetur*, lege, *vt alias.*

pag. 179. probl. 332. dele.

pag. 179. probl. 335. dele tertium rcsponsum.

pag. 179. ꝓbl. 336. dele verba, *sed id peccatum*, vsque *ipsius electo.*

pag. 180. problem. 341. legit, *nam nunquam punitur populus, aut persona aliqua priuata, nisi prius amoueatur eius custodia cœlestis*, lege, *aut persona aliqua priuata æternaliter.*

pag. 182. problem. 359. legit, *in veritate literæ habetur*, lege, *in editione hebraica.*

pag. 183. problem. 363. verba, *& Angeli, qui*, vsque, *remanebunt*, dele, *quia non allegantur ad propositum.*

pagina 183. problem. 364. dele

le vltimum responsum.

pag183. problem.368.verba, *nonne etiam hanc vidit*, vsque ad finem dele.

SECTIO VIII.

De verbi Dei prædicatione, &c.

pag.184. problem. 371. non placet distinctio de duplici verbo.

In eadem probl. 372. legit, *reuersum est quippe uerbum essentiale, uel personale*, dele verbum essentiale, & vel.

pag.184.problem.375&376. legit, *vt habet veritas hebraica*, lege, *vt alias*.

pag.187. problem.391. legit, *pro quo mendosa traductio habet*, lege, *pro quo vulgata æditio habet*.

pag. 187. problem. 395. dele primum responsum.

pag.188.problem.398. legit, *iuxta veritatem literæ*, lege, *vt alias*.

pag.188.problem.399.verba, *& exoriens à fonte illo, vnde omnia bona*, dele, *quia tollunt locum materialem*.

Pag. 189. prob. 403. vix intelligitur.

pagina 189. probl. 410. legit, *nõne in ueritate hebraica*, lege, *nonne in textu hebraico*.

pag.190. problem. 411. legit, *sicut habet veritas hebraica*, lege, *sicut habet editio hebraica*.

pag.192. problem.415. legit, *& tanta posset esse*, dele hęc uerba, vsq; ad finem.

pagina 191. problemata 421. *plura docet de Imagine Verbi Diuini, quæ non videntur cõsentanea Theologis*, dele igitur totũ tertium responsum, vsque ad finem.

pag.192. probl. 431. mordet Episcopos nostri tẽporis.

pag. 193. problema. 435. legit, *nec opinor videbit*, lege, *nec quisquam viribus naturæ derelictus videbit*.

SECTIO IX.

De nouiter, & nouissimè, &c.

pag. 194. probl. 440. verba, *cum religio Christiana*, vsq; *diem colimus*, dele.

pag.198.problem.470. legit, *ad irrigandã vniuersam terrã, non aqua hæc materiali*, adde allegoricè

loquen

loquendo, *sed aqua, &c.*

In eodem verba illa, *vbi tãquã in locis proprijs,* vsque ad finem dele.

pag. 201.probl. 485. dele primum responsum.

pag.202. problem.492.verba, *an creauit à principio,* vsque ad finem dele.

pag. 202. & 203. probl. 493. 494. & 495. dele.

pag. 204 problem.499. verba, *naturali inclinatione sibi à principio indita,* dele.

Censura, & correctio Tom. IV.

De Euangelio.

SECTIO PRIMA

De vniuersali, &c.

pagina 206. problem. 9. *in tertia responsione, dele,* quę est verbum, & sapientia Dei, *& lege,* quæ est gratia, quę in baptismate confertur.

In eodem, *verba,* & huic aquę adiungitur, *dele vsque ad finem:*

pag. 206. problem. 12. *dele verba ab illo loco,* demissa sola face, *vsque ad finem, & adde,* vtiq; sed non est efficax in adultis, nisi cooperetur.

pag. 207.probl. 15.cautè sunt legenda.

pag. 207. problem. 19. *dele verba,* Cum peccatum primi hominis, qui nos, *vsque ad finem, continet plures errores.*

pag. 207. probl. 20. *dele in fine dictionem,* idest filium.

pag. 208. probl. 24 tollit sensum literalem, *dele.*

Pag. 208.probl.26.*legit,* nõne arbor vitę fluuius vitę, & ipsa vita idẽ sunt, *lege,* lignum quidem materiale, & arbor posita in medio Paradisi: sed nõne allegoricè loquendo arbor vitæ, &c.

In eodem in fine, *verba,* vbique videbimus, *vsq;,* scripsisse, *lege,* Moysem voluisse Christũ figurare.

pag.209.probl. 31. *dele cõfutationem illam,* sed nõne anima nostra, *vsq; ad fi.*

pag. 209. probl. 35. *dele confutationẽ,* sed nonne videtur sapientibus, *vsque,* productus fuit.

In eodem in secundo responso, *legit,* an igitur natus est, *dele, igitur.*

In eodem dele tertiam respõ sionem, ponit in Virgine virtutem masculeam, dero gat cooperationi spiritus sancti.

SECTIO II.

De Christo Deo, &c.

pag. 209. problem. 37. mordet vulgatam editionem, *dele verba*, an sensum illius sententiæ est, *vsque ad finem*, *& lege*. Et verbum caro factum est, idest verbũ vniuit sibi animam carne circumamicta, in qua carne verè hypostaticè fuit persona Filij Dei.

In eodem dele primum responsum.

pagina 210. problemata 44. *dele secundã rosponsionẽ*, facitMãmonam Præsidentem Ægypto.

pag.211.problem. 48.in fine, *dele dictionem*, vel incor poratam.

pagina 211. problemata 52. *dele omnino*, videtur negare vnionem humanitatis in verbo.

pagina 212. probl53. põdera.

pag. 212. probl. 55 sic proponendum est, quomodo dignoscerepossumus in Christo fuisse personam Dininam, & non Angelicam? Nonne id ex oraculis habemus, nam adMoysem, vt nuperdistumest, Angelum missum fuisse legimus, de Christo autẽ Ioan. inquit, quod verbum caro factum est, nonne etiam hoc indicant, &c.

Pag.213. problem. 59. *legit*, Per amorem, qui est spiritus sanctus, *dele*, quia Pater, & Filius non diligũt se spiritu sancto.

pag. 213. problem. 64. *legit in quarta respõsione*, pro amicis dederit, *lege*, pro inimicis.

pag.214. probl.69. *dele*, non benè explicat productionem Spiritus sancti.

pag. 215. problem. 74.*legit*, quod tunc apertum fuit ab Angelis, *vsque*, in sinu Abrahæ, *lege*, vnde comitantibus Angelis post quadraginta dies ascendit in cœlum.

pag. 215. probl. 75. *verba*, huiusmodi enim doctrina, & rationes, *vsque ad finem dele*, *& lege*, & rationes naturales non ducunt nos in cognitionem misteriorum fidei.

pag. 215. problem. 76. *verba*

ba, nam homo continet, *vsque ad finem dele.*

pag.215.problem.78.*dele parenthesim,* vt recentiores Theologi docent, *& lege,* vt Theologi docent.

pagina 215. probl. 79. dele primum, & secundum responsum.

pag.216.probl.83. cautè sunt legenda.

pag. 216. problem. 85. *in fi. adde hanc responsionem,* an etiam repletus fuit diuinitate, qa humanitas Christi in persona verbi erat vnita diuinitati.

SECTIO III.

De Christo bellante, &c.

pagina 217. problemata 93. *verba,* vt fama est, & pictura, *dele vsque,* docemur, quia non fama, & pictura: sed ex Euangelio habetur pugna Christi cũ dæmone in deserto.

In eodem *legit,* quo ductus fuit à Spiritu suo, Spiritu tamen inflammato, *lege,* quo ductus fuit à Spiritu sancto.

pagina 218. problemata 94. *legit,* nam si cum Patre fuisset beatus, pœnas vtique nullas sensisset, *dele hæc verba.*

pag. 218. problemata 95. *legit,* cœperit esse caput corporis Ecclesiæ, *lege,& corrige,* cœperit ostendere se esse caput, &c.

pag. 219. problem. 101. 102. 103. & 104. *dele.*

pagina 219. problem. 105. *legit,* hinc & Angeli saltẽ à principio, *dele verba,* saltem à principio.

pagina 219. probl. 106. cautè sunt legenda.

pag. 220. probl.114. dele primum responsum.

pag. 221. probl. 117. *dele totum secundum respõsum, vbi asserit,* Christum descendisse in Ægyptum, vt reciperet influxum, & fieret fortior.

pag.222.probl.122. dele totũ, quia negat reuersionẽ fieri à Deo per dolorem, & non distinguit contritionem, ab attritione.

pag. 222. probl. 123. *legit,* quod autem nedũ gratia Dei: sed ipsa, &c. *dele hæc verba, vsque ad fin.*

pag. 222. probl. 125. *legit,* in hac enim terra, vt alibi disseruimus,*adde allegoricé loquẽdo,* plãtata est,&c.

pag

pagina 223. problem. 131. *legit*, pœnitentiam enim agere, est remouere affectum à rebus creatis, *lege, & corrige*, pœnitentiam enim agere nedum est conuerti ad Deum: sed etiam remouere affectum à rebus creatis.

pag. 223. problem. 133. non benè allegat D. Augustinũ, *in fine*, *dele verba*, hinc Augustinus diuidit, *vsque ad finem*.

pag.ZZ4.prob.1.135.dele tertium responsum; vbi asserit,varios esse fontes, à quibus emanant animæ.

pag.224.probl.138. pondera.

pagina ZZ4. problem. 139. *legit*, vt in veritate literę habetur, *lege*, vt alias.

pag.225. problem. 145. non probo responsionem, omnes itaque vt etiam, &c. *dele vsque ad finem*, *& responde sic*, sed nonne pauci sunt respectu eorum, qui damnabuntur, paucos igitur dicit, quia oẽs sunt vocati:sed non omnes sunt electi.

SECTIO IV.

De Christo Patre, Doct.&c.

Pagina ZZ6. problem. 147. *verba*, per quam aquam, *vsq;*, & Filium Dei, *dele, & lege*, si ergo in Ipso renascimur, nonne & ipse est Pater regenerans?

pag. ZZ6. probl. 149 *verba*, quæ quidem aqua non est hęc, *dele vsq; ad finẽ, & corrige*, aqua vero, qua regeneramur est gratia, q̃ confertur in baptismate,cuius quidem hæc aqua elementaris cum probatione formæ est signum certum, & efficax.

pag. 227. probl. 152. *verba*, & iterũ vbi de particulari, *vsq;*, subinfertur, *dele*, qa videñt admittere priorẽ productionem, *& lege*, & iterum formato homine ex puluere terræ subinfertur non est bonum hominem, &c.

pag.ZZ7.probl.156.pondera.

pag.ZZ9. problem. 167.*dele confutationem*, sed quomodo Christus, *vsque*, quæsiuit.

In eodem in secunda responsione, *dele dictionem*, igitur.

pag. 229. problem. 170. non probo dictum secretiorum Theologorum.

pag.

pag. Z3Z. probl. 185. *legit* , vt in his conformes su pernis faciliorem , & abũ dantiorem influxum susci peremus, *lege* , in quibus abundantiorem , & copiosiorem gratiarum influxũ reciperemus.

pagina.Z34. probl. Z00. dele quod dicitur ex sententia cabalistarum .

pag.235.probl.205. *legit*, ex aqua, quę est sapientia Filius Dei, & veritas, & Spiritn sancto , qui est amor, *lege*, ex aqua, quæ in scripturis quandoq; est signũ sapientiæ veritatis .

pagina Z35. problem. 208. *legit*, vnio autem non fit, *vsq;* indicat, *dele*, *& corr.* vnio autem sit virtute cibi illius, quam vnionem significat panis ille ex multis granis confectus.

pag.236. probl.210.non probo tertiam responsionem, in qua asserit Christianos singulis tribus horis mutare Angelos custodes .

pagina Z36. problem. Z16. *legit in secunda responsione* , sacramentalis, *dele hanc dictionem.*

SECTIO V.

De Christo Redemptore, &c.

pagina Z37. problem. ZZ1. *legit*, pro amicis, *lege*, inimicis .

pag. Z38. probl. ZZ4. *legit*, non quippe morte corporis, quę superuixit adhuc nongentis triginta annis , *lege* , nõ solum morte corporis , cuius necessitatem incurrit:sed morte animę.

pag,Z38.probl.ZZ5.pondera.

pag.Z38.probl.ZZ6. *adde ĩfi.* sed nonne etiam dedit animam in pretium , & satisfactionem , hac enim summa repleta gratia meruit nobis peccatorum remissionem , & gratiæ collationem , & de inimicis triumphauit.

pagina Z40. problem. 242. *dele tertium responsum*, videtur innuere Christum derelictum fuisse à diuinitate.

pagina 241. problem. 244. non probo tertium responsum .

pag.241.probl.248. dele tertiam responsionem, *dicit*, quod Christus sitiebat pristinam gratiam.

pag.

pag. 242. probl. 252. cautè sunt legenda,

pag. 244. probl. 263. *legit*, & qui magiæ, vt dicitur aliquando operam dedit, *dele*, iniuriam afficit Moysen.

In eodem, *legit*, si quoque sors hominis, *dele vsq; ad finem.*

pag. 244. probl. 264. *legit*, sed quid sibi vult Osanna, *vsq*; deberet ò sianu mordet communem editionẽ, *corrige deletis verbis*, nihil enim, *vsq;* deberet, *&* *lege*, idem quod ò sianu, idest salua nos.

SECTIO VI.

De Christo Iudice.

pagina 246. problem. 275. *verba*, ideo mittet illis Deus, *vsq; ad finem dele.*

pagina 246. problemata 279. *legit*, id aqua sapientiæ filialis, *dele verba*, sapientiæ filialis.

pagina 247. problem. 284. dele in fi. verba, *qui locus*, vsq; *appellatur*.

pag.247. probl. 285 pondera.

pag.247. problem.287.negat nos non resurrecturos cum capillis, non placet scholasticis, quia sunt ad ornamentum.

pag.248. probl.292. dele secundam responsionem, asserit Corpus Christi in resurrectione in naturam spirituũ transmutatum fuisse

pag.248.probl. 249. dele tertiam, & quartam responsionem, quia in prima asserit, *des endisse Christum ad inferos virtualiter tãtũ*, & in alia asserit, *descendisse cũ corpore cœlesti*, primã rñsionem lege sic, *an igitur descendit virtualiter tantum?* non, *sed etiam secundum ipsam substautiam, verè enim anima Christi descendit ad inferos.*

pagina 249. problemata 299. *habet*, quod Elias non redibit ad statum mortalẽ, *non probo*,

pag na 251. problemata 307. *legit in secunda responsione*, an quia est animal dęmoniacũ, *dele*, *&* *lege*, an quia potest figurare dęmonem, & Esau.

pag.25i.problem. 310.quærit de pueris non baptizatis, & videtur asserere sibi sufficere

ficere baptismũ flaminis, *dele , & adde post verba,* nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non intrabit in Regnum Cęlorum, an igitur continẽtur, & comprehendũtur in sen tentia maledictionis accipiendo ignem æternum. i. supplicium æternum.

pag. 251. problem. 311. dele totum, non satisfacit quæsito.

pagina 252. problemata 316. *verba,* sed quamuis obie ctum, *vsque*, est æterna, *dele.*

In eodẽ, *legit*, an igitur pu nientur, *dele vsq; ad finẽ, & iunge verba solum*, an etiam, quia voluntas eorum est perpetuò mala meritò in pœna æterna sta bunt.

pagina 252. problemata 319. *legit,* hinc conijcitur, qđ pœna damnatorum, *vsq;* sed statum, nõ probo hoc dictum, nam etiam locus facit ad pœnam sensus, *lege, & corrige,* hinc pœna damni damnatorum; & gaudium essentiale Beatorum non consequitur locum, sed statum.

pagina 253. problema. 320. non probo, quæ dicit de igne inferni.

pag. 253. probl. 321. dele tertiam responsionem.

In eodem dele vltimam responsionem.

pagina 253. problema. 322. verba, *Et hic erit ignis,* vsque ad finem dele.

pag. 253. problem. 324. dele primum responsum.

pagina 254. problema. 326. *dele verba illa,* vnde con cludere possumus illud Origenis, *vsq; ad fin.*

pagina 254. problemata 329. dele vltimum responsum, non est ad sensum Euangelij.

pag. 254. probl. 330. pondera.

pag. 255. probl. 337. del tertium responsum, & totum residuum.

pagina 256. problemata 338. *in fine legit,* essentia verò est vnica, & penitus solitaria, vnde videre faciem nõ est videre essentiam (lege) essentia licet est vnica, & singularissima tamen facie ad faciẽ vident beati, quia claro intuitu, nõ tamen infinitè vident, hoc enim est quod omniũ nostrum excedit captum.

pag. 256. problem. 339. 340. & 341. delerem.

pag. Z56. probl. 343. *verba*, sed si ætas Christi, *dele vsque in finem*.

pagina Z57. problem. 346. *verba*, quãuis locus vnde, *vsque ad finem dele*.

pag. 257. problem. 349. pondera.

pagina 258. probl. 353. dele tertiam responsionem, & quæ sequuntur, nõ enim ad propositum allegat Paulũ, Hebræorũ sexto, quod.n. Paulus dicit de Baptismo, ipse interpretatur de pœnitentia.

pag. 258. probl. 254. dele ob eandem rationem.

pagina 258. problem. 356. dele.

pag. 261. probl. 370. dele secundam responsionem.

pagina 261. probl. 372. continet multas ineptias Chabalistarum.

pag. Z61. problem. 373. *legit*, in veritate literæ habebatur, *lege*, in editione hebraica &c.

pagina Z61. problem. 374. *legit*, concurret etiam spiritus, cui dictum est iubente Deo, *lege*, concurret etiam spiritus, de quo dicitur, à quatuor vẽtis.

SECTIO VII.

De his quæ à nobis, &c.

pag. 263. problem. 387. in vltimo responso, *legit*, an id serie diuinæ prouidentiæ factum est, *lege*, an id permittente diuina prouidentia factum est.

pag. 263. problem. 388. *dele*.

pagina 268. problem. 415. dãnat numerum triginta missarum, quas Gregorianas vocat.

pag. 168. probl. 418. *verba*, nimia tamen frequentia, *dele vsque ad finem*, damnat frequentiam missarum.

pag. 269. problem. 420. *dele totum*, tanquã fabulosum & consentaneum.

pag. Z69. probl. 4ZZ. nõ probo quæ dicit in fine, *an tantus dolor*, *&c.*

pag. 270. problem. 425. indiget consideratione.

pag. 270. probl. 427. *legit*, vt lireræ veritas habet, *lege*, vt aliàs.

pag. 270. probl. 430. *legit*, altera.n. est aqua sapiẽtię, quęDei filius est, *lege*, in principio huius responsi, an etiam aqua, *& dele*, dictionem, *igitur*.

SE-

SECTIO VIII.

De quibusdam Euangelij, &c.

pag. 273. problem. 448. *dele totũ secundũ responsum*, asserit virum, & mulierẽ coniungi à principio.

pag. 275. problem. 462. *dele tertiũ responsum, & quæ sequuntur*, an vt innueret, &c.

pagina 275. problem. 465. *dele vltimum respõsum*, asserit dęmones ex humano semine esse natos.

pag. 275 probl. 466. *totum dele*, quęrit quomodo gra uident dæmones, & sustinet esse corporeos.

pagina 275. problem. 467. *dele primum respõsum*, non benè allegat, *verba domini*, vos ex patre diabolo estis.

pag. 275. probl. 469. *dele verba*, an quia spiritus à corpore solutus, *dele vsque ad finem*.

pag. 276. problem. 470. *legit* contraxit autem lumen, *vsq;*, & afflicta; egent censura, quia aliàs asseruit diuinitatem dereliquisse humanitatẽ, *lege, & corrig.* contraxit autem lumẽ istæ sol, qui erat Diuinitas, quia nullum pręstabat humanitati solamen, alioquin ipse Christus non fuisset passus.

pagina 276. probl. 471. & 472. considera.

Pagina 276. problem 477. *in fine legit*, nam cęteri non sunt veri Reges, sed Reguli, & Tyranni, *dele*, & ita etiam totum vltimũ responsum.

SECTIO NONA.

De Beata Virgine.

pag 277. probl. 479. cautè sunt legenda.

pag. 277. problem. 481. vltimum responsum non probo.

pagina 278. problem. 486. *verba*, nonne quia cęteri omnes, *vsq;*, gratiã suscepit non probo, *lege*, An quia solum electa fuit, vt esset Mater Dei, & quia per ipsam Deus elargitur gratiã hinc Hieronymus,

pag. 278. problem. 488. *dele totũ secundũ responsum*, asserit in virgine fuisse virtutem masculeam, & ita potuisse concipere sine viro.

pag.

pag.279.probl.498. dele totũ Asserit Enoch , Eliam , & Io ãnem ascendisse in cœlos absq; morte, & mortẽ, quæ est separatio animæ à corpore non fuisse ex peccato.

ag .280 problem. 499. *dele* arbitratur plenitudinem gratiarum dari secundum dispositionem naturæ, officit animæ Christi , & Virginis.

Censura, & Correctio Tomi Quinti.

SECTIO PRIMA

De Salomonis dictis, &c.

pag. 281. probl. 1. *nõ probo vlt. responsum*, Asserit Salomonem natum de puteo septem superiorum influxnm.

pag.281.prob. tertiũ põdera.

pag. 284. probl. 24. legit , quę est Spiritussanctus hebraicè fœmineo nomìne vocatus , *dele verba*, hebraicè, *vsque,* vocatus.

pag. 284. problem. 25. *dele parenthesim*, vt aliqui opinantur. In secundo responso, *legit*, an est, vt alibi disseruimus, *lege*, an allegoricè est, vt alibi disseruimus.

pag. 284. probl. 26. *legit*, vt literæ veritas habet, *lege*, vt aliàs

pag. 285 proble. 30. *verba*, quo seusu alibi diximus, *vsque*, sed cur dicit, *dele*, asserit Christum descendisse in Aegyptum, vt reciperet Austrum gratiæ.

pag. 286. probl. 39. *verba*, & cum vnica mulier, *vsq;* maiora inconuenientia , *dele*, redit in sententiam, quod ab initio fiat cõiunctio maris, & fœminæ.

pag.287. problem. 45. confutationem nonne difficultas hæc, vsque ad responsum dele: mordet vulgatã editionem.

pagina 289. problema 54. *pondera*, est totum cabalisticum.

pagina 289. problema 56. *legit* , vt literæ veritas habet, *lege*, vt aliàs.

pag. 290. probl. 58. appellat Spiritum sanctum Matrem, *pondera*.

pagina 291. problema 66. *legit*, quamuis mendosa traductio habeat Bethel, *dele.*

In eodem, *legit*, vt literę veritas habet, *lege*, vt aliàs.

pagina 291. problem. 67. *verba*, vt aliqui interpretantur, *vsque*, nunquam mutatur, *dele*, & iunge petitioni an etiam per montes, *dele*, igitur.

pagina 291. problem. 69. tollit paradisum voluptatis, *dele.*

pagina 291. & 292. problemat 71. 72. & 73. considerentur.

pagina 292. problem. 77. cautè sunt legenda.

pagina 293. probl. 79. *asserit hanc editionem*, quã nos habemus, non esse D. Hieronymi.

Verba, & hoc inter cætera, *vsque*, apertè indicant, *dele*, in primo responso *legit*, an igitur Salomon, *lege*, an etiam.

pagina 293. problem. 80. *legit*, vt in veritate literæ habetur, *corrige*, vt In eodem in fine, *legit*, à Ioanne vero vocatur lux omnes illuminans, *dele*, non ad pro positum.

pagina 293. probl. 81. & 82. pondera.

pagina 293. probl. 83. *legit*, quo decreto, *legerem*, qua permissione.

pagina 294. problem. 86. *legit*, vt literæ veritas habet, *corrige*, vt aliàs.

In eodem, est enim secunda mansio, *dele vsq; ad finem.*

pagina 294. probl. 89, *verba* id vero designat, *vsq; ad finem dele.*

pagina 294. problem. 92. *verba*, sublatis ab ea omnibus, *dele vsq; ad finem.*

pagina 295. problem. 97. pondera.

pagina 298. problem. 116. *legit*, vt literæ veritatem sequamur, *corrige*, vt aliàs.

pag. 299. problem. 122. *legit*, pro quo mendosa traductio habet sine causa, *corrige*, vt aliàs.

pagina 299. problem. 124. *legit*, vt literæ veritas habet

bet, *lege*, vt aliàs.

In eodem *verba*, an de Imperatoribus, & Pontificib. *dele*, vsq; ad finem.

pag. 299. problem. 125. *dele totum*, comparat pietatẽ vuluæ, offendit pias aures.

pag. 299. probl. 126. *legit*, vt literæ veritas habet, *lege*, vt aliàs.

pag. 300. problem. 133. non probo distinctionẽ inter vota Religionis, & Baptismatis.

pag. 301. probl. 135. *verba*, si aũt ad Sacramenta. *vsq*; nec ad opus, *dele*.

Pagina301.problem.136.non probo.

pag. 301. problem. 137.dele totum tertium responsum.

SECTIO II.

De ijs, quæ per Iob, &c.

pag. 302. probl. 241. *verba*, quorum verborum, *vsq*;, celebratissima mordet latinos in traductione vulgata, & laudat hebręos.

pag. 302.problem.143.cautè sunt legenda.

pag. 302. probl. 145. *dele*, videtur innuere, quod maledicens accensus furore non peccet.

pag.302. problem.146. dele secundum responsum, vt merè fabulosum.

pagina 302. problem. 148. pondera.

pagina 303. problem. 152. *dele verba illa*, quod pro curant, *vsq*;, sed de hoc aliàs.

pagina 304. problem. 155. dele vltimum responsum, non continet sanam doctrinam.

pagina 304. problem. 156. *verba*, vnde licet Deus, *vsq*;, tamen suscipit, *dele*, & *lege*, Deus enim semper suscipit, ac parcit quotiescunque, &c.

pagina 305. problem. 163. *legit*, & insufflauit in nares eius, *lege*, vt habet vulgata editio, & insufflauit in faciem eius spiraculum vitæ, *subdit*, per hoc autem spiraculum, *adde tu*, allegoricè.

pagina 305. problem. 164. *legit*, sit lux, *lege*, fiat lux.

pag.306. problem.170.cautè sunt legenda.

pag.

pagina 306. problem. 172. nõ probo, quę dicit de Enoch, & Elia.

pagina 308. problem. 189. *verba*, etsi aliqua pertur batio, *dele vsque ad finem*, ponit perturbationem, & dissidium in Angelis.

pagina 308. problem. 190. *dele parenthesim*, vt melius antiqui Theologi sentiunt.

Jn eodem legit, vt in verita te literæ habetur, *lege*, vt aliàs.

pagina 309. problem. 193. laudat prognosticationem per signa faciei, & manuũ. *dele*.

pagina 309. problem. 198. afficit iniuria Iob, *pondera*.

pag. 310. probl. 203. *legit*, Deum autem videt in via, vel qui mundus est, vel qui habet intellectum adeptum, vt peripathetici dicunt, vel qui habet men tem vt meruimus ait, vel qui, &c. *lege*, Deum au tem cognoscit in via, qui habet veram sapientiam, qua omnia intelliguntur, vt in lib. sapientiæ diffusè pertractatur.

pagina 310. problem. 206. *dele verba*, vt nonnulli satis insulsè dicunt.

pagina 310. problem. 208. *in secunda responsione dele verba*, vt aliqui ineptè exponunt.

pagina 311. problem. 209. *verba illa*, sed nonne ma ior, *vsque nulla deleo*, secundam rationem, *lege*, an etiã, *& dele*, igitur.

pagina 311. problem. 210. *dele verba*, *&* omnia inconcinnè, *in eodem legit*, vt literæ veritas habet, *lege*, vt aliàs. In omnibus problematibus de Behemoth poteris delere confutationes, quia sunt contra communem expositionem.

pag. 311. probl. 212. *legit*, sed vt ad veritatem ipsam accedamus, *lege*, sed vt ad allegoriam ipsam acce damus.

In eodem legit, cum omnia à Deo immediatè, *vsq*; as seuerant, *dele*, quia tollit creationem, dele etiam verba quæ sequuntur.

pag. 311. probl. 214. *verba*,

sed

sed quomodo fuerunt, *vsq;*, fabricatum, *dele*, ne gat productionem Ange lorum fuisse factam prima die. In vltima respon sione,*dele*, igitur, *&* *lege*, an etiam.&c.

pagina 312. problemata 217. *legit*, vt literæ veritas ha bet,*lege*,vt aliàs.

pag. 312.probl. 218. admittit duplicẽ rerũ productionẽ vniuersalẽ, & particularẽ, *dele*, *vt merè Platonicũ.*

pagina 312. problemata 219. *dele*, confutationem, *vsq;* interpretantur.

pagina312.problemata ZZO. *dele*,vt aliqui satis ineptè dicunt, & in secunda rñsione, *dele parenthesim*, vt alij magis ridiculosè as serunt.

pagina 312. problem. ZZZ. *verba*, sed inepta profectò *vsq;*, *ad aliud responsum*, dele.

In eodem, *legit*, sit lux,*lege*, fiat lux, *adde*, allegoricè forma, &c.

pagina 312. problem. ZZ3. *legit*, vt in veritate literę habent,*lege*,vt aliàs.

pagina 312. probl. ZZ4. mor det expositionem eorum, qui pro Leuiathan expo- nunt de Diabolo.

In eod. legit, veritas hebrai ca habet Leuiathan, *lege*, editio hebraica, &c.

pagina 313. problem. Z33. *dele parenthesim*, vt nonnulli garriunt.

pag. 314. problem. Z35. facit dęmonem præsidentẽ the- sauris, *&* *legit*, cum in veritate literę habeatur, *lege*, vt aliàs.

pag. 314. problem. Z36. conti net vana.

pag. 314. probl. 237. *verba*, amoto ab eis superni fauo- ris influxu, & destituti à fęlicitate, & in angustia po siti reuertuntur ad Deum, *dele verba*, amoto ab eis superni fauoris influxu.

pag. 314. probl. 239. *dele cõ futationem illam*, sed cũ nec hoc, *vsq;*, exquirendũ est, *responsionem dele*, an etiam, *dele dictionem*, ig.tur.

SECTIO III.

De Mercnrij Trismegistri dogmate.

pagina 317. problem. 254. *legit*, verbum factum pro dijt posterius natura, *le- ge*, verbum æternaliter pro-

prodijt posterius origine . *In eod. dele parenthesim* , vt ipse Mercurius ait.

pag.317.problem.255.est me rè Platonicum .

pag.317.problem.Z57. docet quasdam animas non esse sortitas mentem, nisi intel ligatur quoad vsum, sapit.

pag. 317. probl. 258. & Z59. non probo.

pag. 317. problem. Z60.plura absurda dicit de mente, *dele.*

pag. 318. problem. 26Z.non probo

pagina 320. problem. Z73. *verba*, in qua quidem aqua, *vsq*;, est signũ, *dele.*

pag.321.problem.283. *legit*, habet enim potestatem,inquam maluerit formam se transformandi , *corrige*, habet enim potestatem inquam maluerit formam per affectum se tranformandi .

pag.3Z1.probl.Z85. dele secundum responsum,vsque ad finem : plura insulsè dicit de animæ productione.

pag. 321. probl. 286. *verba*, hinc nonnulli dicũt aĩam, *vsque ad finem dele.*

pag.3ZZ. problem. Z92.pondera .

pag.322.problem.295.*verba*, per quem,vt supradictũ est transit anima infundenda, *dele.*

SECTIO IV.

De Placitis Academicorum.

pag. 322. probl. 297. *verba*, nescio qno spiritu , *dele*, mordet D. Aug.

pagina 327. problem. 331. extorquet sensum literalẽ, *dele.*

Pag. 3Z7. probl. 337. dele.

pag.328.problem.341. *legit*, an igitur causa peccati est vis quædam cogens , *lege*, inclinans .

pag. 328. probl. 344. *verba*, magis expressa, quã in cor pore , *dele.*

pag. 329. probl. 351. *dele*, quę dicit de duplici venere *vsque ad vltimum respousum.*

pag. 330. probl. 355. & 356. *dele* , non benè de anima loquuntur.

pag.330. problem.361. *delc*, ob candem rationem .

pag. 331. probl. 364. *verba*, quia est vnita cũ corpore cœlesti, *vsq*; *ad finẽ dele*, *& lege*, quia euenit sibi obiectum nolitum .

pag

pag 331.problem.367. *legit*, de hoc autem Zoar omniũ cõmẽtariorum pręcipuus, *dele omnium commenta riorum præcipuus*.

pag.368.docet sectionem mu lieris ex hoĩe,nisi intelligatur materialiter nõ est verum, *dele*.

pag.332. problem. 376. non probo fabulam de duabus veneribus.

pagina 334. probl. 393. non probo ea quæ dicit de animabus à corpore separatis, quod vagentur circa cadauera.

pagina 334. problem. 394. *verba*, nonne quia, *vsq*;, & alij alibi, *dele*, *lege*, *&* *corrige*, nonne quia licet purgatorium sit in determinato loco pro animabus expiandis, in alijs tamen locis Deo volente expiari possunt, *cætera dele*.

SECTIO V.

De abstrusis Orphei, &c.

pag. 336. probl. 408. *in fine legit*, nibil boni potest operari, *adde*, meritorij.

pag. 337. probl. 418. *verba*, quæ suaptè natura malè est, & defectus, *dele*, *&* *lege*, quæ imperfecta est.

pag.337. probl. 418. *verba*, quæ suaptè natura malè est, & defectus, *dele*, *&* *lege*, quę imperfecta est.

pag. 337. problem. 421. non probo quę dicit de materia.

pag. 340. probl. 443. *verba*, Dæmoniaca, & cum Diabolo symbolum habentia, *dele*, *&* *lege*, quæ diaboli quandoque symbolum habent.

pag. 341. problem. 451. pondera.

pag. 342. problem. 464. *verba in fine*, quæ est filius Dei, *dele*.

pag. 343. problem. 477. habet Gratiam non dari vltra dispositionem naturalem, *corrige*.

pagina 345. probl. 493.assignat bonos, & malos dæmones, *dele*, quia nunc in malũ sumuntur dæmones.

Censura, & Correctio Tom. VI.

De multigenis, &c.

SECTIO PRIMA

De Diuinis.

pag. 347. problem. 2. *verba*, vt neoterici Theologi, *vsq*;

vsq;, non declarant, *dele*, secũdum respõsum, *lege*, deleta dictione, *igitur an ista, &c.*

pag. 347. probl. 5. alio modo enumerat septem dona, quam enumeraueritIsaias, & interpretati fuerint Patres, *lege*, nonne sunt septem dona à Deo nobis elargita, primum. n. horũ, *in fine verba*, in quibus etsi non verba Isaiæ, *vsque ad finem dele*.

pagina 347.problem. 6. mordet nostros Theologos, *dele.*

Pag. 349.probl. 15. assignat numerum Principum ibi, qui Principes sunt, cautè sunt legenda.

pagina 349. probl. 16. appellat angelos Deos gẽtium, dele, quia illi adorabant dæmonia.

pag. 350. prob. Z1. plura absurda dicit dc intellectu agente, & tandẽ concludit esse Deum, *dele.*

pag.350. probl. 23. pondera.

pag. 352. probl. 41. *verba*, nec enim in aliquo ordine, *vsq;*, Deo proximus, *dele*.

pag. 352. probl. 42. *dele parenthesim*, vt nonnulli dicunt.

SECTIO II.

De Cœlis, &c.

pagina 353. problem. 49. asserit Deum de nouo non creare, *dele*, quia quotidie creat animas.

pag. 353. problem. 50. *legit*, cum in veritate literæ habeatur, *lege*,vt aliàs. Hoc prob. est considerandum.

pag. 354. probl. 51. *verba*, sicut perfectiora nota, *vsque ad finem dele*, ponit in Angelis,& in Deo elementa nisi intelligatur eminenter in Deo, non est verum.

pagina 354. problem 5Z. ponit in cœlo fatum, nisi intelligit diuinam dispositionem, non est verum, *dele*.

pag.354.problem. 55.dele tertium responsum asserit Lũnam præesse potestatibus nocturnis.

pag.355. probl. 58. aduersatur correctioni anni Gregoriani.

pagina 355.problem.60. laudat astrologiã iudiciariã, aduersatur Constitutionĩ Sixti Quinti.

SECTIO III.

De Homine, &c.

pagina 357. problema 76. *dele tertium responsum,* asserit animam à principio depictam fuisse formis, aut speciebus multigenis, *est merè Platonicum*.

pagina 357, probl. 77. *verba illa*, quo sensu opinor, *vsque*, omnia suscipere, *dele*.

pagina 357. prōbl. 79. *legit*, cur virtus intellectiua, *vsque*, in aĩantibus, *lege*, cur actus intelligendi tardat venire in hominibus magis quam actus sentiendi in animantibus.

pag. 358. problem. 85. & 86. plura habent de pacto manuum, & pedum, nihil habent soliditatis.

pag. 359. problem. 87. est ponderandum.

pag. 359. probl. 92. *verba*, quod non cõtinuè occurrit, *vsque ad finem dele*.

pag. 360. problem. 94. *adde in fine*, digniores sunt quidem natura, & ministerium eorum est præcedentiæ, sed quid si beneficium redemptionis inspiciamus, nonne homines digniores sunt angelis. Vtique.

pag. 360. probl. 95. *verba*, vt se iactant mulieres, *dele*.

pagi 360. probl. 101. *dele*.

pag. 361. probl. 105. *legit*, vt in veritate literæ habetur, *lege*, vt aliàs.

pag. 361. probl. 106. est ponderandum.

pag. 361. probl. 107. *legit*, nec charitas erga seipsum lege pręcipitur, *lege*, nec charitas erga se ipsum tantum lege præcipitur.

pag. 362. probl. 109. *legit*, an quia non possunt spiritum, & meliorem sortem hoĩs sentire ij qui sunt seruitute depressi, *lege*, *corrige*, dum cum pertinacia sunt seruitute peccati depressi.

pag. 362. probl. 110. *dele secundũ respõs. adde in fi.* & ad populũ conuocandũ, vt diuina persoluat.

SECTIO IV.

De Moribus, &c.

pagina 362. probl. 113. appellat vulgus magis domesticum diabolo, & dicit ipsum carere mente, vtrunq; absonum, dele.

pag. 363. probl. 116. *legit*, id

id non est à natura, *lege*, id non est à Deo.

pag. 363. problem. 117.dele, quod ea sententia peripateticorũ asserit de vnitate intellectus agentis.

pag. 363. probl. 118. *verba hinc*, vt Plotinus ait, *vsq; ad finem dele*, ex professo fatetur mentem nostrã non posse damnari, sed solum rationalem animam mediam, cum animali.

pag. 363.probl.121. sustinet Deum nihil boni facere in nobis, sed solum proponere legem. Hæresis.

pagina 365. problem. 131. 132. 133. & 134. *dele*, asserit merita sanctorum nobis suffragari non posse, & cadauera eorum esse immunda.

pagina 365.problem. 135.plura absurda dicit primo, qđ à principio vnicuiq; Deus propriam vxorem creauerit, secundo,qued vna tantum potest esse legitima, *dele*.

Pag.366.problem.138.*legit*, in piincipio opulentos, *lege*, necessarios.

pag. 366. probl. 139. *legit*, qui horũ magis appropinquare videntur perfectioni, *lege*, qui magis appropinquare vidẽtur ꝑfectioni actiui, an contẽplatiui.

pag.367.probl. 150. dele vltimum responsum.

pag.368. probl. 157. *verba*, cum cadauera, quousq;, *ad finem dele*.

pag. 368. probl. 158. *dele*, continet eadem asserta.

pag. 369. probl. 164. damnat morem Christianorum, qđ vxores dent dotem viris.

SECTIO QVINTA.

De bonis, & malis Angelis.

pag. 370.probl. 167. 168. & 169. facit angelos corporeos, caute sunt legenda.

pag. 371. probl. 175. & 176. facit Angelos arbitrio priuatos,& in gratiã non cõfirmatos, *dele omnino*.

pag. 372. probl. 177. *verba*, si verò Angeli mutantur, *vsque ad finem dele*.

pag. 372. probl. 179. *legit*, iuxta literæ veritatẽ, *lege*, vt aliàs.

pag. 372. prob. 184. *verba*, quamuis historia, *vsque*, conabimur, *dele*, asserit, librum Tobiæ non habere certum auctorem, &non esse in Canone Bibliæ.

In eodem in respõsione de-

le

le dictionem , *igitur.*

pagina 373. probl. 189. dele primum responsum.

pag. 373. probl. 190. *dele* , secundũ reponsum asserit diabolũ habere maius symbolum cum muliere , dele etiamsecundumasserit animam mulieris venire de Aquilonari.

pagina 374. probl. 191. dele vltimumresponsum asserit dęmones distinctos esse in masculinos , & fœmineos sexus.

pag.374.probl. 192.totũ dele ex professo probat distinctionem sexus in dæmonibus, & esse animalia.

pag. 374. probl. 195. *legit*, nõne quia natura peruersus, *lege*, nonne quia voluntate .

pag. 374. probl. 196. *verba* , Hinc Angelus Esau, *dele vsque ad finem*, asserit Angelum Esau fuisse ex tenebrarum potestatibus.

pag. 375. probl. 201. *dele*, asserit dęmones nõ inuadere, & introire in corpora.

pag. 375. probl. 203. *verba*, an genuerunt ex semine, *dele vsque ad finem* .

SECTIO SEXTA.

De Animalibus.

pag. 376. probl. 206. *verba*, & benè in deserto asini, *dele vsque ad finem* , asserit illum locum non recipere aliquem influxum cęlestem .

pag 376.probl. 207. *verba*, superiori naturæ repugnãte, *dele* .

pag. 376. probl. 208. *legit*, quia forsitan sortiti sunt tam bonam animam, *lege*, ad bonum, vt illi, &c.

pagina 376. probl. 211. dele totum vltimum respõsum, vsque ad finem.

pagina 378. problem. 225. *verba*, quæ dęmoni concessa, *vsq; ad finem dele*, asserit sanguinem interfectorum,&cadauera esse dęmonibus concessa.

pagina 379. problem. 232. *legit*, animalia dęmoniaca, *lege*, animalia simbolum dęmonis habentia.

pagina 379. problem. 233. *legit*, dęmoniacum sit , *lege* , dæmonis simbolum habeat.

pagina 379. problem. 234. *legit*, simia est animal dęmonia

moniacum , *lege* , potest esse simbolum dęmonis.

pagina 379. problem. Z37. *citat August. dicentem,* si verò inordinatè creaturam consideras non video qũo sit Imago Dei in te , *cõsule August. aut dele,* quia Imago Dei nõ deperditur ex consideratione creaturarum .

SECTIO VII.
De Mundo, &c.

pagina 382. problem. 253. *legit,* tendit ad malignitatem, *lege,* ad interitum.

In eodem legit, fugato Deo, *lege,* derelicto Deo.

pagina 382. problem. 255. *verba,* & ab hoc igne purgante, *vsq; ad finẽ dele ,* asserit peccatores purgari igne inferni , vt in Deum reuertantur.

pagina 382. problem. 256. *verba ,* siue mortales diuos, *vsque ad finem dele,* asserit ex sententia aliquos dæmones esse mortales .

pagina 382. problem. 257. assignat septẽ loca inferni, cautè sunt legenda .

pagina 382. probl. 258. enumerat eos , qui punientur in septẽ locis inferni, cautè sunt legenda .

pagina 383. probl. 259. verba *nũ sicut corpa beatorũ,* vsque ad finem dele,asserit corpora beatorũ induere naturam spirituum, & animas dãnatorum corporũ , vt illa beatificentur, & hæ torqueantur .

pag.383. probl. 260. non ad propositum citat verba , Ioannis Apoc. 4. & septem Angelis .

pagina384.problem.268.asserit herbas vt prosint legendas esse determinato tpe, & signandas proprio caractere sapit superstitionem, *dele tertium responsum vsque ad finem .*

pagina 384. problem. 271. *verba ,* horum enim omnium , *vsque* potestatem habent, *dele.*

pagina 385. problem. 275. *legit ,* vt in veritate literæ habetur, *lege ,* vt alias .

SECTIO VIII.
De Operationibus, &c.

pagina 389. problem. 308. *legit ,* operari possimus , *lege,* operari elaboremus.

In eodem verba , veruntamen ij, qui videntur, *vtq;* mundo deseruiunt , *dele,*

mordet prælatos Ecclesiasticos.

pagina 390. problem. 315. *dele*, asserit Iacob luctasse cum mala intelligentia, seu cum eo, qui sibi mala persuadebat.

pagina 391. problem. 317. *dele*.

SECTIO IX.

De quibusdam Sacræ scripturæ, &c.

pagina 392. probl. 327. dele omnino, quia asserit hominem commisisse primũ peccatum ex decreto Dei, & si non peccasset primus ex Dei đcreto peccasset alius.

pag. 393. problem. 332. dele ponit mensurã remissionis peccatorum, & aduersatur sensui literali in redditione causæ de pœna peccati sodomorum.

pagina 393. problem. 333. *verba*, vnde sicut Bethel, *dele vsque ad finem*.

pag. 393. probl. 337. *dele totum*, asserit Circũcisionẽ institutã esse ad placandas virtutes aquilonares, & ad receptionem influxum planetarum.

pag. 394. probl. 344. *legit*, & hoc in sacramentum, qđ humanum genus prius debebat esse sub peccato, & sub diabolo, quam sub gratia, & Deo, (lege,) & hoc in signum, quòd humanũ genus prius ex culpa Adæ debebat esse sub peccato, &c.

pag. 395. probl. 346. *legit*, vt fati series seruaretur, *lege*, & *corrige*, vt Diuinæ dispositionis series seruaretur.

Jn eod. verba, si igitur hæc secundum fati seriẽ, *vsq;*, contigerunt dele.

pagina 396. problem. 354. dele totum vltimum responsum.

pag. 396. probl. 355. *verba*, vnde tanquam Rex prępónitur, *vsq; ad finem non probo*.

pag. 396. problem. 360. dele secundum responsum.

pag. 397. problem. 365. dele totum secundũ responsum, appellat Angelos præsidentes Ægyptijs aquilonares.

pagina 398. probl. 370. appellat Sansonem sanctũ, & citat Paulum Hebr. 11. & Rom. 8. *consule Paulum*.

pag. 398. probl. 371. *legit*, pro quo in literæ veritate habetur, *lege*, vt aliàs.

pag.

pag. 399. probl. 380. *legit*, quod patibulum venit à ligno scientiæ boni, & mali à lege videlicet, *adde*, allegoricè loquẽdo.

pag. 399. probl. 382. *legit*' vt literæ veritas habet, *lege*, vt aliàs.

In eodem, *verba*, nam vt Plato rerum sacrarum nõ ignarus, *vsque*, in carne vna, *dele*.

pagina 402. problem. 401. *dele confutationẽ illam*, sed cum mulier, *vsque*, & Prophetissa negat mu lierem habere portionem superiorem.

pag.402. problem. 403. asse rit zelum Eliæ fuisse à na tura, *dele*.

pag. 403. probl. 406. *verba*, nam id fit potestate quadam nocturna, vt aiunt, *dele*.

pagina 403. problem. 409. *verba*, qui quidem Samuel, *vsque*, suscipiẽdis à Deo, *dele*, in responsione, an igitur, *dele* igitur.

pagina 405.. problem 424. *verba*, ex quibus verbis nullum determinatũ sensum elicitur, *dele*, mordet vulgatam editionem.

pag.405.probl.425. *dele tot*. asserit liberum arbitrium habere rationem principij passiui.

pag.405. probl.426. relinquo considerandum.

SECTIO X.

De quibusdam occultis, &c.

pag. 407. probl. 435. *verba*, & cũ mutentur Angelicę custodiæ, *dele vsq*; *ad fin*. asserit singulis tribus men sibus,& horis mutari custo dias Angelorum.

paginá 407. probl. 437. dele Pithagoricum dictum tanquam ridiculosum.

SECTIO XI.

De situ, & proprietate, &c.

pag. 414. probl. 477. *verba*, coniunctus quoque fuit, *vsque ad finem dele*,

pag. 414. probl.485. *legit in fine*, producant aquę ser pituram animæ viuentis, *lege cum vulgata edit*. producant aquæ reptile animæ viuentis.

pag. 414. probl. 488. *dele*.

pag. 414. problem. 489. asse rit baptismum in adultis requirere cõtritionem super exactam vitam, secus

sen

sentiunt cõmuniter Theologi, *dele.*

pag. 415. probl. 495. *legit*, quæ fuit Dauid propria, & legitima vxor, *dele*, propria, & legitima ob rationem alias assignatam.

pag. 415. probl. 496. *legit*, cęteri verò pro captu suo, *lege*, cæteri verò secundum mensuram.

In eodem legit, vt illas emanationes pro captu suo susciperat, *lege*, secundũ mensuram.

pag. 415. probl. 500. verba sciens locum illum, *vsque*, & alijs membris, *dele.*

In eodem verba, etiam rebellibus vsque conuersis, *dele*.

FRANCISCVS GEORGIVS.

Censura, & correctio in Librum inscriptum, Francisci Georgij Veneti Minoritanæ familiæ, de Harmonia Mundi totius, Cantica tria Venetijs in Aedibus Bernardini de Vitalibus Chalcographi. Anno D. MDXXV. Mense Septemb.

In dedicatoria facie prima, versiculo 19. legit, *solitariam*, lege, *singularissimam*.

In eadem pag. 2. facie prima verba, quæ incipiunt, vers. 32. *nec immeritò, quia vt perhibet*, vsq; ad illa verba penultimi versus, *ignorare nõ debetur*, puto esse delenda, *quia ni mium tribuit numeris*, post hæc sequitur, *necessario igitur*, dele, *necessario*, & lege, *expedit igitur.*

In eadem facie secunda, versu 28. dele dictionem, *pro nunc*.

In ead. facie 2. versu 33. legit, *in bicipiti Parnaso Christi, videlicet pectore*, lege, *recumbens in pectore Christi*.

In ead. p. 3. facie 1. vers. 3. legit, *sub inuolucris*, nõ probo hoc verbũ, lege, *sub velis*, seu *sub velaminibus*.

CAN-

CANTICVM PRIMVM

Cap. I. Tomus Primus.

Pagina prima, facie prima, versu 25. legit, *Deum vni cũ in Trinitate diffusũ*, dele, *diffusũ*, quæ sequuntur sunt Cabalistica, & digna obseruatione.

In ead. facie, vers. 26. legit, *solitariè*, legendum est, *vnicè*.

In eadem facie secunda, vers. 22. verba illa, *nisi fortè Abraham, vt tetigimus*, vsque, *omnia cõplectens, delerem, nam, asserit Abraham scripsisse, & ab ipso accepisse Moysem.*

pag. 7. facie prima, versu 2: cap. 6. dele verba, *sic.n. Israel interpretatur.*

In ead. facle 2. versu vltimo legit, *producunt aqua serpituram*, lege cum vulgata editione.

In ead.facie 2. oĩa illa verba, *dualitatẽ verò dæmonẽ, ac malum*, vsque, *à multitudine confusa*, dele.

pag. 8. facie prima, versu 1. dele parenthesim, *vt verba hebraica sequamur.*

pag. 10. facie 1. c. 8. verba illa, *hinc qui sapientiæ delibamenta gustare voluerũt, ab eis edoceri, vt supra diximus coacti sunt* dele.

Cap. 11. pag. 13. facie secũda, ver. 19. & circiter legit, *siue per virtutem stoicam, aut speculationem peripatheticã, vel per purgationem accademicam, siue per fidem*, dele, & lege, *non per virtutem stoicam, aut speculationem peripateticam, vel per purgationem academicã, sed per fidem, & gratiam, vt Catholici asserunt.*

cap. 12. pag. 15. facie 1. versic. 12. legit, *si vera docet Paulus*, dele, & lege, *vt verè docet Paulus*.

In eadẽ facie 1. vers. 29. legit, *immiscens*, lege, *communicans*.

In eadẽ facie 1. vers. 32. legit, *immixtus erat*, lege, *cui bonitatem suam diffunderet.*

cap. 14. pag. 18. facie 2. verba, *sed Bacus si à figmentis,*

tis, &c. vsq;, *poetæ intel lexerunt*, dele.

cap.17.pag.22.fac.2.vers.28. legit, *diuinum præceptorem*, lege, *doctissimum præceptorem* .

cap18.pag.24.facie 1.vers.20 legit, *illa, quæ non sunt, sciri non possunt* , dele, & lege, *illa, quæ nõ sunt, & nunquam futura* , *nõ possunt sciẽtia visionis* .

pag.25. facie 1. vers.2. legit, *& iubendo producit* , lege, *& voluntate iubendo producit* .

Tomus Secundus.

Cap.1.pag.26.facie 2vers.27 legit, *sacramenta* , lege, *arcana.*

cap.5. pag. 29. facie 2.verba, *in his igitur elemẽtis sapientiæ* , vsq; ad fi. capitis dele.

cap.6.pag.30 facie 2.versu 2. legit , *quo solari lumine*, lege, *hoc diuino lumine.*

cap.7.pag. 30. facie 2. verba, *Cabalistæ autem, quia à verbo oraculo* , vsque *prosequentes* , dele.

In hoc capite recẽset multos libros prohibitos Hebrẹor. *dele.*

pag.31.facie 1.vers.14.verba, *Esdra primus* , vsque *docebantur* , dele.

Non probo ea , quæ ead. pag. & facie dicit de orig.verba, *sed hic aut quia studebat* vsq; *Hebraicam Theologiam* , dele.

cap.8.pag.31.facie secunda , & vers. 2. dele verba , *ne peccarent* .

pag. & facie ijsdem , verbà, *hinc dicebat horũ splen dor*, vsq,; *publicare*, dele.

pag. 32. facie prima , verba, *in his enim verbis duo attendenda sunt*, vsque, *iniuriam inferat*, dele.

cap.9.pag.33. facie 1. verba, *quo fit, vt quã sapientiã*, vsque, *aut crassior obscuritas*, dele.

Cap. 10. secundi Tomi primi Cantici,asserit creationem rerum non esse factam,sex diebus : sed omnia simul , mordet Basilium , Chrisostomum , & Ambrosium , cautè sunt legenda.

pag.33.facie 2. vers. 6. legit, *sit firmamentum* , lege, *fiat*

fiat firmamentum.

cap. 11. pag. 35. facie 2. vers. 6. legit, *vt habet veritas literæ*, lege, *vt habet textus hebraicus.*

Eadem facie, & pag. verba, *sed quia nequaquam cõuenicbat misericordiæ*, vsque ad verba illa, *prout ordinatiua iustitię exquirit*, dele, *nam asserit fuisse positum obstaculum ne supra quã opus esset diffunderetur bonitas Dei.*

Eadem pag. & facie vers. 31. *legit*, sint duo luminaria magna, *lege*, fiant.

cap. 13. pag. 37. facie secunda, *verba siue*, educantur de gremio materiæ, *vsque*, qũocunque in fiat, *dele*.

cap. 14. pag. eadem., facie 2. *verba*, Pręcedens autem dęmoniaca nuncupatur, *vsq*;, à diuinis oraculis susceperant, *dele*, & *lege*, Præcedens autẽ naturales, & hanc tradit Aristoteles, deinde deletis oĩb. alijs, seq̃re; Hic aũt proprijs virib. *vt in versu* 4. *pag.* 38. *facici secundæ.*

pag. 38. facie secunda, versu 4. *verba*, aut per similitudinem, & sacramenta numerorum, *vsque*, diuinis rebus, *dele*.

Tonus Tertius.

Cap. 1. pag. 39. facie 1. *legit*, nec enim Arachiha. firmamentum est, vt habet traductio nostra: sed globus, & massa omnium cęlorum, *corrige*, & *lege*, non enim Arachiha solum firmamentum significat, vt habet traductio nostra: sed etiam globum, & massam omnium cęlorum.

pag. 39: facie 2. propè finẽ, *legit*, Pithagorei autem, & Academici lumine diuino, & prophetico collustrati, *dele hæc verba*, lumine diuino, & prophetico collustrati.

cap. 3. pag. 41. facie 1. vers. 4. *legit*, & nouitiores Theologos, *dele*, nouitiores.

pag. ead. facie ead. versu 19. *legit*, vel cognitionem sui ipsius gignit, quæ filius dicitur, *dele*, & *lege*, vel notitiam essentiæ, & sui ipsius gignit, quæ filius dicitur.

cap.

Capite quarto, pagina 41. facie 2.vers.11.huiuscapitis, *verba*, in aquilone sita, *dele*.

pag. 42. facie 2. vers. tertio, *legit*, qui enim metu vitiorum confortatur, *vsq;*, miracula facere, *dele, & corrige*, qui enim vitiorum assequutus est deletionem, potest diuini nominis inuocatione cum potestatibus dæmones effugare, & cum virtutibus miracula facere.

cap. 5. pag.42.facie 2. propè finem, *legit*, quamuis etiam hi penè blasphemi rectè opinentur, primam causam necessariò agere, & eandem semper eodem modo se habere, non inde tamen sequitur, &c. *dele*, *& lege*, sed falsitate hac admissa, quod necessariò agat, non inde tamen, &c.

pag.43. facie 1. propè finem, *legit*, praui animi est, & sibi repugnantis, *dele, & corrige*, non decet summam Dei bonitatem.

cap. 6. pag. negat decimum cœlum.

pag. 43.facie 2.vers.18,*legit* sed alij nescio qua ratione christallinũ vocant, *corrige*, *& lege*, quod alij christallinum vocant.

pag.& facie ijsdem, vers.29. *legit*, ideo dicimus, esto, quod decimus dicatur, *dele*, *& lege*, quod etiam nos fatemur, & sequere tamen propriè.

cap.9. pag.46. fac.2.vers. 25 *legit*, Homerus Græcorum præcipuus vates, *dele verbum*, vates.

cap.10.pag.47.facie2.Bis tribuit nomen vatis Poetis, non probo.

Tonus IV.

Cap.3.pag.57. & 58. mordet vulgatam edit. Ezech. 10.

cap.3.pag.58.facie 1.vers.27. & 28. (legit) sicut Gabriel legationẽ Virgini attulit,& epitalamiũ celebrauit virtute, & noĩe oĩum Angelorũ, *non intelliguntur hæc verba*.

cap.3.pag. 58.fac.2. in medio *legit*, & non rotæ, vt traductio nostra habet, *lege*, vel rotæ, vt traductio nostra habet.

cap.4. pag. 59. facie secunda propè finem, *legit*, sed vim verborum interpre

tando

tando, *lege tu*, sed alij interpretantur.

cap.6.pagina 61. facie 2. propè finem,(legit,) sed existimo, quod aptius traduci posset occisor,quam homicida, quia ille tunc nõ fuit Hoĩs,sedsui ipsius occisor, *mordet nostrã edit. lege*, sed existimo, quod etiam traduci possit occisor,quia ille nõ solum hominis, sed sui ipsius etiã fuit occisor.

pag.62. facie secũda,vers. 25. *legit*, aptius autem diceretur, ero qui ero, *lege*, potest etiam interpretari, *& legi*, ero qui ero.

cap.8. pag. 64. facie 2. vers. 6. *legit*, vt habet veritas hebraica, *lege*, vt habet textus hebraicus.

cap.12.pagina 70. facie secunda, vers.7.8.& 9. fatetur ordinemPrincipatus esse tertium cœlum, ad quod fuit raptusPaulus repugnat cõi expositioni, *delerem ab illo loco*, & postquam tertius hic ordo in ascendendo, *vsque*, & filios Israel doceret, *deinde legerem*, non hunc tertium supremum ordinem:sed tertium supernum cœlum.

pag. 71. facie prima, vers. 3. *legit*, sed pro captu vniuscuiusq;, vt in libro triginta duarũ semitarũ apud, *vsq;*, celeberrimè scribitur, *dele, & corrige*, sed pro beneplacito diuinæ voluntatis, & eorum dispositione.

cap. 13. pagina, & facie ijsdẽ ferè in medio, *legit*, simul cum veritate hebraica, *lege*, simul cum textu hebraico.

cap.15.pag.73.nõ probo, quæ dicit ab illo loco,℣s.4 quo ordine ẽt Angelicæ mẽtes, *vsque ad verba illa*, sed ad nostrum mercuriũ; primo enim facit Angelos eiusdem naturę cum planetis, & corporibus cœlestib., *deinde dicit, quædam de aqua supramundana, quæ correpta sunt in problemantibus*.

pag.73.fac. 2. vers. 4. *dele*, & Paulus simul cũ alijs, *& lege sequẽtia verba*, quibus datum est cõscendere ad tertium ordinem.

cap. 19. pag. 75. fac. *nõ probo ea, quæ dicit*, de p̃sidentia Mãmone Aegyptijs, *esset delẽdũ totũ hoc caput.*

Cap. 20. pag. 77. facie prima vers. 5. *legit*, metalla verò, quibus thesaurizatur in hac peregrinatione in Euangelio denegantur, *adde*, sollicitudine anxia quærentibus.

cap. 21. pagina 77. facie 1. *non probo ea, quæ dicit ab illo loco*, Saturnus itaq; illa mẽsura regulat̃, *omnia vsque ad finem cautè sunt legenda*.

cap. 31. pag. 82. facie 2. dele ab illo loco, & hæc reddũt hominẽ dilectum Deo, &c. *vsq*; , traduxerunt hysopum.

cap. 32. pag. 83. fac. 2. vers. 3. *legit*, qui verè sacerdotes effecti, *lege*, qui mysticè sacerdotes effecti.

cap. eodem, pagina 83. facie ead. *legit*, & hic vt reor, *dele hanc parenthesim*, *& lege*, anagogicè loquendo.

Tonus Quintus.

Cap. 6. pagina 88. facie 2. *non probo illud cabalisticum, quod introducit de Principe facierũ, etc. & ideo delendum est totum, si tamen non sit obliterãdum, vbi versu secundo capitis legit*, ipsarum omnium perfectionem continens, *legendum esset*, omnibus perfectionem, *verba illa*, & tu hunc debent ipsi hebræi, *vsq*; *ad illa*, facie ad faciem sunt delenda.

cap. 7. pag. 89. facie 1. in fine, *legit*, ex quibus quatuor elementis mediante virtute magni nominis, vt dicũt hebræi oĩa producta sunt, *dele*, *& lege*, ex quibus quatuor elementis mediante diuina virtute omnia composita producta fuere, *cætera huius capitis puto delenda.*

cap. 10. pag. 91. in principio videtur cõcedere corpus post resurrectionem constare ex alijs elementis nobilioribus, ideo versu quinto, *vbi legit*, & incorruptibile saltem post resurrectionem erit ex elementis nobilioribus, nequaquam corruptioni obnoxijs, qui duo quaterni dant mihi octo, (lege) erit quidem ex ijsdẽ elementis: sed propter do-

tes

tes corporibus collatas, & qui amplius corruptioni illa elementa non sunt obnoxia, vidẽtur quodammodo esse alia, & ideo etiã quodammodo duo quaterni, qui dãt mihi octo, *tutius est delere.*

In eod.cap pag.& fac.vers. io. *dele parenthesim*, & no uitiores dicunt, mordet cõmunem expositionem.

pag. & facie ijsdem, versu penultimo, *legit*, ex quibus quoddam mixtũ ex vtroque resultat,(lege) ex quibus quoddam compositum ex vtroque resultat.

cap.12.pag.92. facie secunda, *verba*, Hinc dicũt hebrei ex reconditissimis ipsorũ arcanis, *vsq*;, & easdem in primo reducendo, *dele.*

cap.13.pag.93.facie 2.vers.8. & 9. *legit*, quam Aristotiles intellectum agentem, Plotinus intellectum absolutè, Ioannes lucem, *vbi legit*, intellectum agentẽ, *lege*, mentem, *& dele*, Ioannes lucem.

pagina, & facie ijsdem, *dele verba*, & illam Moyses nunc terram, vsq;, hanc autem lucem, *dele.*

cap. 14 pag 94 *verba illa*, quippe vocat non corporalium stellarum, &c. *vsque ad finem capitis sunt delenda*, *nam multa dicit de anima non consentanea veritati.*

cap. 15. pag 95. facie 1. *ab illo loco*, & hoc fit per mortem osculi, *vsq*; *ad finem dele.*

cap.17.pag.97. facie1.vers.1. mordet nostrã traductionem, *lègens*, pro quo nostra diminuta traductio, *dele verbum*, diminuta.

Tonus Sextus.

cap.1. pag. 99. facie secunda, *verba illa*, aut Sanctorũ Angelorũ, vt nõnulli, &c. *vsq*;, vt secretiores Theologi asserunt, *dele hæc expositio est contra sententiam Patrum, & derogat mysterio Sanctissimæ Trinitatis, dele sup.* dictionem disiunctiuam aut, *& lege*, accersito collegio Sanctissimæ Trinitatis.

cap. 5. pag. 103. facie 2. in primo versu, *dele vèrba*

illa, vt Origeni placet, meminit Moyses cũ ait, masculum, & fœminam creauit eos, *& poteris legere*, de quo allegoricè loquendo potest intelligi, illud Moysis masculum, & fœminam, &c.

cap.8.pag.105.fac.1. vers. 20. *dele verba*, sed melius diceretur illustrationes scilicet veritatis, & perfectiones, omnimodas videlicet, mordet his verbis vulgatã editionem.

cap.15.pag.109. fac.1.vers. z. *legit*, vt habet veritas hebraica, *lege*, vt habet textus hebraicus.

pag. & facie ijsdem, vers. 10. *verba illa*, qui rectè sentiunt, *legenda putarem*, qui ad sensum moralem confugiunt.

cap. 18. pag. 112. facie 2. versu 6. *legit*, vt hebraica veritas habet, *lege*, vt aliàs.

cap. 26. pag. 118. facie 2. vers. 7. *verba illa*, vnde non sine causa sapientissimus, &c. *vsque ad illa*, generari debebat, *sunt delenda.*

cap. 29. pagina 120. facie 2. vers. 11. *dele parenthesim*, etiam in sacra Scriptura, vel consulendus est locus sacræ Scripturæ, *delenda etiam puto verba; quæ subsequuntur vers.* 12. *ibi*, nam in huiusmodi lunaribus; & fęminis larga videtur dæmonibus eos agitandi concessa facultas.

cap.30. pag. 1Z1. fac secũda, legit, septem igitur virtutes præcìpuè passim connumerantur, quæ per septem planetas tanquam per instrumenta à sũmo bonorũ fonte in hoĩes diffundũtur. *non possum intelligere, quod Deus per septem planetas tanquam per instrumenta diffundat septẽ virtutes, ideo corrigenda sunt, et legẽda*, quæ à summo bonorũ fonte in homines diffundũtur, & licet per planetas non influantur, per planetas tamen significari possunt.

cap 33.pag.123. facie secunda, vers· 15. capitis, *dele verbum*, triuiales, *& lege*, Theologi, *et vers.* 18. *legit,*

git, sed acutiores Theologi, *dele*, *&* *lege*, & ex Theologis multi vlterius progredientes.

pag. 124. facie 1. vers. 15. *legit*, vt habet veritas hebraica, *lege*, vt aliàs.

cap.34.pag. 124. facie secũda in principio, legit, vt innuit Moyses in suo horto voluptatis, mordet sensum literalem, quoniã ipse non tenet hortum voluptatis, ideo aut delendum, aut legendum foret, & hoc moraliter loquendo potest indicari in horto voluptatis, quem Moyses describit.

In eod. legit, sed in medio arbor vitarum, *lege*, vitæ, *subdit*, *Aqua adde tu*, allegoricè accepta omnis vita.

Jn eod. dicit, quæ ni fallor Christus homo est, *lege*, quæ allegoricè loquendo Christus homo est.

pag.125.facie 1. vers. 31. *legit*, vt habet veritas hebraica, *lege*, vt aliàs.

pagina ead. versu 3. *legit*, potius illud verum pulchrum, *lege*, verum pulchrum.

Tonus Septimus.

Cap.1.pag.126. facie secũda, *non probo verba illa*, Primo, vt fertur ab Abrahã Patriarcha propalatũ, *dele*.

cap.2.pag.128.facie 1.vers.8. *legit*, cętera aũt producta enarrat, &c. *lege*, cætera autem materia constantia.

cap.3.pag.128.facie1.vers.15 capitis, loquens de paterna mente, *legit*, est itaque terra hæc receptiua, *loco receptiua*, *lege*, plena.

cap.4.pagina128. facie secunda, vers. 5. legit, producãt aquæ serpituram, aut fœturam animæ viuentis, &c. *legenda essent*, producãt aquæ reptile, *vt habet vulgata editio, & vt habet textus hebraicus*, producant aquę serpituram.

pag. & facie ijsdem, vers. 15. *verba illa*, nec etiam specialis genitura, &c. *vsq;*, hæc elementaris est signũ, & Sacr̃um, *sunt delẽda*, nam quæ de aqua elementari sunt dicta à Domino IESV in institutione sacramenti

mentiBaptismatis,ipsæ ad aquam allegoricam, quæ dicitur Filius Dei transtulit.

pag. 129. facie prima, propè finem, citat Abraham his verbis, vt docet Abraham in libro de formatione, nescĩo an Abrahã sit Auctor talis voluminis, *dele*, *&* *lege*, vt quidem docent, dele etiam propter eandẽ causam parenthesim illã, *ferè in fine*, *vt verbis eius vtamur*.

pagina eadem facie 2.vers. 3. *legit*, Paulus de humano instrumẽto, *lege*, Paulus de diuino spiritu.

cap.5.pag.129.vers.6. capitis, *legit*, vt omnes exponũt, *lege*, vt quidam exponũt.

cap.7.pag.131 fac. 1. vers. 8. *legit*, de qua plenius habetur in Genesi, *lege*, quę plenius figuratur in Genesi.

pagina eadem fac. 2. vers. 27. *legit*, de quibus dicitur in Genesi, *lege*, quæ figurantur in Genesi, dum dr̃ produxit Dominus, &c.

pag.& facie ijsdem, versu 30. *legit*, nec enim in illo Paradiso, *lege*, nec enim in illo Paradiso supramundano, *vel dele*, quia mordet sensum literalem.

cap 8. pag.132. fac.1.vers. 4. mordet nostrã edit. legẽs, *pro quo mendosa traductio habet*, lege, *pro qua vulgata editio habet occasum*. Verba sequentia vsq; ad illa, asperi, nihil hispidi continens, *dele*,

cap.9.pag.134. fac. 2. vers. 5. *legit*, iuxta hebraicam veritatem, *lege*, iuxta textũ hebraicum.

cap.10.pag.136. fac.1.vers.25 *dele verba illa*, nescio quo sensu.

pagina eadem fac. 2.vers. 11. *legit*, in deserto est etiam omnis anima de nouo intrans in ergastulum, *dele*, *poteris legere*, in deserto est etiam oĩs anima, dum clausa in ergastulo corporis deseritur à sapientia, cognitione, virtute, & operatione bonorum operum.

cap.11.pag.137.fac.2. in fine, *legit*, Vt habet veritas textus, *lege*, vt aliàs.

cap.12.pag.138. fac. 1. in fine sunt delenda illa verba, *quod nisi interpositũ obstaret*, *&c.* vsq; dispositio

Prin-

Principis exigat, dele, *videtur ponere quandã necessitatem in Deo*.

pag.eadem, facie 2. vers. 12. *legit*, vt habetur in Theologia antiqua, nescitur quę sit ista Theologia.

pag.139.fac.1.ꝑpe *fin. legit*, His.n.aquis sensibilibus renascimur in cõspectu hominum, aut in faciem Ecclesiæ, sed in cõspectu Dei renascimur illis aquis, &c. *lege, & corrige*, his enim aquis sensibilibus renascimur ne dum in conspectu hominũ, & facie Ecclesiæ, sed etiam in cõspectu Dei, quia sunt signa certa, & efficacia illarũ aquarum, de quib. habetur in Apoc. &c. *In fine eiusdem pagina, & faciei*, *legit*, Ridicula quidem res cum cœlum illum sit igneũ, & nõ aqueum, aut christallinũ, *mordet expositionẽ multorũ doctorũ, legenda forẽt*, benè quidem, sed per aquas supercęlestes, de quibus in plerisq; scripturę locis legimus, intelliguntur etiam Angeli laudantes, &c.

cap14pag.140.fac.2.vers.12. *Derelinquit vulgatam editionem*, *& legit*, eleuauerũt flumina fractiones suas, *lege cum editione vulgata*, fluctus suos.

pagina, & facie ijsdẽ, vers. 35. *legit*, & non fluuius Dorix, vt habent mendosi co diccs, *lege*, vel fluuius dorix vt alij textus legũt.

pagina 141.fac.prima, vers.6. *dele verba*, cuius dominꝰ est Princeps tenebrarũ.

pag. & facie ijsdem versu 12. *dele parẽthesim*, vt in Genesi legimus, mordet sensum literalem.

cap.15.pag.142.fac.1.vers.2. vsque ad 34. videtur confundere locum inferni, & Purgatorij, ideo in versu 30. addendum est: *Aut alter locus inferior vbi pro tempore purgantur, vt postea liberentur, sicut Zacharias ad eorũ Saluatorẽ, & liberatorẽ loquitur, dicẽs.* Tu quoq; in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de lacu, *cætera dele, & subde*, nam per aquas mi-

misericordiæ, & iustitiæ inde tempore suo eripiuntur expurgati.

cap16pag 142.fac.2.vers.19. capitis, *legit*, Heu nos miseros omnes simul, *vsq; ad verbum illud*, reuersuri, *dele, & lege*, Heu nos miseros omnes simul cum Moyse ponimur quãdo de Adam descendentes filij iræ nascimur.

pag.143. fac. prima, vers. 5. *legit*, vel vt melius dicamus ad veritatem literæ, *lege*, vel secũdum textũ hebraicum.

cap17.pag143.fac.2.vers.20. *legit*, vt habet veritas hebraica, *lege*, vt aliàs.

pag.144.fac.1.vers. 9. *legit*, *& melius*, vt habet veritas literæ, *dele verbum*, & melius, *& lege*, vt habet textus hebraicus.

cap. 19. pagina 145. in fine videtur negare coactionem duarum causarum, *ideo dele verba*, vt phantasticè, & frustra, &c.

pag.ead.facie secũda vers.29 *legit*, sed melius iuxta veritatẽ literæ,*lege*, sed iuxta textum hebraicum.

cap.21. pagina 146. facie secunda, totam hanc faciem puto delendam, quia tollit Paradisum terrestrem, quia tamen multa scitu dignissima continet à versu tertio, vsque ad finem huius paginæ legẽdum foret. *Ideo præter ea, quæ historicè, & literaliter à Moyse in illo capite referuntur, nos admisso prius sensu literali omnia in sensum Anagogicum conuertimur*, cętera relinque, & incipe à versu tertio pagina sequẽtis, ibi, *Et vt aliquid aperiamus &c.* & sequere semper in sensu Anagogico, *sed tutius est delere hoc caput.*

pag.147.fac. 1. versu penult. *legit*, vel vt habet veritas literę. *lege*, vt aliàs.

pagina148.fac.1. vers. z ibi, *est itaque Paradisus*, vsq; ad finem, omnino dele, quia omnino tollit paradisum voluptatis.

cap 22. pagina 149. facie prima, versu 32. dele, vt secretioresTheologi asserũt. Sed meo iudicio cap. 2i. & 22.in quibus agitur de loco

co voluptatis, & de quatuor fluminibus sunt omnino obliteranda.

cap27.pag.153.fac.2.ver.19. *dele,* qui dęmoniac[9] est,

cap.28pag.153.faciesecunda à versu 2 huius capitis, *dele verba*, aqua sublata fuit, &c. *vsque ad illa,* Dum autem plantauerat, &c.

pag.154.fac.secũdaà versu6. *verba illa,* voluit itaque Noè plantare, &c. *vsq; ad illa*, & vim tribuit operand dele, *lege*, bibens autẽ de fructũ aqua sapientiæ temperato, & compresso conuenienti pane, non ascendunt vapores, nec ad ebrietatem deducunt, sed vires roborat, & vim operandi tribuit, *deinde sequęre*, hinc snmm[9], &c.

pagina 155. fac. 1. vers. 24. *legit,* vel literæ veritatem sequendo, *lege*, vel textũ hebraicum sequendo.

Facie eadem, paulò inferius, *dele,* & signant non transtulisti, vt habemus in traductione nostra, *lege*, & signant quassare.

pagina eadem fac.2.vers. 24. *dele verba illa,* cũ sit animal demoniacum.

cap.30.pag.156.vers. penult. *legit*, habetur in veritate literæ, *lege*, habetur in textu hebraico.

cap31.pag 157.fac.2.vers.22 *dele verba,* quia penitus immũdi sunt, *& vbi legit,* Oues aũt, *dele dictionẽ,* autem, *& lege,* nam oues, &c.

cap.32.pagina159.fac.prima, *dele verba*, quam immunditiam trahunt, *vsq; ad fin. capitis*, *& lege,* solum, cuius immunditiæ originem, & causam modo subticeo.

cap.33.pag.160.fac.1.vers.9. *legit,* vt habet veritas literę, *lege vt aliàs,* & paulò inferius, *legit,* vel secũdum veritatem hebraicã, *lege,* vt aliàs.

Tonus Octauus.

cap 1.pag.164.fac.2.vers.17. *dele verba*, larga licentia.

cap2.pag.166.fac.1.vers.31. deinde, dicit cognitionẽ Prophetarum fuisse intuitiuam, non probo.

facie sequenti propè finem, *legit,* vt habet veritàs hebraica

braica, *lege*, vt aliàs.

cap.4.pag.168.fac.2. in principio cap. admittit in hoīe tertium quēdam appetitū, cautè sunt legenda.

pag. 169. *legit in fin cap.* & vi trahit, *lege*, & auxilio efficaci trahit.

cap.5.pag.169.fac.1.vers.13. *dele verba*, aut pithagorici, *vsq; ad illa*, viridem, vel croceum.

facie 2. vers. 18. *legit*, vt habet veritas literę, *lege*, vt aliàs.

cap.6. pag. 170. fac. 1. in fin. *legit*, Magis attrahere debet animos liniendo, quam terrendo, & potius vinculis charitatis, quam terroris, vt ipse fecit cum adultera, &c. *legerem*, illud magis prius.

pagina 171. fac. 1. vers. 11. *dele verba*, quamuis in Gentilibus mali angeli operarentur.

cap.7.pag.172.fac.1.vers.16. *legit*, sed melius iuxta literam moratur, *lege*, vel iuxta literam hebraicā moratur.

cap9pag.173 facie 2.vers.11. dereliquit vulgatā editionem, & *legit*, serpant aquæ serpituram animæ viuentis, & volatile volans super terram, & super faciē firmamenti cœlorum, & nō sub firmamento, vt habet traductio nostra, *lege*, *cum vulgata editione*, producant &c.

pagina, & fac. ijsdem vers.28. *legit*, non sub firmamento, *lege*, quę volant nedum sub firmamento, sed &c.

cap. 17. pagina 180. facie 2. *in fin. dele verba*, septē videlicet planetas, & *lege*, omnem videlicet septenariam virtutem.

cap.18. pag. 181 *dele verba*, quomodo autem hęc signa, &c. *vsq;*, deorum portam dixere.

cap.20.pag.182.fac.2.perpende, *quæ dicit à verbis illis*, septem illos supremos totidem planetis, &c. *vsq;* choros Angelorum.

cap21.pag.183.fac.2.vers.29 *legit*, pro quo melius diceretur, celebritas, *lege*, pro quo etiam legitur celebritas, *paulò inferius legit*, sed vt veritas literæ habet *lege*, vt aliàs.

pag. eadem, & facie, vers.7. appellat Cabalistas Antiquiores

res Theologos.
pagina184. facie 2. vers.28. *dele verba,* sed melius diceretur ad sensum literæ sim qui sim.

CANTICVM
Secundum
Tonus Primus.

Cap.1.pag186.fac.2.vers.22 *legit,* condecens fuit, vt hunc &c. *lege,*(vt tollatur omnis dubitatio) condecens fuit, vt hunc hominem, quem &c. versu 27. legit, vnde per Anthonomasiam, & hyperbolem quandam dicitur Deus, *dele per anthonomasiã, & hiperbolem quandã.* Hoc capit. totum esset vel delendum, vel totum corrigendum, quia nimis detrahit Christo.

pagina 187. facie 1.vers. 20. *legit,* nisi per magis participatam Diuinitatẽ, *lege,* nisi per vnitam Diuinitatem, vers. 25. *dele verba;* nec per Angelũ, &c. *vsq;,* ad semẽ Abrahæ,vers.38. & 39. *legit,* præter arborẽ scientię boni, & mali, quę Christus est, *adde,* quæ in sensu anagogico Christus est.

facie 2. vers. 2. legit, vnde eius peccatum,quasi inSpiritum sanctũ fuerat: quod est omnimoda desperatio, siue, &c. *dele, & lege,* vnde eius peccatum fuit nimia præsumptio, aut proterua malitia, vel crimen læsæ maiestatis.

cap.2.pag.& facie ead. vers.2 *legit,* debaccbantes, *lege,* repletos.

pagina 188. facie 1.vers. 35. *dele verba,* quicquid habeat traductio nostra.

facie secunda nõ probo illud dictum, quod prophetę defecerint, vers. 20. *legit,* veritatem aũt literæ prosequentes, *lege,* textum hebraicum autem &c.

pag190.eiusdem cap.vers.11 *dele verba,* Angelorum videlicet custodiam, *& lege,* vt nec legio Angelorum.

cap.3.pag.191. fac.1.vers.7. *legit,* qui antonomasticè dicitur filius Dei,*lege,* qui est verè filius Dei.

pag.ead. fac. 2.vers.11.&12. *dele,* vt nouitiores Theologi

logi dant, *& lege*, vt catholici fatentur, *in fine legit*, sed ipse Christus dicit esse vnitum, &c. *dele omnia vsq; ad fin.* huius capitis, quia derogant vnioni hypostaticè.

cap.7.pag.194. fac.1. vers.6. & 7. cap. *legit*, vt omnis suspicio meritò tolli possit, quod nostri magis lege, quã veritate eas affirmãt, *lege*, nam non magis lege, quam communi omnium assensu eas affirmant.

pagina 195. fac. 1. vers. 23. *legit*, vel vt habet veritas literæ, *lege*, vt aliàs.

cap11pag.198.fac.2.vers.30 & 31. *dele verba*, quo genitore genitum minus est &c. *vsq;*, maior me est, vers 32. *legit*, post ipsum primũ, *lege*, sicut ipsum primum.

pag.199.fac.prima versu 13. *legit*, nisi anima, *lege*, nisi anima, & angelus.

cap. i3 pag.200.fac.1.vers.6. *verba*, hinc posita est cortina in medio &c. *vsq;*, inferiores, & terminatas, *dele*, ob rationes alias assignatas.

pagina17.fac.1.vers.30&31. *verba*, vnde reprobatæ fuere, &c. *vsq;*, maledictæ, & non purificatę.

Tonus II.

Cap5.pag.205.fac.2.vers.11 & 12. *verba*, quod aut ignorauit traductor quid importet, aut noluit pandere Sacramentum, *dele*: cap. 7. non probatur.

cap.8.pag.207.fac.2.vers.6. *legit*, & non vitæ in singulari, *lege*, vel vitæ in singulari, sicut habet vulgata editio.

cap.11.pag.206.fac.1.vers.4 *verba*, nec opinor hoc intelligendum, *vsque*, ipsius sedens, *dele*, *& lege*, nec solum intelligendum de exaltatione corporis, quando in ligno appẽsum à terra, & monte, in quo fixa erat Crux subleuatum erat, de qua verè loquebatur dum dicebat, *& ego si exaltatus, &c.* sed etiam de illa exaltatione, qua semper apud Patrem excelsus est in dextra ipsius sedens, sicut etiã de exaltatione, quæ fit in conspectu nostro vers. 12. *legit*, aut de illa exaltatione,

tione, *lege*, & etiam de il la exaltatione.

cap. 13. pagina 210. facie z. vers.6. non probo verbum, *vates*, lege, *poetæ*,& vers. 11. *verba*, latonam dixere, &c. *vsq;*, inferiorem aerem ingressę, *dele*.

cap14pag.212.facie2.vers11 *legit*, mors quippe est ipse angelus mortis, *dele*, *& lege*, mors enim nedũ ipsamet mors: sed Angelus mortis, & princeps tenebrarum dicitur mors. Sequitur, vt exponunt omnes, qui recte sentiunt, *dele*, *& lege*, vt quamplures exponunt.

cap.15pag.213.fac.1.vers.9. *legit*, vt non vltra ab alijs procuremus necessaria, & opportuna: sed ab eo, &c. *dele*, *& lege*, sed solum à Sanctis, vt ab Aduocatis, & ab eo, vt à datore, cui Pater omnia donauit.

cap.17.pag.2i6.fac1.vers.10 *legit*, vt habet veritas textus, *lege*, vt aliàs.

cap.18.pagina217.facie 2. ea quę dicit ab illis verbis, *quæ an ab animis natura dissidentibus*, vsq; ad finem capitis, cautè sunt legenda.

cap.19.pag 218.fac.i.vers.20 *legit*, vt habet veritas literę, *lege*, vt aliàs.

pag.218.&Z19.probat maiorem esse numerum saluandorum, quam damnandorum, videt̃ repugnare Euangelio dicenti, multi sunt vocati, pauci verò electi.

Tonus III.

Cap. primo pag ZZ0. fac. prima, vers.13. *legit*, vt sonat veritas literæ, *lege*, vt aliãs.

cap3.pag.ZZZ.fac.Z.vers.34. *legit*, sed si benè perpendatur veritas literæ, *lege*, vt aliàs.

cap. 6. pagina 226. facie 1. vers. 10. *legit*, Antequam indnamus illam sacram vestem, *dele*, *& lege*, vt induamus illam sacrã vestem.

pag.ead.facie Z.vers. penult. *legit*, quod nescio quomodo interpretati sunt doctrinam, & veritatem, *lege*, interpretati sunt doctrinã & ueritatem, quidam etiã lucem, nam &c.

pag.227.vers. quarto, *legit*, nec propitiationem adinue

inueniat cũ Deo, *adde*, nec pro se propitiationem, &c.

cap.6. pag. 227. fac. 2. *in fin. legit*, quod antiqui Patres in rebus spiritualibus peritiores quam hi, qui relationibus, & quidditatibus adinueniendis fatigantur, quas nunquam inueniunt non sine causa, *dele omnia*, & *lege solum*, quod antiqui Patres non sine causa ordinarunt, &c.

pag. 228. fac. 1. quæ dicit de seditate cadaueris, sunt consideranda.

pag. & facie ijsdem, *verba illa*, sed heu infœlicia tẽpora, & perditos mores, &c. *vsq; ad illa*, & ardebat charitate simul cũ bonis operibus, *dele*, mordent nostros Sacerdotes, & Pontificẽ dispensantẽ, quandoq; vt ipse temerè dicit, *contra Domini statutũ*.

facie eadem, *in fin. dele verba illa*, non adhuc didici cur nobis sit in dicta denudatio eapitis, &c. *vsq; ad fin. dele*, quia ipse detrahit moribus clericorũ.

cap. 7. pag. 229. fac. 2 vers. 20. *legit*, Quæ est ipse Filius Dei, *lege*, quod instituit Christus Filius Dei.

cap. eodem pag. 230. facie 1. vers. 25. *legit*, Non quidẽ ex his elementis deficientibus: sed melioribus, facit octo elementa, *dele omnia*, quoad hoc.

pag. 231. facie 1. *verba*, non ergo nominando Iesum polluto ore, &c. *vsq; ad illa*, quoniam cognouit nomen meum, &c. *dele*, nam videtur asserere existentes iu peccato mortali non posse facere miracula.

cap. 8. pag. 231. fac. 2. pluries appellat Michaelem sacerdotem, non probo.

cap. 9. pag. 232. fac. 1. vers 26 *legit*, & cum nullus sit, qui non peccet, *lege*, & cũ nullus sit, qui lege ordinaria non peccet saltem originaliter.

cap. 11. pag. 235. fac. 1. vers. 3 *legit*, quæ non iustificat nisi à peccatis commissis per errorem, *Hæc verba dele*, *vsque ad illa*, librorum legalium legimus, & *lege solum*, quæ non iustificabat à peccatis, alijs verò dimissis sequere, id inqt Apostol. &c.

cap.

cap.12.pag.236.fac.1.vers.7. *legit*, pro quo mendosi codices habent, &c. *vsq;*, inuenire potest, *dele*, *&* *lege*, pro quo editio vulgata legit, pro nobis peccatum fecit, idest, se obtulit pro peccato.

Sequitur Auctor, fuit igitur culpatariũ, *dele*, *&* *lege*, dicitur aũt peccatariũ, &c.

cap14pag.239.fac.1.vers.19. *verba*, non. n. amplius in deserto loco, &c. *vsq*; sed locus irrigatissimus esset, dele, quia dextruit editionem vulgatam.

pag. 240. fac.prima vers. 29. *legit*, idest angelus mortis sicut alibi explicat dicens, *delenda sũt hæc verba*.

cap.15.pag241.fac.1.vers.3. *dele dictionem*, aut, *&* *vers*. 6. *dele verba*, vel vt virtutes ille, quę nos continuè de criminibus, &c. *vsque ad illa*, Vnus ex vobis Diabolus est.

pagina 241. facie 2. vers. 2. *verba*, quæ quantum ad pruritum, & repugnantẽ vim, &c. *vsq*; *ad illa*, vt comprimeretur os ipsius accusantis, *dele totũ hoc cap*. cautè est legẽdũ.

cap.16.pag. 243. fac. 2. vers. 15. *legit*, ad suscipiendã aĩam masculeã, quæ est potissima hoĩs ratio, *dele*, *&* *lege*, ad suscipiendam animã, quæ est hominis specifica forma.

cap. 17. est valde ponderan.

cap. 20. pagina 248. fac. 1. vers. 2. *dele verba*, quæ nostta traductio tam implicatè &c. *vsq*; *ad illa*, percipi possit.

cap. 21. pagina 249. fac. 1. vers. 19. *legit*, sed vitarũ dicitur in veritate literæ, *lege*, vel vitarũ, vt dicit in textu hebraico, *&* *vers*. 25. *legit*, aut de nouo creando, vt dicunt nostri Theologi, aut infundẽdo id, quod ab ipso fonte emanat, vt alij asserunt, *dele omnia*, *&* *lege*, & hoc de nouo creando, vt dicunt Theologi nostri & veritas fidei testatur.

Tonus IIII.

Cap.6.pag.255.fac.1.vers. penult. *verba*, nam educti filij Israel d̃ Aegypto, &c. cuius misterium aliqualiter percurramus, *dele*.

pag.

pag. Z56. fac.z. vers. penult. *legit*, ut habet ueritas literæ, *lege*, ut aliàs.

cap.7.pag. Z57.fac.z.vers.i9. & 20. *verba*, nã vt diximus, nullus fuit propheta &c. *vsque ad illa*, in quo nullus error, *dele*, derogat prophetis.

cap. 9. maxima indiget consideratione.

cap.10.pagina Z61.facie prima versu tertio, & quarto, legit, lethali, & irreparabili vulnere, quia peccatum fuit, vt alibi diximus, quodammodo in Spiritum sanctum, *dele*, *&* *lege*, lethali, & vniuersali vulnere, quia peccatum fuit, quo totam vitiauit naturam humanam.

cap1Z.pag.Z6Z fac.1.vers.4. *dele verba*, tanquam dubij authoris.

pag. Z63. facie prima, versu 35. *legit*, ut aliquando cessante fide remaneat charitas, *dele*, *&* *lege*, vt in patria cessante fide remaneat charitas.

cap.13. pagina Z64. facie secunda uérs. 28. *legit*, si ab eo edita sit epistola ad Hebręos ubi ait, *dele*.

pag.265.fac. 1. uers.9. *legit*, uel ut habet ueritas hebraica, *lege*, ut aliàs.

Tonus V.

cap.z. pag. Z68.fac.z.vers.6. *verba*, neq; enim de aqua elementari loquebatur, quando dixit, nisi quis renatus, &c. *vsq; ad illa*, alterum verò vim propaganda significat, *omnino delẽda*, redolent manifestam hæresim.

pag. i69. fac.1.vers.zo. *legit*, nec. enim legitur, quod Christus aliquem baptizauerit, nisi Ioannem, baptizauit, vt creditur etiã Apostolos, & matrem, *dele*, *&* *corrige*, nec. n. legitur, quod Christus aliquem baptizauerit: sed piè creditur, quod baptizauerit Ioannem, Apostolos, & Matrem.

pagina, & facie ijsdẽ vers.30. 31.3Z.& 33. legit, vt percipere possint aliqualiter mysteriũ ij,qui tãtũmodo, &c. *vsq;*, rerum spiritualiũ, *delẽda omnino, quia derogãt virtuti Sacramẽtorum, & Concil. Trid.* & legenda foret, *tanquã*

per

per causas instrumentales dispositionis ad gratiam, vel tanquam per immediatas dispositiones ad gratiam.

cap.3.pag. Z79.fac. z.vers.3. *legit*, ut credatur succes sura posteritas, *dele.*

In eodem cap. quamplura dicit de fide, quæ sunt valdè obseruanda.

cap.4.pag.Z70.fac.z.vers.17. *legit*, ut de hinc Diabolo cedere nequeat, *dele*, *& lege*, ut de hinc Diabolus eum uiolentia deijcere nequeat.

facie eadem, uers. 28. *legit*, Hic ni fallor dicendum esse dijudico, quod homo non renascitur per aquam, & verbum Sacerdotis, quæ sunt Sacramenta & signa exteriora, eorumque Deus in internis operatur: sed per semen illud Diuinum, vt inquit noster Ioannes, *dele, et corrige si placet*, hic ni fallor dicẽdum esse diiudico, quod homo in regeneratione per aquam, & verbum Sacerdotis, quę sunt sacramenta effectus, quem in suscipiente Deus operatur, renascitur per semen illud diuinum.

In fine cap. *dele verba*, hinc abit uirtus feminis, *vsq; ad finem.*

cap.6.pag.Z71.fac.z.vers.15 *legit*, quod Christus est, ut alibi diximus, *lege*, quod figurabat Christum.

facie eadem uers. 10. *legit*, non pro animali: sed pro meliori homine collocauit, *dele.*

pagina Z7Z. facie 1.vers.11. *legit*, sicut in ueritate litterę habetur, *lege,* ut aliàs.

facie 2.uers. 1. *legit,* minimę fidei, *lege*, modicę fidei.

cap.septimo, pag.Z73.fac.1. uers. 12. *legit,* ut habet ueritas textus, *corrige*, ut aliàs.

cap.8.pag.Z74. facie prima; uers. 13. capitis, *legit*, ut habet ueritas textus, *corrige,* ut aliàs.

Vers. sequenti, *legit*, uel ut melius iuxta literã, *Dele dictionem,* ut melius.

cap.9. pag. 275. fac. 1. uers. 30. *legit*, quem secretiores Theologi simul cũ Paulo vocant sęculum futurũ, idest restituendũ nobis, qui illud perdidimus, delę.

cap.

Cap. 10. pag. 275. facie 2. vers. 7. *legit*, prout ex prophetica officina dedu xerant, *dele*.

Versn 10. legit, quod & Pithagoras, & eadem offici na depromit, *dele*, ex eadem officina depromit, *& corrige*, quod & Pitba goras asseruit.

Vers. 13. & 14. *legit*, sed quia ab hac dignitate ceci dimus, adeo, vt nullum ip sius in nobis remanserit ve stigium, nec adinuẽtus sit, qui de ipsa aliquid, vel do cere, vel scire possit, dele, adeo vt nullus vnquam sci re possit.

cap11.pag.277.fac.2.vers.15. *legit*, idest captam ex vtraque natura portionem, non probatur.

cap.12.pag.279. facie prima, *legit*, vt diuites se se face re existiment in his, &c. *adde his verbis*, In his terrenis diuitijs, easq; in Cœlo possidentur spernentes. Verba aũt quæ sequuntur, 1. quę inferioribus. &c. *vsq; ad illa*, qui inuocãt illum, *dele*.

cap.13.pag.280.fac 1. vers.3. *verba*, sicut & ipse est, *vsq; ad illa*, fœcunditate munitus, *dele*.

cap.18.pag.283.fac.1.vers.3. *verba*, qua vnione non datur maior, *dele*.

pagina eadem, fac.2.vers.6. *verba*, quibus articulis pręsunt duodecim Angeli, vt alibi dixim[9], & Deo fauente dicemus, *dele*.

Vers.12.&13. *legit*, non ipsa, vt habet mendosa traductio, *corrige*, vel ipsa vt habet vulgata editio.

Vers. 21. *verba*, nã in vnoquoq; digito, &c. *vsq; ad illa*, supernę Ciuitatis, *dele*, enumerat Apostolos ĩter septuaginta duos.

Tonus Sextus.

Cap.1pag.285. fac. 2.vers.8. *legit*, quia cũ ad cæteros articulos aliquas possemus adducere rationes, *corrige*, rationes, *& lege*, persuasiones.

Versu sequẽti legit, nullas penitus nisi rationes conuenientes, & has quantum ex diuinis docemur oraculis, *corrige, & lege*, eas tantum possumus adducere conuenientes, quas ex diui nis edocemur oraculis.

Vers. 17. *dele verbum*, de

de nouitioribus.

cap.6.pag.289.fac.1.vers.20. legit, quod melius ad veritatem literæ sonaret, *lege*, quod iuxta textum hebraicum sonaret.

cap.8.pag.294 fac.1.vers.22. *legit*, pro quo corrupto vocabulo dicitur sabaoth, *dele*, corrupto vocabulo, *& lege*, pro quo dicitur sabaoth.

Vers. 29. *legit*, non sunt in idiomate latino: sed hebræo, *lege*, sunt quidem in idiomate latino: sed expressius in hebræo.

cap.10.pag.296.facie 1.vers. 10. cap. *legit*, vt habet veritas hebraica, *corrige*, vt aliàs.

cap.11.pag.298.fac.i.vers.28 *legit*, vt habet veritas literæ. *corrige*, vt alias.

Tonus VII.

Cap.1.pag.299 fac.2.vers.6. *legit*,vitarũ, *lege*, vel vitæ cũ vulgata editione.

Versu 16. *legit*, vt habet veritas literę, *corrige*, vt alias.

pag.300.facie 1.vers.9.*legit*, ve habet veritas literę, *lege*, vt aliàs.

Et vers.10. *legit*, sed melius, vt habet veritas hebraica, *dele & lege*, vel vt habet textus hebraicus.

Vers.17. faciei 2. *legit*, vel vt habet veritas hebraica, *corrige*, vt aliàs.

Cap. tertium puto esse omnino obliterandum, nam plura dicit de Ismael, & de productione creaturarum appellans Ismael, & productionem creaturarum spuriam.

cap.5.pag.305.fac.1.vers.vlt. *legit*, vel ad explendam libidinem, vel prolis amore, *dele verba*, vel explendam libidẽ, *et lege tantũ*, prolis amore.

cap.7.pag.309.fac.1.vers.25. & 26. *verba*, tanquam silijs, & quodammodo redemptis virtute tamẽ summi Redemptoris, *dele*.

cap.9.pag.310.fac.2.vers.23. *legit*, neq; enim de aqua elementari: sed supracœlesti, & spirituali intelligi debet, *dele*.

cap.1Z. pag.312.fac.1.ver.8. & 9. cap. *legit*, & non caput, vt aliqui decepti affirmant, *hæc verba vsq;*

ad

ad illa, petram significãs, *dele*.

Vers. 17. *legit*, pro quo nescio, quomodo habeamus Bartholomęũ, *dele hæc verba, & corrige*, pro quo habemus Bartholomęum.

cap. 13. pagina 314. facie 2. uers. 7. *dele verba*, quamuis dicatur aliter in ueritate literę, de quo alibi dicetur.

cap. 14. pag. 315. fac. prima uers. 6. cap. *legit*, uel ut habet ueritas literæ, *lege*, ut aliàs.

facie 2. uers. 2. *verba*, quod non congregamini significat, ut habet mendosa traductio, *dele*, quod significat etiam augemini.

cap. 16. pag. 318. fac. 1. uers. 19 *legit*, & non maris, ut habet nostra traductio, *lege*, uel maris, ut habet nostra traductio.

cap. 17. pag. ead. fac. secũda, uerf. 24. *legit*, & non quieuit, ut habet traductio nostra, *dele*.

cap. 18. pagina 320. fac. z. uers. 19. *legit*, & nescio qũo traductum habeam⁹, &c. *vsq; ad illa*, Gad enim non accinctum, *dele*, *& lege solum*, Gad enim fęlicem.

cap. 19. pagina 321. facie 1. uers. 25. *verba*; nec benè habet traductio nostra, *&c. vsque ad illa*, remuneratione importãs. *dele*.

facie 2. uers. 3. *legit*, ut habet ueritas literæ, *corrige*, ut alias.

pag. 322. facie prima, uers. 29. *legit*, fuit enim Paulus uniuersalis Pastor ouium lapidis, *corrige, & lege*, fuit enim Paulus vniuersalis Doctor ouiũ lapidis.

cap. 21. pagina 325. facie 1. uers. primo, & secundo, *legit*, tanquam uniuersali Pastori, aut generali uati, *dele dictiones*, uniuersali Pastori, & disiũctiuã, aut, *& lege*, tanquam generali uati electo.

cap. 22. pagina 327. facie prima, uers. 17. *verba*, dummodo ea in Spiritum Sanctum, &c. *vsq; ad illa*, in futnro dimittũtur, *dele*.

Tonus

Tonus VIII.

Cap. 2. relicto penitus sensu literali facit Christũ arbo rẽ scientiæ boni, & mali, *ideo dele verba secundi versus*, cũ de serie rerum, &c. *vsq; ad illa*, quæ nulli dubium Christus est, *& lege*, cum de creatione rerum loqueretur Moyses describit in medio horti plantatam arborem vitæ, quę proculdubio poterat figurare Christum.

cap.9.pag.338. fac. 1. vers. 7. *verba*, & virtus aliqua, *dele*, vers. 23. *legit*, pro quo mẽdosa traductio habet, *corrige*, vt aliàs.

CANTICVM Tertium

Tonus Primus.

Cap.1.pag.2. facie 2.vers.21. *legit*, vitarum, *adde*, pro quo nostra æditio habet vitæ.

cap.2.totum puto esse delendum ab illo loco paginę 3. faciei primæ,versus primi, *quod & Plato*, vsq; ad finem.

cap.3.pag 4. facie 1. vers.13. *legit*, vt habet veritas literę, *corrige*, vt alias.

pagina,& facie ijsdẽ,vers. 20. *verba*, nec dicas vexantur, &c. *vsq; ad illa*, & Angelis eius, *dele*, videt̃ asserere omnes tribulationes esse immissas propter peccatum.

Vers. vltimo, legit, vt habet veritas literæ, *corrige*, vt alias.

cap.5.pag.5.fac.1.vers.12 cap. *verba*, quę vt sit perfectè sana, &c. *vsq;*, in corpore sano, *dele*.

pagina eadem, fac. 2. vers. i2. *verba*, mandat. n. his, *adde*, mandat. n. primo.

Versu 23. legit, vt primo sanent corpora, *dele dictionem primo*.

Vers. 18. & 19. *legit*, curanda sunt igitur primo corpora, *lege*, curãda sunt igitur etiam corpora.

Vers. 26. *legit*, & mutatur in naturam spiritus, *dele*, & *lege*, resurget enim spirituale.

cap.7. pag. 7. facie 1. vers. 4. *legit*, non quidem quod terra sis, *dele, & lege*, nõ solum, quod terra sis.

facie

facie 2. vers. 25. *legit*, nõ igitur mortalem, *adde*, non solum igitur mortalem.

cap.8.pag.8. facie 1. vers. 15. *legit*, qui haustus sit, &c. *vsq; ad illa*, & vitam tribuit, *dele*.

fac. 2. vers. 1. *legit*, & hoc vt diximus per mundi aĩam, particulari tamen virtute, *dele*, *&* *lege*, & hoc particulari virtute.

pagina 9. fac. prima, vers.16. *verba*, in visceribus, incutè, in vestibus, &c. *vsq; ad illa*, Dei ministros fugat, *dele*.

facie 2. vers. 27. *verba*, qđ nec faciũt, nec cognoscũt, *&c. vsque ad illa*, & lineamenta videantur, *dele*.

cap.9.pag.10.fac. 1.vers. 17. *legit*, non enim Ducem re vera itineris habet, *dele*, *&* *corrige*, non enim re vera ducem in Ducatũ itineris suscipit.

pag.& facie ijsdem, versu 21. *non probo verba illa*, alioqui cœlum sentiet, *vsq; ad illa*, quo pergere debet, nam vidẽtur admittere necessitatem.

Vers. vlt. *legit*, vt habet veritas literæ, *lege*, vt aliàs.

In hoc capite multum tribuit loco, quæ mihi non videntur sana.

pagina 11. facie 1. vers. 12. *non probo illa verba*, quia tunc etiam nobiliorẽ custodem, & directorem assumimus, non enim mutatur Angelus custos.

cap.10.pag.11.facie1.non probo distinctionẽ inter intellectum, & rationalem ad mentem Platonis.

cap. 13. pag. 15. facie 1 ibi, *sed vltra progrediens*, vsque ad finem capitis non probo ea, quæ dicit de sententia Plotini distinguẽtis animi, ab intellectu, probarem tamẽ si nomine animæ intelligeret portionẽ inferiorem, & nomine intellectus portionem superiorem, possent tamen admitti, quia in calce capitis seipsum explicat.

Tonus II.

Cap.1. pag.16. fac.2. vers.17. *dele*, vel non sunt fideles.

vers. 18. *legit*, vt habet veritas literę, *corrige*, vt aliàs.

Eodem vers. *legit*, pro quo nos mendosè habemus, *de-*

dele verbum, mendosè.

cap.2.pag.17.fac.2.videtur asserere Apostolatũ, & alias dignitates conferri à Deo scđm naturalem dispositionem, *ideo dele verba,* à vers.10.nec obijciet quispiã dicẽs, &c. *vsq; ad illa,* conuenienter fuissent assumpti.

In titulo capitis tertij,pag.18. facie prima, dele verbum, *primæua.*

cap.3.pagina 18. fac 2.vers.9. *legit,* secũdum propriam virtutem, *dele, et lege,* secũdum rerum exigentiã, & diuinam dispositionẽ.

cap.4. pag.19. fac. 2. vers.11. *legit,* quædam obligatio, aut naturæ dictantis, vellẽ dixisse,aut decentię suæ bonitatis.

cap.5.pag.20. facie 1. vers. 2. *legit,* vt habetur in veritate literæ, *lege,* vt aliàs.

pagina 21. facie 1. vers. 23. *dele verbum,* nouitiorib.

facie 2. vers.21. *legit,* quod non minor sit, *dele, & lege,* quod longè maior sit virtus Christi.

Vers. 23. *legit,* & per Christum, quæ est vera aqua diluens, *lege,* & per gratiã, quã meruit Christus quæ est vera aqua diluens.

cap.6.pag.22.fac.1.vers.4cap. *legit,* à me videlicet progenitæ, & in corpore diffusę *vellẽ legisse,* à me corporib. organizatis, creatæ, & in ipsis infusæ.

fac. ead. vers. 13. *dele verba,* quisquis fuerit: reuocat in dubium,anSalomon ediderit librum Sapientiæ.

Versu 27. *legit,* & quãdo corpore immergitur, *lege,* & quando creata corporis sit actus.

facie 2. vers. 1. & 2. *dele verba,* corpus intrãtes, & fac. eadem, vers. 9. *verba,* quod animæ nostræ, &c. *vsq; ad illa,* tetro velamine, *dele, & lege,* quã animæ nostræ perspicuum est in sui creatione infundisset Deus largissimus distributor:sed parentum primorum culpa offuscatur tetro velamine.

cap 7. est valde ponderandũ, & præcipuè, quæ dicit de ijs, quæ habentur in celeberrima antiqua Theologia Abrahæ.

cap.10.pag.26.fac.2. vers.23. *dele verba,* pro illorum capacitate.

cap.

cap.11.pag.27. fac.1.vers. 19. *dele verba*, quęcunque fuerit, & alia, incertus. n. est illius author.

Tonus Tertius.

Cap. 1. pag. 30. facie prima, *propè finem*, fatetur se inuenisse in monumẽtis hebręorum antiquissimis multa consortia Angelorũ, nescio an sit verum, citra ea, quæ leguntur in scripturis.

cap.2.ferè per totum hominẽ esse nobiliorem Angelis, non probo, quia loquitur quoad dona creationis, & pluribus probat rationib.

fac. 1. uers. 8. *dicit*, non Angelis esse paratũ Regnũ à constitutione, &c. *dele*.

fac. 2. vers. 7. *corrigit nostrã editionẽ*, legentẽ minuisti eũ paulò minus ab Angelis, *his verbis*, cum in veritate literæ habẽtur, &c.

facie eadem, vers. 35. *legit*, insuper mixtus, & humanus, *dele verbũ*, mixtus, *& lege*, vnitus.

cap.3. pagina 32. facie prima, *dele verba*, quæ sunt initia capitis, *vsq; ad illa*, aut super excedẽdi ipsum, *& lege*, cum autem Angelus præuiderit hominẽ assumendum esse ad maiorem dignitatem, cępit ei inuidere sequere, & hac forte inuidia, &c.

facie 2.vers.16. *legit*, idest ne emularetur lignũ sciẽtiæ. boni, & mali, quod Christus est, vt supra explicauimus, *dele*.

cap.5.pag.33. fac. 2. vers. 12. cap. *verba*, & victus diabolus atq; subiectus, &c. *vsq; ad illa*, alterũ impugnare, *dele*, arbitratur diabolum victum non posse alium impugnare.

cap.6.pag. 34. facie 1. vers. 4. *legit*, quę tenebras, & malè operantes fugat, *dele verbum*, & malè operantes, non enim id conuenit luci huic materiali, cętera aũt à vers.quinto, vt in prophetico carmine dicit, &c. *vsq; ad illa*, per quam etiam in vltimo versu, *dele*, *& lege solum*, nam per lucem solarem, & cœlestem illa diuina, & supma lux splẽdescẽs, &c.

facie 2.in fine cap. fatetur ad mentem Platonis signis cœli stelliphери esse præpositus Syrenas, *dele*.

cap.8.pagina35.fac.2.vers.13.

cap.

cap. *legit* , diluũtur aqua illa supramundana , qnæ Dei Filius est,&Dei sapiẽ tia, & Dei verbũ, *corrige*, diluuntur aqua illa supramundana gratiæ , quã meruit DeiFilius,&Dei sapiẽ tia , & Dei verbum.

facie 2. vers. 16. *legit*, cuius est abluere corporũ inquinamenta, & resignare aquã illam, &c. *corrige*, cuius est tangere corpus, & efficaciter significare aquam il lam gratiæ, quæ lauat.

pag.36.facie1.vers.11, *legit*, panis videlicet, & vini,quę simbolum habẽt maximũ, *vellem legisse* , corpoporis, & sanguinis in specie panis, & vini, quæ sim bolum, &c.

Tonus IIII.

cap. 1. pag.38. fac.2. vers.12 legit, *vates*, lege, *poeta*.

cap.2.pag.39.facie 2.vers. 3. *legit*, iterũ itaq ; subuect9 per virtutẽ, *vellẽ legisse*, itaque Dei peculiari auxilio subuectus .

facie eadem,vers.13.non probo, quod per volucres cœlorum intelligantur omnes hospites cœlestes .

cap.3.pag.39.& 40. plura dicit de his, qui futnra voluerunt diuinari.

facie2.pag.40.vers.10.*legit*, diuulgatum est in cœlesti , imò extra cœlestem , *dele verba* , in cœlesti imò.

cap.4.pag.41.& 42. non probo ea, quę dicit de vaticinijs per furorem,quæ dicit accidisse Poetis,& Philoso phis,ideò delerẽ verba illa.

pagina 41. faciei 1. vers. 23. Democritus asserit nõnullos decantasse , &c. *vsq; ad illa*, per integram horam abstrahebantur à corpore. Totum hoc caput tu tius est delere.

cap. 6.pag.44.fac. 2. vers.14. cap. *verba*, de cunctis dispositurus ad libitum, *dele* .

cap7.p.45.fac.2.vers.penult. *dele glossam illam*, idest per fidem, & firmam adhęsionem cum Deo .

cap.8 pag.46. fac.2. vers.19. *dele verba*, quanto magis aggrauatur peccatũ in homine , & lege, quo in plu ra peccata incidit homo .

facie ead. vers. penult. *legit*, vt habetur in veritate lite ræ, egrediens egrediebatur,& reuertebatur quous-

que siccarentur aquæ desu pér terram,& non vt habẽt nostri mendosi codices, egrediebatur, & non reuertebatur, coruus autem redibat vacuus, columba verò cum oliua signo pacis, *dele hæc omnia, quia nedum mordent, sed destruunt vulgatam edit.*

pagina 47. fac. 1. à vers. 15. *verba*, quod dominiũ tan diu, &c. *vsq; ad illa*, in virtutem inimicam, *dele sunt contra mores Pontificum*, sequitur, *Franciscus verò iterum, &c.* dele verba, *vero iterum*, & lege, *etiam*, in fine huius capitis dele verba, *nec quidẽ hoc exhibent oẽm* vsq; ad finem dele.

cap.9.pag.48. facie 1.vers. 9. *legit*, & quia mulieres maius habent cum dęmonibus symbolũ, & leuius illuduntur, *corr. & lege*, & quia mulieres leuius illuduntur.

facie eadem, vers. 16. *legit*, vates, *lege*, Poeta.

pagina ead. facie 2. vers. 12. *verba*, & fuit verus spiritus Samuelis, &c. *vsq; ad illa*, literam interpretentur, *dele.*

Tonus V.

cap.1.pag.52. facie 1.vers.7. *legit*, ligans, & connectens animam animalẽ, & crassiorem cum intellectiua virtute, quæ dicitur portio superior, *vellem legisse*, partem animalem cũ intellectu, qui dicitur portio superior.

facie eadem docet spiritũ esse corporeũ, nisi intelligatur comparatiuè, vt ipse videtur innuere, non admittitur.

facie eadem, vers. 11. *legit*, cum mente superiori, & diuino illo, quod est in nobis, *corrige*, cum mente, vel portione superiori, quę diuina semper cõtẽplatur.

cap.2.pag.52.facie 2.vers.15 *legit*, vterq; datus cuilibet homini, *dele.*

facie ead. vers.19. *legit*, in spiritũ v 3 diabolicũ, &c. *vsque ad illa verba*, aut duę aquæ simul, *dele.*

facie ead. propè finem, *legit*, in naturam propriam, & diuinos faciens, *dele*, in naturam propriã, *& lege*, in

in se diuinos faciens.
cap.3.pag. 53.fac.1. vers.25. *verba*, proinde, nec dam natur, &c. vsq; in tenebras interiores, *dele.*
cap. 4. pag. 53. non probo.
cap. 5. pag. eadem, facie 2. propè finem, *verba*, qui alium, & alium sibi in dies, &c. *vsq; ad verba illa sequentis paginæ*, Hieronymus locũ habet, *dele*, fateor hominem in dies alium, & alium sibi acquirere Angelum in custodem.
cap. 6. *dele*, & principium capitis 7.

Tonus VI.

Cap.5. pag. 55. fac. 2. propè finem, *verba*, vt cum bona venia dixerim, *vsq; ad illa*, pręcedentiũ, præsentiũ, & futurorũ cõtuitus, *dele, & lege solum*, quidam enim dixerũt tres diuinas personas representari in tribus animæ potentijs, memoria videlicet, intellectu, & voluntate, quidam vt possent adinuenire consubstantialitatem, & originem illa simplici ratione imaginis assignata non contenti, asserunt ipsam consistere non tantum in illis tribus potentijs, vel vt suo more loquamur in actibus primis, sed etiam in secundis, est enim in nobis intellectus, &c. *sequere vsq;*, & patrẽ effigiat, *& deinde lege*, in hoc aũt horum imago in homine deficit ab effigiato, nã verbum in nobis productum, similiter, & amor, qui actus secundi ab ipsis dicũtur, in nobis accidentia sunt. Quidam Imaginẽ Dei venari laborarunt Deo comparantes non solũ aĩam: sed totũ hominem, in quo relucet oĩmoda ipsius Dei Imago, *sequere, vt in fi. paginæ*, est itaque Deus plena vita, &c.
cap.3. pag. 57. fac.2. vers. 14. *legit*, in sua solitaria natura, *dele verbum*, solitaria, *& lege*, singularissima.
cap.5. pag.59. facie 2. vers.1. *incipit*, sed antequam ad hanc vnitatem cum Deo reuertat̃, *oĩa dele, & lege*, sed antequam hanc vnitatem cum Deo consequatur anima in eodem instanti, in quo creatur infunditur in corpus.

cap.

cap. 6. pag.60. fac. 1.vers. 4. *legit*, huc demiserit, non tantum vertibilē, *dele*, & *lege*, creauerit non tantū vertibilem.

cap.8. puto totum esse delendum, quia contendit probare, pœnitentiam non esse dolorem,&c. tamen si quis velit non obliterare, vbi in tertio versu capitis *legit*, quæ non est vt aliqui asserunt pœnę tenentia, *dele*, & *lege*, quæ nō est tantum pœnæ tenentia, *versu* 4. *vbi legit*, sed reuersio ad Deum, *corrige*, & *lege*, sed etiam reuersio ad Deum.

pagina 61. facie 2. vers. 10. *verba*, si autem ad hanc conuersionem, &c. *vsq; ad illa*, casus, & præcipitatio, aut malum,*dele*, *sequitur*, verum igitur, *dele dictionē*, igitur, & *lege*, verum enim.

cap.9.pag.62. facie 1.vers.7. *verba*, dūmodò suscipiēs sit benè dispositus, *dele*,

facie eadem, vers. 20. & 21. *verba*, in his maximè, qui debili virtute, &c. *vsq;*, & infantili ætate, *dele*.

cap.12.pag.63.fac.1.vers.21 *legit*, qualem ab initio Deus opifex eam fecerat, *corrige*, & *lege*, qualē Deus opifex fecisset, nisi Adam peccasset.

pagina eadem fac. 2.vers.25: *verba*, ex qua cum animali nostro, vt Plotino placet pullulat anima rationalis, dele.

Tonus VII.

cap. 1.pag.69. fac.1.vers. 10. *verba*, & aliquando vi quadam spiritus vehemētissima, &c. *vsq*; *ad illa*, omniū artificem benedicant, & laudent, *dele*.

facie eadem dele vltimum versum.

pag. 70. fac. 1. non probo ea, quæ de resurrectione hoīs dicunt secretiores Theologi, siue cabalistici, ideo dele totum ab illis verbis versus secundi, & tertij, *nec ab his vt secretiores Theologi*, vsq; ad finem *poteris addere*, si virtute naturæ in tot animalibus, quodammodo resurrectionem ꝓspicimus, quanto magis homo Dei virtute poterit, &c.

cap.2.pag.70. fac. 2. vers.22. *legit*,

legit, sed cum Christus verus Phariseus, & à mũ do, &c. *corrige*, sed cum Christus à mundo, atq; ab oĩ quod in eo est, &c.

cap.3.pag.17.facie2.vers.32. *dele verbum*, imaginẽ.

facie ead.vers.29. *dele verba* nec facta cum ipsis animarum vnio.

cap.5.pag.72.fac. 2. vers.19. *dele verbum*, nouitiores, fatetur homines esse eiusdem speciei cum Angelis non recipitur, *delẽda sunt verba*, sed qũo queso illa, *&c. vsq; ad illa*, & surget spirituale.

cap.11.pag 76.fac. 2. à vers. 27. vsq; ad finem, videtur asserere corpora nostra nõ resurrectura, seu resurgenda in eandem formã, dele, nisi nomine formæ intelligat distinctas qualitates.

cap.12.pag.77.facie1.vers24 *legit*, vel sicut habet veritas literæ, *corrige*, vt aliàs.

cap.13.pag. 78. fac.2. vers.2. 3. & 4. *verba*, vnde malè traductum est, &c. *vsque* armatura fortium, *dele*, mordet vulgatam editionem.

cap.14. pag.79. fac.1.vers. 9. *verba*, hinc illis productis, &c. *vsq; ad illa*, & splendentes fie ent, *dele*, tollit his verbis productionem lucis.

pagina eadem, fac. 2. vers.6. *verba*, pro quo nos habemus consumens; non.n. consumit, & destruit amicos: sed comedit, *dele*, *& lege*, comedit enim. 1. suscipit in se, &c.

cap. 15. pagina 79. fac. 2. *verba*, & sic vt sequamur Pithagoreorum dogma, &c. *dele*, nam fatetur ex horum sententia eundem esse ignem beatificantem, & torquentem.

cap.16.pag 81. fac.1.vers.5. *dele verbum*, spiritualis,

cap.17.pag.81.fac.2.vers.17. *verba*, sed benè inuisibilis, &c. *vsq; ad illa*, quã hic visibilis ignis, *dele*.

Tonus VIII.
Primus Modulus.

cap.5. pag.90. facie 1.fatetur cœlum esse compositum ex quatuor elementis.

Modulo2.conc.1.pag.1.fac.1. vers. 11. con. *dele verba*,

qui non indigent alio tem plo .

conc.2.pag.92: fac.1.vers.26. *legit*, vel vt melius habet veritas hebraica, *dele*, vt melius.

conc. 3. pag.92. fac.2.vers.6. *dele verba*, idest filio, vt alibi declarauimus.

modulo 3. conc. 1. pagina 93. fac. 2. mordet nostram tra ductionem.

conc.2.pag.94.fac.2.vers.10. con. *verba*, ad libitum, & non secundum misterium adiunctum , *dele* .

modulo 4. pag.97.fac.2. con. 2. uers. 7. *verba*, in Abel, .n.diuina , & in Cain diabolica familia fabricatur, *dele* .

facie eadem, vers. 8. *dele* , & diabolum erat.

facie eadem, vers. 12. *legit*, quamuis mendosi textus habeant, *corrige*, pro quo editio uulgata habet.

fac. 2. uers.2. & 3. *dele parẽthesim*, ut nonnulli asserunt.

conc. 3. pag. 98. fac. 1. vers. 33. *verba*, citra Imperatorem in Ecclesia, *dele verbum* , citra Imperatorem.

modulo 6. conc. 1. pag. 100. fac. 2. uers. penult. *verba*, quãuis traductio nostra , *&c. vsq; ad verba illa*, sequentis pag. vers. 2. ad rem nostram, *dele, & lege*, pro quo nostra traductio habet cornutam, &c.

cõc. 2.pag.101. fac.2.vers.5. *legit* , mentem properit inquit Mercurius , *dele hæc verba*, quia non sunt consentanea Theologis , *& lege* , opificem producit .

conc. 3. pagina 102. facie pri ma , vers. 4. *verba illa* , sunt etiam qui existimãt, *vsque ad finem totius concentus* , *dele* .

conc.6.pag.103.fac.2.vers.13 *verba* , hur enim excitare signati , non exurgere , *dele.*

modulo 7. conc. 3. pag. 106. sunt perpendẽda quę dicit in̄ principio concentus.

conc. eodem , facie eadem, vers. 24. conc. eiusdem, *verba* ; quibus peculiarius vt nonnullis &c. *vsq*; *ad illa* , & cęteris creaturis, *dele.*

facie 2. vers.10. *legit*, & cum sint

sint hęc animalia in regno illo, sunt etiam ipsorum sedilia, & eorum omnium, *dele, & lege,* & cũ horum animaliũ sint idola in regno illo, sunt etiã sedilia eorum omnium, quorũ in hoc mũdo, &c.

modulo 8. conc. 1. pag. 107. facie 1. ver. 1. *verba*, quod ex omnimoda imperitia numerorum, & supputationum procedit, *dele*.

conc. 2. pag. 107. fac. 1. ver. 20. con. *verba*, qui vt docet Mercurius, &c. *vsque ad illa*, atque Spiritus numen est, *dele*, *& lege solum*, qui producto filio ab ęterno, & ab vtroque in eadem æternitate tertia persona spirata septem in tempore fabricauit, &c. pondera benè ea, quę dicit in secũda facie.

cõc. 2. pag. 108. fac. 1. verf. 7. *verba*, sunt etiam quibus, &c. *vsq; ad illa*, in Dominum Deum tuum, *dele*.

facie eadem, ver. 6. *legit*, decreuerit, *corrige*, permiserit.

facie eadem dele omnia quę dicit de immundis spiritibus.

conc. 4. pag. 114. fac. prima, vers. 5. *verba*, nam si Adam accepisset &c. *vsq; ad illa*, fructus eius, aut folia, *dele, & lege vt sequitur*; At vbi venit, &c.

Modulus 12. con. 1. pagina 118. fac. 2. vers. 7. *verba illa*, nec tamen recepta in Sacra Canone, *vsq; ad illa*; & gloria cœlesti persoluimus imitabimur, *dele omnino*.

In Epitalamio in sponsum facie secunda, in metullio facie secunda, litera L, *dele verba*, omnigenis arboribus, idest, delicijs, & gradibus datis creaturis rationalibus à nobis appotendis præter arborẽ scientiæ boni, & mali, *dele*.

Modulus 13. pagina 122. facie 2. vers. 20. *legit*, De morte, idest de Angelo mortis, *dele dictionem*, idest, *& corrige*, de morte, & de Angelo mortis.

Modulus 14. pag. 125. fac. 2. Con. 2. vers. 27. *legit*, sed habet veritas hebraica, *lege*,

lege, sed habet textus hebraicus.

Modulus 18. pag. 131. fac. prima, con. 1. fatetur Elię, & Enoch corpora iã surrexisse, & immutata, esse in meliorem sortem. *Verba à versu* 11. *sicut de Elia legimus translato, vsq; ad fi.cõcẽtus*, dele.

Conc. 3. pagina 133. fac. prima, & fecunda, fatetur sanctio posse proficere, licet in fine indecisam relinquat hanc sententiam de profectu Beatorum.

FRANCISCVS HOTTOMANNVS

In Franciscum Hottomanum de verbis iuris, impressum Venetijs 1564. *Censura*.

Ex priori Epistola dedicatoria, quę incipit, *Annus iam agitur, &c.* in principio secundę paginę delenda sunt illa verba: *qua nulla maior hominum generi à Deo tributa est*, Nã vr̃ auctor illis verbis, *Imperatoris dignitatem etiam supra Sũmi Pontificis dignitatem extollere voluisse*.

Ex eod. epistola in principio quartæ paginę delendus est totus ille locus à vers. *in hoc aũt pręclaro, &c.* vsq; ad vers. *Facultatestili, &c.* Siquidem Romanum Pontificem, quem prædonem appellat, palã, & apertè maledictis insectatur.

Ex posteriore Epistola, quæ incipit, *Magnificat profectò, &c.* propè finẽ possẽt deleri illa verba à vers. *Nũc verò cũ in hoc, &c.* vsq; ad vers. *Erit igitur, &c.* Nam videtur tacitè Catholicos mordere.

Epistola Typographi, quæ incipit, *Redit ad vos, &c.* cum nihil aliud nisi merã auctoris laudationem cõtineat, tota expũgenda est.

Litera C, in ver. Cynus contra Canonistas obloquitur, licet non ex sua, sed ex Cyni sententia se loqui videri velit.

Litera M, in ver. Metropolis propè finem irridet Sanctum

ctum Isidorum.

Litera S, in ver. Soror, quæ eo loco scribit in contume liam Clericorum fortasse inseruit.

Item in ver. Spado circa medium Magna est obscœnitas in verbis Galeni, quæ adducit, & ideo retentis solum Grecis possent Latina deleri, nimirum à vers. *quæ sic cõuertimus, &c.* vsque ad vers. *Hæc Galenus, &c.*

Item in ver. Synoditæ inhonestè, & inuerecundè iocatur in Monachos. Idcircò delenda sunt verba à vers. *quos Galli*, vsque ad finem.

Litera V, in ver. Vxoris videtur latenter Sacerdotum celibatum impugnare.

Eiusdem

FRANCISCI OTTOMANNI

Censura in Commentaria in libros Institutionum impressa Venetijs 1569.

Ex Epistola Typographi, quę incipit, *Nostrum institutum, &c.* delendum est nomen cum laudatione Hottomanni.

In expositione tituli ante prooemium institutionũ in verbo, S*emper Augustus*, in fine delenda sunt illa, *Nã & si de Carolo, &c.* vsque ad finem, vbi falsò scribit Carolum Magnum Sedem Imperij Romæ collocasse, quod alio non tendit nisi vt innuat Romam Imperatoriæ non Põtificiæ iurisdictionis esse.

Institutionum lib. 2. tit. 1. dõ rerũ diuisione §. 32. interdum etiam, &c. in verb. *Simulatq; claues tradiderit*. in fine, *clauium traditionem à Christo factam perperam videtur interpretari*. Et ideo delenda illa verba, *Et huc videtur Christus, &c.* vsque ad fin.

In vita Iustiniani, quæ habetur ante institutiones, & de verbis iuris in verbo Iustinianus scribit propè fin. *Iustinianum religionem Chri*

Christianã piè, Sanctéq; coluisse. Hoc si ad tẽpus mortis eius referatur falsum est, nam constat ex historijs ipsum in hæresi Eutychiana decessisse.

GERALDVS MERCATOR.

Correctio in librum Geraldi Mercatoris Rupelmundani Cosmographi.

In Epistola Doct. Reinhardi Solenandri dele, ab illis verbis, *impietatẽ iudicabat*, vsq; , *Mirifice delinitus*, exclusiuè.

In alia Epistola Iacobi Sinstedij circa finem, dele ab illis verbis, *per oĩa satisfaciet*, vsq; ad illa, *De qua re, &c.* exclusiuè.

In càpite 4. primi diei f. 11. vbi dicit, *fideles suos in gloriam Dei Patris adducet*, dele, *Dei Patris*, & pone, *aĩæ, & corporis.*

In cap. 5. eiusdem diei fol. 13 circa finẽ dele ab illis verbis; *propagationẽ inclinatur*, usq; *proinde, et creaturas*, exclusiuè.

In cap. 9. secũdi diei fol. 20. dele, *& quadrat huc per totũ*, vsq; in finem illius secundi diei.

In cap. 10. tertij diei fol. 21. circa principiũ dele ab illis verbis, *præscripsisse, atq; indidisse*, vsq;, *Res .n. suam, &c.* exclusiuè.

In cap. 13. tertij diei fol. 27. dele ab illis, quæ in natura cõtinente minimè inueniuntur, *vsq;, Cum igitur ad vsum, &c.* exclusiuè.

In eodem capite, & fol. circa finem, dele, *Itaq; dum vbiq;*, vsque, *bonitate, & iustitia*, inclusiuè.

cap. 17. 6. diei deleatur totũ.

In cap. 18. fol. 31. dele ab illis verbis, *sustẽtabantur, reliquit*, vsq;, *Adamo verò de sua cõstãtia*, exclusiuè.

In fine eiusdẽ capitis fol. 32. ab illis verbis, *Est autem carnis cõcupiscentia*, vsq; in finem.

caput 19. *eiusdem filij*, deleatur totum.

In altera parte Atlantis deleatur titulus Epistolæ, *nẽpè Elizabeth, Serenissimæ, potẽtissimæq; Angliæ, Frãciæ, & Hiberniæ Reginæ.*

Gu-

GVGLIELMVS Grattarola.

Corrigenda in Opusculis Guglielmi Grattarolæ iuxta impressionem Lugdunen. de anno 1568. *apud Gabrielem Coterium.*

In quarto folio.

Ex opusculo de memoria reparanda.

Pagina 61. vbi habet ad finẽ, quæ scribit, *Erasmus Roterodamus*, libro 3. Eccles. deleatur, *ob nomen, & testimonium Erasmi auctoris damnati*.

pag. 62. post medium cũ ait, *Hactenus Erasmus*, expungatur.

Ex libello de Phisiognomia.

pag.66.ante mediũ adducens illud Ioannis 7. *nolite iudicare super faciẽ: sed rectum iudicium iudicate*, ne recedatur à textu *vulgatæ editionis*, scribatur, *nolite iudicare secundum faciẽ, sed iustum iudiciũ iudicate.*

pag.70. §. *Caput pineatum*, dele, *Ianuenses*, vsque, *& hypocritæ*.

pag.72.in fine cũ ait, *quales vt plurimũ sunt Turci*, expungendum videtur, cũ hic laudet turcas, quasi inter Christianos plurimi, & circumspecti, & prouidi non sint.

pag.92. versus fin. vbi habet, *& mentẽ Deo primam indicant*, tollantur, quia signum mentis Deo proxime non habetur à tenerib. palpebris, vt ipse scribit.

pagina 98.initio, vbi scribit, *& anima calida, & maligna est*, videtur delendum, quia malè sonat.

pagina 133.vbi habet in fine, *lingua alba paupertatẽ, & miseriam testatur*, aut tollatur, aut scribatur, lingua alba pituitum dominium indicat, vnde ignauia sequi, & ob id paupertas solet.

pagina 137.lin. 2. dele, *præsertim qui Euangelium bene nouerunt*.

pag.

pag. i39. in fine quod scribit Phenices, & Caldeos, quia sub sole, & Leone sunt, solis in primis veneratores reddit, delendum est, vene ratores , quia quod solem venerẽtur non est ab astris.

pag. 147. §. *qui crassos*, dele, *ue in estasim rapiuntur.*

Ex opusculo do Prognosticis tempestatum .

pag. 202. linea prima , dele, *amota superstitione*.

pag. 238. post principium ibi, certas rerum fututarũ præ dictiones, deleatur, *certas*.

Ex libello de tuenda valetudine .

pag. 241. in Epistola ad Franciscum Grattarolũ in medio quæ scribit , virtutes, nec vtiles, nec conferentes esse absque sanitate possunt, tollantur; quia temperantia, patientia, & aliæ etiã in ægroto vtiles sunt. paulò infra verba Ecclesiastici legẽda sunt iuxta vul gatam editionem .

pag. 244. lin. 1. dele , *ac cognitione sincera inuito Sathana , & membris eius* .

Ibidem initio cum ait, Christi Seruatoris nostri, dicatur Christi saluatoris nostri, vt vitentur prophanæ vocum nouitates .

pag. 245. initio ibi , aut fato, tollatur, propter eam, quã D. Thom. tertio contra Gẽtiles affert rationem.

pag. 343. post medium Apostoli verba ad Titum secundo legantur iuxta vulgatã editionem .

HIERONYMVS CARDANVS.

Censura in libros Hieronymi Cardani de Subtilitate ex accurata recognitione , & collatione trium librorum diuer sæ editionis confecta. Quorum primus est impressus Basileæ ex officina Petrina anno 1560. Secundus similiter Basileæ apud Sebastianum Henrici Petri anno 1582. Tertius Lugduni apud Bartholomęum Honoratum anno 1580. Omnes in octauo.

B, denotat impressionem Basiliensem priorem an. 1560.
b, posteriorem anni 1582.
L, Lugdunensem anni 1580.

Lectori

Lectori Salutem.

Vt tuę amice lector commoditati consuleremus, excogitauimus rationem qua facilius ea, quę in Cardani operibus expurgāda sunt inuenires; quandoquidem sua scripta in libros tãtum sine vlla capitum partitione digessit. Singulis igitur locorum animaduersionib. certas voces ex indice ipsius libri corrigendi petitas adiecimus, quæ quidẽ voces loca, quæ ex præscripto huius censuræ emendanda sunt, quota pagina reperiãtur, quasi digito commonstrabunt. Curauimus aũt, vt omnibus impressionib. (quantum fieri potuit) responderent. Vale, & hanc nostram diligentiam boni consule.

Ex epistola dedicatoria.

Editio Lugdunẽsis habet pręfixam Epistolam dedicatoriam ad Ferrandum Gõgagam, quæ incipit, *Cum me cum merita*, *&c.* in qua nihil est delendum.

In editione vero Basileensi Epistola est inscripta, *Consaluo de Corduba*, & incipit, *Vniuersam mundi historiã*, *&c.* in qua sunt delenda hæc verba, *Ita fatali quodam genio fœlicissima fortuna gẽtis huius tuæ.* Habentur non longè ante finem.

Ex libro primo.

B, pag. 53. b, pag.40.L,pag. 34. post medium libri, deleatur à vers. *Et in quolibet loco nunc, &c.* vsq; ad vers. *Tria igitur sunt, etc.* Consule indicem in ver. *Principiorum naturaliũ diuisio*, & locũ hunc paulò superius in pagina indicata, vel præcedente inuenies.

Ex libro secundo.

B, pagina 95.b, pagina 69. L, pagina 55. deleatur à vers. *Vocant tũc ea Diui, &c.* vsq; ad vers. *in Mediterraneo, &c.* Consule indicẽ in ver. *Helenæ* *Sidus*, vel (vt in Lugdunensi) *Helenæ sidus submersione nuncians.*

B, pag. 102: b, pag. 75. post periodum quæ incipit, *quidã ficum pro lauro*, &c. deleantur hæc verba: *& dæmonas*, *idest persuasionem illam meticu*

D d *losam,*

losam, consule indicem in ver. *fulminũ præcautio.*

B, pag. 147.b, pag. 106. L, pagina 82. deleatur à vers. *Vnde aĩæ substantia*, &c. usq; ad uer. *neq; ergo putredo*, &c. consule indicẽ à ver. *anima quid sit.*

B, pagina 149.b, pag. 107. L, pagina 83. & paulò inferius deleantur hæc verba, *calor aũt naturalis, aut aĩa, aut non sine aĩa,* sequuntur hæc verba post periodum, quæ incipit, *nã quæcunq; mista sunt,* &c. Hoc nõ habetur in indice: sed facile ĩueniri põt, quia sequitur non multò post locũ proximè notatũ.

B, pag. 149. 150.b, pag. 108. L, pag. 83. & infra del. à vers. *Sed dices si anima*, &c. vsque ad vers. *talibus difficultatibus, &c.* Non est opus indice, quia sequitur paulò post locum proximè notatum.

B, pag. 174 b, pag. 126. L, 96. post periodũ quę incipit, *sed cũ per æquidistantẽ, &c.* deleantur hæc verba, *atq; ob id etiã præcantationis pręsefert imaginẽ* consule indicem in vers. *annuli motus.*

B, pag 177.b, pag 128. L, pag. 97. inf. post period. q̃ incipit, *cũ igitur filũ lõgũ, &c.* deleantur hæc verba, *vel à spiritibus ipsis quorumuis etiam per filium descendit*, consule indicem in ver. *machina quæ sine igne ferit* & inuenies paulò superius.

Ibidem, & mox post periodũ, quę incipit, *ita adeo facili, &c.* deleãtur hęc verba, *atq; hoc modo præcantatione moueri videtur.*

B, pagina 222. L, pag. 123. post periodum quę incipit, *ergo generari illas, &c.* deleantur hæc verba, *Salomon ex mari per circuitum deriuari*, nã non est tolerandum, quod auctor Salomonis dictum de aquarum origine, quod habetur cap. 1. Eccles. inter opiniones ponat, & sic Sacræ scripturæ auctoritatem quasi in controuersiã adducat, Consule indicẽ in ver. *Fluminum ortus.*

B, pagina 210.b, pag. 153. L, pag. 116. deleatur à vers.

sunt

sunt, & qui fatidicum &c. vsq; ad ver. *in vniuersum, &c.* consule indicem in ver. *speculum cognitio,* & inuenies paulò superius.

L,pag.229.deleatur in marg. *ratio Philosophi ostendens mundum esse æternum.*

B,pagina 232. L,pag.129. Et in contextu illa verba, *qua mundum esse æternũ probat,* aut deleantur, aut probat substituatur conatur probare, consule indicem in ver. *mundum esse æternum Aristotelis rõ.*

B,pag.241.b,pag.176.L,pag. 134.post periodũ,q̃ incipit, *quid mirum igitur Alexandri, &c.* del. hæc verba, *aut Romæ temporib. Augusti,* nam conatur referre ad causas naturales fontem olei, qui dicitur effluxisse tempore Christinatiuitatis, *consule indicem in ver. Fontium oleum stillantium causa.*

B,pag.245.b,pag.178.L,pagina 136. non longè à fine libri deleantur hæc verba, *relatum ad religionem à rudi, & credula plebe,* consule indicem in ver. *aqua stygia,* inuenies paulò post.

Ex Libro Tertio.

B,pag.246. L, pag. 137.in ipso principio libri del à ver. *seu illud æternum, &c.* vsq; ad vers. *variam substantiam, &c.* nam dubitat de cœlo vtrum sit æternum an creatum.

B,pag.253.b,pag.186.L,pag. 142.post period.quę incipit *additur miraculo mai⁹, &c.* deleantur hęc verba, *dæmonũ imitatione proposita,* consule indicẽ in ver. *speculũ reddens imaginẽ in aere cur eam reddat,* & inuenies paulò post in eadem, vel sequente pagina.

B,pag. 262. L,pag.146.del.à uers. *Nos vero illam si etc.* usq; ad uers. *Nec tã procul, &c.* Consule indicẽ in uer. *Lunæ macula,* inuenies in eadem, vel sequente pagina.

Ex libro Quinto.

B, pagina 355. L, pagina 196. deleantur hęc verba,

Anima aũt in qua meus posterius perficitur. mẽs autẽ exterius aduenit, Nam vr̃ asserere aĩam non in eodem instante corpori infundi, sed post corpus creari. *Consule indicẽ in ver. mistura in quo à nutritione, & augmẽ todifferat*, seu (vt in Lugdunensi) *mixtio in quo à nutritrione, & generatione differat*. inuenies in pagina indicata paulò superius.

B, pagina 357. b, pag. 269. L, pag. 197. Et inferius post periodum, quæ incipit, *igitur si homo, &c*, deleantur à vers. *manifestum est quod recte, &c*. vsq; ad vers. *clarius idem fit, &c*. consule indicem in ver. *vita quid sit*.

Ex Libro septimo.

B, pagina 439 b, pag. 336. L, pag. 246. 247. del. à vers. *quãtum obfuit etiã, &c*. vsq; ad ver. *Atheniensibus, quod &c*. Verũ fortasse dicit, sed non benè dicit, quia videtur Christũ cum Socrate, & Scipione coniungere, *consule indicem in ver. Sapientes, cur plerunque patriæ perniciem attulerunt*.

B, pag. 446. b, pag. 342. L, pag. 250. 251. deleatur in marg. *Gẽmæ quomodo possint facere diuinationem*, & in contextu del. à vers. *Minore miraculo Hyenam, &c*. vsque ad vers. *frangi verò smaragdũ, &c*. consule indicẽ in ver. *Gemmę quomodo possint fæcere, vt homo præuideat futura*.

B, pag. 452. b, pag. 347. L, pagina Z54. deleatur à vers. *itaq; aliæ gemmæ vitæ*, &c. vsq; ad ver. *at dices si splendidi, &c*. cõsule indicem in vers. *Gemmarum nulla insignis virtutis expers*.

B, pagina 458. b, pag. 352. L, pag. 257. deleatur à vers. *sunt qui gestantes, &c*. vsque ad vers. *ego quæ solum, &c*. consule indicem in ver. *Astroites lapis, & eius mira uis*.

B, pagina 459. 460. b, pagina 353. deleatur à vers.

ex-

expertus quod somnum &c. vsque ad vers. *Alij etiam Achates, &c.* cõsule indicem in ver. *Achates, & eius mira varietas.*

B, pag. 469. b, pag. 360. L, pag. 263. deleatur à ver. *causa igitur esse põt, ẽtc.* vsq; ad vers. *sed non ob id* &c. cõsule indicẽ in ver. *figuræ factitiæ quomodo vim habeant.*

B, pag. 470. b, pag. 361. L, 263. Et mox del. a vers. *Nõ igitur hæc sunt, etc.* vsque ad vers. *Fortuita igitur, &c.*

B, pag.472. b, pag. 363. L, pag. 265. post periodum quæ incipit, *Nebrites gemma non est, &c.* deleantur hæc verba, *creditur gestantem omninò tueri ne possit vulnerari*, consule indicẽ in ver. *Caratronius lapis.*

B, pagina 497. 495. b, pag. 384. L, pagina 280. In margine deleantur hæc, *Dæmon vt responsum dare videatur*, & paulò post: *statua semper respiciens sacrificium*, in contextu deleatur à ver. *Simili rõne Demon, etc.* vsque ad vers. *succedit Ferrugineo, etc.* Consule indicem in ver. *Dæmon vt responsum dare videatur.*

Ex Libro octauo.

B, pagina 533. b, pag. 412. L, pag. 301. deleatur ã ver. *sed in prouidentiã, &c.* vsq; ad vers. *Verum his relictis, &c.* consule indicem in ver. *Laser ex quo Belzoi*, & inuenies paulò superius in pagina indicata.

B, pagina 604. b, 468. L, pag. 340. deleatur à ver. *Velut & de genere quodam, &c.* vsq; ad ver. *sunt & quædam, &c.* Consule indicem in ver. *Nux florens in festo B. Ioannis Baptistę.*

B, pag. 620. b, pag. 482. L, pag. 349. deleatur à ver. *sed sunt qui ardẽtib. &c.* vsque ad vers. *Fuerunt qui existimauerint, &c.*

con

consule indicem in ver. *lauri folia, tum etiam iuniperi cur in igne cre pitent.*

Ex Libro nono.

B,pag.650.b,pag.506.L,pag. 364.post periodũ q̃ incipit, *Si tamen cura non, &c.* deleantur hæc verba, *ac omen ad futurum bellũ,* consule indicem in ver. *Locustæ cibi loco sunt Afris.*

B, pag.671.L, pag. 376.post periodum, quæ incipit, *Nutriuntur igitur Gęli, &c.* del. hæc verba, *nam ex rore manna fit, qua populus Hebræus nutritus est in deserto,* Consule indicem in ver. *cicadarum historia.*

B,pag.675. L, pag. 378. post periodum, quæ incipit, *ita in omni genere, &c.* deleatur à vers. *nam & in tam vili, &c.* vsq; ad ver. *Etenim muscas, &c.* consule indicem in ver. *Mustellæ pisces.*

Ex Libro decimo.

B, pag.686. b, pagina 535.L, pagina385.deleatur à vers. *Aruspices pronunciarunt, &c.* vsque ad ver. *sed anaxagoras, &c.* consule indicem in ver. *Aries, cum vno cornu in medio frontis.*

B, pag.69i.b,pag.539.L,pag. 388.post periodũ q̃ incipit, *sed quid mirum de camelo, &c.* deleatur à vers. *& voce in aurẽ insusurrata, &c.* vsque ad vers. *ita parum videtur, &c.* Consule indicem in ver. *Asinorum miræ disciplinæ.*

B, pag.692. vsque ad 694.L, pag.389.390. delendus est loc⁹ ille, qui incipit à vers. *sed adhuc dubitatio, etc.* vsq; ad vers. *Verum dicet quispiam,&c.* Nam asserit aĩalia sui ipsorum tm̃, non hoĩs gratia facta esse, *consule indicem in ver. camelus magis omnibus alijs animalibus videtur hominum causa factus.*

B,pag.698.b,pag.544.L,pag. 392.post periodũ q̃ incipit, *quod illi in Dei voluntatem,*

tem, &c. del. hæc verba, *vel potius dæmonum auxilio,* cõsule indicẽ in ver. *canis mirabilis sensus.*

B,pag.740 b, pag.579.L,pagina 416. deleatur à vers. *infausti hominis habentur, &c.* usque ad uers. *Auiũ quoq; ꝓpria, &c.* Consule indicem in uer. *Sarau auis*, siue (ut in Lugdunensi) *Sarau auis canentium nobilissima.*

B,pag.741.L,pag.ibid. Et inf. statim post periodum, quæ incipit, *oderũt homines passerem, &c.* del. à uers. *creditũq; in domib. &c.* usq; ad uers. *Oderunt et coruos, etc.*

B,pag.724.L, pag.407. del. à uers. *tertiũ aĩalia sui ipsius,* &c. usq; ad uers. *id igitur supponentes, &c.* Consule indicem in uer. *Animalia omnia habentia cornua ramosa timida sunt, &c.*

B, pag.755.L, pag.4Z5. post periodum, quæ incipit, *erudiri etiã dicũt, &c.* deleantur hęc uerba, *vt videatur natura non secus, ac fortuna alijs oĩa negasse, alijs cõcessisse,* consule indicem in uer. *vitulus marinus, vel* (ut in Lugdunensi.) *Vituli marini mira natura, varièque vires.*

B,pagina 773.b,pag.606.del. hęc nerba, *pręlijs, ac partubus faustè occi-nunt, si prodigiosum sit,* consule indicem in uer. *Galli cantus vnde.*

B,pag.776.L,pag.437.In margine deleantur hæc verba, *Hoĩes participes diuini consilij,* & in cõtextu del. à uers. *Palàm est igitur,* &c. usq; ad uers. *Nullũ itaque sub terra, &c.* Consule indicem in uer. *Homines diuini consilij participes.*

B, pag. 781. b, pag.612. L, pag. 439. post periodum quæ incipit, *alter vnguibus humanis, &c.* uidẽtur delẽda hęc nerba, *orbis imperiũ illi portẽdit,* consule indicẽ in uer. *Equus C. Cæsaris Dictatoris.*

Ex

Ex Libro vndecimo.

B,pag.792.793.b,pag.621.L, pag.446. Paulo post princi pium libri deleatur à vers. *ergo duorum alterũ, etc.* vsq; ad vers. *itaque et ex hoc*, &c.

B,pag.800. vsque ad 805. b, pag.627.vsq; ad 631. L, pagina 451.vsq; ad 454.deleatur tota illa inepta disputatio, qua Gentilium Mahometanorum, & Iudæorum argumenta aduersus christianos recenset, eaq; admodum ieiunè, & leuiter diluit. Incipit autẽ à vers. *Dissidebãt inter se enim*, &c. vsque ad vers. *Adeo refert varietas loci*, Consule indicem in vers. *Legum contentio*.

Ex Libro duodecimo.

B, pag.828.b,pag.650.L, pagina 468.del. à ver. Itaque iuuat maximè, &c. vsq; ad vers. *Verum erectio ipsa, &c.* Consule indicem in ver. *Sapientes cur ad Venerem debiles*.

B, pag.828.829. L, pag 469. Et paulò post del. à vers. *sed qualis plenitudini*, &c. vsque ad ver. *Venus enim consuetudine, &c.*

B, pag.832. L, pag.470.471. post periodũ, quæ incipit, *similis cura etiam, &c.* deleantur hæc verba, *quos in delicijs habebant*, vel, vt legitur in editione Lugdnnensi, *quos voluptatis causa habebant*, Consule indicem in ver. *Capilli cur tenues*.

B,pag.863. b,pag.679.L, pagina 489. Verba Auctoris, *Atq; ob id quamuis frustra tales partus in Dei iram referuntur*, vidẽtur delenda illa duo verba, *quamuis frustra*, consule indicem in ver. *Mõstrorũ causæ generationis*.

Ibidem, paulò post del. à vers. *Quod et Christus docuit*, &c. vsq; ad vers. *sed cum homines sint, &c.* Nam ex præcedentibus eius verbis videtur posse inferri quod Apostoli ipso Christo fama, & operibus maiores fuerint. *Consule indicem in ver. Homines inclyti maiores operibus succes sores relinquunt*.

B,pag.

B, pag.852. b, pag.670. Post periodum, quæ incipit, *difficillimũ verò est, etc.* deleantur hæc verba, *qđ eò traduci potest, vt ad diuinationem, & lucrum maximũ cõducat,* Consule indicem in ver. *homines multi mali.*

Ex Libro decimotertio.

B,pag.877.L, pag.497.del. à vers. *veneris vsu nõ, &c.* vsque ad vers. *lucrando absq;,etc.* cõsule indicem in ver. *voluptas omnis,ac delectatio dolorẽ pręsup ponit, aut tristitiã, &c.*

B, pag.881.b,pag 694.L, pagina 499 Post periodum, quæ incipit, *sed qui spõtè fiunt, etc.* deleatur à vers. *crediti sunt aliquid,* &c. vsq; ad vers. *alijs in sen sus,* &c. consule indicem in ver. *aurium sonitus, qui spontè fit an aliquid portendat.*

B, pag.882. b, ibidem, L, pag. 499 500. del. à vers. *itaq; ea de causa,* &c. vsq; ad vers. *et corpora* Sanctorum, &c. vnà cum margine, *odoris omen,* cõsule indicẽ in uer. *odoris omẽ.*

Ex Libro decimoquarto.

B,pag.920.b,pag.725.L,pagina 518. deleatur à vers. *ob id sacerdotes,* &c. usq; ad uers: *at verò obscuritas,* &c. cõsule indicẽ ĩ v. *sapientis tria munera.*

B, pag. 920.921.L, pag.519. Et infra proximè del. a v. *æternorum aũt quædam,* &c. vsque ad uers. *species igitur immotæ,* &c.

B,pag.927.928.b;pag.731.L, pag.520.Postperiodũ,quæ incipit, *adeo verò immu tant,* &c. del. hæc uerba, *alijs etiam diuinant,* &c. consule indicem Lugdunensem in uerb. *audacia spes maxima,* Basiliẽsem uerò in uer. clamor in initio pugnæ utilis, & inuenies paulò superius.

B,pag.930.L, pag.521.del. à uer. *videntur igitur maximè,* &c. usq; ad uers. *at in sensu non, &c.* Consule indicem in uer. *memoria artificiosa duplex,* inuenies paulò superius.

B,pag.931.L,pag.522. paulò post est delendum à vers.

ratio tamen oĩum , &c. usq; ad uer. *at verò ut,etc.* nam asserit rationem esse mortalem. Habetur hoc in fine libri 14.

Ex Libro decimosexto.

B,pag. 1002.b , pag. 795. L, 564. Post periodum , quæ incipit, *& in sueuia anno, etc.* uidetur delendum à uer. *id contingit puluere , etc.* usque ad uers. *trãsfertũur, & oua, &c.* consule indicem Lugdunẽsem in v. *pluuia pisciũ.* Basiliensem in *v. ventorũ vires* , sed inuenies aliquantò inferius .

B, pag. 1008. 1009. b, pag. 801. L , 568. del. à uers. *sed si oĩa attingere, &c.* usq; ad uers. *omnis enim veritas,* &c. una cum marginib. cõsule indicẽ in v. *homini futurorum scientia nihil difficilius* .

Ex Libro decimoseptimo.

B, pag.1102.b, pag. 880. L, pag. 622. Expungendus est loc⁹,qui incipit à uers. *cum verò senẽ robustũ,* usque ad uer. *verum in simplicium,* &c. loquitur enim superstitiosè, consule indicem in *v. ænigma vtilissimum.*

B, pag.1114. b, pag. 890. L, pag. 629. deleatur à uers. *hęc igitur summa , &c.* usq; ad uers. *cum.n.cætera,* &c. consule indicem in *v. sapiens longè rege beatior* .

Ex Libro decimooctauo.

B, pag.1123.b, pag. 898. L, pag.634. deleatur à uers. *tertiò quod diuinitatis,* &c. usque ad uers. *accedit quod legibus , &c.* Consule indicem in *v. iocularię artis periti nullius pretij* .

B, pag. 1124. 1125. b, pag. 899. Et paulò post uidetur delendũ à uers. *nuper Phratrius quidam, &c.* usq; ad uers. *verum qui venena &c.*

B, pag. 1136. 1137. b, pag. 910.L, pag. 641. Videtur delendum à uer. *inde ab his natã,*&c. usq; ad uers. *neque id mirum , &c.* consule indicem in uer. *lamiarum vnguentum* .

B,pag.

B, pag. 1138. 1139. b, 911. L,642.deleatur à uers. *insõnia vera terrifica, etc.* nsq; ad uers. *hæc igitur tælia,* &c. consule indicẽ in uer. *somno terror quid significet.*

B, pag. 1140. b, pag. 912. L, pag. 643. deleatur à uers. *sic rectè forsan dicunt* , &c. usq; ad uers. *vẽtriculũ arietis, etc.* cõsule indicẽ Lugdun. in uer. *ebrius vt dæmoniac⁹ videatur,* Basiliensem uerò in uer. *ouium morbis curãdis* , & inuenies paulò ante.

Ibidem deleatur in margine *vt ebrius dęmoniacus videatur.*

B, pag. 1153. b, pag.922. L, pag. 650. deleatur à uers. *porrò veneficiorum genera,* &c. usque ad uers. *horũ minima pars, &c.* Consule indicem in uer. *veneficiorum genera, et species* .

B,pag.1154. L, pag.651. Videtur delendum à uers. *quis Martino VII. &c.* usq; ad uers. *demum illud erit etc.* nam iste Martinus septimus,quem tã turpis criminis reũ facit,nunquam fuit inter Pontifices, cum vltimus huius nominis fuerit Martinus V. de quo nefas est tale aliquid suspicari, cõsule indicem in uer. *veneficorum vita, mors infelix.*

B,pag. 1158.usq; ad 1160.L, 653. 654. del. oĩa à uer. *idẽ narrat in fessa* , *etc.* usq; ad uers. *talia certè magna, &c.* consule indicem in uer. *vates admirabiles,* deleãtur etiã marg.

L,pag.656. deleatur à uers. *sic mihi cõtigit, vt &c.* usq; ad uers. *ita contingit in etc.* cum omnibus marginibus, non inuenitur in omnibus editionibus : sed habetur in Lugdunensi, consule indicem in ver. *præcantatio ad sanguinem cohibendum.*

B,pag.1163.L,p.657.658.del à uer. *illud incredibile* , *quod calcar* , *etc.* usque ad uer. *veneficia media sunt,* &c. in editione Basiliensi: in Lugdunẽsi uerò, quę est copiosior, deleatur

usque

usque ad uers. *talib. librũ ingentem*, &c. unà cum omnibus marginib. *consule indicẽ in v. Mustellæ, & sciuri quomodo mansuescant.*

B, pag. 1164. usq; ad 1168. L, 658 659. del. à uers. *igitur hac parte, &c.* usque ad uer. *quædam quidem magis*, &c. consule indicem in uer. *magiã aduersus disputatio.*

B,pag. 1170. b, pag. 937. L, pag. 661. 662. del. a uers. *metamorphosis hęc vera*, &c. usq; ad uers. *eadẽ permutatio, etc.* consule indicem in uer. *pueri, vt pinguescant*, sed Lugdunensem consule in uer. *pyrophili lapidis ex humano sanguine componendi modus.*

B pag.1174. vsq, ad 1179.b, pag. 941. vsque ad 944.L, pag664.vsq; ad 667. del. à uers. *de veneficijs maior est, etc.* usq; ad uers. *fiũt, & technæ nõ leues, &c.* Consule indicem in uer. *veneficijs an vis adsit*, deleantur etiã margines.

B,pag.1180. vsque ad 1184. L, 668. vsque ad 670. videtur delendum à vers. *verum his relictis, &c.* usque ad uers. *illud verò proprium, etc.* consule indicem in uers. *Auctor monitus per somnum, vt hos componeret libros.*

B, pag. 1186. vsq; ad 1192. b, 950. vsq; ad 957. L. pagina 671. vsq; ad 675. deleatur à vers. *contigit quandoq; Andrææ, &c.* vsq; ad vers. *tertium vigiliæ genus, &c.* consule indicem in ver. *Andrææ Osiandri historia mira*, del. etiam margines.

Ex Libro decimonono.

B,pag.1199. vsq;ad1202. L, 679. vsque ad 681. Paulò post principium lib. deleatur à ver. *ergo dæmonas esse, &c.* vsque ad vers. *mira verò sunt quę, etc.* cũ marginib. consule indicem in v. *comitiali morbo præcantatio*, aut si hoc modo nõ inueneris quęre in ver. *historia*, siue (vt habent alij codices) *historia alia mira.*

B, pa

B,pag. 1202.vsq; ad 1205.b, pag. 963.vsque ad 965. L, 681. vsque ad 683, delea tur à vers. *verum omnibus historijs, &c.* vsque ad vers. *sunt rursus , & alia, &c.* vnà cũ marginibus, cõsule indicem in v. *dæmonum septem historia mira*, vel, *dæmones esse ostenditur ex historia*; sed hoc modò inuenies aliquanto post.

B,pag.1205. vsq; ad 1217.b, pag. 966. vsq; ad 975. L, pag. 683. vsque ad 690. deleatur totum , quod obtinet spatium plurium paginarum cũ marginib.à vers. *sed de oraculis ne , &c.* usq; ad uers. *refert Nicolaus Venetus, &c.* cõsule indicem in uer. *dæmones Telchinnes.*

B,pag.1218.L, pag.690 691. deleatur à vers. *id nõ tantum artis*, &c. usq; ad v. *narrabat mihi Don Constantinus*,&c. consule indicem in uer. *Petrus Aponensis maximus Necromanticus* .

B,pag. 1219.vsq; ad 1221.L, pag.691. 692. del. à uers. *sed nullibi magis, &c.* usque ad uers. *vnum tantum scire*, &c. consule indicem in uer. *dæmones, & mortui quãdo, & vbi maximè sentiantur.*

B,pag.1221. L, pag. 692. Et post periodũ quę incipit , *vnũ tantũ scire præstat*, &c. deleantur hęc uerba, *etiam si sint*, consule indicem in v. *dæmonum consuetudine vtentes improbi* .

Bpag.1221.1222.L,pag.693. deleatur in Lugdunẽsi à v. *ęadẽ quæstio est,etc.* usq; ad finẽ libri. In Basileẽsi uerò quæ in hoc est copiosior deleatur à uers. *præcantationes autem*, &c. similiter vsque ad finem libri, consule indicem in v. *mortui an viuẽtes feliciores* , sed in Basileensi inuenies paulò superius .

Ex Libro vigesimo.

In hoc Libro cum agat de Angelis passim eos appellat , *Diuos, Deos, genios, etc.* quamquam in Lugdunensi substituerit vbiq; nomen intelligentiæ.

B, pag.

B, pag. 1228. b, pag. 984. L, pag. 696. deleatur à vers. *at Deus meliorem, &c.* vsq; ad vers. *igitur vt ho rum, &c.* consule indicẽ in v. *intelligentiarũ mu nera, et nomina.*

B, pag. 1230. Videtur delen dum à vers. *verum quan ticunque sint, &c.* vsque ad finem libri, hic autẽ lo cus habetur tm̃ in Basileẽsi editione, nõ in Lugdunẽsi.

Ex Libro vigesimoprimo.

B, pag. 1235. b, p. 990. L, pag. 700. Post period. quæ ĩcipit *cum autẽ cogũtur, &c.* deleantur hæc verba, *vul gusque ignauum ob id putat cecidisse Sacerdo tum præcuntationibus,* consule indicem in vers. *nix cur sine fulgure, & tonitru decidat causæ tres*, inuenies paulò superius.

B, pag. 1257. b, pag. 1008. L, pa gina 713. 714. deleat. à vers. *sed vnde sortes, &c.* vsq; ad vers. *& Diogenes dicere, &c.* consule indicem in v. *sortes in quibus, & à quo.*

B, pag 1261. 1262. b, pag 1011 1012. L, pag 716. del. à vers *iã verò alio, etc.* usq; ad v. *differt autẽ causa, &c.* vnà cum marginibus, *consule indicem in ver. mala quot modis bonis præstent*, vel, *nisi hac ra tione inueneris*, cõsule. in v. bonorũ finis indolẽtia.

Deleantur etiam vbiq; noĩa hæreticorum qualia sunt: *Agrippę, Erasmi, Melanchtonis, Munsteri, Osiandri, &c.* quorum quædam in indice inueniuntur, vt ex sequentibus apparebit.

Ex Indice deleatur litera A,

Agrippæ libri nondum editi.

Andrææ Osiandri historia mira.

Arbores, vbi radices in terræ profundum nõ mittunt homines significant malefidos, & inconstantes.

Aurium sonitus qui sponte fit an aliquid portendat.

Bonorum finis indolentia.

Bona malis inferiora.
Capitis dolori prẹcãtatio.
Comitiali morbo p̃cãtatio
} *Desunt in nonnullis.*

Cura

Prę-

Præcãtatio capitis dolori.
Præcantatio vt vinum non peruertatur.
Pyrophili lapidis ex humano sanguine componendi modus.
Religionum contentio.
Sancti Mahumetanorum.
Sanguini cohibendo prȩcantatio.
Desunt in aliqua.
Serpentum vulneribus cura præstigiosa.
Sigillorum vis.
Solum quod arborum radices in profundum mergi non patitur homines gignit infidos, & inconstantes, *deest in aliquibus.*
Somnia quæ læta, tristia, turbulentaq; faciant.
Somno terror quid significet.
Sonitus aurium, qui spontè fit an aliquid portendat, *deest in aliquibus.*
Sortes in quibus, & à quo.
Statua semper respiciens sacrificium.
Vates admirabiles.
Veneficia quæ docere vtile est, & quæ non.
Veneficiorum genera, & species.
Veneficiorum materia.
Veneficijs an vis adsit.
Veneficiorum genera.
Venti immodici cur mala prænuncient.
Vinum, vt non prȩuertatur prȩcantatio.
Viuentes an mortuis feliciores.
Vnguium vestigia quid significent.
Desunt in aliqua.

Censura in actionem Cardani contra calumniatorem Librorũ de subtilitate, impressam Basileæ ex Officina Petrina 1560. & aliam impressam similiter Basileȩ apud Sebastianũ Henrici Petri 1582.

B, denotat priorem impressionem, & b, posteriorem.
In ipso principio del. à vers. *rectè quidẽ, ac iure, &c.* usq; ad uers. *iam modo florebant.*

B, pag. 1290. Num. 3. deleatur à uers. *Deum esse causam,* &c. usque ad uers. *sed homo acutus, &c.*

B, pagina 1295. Num. 10. videtur delendum à vers. *quodque vt ait Galenus, &c.* vsque ad uers.

quam

quam addictos in verba, &c.

B, pagina1299.sub num.17 postperiodum,queincipit *est enim causa vt, &c.* deleatur à vers. *vt si quis dicat, &c.* vsque ad ver. *ab accidenti enim, &c.*

B,pag.1327.Num.99.inprincipio, deleatur à vers. *agit egregium Rhetorẽ,* &c. vsq; ad ver. *ibidem de Africæ, &c.* irridet sacrę scripturę uerba.

B, pagina1355. Num. 176. in fine deleatur à vers. *in secũda sectione, &c.* vsq; ad num. 177. qui incipit, *non minus nugatur.*

B, pagina 1358. Num. 180. post periodũ, quæ incipit, *alterũ, quod putat, &c.* vidẽtur delẽda hęc verba, *sicut dicebat Plato rectè de morte, quod neque ad viuentes, neq; ad mortuos pertineret.*

B, pagina 1367.b,pag.1099. Num. 202. in fin. considerandus est locus à vers. *sic, & in quinta, &c.* vsque ad numerum 203. qui incipit, *irridet solita sua, &c.*

B, pag. 1383. b, pag. 1112. sub num.254. videtur delendum à vers. *dicit deinde fallere, &c.* vsq; ad v. *quædam. n. sunt, &c.*

B,pag.139i.b,pag. 1119.sub num.294.deleatur à vers. *de mutilis similis, &c.* vsq; ad num.296. qui incipit, *vide quomodo, &c.*

B,pag.1395,b,pag.1122.sub num.299.ante mediũ post periodum, quæ incipit, *O amẽtiã singularẽ, &c.* vident delenda hęc verba, *moresq;, qui etiam Iobi patientiam frangerent.*

B,pag1402.b,pag1127.1128 sub num. 303. circa medium; deleatur à vers. *sed fortè nec Dei, &c.* vsq; ad uers. *quia andem non, &c.*

B,pag.1406.sub eodemnum. Postperiodũ,quæincipit, *id verò etiam rõne, &c.* ita ait (& vt ille dicebat, *spirit⁹ tristis desicat ossa,* hæcverba cũ sint Salomonis Prouerb. 17. videntur quasi cõtemptim abauctore citari, itaq; hoc modo melius sonarent, *& vt il le*

le Sapientissimus Rex dicebat, &c.

B,pag1409.1410b,pag1134 nu.316.hęc sunt ei⁹ verba, *& ideo lex nostra rectè consulit, vt odia deponamus,* loco consulit legendum est præcipit,&melius esset istum locum delere.

Ibidē nu.317.del.hæc verba, *iuro per genium meum.*

B,pag.1412.1413.num.325. post principium ita ait:Ita rectè ille mihi dixisse videtur, *stultorum infinitus est numerus*, sunt verba Salomonis Eccl.cap.1.quę iste contemptim more suo videtur citare, ideo sunt delenda.

Ex Indice deleantur hæc.

Erasmus septuagenarius.

Mors neque ad viuentes,neque ad mortuos pertinet.

Rerum naturalium principia duo.

HIERONYMVS CARDANVS.

Censura in Libros Cardani de rerum varietate collatione duorum codicu, quorum primus impressus est Basileæ apud Henricum Petri anno 1557.

Secundus similiter Basileæ apud Sebastianum Henrici Petri, anno 1581.

B, denotat priorem impressionem anni 1557.

b, posteriorem anni 1581.

Deleantur in primis omnia nomina hæreticorum in toto libro.

In epist.dedicat.quæ incipit, *Quicunq; res diuinas, etc,* Si quādo Deum nominare necesse est passim vtitur hac voce Dij,qui modus loquēdi Christiano homini videtur minime conuenire.Præsertim inter cætera hæc habet verba , non multo post princip. *neq; inclitis viris soli hoīes pepercere, sed Dij Apollo è templo, &c.* hoc loco manifestè apparet idola Gētilium, seu potius dæmones ab illo Deos

ap-

appellari. Deleatur igitur à versu, *neq; inclitis, &c.* vsque ad vers. *Apollo è templo , &c.*

Non multo post del. à vers. *si qui beati sunt , &c.* vsque ad uers. *& tamen hi si, &c.* loquitur de bea titudine impropriè.

Non multò ante finem Epistolæ,post periodum, quæ incipit , *Quid dicam de cœli, &c.* del. hæc verba, *vt videri possimus cum ipso opifice voluisse cõtendere .*

Ex Libro primo.

B, pagina b, pag. 23. cap. 2. aliquantò post principium post periodũ , quę incipit, *ob id nunquam , &c.* deleantur hæc verba , *igitur perpetuò erit , fuitque arida habitabilis, & mare, lacus, paludes , & stagna.*

Ex Libro secundo.

B, pag.52.b, pag.97.cap.11. deleatur à vers. *quod si ita est , &c.* vsque ad vers. *necesse est etiam , &c.* vnà cum margine, *Christi lex, &c.* consule indicem (si vis) in ver. *Christi lex, &c.*

B,pag.58.b,pag.108.cap.13. del.paulò post initiũ à ver. *primũ. n. quis nũc, &c.* vsque ad ver. *inde mutationes temporum, &c.*

b,pag 109.110.paulò post expendendus est maxima cũ diligẽtia locus , qui incipit à vers. *quidam. n. primo Deum, &c.* vsque ad vers. *dæmones autem si, &c.*

b ,pag. 111. & infra post periodum, quę incipit, *cum verò etiam in his, &c.* hàbentur hæc verba, *cur in cœlo corpore æterno , ac nobilissimo , &c.* deleantur illę duę voces , *æterno , ac.*

b,pag.111.112.& mox del. à vers. *verum dices illud,* &c. vsq; ad vers. *sed his omissis, &c.* vna cũ marg: *cur quidam in tormentis , &c.*

b, pagina 113.vsque ad 115. inclusiuè.Deleatur à vers. *fortuna cuiuscunque anni, &c. alias formam cuiuscunque, &c.* vsque ad uers. *qui siderum influxum,*

fluxum, &c. una cum marginibus, *consule indi cem in ver. formam cuiuscunque anni*, &c.

Ex Libro Quinto.

B,pag. 175. capite 18. paulo ante finem post periodũ, quæ incipit, *sunt qui cha bratem*, &c. delendũ est à uers. *quam ferunt gestantem*, &c. usq; ad uers. *satis constat hunc lapidem, &c.*

Ex Libro sexto.

B,pag. 124. b, pag. 220. cap. 23. aliquantò post principium deleatur in marg. *Edoardũ VI. cui hoc op⁹dedicabat, alloquitur*, & in contextu uidentur delenda hæc uerba, *aliena inuadere*, & (qualis tu es) *consule indicem in ver. Anglia oleis nucibus*, &c.

Ex Libro septimo.

B,pag. 180. 315. b, cap. 31. in fine uidetur delendum à uer. *sed cum deprehensum*, &c. usque ad uer. *murium, et talparũ*, &c.

B,pag. 184. pag. 323.cap.32 deleatur à uer. *alij quod fœdũ dictu*, &c. usq; ad *v. animalia omnia nõ, &c.* consule indicem in uer. *canes vt te nõ deserãt*.

B,pag. 471. cap. 38. uidetur delendum à uers. *certum est nullum*, &c. vsq; ad *v. piscis quidam est, &c.* consule indicem in uer. *Bufonis vires*.

B, pagina 282. b, pag. 487. cap. 39. aliquãto post princip.considerãdus est locus, qui incipit à uers. *eadem Christi natalitio*, vsq; ad ver.*multa quoq; ouis, ec.*

Ex Libro octauo.

b, pag. 490. cap. 40. in ipso principio sic ait, *propria homini sunt mens, atque hæc illum superis æquat* lege, *redit similem.*

B, pag.285. b, pag. 492. aliquanto post sub periodo, quę incipit, S*unt, et ingenia acria*, &c. fortasse sunt delenda hæc uerba tria, *cult⁹ religionis fides*, videtur enim auctor has duas virtutes inter naturales dotes connumerare.

B,pag.286. b, pag. 493. 494. Paulò

Paulò post à uers. *sed plurimum in cunctis, &c.* usq; ad uers. *vt verò generalis,* &c. habetur laudatio Edoardi vj. Angliæ Regis, qui fuit hæreticus, ob id eradendum nomen eius vnà cum laude.

b, deleant oĩa à pag.497.vsq; ad pag.507.incipiendo à v. *nuper inspiciebant,* usq; ad uers. *Persarum Cadaucra positũ in marg.*

b,pag.510.& infra del.à vers. *priuatus aũt nõ se, &c.* usq; ad uers. *illud verò quæstione*, &c. consule indicem in uer. *Hominis probi officium.*

b,pag. 517. post periodu quę incipit, *caluescit homo anteriore,etc.*del. hęc uerba, *quod diuinationis signũ erat,* consule indicẽ in v. *caluities quibus, & quando accidat.*

b,pag.302 b,pag 520.cap.41. deleantur hæc uerba, *de fide verò cũ sit quasi* habentur non multo post principium capitis.

Ibidẽ, & mox del hæc verba, *ita fides cum spci similis fuerit corpus exagitat.*

b,pag.524. abradenda est diffinitio mentis humanę ibi adductæ.

b,pag. 525. & aliquãto post, *quod. n. mens oĩa nõ possit; sed aut sit, aut recipiat manifestum est, cũ Deum, cœlũ, & species rerũ intelligat, quas res cum facere non possit, vel eas recipit, vel in illas mutatur*, cautè sunt hæc consideranda.

b,pagina 526. & inferius, *ex comparatione ad ea, quæ int⁹ sunt, rursus deprehenditur æternã esse mentem, cum videamus diuturniorem esse, atq; perfectiorẽ ijs, quæ simpliciter quidẽ mortalia sunt, fortuitò autẽ, & natura quadã immortalia, velut aĩa, & materialis vocatus intellectus, purior. n. est agens, & viuacior his omnibus. Nec vt anima perit corporis ratione,* uidentur similiter hæc aut in totum, aut ex parte delenda.

b,pag.

B,pagina 530. Et infra à vers. *verum à clariorib. &c.* vsque ad vers. *sed sapien tum anima, &c.* in mar gine habentur hæc verba, *principes cur sapiētes*, quorum indicio facilius hic locus reperietur, & cau tè consideranda.

b,pag. 309. b,pag. 532. quæ de mente puriori hic, disserit prudenter sunt consideran da, cum hiperbolicè loquatur.

b,pag. 304. b,pag 533. Et infr. *indicio est, quod ante Troię excidiū nihil cer ti habemus.* Hic locus po test à suspicione erroris vindicari hoc modo, *indicio est, quod ante Tro iæ excidium remotis sacris literis nihil certi habemus,* aut: ex propha nis scriptoribus nihil certi habemus, excludendo sem per ab hac incertitudine contenta in Sacris scripturis.

B,pagina 310. b,pag. 533. Et paulò post deleatur à vers. *quamobrem oēs qui, &c.* usque ad uers. *Sunt illius quatuor,* uidetur enim sen tire cum Auerroe, & alijs de animæ substantia, quod sit vna in omnibus, quod apertissimè falsum extat.

B,pag. 534. deleatur à versic. *mens ergo pars animę,* usq; ad uers. *præstare au tem homines, &c.*

b, pag. 312. b, pag. 537. Et post periodū quę incipit, *cum verò arserit, &c.* sic ait: *hocque Christus docuit Apostolos vndecim, & paucos alios,* uidentur hæc delenda, *Doctrinam enim Christi intra vndecim Apostolos, & paucos alios coarstat. quasi Iudas ei⁹ par ticeps non fuerit, licet ad extremum reprobus euaserit. Quod verò addit paucos alios, si intelligit paucos compara tione reliquarum gentiū quę tempore Christi viuebant, benè se habet, sin minus videtur errare, nam ex Euangelio constat Christum sępius hęc saluberrima pręcepta, quæ auctor enumerat,*

rat, vel per parabolam, vel apertè multitudinis auribus ingessisse. Consu le indicem in uer. *Dæmoniaci quæ patiantur.* Et inuenies paulò superius.

b,pag.313. b,pag.538. paulò ante finẽ capitis del.à vers. *Atq; inter reliqua quos dam,* &c. usque ad uers. *In vniuersum tamẽ, etc.* unà cum margine, *modus futura prȩsciendi.*

b,pag.314.b,pag 339.540.ca. 43. in principio del.à vers. *multò verò minus si, etc.* usq; ad uers. *hæc si quis obseruet, vt* &c.

b,pag.316.b,pag.542.Etinfra sunt delenda hȩc verba: *Post visus sum ab aliquo numine (vt sȩpius dixi) fouere.*

Ibid.Et paulò post del.à vers. *sed ad propositũ redeo,* &c. usque ad uers. *Ad il lud in extasim,* &c. Consule indicem in uer. *videre in nocte qui contingit.*

b, pag. 545. et infra videtur delendũ a uers. *Duorum igitur alterum,* &c. usq; ad vers. *id & in corporibus, &c.* Consule indicem in ver. *Albigerij diuinatoris, &c.*

b, pag. 319.b,pag.548. del.à vers. *quæ si diuino numi ne, &c.* vsque ad uers. *quamobrẽ non oĩno, etc.* consule indicem in uers. *Ioanna Gallica puella.*

b, pag.554. paulò ante finem capitis vr̃ delendũ a vers. *quidam etiam in vtero,* &c. usq; ad uers. *Illud certius mole, &c.* unà cũ margine, *infans in vtero plorare*, &c.

Eradẽda sunt omnia cap. 44. à principio, vsque ad vers. *sed ad rem reuertor, etc.*

b,pag.562. & infra del.a vers. *maius est quod in canis,* &c. vsque ad ver. *res ita se habet,* &c. consule indi cem in ver. *canis rabidi morsui.*

b,pagina 329. 330. b, pagina 565. 566. deleatur à vers. *Porrò corporis morbi,* &c. vsq; ad uers. *in Peru regione,*&c. vna cum mar gine.

b, pag. 331. b, pag. 568. post periodum, quæ incipit, re-

refert Hector Boethius, &c. deleantur hæc verba, *ita & sanctæ fęminę obsunt potius quã prosint,* consule indicem in uer. *Guanorę sepulchrum.*

b,pag.576. est delendũ à ver. *vt pueri, puellæq;, &c.* usq; ad uers.*at quæ absurda sunt, &c.* vna cũ margine, consule indicẽ in v. *pueri, puellèq;, vt &c.*

B.pagina 336. b,pag.577. Et inferius deleatur à vers. *Nicolaus prodidit, &c.* vsque ad vers. *Rinaldus magis ad rem, &c.* consule indicẽ in uer. *mensium muliebrium vires.*

b,pag.337.b,pag.578.Etpaulò post deleatur à vers. *velut & illud Malch⁹,* vsq; ad vers. *ita imago rei, &c.*

Et mox deleatur à. uers. *similis fermé, sed etc.* usq; ad uers. *illud absq;, etc.*

Ibid. & mox deleatur à ver. *Alij in fronte patiẽtis,* &c.usq: ad uers. *hoc minime si, etc.* vna cum marg.

b, pag.338. 339.b, pag 580. 581.deleatur à ver.*Enthusiasmo quoq;, etc.* usq; ad uer. *Aurilacuina sup etc.* consule indicem in uers. *Morũ mutatio quot modis fiat.* sed inuenies paulò inferius.

B, pag. 339. b. pag. 581. Et mox deleatur à vers. *inde nata opinio , &c.* vsq; ad uers. *Bracchialia quoque,* &c.

B, pag.339. 340.b,pag. 581. 582.& inf. proximè cõsiderãdus est locus, qui incipit à vers. *illud planè nõ absurdum,* &c. vsq; ad ver. *dormire ĩ locis humidis,* &c. consule indicẽ in ver. *Aeger an conualescat.*

B, pag. 340.b,pag.583. del. à vers. *vt fœcũditatẽ, etc.* vsq; ad vers. *in fœminis autem,* &c. Consule indicem in ver. *fœcunditatis, ac sterilitatis signa .*

B, pag 342. b, pag 586.587. Cap. 45. aliquanto ante finem capitis videntur delenda verba inclusa parenthesi à uers. *dubitandum enim semper ,* &c. vsque ad uers. *nihil non timeri, etc.*

B, pag.343.b, pag. 588. Cap. 46. in principio videntur de-

delẽda hæc verba, *& quasi per numinis afflatum solum.*

Ibid. Et paulò post sic àit, *addunt tempore, quibus Dij imperarũt anni decem millia, horum postremus O syris,* aut videtur delenda Vox, *Dij,* & alia substituenda, vt, *heroiss &c.* aut aliquid addendum, vt, *Dij falsi,* vel, *homines pro Deis habiti, &c.*

B,pag. ibid. b, pag. 589. Et infra deleatur à vers. *quorum mores, &c.* vsq; ad vers. *ita fit, vt aliud, &c.*

B,pag. 344.b, pag. 589.590. Et paulò post del. à vers. *quare necesse est hoĩum,* &c. vsque ad vers. *quid igitur relinquitur, &c.* vna cum margine, *inferorum opiniones, etc.*

Ex Libro nono.

B, pag. 641. Cap. 48. aliquanto post initiũ sub periodo, quæ incipit, *sed in his puluis, &c.* dum loquitur de motu cœli, habet hæc verba, quæ indigent consideratione, *est igitur hoc perpetuum veluti anima per se quidẽ talis, mortalis autem, vt in corpore.*

Ex Libro duodecimo.

B, pag. 457. b, pagina 781. Cap. 61. habetur satis longa derisio, & reprehensio Abbatis Trithemij, quæ est delenda, est aut aliquanto post initium capitis.

B, pagina 782. Et paulò post tradit modum scribendi literas occultè connexis inter se, ac coaptatis vocibus alicuius libri, & inter cætera sic ait, *eligatur ex libris, qui dictionum varietate præstat, aut contextu verborum floreat. In primo genere sunt Plinius, Volaterranus, Rhodiginus, Munsterus, Cesnerus, Biblia Gellius, &c.* Hic sunt delenda, non solum nomina, *Munsteri, & Gesneri hæreticorum,* sed etiam vox, *Bibliã,*

neque enim vllo modo po test tolerari, vt libri sacri ad huiusmodi puerile studium detorqueantur.

b,pag.464 b,pag.792. Consideranda sunt hæc verba, *forsan me quispiã, quod mala doceam, coarguet: sed rectè illi dixisse videtur, qui nihil malum esse simpliciter affirmabat; nã & Deus serpentes, & venena plura sparsit. Vsus ergo ratio bonum à malo solum secernere debet.*

b, pag.802.cap 62. propè fin. post periodũ, quæ incipit, *ludebãt antiqui pila, etc.* deleantur hęc uerba, *ad amoremque iuuenum, et puerorum, ob id incitarentur.*

Ex Libro decimotertio.

b,pag.496.b,pagina 850.cap. 63. deleantur hæc verba, *Et sępius vitia vitijs alijs, potius quam continentia tolluntur,* consule indicem in uer. *annulus digito intrusus, &c.* inuenies paulò post, B,pag.501.b,pag.858.cap.64 sic ait, *qui credit vetustatem nihil afferre incõmodi, beatus est, quoniã mortalitatis suæ oblitus est,* possunt deleri illa tria verba, *beatus est, quoniã,* sensus enim etiam sine his optimè procedit, alioquin, nisi per ironiam dicta intelligantur, malè sonant.

b, pag. 867. cap. 65. videtur delendum à vers. *nũc sufficiat adiecisse, &c.* vsq; ad vers. *Forcipes ex aere, &c.* Consule indicem in uer. *pueri, puellæq; vt impuberes, etc.*

b, pagina 507.b, pagina 868 Et paulò post considerandus est locus, qui incipit, S*imiliter frui, si &c.* usq; ad uers. *tractare autem de his, &c.*

b, pag.508.509. b, pag.870. 871. A, vers. *admirabuntur forsan, &c.* usque ad uers. *Sed ad rem redeo,* &c. est delendum, quia habetur ibi laudatio Conradi Gesneri, cõsule indicẽ in v. *Conradus Gesnerus.*

b, pagina 882. cap.66. videntur delenda hæc verba, *quid plura? Paradisus hic erat,*

erat, consule indicẽ in v. *viridarij amenissimi descriptio*, & nota quod hyperbolicè loquitur.

Ex Libro decimoquarto.

b,pag.523. b,pag.895. vsque ad 898.incl. Cap.68. considerandus est locus paulò post initiũ capitis,qui incipit, *sit igitur quæstio de his*, &c. vsq; ad uers. *expertus ego quandoq; sum*, *&c.*

b, pag. 898. vsque ad 912. incl. Et ab eodem vers. *expertus ego quandoq; sum*, &c. deleantur oĩa, vsq; ad finem capitis, vnà cum marginibus.

b, pag. 534. vsque ad 537. incl. b, pag. 914. usq; ad 918.inclus. Cap. 69. deleatur a uers. *Est, et in hoc genere*, &c. usq; ad uers. *Ceterum ignis ille, &c.* unà cum marginib. consule indicem in vers. *Fulgurum mira*.

b, pag. 538.b,pag.919. paulò ante fin. capitis del.à vers. *videntur autem quid diuinum*, &c. vsq; ad finem capitis.

Cap.70. est totum considerandum, & similiter cap. 71. cap.72. Agit enim de ostentis, & prodigijs, quæ in aere, aqua, & terra fiunt vanissimis Astrologorũ principijs, seu potius nugis innixus.

Cap. 73. videtur totum delendum; agit enim de ostentis plantarum, quæ sunt maximè ridicula, & superstitiosa.

Similiter deleantur cap. 74. 75. 76. & 77. omnia enim sunt superstitione plena.

Ex Libro decimoquinto.

b,pag. 946. vsque ad 949. inclus.cap.78.aliquanto post principium deleatur à ver. *Proprij exitij nullũ, etc.* usque ad uers. *Excidij ciuitatum signa*, &c.consule indicem in v. *Exitij proprij præsagia*.

b,pag. 950. 951. del. à vers. *in negocijs tũ bellis, etc.* vsque ad finem capitis.

Cap. 79. deleatur totum vnà cum titulo, & marginibus, *De chiromantia enim agit.*

b,pag. 965. b. usque ad 971. incl. cap. 80. considerandum est a principio, usq; ad

ad uers. *atque hæc, aliaq; plura, &c.*

q'pag. 971. vsque ad 980. incl. & ab eodem vers. *atq; hęc, aliaq; plura,* &c. deleatur vnà cũ marginibus, usque ad uers. *porrò quod ad maleficia* &c. cõsule indicẽ in ver. *historiæ duæ de dæmone sub forma, &c.*

b, pag. 575. b, pag. 981. 982: cap. 81. deleatur à principio, vsq; ad vers. *Miracula enim rarò sunt, &c.*

b, pag. 982. & paulò post vbi ita habetur, *Augustinus itaq; in his, quæ ipse vidit firmus est testis, vt alias retulimus, vbi auritus nõ contẽdo. Is itaque refert, &c.* legendum est hoc modo, *Augustinus itaq; refert,* &c. reliqua deleantur.

b, pag. 983. & post periodũ, quæ incipit, *vt certè impietas, &c.* deleantur hæc verba, *dum iustissimè aulæ Pontificis inaudita scelera persequuntur,* habẽtur in narratione tertij miraculi.

b, pag. 984. in narratione quinti miraculi, videtur delendum à uer. *multa addit Augustinus, &c.* vsq; ad ver. *sed iam alio, &c.*

Ibidem in narratione sexti miraculi in fine deleatur à vers. *Et hæc quidẽ, vt,* &c. vsque ad vers. *Beda huius auctor, &c.*

b, pag 986. In narratione vndecimi miraculi deleatur à uers. *vt si hic vera, &c.* vsque ad vers. *quinimò ille subijcit, &c.*

b, pag. 986. vsque ad 989. inclus. Et mox deleatur a vers. *quærendũ est igitur in his, &c.* vsq; ad vers. *vt verò aliquid referamus, &c.*

b, pag. 989. 990. In narratione duodecimi miraculi deleatur à vers *sed hoc ita fingi,* &c. vsq; ad vers. *Refert enim idem LopeZ, &c.*

b, pag. 991. 992. Et paulò post deleatur à uers. *Tot coniecturis constat, &c.* vsque ad vers. *Nam & in Ormus,* &c.

b, pag. 993. In narratione decimi-

cimiquinti mirac. in fine deleatur à vers. *multa tamen ex his, &c.* vsq; ad vers. *Inter maxima, &c.*

b, pag.994. Et infra deleatur à vers. *quæret autem quispiam, &c.* vsq; ad finẽ capitis, vbi inter cætera ait, belluarum animas esse immortales.

b, pag. 583. b, pagina 994. Cap 82. deleatur titulus, *Auspicia.*

b, pag. 584 b, pag 996. Et infra deleatur a ver. *itaque nihil mirum, &c.* vsque ad finem capitis.

Cap.83. deleatur totum, nã versatur circa auspicia.

b, pag. 586. vsque ad. 588. inclus. b, pag.998. vsq; ad 1002. inclus. Cap. 84. paulò post principium del. à vers. *verum quæ mihi quandoq;, &c.* vsque ad vers. *in angermaniæ littoribus, &c.*

Cap. 85. totum est considerandum.

b, pag. 591. b, pagina 1008. Cap. 86. paulò post principium del. hęc verba, *præterea de magicis inferius tractabimus.*

Cap 87. deleatur totum, de diuinatione enim agit, & superstitione plenum est.

Ex Libro decimosexto.

B, pag. 603. b, pagina 1028. Cap. 89. deleatur à vers. *cum.n.sub syderũ, &c.* usq; ad uers. *metalla verò, et lapides, etc.* Habet paulò post initiũ capitis.

b, 1028. vsq; ad 1033. inclus. Et infra proximè post periodum, quę incipit, *quãobrem cũ has plantas, etc.* Deleatur a vers *atq; in his sculpere oportet, etc.* vsq; ad vers. *quæ verò metalla, aut lapides, etc.* vna cum marginibus.

b, 1034. vsque ad 1037. incl. Et paulò post del. a vers. *nunc demum sigilla singula, &c.* vsq; ad finem capitis, vnà cum marginib.

b, pag 610. b, pag. 1038. Cap. 90. paulò post principiũ del. à vers. *Referunt omnes in occidẽtali, &c.* vsq; ad uers. *itaq; nulla certior &c.* vna cum marginib.

b, pag. 1039. Et mox del. à vers. *sed ad priorẽ historiam, &c.* vsque ad vers. *Est autẽ magnetis, &c.*

B, pag. 1039. 1040. Et inferius del. à vers. *Auctores habeo Nicolaum* , &c. usq; ad v. *Itaq; fieri potuit, quod Iosephus, &c.* una cum marginibus.

Cap. 91. aut deleatur totũ, aut saltem a uers. *Itaque magicæ stultitiæ*, &c. usq; ad finem capitis.

Cap. 92. deleatur totum.

Cap. 93. deleatur totum. Est autem longissimum, de dę monibus, ac mortius nõ solum vanissimas superstitiones: sed etiam opiniones Catholicæ fidei cõtrarias continens.

Ex Libro decimoseptimo.

b, pag. 178. b, pag. 1151. Cap. 97. in fine deleatur à vers. *melius est autem , &c.* vsque ad finem.

Ex Indice Capitum.

Deleantur omnes tituli libri 14. similiter libri 15. exceptis cap. 85. 86. 88.

Deleantur etiam omnes tituli libri 16.

Ex Indice Generali.

Locur

Prę-

Vbicunque reperies noĩari, *cœlum*, vel alia præter Deũ ipsum *æterna*, hæc vox *æterna*, seu *æternũ*, obliteranda est.

IANVS CORNARIVS

Ex Iani Cornarij Opere Medico practico, siue Commentarijs in 10. libros Galeni de compositione pharmacorum localium.

Libro 1. in annotatione ad verba illa præfationis, *Pilosum esse iuxta primam rationem, &c.* del. ab illis verbis, *duplex generatio pilorũ est*, vsq; ad, *& pudendorum pili proueniunt.*

Lib. 9. cap. 2. vbi Galenus agit de Cynoglossi, & dicit, *Colligere aũt oportet herbã sinistra manu ante solis exortũ, neq; id Ianus Cornarius reijcit*, addatur in marg. *hoc vanũ, & superstitiosum est.*

Præfatio in Platonis Opera, à Iano Cornario conuersa, ad senatum Vrbis Francofordiensis, ab Achate Cornario cõscripta, post interpretis mortem nihil habet, quod ad Religionis nostræ negociũ pertineat, *Basil. impress in fol ann.* 1561.

Eglogę Iani Cornarij in Platonis Dialogos, nihil ad Religionem faciens immixtum habent.

Præfatio Iani Cornarij in libros Constãtini Cesaris de Agricultura, quos in latina lingua transtulit, ad Vuolphangum Comitem stalbergen. nihil Religionis, aut offendiculi habet Basil. impress. anno 1560.

Pręfatio Iani Cornarij ad si-

nesij

nesij Syrenæi Episcopi ope ra à se conuersa ad lectorẽ tota, nihil mali habet.

In Iani Cornarij Commentarijs, parũ est, quód offẽdat.

In præfatione, siue dedicatoria Epistola Hippocratis latinè ab eo reddita anno 1546. ad P. S Austanum, nihil est, quod offendat.

Eadem Hippocratis ab eodẽ recognita, secundo edita anno 1554. nihil offendunt.

Præfatio etiam est in Hippocratis opera ǵrecè edita anno 1538. quæ etiam nihil habet, quod offendit.

Præfatio eiusdem in libro Galeni de medicamentis secundum loca, nihil habet, qnod offendit.

Nec eiusdem præfatio commẽtariorum in eiusdem libros, quid habet quin legatur.

Præfationes eius in Marcellũ veterem medicum, & in Gal. libros de veteri dissectione, de fætus formatione, ac de semine omnium simul editorum anno 1536. nihil cõtinet quin legatur.

Præfatio autem in Aetiũ medicum Græcè conuersum, tollatur.

Est pars quædam huius auctoris per Leonardum antea edita, titulo Aetij Antiocheni sermones sex continens anno 1533. cuius præfatio est ad Carolum V. Imper. nihil habet quin legat̃.

Sic in eiusdem Iani Cornarij alijs opusculis commentariorum, aut translationũ, quæ ad medicinam pertinent nihil reperitur, quod lectorem offendat.

Transtulit namque, & alios varios auctores, vt Platonem, Epiphanium, &c.

Suntq; eiusdem duę apologię contra Fuchsium scriptæ, vna inscribitur Vulpecula excoriata, altera Nina, & Brabyla, pro Vulpecula excoriata utraque conuitijs plena.

In Iani Cornarij rei medicæ enumeratione, Basil. per Froben. 1534.

Pag. 40. ver. 6. *vnde valde noxia res fuit*, del. vsque ad *Auicennæ*.

In eiusdem Cornarij Medicina, siue Medico libro sic inscripto, Basil. per Oporinum, nihil offendiculi reperitur.

In Iani Cornarij rei medicæ ratione, hæc deleantur.

Pag. 40. ver. 4. dele à, *quamq̃ qui mos est per vniuersã. &c.* del. vsque, *& vice versa Auicennæ*.

IANOCIVS DE MANETTIS

Ex Ianocij de Manettis libris de dignitate, & excellentia hominis.

Lib.2.pag.64. ex impress: Basil. anno Domini 1532. apud Andræam Cratandrum, vbi inquit, *Quorũ nos veneranda, ac sacrosancta vestigia*, expungatur, *veneranda, ac sacrosancta.*

Lib.4.pag. 206. deleantur ab illis verbis, *ceu illi sententiæ*, vsq; ad illa pag.208. *cõmutatasq́; conuerterit.*

IOANNES BODINVS.

Emendatio Methodi ad facilem Historiarum cognitionem Ioannis Bodini. Vsi sumus editione anni 1583. Apud Ioãnem Mareschallum Lugdunensem.

Pag. 8. in fine Procemij. *Tũ eos, qui quatuor Monarchias, &c.* scribe, *Tum eos germanos, qui quatuor, &c.*

In cap 2.

pag.16.dele, *vt erat religioni, ac pietate deditus.*

In cap. 3.

pag. 28. *sed tamen sine Imperio, vt Pontifices. & Legati,* dele, *Pontifices, ac.*

In cap. 4.

pag. 48. *in principium arcanis, & aulica vita. Tranquillus, Lampridius, Spartianus, Sleidanus, Macchiauellus,* dele, *Sleidanus, Macchiauellus,* paulo post dele, *tum etiam historiæ Magdeburgiæ scriptores.*

pag.51.dele, *vt erat pius, ac religiosus.*

pag.54. dele, *nam vt Bessario Cardin. &c.* vsq; ad, *si Polibium.*

pag.56.dele, *rectè Sleidanus qui quod Argentinæ, &c.* vsque ad, *ita Dyonisius.*

pag.64.dele, *Ego vere impiũ iudicarem, &c.* vsque ad, *cum enim Christiani.*

pag.

pag. 72. dele, *sed illud fidem omnium superat, &c.* vsq; ad, *aliorum reliquias, veluti gemmas, &c.*

In cap. v.

pag. 102. dele, *qui à plerisque in Italia, &c.* vsq; ad, *ac falluntur.*

pag 121. dele, *Boemi, ac Saxones, &c.* vsq; ad, *at Australes, Asiatici, &c.*

In cap. vj.

pag. 169. *ita quoq; nostri Põtifices, nec viatorem, nec lectorem habent,* lege, *ita quoq; nostri Pontifices nõ omnes viatorẽ, ac lectorẽ habent,* paulò post dele, *ridicule,* & pone, *dicunt.*

pag. 203. dele, *at ne Pontifices quidem Romani, &c.* vsq; ad, *cum igitur legum, &c.*

pag. 214. dele. *verius sanè quam Innoc.* vsque ad, *sed hæc vitæ dulcedo.*

pag. 223. *Arabes inquam Persæ, Mauri* Pontifices *Romani,* dele, *Pont. Rom.* paulò post dele, *id quoq; tentauit Carolus, &c.* vsq; ad, *his explicatis.*

pag. 240. dele, *aut pontificũ libidini.*

pag. 245. dele, *præterquam sacris, quæ tertio quoq; mense religiosissimè coluntur,* paulò post dele, *sed illud Geneuates laudabile, &c.* vsq; ad, *Genuenses populi.*

pag. 259. dele, *atq; ea re cõmotnm Paulum, &c.* vsq; ad, *nec verò curiæ.*

pag. 263. dele, *ac maiõre cõtumelia, &c.* vsque ad, *est igitur, ac semper, &c.*

pag. 280. dele, *quam quisq; religionem, &c.* vsq; ad, *restat legum præstantia.*

pag. 284. dele, *nã Pontifices, quorũ munus, &c.* vsque ad, *est enim censuræ.*

pag. 287. *itaq;* P. *Martyr rectè scripsit,* dele, *rectè.*

pag. 290. dele, *postremo Romanos Pontifices, &c.* vsque ad, *interim qui, etc.*

In cap. vij.

pag. 298. in inscriptione, vbi dicitur, *cõfutatio eorum, qui quatuor, &c.* scribe, *confutatio eorum Germanorum, qui quatuor, &c.* item dele initium capitis, *quod est inueteratus error &c.* vsq; ad, P*rincipio Monarchia.*

pag.

pag. 299. vbi dicitur, *non satis apté definiũt interpretes oraculorum*, scribe, *non satis aptè definierunt quidam interpretes oraculorum*.

In cap. viij.

pag. 340. dele, *quos Philipp⁹ Melanchton*, & paulò post dele, *funestius errorem, &c.* vsq; ad, *in hac igitur disputatione, &c.*

In cap. X.

pag. 380. dele, *Martini Lutheri Saxonis, &c.* vsque ad finem periodi, itẽ paulò post dele, *Philippi Melanchtonis, &c.*

pagina 383. dele, *Historiæ Magdeburgicæ, &c.* vsq; ad finem periodi.

p. 387. dele, *Nicolai Macchiauelli, &c.*

IOANNES CARION

In Chronicon Ioannis Carionis Mathematici excussum Parisijs apud Io. Roigni, anno 1550. in 16. Et in aliud exemplar eiusdem Basil. impress. in eadem forma 16. anno 1564. estq; præterea aliud exemplar Antuerpiæ impressum apud Stelsium anno 1540. & 1547.

Duplex aliquãdo foliorum ponitur numerus, quorum prior Paris. posterior Basil. est editionis, & vbi agitur de versuum numero, foliorum principio, medio, aut fine, de Paris. intellige editione.

In litera A, in indice Alphabetico, impress. Parisiẽsis, illa deleantur, *de Adriano Papa*, *Papæ querela quin moreretur.*

Lit. B. de Bonifacio Papa, illud dele, *vniuersalis*, *et summus, vt esset Episcop⁹ obtinet à Phoca*, itẽ illud, *vulpes, leo, canis.*

Lit. C, illud deleatur, *Cardinalium origo*, legatur, *Cardinalibus*.

Illud, *et de Carolo V. Imperatore*, deleatur eius liber, *de componenda religionis dissensione*, ac, *de Conradino*, illud dele, *cõsilio Papæ.*

Lit. F. duobus in locis del. *Felix Papa*, *fuit enim Antipapa.*

Et illud, *de Phoca, primatũ Bonifacio concedit.*

Litera H, de Hildebrando illud, *excõmunicatus, &c.*

Litera I, de Idolatria, illud, *eius varia genera.*

Litera T, de Telesphoro, illud, *quadragesimalis. n. Auctor fuit.*

In præfatione Operis pag 9 lin. vltima, deleatur illud, *Prophetæ, neq; enim ea mundi annorum diuisio Eliæ Prophetæ ẽ. sed Eliæ Rabbini cuiusdã Judæi.*

Ex Chronic. lib. 1. pag. 17. lin. 16. vbi agit de Euang. deleatnr, *si quidem hoc tantummodo, &c.* vsque ad, *atq; ita.*

Chronic. lib. 2. pag. 50. lin. penult. alias lin. 52. in exẽplari Parisien. *de Achas,* del. *sacellas, &c.* item pagin. 54. lin 8. *de Iosia,* iterum, *sacella, &c.* & lin. 11 illud, *exemplum, &c.* vsq; ad, *at vero quæmquam Josias,* & quod est in marg. *Typus sincerioris doctrinæ, sub finem mundi.*

Pag. 66. alias 64. *de statu Græciæ post filios Noe,* lin. vlt. del, *quisq;. n. &c.* vsque ad pag. 69. ad illud, *symbola.*

pag. 191. alias pag. 181. lin. 18. illud, *de Esseis, fuit oĩno hæc stulta, etc.* vsq; ad illud pag. seq. *exortæ hæ sectæ,* & qđ est in marg. *Ecclesiæ status horũ tpm.*

Chronic. lib. 3 pag. 221. alias pag. 235. lin. 15. *de Eliæ,* del. *Propheta.*

Item pag. 238. lin. 18. *de Telesphoro,* illud del. *hunc ferunt auctorem fuisse quadragesimalis ieiunij:* & quod in alijs codicib[9] est in marg. *Ieiunij quadragesimalis repertor.*

pag. 271. alias pag. 287. *de Pelagiano hæretico,* itlud del. *is docuit, &c.* vsque ad, *Arcadium Imperat.* item subiungitur illud linea 3 esse ibidem delen. sine nostro merito add illud infra, *& grætia tutatus, &c.* vsque ad, *in cõcilijs aliquot.*

pag. 299. alias pag. 328. ad marg. del. annot. quorundam codicũ, *vniuersalis Eps, an debeat esse.*

pag. 300. lin 9. alias pag 329 illud del. *occasio concertationis de primatu Papæ.*

Et illud lin. 11. *is magna contentione, &c.* vsque ad, *Bonifacio iij.*

Ad marg. annotatio, *Bonifacius*

facius Oecumenicus.

pag. 329. lin. pen. alias pag. 370 *de Gregorio iiij. Papa, recusauit accipere Põtificatus, &c.* vsque in fin. pag. del. vbi inuenitur.

pag. 334. lin 1. del. illud verbum, *pertinaciter*, & lin. 11. *fallacibus technis suis.*

pag. 346. lin vlt. del. *& maiorem, &c.* vsque ad illud pag. seq *formos.* cum annot. marg. S*ergius Pontifex indoctus, et tyrannus.*

pag. 348. lin. 2. illud del *inhumatum corpus, &c.* vsque S*eptimus Cæsar Germanicus.*

Ibidem, illud in marg del. *PontificumRom. tyrãnis.*

pag. 362. lin. vlt. i lud del. *qđ plurimorum criminũ reus ageretur,* & paulo post, *sceleris sim conscius,* item ibidem in marg. illud del. *contentiones Pontificum.*

pag. 365. lin. 1. del. *& ob vitæ impuritatem.*

pag. 369. lin. 12. sic legatur, *post Joannem 20. factus est Papa* 151. *Benedictus* 8. *quo fugato* Siluester *quidam Papatum occupauit, Porrò reuersus Benedict. contra* Siluestrum *tertiò cuidæm, qui Gregorius sextus dictus est, cessit ius suum in Pontificatu.*

pag 370 lin 4 mutetur pro, *tria illa fœdissima monstra,* ponatur tantùm sic, *tres illos.*

pag 372. lin 7. del. *qui si Papatum occupauit.*

pag. 374 lin 3. del. *Tragœdiæ huius auctor papa Hildebrã.* vsq; ad, *in pueritia*

Ibidem in marg. illa del. *Hildebrandus Papa quanti mali auctor.* item ibidem mutetur illud pro, *Hildebrandi p̃p̃ tyrannis in derogando Cæsarum auctoritati,* ponatur sic, *Gregorij vij. decretum contrariũ.*

Ibidem lin. pen. sic legatur, *præterea Imperator cõferebat Episcopos Jmperij.*

pag. 375. lin. 18. *qui improbabant,* vsq; ad, *Synodos.*

pag. 376. lin. 17. itlud del. *profugientibus, &c.* vsque ad illud pag. seq. *ita demũ*

pag. 377. lin. 2. del. *quem quæso, &c.* vsque ad, *post hanc victoriam.*

Et annot. marginalis, *Hildebrandus Papa alter Caiphas,* item lin. 22. *Sigebertus historicus, &c.* vsq;

ad illud pagine sequētis anno 1103. cum annot. marg.

pag. 378. lin. 15. muta pro, *optimum principem afficit.* ponatur sic, *eum afficit.*

pag. 380. lin. 16. del. illud, *excitatum artibus Papæ.*

pag 381. lin 6 *de successiont Hildebrandi.* illud del. *á socijs̄ eius.*

Ibidem lin. 19. *de Henrico V.* illud deleatur, *scilicet, &c.* vsque ad, *Romā veniens.*

pag. 382. lin. 2 muta pro ijs, *præterea, &c.* vsque ad, *Cæsare,* legatur sic, *Admissio in Vrbem, Cæsare.*

pag. 383. lin. 7. del. *Nisi vt patrem suum ipsum quoq; antea oppressissent.*

Item paulo post, *optimus princeps,* deleatnr verbū *optimus.*

pag. 391. sub fin. *de Adriano quarto Papa,* illud del. *sed postea &c.* vsque ad illud pag. seq. 392. *Post Adrianum.* item annot. marginalis.

pag. 393. lin. 5. *de Friderico primo Cæsare,* del. illud *quantum ego, &c.* vsque ad, *initio sui Imp.*

pag. 394. lin. 16. illud deleatur, *postea verò, &c.* vsq; ad illud pag. 396. *porrò consortem Imperij gubernandi.*

Item deleatur ibidē illud *hac transactione facta,* cum annot. margin.

pag. 399. lin. 1. *de Papa Innocentio,* corrigatur lect. ibidem linea 30. deleatur *ib vbi olfecit, &c.* vsque ad illud pag. 400. lin, 19. del. *nihilo magis ab instituto suo destitit. sed.*

pag. 401. del. illud, quod est in marg. *fortunati legitimè electi.*

pag. 404. de ordinibus Mendicantiū, corrigatur locus & deleantur quædam offendentia.

Ib dem lin. 20. deleatur *Imperiales à Pontifice iam occupatas.*

pag. 405. lin. 9. del. illa, *superbum plane, atq; crudele, &c.* vsque ad annum 1212. & quod est in margine, *Pontifices superbi, & crudeles.*

pag. 407. lin. 6. de Friderico Secundo Cæsare, del. *nemo satis, &c.* vsque ad,

mul

multarum linguarum, itẽ lin. 21. illud deleatur, *ex consilio Papæ, &c.* vsque secundum bellum.

pag. 408. delean. illa, *id verò excusantem, &c.* vsque ad ann. 1222.

pag. 409. del. *nisi hos quoq; dolos, siue iniurias potiùs factas absenti.*

pag. 411. & 412. del. *quædã saltem*, nõ omnia, si locus corrigi posse videatur, *salua fide Hist.* ab illo loco anno 1258. &c. vsque ad illud pag. 413. *Innocẽtio iij.* cum annot. marg.

pag. 414. lin vlt. *de Conrado* Cęs del. *consilio Papæ.*

pag. 415 lin. 1. illud del. *ò insignem crudelitatẽ, &c.* vsque ad *Guilielmum Cæsarem*, cum annot. marg. ibidem lin 4. del. nomen illud, *Pontificis.*

pag. 422. lin. 11. del. illud, *Atq; hinc est, &c.* vsque *Albertum Cæsarem.*

pag. 425. lin. 4. ante finem, *de Henrico vij. Cæsare*, illud dele, *quo tẽpore, &c.* vsque ad fin. pag. cum annot. marg.

pag. 431. lin. illud deleatur, *factione Pontificia.* Item lin. 11. prætexuit enim, &c. vsq; ad, *anno* 1348.

pag. 432. lin. 5. sub fin. illud del. *præter iustam causã*, item lin. vlt. videatur locus, & corrigatur, *vbi offendit*, vsq; ad illud pag. seq. 433. *post Benedictũ*, ibidem illud, *& acerrimè eum psecutus est, &c.* vsq; ad, *emit hic Clemens.*

pag. 463. lin. 22. *de Iulio ij. Papa*, il ud del. *Aduersus hunc, &c.* vsq; ad fi. pag.

pag. 464. lin. 7. *de Luthero*, corrigatur sic, pro, *non vulgarem vicissitudinem* ponafur, *non vulgares tumultus*, Se enim habet Parisiensis editio, anni 1551. apud Iacobum de Puys, & 1557. apud Gul. Iulianum, qui hæc seq adiecit.

pag. 484. in fine Epilogi lin. j del. *solo*, neque enim id habent illæ editiones.

Porrò idem esto iudicium de editionibus iam dictis & Antuerpiensi apud Stelsium anno 1540. ad 1547. & Gallicis ex trãslatione *M. Joan le Blond*, Parisijs anno 1547. & 1553.

IO.

IOANNES FORSTERIVS.

Censura in Dictionarium Hebraicum Ioannis Forsteri impressum Basileæ, Anno MDLVII.

In principio Prȩfat.

Neq; inter promissionem legis, & Euangelij de gratuita remissione peccatorum propter mediatorem Christum discer. del. tot. quia sapit hȩresim Lutheri omnia gratiæ, & nihil libero arbitrio tribuentis, & repone, *neq; inter promissiones legis & Euangelij, in quo iustificamur ex fide, & operibus bonis p gratiam Iesu Christi mediatoris discernunt.*

Infra, *Et nunc cum aduersarij, &c.* dele tot. vsq; ad, *in primis autem, &c.* nã continet blasphemias cõtra Missæ sacrificium, nec rectam affert expositionẽ illius verbi.

Infra, *Fide accipimus remissionem peccatorum, &c.* dele illud, *fide,* & repone, *ipsiusq; morte, sanguine, & merito, ac per bona opera nostra accipiamus remissionem peccatorũ, &c.*

Infra, *Quid in veteri trãslatione, &c.* dele tot. vsque ad, *porrò in recentiũ, &c.* nam ex Concilio Triden. vulgata lectio tanquam certa, sacra, & autentica haberi debet, & oẽs aliæ reprobantur, etiam si ad intelligendum sensum cõducant, quam translationem ipse carpit apertis verbis.

Fol. 17. nu. 30 *& petit expiationem à peccatis per sanguinem Christi, & prædicationem Euangelij, quæ illis sanguinis, & aquæ aspersionib⁹ significabatur* dele totum, & repone, *& petit expiationẽ a peccatis per sanguinẽ Christi; & Sacramentis ipsius, q̃ illa sanguinis, & aquæ aspersiõe signifieata fuere.*

Fol. 26. vers. penult *Auctor Epistolæ ãd Hebræos citans hanc vocem, &c.* dele hec verba, vsque ad, *citans, &c.* & repone, *D. Paulus in Epist. ad Hebræos, citans, &c.* nam sic definiuit S. Concilium Tridentinum, & alio modo citare sub dubio hæresis est, & eodem modo dele

in

in toto Dictionario, in locis infrapositis, scilicet.

pag. 34. *vers.* 10. *verbo* אלהים

p. 141. *post med. in verbo* מגלח

p. 150. *in verb.* מג *sub radice* גרח

p. 160. *post med. v.* רברה

pag. 198. *ver.* הרדל

pag. 216. *in ver.* מלאך *radice* הלך

pag. 227. *verb.* והד

pag. 230. *in med.* ווגה

pag. 264. *ver.* המאה

p: 269. *ĩ initio ver.* חגה dele, & preterea quædam alia verba, *quod Erasmo annotãte*, & repone, *quod ex quorundam sententia non simplicem*, *&c.*

pag. 274. *ver.* הלאהה *ver.* 9.

pag. 277. *ante numerũ rad.* 475. *ver.* מהלקה

p. 313. *in med. ver.* יר

pag. 317. *verb.* יעד

p. 336. *ppe fin. ver.* יעד

pag. 393. *verbo.* נרכת bis delẽ. & infra eadẽ dict *vt lapsus, qui est in Epist. ad Heb. &c.* totum dele.

pag. 408. *numero.* 776. *ver.* לחט

pag. 418. *verbo* לענה

p. 438. *n.* 851. *ver.* בד

p. 481. *prope fi. ver.* ניג

pag. 514. *ante medium ver.* כצה

pag. 614. *in principio ver.* עפל

pag. 616. *ver.* עצמ

pag. 654. *in med.* פנימ

pag. 669. *ver.* פרה

pag. 725. *ver.* קומ

pag. 727. *verb.* קומ *in nomine* נקימ

pag. 728. *ante medium ver.* קיץ

pag.

p. 745. *ver.* רב

p. 757. *in med. ver.* ראשׁ

p. 786. *ver.* רכב *bis del.*

p. 800. *ver.* רצון

p. 861. *ver.* שׁלם

p. 883. *ver.* שׁפט

In his omnibus locis dele, *Author Epist. ad Hebr.* & repone, *D. Paulus in Epistola ad Hebręos,* quia sic definiuit S. Concilium Trident & tenent Sancti Doctores.

Pag.32.in medio. Et propter hæc dona, & beneficia, quæ ab ipso acceperunt, & habent, ipsi tanquam iuramento obstricti sunt illi præstare cultum, obedientiam, & gratitudinẽ, *dele, & repone,* Et propter hæc dona, & beneficia, quæ ab ipso acceperunt, & habẽt, ipsum timore debent, eidemque prẹstare cultum rerum, obediẽtiã, & gratitudinẽ.

Similiter in fine eiusdẽ pag. repetuntur hæc verba in nomine אלוה *dele etc.*

Pag. 34. & 33. in verbo Eloim, quod vertit, Potestates, est nimis licẽtiosum, & arrogans vocabulum, ideo neque vsurpandum, & delendum, *eiusq; loco repone, semper* Iudices, Iudicum, &c.

Pag. 38. ,ppe fi. sub rad. אמן *participiũ p̃sens* מאמין *idest, quicunq; fidit, transtulit, idest, quicunque fide acceperit verbum de misericordia Dei omnibus gratis promissa propter Christum nõ trepidabit,* dele, & repone, *quicunque credit, transtulit, idest: quicunq; fide acceperit verbũ de misericordia Dei omnibus prom ssa propter Christum, vel per Christum non trepidabit:* & sunt Catholico modo intelligenda, item & exponẽda, ac verbum, *gratis*, iuxta sensum Ecclesię delendũ.

Pag. 39. infra verbo אמונה *& latinis dicitur fides,*

qa

quia fiat, quod dicitur, Grȩcis πιστις, & in doctrina Euangelij significat fiduciã misericordiæ promissȩ propter Christum mediatorem, &c. hic locus sanè, & rectè exponendus, & intelligendus est.

Pag.106. circa med.rad. פעל *&c. quæ primo gentes, &c. & adhuc colunt, & venerantur, qui mortuorum intercessione, & patrocinio, suisq; operib.* &c.totum delen. hæretica enim sunt, vsq; ad Iud.2. *& fecerunt filij, &c.*

Pag. 114. verbo פרא &cap.45.Rorate cœli è supernis,& nubes stillent iustitiam, aperiatur terra; & fructificetur salus, & iustitia germinet simul.Ego Iehoua creaui illum, scilicet filium nõ ex nihilo, vt alias creaturas; sed nouo modo ex Virgine,sicuti etiam Ieremias alludit cap. 31.quoniam creauit Iehoua nouũ in terra, fœmina circundauit virũ, *dele, & repone sic* Ego Dominus (hebraicè Iehouà) creaui illum,scilicet Christum, Messiam, nã vt verbum,& Filius Dei coæternus genitus fuit, non creatus.& sensus est: Ego Deus, scilicet Spiritus sanctus creaui, formaui illum Messiam; idest corpus eius hominis, nouo modo creationis, idest operationis. Ad quem modum alludit Ierem.cap 31.quoniã creauit Dominus Iehouà nouũ in terra, idest nouo modo; fœmina, Virgo Hebraicè (mulier Virgo secundum latinum) circundabit virũ, idest Christum, qui vir dicitur,non ætate,sed sapiẽtia, vt ibi D. Hieron. exponit.

Pag. 158. ppe fi. ver. דבר post locũ, qui incipit, Sexto construitur cum עמ infra:ait. Nec cogitẽt maiorem fidem habere apud omnes doctos libros Regum, quã Paralipomenon libros, cum quod ad Grãmaticam, tum etiam ad numerãdi rationẽ spectat *dele totum,* quia vtrique post Concilium Tridentinum sacri libri censendi, & habẽdi sunt, *& repone,* Vocum similitudine decepti.

cepti. Idem est sensus per diuersa verba significat⁹.

pag. 161. verbo דפר à peste , quæ in caligine versatur , vbi translatio vulgaris habet, à negotio perambulãte in tenebris, *adde*, idem sensus est, pestis enim serpit quasi in occulto, & ferit omnes.

Pag. 229. in med. verb. ודיו deinde qui neglecto vero Deo, & verbo eius,& posthabitis veris cultib⁹ a Deo institutis ex petulantia carnis, & lasciuia, fidem suam alienant, idolaq; & cultus alios hnmanitus institutos amant, & amplectuntur, *&c. dele , & repone*, deinde qui neglecto vero Deo, & verbo eius per Prophetas enarrato, & post habito vero cultu à Deo , & Ecclesia instituto ex petulantia carnis, & lasciuia, & vitæ libertate fidem veram alienant, & idola materialia,siue cultus alios prophanos humanitus institutos amant, & amplectuntur cõtra Dei,& Ecclesię suæ sanctæ leges, & moraliter, qui humana potentia , sapientia,iustitia, humanis virib. gratia,& præsidijs innituntur,& fidunt, sunt meretricarij spirituales, & dicũtur meretricari,ac sic a Prophetis reprehenduntur .

Pag. 262. verbo חמא *paulo post principium*, vulgaris editio, &c. *vsq; ad* , delinquendi vertere, *dele* , *& repone sic*, vulgaris editio nõ semper vertit verba Hebraica pręcisè, & vt propriè sonant, semp verbo (peccare) reddidit, quod propriè dicitur, quasi pellicare, idest cum pellite coire, seu adulterium committere. Quanquam alij au ctors lergiori modo eo vtũtur , vt Cicero , & Horat. Ego tamen malui verbo errandi, seu delinquendi vertere , quod supetior versio minus huius significationi vocis ꝯuenire mihi visa sit.

Pagina . 282. verbo חנן *paulo post initium*, atque semper , & vbiq; excludit conditionem dignitatis , seu meriti, *adde*, licet excludant, &c. supponunt tamen in homine aliquã dispositionem, vt patet ex verbis Dauidis hoc deprecantis, Miserere mei Deus

Psal.

Psal 51. non gratis cõdones: sed supposita mea conuersione ex gratia tua, & dolore peccati cõmissi precor. Vti miserearis. & distinguenda est significatio huiusmodi, ut Exod. 23 Miserebor cui miserebor, loqtur de prędestInatione, seu præscientia prædestinationis diuinæ, quę ut sic, & simplicirer non præsupponit merita, seu dispositionem ex parte hominis quantum ad conferendum primam gratiam.

Vnde in hac radice, *delendũ illud*, & significat, gratificare, recipere aliquem in gratiam, gratia aliquẽ pse qui, ex gratia donare aliquem, gratis donare aliquem, beneficium gratuito præstare, & præterea in tota radicis, & vocum explanatione. Est enim nouum vocabulum, & ex industria ad decipiendum rectos cor de excogitatum, vt patet ex interpretatione aliorum Doctorum tum Hebręorũ, tũ Latinorũ, *& repone sic.*

Et significat propriè misereri, misericordem esse erga ali quem, gratum se prębere, seu facilem ad condonandum, & indulgendum. Et sic in oibus locorum explanationibus delendum illud gratificare: *& repone*, gratum tc mihi ostende, facirẽ, procliuem ad miserendum, cum iam facti mali me pœniteat, *vsque ad illa verba* in quarta cõiugatione; nec recedendum a versione vulgata, vt Psal. 119. Gratifica me legé tua, *dele, & repone iuxta latinum*. & de lege tua, miserere mei, idest secundum legem tuam.

Ibidem, idest, & recepit nos in gratiam, *dele illud*, Gratificauit nos per illnm dilectum, *& repone*, gratum se, & placabilem ostendit (vt fuit) per dilectum, scilicet Filium suum.

pag. 283. verb. חנן *Ephes.* 1. Gratificauit nos in dilecto filio suo; idest, recedit nos ĩ gratiam, *hæc verbo sana fide intelligenda, & explicanda est.*

pag. 284. verbo. חנם & est particula exclusiua, vel pretij, vel causæ, vel meriti, *delenda, & repone sic*, & est aliquando exclusiua pretij, quandoq; causæ, aliquando verò meriti. Et cum subdit

dit exẽpla, Gen.29.seruies mihi gratis absq; pecunia, *dele, & repone,* seruies ergo mihi gratis?idest, absq; vlla mercede pecuniæ.

Num. ij. Recordabamur piscium,quos comedebamus inÆgypto gratis? idest,nõ ementes, & sine precio piscabamur, &c. aliquãdo significat frustra, aliquando temere,frustra, vt Prou 1. gratis expanditur rete ab oculos&c idest,frustra,sed cap.24. Ne sis testis gratis contra proximum tuum, i. immeritò,temerè.Psal.25. quoniam frustra, seu immeritò absconderunt mihi in perniciem rete suum. i. frustra absconderũt in meã perniciem rete suum. Et cũ sequitur; *Volui autem isto consilio, &c.* Dele omnia quia non benè exponit verba Diui Pauli,& impugnãt iustificationem ex operib. & damnatur iste error à sacro Concilio Tridentino, nec rectè intellexit vim, & proprietatem vocis hebraicæ.

pag. 351. in fine. Et latini interpretes verterunt pluuiã matutinam. Rectius vertes temporariam, seu tempestiuã, &c. *dele; & repone,* Latinus interpres vertit, pluuiam temporaueam, vnde vertere etiam potes tẽpestiuam:nã illa quæ prius decidit, &c.

pagina 360. circa medium verbo ישר Rectus, æquus, qui neque ad dexteram declinat, neque ad sinistram,&c.denique qui cum benè operatur, non suum inde honorem, aut commodum, vt hypocritæ, vel premium vitæ æternæ, vt iustitiarij, sed Dei gloriam, & vtilitatem proximi quærit, *dele ab eo verbo*, denique &c. nam non faciunt ad expositionem vocis hebraicæ, & limites dictionarij transeunt; &quia prę terea sine dubio perstringit catholicos, qui iustificationem ex bonis operibus asserunt, vt sancta fides docet, *& repone*. Rectius ergo propriè, idem quod recta linea, metaphoricè, Rectius homo, qui non deflectit ad malum, nec concutitur tentationibus dæmonum, vel persecutionibus malorum hominum.

pagina 392. propè finem, verbo

bo כפרה dum ait: Hinc Hebræi etiamnum diuinã maiestatẽ שׁכינת vocant, quod super tegumento, &c. Nam Deus voluit, &c. *dele ab hoc verbo omnia quæ sequũtur, nam sunt extra rem.*

pag. 344. verbo פרח deleatur nomen Bernardi Ziegleri hęretici, una cum eius laudatione.

Et supra, aut omnino deprauasse, verisimile est, *adde*, aut omninò deprauasse non modò verisimile, sed etiam certum est, ex libro Siphrè, & Gloss. maiori in Num.

Et infra, ita quoque Deus à nobis aliud nihil requirit, nisi fidem, & obedientiam verbi, & vt ipsius dicto auscultemus, &c. *dele & repone*, ita, ait propheta, Deus à nobis requirit perfectam fidelitatem, & obedientiam, & hoc significat, aures autem perfodisti mihi: idest iuxta Samuelem, melius est obedire mandatis Dei cum simplicitate, quam sacrificare ex beneplacito.

P. 448. post med. ver. כטרת Et rem seu opus per eum significatum Christus vt cultum frustraneum reijcit, *dele, & repone*, & rem, seu opus per eam iussum fieri ab hominibus, seu Pharisæis contra & supra leges diuinas inutile, tanquam cultum frustraneum reijcit Christ⁹. *Et Petrus* 1 *Epist.* 1. appellat uanitatem, quæ non debeat laqueum inijcere conscientijs, *reliqua delenda vsque ad*, tertio Magistri, &c. adde: nam Christus, uti & D. Petrus de præteritis iam, & eo tempore vexantibus fidelium animos traditionibus loquuntur, à Pharisæis, & Hebræis introductis.

pagina 564 ferè in med. Pręterea & hoc Theologum cum primis scire refert, quid in scriptura, &c. *dele illud verbum*, Theologum; nam sufficit illi scire quid importent vocabula, & dictiones latinæ Vulgatæ translationis tantum: linguarum vero cœterarum cognitio sunt adiumento huic cognitioni.

ni. Nec propriè verba illa Hebraica sunt tantæ latitudinis, & extensionts, quantam ille latinis verbis enucleare vult tanquã nouus interpres, *Ecce locus Fxod.* 2. & si non credet mihi (loquitur Moyses de populo hebræo) vbi est verbum אמן qnod non debemus vertere, *& si non certo credi derint*, & assentientur, & fide indubitatá apprehenderint, &c.vt ipse exponit.

Et infra, ita אמונה fidei vocabulum, &c. *dele totũ vsq; ad numerũ* 896. quia superflua,& nimis arrogans, ac noua expositio. item quia doctrina hæretica est; asserere.n.videtur, nihil esse de fide,nisi quod continetur inSacraScriptuta. Quam hæresim etsi apertis verbis non præseferat, tacitis, & subdolis verè patefacit.

Pag. 466. verb. מנט Hieronymus, quod vel significatione non multũ abludat,vel literarũ forte similitudine deceptus spes trãstulit, quasi esset נבטה *dele, & repone sic.* Diuus Hieronymus, quod vel significatione non multũ abludat,vel metaphorã secutus,spem trãstulit: eo quod qui sursum respiciat, speret se ab illo adiuuari, quanquam doctores Hebræi dicunt, נבט significare, de loco alto respicere infimũ, *in Gloss. maiori super Gen.c.*15.*sic exponitur Esa* 20. *&c.*

pag.474. num. 514. quod vetus translatio verbo angario transtulit, & magis propriè latino adigendi (id qđ significat)transtulisset, *dele hoc, & repone*, quod verbũ vetus translatio verbo angario transtulit.item, verbo adigendi possumus nos vertere: sed primũ &c.

pag.495.circa med. Hunc locum perperã vertit author epistolæ ad Hæbreos, ideo multas quoq; peperit quęstiones, *dele totum*, quia hæretica verba sunt,& scio l⁹ nimis sibi videtur in hac lingua. Quasi illã de nouo cõdiderit,autSpiritus Sanctus diuersa per varios pręcones non possit enũciare?

pag523.post princ. Est autem leuare manus ad Deũ, non confidere operibus, & meritis,

tis, &c. Est aũt leuare manum ad præcepta Dei. &c. *dele totum*, verũ est, nos nõ debere gloriari de meritis nostris: sed omnia nostra bona opera eidem accepta referre; tũ Phrasis hebraica per illa verba id nõ importat: sed simpliciter sumit metaphoram à sacrificiorum cæremonia, vel oratione Mosis: in quibus orãtes, vel sacrificantes Sacerdotes leuabant manus suas ad Deum petentes auxiliũ, & distingue quod infra ait, leuare, & eleuare manum, nam diuersa phrasis est, *& repone sic*, 1. Thom. 2. (dele, viros abhortans) sustollite (inquit) puras manus absq; ira, & disceptatione: idest, leuate opera vestra, vel intentionem bonã puram ad Deum, absque vllo iræ, vel disceptationis contagio, veluti puri, & mũdi corde. Vel leuate manus. i. facrificate Deo bona quæ agitis cũ puritate. Est preterea leuare manum ad præcepta Dei, velle opera Dei facere, &c. *vnde* Ps. 4. In noctibus extollite manus vestras, quasi dicat; orate puro, & immaculato corde, & Deum benedicite.

Pag. 564. verb. רגע in medio, *Mich.* 7. Quis Deus est sicut tu, leuans iniquitatem, & transiens super transgressionẽ propter reliquias hæreditatis tuæ, idest condonans, & dissimulans, *dele, & repone sic.* Quis est Deus sicut tu? parcens iniquitati, & transiens super peccatum reliquiæ, siue residui populi sui, i. differs punire: vnde sequitur, non fortificauit, vel apprehendit semper furorem suum.

Pagina 565. prope finem verbo, ירגע dele, & sic Erasmus haud dubiè etiam alios secutus hoc esse dicat, *& repone*, quidam putãt. quod illud sit religionis, &c.

Pag. 599. vers. 4. de gratuita misericordia, &c. *dele, & repone*, de diuina misericordia, &c. vel melius, dele, ab eo; & promissis annectitur, quia non est ad rem, & hereticum, paulò post vers. 16. atque etiã nonnullos ab Euangelij gratia quo docetur sola Dei misericordia fide pro

pter

pter Christum iustificari hominem, &c. *dele, & repone,* atque etiam peruersos nonnullos ab Euangelij gratia, quo docemur homines per fidem Christi, & Redemptoris, quę per dilectionem operatur, iustificari absque operibus legis, in Iudaismum abducere uisa sunt, & errores alios.

Et infra, cęterum quod Hieronymus super Epist. ad Gal. de ista voce עלם scribit, si cum ו cbolē scribatur, notare æternitatem, sine autem vau tempus finitũ, & determinatũ, id equidem vanum, & friuolum commentum esse loci scripturę sacræ cõplurimi, &c. *dele totum, & repone,* D. Hieronymus in epist. ad Gal. secutus fortè opinionem Præceptoris sui Hebræi (de quo sæpè mentionem facit) putat vocẽ hanc עלם si cum vau cholem scribatur, notare æternitatem, sine autem vau tẽpus finitum, & determinatum, non videtur probabile, prout loci Scripturę Sacræ complurimi, siquis eos consulat, &c.

Et infra,] atque non paucos persuaserunt, vt existimarent non sola in Christum fide nos iustificari &c. *dele totum, quia habentur plura quæ non sibi cõstant.*

pag. 600. in med Et nedum legem ceremonialẽ esse abrogatum, quod ad iustificationem attinet, verum etiã moralem hoc est decalogi, &c. *vsque ad,* Et pluraliter, *dele, & repone sic,* legem ceremonialẽ esse abrogatam, moralem vero, hoc est, decalogi pręcepta, confirmata esse per Christum in Euangelio.

pag. 620. post med. verb עקש si simplex sum, tamen ipse peruersum faciet me, idest, aget me reum peruersitatis, *dele, & repone sic. Iob* 9. latina sic. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea. iuxta literam hebraicam, Si iustus fuero, vel iustum me fecerit quisquam, os meum condemnabit me, vel malignum faciet me: Si perfectus, vel simplex, ego, & (pro tamen) peruersum faciet me (scilicet, os meum, idest, ego conscius meorum peccatorum, humiliter reum me constituam ante Deum.

pag.

pag. 656. verbo פנימ in fine, disserit de Trinitate, & est rectè perpendendus, & intelligendus.

p. 673. vers. 7. ver. פרעה Andræas Osiander asserebat verbũ פרע &c. *dele*, *& repone*, quidam asserebat verbum, &c.

p. 686. initio, ver. צבא *Et* 1. *Timoth.* 1. Vt milites in eis bonam militiã, *dele hunc locum*.

pag. 689. verbo צדק approbatus fuit propter fidem, seu factum. *dele*, *& repone sic*, Iustus. vt ita dicam, habitus fuit.

Infra, in tertia coniugatioue, iustificauit, iustum pronunciauit, iustitiam imputauit, &c. vsq; ad Exod. 23. *dele totum*, *& repone*, iustificauit, iustum fecit, seu declaruit aliquem, idest innocentem, nec ob crimen, quo notatur, dignum pœna; administrauit iustitiam, reum, seu accusatum absoluit, Exod. 23. Inculpatum, & iustum, &c.

Infra: Daniel 12. & doctores fulgebunt sicut splendor firmamenti, & iustificatores multorũ, quasi stellæ in multa secula, &c. *dele*, *& repone sic*, Vt prudentes, vel prudenter facientes fulgebunt sicut splendor firmamenti, & qui iustificant multos sicut stellæ in sæculũ, & vltra. *Reliqua dele.*

Infra. verbo צדיק latine iustus, qui vacat culpa, seu reatu, qui approbatus est, vel propter Christum, vel factum, *dele*, *& repone*, latine iustus, idest, qui vacat culpa, seu reatu, & qui appellatur, & est iustus, vel vt talis approbatur, *Et paulò post*: Et quando Deo attribuitur, non solum significat Deum natura, & essentia sua iustũ, verum etiam affectionaliter, quod credentes iustificat, *dele*, *& repone*, Deo etiam attribuitur, & significat Deũ natura, & essentia iustum, & iustus, quod iustificet homines credentes, & benè operantes.

Infra, *Psalm.* 15. Audi Deus Ie-

Iehouà iustitiam, idest, id quod verè, idest quod ve rè iustum est , seu iustam causam, qualis est fides , verbum , & opera fidei, *dele* , *& repone*, idest, iustam orationem meam, ex fide, idest, me iusta peten tem , & consequi speran tẽ,idest, me iusta petentẽ, *vel*, audi Deus iustã cauã meã, meæ ad te orationis.

Infra, at si de Deo prædicatur, &c. *vsque ad Psal.* 7. *dele, & repone*, de Deo ve ro prædicatur, & significat iustitiam,quæ verè, & realiter in Deo est, vt cætera attributa, & illam, qua pec catores iustificat, & recipit in gratiam. Dicitur vero in Scriptura, iustitia Dei, idest quod præcipuè Dei gra tia, & beneficio nobis contingat. Et iuxta phrasim Hebraicam, iustitia Dei. i. iustitia magna, quandoq; verti potest. *Reliqua dele vsq; ad* דצק iustitia &c.

Infra Dan. 4. & peccata tua cum institia redimantur, *adde*, (cum iustitia, idest, eleemosynis] redimantur, sic enim vocant eleemosy nam, quòd de iure pauperibus debeatur.

In fine huius pag. si autem de Deo prędicatur , &c, *dele tot.* nã locus, *Gen.* 15. de Abraam fide loquitur, quæ ei reputata est in iustitiam.

pag. 691. Et iustitia Euangelion,seu Euãgelij p̃dicatio. *vsque Esa.* 56. *dele*, est .n.nimis audax expositio.

pag: 696. verb. צרקה locus 1. *Sam.* 26. Iehoua qui reddit vnicuiq; iustitiã eius,& fidem eius, habentur in vulgata paucis mutatis, sed sensus est idem.

pag. 715. verbo קבל *dele nomem Pauli Risij hæretici*.

p. 724. prop. fi. ver. קר Zach. 1. & domus mea ædificabitur in ea,& funiculus extendetur super Ierusalẽ .i. verbum Dei, &c. *vsq; ad*, & in statu affixorum, &c. *dele à verbo*, *idest*, quia carpit traditiones Ecclesiasticas, & expositio nõ rectè conuenit.

pa.g 737. verbo קסם non est diuinatio in Israel, quæ.s.imaginatio est extra verbum Dei, quid, & quæ sit eius voluntas ex nostra voluntate, id verè est idolatria,

latria, *dele à verbo*, quæ scilicet, est enim noua, & temeraria interpretatio, & à proprietate vocis hebraicæ etiam aliena, vt patet ex Doctoribus hebræorũ, qui eius non meminere, nedum somniare vidẽtur, & infra, sed ĩ diuinis diuinare aliud est nihil, &c. *vsque ad*, & pluraliter, *dele*, quia hæresim sapiunt, & contra Catholicos videntur dicta.

. 800. ĩ med. ver. רצון Gratia, accęptatio, *dele acceptatio*.

pag 855. circa finem, vbi figuratè pro lætitia ponitur in qua quis habèt consolationem, *dele*, *& pone*, vbi per metaphoram verti potest, lætitia, quasi dicat, etiã si ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quia uirga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt, & quia præparabis ante me mensam, idest, res quę sint mihi consolationi, non mœrori.

p. 859 post med. verb. שׁלם *dele nomen Pauli Risij*, & paulò post Munsteri.

Epistola quæ est præfixa Indici locorum Sacræ Scripturæ, & incipit, ĩ re tenui, &c. cum sit Laurẽtij Humfridi hæretici, & authorẽ nimis laudet, expungenda est, & intentio ipsius alijs uerbis per alium anthorem explicanda.

IO. GVGLIELMVS StucKius.

Correctio Libri. Cui Tit. Antiquitatum conuiuialium libri tres, Auctore Io. Gulielmo Stuckio Tigurino. Tiguri excudebat Christophorus Froschouerus Anno 1592. &c.

Initio dele nomen Auctoris.

In Epistola pag. 1. vers. penultimo dele, *clarũ illud*, vsque, *Heluetia*.

In pręfat. pag. 3 ver. 17. dele *in cœlestes illas* Sedes.

Lib. I. cap. 1. §. item, &c. *dele totum*.

Ibidem. §. aliud quoq; lin. 2. dele, *piæ memoriæ*.

Cap. 11. fol. 25. pag. 2. §. hãc veteram Iudæorum, *dele totum* §.

Cap.

Cap.18.fol.43.pag. 2. ver.22 dele, *luxuriosissimis*, vsq; *celebrari solent.*

Ibidem fol. 44. pag 2. § Atq; vers 2. dele, *luxus luxuriæq; plenissimè.*

Ibidem in marg dele, *de Sacerdotum nostri temporis luxuria.*

Fol. 43. pag. 1. §. Qualis porro, *dele omnia vsque ad* §. *atq; hæc, pag. sequen.*

Ibid. in marg. dele, *Monachorum, &c.* totum,

Cap.19.fol.47.pag. 1. §. Denique, lin.1. loco, *ipsorũ*, pone, *aliquorum.*

Cap.24.fol.66. pag. 2. §. tam vero,lin. 21. dele, *piæ memoriæ.*

Cap. 26 fol. 79. pag. 2. vers. 33.dele, *adhæc*, vsque, *qui oblationis exclus.*

Ibid fol. 80 pag. 1. vers. 6. dele, *precularum*, vsque, *& aquæ lustralis.*

Ibid. §.ac omnino, del. vsq; *huiusmodi verò.*

Ibid. in marg. dele, *epularũ funebrium luxuria.*

Cap.28. fol. 99 pag. 2. vers. 10.dele, *atq; Religionis prætextu*, vsque ad fi §.

Cap.30.fol. 103. pag. 2. .Cõuiuij autem, vers. 15. dele, *piæ memoriæ.*

Ibid.fol. 107. pag.1. §. Cæterum inter omnia, dele totum §.

cap.31.fol.113. ver. 19. dele *accepeount hoc*, vsque ad finem §.

cap.32. fol.114.ver, 17. dele *plura de his*, vsqne, *huiusmodi.*

cap.33.fol.129. pag. 2. §. huiusmodi, lin. 13. dele, *ex paruis quandoq; causis.*

Lib. secundo.

Cap.9.fol.169.pag 1.vers.20. dele, *piæ memoriæ.*

cap.14.fol.188.pag 2.vers.9. ante finem dele, *piæ memoriæ.*

ca.16.fol.198.pag.1.vers. 5. dele, *ergo Christi*, vsque ad finem §.

cap.20.fol.225.vers.16. dele, *imputando*, lege, tribuendo.

cap.30.fol. 238.vers. 2. dele, *similes autem*, vsque *de more.*

cap.32.fol.241 pag.2.§.his postremo ver. 1. dele, *piæ memoriæ.*

Ibid.fol.244.pag.2.§.in belgico vers. 32.dele, *de hac autem Pontificis, &c.* vsque *solent quoque.*

Cap.

cap.36.fol.264.pag.1.§primo ergo vers.16 dele, *quia ni mirum*,vsque, *post calicis benedictionem.*

cap eodem. fol. eod. pag. 2.§. sumptis vers. 9. dele, *atq; hoc est poculum*, vsq; *post hæc qui.*

Ibidem fol.266.pag.2.habent preterea lin.6. dele, *quas res consecratas vendunt tanquam ad salutem ani marum vtiles.*

Ibid. lin. 8. dele, *quasi prius fuerit impura, & maledi ctum .*

Ibidem fol.267. pag.2.§.porro vers. 22 dele, *propter hus ergo præeuntes*, vsq;, *& hæc de mense.*

Libro Tertio.

Cap. 2. fol.280.pag.2.§.Macrobius , versic. 16. dele, *piæ memoriæ.*

cap.5. fol. 294.pag.1. vers.5. dele, *alij enim Religiosè, &c*, vsq, ad fin.§.

cap.6.fol.298.pag.2.§ bibere, vers. 20. dele, *vt bibere sanguinem Christi.*Ioã.6.

Ibid.vers.22. dele, *1. Cor. 10.*

Ibid.fol.300.pag.1.§. 6.amicitiæ,vers.6. dele,*inter quos principem* , vsq; ad fin.§.

cap.13. fol.342. pag.2. §. impij ergo , versic. 4. dele , *virò doctissimo,et acutiss.*

cap. 14. fol.343. pag.2.§.quinta circunstantia,ver.12.dele *apud nonnullos* , vsque proximo.

cap. 18.fol.364.pag.2.§. hunc morem , versic. 19. dele , *pietatemque .*

cap.20.fol.370.pag.1.§.hanc porro , versic. 30. dele , *piæ memoriæ.*

cap. 26. fol. 395. pag. 1.§.ut quoque, versic. 26. dele , *quoniã verò in epul. &c.* vsque ad fin.§.

Ibidem pag.2. §. Nicephorus lib. 17. *dele totum* §. vsq; ad fin. &c.

IO. NEVIZANVS.

Syluæ Nuptialis Io. Neuizani purgatio.

Lib.1.cap.2.num.8. dele illa, *Codrus serm.* 13. vsq; ad illa, *ideò Philosophus .*

Ibidem in margine del. illa , *Alij dicunt quod in mulie re* Deus.

num. 25. del. illa , *etiam in actu matrimonij*, vsq; ad illa, *& tandem.*

num.34. del. *hinc dicit Bar ba.* vsque ad illa , *& sic vides .*

nu.36.

num. 36. non tamẽ sine cibo, quod moriatur, ut faciunt Clerici, dele illa, *vt faciũt Clerici.*

num. 49. dele illa, *Est tamen dubium secundum Luthe rum in declarat. de 6 p̃c. vers. 5 adulterium.*

num. 67. *Prout de illo, qui finxit*, vsque ad illa, *& plures causas.*

num. 100 Et Papa nõ *potest*, *vsque ad illa*, nec prodesset forti.

num. 106. debet ab ea separare torum, aliàs peccat, *dele illa*, alias peccat; *& loco illius*, debet, *pone*, potest.

num. 110. Alię quęrunt hæremitas, *dele vsq; ad*, præpo s in cap.

num. 112. Et nõ egebit aliorum instigatorũ auxilio, nec tot suasionibus, *del.*

num 119 Et propterea Apostolus dispensauit; *pro* dispensauit, *ponendum*, non improbauit.

num. 121. del. illa, Maumetista, & Auerr. quod lex Mosis est lex puerorum, lex Christi lex impossibiliũ.

num. 122. *del.* Et Lutherus in tract. de modo confitendi, *vsque ad*, non credunt sibi.

num. 128. in marg. Clerici Zelotypi, *dele.*

Ibid. Sed nuuc sic dicunt, *dele vsq; ad illa*, alium modum ponit.

nu. 130. Sed ad Clericos redeo, & dicit, *vsq. ad illa* dãnãdus sicut in cæteris.

num. 133. Et sic quod Sacerdotibus permitteretur, *vsq; ad illa*, facit quia cum pauci.

nu 135. Et hoc permittebat S. Ambrosius, *vsque ad illa*, nec satisfaciunt rõnes.

num. 139. Dicunt etiam isti, quod corrupta intentio Canonistarum, *vsq ad illa*, Item patet, &c.

Ibid. Et quod dicũt Scotistę, *vsque ad illa*, l. non est verisimile.

num. 150. *Del.* quod peccatum veniale geminatum efficitur mortale.

nu. 151. Et transmutant se in maiores figuras, *vsq. ad illa*, quod præstatur ab his, *reponendo*, & trãsmutant se in monstruosas figuras, *delendo cætera.*

num. 160. Item licet Deus prohibuerit furtum, præcepit tamen Iudæis furari Aegyptios, *del. totum.*

num. 162. Nec desunt, qui

dicant

dicant, *vsque ad illa*, sunt etiam qui enumerent.

num. 166. Eccl. 1. idest vltra Deum, *vsque ad illa*, & mulieres etiam.

num. 167. in fin. Aliqui Romæ, pro scelus, *dele illud*, Romæ.

num. 214. de Clerico ad asinum, *del. vsq; ad illa*, De caractere corporali.

Lib. 2. num. 16. Frat. Mart. Luter. *vsque ãd illa*, præterea, vt inquit Philos.

num. 29. dicit tamen Cyn. in l. 1. C. de mul quæ ser. ꝓp. ser. immis. *vsque ad illa*, num, 30. Ampliant quinto.

num. 35. Et Salomon dicens, quod licet viderit, *vsque ad illa*, in marito autem.

num. 37. Frat. Mart. Luter. *vsque ad illa*, & consuetudo est.

num. 38. Vel quantum Papa Gregorius, *vsque ad illa*, vel quantum sponse.

num. 42. Quia plus peccat quã virgo, ex quo maturior, & magis experta, *del.*

num. 42. Io. Lud. in repe. de dona. inter vir. & vxor. car. in princ. colum. 2. dicit, *vsque ad illa*, perdet ioaclia.

num. 58. Est etiã memor, quod fornicari cum vetula, vsque ad illa, *caueant semper.*

Ibid. in margine peccatur cũ turpi, quàm cũ pulchra.

num. 64 & pompa damnatur, nedum in ędificijs Laicorũ, sed & in Ecclesijs, ab illo, nedum, *dele omnia præterquam id*, in ædificijs.

num. 66. & vulgo dicitur, quod vbi sunt fœneratores, *vsque ad illa*, & contra habentes libros.

num. 88. biaua vnde cauallo, *dele tria sequentia verba.*

Ibid. prout illa, quam qui vidit test. m. perhib. *dele illa*, quam qui vid. test. perh.

num. 89. vt ex turgido pectore, *del. cum duobus sequ. verbis.*

num 91. *del. carmina illa*, triginta hæc habeat.

num. 96. tertio aliqui accusant, *dele vsque ad illa*, aliqui, & *q*uarto dicunt.

num. 112. sed caue à cantilena Gallica tarde nupti, *vsq. ad illa*, dicunt vicinam.

lib. 3. num. 3. item ratione temporis, quando fuit primum sacramentum, *dele illa*, primum sacramentũ.

nu. 7.

Num.7. & qui possunt dicere, eruisti animam, *vsque ad illa,* & iuxta illud Comici.

nu.17. in med. *del. illa,* vt videmus in personis Ecclesiasticis euenire.

num. 19. vnde postquam est tanta honestas in matrimonio, *dele illud,* tanta.

nu.20. in marg. *del. illa,* Aduocati plus merentur, quã Fratres Prædic.

Ibidem & quod propterea recti Iudices, & Aduoc. plus merentur, *dele illud,* plus & illa, quam Fratres Prædicat.

Ibidem quia Prælati communiter malè se gerũt, & malè tractabuntur, del.

numero 44. *deleatur illa,* quia licitum est redimere sanguinem suum per fas, & nefas.

Ibidem post 4. lin. quod nemo est ita bonæ conscientiæ, qui non iuraret falsum potius quam mori, *del. omnia.*

Num. 45. *deleantur illa,* nisi in causa matrimoniali, *vsque ad illa,* vide tamẽ Rip.

Ibidem circa medium, *del. illa,* vel in defectum Sacerdotis.

Num. 47. & sic æquiparatur Aduocatus Confessori, *deleatur*; æquiparatur, *& substitue,* comparatur.

Nu. 49. *del.* Mart Lut. serm. de excõ. vers. 8.

Libro 4. num. 1. *del. illa,* præterea nonne Apostoli ducebant secum vxores suas.

Ibidem, Virginem Mariam in sponsam voluit, *dele illud* in, *adde,* fieri.

Ibidem, peruertendo ordinẽ Charitatis, *del. illud,* peruertendo, *substitue,* supra.

Num.16. hoc dicit secundum indulgentiam, *dele,* indulgentiam, *substitue,* consilium.

Num, 18. *deleatur,* Luter. in declar. 4. pręc. Honora patrem.

Num. 24. quam mendacium, *adde,* perniciosum, *& eodem modo legen. in margine.*

Ibid. nu. 27. *del. illa,* vbi postillatur Pater noster, & Aue Maria.

Circa finem, per quem text. patet, quod non fuit excusatus ille Papa, *del. vsque ad*

ad illa, per ea, quæ peccauerit homo.

Num. 29.. circa finem, & illa, quæ fecit se Papam, *del.vsque ad*, vnde consideratis.

Num.31.vbi in fine refert de eo, cui ob ægritudinem, *del. vsque ad illa*, facit ad prædicta.

Num. 33. non solum Layci: sed & qui castitatem Deo uouerunt, del.

Ibidem, in Dauid, & Beato Petro, *del. illa*, & Beato Petro.

Num. 42. imò proh dedecus vtentur, *vsque ad*, Felyn. in rubr. de maiorit.

Num.51.in fin. Luterus in declam. de 8.præc. Dei, probat quod.

Num. 54. Mart. Luter.in declamat. de 4. præc. Dei.

Ibidem, & refert unumGuaynerius, *vsque ad illa*, facit contra hos Zelotypos.

Num.63.àfurore rusticorum, conscientia Sacerdotum, *deleatur illa*, conscientia sacerd.

Ibidem, & ab audiente duas missas omni mane, del.

Num. 73. circa medium, *deleantur illa*, vt de Petro negante Christum.

Num.82. marg. *delean. illa*, licet honestatem uiolare pro utilitate.

Num. 84. qui Pontifici asserenti, *vsq ad*, viderat fortè gloss.

Ibidem, *del. illa*, & Petrarcha recusauit, *vsq. ad illa*, & Bald. in c. innotuit.

Num 92 *deleantur carmina illa*, Cornigerum canimus populum, &c.

Num 98. fin. imò Deus Opt. Max. *vsque ad illa*, & etiam inter homines.

Num. 105. *deleantur illa*, sicut cinnamemum. & balsamum, *vsque ad illa*, sunt enim.

Ibidem del. nomen Luteri.

Num.117. Codrus renunciauit Papatui, *lege*, Regno.

Nu. 122. *deleatur*, quod est grauius peccatum, quam hæresis.

Num.135. posse nos malitia malitiam repellere gl. &c: *ponenda in margine hæc verba*, hæc glossa est re-

reformata in noua impressione sexti, mendacium.n. nunquam lĭcet.

Num. 136. *del.* vt Lutherus dicit.

Ibidem fin. si pro tuitione rerũ suarum,& reip.moriantur sunt certi de Paradiso, *pro illis*, sunt certi de Paradiso. *lege*, benè operantur.

Num. 143. *del. illa*, quapropter Episcopatus Papiensis, *vsque ād illa*, ideo minus malum.

Ibid. fin. *del. illa*, & tamen sunt aliqui dummodo ali quid augeant, *vsque ad illa*, non equidem licet furari.

Nu. 144. *del. illud*, ad Philip. 3. *circa fin.*

Num. 145. quia Ecclesia hodie est ĭfecta,*vsq. ad illa*, vide in Cronica vnam lineam.

Nnm.147.circa medium,imo licet in forma Dei esset,nõ est arbitratus se æqualem. *Supplendus locus*.non rapinam arbitr.est,esse se æqualẽ Deo;sed semet. exin.

Vsque ad finem, ibid.circa finem, hodie autem secus, quia Ecclesia tali modo, *dele vsque ad illa*,vide tamen Hubertum.

Num. 148. præterea quomodo augetur Ecclesiæ,decor, *deleatur vsque ad illa*, & ista est reputatio Curiæ.

Nu. 149. ista est vera,& bona reputatio, non illa, *vsque ad num.* 151. *ad illa verba*, à Domino factũ est istud,&est mirabile.

Num. 152. quia mandā, remanda, *vsque ad illa*, non fuit expecta tempus.

Nu 155. *del. illa*, & dicit Simia Salernitani, *vsque ad illa*, Codrus etiam.

Ibid. post quat. lin. moriuntur in paleis, nisi de gratia speciali, *del. illa*, de gratia speciali.

Ad finem Lib. cap. librum fortunȩ Laurentij, *del. vsque ad*, Enchiridion militaris discipl. & in marg. *dele*, Librum fortunȩ.

Lib.5.num.9. putet in Credo condito ab antiquis, *del. vsque ad illa*, & tamen di cit Bald.

Nu. 12. circa fin. *del.illa*, licet dicatur Medeg, *vsque ad illa*, Aduocato Zouen.

Num.25. circa finem, *del. illa*, quod Pius postquam fuit Pontifex,*vsquc ad illa*, dicitur tamen frater Silu ster.

Num.34.*deleantur illa*, quo niam

niam peccarent in Spiritũ Sanctum.

Nu. 38. circa med. *del. illa,* nisi longo tempore asinus seruiuisset, *vsque ad illa,* vel qui comedisset , *per duas lineas.*

Num.40.del.nomen Lntheri.

Num.48. *deleatur* , & propter necessitatem possumus uti arte magica ad fugandã tempestatem.

Num.67. circa med.plus merentur,quam fratres Prædicatores,*del.totum,prœter verbum,* merentur.

Nu.69.ergo malè dicit Luterus, *vsque ad,* imo Io. Fab,

Num.72.licear dispensare super matrimonio carnali copula cousumato ob adulterium coniugis, ponendum in marg. *intellige quo ad torum.*

Num. 75.§. 7. non obst. *del. illa* , dixi in quæstione , quod ob adulterium relicta prima,liceat aliam uxorem capere.

Num. 80.del. nomen Luteri.

Ibidem , imò philosophia habet principia quamplura notoriè falsa , dicendum , philosophia Aristotelis.

Num. 81. *del. illa,* qui Auerrois est maior hæreticus.

Lib.6.nu. 49. *del. illa,* Barb. dicit quod si Papa peccat , *vsque ad,* præsumũt enim talia.

Ibidem, *del. illa,* inuehit cõtra miseros prælatos, *vsq. ad,* facit Papa Pius.

Num.*55.del. illa,* vbi dicũt, quod signaturæ, quas facit Papa, *vsque ad,* & Io. Lup.

Num. 56. *del.* propterea Burgos in cap. peruenir, *vsq; ad illa,* ideo tũc succedit.

In carmine, quod in fine libri habetur de conditionibus hominum , *del. versus* 3. 8. 9. 10. 17. 18. 46.

In Indice communi toti Operi.

Litera E , *del primum not.* Ecclesia est hodie .

*Ibid.del.*13. Episc. Papiẽsis.

Litera H , *del.* 3. Henribaldus Cotta.

Ibidem del. 11. honestatem violare.

*Litera I, del.*59. Iudices, & Aduocati.

Litera N , *del. antepenult.* Nuptias Sacerdotibus .

Litera P , *del.* 18. Partialis dicitur in tanto animæ .

Ibid del 46. Potifices multi.

*Lit. V, del.*29. Vidua gravi⁹.

In

In Argum. 1. Lib. *del. num.* 34. Mortem famæ postponendam.

Num. 106. *lege*, maritus diuertere ab vxore potest, statim &c.

Del. num. 134. nuptias Sacerdotibus.

Del. num. 136. Hannibaldus Cotta.

2. *Lib. del. num.* 42. vidua grauius peccat.

3. *Lib. num.* 20. *del.* maiori, & quam Prędicatores.

4. *Lib. del. num.* 143 Episcopus Papiensis.

Nu. 145. Ecclesia est hodie.

Nu. 150. Pontifices multi.

Nu. 174. partialis dicitur.

IO. OLDENDORPIVS.

Ioannis Oldendorpij libellus de exceptionibus, impressus Marpurgij, anno 1552. nihil habet mali.

Idem ad leges 12. Tabularum eget hisce correptionibus propter diuersitatem impressionum omissis.

pag. 43. lin. 11. expungantur quę sequuntur, *sicut enim* vsque ad, *horum autem hominum.*

pag. 45. sub cap. de ferijs, lin. 7. à fine, obliterentur hæc verba, *nihil.n.sancta,&c.* vsque ad, *hoc certè sacrificijs.*

In Ioan. Oldendorpij libello de copia uerborum, & rerum in iure Ciuili, impress. Lugduni à Sebastiano Gryphio. anno 1543.

Pag. 55. in dict. *à libertate ad piam causam*, del. tota vlt. periodus, incipiens, *quæ autem sint piæ causæ, &c.* vsque ad dictionem, *ab alimentis ad piæm causam.*

Item pag. 147. in dict. *æuaritia*, expungantur hæc verba, *omnia venalia*, vsque *dixit ille.*

Item pag. 308 *Ecclesia*, obliteretur periodus, cuius est initium, *Ecclesiæ appellatio*, vsq; ad aliã periodũ incipien. *Ecclesiæ appellationem.*

p. 342. in dict. *hæresis*, del. period. incip. *si ad normã*, vsq; ad vocem, *hocticum.*

pag.

pag. 350. in verbo, *hæreditas*, in fine, deleantur hęc verba, *cogita hic vt inuenias*, vsq; ad verbum, *desiderabitur*.

pag. 395. in vocabulo iustitia linea 21. del. hæc verba, *Philipp9 Melanchthon*, & pag. seq. lin. 11. deleatur dictio, *Philippi*.

pagina 405. in voce Lex, expungãtur quatuor vltimæ, & sequ. paginæ duæ primæ lineæ in periodo incipiẽte, *Dei aũt nihil refert, &c.* vsq; ad verbum, *Aristoteles*.

pag. 408. in dictione, *lex*, deleatur nomen, *Philippi Melanchthonis*, bis pro auctoritate adscriptum.

pag. 421. in dictione, *legare*, deleantur hæc verba. *similem permutationem*, vsq; *non moueo*.

pag. 427. in dictione, *matrimonium*, deleãtur hæc verba, *copulatio carnalis*, vsque, *C. is, qui fidem, de.*

pag. 439. in dictione, *magistratus*, deleatur periodus incipiens, *quid igitur dices, &c.* vsq; ad sequentẽ periodum incipientem, *tribunorum plebis, &c.*

pag. 561. in dictione, *seruus*, deleantur hęc verba, *digna autem est collatio*, vsque, *eam expendas*.

In eiusdem Isagoge iuris naturalis impressa Lugduni per Gryphium 1546.

fol. 29. in præcepto Decalogi, *Furtum non facies*, in periodo incipiente, *rursus nonnulli*, deleantur hæc verba, quæ constat ex fide, & fiducia in Christum.

In Commentarijs ad leges duodecim tabularum, coniunctis cum præcedente Libello.

Pag. 60. cap. 8. *de sacrilegio*, deleatur periodus incipiens, *hic, & hodie, &c.* vsq; ad periodum incipientem, *sacrũ, sacrouè*.

Scripsit etiam de iure singulari, & re iudicata per Gryphium quoq; impress.

pag. 570. sub tit. de varijs nominib. iuris singularis versu in iure põtificio, del. hęc verba, *et sanè nescio, an oẽs dispensationes id faciãt.*

In eiusdem Oldẽdorphij collatione Iuris Ciuilis, & Canonici, impressum Colonię apud Ioannem Gymnicum 1541.

Pag. 61. in dictione, *vsuræ*, del. hæc verba, *vtimur re ipsa*, vsq; *nos pudet*.

pag. 82. in dictione, *patet*, num. 6. del. hęc verba, *cæterũ nec canones*, vsq;, *inuitis parentibus*.

pag. 87. in dictione, *vsuræ*, del. linea finalis cum trib. lineis paginæ sequentis.

In eiusdem Libro de iure, & æquitate, impress. in primo lib. Oceani iuris, Lugduni anno 1549.

Fol. 109. pag. 1. col. 1. linea 22. deleatur dictio, *Phanatici.*

ead. col. lin. 33. del. hęc verba, *nã Euãgeliũ est doctrina, &c.* vsq; ad clausulã incipientẽ, *quatenus igitur.*

eodem fol. pag 2. col. 1. lin. 20. del. hæc verba, *si quidem Dominus, etc.* vsque ad clausulam incipientem, *omnes autem*, &c.

Eiusdem Liber de exceptionibus iuris, admittitur.

IO. PETRVS DE FERRARIIS.

Expurgatio Practicæ Papiensis Io. Petri de Ferrarijs.

In Prologo, in impress. Venet. in fol. anno 1545. fol. 1. *dele ab illis verbis* perijssent artes, euanuissẽt, &c. *vsq; ad illa*, colendi sunt.

Ibid. dele ab illis, & deniq; humana scientia perit, *vsq; ad illa*, altior succedere debeat intellectus.

In forma actio real. nu. 56. *sub verbis*, iure dominij, tertius est modus, acquisitionis, qui consumpsit, & quotidie consumit statum laicorum, *dele illa*, qui consumpsit &c.

Ibid. num. 68. *dele illa*, habes ergo ex p̃missis vnũ amplũ Ecclesiarũ priuilegium, *vsque ad illa*, destructus est status Imperij.

In forma responsionis rei sub verbis, Dicens dictus Simonis fol. 24. B, *dele nu.* 10. *vbi dicitur*, nota cõtra clericos, vt est sui moris, *dele etiam totũ nu.* 10. *in quo hęc habet*, & sic nota quomodo, & quot modis isti Clerici, *vsque ad illa*, in omnibus

locis

locis ponẽtes scandalum, *per octo lineas.*

Ibidem sub verbis, Excommunicationis prædictæ, fol. 26. *dele ab illis*, & aduerte qualis ratio est introducta per Papam, *vsq; ad illa*, non benè sonat cum cythara, *per tres lineas*.

Ibidem sub verbis, præscriptionis, nu. 24. fol. 23. B, *dele ab illis*, nonus est scisma ĩ Ecclesia Dei, *vsq; ad illa,* sed quæ Cęsaris, &c.

ibidem num. 28. fol. 28. A, *dele ab illis*, & ista tanquam verior, *vsq; ad illa,* eorũ cõscientia abijcitur.

in forma oppos. contra instrum. fol. 44. A, *sub verbis*, contra ius elicitum, num. 1. *dele*, & maxime in Curia Romani Pontificis *vsq; ad,* ambitionis, per vnam lineam.

ibidem si diceret Princeps si concedere motu proprio, *vsq; ad finem.*

in forma iuramenti, quod prętatur fol. 46. A, *sub verbi,* iuramentũ veritatis, nu. 3. *dele ab illis*, solẽt tñ iudices Ecclesiastici, ad quorũ, &c. vsq; ad illa, *facere eos periurare*.

In forma appellatio, *sub verbis*, & ad quemcunque iudicem, nu. 1. fol. 55. A, *del. ab illis,* ex iure Canonico quocunque omisso medio potest, *vsq; ad illa,* sed vt errari non possit, *per sex lineas.*

in forma in actione confessoria pro seruitutibus, *sub verbis,* plenam, & omnimodam, fol. 65, B. *del. ab illis*, in tm̃. n. excreuit appetitus, *vsq; ad illa,* ad propositum itaq; descendo.

ibid. num. 8. *dele illa,* vt plerũq; accipit sicut occurrit in Papa, *vsq; ad illa,* pluribus personis vnã lineã.

in forma libelli, quo vxor agit ad dotem, *sub verbis*, corã vobis, nu. 3. fol. 69. A *del. ab illis*, & sic aduerte, quod in hoc sibi Papa, *vsque ad,* ipsorum Imperatorum, *duas lineas*.

in forma libelli ad dotem, fol. 71. B, *sub verbis,* matrimoniũ legitimè, nu. 11. *del. ab illis*, & ignorati per ius Ciuile, qui habẽt, *vsq; ad illa,* viua rõne, *vnam lineam, deleatur*

etiam

etiam illud verbum, inuenti.

Ibidem nu. 15. d*eleatur ab illis*, nisi per Papam dispensatio intercedat, *vsq; ad illa*, Princeps Cęsar Iulius.

ibid. num. 1. *sub verbis*, ac etiam castrum, fol. 72. B, *del. ab illis*, quæ decreta lis consumpsit infinitas, *vsq; ad illa*, patiuntur tales errores, *duas lineas*.

in forma libell. ad redden. ratio. fol. 81. B, *sub verbis*, ac executores, *del. ab illis*, Fratres Minores prohibentur, *vsq; ad illa*, ideoque non prodest.

ibid. num. 7. *del. illa*, & per hoc trahunt aquã isti clerici ad suum molendinũ.

Ibid. del illa, licet hodie deuenerit hoc apud eos in abusum.

in forma libell. in causa vẽdit. fol. 88. A, *sub verbis*, & sub eius iuramento, nu. 3. *del. ab illis*, quæ opinio destruxit statum, *vsq; ad illa*, inde quęritur duas lineas.

in forma libel. super peti. rest. sub verbis tunc iurauit, nu. 14 fol. 95. A, *del. ab illis*, Canones, qui destruunt statum, *vsq; ad illa*, statũ clericorum, *vnam lineã*.

in forma libell. in actio. hypotheca, *sub verbis*, sine aliqua, *nu.* 6 *in fi. fol* 100. *B, del. ab illis*, sunt tamẽ nonnulli, qui dicũt, quod nimia clericorum, *vsque ad*, destruit laicorum, *vnam lineam*.

Et post quatuor lineas dele ab illis, quis in tantis periculis possit, *vsq; ad illa*, de talibus sunt nocentes.

Et post duas lineas dele ab illis, ideo clerici simul cõuenerunt, *vsque ad illa*, submittere studuerunt, *duas lineas*.

in forma libell. in causa spol. 108. B, *sub verbis*, per vestram diffinitiuam, nu. 3. *dele illa*, certè clerici obseruabunt suam in foro suo, & laici aliam in eorum foro.

Et infra post 12. *lineas*, & hæc est ipsa veritas sicut Deus, *dele illa*, sicut Deus.

in forma libell. pro hære. ab intesta. *sub verbis*, nullisque superstitibus, num. 5. in fin. fol. 122. A, *de-*

le

le illa, ex Monacho , aut Presbytero , vel Fratre Minore.

ibidem nu. 17. *dele ab illis*, non ratio iuris Ciuilis fuit, vt reprimeretur , *vsque ad illa*, possunt autẽ tales spurij .

in forma libell. quo agitur ex substitut. *sub verbis*, ex suo corpore, *in fine f* 132. *A*, *dele ab illis*, inter quę priuilegia fuit istud, videlicet quod bona , *vsque ad illa*, & abundantia in turribus tuis, *per occo lineas* .

in forma libell. pro hære.fol. 135. A, *sub verbis* , oĩs communio , *dele ab illis*, sed aduerte, quod inter laicos licet, *vsq*; *ad illa* , & negligi solet.

in forma inquisitionis , *sub verbis* , hæc est quędam, nu.31. fol. 138 A, *dele ab illis*, ego dico salua reuerentia, quod hęc iura facta sunt fine ratione, *vsq*; *ad illa* , prudenter obseruat Italia *per* 9. *lin.*

Ibidem sub verbis, fama publica, *num.* 3. *fol.* 139 A, *dele ab illis*, quod tamen malè seruatur in practica, *vsque ad illa* , maximum præiudicium, & detrimentum, *per* 2. *lin.*

IOSIAS SIMLERVS.

Correctio Libri de Repub. Heluetiorum , Auctore Iosia Simlero Tigurino . Tiguri apud Christophorum Froschouerum 1577.

In principio dele nomen Auctoris .

In fine prefationis dele verba, ad hęc accedit, *vsque* quæ causa, *exclusiué.*

post arg.lib.dele epigram. tot.

fol.4. pag.2. ver. 14. *dele* , & & suæ Ecclesiæ hospitiũ prẹberet.

fol. 844. pag.2. *dele* , deinde Vldricus, *vsque ad* , militares quoque homines.

fol.133.pag.1. ver. 1. *dele* , quando nostra , *vsque* , quamuis autem inferius , *dele*, reformatis, *& pone eius loco*, nostris.

fol.135. pag.1. vers. 15. *dele*, bullatũ,& ver. 17.*dele*, scilicet, *vsque ad*, possim᷑.

fol. 143. pag.1. vers. 11. *dele*, reformatione, *et pone*, inno-

innouatione, *& ver.* 12. *dele*, Oecolampadij.
fol. 151. pagina 7. ver. 4. *dele*, præcipuè sacræ Literæ, & ver. 5. *dele*, sacræ Theologiæ.
fol. 166. pagina 7. ver. 3. *dele*, reformata, *scribe*, innouata, *& ver.* 11. *dele*, reformatis, *scribe*, innouatis.
ibid. ver. 19. *dele*, ac nuper, *vsq; ad* §. *sequens*, iuditia rerum, &c.
fol. 169. pagina 1. ver. 21. *dele*, Euangelicarum, *pone*, nouarum.
fol. 170. pagina 1. ver. 21. *dele*, & Euangelicus.
ibidem pag. 2. vers. 1. *dele*, Euãgelici, *pone*, Nouatoris.
ibid. vers. 16. *dele*, neq; etiã, *neq; ad finem capitis.*
fol. 186. pagina 2. ver. 13. *dele*, sed Papatus, *vsq; ad* Basileensi Episcopo.
fol. 206. pag. 2. §. ex Oppido, *dele totum, vsq; ad fin.*

IOSIAS SIMLERVS.

Correctio Libri, cui tit. Vallesiæ descriptio Libri duo de alpibus Commentarius Iosia Simblero Auctore. Tiguri excudebat Christophorus Froscouerus.

Initio del. nomen Auctoris.
fol. 46. pagina 2. vers. 7. *del. verba*, leonem potius, quam Episcopum.
fol. 63. pagina 1. circa finem *del.* cæterum, quam id, *vsq;*, nonnulli montes.
fol. 90. pagina 2. propè fin. *del.* quarum vallium incolæ, *vsque*, vesulus etiam &c.
fol. 122. pagina 2. vers. 5. *dele*, miraculo, *pone*, euẽtu.
fol. 129. pagina 1. vers. 6. *dele*, in Domino.
fol. 136. pagina 1. vers. 18. *dele*, in Domino.

LAVRENTIVS SCHRADÆIVS.

In Libro Laurentij Schradæi, cuius titulus est, Monumenta Italiæ.
Tomo Primo.

Epistola dedicatoria, deleantur illa, *clarissimi, & doctissimi viri*, vsque ad illa, *auctores mihi fuere*, & loco

loco illorũ substitue, *nõnulli*.
Patauium, fol. 34. A, del. illa, *Monachas prospiciens*, & sub verbo, *radiunt*, dele alterum M, & verbũ illud, *Monachis*.

Tomo Secundo.

Roma, fol. 122. A, sub verbo, *S. Antoni⁹ in Esquilino*, deleantur illa, *ad altare maius*, & substitue, *ad Ecclesiam*.
Roma, fol. 157. A, paulò ante tit. S. Mariæ de Mirac. del. disticon illud, *parue canis*.
Roma, fol. 172. A, sub. tit. Iulij iij. dele illa verba, *nisi quam pasquillæ addiderat, &c.* vsq; ad illa, *in S. Petro Montorio*.
Roma, fol. 184. B, del. illud, *summi iustitiæ administratoris, qui propter nos, &c.* totum.
Roma, fol. 214. B, sub tit. *statuta quædam ex Platina*, dele illud, *Pius II. Sacerdotib &c.* & ibi in S. *Gregorius IV*; dele ad fin. illa, *ea. n. à religione aliena, &c.* vsque ad fin.
Neapolis, in præfatione fol. 222. B, del. illa, *in vno effigies Doctoris Martini Luteri, &c.* vsq; ad illa, *Aediculæ itidem in ea*.
ibidem fol. 223. A, del. illud, *Vestaliũ*, & pone, *Monialium*.
ibidem fol. 234. A, sub verbis, *hic Sanazarius Alexan. vi. Papa, sub quo*, del. tot. cum trib. seq. epitaphijs.
ibidem fol. 235. B, del. illud, *Vestalem*, substitue, *Monialem*.
ibid. fol. 249. B, deleãtur illa, *Tunica inconsutilis laceratur, &c.* vsq; ad illa, *ex antiquis inscriptionibus in hac domo*, per integrum folium.

Tomo Tertio.

Venetię, in præfat. fol. 290. A, del. *Vestalium*, & pone, *Monialium*.
ibid. fol. 307. A, in æde D. Iobi, del. illud, Deæ.
ibid. f. 309. A. ĩ ęde D. Michaelis, del. illud, *Scorti ĩsignis*.

Tomo Quarto.

Ticinũ, fol. 356. B, sub verbis, *Andreas Alciatus, doctissimus Georgius Fabrici⁹*, dele illud, *doctissimus*:
Mediol. fol. 363. in ęde D, Ambrosij, del. Epitaphiũ illud, *Hispani, A qui yazè el soldato Villoria, &c.*

Leo-

LEOPOLDVS DICHIVS.

In Leopoldi Dichij æconomia iuris, impressa Basileæ per Basilium Imanuelem 1567.

Pag 123.lin.1.*del.hæcverba,* sed qui seculo nostro fidei sunt iudices verius Areopagitæ dicendi in conspicuo est per tenebrosis conscientijs homines esse, qui literas, atque Euangelicam rationem de facie ne quidem agnouerunt.

Item pag. 214.lin.7. *del.hæc verba,* necesse est, & lin. 9. hæc ita dicit Vtenus in suo dialogo, cui titulus est, *aula.*

item pag. 270.lin.30. deleantur ea, quæ incipiunt, *Verum etiam Christi, &c.* omnia vsque ad ea, *Sed post habitis.*

item pag.293. lin. 10. id quod incipit, *sed si Sacerdotũ, &c.* ad hæc verba, vsque, *item in quolibet.*

LEONARDVS FVCHSIVS.

In Leonardi Fuchsij Operibus.

In prioris editionis Methodo, seu rõne cõpendiaria, &c. de cibo, & potu cap.17. vbi de vere agit, dele à verbo, *huc sanè respexit Soranus*, vsq; ad, *grassatæ fuerint.*

Epistola nuncupatoria, quæ est Hildricum Fabritium præpositum, &c. *tollatur.*

Libri autem de vsitata huius temporis componẽdorum medicamentorum ratione, &c. supradictis annexi, nihil habent ad pietatem, aut religionem faciens.

in præfatione autem dictorũ librorum, quæ est ad Georgium Voglerum deleatur à verbo, *quem latet*, vsq; ad, *non sit ventus.*

In editione autem posteriori Venetijs impressa anno 1556. apud Vincentium Valgrisium sub titulo, Institutionum Medicinæ ad Hippocratis, & Galeni, &c.

in

in libro secundo, sectione secunda, cap nono de cibo, & potu, *dele verba*, mini mè ieiunandum.

Reliquæ huius operis impres siones ad duas has à nobis designatas facilè reuocari poterunt.

De componendorum, miscen dorumq; medicamentorum ratione, lib. 4. fuere prius inscripti isti libri de vsitata huius temporis cõponendorum medicamentorum ratione, cum Methodo, seu compendiaria ratione, &c. bis editi: sed postea recogniti, & accessione vnius libri aucti, ac seorsim editi, nihil habent pietatem, aut religionem attingens. Addita fuit pręfatio in Germania scandalosa, & multa aduersus pietatem habens, *deleatur*.

Recusi sunt isti libri Lugduni anno 1556. in 16 sed præfatio omissa.

in libris octo, de curandi ratione, lib. 4. cap. 12. de pesti, ẽtia 4. aut 5. ante finem fol. *deleantur illa verba*, sed extant ea de re doctissimorum, &c. *vsque ad illud*, pluris facio, quàm centum aliorum.

Idem opus circumfertur in quinq; tm̃ libros distinctũ, atq; diuerso titulo, nimirum, de sanandis totius humani corporis malis, in eo, præter præfationem, quæ tota est auferẽda, nihil continetur à pietate abhorrẽs.

in annotationibus eiusdem Fuchsij ad Nicolaum Myrepsium.

in prefatione Operis ad Rẽpublicã Norimbergensem, aliquantum post medium, nimirum vbi agit de tempore, quo Nicolaus Myrepisus vixit, *del. illa verba*, quod si itaq; in ista veritatis luce, &c. *vsq; ad illud*, falsa religione impo suere.

Sect. 1. de Antidotis compositione 298. postremis verbis deleatur illud, *arida contere vnà cũ liquidis, & hæc conficiendo dic . . .*

Eadem sectione deleatur tota cõpositio 402. cũ annotatione ad eandẽ, cuius initiũ est *antidotus nobis ad sanguinis eruptionẽ, etc.*

ead. sect. del. tota compositio 405. cũ eius annotatione, cuius initiũ est, *adiuratio ad profluuiũ sanguinis narĩu*, sonãs in hũc modũ, *Jn nomine Patris, etc.*

Sectione.7.de mulieribus,deleatur tota cõpositio sexta, cũ eius annotatione, cuius initium est, *mulieri, vt menstrua, &c.*

Eadem sectione, deleatur tota compositio 13. & 16.

sectione 12. de Hedricis, del. tota compositio 28. cũ eius annotatione, cuius initium est, *Hedricum ad internas, & externas eminentias, &c.*

Sectio 20 de Hepaticis, deleatur tota cõpositio 14. & 20.

sect. 21. de suffimentis, del. tota cõpositio prima cũ eius annotatione, cui' initiũ est, *Thymiatis suffimentiue confectio Esdræ profectæ, &c.*

eadem sectione, deleatur tota compositio 6.

sect. 24. de Collyrijs, del. tota compositio 85. cuius initiũ est, *collyrium oculare expertum, vocatum Chrysocor.*

sect. 37. de Oxymelitis, del. compositiones 94. & 95.

in Commentarijs in sextum Epidemiorũ Hippocratis, in Epistola dedicatoria ad Albertum Brandeburgensem, circa medium del. illa verba, *Philippo præsertim, &c.* vsq; ad, *Gallorum secundo.*

eodem libro, in præfatione versus fin. del. illa verba, *Philippus, &c.* vsq; ad, *nostræ decus.*

Commentarij in Hippocratis Aphorismorum sectiones septem, & earundem sectionum versiones, nihil habẽt male.

præfatio ad Ioannem Piecchium non offendit.

De historia stirpium commẽtarij insignes, ad religionẽ pertinens, nihil habent.

Præfatio autem est ad D. Ioachinum Marchionẽ Brandeburgẽsem, in qua quoq; nihil occurrit.

imagines herbarum, sola habent nomina herbarum.

præfatio Basiliensis editionis est ad Antonium Fuggerũ, nihil autẽ in ea reperitur.

Parisiensis editio præfatione caret.

De simplicibus annotationes, quæ in appendice quadam cõtinent multorum Medicorum, de herbis iudiciũ, nihil habent. Collectæ sunt à studioso quodam è libris de erratis Medicorũ, qui postea inscripti Paradoxa fuere.

in Leonardi Fuchsij erratis recen-

recẽtium Medicorum 60. num. adiectis eorumdem confutationibus, Hagonæ anno 1530. nihil est quod offendat.

edita sunt secundò hęc errata nomine, ac titulo Paradoxorũ Venetijs 1547. apud Hæredes Petri Rauani, in quibus, ex libro primo, capit. 29. dele à verbo, *quis enim est qui nesciat argumentum, &c.* vsque ad verbum, *non iustificant.*

Ex lib.3.cap.13.dele à verbo, *at locum hunc*, vsq; ad, *restituit.*

in Epitome Anatomię, seu de humani corporis fabrica.

Ex cap. primo lib.1. *dele*, vt hoc nomine detestandum hoc, & modis omnibus, &c. *vsque ad verbum*, se polluit.

ex cap.23.eiusdẽ lib. 1. *dele*, Monachorum nimirum.

ex capit. 3. lib. 4. *dele*, tum Theologorũ scholasticorũ.

præfationes quę breues sunt & ad lectorem nihil habent, quod offendat.

LEVINIVS LEMNIVS.

Ex Leuini Lemnij libris quatuor de miraculis occultis naturæ.

Lib.1.cap. 12. del. illa verba, *nec tantum homines: sed mentes quoq; Angelicæ, &c.* vsq; ad illud, cum impossibile ad frugẽ conferunt.

eod.lib.cap.14.versus fin.ab illis verbis, *cum itaq; tota spes, ac fiducia consequendæ salutis, omneq; in extremis solatium, in resurrectionis fide consistat, &c.* vsq; ad finem capitis, totum deleatur.

Libro 2. capit. 1. versus finem deleantur illa verba, *Adeo voluntas, alioqui alacris, & prompta impetus consiliorum, ipsasq; actiones, moderari nequeat.*

eodem lib. capit. 51. ad medium, deleantur illa verba, *Sacrificia vero, & moniales: quoniam otio, somnoq; dediti sunt, etc.* vsq; ad illud, *ægre aduersus hos morbos subsistunt.*

Lib.3.cap. 1. ante med. del.illa verba, *cōdonans simul omnia nobis delicta*, &c. vsq; ad illa verba, *tam munifico Domino innitātur*.

Eiusdē lib.cap.8.totū deleat.

Lib.4.capit 15. post medium del. illa verba. *non desunt primarij, ac præcipui noīs viri*, &c. vsq; ad illud, *ante mundum conditū, ac Cęlum syderibus illustratnm*.

Eod.lib. cap. 21. expungatur totum.

LVDOVICVS CASTELVETRIVS.

Censura Libri, cui tit. est, Poetica d'Aristotile vulgarizata, & sposta per Ludouico Casteluetro, impress. Viennæ per Gasparem Stainhofer, anno Domini 1570.

Et alter. impress. Basileæ ad instan. Petri de Sedabonis, anno 1576.

B, denotat impressionem Basileensem.
V, Viennensem.

In Epist. ad Maximilianū ij Imperatorē, linea 22.dele illa verba, *che essendo noi soprapresi*, &c. vsq; ad illa, *potrà chiaramente*, exclusiuè.

B,pag.13.lin.31.V,fol.8.pag. 1. linea 10. dele verba, *percioche Dio, &c.* vsq; ad illa,*delle anime de dannati*, inclus.

B,pag.24.lin38.V,fol.11pag 1.lin.7.ibi,*come è scritto*, dele verba sequentia, vsq; *dell' asina,etc.*vsq;ad illa, *del Bue, etc.* exclus.

B,pag.28.lin.39.V,f.16.pag. 1. linea 31. dele illa verba, *ò la prouidēza infinita di Dio manifesta,ò occulta.*

B, pag. 52. lin.5. V, fol. 28. pag.2.lin.3. vbi dicitur, *la seconda sono gli Iddij Celestiali*, adde,*fauolosi*, & dele verba sequentia, vsq; *& coloro, che sono creduti*, &c. vsq; ad illa, *Gioue, Giunone*, &c. exclus. ita vt legatur simnl, *la seconda sono gli Iddij Celestiali fauolosi, Gioue,*

Gine,uno

Giunone , &c. & paulò post,lin.26.ibi, *che gl' Iddij,et l'altre sopradette so stanze,ò vere,ò fauolose,* dele, *ò vere, ò*, & legatur, *l' altre sopradette sostan ze fauolose*.

B,lin.21.V,paulò post lin. 30 vbi dicitur, *la religion pæ gana*, dele verbũ, *religione* , & loco eius pone , *setta*.

B, pag.93.lin.18.V , fol. 51. pag.2.lin.11.ibi, *se il pros simo suo* ,dele verba sequẽ tia, vsq; ad illa, *à patire*, exclus. & loco ipsorũ po ne , *vedrà*, ita vt legatur sic , *se il prossimo suo ve drà patire, cose*, &c.

B,ibid.lin. 36. V , ibid. linea 30. dele ab illis verbis , *che crede esser pregno* , exclus. vsque ad illa , *lo segua à forza*, inclus.

B, lin.38.V , lin.33. dele illa verba, *et tale è Ferondo*, & sequentia , vsq; ad illa, *risuscitato* , inclus.

B, lin 41 V , lin 36.dele illa, *et tale è Abilech* , &c. vsque ad illa , *seruire à Dio*, inclus.

B,&V,lin.ultima, vbi legitur, *conl' Angelo Gabriello, giacendo con vn Frate* , dele hæc verba, & loco ip sorum pone , *con Cupido giacendo con Alberto.*

B,pag.95. lin. 26. V, fol. 52. pag. 2. lin. 34. dele verba illa, *haueua detto M.Ric ciardo*, & sequ. vsq; ad il la , *poteuano alcune Don ne* , exclus.

B,ibid.lin.35.V, fol. 53. pag, 1.lin.5.dele illa, *Comincia Bufalmacco*, &c. vsq; ad illa , *Parimente Bruno* , exclus.

B,pag.96.lin.10.V, ibid. lin. 25. ibi, *come mostrãdo il Vescouo di Firenze*, dele hæc verba , *il Vescouo di Firenze.*

B,ibid.lin. 20.V,ibid. lin. 36. vbi dicitur, *& nel Propo sto di Fiesole*, dele, *propo sto* , & loco eius pone , *Notaio.*

B,ibid.lin.23 V,lin. vlt, vbi le gitur, *dal Vescouo*, dele, *Vescouo*, & loco eius po ne , *Podestà.*

B,ibid.lin. 26. V, ibid.pag.2. lin. 4. dele illa, *nella Catherina*, &c. vsq; ad illa, *da M. Letio*, &c. inclus.

B, ibid.

B, ibid. lin.40.V,ibid.lin.19. vbi legitur, *& in Frate Alberto*, dele, *Frate*.

b,pag. 97. lin. 26.V, fol. 54. pag. 1. linea 9. vbi legitur, *Parimēte Michele Scalza, &c.* dele totum vsq; ad illa verba. *La quarta, & vltima maniera*, exclu. per 13. lin.

b,pag.98.lin.7.V,ibid.lin.36. dele illa, *hauendo detto Calandrino, &c.* vsq; ad illa, *vscì della Camera medesimamente*, inclu. lin.1. 2. pag.

b,ibid.lin.21.V,in ead.pag.2. lin.11. ibi, *Eccone vn'essempio*, dele totum illud exemplum, vsque ad, *la donnarise*, inclu.

b,pag.118.linea 11.V,fol.65. pag. 2. lin. 29 dele, *Il che si è veduto in coloro, &c.* vsq; ad, *parimente se l'attìone*, exclus.per 9.lin.

b,pag.150.lin. 37. V, fol. 85. pag.1. linea 2. vbi legitur, *et da Maestri in diuinità* dele, & loco dictorum verborum lege, *& da Theologi*.

b,pag.153. lin. 35.V, fol.87. pag.2.lin.9.ibi, *il Cerchio è'l Cielo, e Dio, che perciò si rappresenta con vn cerehio.*

b,ibid.linea vlt.V, paulò post lin. 16. vbi legitur, *& del douer venir meno*, adde post hæc verba, *quanto al moto*, & sequere, *haurà principio, &c.*

b,pag.185.linea 6.V,fol.102. pagina 2. lin. 15. dele illa, *come auenne contra natura, &c.* vsque ad illa, *Duca di* Sassogna, inclu.

b,pag.192.lin.18.V, fol.106. pag.2. lin. 34. vbi legitur, *sotto la religion pagana*, dele verbum, *religione*, & loco eius pone, *setta*.

b,pag.197.lin.penult. vsq; ad 198. linea 2.V, folio 110. pag.1.lin. 14. ibi, *Fu accessoriamente il primo huomo, &c.* dele vsq; ad illa verba. *Telepho fuco si*, exclus.

b,pag.198.lin.6.V,ibid.lin22 dele, *fu accessoriamente nominato*, &c. vsque ad, *& Hettore*, exclus.

b,ibid.lin.26.V,pag.2. eiusdē fol.lin.3. ibi, *da vita scelerata à Santa*, dele verbū, *Santa*, & loco eius pone,

ne, *buona.*

V, ibid. lin.8. auferantur illa verba, *nelle Chiese, che obediscono al Papa di Roma.*

b,pag.i99.lin.21.V,fol. 111 pag.1. lin. 4. ibi, *nella religion pagana,* dele verbũ, *religione,* & loco eius pone, *setta.*

b, ibid. lin.31.V,ibid. lin. 15. vbi legitur, *la onde à Simone,* &c. dele ab his verbis, vsq;,*à Simone,* inclus. vsq; ad illa, *à M. Ermino Grimaldo,* exclu ita vt legatur sic, *la onde à M. Ermino Grimaldo,* &c.

b,ibid.lin.41.vsq;ad lin.2.pag 200.V,ibidem lin.24.vbi legitur,*et questi sono di tre maniere,* dele verbũ, *tre,* & loco eius pone, *due,* Subinde dele verba immediatè sequentia, vsque, *Nell'vna si cõtiene Dio,* &c. vsq; ad illa, *Nell'altra si contengono,*&c. exclus. & vbi dicitur, *Nell'altra si contengono,* dele, *altra,* & loco eius pone, *vna,* & continua lectionẽ sic, *Nell'vna si contengono i magistrati,* & in sequenti lin. vbi habetur, *nella terZai priuati,* loco illius verbi, *terza,* pone, *seconda,* subinde dele illa verba, quę sequuntur, *se niun nome, etc.* vsque ad illa, *Hora i magistrati exclusi,* & omnia prędicta simul sic legantur, *& questi sono di due maniere, nell'vna si contengono i magistrati, nella secõda i priuati, hora i magistrati, &c.*

B,pag.200.lin.26.V,ibid.pag 2.lin.16.dele,*si come fece Papa Leone,* &c. vsque ad, *la qual donatione,* exclu.

V,ibid.lin.29. auferantur illa verba, vsque, *si come faceua il predetto Papa Pio iiij.*

b, ibid lin.40.V, ibid. lin. 33. vbi legitur, *si come si può vedere in Abraam,* &c. dele, *in Abraam,* & sequẽtia verba vsque, *in Simone appo il Boccatio,* exclu.

V,fol.112. pagina1.linea 30. auferantur illa verba, vsq; *et di questa vanità sciocca sono colpeuoli i Papi,*& seq. vsque ad illa, *in Sergio,*

gio, inclus. per 6. lin.

V, ibid. pag. 2. lin. 14. auferantur illa verba, *si come Martin Bucero,* & sequ. per 10. lin. vsq; ad illa, *benche io non sia certo*, exclu.

V, in eadem lin. vbi dicitur, *benche io non sia certo se quella nominatione d'Aretio Felino*, dele, *d'Aretio Felino.*

B, pag. 202. lin. 16. V, ibid. lin. 34. dele illa, *Et Simone nel Testamento nouo*, & ea omnia, quę sequuntur, vsq; ad illa, *hora* ac *cioche*, exclu. pag. 1. fol. 113. lin. 2.

B, pag. 203. V, in Tabula, seu figura posita in dictis pag. 1. fol. 113. circa finẽ, vbi dicitur, *da vita scelerata à santa*, loco illius verbi, *santa*, pone, *buona*, vt supra, & vbi subinfertur, *per* Dio, *e Christo*, dele.

B, pag. 219. lin. 41. V, f. 122. pag. 1. lin. 30. vbi legitur, *si come si vede osseruare nelle profetic della scrittura Sacra, & nell' Alessandra di Sicofrone*, dele verba, *nelle* Profetic *della* Scrittur *a sacra.*

B, pag. 223. linea 25. V, fol. 124. pag. 1. linea 24. ibi, *come Iephthe opera,* etc. dele, *Iephthe opera,* &c. vsque ad, *sacrificata*, idclus.

B, pag. 225. lin. 2. V, fol. 125. pag. 1. lin. 11. auferantur illa verba, *li quali non son punto scelerati.*

B, pag. 229. linea 30. V, folio 127. pag. 2. linea 29. dele, *Iephthe cõbattendo, etc.* vsq; ad, *a Dio in sacrificio* inclu. per 9. lin.

B, pagina 230. linea 4. V, fol. 128. pagina 1. linea 9, ibi, *non fu molta in Iephthe*, dele, *in Iephthe.*

B, ibid. lin. 10. V, ibid. lin. 16. dele illa, *Et come è Loth*, vsq; ad illa, *gli ingãnati da altro*, exclu.

B, pag. 247. lin. 16. V, fol. 137. pag. 2. lin. 32. vbi legitur, *ad* Proposto *de Fiesole*, dele, *proposto*, & loco eius pone, *Notaio.*

B, pag. 249. lin. 28. V, fol. 139. pagina 1. lin. 19. vbi legitur, *che l'Abbate fusse femina,*

na, dele verbum, *Abbate*, & loco eius pone, *il Cauagliere*.

B,pag.251. lin. 2.V, fol. 140. pag. 1. lin. 4. ibi, *& l'adulterio della Commare cõ Frate Rinaldo*, dele, *frate*, & loco eius pone, *Maestro*.

B,ibid.lin.5.V,ibid. lin.7. ibi, *col sere di Varlungo*, dele, *col sere*, & loco eius pone, *col maestro di scola*.

b,ibid.lin.19.V,ibid.lin.22.ibi *l'Abbate è riputato huomo da Alessandro essendo femina*, dele, *l'Abbate*, & pone, *il Cauagliere*.

b,ibid. lin.24.V, ibid. lin. 27. dele, *& permutation accidentale*, *&c.* vsque ad, *& anchora*, exclu.

b,pag.265. lin.19.V, fol.147. pagina 1. linea 32. ibi, *di santissima vita*, dele hæc verba, & pone, *di singolar bontà.*

b, pag.276. lin.21.V, fol.153. pagina 1. lin. 34. idem obserua.

b, ibid. lin.33.V, ibid. lin.37. vbi legitur, *cioé sarebbe cosa che indurebbe*, adde ante verbum, *Indurrebbe*, hoc verbum quasi, & legatur sic, *cioè sarebbe cosa, che quasi indurrebbe, &c.*

b, ibid. lin. 37.V, ibid. pag.2. linea 2. post illa verba, *ne i libri delle cose oltra naturali egli afferma*, adde, *secondo la sposition d'alcuni*.

b,pag.277.lin.3.V,ibid. lin.11 14.21.23.& 27.vbi legitur, *santissima,santissimo, santo, santa, & santità*, dele, & pone, *ottima*, *ottimo, buono, di singolar bontà*, aut quid simile.

V,fol.154.pag.1. lin.6.vbi reperitur, *vn sant' huomo patire*, dele, *santo*, & loco eius pone, *huomo da bene.*

b, ibidem linea 39. V, ibidem linea 8. vbi legitur, *ma odiando le cagioni*, &c. dele, *odiando le cagioni*, & verba sequen: vsque ad illa verba, *s'imagina, ò che quella persona*, *exclu.*

B,pag278.lin.1.V,ibid.lin.11 12. 13. & 16. vbi repetitur *santa*, dele, & pone vt-supra.

V,ibid.pag.2. lin.1.&3. idem obserua.

b,ibid.lin.36.V,ibid.lin.12.ibi *ancora che biasimi*, *&c.* dele hæc, & sequ. verba vsq; ad illa, *si dà ad in tendere,* exclus.

b,ibid. lin. 38.V, ibid. lin.15. dele, Santo, & lege, vt-supra.

b,pag.280. lin.19.V, fol.155. pag.2. lin. 9.10.&13. idem obserua.

b, pag.281. lin.10.V, fol.156. pag.1. lin.8.10.16.24.&32. & pag.2. lin.11.&26. idem obserua.

b, pag.282. lin. 4.V, fol. 157. pag. 1. linea 11. 15. 19.36. idem obserua.

b, pag. 283. lin. 2.V, fol.158. pag. 2. lin. 21. idem.

V, fol.160. pagina1.lib.4. ibi, *& se alcuna ne dubitasse,* dele hæc verba, & seq. vsq; ad illa, *& sono alcu ne altre cose,* exclu.

b,pag.310. lin.16.V, fol.170. pag. 1. lin. 31. dele, *& Abraam si rimase, &c.* vsq; ad, *glie lo vietò,* inclu.

b, ibid. lin, 25.V, ibid. pag.2. lin. 3. dele, *il sacrificio d'Isaac.*

b,ibĩd.lin.31.V,ibid.lin.9. dele, *et dall'Angelo di Dio,* vsq; ad, *appresso quęlla maniera,* exclu.

b, pag.316. lin.39.V, fol.176. pag.1.lin.16. auferãtur illa verba, *non hanno scelera teZza,* & seq. vsq; ad illa, *non sono miga, pari*, exclu.

b, pag.326. lin.22.V, fol.181. pag.2. lin.4. ibi, *nella qual cosa,* &c. dele hęc, & sequ. ver.per 15. lin.vsq; ad illa, *dopò le cose sopradette,* exclu.

b, pag.327. lin.34.V, fol.182. pag. 1. lin. 21. ibi, *da vn certo Bucanano*, dele, *Bucanano.*

b, pag.330. lin.26.V, fol.183. pag. 2. lin. 31. ibi, *onde potesse nascere, &c.* dele vsque ad, *di Giouanną il Battista,* inclu.

b, pag.337. lin.12.V, fol 187. pag.2. lin.5. ibi, *la commune gente crede*, dele omnia ea, quæ sequũtur post verbum, *crede*, vsq; ad illa verba, *che ne i primi antichi secoli,* exclu.

b, pag.338. lin.37.V, fol.188.

pag.

pag. 1. lin. 23. ibi, *consti tuisca assai temerariamẽ te*, vsq; ad illa verba excl. *Alfonso Rè di Spagna.*

b, pag.252. lin.33. V, fol.195. pagina 2. linea 26. ibi, *horail segno del filo, etc.* dele vsq; ad, *& di questi fù*, exclu.

b, pag.353. lin. 7. V, fol. 196. pag. 1. lin. 4. ibi, *si come fù la cestella*, dele, *la cestella*, & verba sequen. vsq; ad illa, *la culla, ò al bio*, exclu.

b, pag.354. lin.24 V, ibid. pag. 2. lin.28 dele ab illis verbis *come per la riconoscenza*, vsq; ad illa, *sì che l'vso de segni, &c.*

b, pag.400. lin.16. V, fol. 222. pagina 1. linea 22. dele, *come Golia, &c.* vsq; ad, *& giouinetto*, inclu.

V, fol 250. pag.2. lin. 23. ibi, *come, che nominasse i monaci lupi, etc.* dele hęc, & sequ. ver. vsque ad illa, *& insatiabili*, inclu.

b, pag.454. lin.16. V, fol.252. pag. 2. lin. penultima ibi, *che non è diuinamente creata*, dele hæc verba.

b, pag.472. lin.34. V, fol.262. pag.1. lin.33. dele illa verba *del Prote di Varlungo*, & pone, *del mastro di Scola di Varlungo.*

b, pag.485. lin.25. V, fol.269. pag.1. lin. 36. dele illa ver. *& è da sapere, che San Paolo, &c.* vsq; ad illa, *seguitano gli esempi*, exclus.

V, fol.273. pag.2. lin.11. auferantur illa verba. *Di che forse s'auidde colui, &c.* vsq; ad illa, *hora se per questa cagione*, exclu. per 7. lin.

b, pag.493. lin.37. V, fol.274. pagina1. linea10. dele illa, *percioche il sapere, etc.* vsq; ad illa, *& perciò forse*, exclu.

b, pag.531. lin.40. V, fol.294. pag. 2. lin. 7. dele, *& si come nella riuelatione, &c.* vsque ad, *per lo tutto*, inclu.

b, pag.545. lin.33. V, fol.302. pag. 1. lin. 18. vbi dicitur, *l'Vffitio di Predicatore, e di Corregitore*, dele, *di Predicatore.*

b, pag.546. lin. 7. V, ibid. lin. 28. ibi, *vna lũga predica*, dele verbum, *predica*, & loco

loco eius pone, *digressione.*

V,fol.304.pag.2.lin.20. dele illa, *si come dicemo di so pra, &c.* vsq; ad illa, *oltre ciò l'attioni*, exclu.

b,pag.556.lin.17.V, fol.307. pagina 2. linea 36. dele, *& specialmente da Eusebio, &c.* vsque ad illa ver. *religione Christiana*, inclu:

b,pag.557.lin.20.V, fol.308. pag.2. linea 3. vbi legitur, *nella nouella di Don Felice, e di Frate Puccio,* dele verba, *Don, et Frate*, & legatur, di Felice, & di Puccio.

b, ibidem linea 23. V, paulò post linea 6. vbi reperitur, *FratePuccio*,dele,*Frate.*

b,pagina564.lin.2.V,fol.312 pagina 1. lin. 3. dele illa, *Ma se presupporemo, &* sequen. vsq; ad illa, *del quarto accopiamento*, exclu.

b,pag.566.lin.2.V,f.313.pag 1.lin.15.dele ab illis verbis *ma bene è credibile*, inclu. vsque ad illa, *io non ispenderò*, exclus.

V,fol.323.pag.1. lin.19. dele illa verba, *s'imagina che Dio, cui egli riputaua godere, e compiacersi nella grandezza, & nella esaltatione del Papa*, & loco ipsorum pone, *vuole che Dio*, & vbi sequitur, *hauer permesso*, lege, *habbia permesso, &c.*

V,ibid.lin.24. dele illa verba, *non si potẽdo farc à credere*, & sequen. vsq; ad illa, *fatto seruo d'vn Prete*, inclus.

b,pag.585.lin.vlt.V,fol.324. pag. 1. lin. 18. vbi dicitur, *di religione Mahometana*, dele, *religione*, & loco eius pone setta.

b,pagina 597. lin.23.V. folio 330.pag.1. linea 22. dele, *si come fu S. Agostino.*

b,pag.598. linea 21.V, ibid. pag. 2. lin.23. vbi dicitur, *Proposto di Fiesole*, dele, *Proposto*, & loco eius pone, *Notaio.*

b,pag.608.lin.19.V, fol.336. pag.1.lin.2.auferantur illa verba, *& che secundo alcuni vn corpo, &c.* quæ sequuntur, vsque ad illa, *& simil altre cose*,exclu.

B, pag.

B, pag.620. lin.2.V;fol. 342. pag.1. lin. 9.ibi, *mostrandosi altri d'altra religione*,dele, *religione*, & loco eius pone, *opinione*.

b,pag.622.lin.20 V. f. 343. pagina 1. linea 18. ibi, *adunque delle cose di Dio* , dele hæc ver. *di Dio*, & pone, *de gli Iddij fauolosi* .

b, ibidem lin. 28. V, paulò post lin. 21. *Dele di Dio*,

b,pag.625 lin.11. V, f. 344. pag. 1.lin. vltima, & linea prima 2. pagina dele illa, *si come per cagion d'esempio* , *etc.* vsq; ad illa, *et infernali*, inclu.

b, pag. 626. lin. 17. V, folio 345. pagina 1. lin. 7.dele, *& quale è Caifà appresso S. Gio. Euangelista* .

b,pag. 627. linea 20.V. ibid. pag. 2. linea 14. dele illa, *si come ancora dissi, &c.* vsq; ad illa, *altre sconueneuoli* , inclu. per 11. lin.

V,fol.346. pag. 2.lin.32. auferantur illa verba , *come non era douera*, & sequẽtia , vsq; ad illa, *appresso le cose non vere* , exclus. lin. 1. pag. 1. fol. 347.

b,pagina 656. lin. 19. V, fol. 361. pag. 1 linea 30.dele, *et si legge nèl lib. de Giudici*, &c. vsq; ad, *pareua, che questo esempio*, exclu.

L V D O V I C V S V I V E S.

In Commentarijs Ludouici Viues ad Libros Diui Augustini de Ciuitate Dei , deleantur sequentia.

In Epistola ad Regẽ Angliæ, paulò post initium, deleantur illa verba , *præsertim cum regno, cuius potestas maiestasq; est in terris* , *secundum Deum* , *etc.* vsque ad illud , *ac prius quidem Optimus, quam Maximus.*

Deleatur itidẽ tota præfatio, cuius titulus est, *de veteribus interpretib.* pij sunt.

Lib. 1. capit. 21. in scholijs , litera A , deleantur illa verba, *quod si illi habiti, quod vt Deo parerent contra humanitatem omnem, etc.* vsque ad illud,

Ve-

Vetante Deo contradicemus.

Eodem lib.in scholijs,cap.27. litera A, del. illa verba, *ne quis fallatur hoc loco, nemo olim sacro admouebatur Baptisterio, nisi adulta iã ætate, &c.* vsque ad finem annotationis.

lib.3.capit.10.in scholijs,litera C, deleantur illa verba, *interpres noster, quia figuram illam loquendi non intellexit, effutijt, quod ipsi primum venit in mentem, &c.* vsq; ad fin. annotationis.

lib.5.cap.25.in scholijs, litera F, deleantur illa verba, *stultum est affirmare Imperatorem Romanum ius habere in totum Orbem terrarum, &c.* vsq; ad fin. annotationis.

lib.6.in scholijs, capit.4.litera C, deleantur illa verba, *hæc quæ modo dixi, dialectica essent, si verbis dialecticis scriberẽtur,* &c.vsq; ad fin.annotation.

lib.7.in scholijs, cap.26.litera A, deleantur illa verba, *quid si nunc viderent Augustinus, et Cicero ditissima, & amplissima sodalitia ab his poscere stipem? &c.* vsq; ad finẽ annot.

lib.8. in procemio eiusdẽ Ludouici Viues, del. illa verba,quę sunt post principiũ, *qui in Philosophorum scholis, Theologorumq; versantur.*

eodem lib.in scholijs,cap.27. litera D, del. illa verba, *at qui mos nunc est, quo tẽpore sacrũ celebratur Christi,morte sua genus humanũ liberantis, &c.* vsq; ad fin. annotationis.

lib.9.cap.17. del.totus eius capitis commentarius.

lib. 11. in scholijs ad cap. 18. lit. B,deleantur illa verba, *tolerabile est, quia Augustinus dicit. Si quis nostrum diceret, &c.* vsque ad finem annotat.

lib.12.in scholijs, cap.9.litera D, deleantur illa verba, *si data est gratia Angelis omnibus respectus esset personarum, &c.*

vsq;

vsque ad fin. annotationis.
Lib.13.cap.11.lit.F, delenda sunt illa verba, *nimis es ineptus Augustine, &c.* vsq; ad fin. annotationis.
lib.15.in scholijs,cap.7.lit.F, del. illa verba, *ideo frustra mali sacrificāt, àquis non modo Deus, sed nec vir bonus donari velit, vt inquit Plato.*
eod.lib.cap.23.lit. F, del. illa verba, *vnde mihi suspitio nōnunquam incidit, &c.* vsq; ad fin. annotationis.
lib.16.cap.37in scholijs,lit.B del. tota annotatio, cui9 initium est, *hoc est verum.*
eod.lib.cap.43.litera L,del.illa verba, *sicut ij, qui quo sunt in oī sermone ineptiores, & sordidiores, &c.* vsq; ad fin. annotationis.
lib.17.cap.5.lit.B,del.illa verba, *vnde credo manasse morem ad nostros Rabbi,* &c. vsq: ad fin. cum tota annotatione sequente, nimirum, vsq; ad illa verba, *sic semper erit quandiu opes solicitabunt humanum cor.*
lib.18.capit.18.lit.D, del.illa verba, *de quo multa Thomas, cuius argumenta nititur infirmare Scotus,* &c. vsque ad finem annotationis.
eod.lib.cap.22. lit. A, del illa verba, *nunc verò nomen tam odiosum exuit, nam nihil est in ea confusum,* &c. vsq; ad fin. annotat.
lib.eod.cap.31. lit.C, del. illa verba, *huius Prophetæ fit mentio Danielis 14. quod prandium suum ex Iuda Babylonem tulerit ad Danielem.*
eod.lib.cap.52. lit.B, del.illa verba, *vtinam moderationem hanc sequerentur Christiani, &c.* vsque ad finem annotationis.
lib.19.in scholijs ad cap. 6. litera B, deleātur illa verba, *tanquam religiosissima.*
eod.lib.cap. 19. lit.A, del.illa verba, *quū*Do*minus quæritur Episcopos, laqueū, factos speculationi, &c.* vsq; ad fin. annotat.
lib.20.capit. 26.lit. A, del.illa verba, *De Diua Virgine venit posteriore ætate, &c.* vsque ad finem annotationis.
lib.21.cap.7. del. integra annotatio a lit. A, vsq; ad B,

MAR-

MARTINVS MARTINEZ.

Ex Libris Hypotyposeon Martini Martinez Cantapetrensis, Salmanticæ, seu alibi impress. ante anním 1582.

In procemio eorundem librorum, fol.8.pag.2.lin.5. impress.anno 1565.ibi, *mersa est*,*et huiusmodi*, deleatur, *et huiusmodi*, eadem lin.ante illud, *ab interitu*, *et morte*, addatur,*et quãtum ad hoc*, vt legatur, *& quantum ad hoc ab interitu*, *& morte*.

lin. 8. eiusdem pag. ibi, *De hac anima Philo*, deleatur, *hac anima*, & legatur, *de qua Philo*.

Libro primo.

Cap.1. col.16. del. illa verba, *propter ignorantiam artis Grammaticæ*, ibidem in glossa marginali, quæ incipit, *Paulus*, deleatur, *& artis Grammaticæ ignarus*.

cap. 4. colum. 33 ante medium, del. ab illis verbis, *quippe in libris propheticis*, vsque ad, *quam adoratos fuisse*.

In fine eiusdẽ capitis,col.38. ibi, *explosa fuerit*, deleatur, *explosa*, & loco illius ponatur, *prætermissa*.

cap. 6. colum. 42. lin. 4. ibi, *ad licinum desumptum*, addatur, *quãuis hæc, quæ DD. Hieronym9, & Augustinus docucrunt vera sint, tamen post Concil. Trid. decretũ, non licet vulgatæ latinæ testimonia, quouis prætextu reijcere, prout in ipsius Concilij decreto cõstitutum est*.

col.47.c.7.paulò post princip. del.ab illis verbis, *postea Paulus*,vsq; ad, *detorsit*, ĩclusiuè,& legatur, *postea Paulus in eã significationem hoc nomine vsus est*.

cap.15. colum. 75. paulò post principium, ibi, *puto arti Dialecticæ comparari*, del. Dialecticæ, & legatur, S*ofisticæ*.

Libro

Libro Secundo.

Cap.1. col. 93. in fine del. ab illis verbis, *vnde nescio qua licentia*, vsque ad, *acquiescamus.*

eod.cap. & col. in fine del. ab illis verbis, *quod fieri non debet*, vsq; ad, *an appel latiuum*.

cap.96.lin.11. ibi, *esse vitiũ dignum animaduersione*, deleatur, *vitium*.

cap.z.col.138. ante med. ibi, *lucidissimus, et lucis fons Deus est*, addatur, *vel interpretandi sunt Sancti, quod loquantur de visione comprehẽsiua, qua solus Deus est sibi cognitus*.

eodẽ cap. col.147. paulò post principium, linea 12. ibi, *ignorantiam accepit*, deleatur verbum, *accepit*.

col.151 lib.8.ibi, *super prin cipiatum, principiatum* deleatur secundo loco, *principatum*, & legatur eius loco, *principium*.

cap. 3. col. 171. p st mediũ, ibi, *vnam hypostasin, ex vtraque effectam*, deleatur, *effectam*, & legatur, *compositam*.

Capit 174. ad medium, ibi, *& caro deificari dicitur, et Deus fieri*, addatur, *idest assumpta est ca ro à verbo, ita vt caro Dei dicatur, et homo ip se dicatur Deus*.

cap.4. col. 194. del. ab illis verbis, *ex his facilè colli gere possumus*, vsque ad, *accommodatus*.

Libro Tertio.

Cap.1.col.215.lin.3 àfine del. *contrariè non.*

col Z16.propè finem del. ab il lis verbis, *nam actiones Christi*, vsque ad, *esset es sentia humana.*

cap.4. in annotat.col 261. in prin.lin.7.ibi, *et in Dauid suscipiendum*, addatur, *Hactenus Origenes, cuius sententia reijcienda est, prout constat ex dictis in hoc ipso capite.*

col.265. ad med. del. ab illis verbis, *alioqui non fit ve risimile*, vsq; ad, *prorupis se*, & addatur, *hæc sentẽtia falsa, prout constat ad Hebrę or. 11. & ex Iacob. cap. 2.*

col.

Colum. 266. ad mediũ ibi, *tres generationes ampu tauit*, addatur, *Hactenus Beda*, sed sine dubio Cai nam ponenda est, prout ponitur *à B. Luca*.

col. 267. in fine del. ab illis verbis, *de hoc Booz, quod non potuerit*, vsque ad, *de quo Matthæi* 1.

col. 275. in fine, ibi, *Paternis iussibus obsecundãtẽ*, addatur in margine, *His Eusebij verbis, in quib⁹ Arianis fauens inducit filium in creatione paternis iussibus obsecundantem, non est adhibenda fides*.

Libro quarto.

Cap. 1. colum.307.lin.6. ibi, *& tres versus, addatur, ex supradictis cõstat huius auctoris Rabbi Moysi sententiam nõ esse omni ex parte veram*.

col. 308. paulò post medium, del. ab illis verbis, *at quæres adhuc*, vsque ad, *Legislatore*.

in fin.lib.4.col.335.linea prima, deleatur ab illis verbis, *scito tamen titulos*, vsque ad, *fidas temere*.

Libro quinto.

colum. 371, paulò ante medium, del. ab illis verbis, *crebro scholasticos*, vsq; ad, *lapsi sunt errore*.

col.378. ante fin. del. ab illis verbis, *nam quis est nisi demens*, vsque ad, *Angeli discunt*.

Libro Sexto.

Cap. 1. colum. 403. propè finem, del. ab illis verbis, *ita tamen ni fallor*, vsq; ad, *sequatur creatio*,

col417.ad principiũ lin.8.ibi, *rectè essent translata*, deleatur, *rectè*, & post octo lineas del. ab illis verbis, *nam in hoc cessatum est*, vsque ad, *canones Hebraicæ linguæ*.

col.421. paulò post medium, deleatur ab illis verbis, *quod si Augustinus*, vsq; ad, *putasset*.

col.433.lin.4. à fine ibi, *abutuntur interdum*, del. *ab*, & legatur, *vtuntur*.

Libro Septimo.

Colum.495. ad medium ibi, *nemo est qui dubiter*, addatur,

datur, *sed hæc allegoria rerum est, altera enim est allegoria verborum, de qua Suidas ait.*

col.503. post principium ibi, *propter naturam pecca tricem assumptam*, del. *peccatricem*, & legatur, *in similitudinem peccati.*

colum.513.post medium,ibi, *qui non stant, iuxta literam*, deleatur, *iuxta literam*, & legatur, *iuxta literæ propriam significationem.*

col.525. paulò ante finẽ, del. ab illis verbis, *aduerte, quod leges multæ*,vsq; ad, *custoairi potuerunt*, & legatur, *aduerte, quod mul ta in scripturis dicũtur, quæ tamen in viris quan tumuis sanctis non sunt impleta, verbi gratia*, ibidem deleatur glossa mar ginalis, cuius initium est, *Leges à Domino latæ.*

Libro octauo.

Cap.1 col. 565. ad med. ibi, ibi, *abutitur*, deleatur, *ab*, & legatur, *vtitur.*

cap.2.pag.576. propè fin. ibi, *nam iuxta Horatiũ inquiunt illi*, deleatur, *inquiunt illi.*

colum. 578. in principio ibi, *nemo dat mercedẽ ei, qui à malo abstinet*, addatur, *intelligendus est Theophylactus quando quis abstinet à peccato sine actu positiuo, quo resistit peccato.*

col.579.lin.11.à fin.deleatur, *se neglecto.*

In fine cap.2.colum. 583.ibi, *quod non cogitur, & offertur*, addatur in marg. *intellige Hieronymũ de obsequio supererogatio nis, qđ offertur per votũ.*

colum. 584. ad medium ibi, *quoniam Prophetæ, & lex non memores fuerũt Regni cęlorum*, addatur in marg. *intelligit Theo phylactus Prophetas nõ adeo frequenter, & clarè memores fuisse Re gni cœlorum.*

colum. 587. ad medium ibi, *de promissionibus infœlicitatis*, deleatur, *infœli citatis*, & legatur, *fœlicitatis.*

cap.

cap.4. in princ col. 589. del.illud, *vsuram quoque in lege tulit.*

propè finem eiusdem cap.col. 594. deleatur illa verba, *contraria sententia pro pius ad veritatem accedere videtur.*

cap.6.col.610.lin.2.à fine ibi, *diuinis obaudire*, deleatur, *obaudire*, & legatur, *aduersari.*

col. 611. paulò ante med ibi, *idolatriæ vanitatem ipsis immisit*, addatur, *hæc Iustini, & Epiphanij sententia nõ est vera, quia Adam nunquam amisit fidem.*

ibid. paulò post del.illa verba, *ex quo tempore idolorũ error pullulauerit, iam diximus.*

col.627. ad med. del. ab illis verbis, *Isaiæ* 16. *mitte*, vsq; ad, *dominatori et.*

Libro nono.

Regula 2. fol. 2. col. 3. lin.7. ad principium deleatur, *violenta est, & ab Euangelistæ mente aliena*, & legatur, *minus propria videtur.*

Regula 5.fol.3. col.4.ad prin. lin.4. del. ab illis verbis, *sed quomodo potest hoc*, vsq; ad alias, *ex Ruth.*

reg.21. fol. 8. col.2. post mediũ deleatur ab illis verbis, *secundo colligo*, vsque ad *art.* 3.

reg.40.fol.13.col.2.ad princ. lin.12.ibi, *frustraque*, deleatur.

ead.reg.& fol.col 3.lin.13.ibi, *quod profectò scholastici*, del. *vox*, *scholastici.*

reg.43.fol.14.col.1.paulòpost med. deleantur illa verba, *quam vana sit illa quæstio.*

Libro decimo.

reg.26.fol.29.col.2.ad med. ibi, *reuocandos scholasticos*, deleatur vox, *scholasticos*, & legatur, *reuocandos eos.*

Et parum infra deleatur ab illis verbis, *vt an potuerit assumere*, vsque ad, *siue simulatè.*

reg.42.folio 33. col.3.ad principium, del. ab illis verbis, *hanc regulam*, vsque ad, *visus sit.*

MAT-

MATTHÆVS
Vvesembecius.

Censura in commentaria Institutionum Matthæi Vuesembecij, impressa Coloniæ anno 1593.

Ex prima Epistola dedicatoria, quæ incipit, *quemadmodum iustitia,etc.* delendum est nomen Molinæi, item nomen cum laudatione Auctoris.

Ex secunda Epistola, quę incipit, *cũ partes hui⁹ Operis*, &c. delendus est ille sacræ Scripturæ locus, qui videtur ex aliqua hæreticorum versione citatus.

Ex præfatione de fine vitæ, & studiorum, pagina octaua, delenda sunt illa verba, *quasi diuinæ particula auræ*, nam potest quis suspicari ex falsa antiquorũ opinione dici ab auctore, qui existimabant animas hominum ex substantia diuina esse detractas.

pag 38. ex isagoge primi libri institutionum, num. 4. delenda sunt verba à vers. *& vera sacra, &c.* inclusiuè, vsq; ad vers. *at verò in vniuersum, etc.* nam loca quædam Scripturæ sacræ non videtur rectè interpretari.

libro 1. tit. 2. pag. 130. in titulo de iure natur. §. sed & quod Principi, nam. 2. delenda sunt illa verba, *& D. Iacobus in Canonicæ, capit.* 2 non enim D. Iacobus loquitur in eũ sensum, in quem ab auctore adducitur.

tit. 3. pag. 138. de iure person. §. summa itaque, sub numero 12. melius esset delere illa verba, *sic Gen.* 31. *captiuæ gladio*, nam non videntur admodum facere, & ea auctor (vt solet) ad prophanũ vsum accommodat.

tit. 9. pag. 158. de patr. potest. §. in potestate, in fin. delend à vers. *quamquam in prima*, &c. vsq; ad fin. nam loca sacrę Scripturæ perperam adducit.

tit. 10. pagina 160. de nuptijs, §. iustas autem, numero 5.

in

in ver. *& ciuilis, &c.* ait nuptias esse de iure cinili, cum verè sint de iure Diuino, ideo delenda sunt illa uerba parenthesi inclusa (*vt sunt nuptiæ.*)

pag.164.§.inter eas, nu.1.delendum à vers. *quod sumptum*, vsq; ad vers. *prohibitæ sunt*, nam de iure Canonico irreuerenter loquitur.

pag.165.§.fratris verò, nu.2. videtur asserere eius Canonicum esse contrarium iuri Diuino, ideo delenda sunt illa verba, *id quod licet iuri Diuino congruat.*

pag.166.& inferius circa finẽ delenda sunt verba à vers. *cæterũ cõtra hanc, &c.* vsq; ad ver. *Ciuili iure*, nam impugnat ius Canonicum.

pag.166.§.duorum autẽ,nu.2. delendum est totum à vers. *nõ etiam vero iure, &c.* vsq; ad ver. *parentum loco, &c.* propter eandem causam.

tit.25. pag.222. de excusat. tut.§.excusantur, delenda sunt verba à vers. *qui numerus*,vsq; ad ver. *ex quo*, &c. Nam illa scripturæ loca non videntur facere ad rem.

Lib.z.tit.2.pag.244. De rerũ diuis.§.sacræ,num.2.inuehitur cõtra Ecclesiasticos.

Lib.3.tit.z.pag.525.De legit. agnat.success.in conclusionibus ante§.si nemo,nu.6. delenda sunt illa verba, *consanguinitatis verbo abuti Canonistas*, & in d. §. si nemo itidem.

pag.526.nu.6. in illis verbis, *hoc tamen postea verbo Canonistę sunt abusi,etc.* delendæ sunt duæ priores litterę illius dictionis, *abusi*.

In indice delẽdum est, quod continetur in verbo, Canonica.

Censura inParatitla eiusdem Basileæ 1593.

Tit.6.pag.41.f,de his, qui sui vel alien. iur. num. 3.quod ait ex lege Mosis parentes habuisse potestatem filios etiam in dicta causa occidendi,non videtur verum, *& ille locus Exod.* 21. quem affert non videtur probare eius opinionem.

Lib.2.tit.12.pag.104.c,de fer. & dilat. nu. 8. propè finem videtur penè iudaizare, nã so-

solemnitates ab Ecclesia institutas reprehendit, & solumSabbatum ex præcepto iuris diuini ait esse celebrandum, *delenda sunt itaq; verba à vers.* & tantum de ferijs, &c. *vsq; ad numerum* 9. *qui incipit*, ac quia nec, &c.

Lib.12.tit.2pag.368 c, de iuiureiur nu.6.circa med.delenda sunt illa verba à ver. *quamlibet ergo promissionem, &c.* vsq; ad vers. *et quamquã, &c.* nam est in ea opinione, vt omne omnino iusiurandum per creaturas conceptum, puta perBaptismum,&c.simpliciter damnet, quod est contra doctrinam nõ modo Canonistarum: sed etiãTheologorum.

pag.368. f, & inferius ait hãc iuramenti formulam, quæ passim seruatur, *ita me Deus iuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia*, esse vitiosam, nisi ad Deum ipsum referatur, nõ ad verba materialia Euangelij, quæ assertio est temeraria, scãdalosa, nec potest defendi ex supradicta declaratione, quia dicta declaratio est superflua, & non necessaria, nam qui per Euangelium iurat, certum est; qđ ad Deum ipsius Euangelij auctorem refert suum iuramentum, nec enim quisquã est adeo impius, & stultus, vt honorẽ, qui soli Deo debẽt creaturæ velit deferrre. *itaque delenda sunt illa verba à vers.* quod vero, & hic, &c. *vsq; ad vers.* est ẽt receptum, &c.

pag.369.b,& paulò post eandem opinionem arrogãter tueri conatur, etiam contra expressas Põtificũ constitutiones, *quare delẽda sunt sunt illa verba à vers.* ego verò hęc omnia, &c. *vsque ad vers.* causa finalis, &c.

pag.375.f,& nu. 14. in fine tituli videntur delenda illa verba à vers. *ego vix permiserim*, &c. vsque ad ver. &c. *at sacer ille, &c.* nam potestatem Eccl. ad suum arbitrium nititur coarctare.

lib.2.tit.2.pag.541. e, de ritu nupt.nu.4.in.fin.impugnat cognationem spiritualem contra ius Canonicum, *ideo delenda sunt illa*

verba

verba à vers. sed & cognatione, &c. *vsq; ad nu. 5. qui incipit*, Forma contrahendarum.

pag.541 a, & ibid paulò superius delēda sunt illa verba à vers. *Moribus autem nostris*, &c. vsque ad v. *vt nec illi*, *&c.* impugnat enim gradus cognationis a iure Canonico introductos.

pag.547.c,eod.tit. nu. 8. delēda sunt oīa illa verba à v. *cęterum ius diuinū*, *&c.* vsq; ad v. *de tutorū*, *etc.* vbi nititur persuadere matrimonium sine cōsensu parentum cōtractum de iure diuino posse rescindi, &c.

pag.548. f, & non multo post delēda sunt omnia illa verba à v. *id quod curiæ*, *etc.* vsq; ad v. *tamen in casu dubio*, *etc.* nam disputat matrimonium cum vitiata contractū posse retractari.

pagina 550. a, & inferius delenda sunt illa verba, *Philipp. in exam. Theologic. capit. de condit.* nā (vt apparet) est citatio, *Philippi Melanchtonis hominis hæretici*.

pag.553. a, & inferius delēda sunt illa verba, *vide Philip.in exam.Eccl. cap. de consensu*, propter eamdē causam.

553. e, & paulò post delenda sunt illa verba à vers. *vt nec in nostris curijs*, *&c.* vsque ad vers. *aduersatur etiam*, &c. nam mordet ius Canonicum.

553. f, & mox delenda sunt omnia à vers. *in quo tamē Canones*, &c. vsque ad finem tit. propter eandem causam.

lib.24.tit.2.pag.568.d, de diuort. & repud. numero 11. delenda sunt omnia à vers. *contra quos aliqui*, *&c.* vsque ad vers. *huiusmodi quidem disputari*, *&c.* nam disserit contra separationem thori argumentis hæreticorum.

556.d, & ante tit. in concl.d. nu.11.delen.sunt illa verba *disputatio de thori separatione iure Pontificio inducta.*

lib.41.tit.1 pag.727. e, de acquiren.rer.dom.nu.3. in fi. delenda sunt illa verba, *D. Philippus ita*, *&c.*

Lib.

Lib.48.tit.5.pag.930. e, ad l. Iul.de adult. nu.19.delenda sunt illa verba à vers. *Saxones apud quos, &c.* vsq; ad vers. *si tamen nõ cum, &c.* nam allegat cõ suetudinemSaxonum,quæ est contraria Canonibus.

pag.933.b, eodem titulo, nu. 21. delẽda sunt illa verba, *vbi vide M. L.* nam (vt opinor, *citat Martinum Lutherũ,* & paulò post delenda sunt, *legẽ vt apparet secutus est Atticã.*

Censura in Cõmentaria eiusdem in Codicem, Basileæ 1593. habentur post Paratitla.

Epistola dedicat. quæ incipit, *Cum oĩa liberaliũ, &c.* cum ad Ducem Saxoniæ hæreticum scripta sit aut tota delenda est,aut saltem à vers. *ea iuris Cæsarei, &c.* vsque ad finem, quo ex loco incipit, *eiusdem laudatio.*

Lb.2.tit.5.pag.14.f, in tit. de hæretic.nu.4.ait sacramenta non esse propriè articulos fidei: sed eorum sigilla.

pagina 16.d,& num. 6. delenda sunt verba illa à vers. *quod olim non perinde, &c.* vsq. ad vers. *etenim sicut, &c.* nam conatur potestatem puniendi hæreticos ad sęculares Principes transferre.

pag.20.c,& nu 8.in fin. delenda sunt illa verba à vers. *velut inter Apostolos, &c.* vsq; ad nu. 9. qui incipit, *cõtraria hæresi,&c.* sunt enim scandalosa.

Titulo 6.pagina 21. c, ne sac. bapt.iter.quæ dicũtur nu.1 possent deleri, nam licet ab auctore continuo refellantur,tamen sunt periculosa, & ipse auctor sacrosanctũ EucharistiæSacramentum more Lutheranorum sacram cœnam appellat.

pagina 27.b,& numero 2.vtitur eodem verbo, & ideo delenda sunt illa verba, *cœnæ alia ratio est, &c.*

pag. 24. c, & multo post rursus vtitur eodem verbo, ibĩ *non minus, quam præceptum cœnæ, &c.* fortasse melius esset. delere omnia à num. 2. vsque ad num. 3. nam tota illo loco contra suæ professionis institutum Theologum agit:

MELCHIOR CLINGIVS.

Melchioris Clingij tractatus matrimonialium causarum, impressus Francofurti apud Christophorum Egenolphum, anno 1553.

In prefat.fol.2.pag.1.lin.20. & 21. del. hæc verba, *contra scripturam.*

eadem pag.lin.37.& 38.dele, *sed isti articuli etiã iure diuino non sunt sine con trouersia*,vt infra patebit.

eodem fol.pag.2.linea 7.& 8. *nos indicauimus*, vsque, *permissas*.

In Opere fol. 34. pagina 1. linea 33. & 34. deleatur, *& Theologi non temere separationem admittũt*, lin.37.del. *Theologi cõtra.*

eodem fol.pag.2. lin. 10. deleantur quæcunque suntin dicta inea 10. incipiente, *Theologi autem, etc.* vsq; ad lineam 27. ad clausulã, *sed tamen glossa*.

fol.41.pag.2.linea 37.& 38.& 39.deleatur, *inter Iureconsultos*, vsque, *& per contumaciam.*

fol.42.pagina 2. lin. 11. del. omnia a principio vndecimæ lineæ incipientis, *Theologi nostri tẽporis, &c.* vsq; ad lin. 31. pag. 43. exclusiuè incipien. *de redintegratione*.

fol.44.pag. 1. lin. 11. del. oĩa ab initio lineæ nonæ incipientis, *Theologi nostri temporis, &c.* vsque ad lineam 22. incipientem, *secundo si matrimoniũ*.

Eiusdem Melchioris Clingij commentarij in præcipuos titulos secundi libri Decretaliũ, impressi Lugduni apud hæredes Iacobi Iuntæ 1551.

Quia principium epistolæ nũcupatoriæ parùm sanæ doctrinæ conuentt, tollatur tota Epist. nuncupatoria. In indice sub litera M deleatur, *matrimonium iterum contrahere*, vsq;, *iure canonico*.

Fol 118.pag.1.&2.in c. quoniam frequenter. §. si aũt, vt lite non contestata,dele hæc

hæc verba, *inter Iurecon sultos,* vsque, *per contu maciam*.

Fol.119.col.1.2.3.&4.delean tur quęcũq; sunt à clausula incipiente, *Theol. nostri temporis, &c.* vsq; ad clau sulam incip. *Glossa in ver bo, &c.*

Eiusdẽ enarrat. in 4. *libros institutionum Iuris, im press. Lugd. à Paulo* Mi *rallieto* 1550. *& eadẽ forma, & conuenientia foliorum à Guiliel. Ro- uillio anno* 1557.

pag. 47. sub titulo de nuptijs cap. de licitis nuptijs lin.10. del. omnia quæcunq; sunt à clausula incip. *Tertio cõ sensus parentum, &c.* vsq; ad pag. 49. lineam incip. *quarto requiritur consen sus, &c.* sed cum cõtinget de nouo imprimi, supplen dũ est ex Canonistarũ sen tentia, ut res cohæreat.

pag. 56. del. tota clausula in- cipiens, *Theologi nostri temporis, &c.* vsq; ad titu lum, *de redintegratione.*

pag. 58. del clausula incipiẽs, *Theologi nostri tẽporis,* vsque ad clausulam in- cipientem, *tertio si ma- trimoniũ, &c.* in pag. 59.

Eiusdem Melchioris Clin- gij explicatio, & conti- nuatio titulorum Iuris Ciuilis, & Canonici.

pagina 137. lin. 18. deleatur, *Sunt aũt Sacramenta.*

Ead. pag. lin. 25. deleatur, *secundũ,* vsq;, *baptismus.*

PETRVS CRINITVS

Ex Petri Criniti libro de honesta disciplina.

Lib. 7. *cap.* 13. *deleatur to- tum caput: atq; eius ti- tulus, cuius initium est,* de Bonifacio Pontifice Romano.

Lib. 9. *cap. etiam* 9. *lin.* 15. *deleatur, quod reliquũ est ab illis verbis,* neq;. n. pertinere ad reli- gionem putauit, *vsq; ad vltima verba capitis,* maximè Augusto Iustin.

Lib.

Lib. 9 *cap.* 10. *in fine capitis pag.* 280. *dcleatur*, quod à nobis, *vsque ad*, exercent.

Lib. 14. *c.* 5. *p.* 371. *del. ab illis verbis*, ita. n. fit, vt humanũ gen⁹, *vsq; ad*, pecunia, & ꝓbro mulctat⁹ esto.

P L A T O.

Ex Platonis operibus cum interpretatione, & annotationibus Ioannis Serrani.

Tomo Primo.

Reijciatur Epistola dedic. ad Elisabetham Angliæ Reginam, præfixa initio primi tomi.

In præfatione ad studiosum Lectorem, sectione quarta versus finem, vbi ait, *imaginem illam Dei, in hominis animo corporis vinculis alligato, & in illi⁹ sordes immerso vix, ac ne vix quidẽ cõstare*, deleatur illud, *ac ne vix quidem*.

In eadem præfatione sect. 9. sub finem del. illa verba, *tũ Ioannis Sturmij; viri clarissimi, patrocinium: qui solidam, luculentãque defensionem de Platonis Philosophia conscripsit.*

Post præfationem sequuntur epigrammata græca, & latina: Ex latinis epigrammatis, deleatur epigramma primum, authore *Theodoro BeZa Vezellio.*

Argumẽto in Phedonem versus finem (hoc est in impress. ann. 1578. apud Henricum Stephanũ pag. 56.) deleantur illa verba, *beneficiũ Christi ignorãs, quo iustificatur impius*, &c. vsq; ad illud, *fœlicitatis ratio definitur.*

In eod dialogo, aliquãto ante finẽ (nempe pag. 113.) del. illa annot. marg. *Ethnici purgatorij descriptio*, cũ quinque proximis annotationibus marginalibus.

In sophista (nempe pag. 216.) in 2. annotat. marg. del. extrema verba, *Quẽadmodũ, & præclaris titulis re pseudodidascali solent se fricare.*

Ar-

Argumento in Euthydemum (nempe pag. 269.) sect.2. argumenti,versus finẽ,del. illa verba . *At quãta tenebrosæ ignorantiæ caligine proxima patrum nostrorum ætas, &c.* vsque ad finem sectionis , vbi sunt illa verba , *condemnant plerique.*

In eodem dialogo, aliquanto post principium (nempè pag.275.) scholio 2.del illa verba, *At istarum importunissimarum subtilitatũ,* &c. vsque ad illud, *in vtramq; partem de eadẽ re disputãt .*

In eod.dialogo, versus finem (nimirũ pag.303.)schol.1. deleantur postrema verba: *Qualium multa exẽpla pseudotheologorum cœnosa scholæ , & literæ demonstrant .*

In Protagora ante med. dialogi , hoc est pagina 347. schol.1.deleant. illa verba, *quales scenarum , actus quamplurimos habent pseudotheologorũ scholæ , & libri.*

In Hippia minore, initio dialogi(vel pag. 364.) del. ex scholio extremo illa verba, *cuiusmodi inutilis laboris exempla apparent in Theologastrorũ scholijs, & scriptis.*

Tomo Secundo.

Epistola dedicat. ad Iacobum SextumScotorum Regem, *tota del.*

Argum.in Philebũ,sect.3.ante finem, vel pagina 6.post medium , del. illa verba , *neq; hæ veræ virtutes ,* &c. vsq; ad illa, *vera,* 4.post linea, *spectra , & laruæ verarum virtutũ.*

Tomo Tertio.

Epist. dedicatoria ad Bernatum Rempublicam , *del. tota.*

Argum.in Thimeum sect.15. (vel potius, pagina 10.ante med.) delean. illa verba , *Verũ, vt vnicuiq; liberum hac de re fuerit iudiciũ,* &c. vsq; ad illud , *perhumaniter exposuit .*

Ibidem in annotationibus , quæ proponuutur Tymeo Platonis num.114. deleatur tota annotatio , cuius initium est , *verum est , animum , & corruptum*

ptũ esse, & purgatione indigere, ineptissimum tamen, &c.

Ibidem num. 116. deleat. tota annotatio, cuius initiũ est, *verum est neminem, vltro esse malum.*

Sub finem eiusdẽ dialogi, nẽpe pag. 89. del. annotatio margin. tota, quæ incipit ξυμμετϱίας illius, quã animi, & corporis dixerat esse remedium, &c.

Argumento in Symposiũ, nẽpe pag. 169. paulò ante medium, deleantur illa verba, *Si in Porphyrio, Iãblico, Proclo, eadẽ excusatio, etc.* vsq; ad illa verba, quæ sunt post 20. circiter lineas, *Summo Dei beneficio compendium, &c.*

POLYDORVS VIRGILIVS

Quæ in Polydoro Virgilio, de rerum inuẽtoribus, Basil. impress. anno 1544. in 8. corrigenda sunt, atque delenda.

Lib. 3. capit. 9. pagina 184. *vir in hac parte haud me hercle contemnendus.*

Lib. 4. in procemio pag. 219. *quod Esaias fore prædixerat*, vsque, *de manibus vestris.*

pag. 420. *Si quispiam ex nostris*, del. per lin. 7. vsq; ad, *flaceescat, langueatq;.*

cap. 2. pag. 422 *quæ prius nõ fuerant*, del.

ibidem, *primus omnium obligauit Monachos nouis legibus*, del. tria illa verba, *primus omnium nouis.*

Ibidem, *quotidie enim sunt*, del. tota parenthesis.

item, *a carnibus perpetuo*, del. vsq;, *in plures abiuerit familias*, per lin. 10.

pag. 424. *quo trium Pontificum pestilens*, dele, *pestilens.*

pag. 426. *sic quotidie à nouis hoĩnib.* del. vsq; ad, *familiæinstitutæ sunt*, per lin7

cap. 3. pag 428 *imo sunt, qui commententur*, del. lin 13. vsq; *Canonici ptinaciter*, & tantum remaneant illa verba, *Canonici*, quos vulgus regulares vocat.

Ibid. *quin etiã iactitãt illud Apostoli*, dele, vsq; ad, cogi *tassent futurũ*, per lin. 44:

pag.

pag. 430. *& denique si quæ,* del. vsque, *subito oriri so lent.*

pag.431.*bella sanè prouisio,* del. vsque ad, *efficere vix potuit.*

pag. 432. *& hæc altera men dicantium secta,* del.cum ijs verbis sequent. *E cœlo* vt *prædicant, & terris.*

ibidem, *si vera sunt, quæ,* dele vsq; ad, *Ordinis fabulantur.*

cap.4 pag.435. *post hæc præ dicatores,* vsq; ad, *vulgò appellarunt, etc*

ibidem mutetur, *pro huiusce obseruationis*, ponatur, *de obseruantia,* vulgi ap pellata.

ibidem, *consueuerũt his postea pij alioqui,* ele 2.ver ba, *postea, & alioqui.*

ibidem, *sed & hoc pietatis officium,* del. vsq; ad, *non redimebantur pecunia.*

pag.437. *de huiusmodi initiatorum turba,* deleãtur.

cap. 5. pagina 442 mutetur, *pro minimorum sectant,* ponatur, *minimorum ordinem.*

ibid. *quo viso nonnulli, &c:* del.lin.27.ad. fin. capitis.

cap.6. pag. 444 *sacrificulos cõducũt,*dele,*sacrificulos.*

ibid. *Cæterum res ista, &c.* del. vsq; ad, *omnes verbe rabantur,* per lin. 10.

pag.441.*ob hoc, vel reliquos ordines,* del. ad fi. capitis.

cap.7.intituloponatur,*Syriæ sacerdotũ, atq; Assyriorũ,* sequentib. deletis v3. *Antonianorum, atque Cæretanorum.*

pag. 447 *porrò hodie viget oĩs generis, &c.* del. vsq; ad, *non perinde adeunt.*

Sequitur, *sed ad rem redeamus,* deleantur ad finem vsq; capitis.

Libro 8. cap. 1. pagina 457. *at ita veniarũ, quas indulgen.* del. per lineas 36. vsque ad illa, *vidisset ætas.*

Sequitur, *tam sui, q̃ populi Christiani cõmodi causa,* ponat̃ tm̃, *populi christiani causa,* reliquis omissis.

cap. 2. pag. 460. *Hoc certè pauci,* del. vsq; ad, *appellari paterentur.*

ibid.*quando adhuc illud seruat,* del. vsq; ad, *caperetur vectigal.* per 9. lin.

p.461.*plũbo tã pretioso,*dele vsq;, *Põtifices eo vtãtur.*

pag.

p. 336. *qđ hodie nõnullos ex nostris*, del. per lineas 22. vsque ad, *inter pium populum sinunt.*

Pag. 337. in fine ad, *consecraturus primus aquam vino, &c.* ponatur sic in margine, vel potius ponatur hæc verba, *post aquam vino vbiq; Ecclesiam miscendam decreuit.*

Item dele 3. verba, *vt antea consueuit.*

Cap. 10. *Nuda oĩs cerimoniæ erat*, del. tota facies, vsq; ad, Decimã *ad honorem Deiparæ Virginis.*

pag. 340. in fine, *cuius rei, vel fidem facit*, del. per lineas 6. vsq; ad, *post Alexandrum sedit.*

Cap 12 pag. 347. *qui suis discipulis promisit fore* per lin. 19. vsq; ad, *ad prima redeo.*

Lib. 6. cap. I. pag. 352. *mod⁹ aũt pœnitendi est, &c.* del. per lineas 14. vsq; ad, *facilius induceret.*

pag. 354. *quod & factũ esse testatur, &c.* del. per lin. 13. vsq; ad, *videatur esse probabilius.*

Item, *cæterũ, vt modus prioris*, dele verbum prioris:

Cap. 2. pag. 359. *verũ quantum iã tũc illud institutũ vtile esse cœperit*, del.

Item, *sed hodie longè minus è republica, &c.* del. vsq;, *Dei ornamenta esse existimat*, per 12. lineas.

Rursus pro, *eiusmodi graculos*, ponatur, *cãtatores*, ita *in tẽplis cõstrepẽtes, vt nihil præter vocẽ audiatur.*

pag. 360. *quamuis certius sit, vt, etc.* del. vsq; ad, *Cõcilio editum.*

Ibidem, *putantes fore, vt quis in multiloquio suo facilius exaudiretur.*

p. 361. *qui nihil respuere voluerũt*, del. vsq; ad fin. cap.

Cap. 3. pag. 362. *vt alterũ, credo precum alam experirentur.*

p. 366. *Calistus vero primus*, del. *primus*, & ponatur in marg. *nõ primus, nã Leo agnoscit Apostolicam traditionem serm. 1. decimi mensis, & alibi.*

Ibidem, *die præsertim*, Sabbati, del.

Cap. 6. pag. 374. *quamuis ego omnino nõ facilè conccsserim*, del. *facilè.*

ibidem, *De quo idem Origenes,*

genes, dele, *idem*, verbũ.

cap. 7. pag. 379. *id decretũ quidam externorum antistitum*, dele verbum, *quidem*, ibi, & ponatur, inter *decretum*, & *externorum*.

cap.8. pag. 384. mutetur, & ponatur, *diuos* pro *Deos*, *non inter Deos*, referre, *sed inter diuos*.

cap.12. pagina 400. *apud nostros primo*, dele primo.

Ibidem, *nam in exordio surgentis*, del. per lin 5. vsq; *nouos sumere apparatus*, *qui*.

cap.13 pag.401. *quẽ non modo nostræ religionis*, dele vsq; ad, *quod Coli inhibuisset*, cęterũ per lin.18.

pag. 403. *quod cum primis fecerunt*, vsq; *Christianam venerunt*.

pag.407. *cæterum illud, atque adeo*, del. ad fin. vsq; *capitis*.

pag 412. *est illud decimarũ genus, quas alicubi* Sacerdotes, ponatur verbum, *alicubi* inter *quas*, & Sacerdotes, duo verba illa.

Lib. 7. cap. 1. pagina 417. *nullo tamẽ adhuc certo viuendi ritu*, &c. del. per lin. 12. vsq; ad, *Diu Monachi fuissent*.

pag 418. *ad hunc denique modum*, &c. del. *in varias sectas est diuisus*.

cap. 1. pag. 220. *vt potè qui naturali quidam rõne*, adde, *per gratiam tamen adiuta*.

pag. 221. is igitur, del. duo verb. sequentia, *ob iustitiam commissa sunt*.

pag. 225. *Vt ea aqua spiritualipeccata nõ sua*, vsq;, *aboleret*, dele, *et è regiõe carnis, quam gerebat*, ponatur in margine, *idest humani generis*.

Ibidem mutetur pro, *Non Deum*, sed ponatur, *se verò non solum Deum*, sed *potissimum missum à Deo profitebatur*.

Cap. 3. *Cæterum visum est*, &c. deleatur vsq; ad finem capitis

Cap. 6. *verũ etiam existunt etiam nunc qui*, &c. del. vsq;, *sibi data*, vti per lineas 13.

Cap.7. *sunt autem infiniti*, &c. del. vsq; ad, *constat officium*, per 3. lineas.

Cap.

Cap. 8. expungantur 4 lineæ, *à his autẽ perbellis, &c.* vsque, *nihil relinquere volunt.*

cap. 9. *vide non secus isti iurisconsulti, &c.* vsque, *dentib. extẽdere pelles.*

ibidem, *Hactenus de ioculatoria* Siculi *disputat.* dele verbum, *ioculatoria.*

Sequitur, *verum cum Bonifacius tertius, &c.* del. vsque, *Reliqui tamen, verum postea.*

item, *pictores deinde nostri,* dele tria verba sequentia, *Ibi mirũ valde pij,* v. 3.

item, *quamquam inficias ire non licet, &c.* del. 6. lin. vsq; ad, *labefactari incipiat.*

cap. 10. *verbi gratia, non extra iocum dictum sit, &c.* del. per 9. lin. vsq; ad, *vt aliud sibi nomen optaret.*

cap. 11. *verũ hoc munus, etc.* del. per tres lineas, vsq; ad, *etsi venalis est.*

ibid *qui vt dictũ est, ĩ illud collegiũ p̃cio cooptãtur.*

Rursus. *Et eorũ collegia, à quo fuerunt primum venalia facta.*

eod. cap. *cum pauci certo sciant, vbi loci ipsa Apostolorum ossa iaceãt.*

cap. 12. *Ambitione paulatim modestiã è pectorib. hoĩum detrudẽte,* del. *Ibid. istorũ aũt collegarũ,* del. vsq; ad, *inuiolatũ esse constat per* 36. *lineas.*

item pag 275. *Cæterũ hodie à plerisq; contra, &c* del. per 5. lin. vsq; ad, *stridor dentium.*

pag. 278. *quo* Pontifices *nostri solo nutu moralium animas etiam vltra tartara mittunt.*

cap. 13. pag. 279 *exemplo vestalium virginum* dele 3. has voces.

pag. 281. *voluit item procul dubio Corneli⁹ Cẽturio, &c.* del. per 9. lin vsque, *vti fieret deberet.*

Lib 5. pag. 294. ĩn argu. dele vnum verbum, videlicet, *præsertim.*

capit. 1. pag. 296. *In qua re quisquam verecũde,* del: per 6. lin. vsque, *ille ibid. ponit.*

cap. 4. pag. 306. in tit. *et quando illud occidentalibus*

sacer

sacerdotibus interdictum fuerit.

cap. 4. pag. 307. *dum ab omnib. obseruari oportere seruator noster dem. etc.* del. per 6. pag. vsq; ad fin. capitis.

cap. 9. pag. 333. *Et rectius,* legi, *remitte*, quam, *dimitte,* del.

ibid. pag. 335. *& hypocritis præcipui fucosæ bonitatis instrumenti.*

ibidem, *Nullius animalis effigiem colito*, del.

ibid. *cũ per hunc modũ res do ag.* dele maneãt ea verba, *Pius deinde secũdus,* dele sequentia, *Ioannis exemplum sequutus.*

pagina 462. quo eorum munia vend. del. vsque ad, *qui emit necesse est vendat,* circiter lin. 20.

pag. 463. *de qua quidem re, vt, &c.* dele vsque, *annatarum inuentum assignarunt per lin.* 18.

ibidem, *& hoc annatarum genus,* del. ad fi. vsq; cap.

cap. 3. pag. 466. *quot quidem quotidie,* dele, *quotidie.*

ibid. non infertur pęna corpori, vsque ad, *quando quisquis res sacras,* del.

cap.4.p.66. Sic *populus quoq;,* vsq;, *diuiditur sectas.*

pag. 468. *cum re vera Nicolaus nihil,* del. vsq; ad, *vitæ institutum accepisse,* per lin. 7.

pag. 470. *Et hæc fœda sacrificium,* vsque, *sacerdotes inuaserat*, del.

pag. 471. *quas vocãt, & illi suæ,* del. *quod dicitur essẽt.*

ibidem, Procuratores *ea re valde, &c.* del. vsq; *magni viri, & in his.*

cap. 5. pag. 473. *ab hoc paulo opinor*, del. vsq; ad, *ducunt accepisse.*

pag. 475. *verum vt decretũ illud,* del. vsq; ad fi. cap.

cap.7. pag 490. *non est tamẽ de ditione dimicandam.*

In Indice Capitum.

Lib 4. *capit.* 6. Et quondam Presb. vel Diaconũ dictũ fuisse Episcopum, *del.*

Lib. 5. *cap.* 1. *del. vnũ verbum, v* 3, *præsertim.*

Cap 4 & quando illud occidentalibus Sacerdotibus interdictum sit, *del.*

Lib. 7 *capit.* 5. Ac de initio,

atq;

atque exitu sectæ Albatorum, *del.*

Cap.7.pro, Assiriorum, Antonianorum, atq; Cęretanorum, *ponatur,* atque Assiriorum.

In Indice rerum illa delenda.

Albani vnde dicti, item Albatorum cætus dissipatus.

Basilius primus omnium Monachos nouis legibus obligauit, *dele*, primus omnium. Item nouis.

Cæretani. Item, Corinthus hæreticus.

Gregorij septimi decret. de Subdiaconis.

Pro, *Iesuatorum secta,* ponatnr, *Jesuati*.

Indulgentiæ, quo tempore frequentari cœperint.

Indulgent. delictorũ quis primo proposuerit, *del.primo.*

Pro, *Minimorum sectam, ponatur, Minimos*.

Petrus an in omnes Apostolos ius habuerir.

Sacerdotibus ius publici matrimonij restituendum.

Simulacrum fieri Moyses omnino prohibuerit.

Siluester secundus Rom. Pontifex dęmonem de longitudine vitæ consulit.

SEBASTIANVS MVNSTERVS

Censura in Dictionarium Hebraicum Sebastiani Munsteri, impressum Basileæ 1564.

Delēda est epistola auctoris, quæ incipit, *Coactus precibus Hieronymi, &c.*

Delenda sunt etiam oĩa loca, in quibus carpit vulgatam Sacræ scripturæ translationẽ. Ex quibus exẽpli gratia aliquot hic adducuutur.

Loca in quibus auctor videtur carpere vulgatam Sacræ scripturæ translationem.

Littera ה in verbo חוח hæc habet, Translator noster legit ibi, *heth*, pro *he*; num vertit videntes quasi חוח fuerit radix.

Litera ט in verb. טומד Translator noster omisit veluti proprium nomen.

Li-

Littera י in verbo ימים sic scribit, ימים idem quod פודים *muli nati ex equo, & asino, quorum ꝑcreationẽ Ana inuenisse scribitur*, Gen. 36. vbi nos habemus, *aqu calidæ*.

Littera ל in verbo ליש sic loquitur ליש *Leo magnus, et multorũ annorum*, Iob 4. *Translator noster vertit ibi, tigris.*

Littera נ in verbo נחה Translator noster vertit requieuerũt, iterum *heth* pro *he* legens.

Littera צ in verb. צבא Sic is. 40. significat tẽpus statutum. Nos habemus, *malitia*, pro, *militia*.

Littera ח sub radice חלע in verbo פחלעים ita scribit. Itẽ Thren. 4. vestis colorata seu coccinea, vbi Translatio nostra, *aut* potius libri deprauati habent, *Crocea*,

Reliqua huiusmodi, si quæ inter legendum offenderit Catholicus lector, poterit per semetipsum delere.

THEATRVM VITÆ HVMANÆ

Correctio Theatri Humanæ Vitæ Theodori Zuingeri, in qua, vsi sumus editione Basileensi per Eusebium Episcopum Anni 1586.

In dedicatione illa quã facit Aeterno rerũ Auctori, dele *nomen Zuingeri.*

In Proscenijs.

Tit. De scriptorũ delectu, in fine primæ pag. *pro*, *ex Bibliotheca Conr. Gesneri Tigurini, Germanorũ Plinij*, scribe, *ex bibliotheca Auctorum.*

pagina 2. vltra medium, dele *Nunquam satis laudatus vir.*

pag. 3. dele, *& si enim superstitiosa*, vsq; ad, *non suppetebant*.

pag. 4. dele, *& si enim manifesta*, vsq; ad, *elencho adhibito.*

ibid. dele, *ab hæretico hoĩe*, & scribe, *à ꝓphano homine*, item, pro, *in hæretico* men-

mendaciũ, scribe, *in prophano mendacium*, item paulò post, vbi dicitur, *in ethnicis,ethæreticis*,dele, *hæreticis.*

pag. 6. circa finem, dele , *ingeniose,copiose,eleganter.*

pag. 10. circa fin. dele , *atq; vt è multis vnum*, vsq; ad, *condoluissemus.*

pag. 11. in initio, pro, *stupendis*, scribe, *fictis.*

Tit. de Architectis huius operis, circa initium, dele, *fœlicis, & æternæ memoriȩ vir .*

Tit. Parodia, dele, *vir non minus pius* , vsque ad, *non postremus*.

VOLVMEN I.

In Dedicatione dele, *Theod. Zuingerus.*

In lib. j.

fol. 33. col. 1. §. *in Hieronymo de* Praga , dele totum paragraphum.

42. col. 1. tit. Gemmarum, §: *Paulus II.* dele totum. §. *Hadrianus vi.* dele, *tã cupidè, quàm.*

44. col. 2. tit. Equorũ. §. *Memoriæ traditum est*, dele totum.

57. col. 1. §. *Succeſsor Pauli*, dele, *malisq;*, paulo post, dele, *Filium quem vocabat.*

col. 2. §. *Pastoris* , pro , *ex sacerdote*, scribe, *è nobili viro* , & paulo post, dele, *sacerdos*, & substitue , *nobilis*.

61. col. 1. tit. sacrorum hominum, &c. §. *Ziscoboemorum*, dele totum.

76. col. 1. tit. liberorũ prolis. §. *Anna*,dele. *pellice sua.*

78. colum. 1. tit. desperatio, §. *Zobus*, dele totum.

89. col. 2. tit. dona acceptando. §. *Donabantur Philippo*, dele totum.

111. col. 1. tit. veniæ concessæ, §. *Sergius iij.* dele totum .

113. col. 2. tit. Amatores zelotypi , §. *Sub anni*, dele totum.

In lib. ij.

fol. 134 col. 2. §. *Io. Zisco*, dele, *inuictus.*

139. colum. 2. tit. cȩlibatus. § *Rustici*, dele totum.

143. colum. 2. tit. Christianorum, §. *Heluetij*, dele totum.

146. col. 1. §. *In prisca Ecclesiã* , dele totum.

153. colum. 2. tit. Quibus, §. *Vla-*

§. *Vladislaus II.* Polono *rum*, dele totum.

154. col. 2. tit. Partum, §. *Cum Theophilacto*, dele totum.

171. col. 1 § *Magnus Sfor tia*, dele totum.

162. Columna secunda, tit. congratulari sibi ipsi, §. *Christianus Moguntinus*, dele totum.

205. colum. 1. tit. Accusare, §. *Magdalena Crucia*, del. tot.

206. colum. 2. tit. Quomodo, §. *Raphael Vrbinus*, dele totum.

In lib.iij

229. col. 1. tit. Obmutescẽtia, §. *Simon Grinæus*, dele, *Philosophus, & Theolo gus excellens.*

253. col. 2. tit. Amorisvenerei, §. *Rudolphi Imperat.* dele totum.

254. colum. 1. tit. Repellere ab osculo, §. *Petrus Apostol.* dele totum.

VOLVM. II.

In Dedicatione dele *Theod. Zuinger.*

In Liber ij.

279. col. 1. §, *Talmudisticæ in coma*, dele totum.

290. col 2. §. *Bonifacius viij.* dele tot.

293. col. 1. tit. Oculorũ splen dor, §. *Martinus Luthe rus*, dele totum.

300. colum. 2. tit. Quæstus, §. *Franciscus I. Gallorũ*, dele totum.

301. col. 1. tit. Fucus corporis, §. *Paulus II.* dele, *Fuere etiam qui dicerent*, vsq; ad finem.

303. col. 1. § *Nouatianorum Episcopus*, dele, *inculpatus.*

In lib. iiij.

fol. 374. colum. 2. in fine libri, §. *superstitiosã spinę, etc.* dele totum.

In lib. vi.

fol. 439. col. 1. tit Vestitus inso litus, §. *IoannesAnglicus*, dele totum.

In lib. vij.

fol. 472. columna 2. tit. Allisi, §. *Theophilactus*, dele totum.

481. colum. 1. §. *Vixit in Anglia Ioannes*, dele totum.

colum. 2. §. *Vratislauiæ Ciuis*, dele totum.

487. columna 2. Tit. Securi gladio, §. *Joan. xxiij. Papa* dele totum.

491.col.1.§ *Illusit Ioan.vij.* dele totum.

507. col. 2. tit. Pontifices, §. *Damasus II.* dele tot.

524. colum. 1. tit. Asthmate, §. *Ioan. Caluinus,* dele totum.

col 2. §. *Ioan Oecolampadius,* dele totos.

col. 2. §. *Ioan* Sleidanus, del. tot.

col. 2. §. *Martinus Borrha*⁹ del. tot.

Conr. Gesnerus, dele, *Germanorum Plinius*.

531. col. 1. titu. Adulterio, §. *Ioannes xij.* del. tot.

535.col.2.§. *Bonifacius viij.* dele, *cum Guelforum quam sacrorũ Princeps videri mallet.*

544 col. 2. §. *Hadriani vi. Pont.* del. tot.

552.col.2. tit. vi occulta, &c. §. *Carolus ix. Gallorum Rex, &c.* del. tot.

VOLVM. III.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

In lib.j.

fol.594.col.1.tit. Numismata reperta §. *Leonardus quidam,* dele, *consecrato.*

02.col.2. §. *Carolus V.Imp.* dele, *Euangelicis,* & scribe, *hæreticis.*

615.col.1 tit. Pontifices opulenti,§. *Sic statuerũt Pontifices,* dele totum.

In lib. ij.

fol. 645. col. 2. §. *Oppidum Germaniæ,* dele, *minantibus sacrificis,* vsque ad, *vterq; fuit*.

667.col.2.tit. Grãmatici Rhetores, &c. §. *Seb. Castallio,* dele totum.

669. col. 2. §. *Sed & si locũ suum,* dele totum.

671.col.2. tit. Mutuo accipiẽdo. §. Sigismundus Imp. *dele tot.*

672.colum.2.tit. Sacri hoĩes: §. *Gallis matris,* dele in verba, *quid si nunc viderent Augustinus, & Cicero, &c.* vsque ad finem, §.

In lib. iij.

fol 677.col.2.tit. Magni maximi. §. *Hermes*, dele, *Alij eum sic vocatum*, vsq; ad finem, §.

680. columna 1. tit. Domini. §. *Anno* 1115. dele, *posterum blandimentis*, vsq; ad finem. §.

704. col. 1. tit. Archiepiscoporũ.§. *Palliũ à Pontifice,* sub

sub finem dele, *hæc pallia*, &c. vsque ad, *redimunt*, in fine, pro, *emere*, scribe, *accipere*.

In lib. iiij.

Fol.711.col.1.vbi fusè narrantur historiæ de elect. Pontificum in marg. monẽdi sunt lectores his appositis ℣ bis, *Quòd Imperatores in elect. Pontificum sese ingererent, id factum est, vel per vsurpationem, vel per Pontificũ conniuentiam, aut concessionẽ pro bono pacis ad aliqđ tempus.*

Colum. 2. §. *Benedictus IX.* del. tot.

712 col.1.tit. Prędecessoribus §. *tradunt Nicolaũ IV.* dele totum.

colum.2.titu. Discordibus, §. *Nemo vnquam*, dele, *Fato*, & scribe, *Diuina prouidentia*, paulò post dele, *Deorum immortalium*, & scribe, *Dei*, infra dele, *fœda*, & scribe, *magna*, circa finẽ dele, *redeuntes è comitio*, vsque ad, *prætulissent*.

736. col. 2. §. *Vnum Concilij nomen*, dele tot.

In lib. v.

764. col. 2. §. *Leo III.* dele, *probans absolutus fuit*, & scribe, *probauit*.

774. Columna secunda, §. *Turci prudentiores*, dele, *sunt tamen Sacerdotes*, vsq; ad fin.

In lib. vj.

790. Columna secunda, §. *ait Niderus*. del. totũ.

797. col.1. §. *Fridericus Comes*, dele tot.

In lib. vij.

836. col. 2. §. *Matthias Heldus*, dele in fine, *sanctum vocatũ*, vsq; ad fi. *parag*.

842. col. 2. §. *Veneti, & Genuenses*, dele, *qui nõ eam in componendis, &c.* vsq; ad, *illatis*.

843. colum.2. titu. Nuptiales, §. *Antiochus Deus*, adde, *dictus* Deus.

846. col. 2. §. *Contendebant Romæ*, dele, *insidiosi*.

869. col.2.tit. ꝓfessionis relig. §. *Moses auctore*, dele, *q̃ ab oĩbus*, vsq; ad fin. §. §. *nostris Sacerdotib.* del. to. §. *Quũ olim teste, etc.* del. to. §. *Pius II. Põtifex*, del. tot.

873. col. 2. tit gradus cognat. §. *sic natura hoĩum*, circa fin.

finem dele, *verius sanè*, &c. vsq; ad fin.

881.col.2.§. *Alexander VI.* dele totum.

883.col.1.tit.Nuptiæ non repetãtur, §. *D. Hieronym.* dele totum.

In lib. viij.

932.col.2. tit. Dissensio, &c. §. *schismata Ecclesię circa medium*, dele, *quartũ excitatũ est cũ Leo, &c.* vsque ad finem, & scribe, *quartum excitatum est à Luthero sub Leone X.*

In lib. ix.

950.col.2.tit.Dignitate sacra. §. *Ioann. viij. Romanus*, dele totum.

990.colum. 1. tit. Probitatis, §. *Imperator Ferdinand.* dele, *cui Cæsar*, vsq;ad fin.

999. col. 1. titu. Congressus, §. *Virgo Maria*, dele, *& Embrioni.*

VOLVM. IV.

In Dedicatione dele *Theod. Zuinger.*

In Liber j.

1099. column. 1. tit.Vitiosa, §. *in scriptura sacra non extat*, dele totum.

1100.colum.1.tit. de vsu,&c. §.*Ioan.Dullard⁹*,dele tot.

1101col.2.tit.Linguarũ stud. §. *Methodius Slauicæ*, dele totum.

In lib. iij

1141. col. 1. §. *Porphyrius Tyrius*, dele, *diuino quodam numine afflatus.*

1155. col. 2. tit. Char cteris Poetæ. §. *Clemens Marotus*, dele totum.

1161. col. 2. §. *Porphyrius Tyrius*, dele, *diuino quodam numine afflatus.*

In lib. iiij.

1177. colum. 1. tit. Ineptum, §. *sunt nonnulli ex eorũ numero*, dele tot. §. *Thomam Platerum*, dele tot.

VOLVM, V.

Deleatur nomen *Theodori Zuingeri*, in pag. 1. fac.2.

In lib. j.

Fol.1187 col.1.tit. SectæPhilosophorum, §.*Caballa nihil*, dele vsque ad, *Ioan. Metellus.*

1195.col.2.§. *Vuesselus*, dele vsq; ad fin.

1201.col. 1. §. *Gilberta Anglica*, dele totum.

1202.col. 1. §. *Rosuida*, dele hęc verba, *Ioanne vij. qui fœmina esse deprehensus est Pontifice.*

Li-

Liber ij.

1236. col. 2. §. *Ferdinandus* P*on Zeta*, dele totum:

1237. col. 1. §. *Conradus Gesnerus*, dele *cætera vir optimus, ac sanctissimus.*

1243. col. 1. §. *in Medicũ,* dele, *duos postremos versus, quorum initium,* & meritò.

Liber iij:

1254. col. 1. tit. Mathematici, §. *Adamus,* dele, *Genes. cap.* 27.

1256. col. 1. tit. Mathematum cultus. §. *Pharao,* dele, *Genes.* 27.

1265. colum. 2. titu. certando, §. *Copernicus, circa fin.* dele, *at Guil. Postell⁹, etc.* vsq; ad finem:

1269. colum. 2. tit. Periculi impendẽtis, &c. §. *Paulus iij.* deleatur totus.

1270. col. 1. §. *Ascletæriũ,* dele, *sed fatum mutari non potuit.*

1272. colum. 2. tit. Carceris. §. *Constitnerat,* dele, *occulta enim vis, &c.* vsq; ad, *captus enim.*

1274. col. 2. tit. Astrologię, &c. §. *Delatus fuit,* dele, *sed fatum mutari non potuit.*

Liber iiij.

1309. col. 2. tit. Magiæ Doct. §. *Salomonis clauiculæ,* deleatur totus.

1310. columna 2. tit. Brutis, §. *cũ ad Cõcilium, del. tot.*

1311. col. 2. tit. Puri Metaph. §. *Hermes Trismegistus,* deleatur totus.

1314. col. 1. §. *Athanasius,* dele in fine, *& pro Ecclesia, &c.* vsque ad fin.

1315. col. 2. §. *Grillus,* dele, *ambitiosus, &c.* vsque ad *in Episcopatu.*

1318. col. 1. §. *Saturninus,* dele, *Christi.*

1321. col. 2. tit. Seculi quinti. §. *Pelagiani,* dele, *liberũ arbitrium per Adæ peccatum perire nõ potuisse.*

1325. col. 2. §. *Ioan. Montesorus,* del. totus.

1332. col. 1. §. *Martinus ij.* §. *siluester ij.* §. *Greg. vij.* dele hos tres. parag.

1338. col. 2. tit. Iuuenes senes. §. *Prophetia fere,* del. tot.

1346. col. 1. tit. Vox diuina. §. *quo tẽpore Mathildis,* del. totus.

1346. col. 2. §: *Methodius Morauorum Episcopus,* del. totus:

1347.

Fol. 1347. columna prima. §. *Antidius Turonensis* del. totum.

1359. columna 2. tit. Ferri. §. *apud Francos*. dele, *hæc tãtum abfuit, vt im pia iudicarentur.*

1360.col.1.tit.Causa relig.cõ test. §. *circiter annum*. dele totum.

1372.col.1.tit.terram, ex terræmotu. §. *Anno* 1520. dele, *&* *Epis*, & substitue *&* *Ministris.*

1375.col.1.tit. Reuelatio,&c. §. *Constantino Magno.* dele totum.

1383.col.1. tit. Interpretatio bibliorum §. *Interpretes.* dele *Bodinus l. 2. etc.* vsq; ad fin. §.

1383.col.1.tit.diuina cognitio §. *Iacobus*, dele, *diuini ge nij*, & pone, *Angeli.*

1384.col.1. §. *Elias fugiens*, dele, *à genio*, & scribe, *ab Angelo.*

§. *Paulus Apostolus*. dele, *si aure audisset*, vsque ad finem.

col. 2.Christi theantropi nati uit. §. *nato Christo*.del.tot.

1395.col.2. §. *Benedictus ix.* del. totus.

1401.colum. 1. tit. Simonię, §. *Refert Auentinas*. dele totum.

1403. col. 2. §. *Manuel Theo phili*, dele, *simulacrorum*, & pone, *Imaginum.*

1415.columna.1. tit. Omnia; §. *Vicit Saulus*, dele, *fatale*, *&* *fatum.*

§. *Dauid Rex*, dele, *fatali necessitati.*

1418. col. 2. §. *Galeacij Ma riæ*, dele, eodẽ fato rapien te inuitus, & tergiuersãs.

1429. col. 2. §. *M. Antonius Raurellus*, dele, *trahentibus*, & pone, *ducentibus.*

1430.col.1. §. *Augustinus Cu rio*, dele, *nil aliud*, pro, *quam animi*, scribe, *quasi animi*, & dele, *fœlici*, ante verbum, *reparatione.*

1435. colum.2. tit.Oracula.§. *Hieroboamus*, del. *fatale.*

1467.col.1.§. *Aeneas Siluius tradit*, dele totum.

§. *Hieronym⁹ de Praga*, dele totum.

col.2.§: *Religionis profanat.* dele totum.

Tit.Falsæ relig. propagatio: §. *Anno II. Constantini.* dele totum.

1468.col. 1. §. *Pythius Daph neus*, dele, *& quod non*

san

Sancti mortui: sed Deus qui in cœlis habitat dæmonẽ illum represserit.

1470.colum.1.tit. Somnia. §. *Sigismundus*, dele totum.

1490.col.2. tit.Monachatum, §. *Presbyter die , &c.* post verba illa, *prodesse mortuis*, adde, *damnatis.*

1500.col.2.tit. de aĩarũ ĩmor. §. *humanum captum* , dele ab initio , vsque ad *Mutuati sunt*, & dele itẽ *hanc psuasionẽ*, & scribe, *immortalitatem animæ.*

1503.col.2. §. *Pastor quidã*, dele totum.

Tit. de Concilijs. §. *Ioannes Gerson*, dele totum.

1506col.1.tit.deBeatitudine. §.Sy*luester II.Papa*,del.tot

Columna 2. tit. de doctrina , §. *simplices literalis sensus* , dele totum.

1522.col.2.tit. Morbos abigere, dele, §. *in Germania*, §. *legitur in horto.* §. *Barbara dorea.*

1527.col.2. tit.Vulnera prçcauere. §. *Magicũ indusiũ*, dele totum.

1528.col.1.tit.Dignitates acq §· *Syluester II.* dele § cũ titulo.

Titul. thesauros inuenire. §. *puer qdã Lotharing⁹*, dele totum.

1530. col. 2. §. *Anno salut.* 1462. & §. *mos trahẽdi crucifixos*, dele ambos.

1535. col. 2. §. *Boemi Christi fidem*, dele totum .

VOLVMEN SEXTVM.

In Dedicatione, dele nomen, *Theodori Zuingeri*.

In Libro primo.

1576.col.2. §. *eruditos sæculi nostri*,dele ab illis verbis *eruditione vteribus, &c.* vsq; ad finem.

In lib. ij.

1593.col.1. tit. Committẽdo, vt scribantur. §. *Clemens Primus* , dele hæc verba, *in illud collegium ferè cooptati.*

In lib. iij.

1613.colum.1.tit. Pontifices, §. *Ioannes xiij. Pontifex* dele totum.

VOLVMEN VII.

In Dedicat. dele , *Theod. Zuing.*

In lib j.

1647.colum.1.tit. Pontifices. §. *Celestinus Quintus* . dele, *Abrogatus est ei Põt*: & scribe, *Põtificat. cessit.*

In lib. ij.

1674.col.1.tit.legib.leges,&c. §. *in Basiliẽsi Concil. etc.* dele totum.

1713.col.1.tit.vitæ aliorũ,&c. §. *Raab, vel Rachaba meretrix*, pro, *illi mẽtiri licuisset*, repone, *illa men tita fuisset.*

In lib. iiij.

1916.col.1. §. *Joan. Coletus*, dele totum.

In lib. v.

1941. col. 1. §. *Albertus Mi noritanus Monachus*, dele, *confessionis noĩe.*

1990col.2.tit.Infamiã astutè, *&c.* §. *Minorita quidam matronam*, dele totum.

1997.col.1.tit.eorũ,q Imperiũ *&c.* §. *Ioannis vij. Pon tificis Maximi*, *&c.* dele totum.

VOLVMEN VIII.

In Dedicat. dele, *Theod. Zuing.*

In lib. iij.

2059. col. 2. §. *Nicanor An tiochi*, dele, *alij religiosè*, *&c.* vsq; ad finem.

In lib. iv.

2110 colum. 1. §. *Vuesselum Gansfortium* dele. totum.

VOLVMEN IX.

InDed. dele, *Theod. Zuing.*

In lib. j.

2207 colum.2 tit. Pontifices. §. *Leonis X.* dele totum.

2208. col. 1. §. *Io Maria de Monte*, dele totum.

In lib. ij.

2232. colum. 1. §. *Leo X.* dele totum.

In lib. iij.

2283 col. 2. tit. Relig. simul. §. *Eremita quidam*, dele totum.

2287.col.2.tit.Fratres sororũ §. *Gerardus Petrarcha*, dele totum.

2289.colum1.tit.Sacri hoĩes, §.*Ioannes xij.*dele totum.

2305.col.1.tit. patiens psona. *&c.* §. *sacrificus quidã*, del. totum.

In lib. iiij.

2335.colum.1. Tit. Apostoli. §. *Apostolorũ Prnicipi*, dele totum.

VOLVM. X.

In Dedicatione dele *Theod. Zuingerus.*

In lib. j.

2383. columna 1. tit. Laus. §. *Nicolaus V.* dele, *vt multis laborauerit vitijs.*

2387, col. 2. §. P*etri Riarij*, dele, *Patre naturali.*

2390. col.1. tit Auaritia, &c. §. *Ioannes xx*j. dele, *quod*

iure

iure miretur aliquis.

Colum.2. tit. sacri homines. §. L*anrentius Pucius*, dele, *nullum quæstum Pontificibus illicitum esse prædicabat, is enim.*

2391. col. 1. §. *Ferdinãdus Ponzeta*, dele totum.

2294. col. 2. § vltimo, *Ferdinãdus Ponzeta*, del. totũ.

In lib. ij

2418. col. 1. tit. in sacrificia. §. *socrates sacrificia*, dele, *hoc dictũ, & ad nos, &c.* vsque ad, *erogaremus.*

2420 col. 2. tit Supellex sacra. §. *Calices sacros*, dele, *Iudæorum imitatione.*

In lib. iij.

2430. col. 1. tit. Donatio Ecclesijs. §. *Constantinus Magnus*, dele, *cũ præcipisset*, vsq; ad fin. parag.

In lib. iv.

2460. col. 1 tit. dignitatis sacrę §. *Leo X.* dele hæc verba, *vti Alexan. vi. & Iulius ij. sæpissime fecerant*.

In lib. vi.

2409. col. 1. tit. sacra, §. *in Baccaram febricitatem*, dele tot.

2500. col. 2. tit. Iudices auari. §. *in veneficorum*, *& strigarum*, dele totum.

2511 col. 1. tit. Mercatura inde cora, §. *Franciscus Armellinus*, dele totum.

Col. 2. dele *hos oẽs paragr.* §. *Theodatus Ostrogot.* §. *Benedict⁹ ix.* §. *Bonifacius ix.* §. *Paul⁹* §. *ij. anno* 1500. §. *Ascanius sfortia.* §. *Clemens vij.*

VOLVMEN XI.

In Dedicatione dele, *Theod. Zuingerus*.

In lib. iiij.

2567. columna 2. Tit. Armis, §. *Sixtus iiij.* dele, *suum nothum.*

2629. col. 1. §. *Christianus Moguntin⁹*, dele, *clerici, & fœminæ*, vsq; ad fin.

VOLVM. XII.

In Dedic. dele *Theod. Zuin.*

In lib. iij.

2736. col. 2. §. *Bonifac. viij.* dele, *peruersè enunciatis solemnibus verbis.*

VOLVM. XIII.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

In lib. j.

2812. col. 1. tit. Dei beneficia: §. *Conradus Lycostenes*, dele,

dele, *quatuor sũma, etc.* & scribe, *tria sũma*, dele itẽ, *quod ad Theologiæ pro fessionem vocatus.*

2814. col. 1. tit. Bona sua, &c. §. *Anno salutis*, 1105. scribe *Cardinales*, pro, *Carpinales*, & dele totã parenthesim.

2818. col. 1. §. *Matthæus Schinerus*, dele in fine, *Theologi doctissimi.*

2820. col. 2. tit. mala sua, &c. §. *Henricus Imper.* dele, *qui Pont. vendidit*, *qui emit*, *qui largitione, etc.* vsque, *auersatus.*

2829. col. 1. §. *Guilielmus Põtifex*, loco, *cõicationis*, scribe, *excõmunicationis.*

2841. colum. 2. tit. Consiliarij. §. *Petrus Bagarotus*, dele, *cui totũ Collegium Patauinum subscripsit.*

In lib. ij.

2860. columna prima, titu. Mendacij affirmantis, &c. §. *sic quibuslibet alijs*, dele tot. in tit. dele, *bonus.*

VOLVM. XIV.

In Dedicatione dele *Theod. Zuinger.*

In lib. j.

2877. colum. 2 §. *Valerianus Licinius*, dele, *fatali necessitate*, & scribe, *superna dispositione.*

2905. col. 2. §. *Simon Grinæ*9 dele, *& Theolog. eximi*9.

In lib. ij.

2912 col. 2. § *Liuia cũ scire*, dele, *atque idcirco tanto*, &c. vsque ad fin.

VOLVM. XV.

In Dedicatione dele *Theod. Zuinger.*

In lib. j.

2962. columna 1. titu. Improbitatem in genere, §. *Cũ Christianæ*, dele tot.

In lib. ij.

2980. col. 2. titu. Epitaphys. §. *Sergij Poli*, dele, *pro religione.*

2983. col. 2. §. *Hispani quidam*, dele, *religiosè.*

VOLVM XVI.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

in lib. j.

2999. col. 1. tit. Legislatores, §. *Iesus Christus*, dele totum.

3013. col. 1. tit. nuptijs inuitati §. *Theodelinda*, dele, *opinionem*, & pone, *fidem.*

3034.

3034.col.2.tit. superstitionẽ. §. *Mathematici*, dele, *vis fatalis vitari*, & scri be, *res immutari*.

3037.col. 2. §. *Magnus sfor tia*, dele, *vtpotè*, vsq; ad, *fatigare*.

In lib. 2.

3044. col. 2. tit. Nom. diuini cult⁹. §. *Nomẽ Dei*, dele, *et Christianorũ nõ pauci* &c. vsque ad finem.

3057. columna 1. tit. In specie grati, ob creationem, §. *cũ ad Cõc. Cõstantien se*, dele totum.

In lib. v.

3080.col. 1. §. *Philippi Vicecomitis*, dele in fine, *immerito crudeli*.

3085.col.2.tit.superstitionis, *&c* §. *sepulchrorũ, et pi cturarum*, dele totum.

3089.col.2.§. *Suessionum cu rio*, dele tot.

Tit. hæreses, §. *Ioannes Chri sostom.* adde in margine, vide auctorem, qui se ipse explicat de casu imminentis magnę ruinæ Reip. non aũt quin absolutè liceat.

3094. colum. 1. § *Henricus Tertius Imperator*, dele, *qui Põtificatũ vendidit, qui emit, qui largitione*, vsque ad, *auersatus*.

VOLVMEN XVIi.

In Dedicat. dele, *Theod. Zuing.*

In lib. j.

3112.col.1.tit. Pueros, & infantes, §. *Priscorum mos*, dele, *Philo item, &c.* vsq; ad, *terram factam*.

In lib. ij.

3122col.1.tit.Stirpes arbores §. *Anno Christi*, dele in fine, *religiosé*, & scribe, *superstitiosè*.

3130.columna 2.tit.Supersti tio in voluntate diuina. §. *Petrus Keslerus*, dele totum.

In lib. iij.

3139.col.1.tit. Alimẽtorũ abstinẽtia,§. *Episcopus quidam Græcus*, dele, *superstitiosis*, & scribe, *nimijs*.

3140.col.2.tit.Peregrinatiõe. §. *circa annum sal.* dele, *vtipsuadebãt sacrificuli*.

In lib. IV.

3145. columna 1. tit. Rapta, §. *Raptus mõ*, dele, *diuorũ*.

In lib. V.

3165.columna 2.tit.Supersti tiosa correptio in genere. §. *Atheniens cũ, &c.* dele, *ta xauit aũt*, vsq; ad, *hãc vitã*.

In

In lib. vj.

3170.Tit.de impietate in genere, §. *Medium vnũ est,* dele totum, vsq; ad, *complexi sumus.*

3173. tit. Apostatæ qui, &c. §. *Apostatas vocamus,* dele ea verba, *non per errorem , & ignorantiam, quales sunt hæretici, sed.*

3175.colum.1.tit.Voto certo. §. *hic de hijs,* dele, *atqui religiosè idipsum , &c.* vsq; ad fin.

3177. col. 1. tit. Simulando, §. *Ioann. Damascenus,* dele totum.

In lib. vij.

3195.col. 1. tit. non obtemperando, §. *Primi parentes,* dele, *vitæ,* & pone, *scientiæ.*

3 97.col.2.tit.ingratũse,&c. §. *Adamus , & Eua ,* dele, *vitæ,* &pone, *sciẽtiæ.*

In lib. viij.

3209.col.2. §. *idem* Seuerinus, dele, *fatum,*& pone, *exitum.*

§. *Stratiquas Boleslai ,* dele , *superstitionem,* & scribe, *sententiam.*

In lib. ix.

3z13.col. 1.tit. Adulterando. §. *& hi falsarij* , dele,

3214.col.1.tit. ignominia affecta, §.*Gulielmus,*dele, *vitæ eius seueritati fati habitum respondere .*

3223.col.1.tit.à quib. nõ oportet §. *Christianus Mogũtinus,*vbi dicitur, *religiosè manus cõsecrauit,* scribe, *manus infecit .*

Tit. negligẽter facta, §. *Guido Abbas,* dele, *sacramentum* , & scribe , *sacrum* tamen .

3224.col.1. §. *Domitius Calderinus,* dele totum *cum carminibus.*

3227.col2.tit. Ignom.affecta, §.*Cõstantinus Episcop⁹,* dele, *nugatur* , & scribe, *narrat.*

In lib x.

3243.col.1. § *Constantinum Leonis,etc.*dele, *imaginũ,* vsque ad, *affligentes.*

3245. col. 2 §. *sed quid vetera,* dele , *& quia nomini turcorum* , vsq; ad finẽ.

VOLVM. XVIII.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

In lib. ij.

3320.col.2. tit. in specie obedire, § *Expertus est Dauid,*dele,*ex adulterio conceptum.*

3325.

3325. col. 1. §. *Dicitur M. Cato*, dele, *& sanè hoc lex, &c.* vsq; ad finem.

In lib. 5.

3403. col. 1. tit. Matroni §. *Duo senes*, dele, *Tobia*, & pone, *Joachim*.

3407. col. 1. tit. Pęderastas, §. *Iustinianus magnus*. dele, *& Pontificum Summorum*.

VOLVM. XIX.

In Dedicat. dele, *Theod. Zuing.* dele item, *Sancti*.

In Libro primo.

3475. col. 1. §. *Sãcius maior*, dele, *confessi fuerant*, & scribe, *manifestauerant*.

3483. col. 2. §. *Anno* 1105. dele, *quos Conradus*, vsq; ad, *nuncupat*.

In lib. ij.

3510. col. 2. tit. deferendo, §. *Iulius II.* dele, *nulla fide*, nulla pietate fultus.

3517. col. 1. tit. Accusando, &c. §. *Garsias apud*, dele, *in christiana confessione*.

3529. col. 1. tit. Inobedientiã, §. *Hagar*, dele, *Genius*, & fac, *Angelus*.

3571. col. 2. §. *Anno salutis* 1460. dele totum.

§. *insignis latro*, dele, *idq; sibi ex Euangelica, &c.* vsq; ad, *promittit*.

3573. col. 1. Paulus cognomine, *dele*, vitæ sãctimonia, & studia religionis notissimus.

3600. col. 1. §. *Sixtus iiij.* dele, *suo notho*.

3612. col. 1. tit. Meretricibus, §. *Joannes Papa*, dele totum.

VOLVMEN XX.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

In lib. ij.

3656. col. 1. tit. Libros custodiendo, &c. §. *Bapt. Platina*, dele, *crudelissimo*.

In lib. iij.

3693. Columna secunda, §. *Dauid Propheta*, dele, *propheta*, & scribe, *caput*.

3694. colum. 2. tit. vitrum, §. *Martinus Borrhæus*, del. tot.

3695. col. 2. tit. Pelliones, §. *Conradi Pellicani*, dele totum.

3697. col. 2. §. *Vuolgãgus musculus, &c.* dele totum.

§. *Nocte natalis Chr̃i.* del. to.

3701. col. 2. §. *Joannes Herbst*, dele, *Basileæ tandem vxore,*

vxore, &c. vsque ad fin.
3714. col. 1. §. *Ex quorũ ve luti ruinis*, dele, *plurimũ illi*, vsq; ad, *remuneratus est.* §. *Petrus Perna*, dele, *religionis*, & scribe, hȩresis.

VOLVMEN XXI.

In Dedicat. dele, *Theod. Zuing.*

In lib. j.

3733. col. 1. tit. Indoles nõ mutata, §. in *Philippo Melanchtone*, dele totum.
3742. colum. 1. tit. discendo, §. *Eminuit statim*, dele tot.

In lib. ij.

3766. col. 1. Tit. Ab intellig. edocti, §. *Apostolis diuinitus*, dele, *Quapropter etiam*, vsq; ad fin.
3772. columna secunda, §. *In Philippo Melanchtone*, dele totum.

In lib. iij.

3784. colum. 1. Tit. Cartis, §. *Leo X. dele tot.*
3794. col. 2. tit. sacra à ꝓphan. §. *Haraldus V. Danorum Rex*, dele totum.
3795. col. 2. tit à Philosophis literatis, §. *Thomas Platerus*, dele, *Religionis quodam zelo*.
3801. Columna prima, §. *Pari methodo.* dele tot.
3806. col. 2. tit. Christiani imitatores, §. *Ab Essenorũ*, dele totum.
Tit. Ethnicorum. §. *accẽsos cereos*, dele tot.
§. *Faces ardentes*, dele tot.
3811. col. 1. §. *Erasmum Roterodamum*, dele tot.

In lib. iv.

3853. col. 2. tit. Paupertatis tolerantia, §. *Thomas Platerus*, dele, *inter doctos.*

VOLVMEN XXII.

In Dedicatione dele, *Theod. Zuingerus*.

In lib. ij.

3916. colum. 1. Tit. Mulieres, §. *Mulieres omnium*, dele, *prorsus infamis apud omnes Christianos.*
3917. columna 2. Tit. Verbi, §. *Basilius Coannes* dele tot.

VOLVM. XXIII.

In Dedicatione dele *Theod. Zuingerus.*

In lib. ij.

3962. Columna secunda, §. *Supra Tunetum*, dele, *Sanctissimorum, & sacrosancta*.

VO-

VOLVM. XXIV.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

VOLVM, XXV.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

VOLVM. XXVI.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

VOLVM. XXVII.

In Dedicatione dele *Theod. Zuing.*

In lib. ij:

4082.col.1.tit.Iudæorũ relig. §. *diabolum à sale*, dele, *atq;in hac re falluntur*, vsq; ad finem:

In lib.iij.

4091.col.1.titChr̃ianæ relig. dele titulum & paragr. *ijsdem temporibus*, §. *religionis.*

col. 2. dele, §. *Christianus Daniæ Rex*, §. *Henr.viij*. §.*Archieps Colon.* §. *Otho Henric.*

4096.col.1.§. *Ioannes Vuitclefus*, dele, *Nam cum libellum*, &c. vsque ad fi.

4126. Columna secunda, §. *Sigibertus Gallus*, dele tot.

4135.colum.1.tit.Rapiuntur, §. *D. Vincentij corpus*, dele, *qui fœmina fuit.*

4138. col. 1. §. *Leo primus*, dele,*sed memoria nostra*, vsq; ad finem.

4144. col. 1. §. *Alexand. vj.* dele totum.

4149.col.1. §. *Andreas Carolostaldius*, dele totum.

4151. col. 2. §. *Nicolaus de Cusa*, dele, *præsertim quia*, vsque ad finem.

colum. 1. titu. sacrorum, §. *cum Sigismundus*, dele, *sacrificulus*.

columna. 2. Titu. Oleum, §. *Fœlix IV.* *dele totũ.*

4158.col. 2. §. *Bauarica Salisburgensis*,dele,*sacrificulos*, & scribe, *sacerdotes*.

4170.colum.2. Tit. in morte, §. *Petronilla*, dele, *Trinitatis*, & scribe, *eucharisticum.*

4174.col.1 tit.dePontif.ptãte §. *Io. Gerson*, dele totum.

VOLVM. XXVIII.

In Dedicatione dele *Theod. Zuingerus.*

In lib. ij.

4245. columna. 1. Tit. sexus, §.*Edouardo iij.* dele,*eius auctoritas*, vsq; ad fin.

col.

Col. 2. §. *Ioan. XVI.* dele circa fin. *Ad insolẽtiam Pontificum reprimẽdam,* item dele, *Hanc postmodum, &c.* vsq; ad *euicerent.*

4216.col.1.§. *Ludouicus Bauarus,* dele, *idemq; possit citra, &c.* vsq; ad finem.

In lib. iij.

4328.col.1.§. *Dicebatur Crater,* dele, *quin & Christus* vsq; ad, *consecrauit.*

VOLVM. XXIX.

In Dedicatione dele *Theod. Zuingerus.*

In Præfatione Indicum dele, *Ad Theod. Zuingerum cum carminibus in Indice sequen.* vsq; in finem.

Tit. Hierony. de Praga, *dele,* memoria bona, 35.

Paulus Secundus, *dele,* amans gemmarum, 42.

Theophylact. Patriarca, *dele,* equorum studiosus, 44.

Zischa, *dele,* monachis infertilissimus, 61.

Iobus à Dæmone, *dele,* natalẽ suum execratur, 78.

Philippus Melancthon, *dele,* antiqua numismata, 89.

Sergius Tertius, *dele,* in formosi cadauer, 111.

Hyppolytus Estensis, *dele,* riualis fratris, 113.

Heluetiorũ ad Nouatiã, *dele,* fœderis formula, 143.

Vladissaus II. Polon. *dele,* 153.

Theophilact⁹ patr. *dele,* 154.

Sfortia Magnus, *dele,* cucularis in scribendo vsus, 161.

Christianus Mogũtin⁹, *dele,* sibi gratulatur, 162.

Magdalena Crucia, *dele,* seipsam accusat, 205.

Raphael Vrbinus, *dele,* eius locus, 206.

Fridericus Comes, *dele,* Rudolphi Imper. vxorem osculatus, 253.

Petrus Apostolus, *dele,* adorationem respuit, 254.

Eliazer Rabbi, *dele,* Eliazer Rabbi Olesus, 279

Ismael Rabbi, *dele,* Ismael Rabbi Olesus, 279.

Bonifacius Octauus, *dele,* Bauaro iuueni similis, 290.

Martinus Lutherus, *dele,* oculis leoninæ viuacitatis, 293.

Frãciscus Primus Rex, *dele,* sacrificulis harbas abradi iussit, 300.

Ioannes Septimus, *dele,* fœmina, 439.

Ioannes Nulsus, *dele,* combustus, 481.

Ioan-

Ioannes Septimus, *dele*, partu parijt, 491. 1997.

Damasus Secundns, *dele*, Damasus ij. veneno sublatus, 501.

Leo IX. *dele*, veneno sublatus, 507.

Victor ij: *dele*, Victor ij. veneno sublatus, 507.

Nicolaus ij. *dele*, veneno sublatus, 507.

Ioannes Caluinus, *dele*, Ioannes Caluinus asthemate obijt, 524.

Tit. Ioan. Oecolampadius, *dele*, peste obijt, 524.

Ioannes Sleidanus, *dele*, Ioannes Sleidanus peste obijt, 524.

Martinus Borrhæus, *dele*, peste obijt, 524.

Ioannes xij. *dele*, in adulterio cæsus, 531.

Sebast. Castellio, *dele*, pauper, 667.

Ioan. Oporinus, *dele*, ære alieno oppressus, 669.

Sigismundus Imper. *dele*, pecuniæ indigus, 671,

Syluester Tertius, *dele*, Pontificatus honor priuatus, 736.

Gregorius vj. *dele*, Pontificatus honor priuatus, 736.

Benedictus Nonus, *dele*, Pontificatus honor priuatus, 736.

Nicolaus Quartus, *dele*, successoris ex suo numero designat, 712.

Leo iij. *dele*, accusatus absoluitur, 764.

Fridericus Comes, *dele*, spontè exulatum abit, 797.

Antiochi Dei, *dicatur*, Antiochi dicti Dei.

Conradi Gesneri, *dele*, Encomium, 990.

Ioannis Dalardi, *dele*, Ioannis Dulardi de Grammatico iudicium, 1100.

Methodius Philosoph. *dele*, 1101.

Cabala, *dele*, 1187.

Vuesselus, *dele*, 1195.

Gilberta Anglica, *dele*, Gilber. Anglica docta, 1201.

Ferdinandus Ponzeta, *dele*, medicus, 1236.

Paulus Tertius, *dele*, Petro Aloysio prædixit, vt caueret sibi, 1269.

Hermes Trismegistus, *dele*, maximus Sacerdos, Rex, & Philosophus, 1311.

Ioannes Montesorus, *dele*, Ioannes Montesorus hæreticus, 1325.

Martinus Secundus, *dele*, Martinus Secundus Papa magus, 1332.

Syl-

Syluester Secundus, *dele*, magus, 1332. 1523.
Gregorius Septimus, *dele*, magus, 1332.
Mathildis Vvelfonis, *dele*, Greg.vij.patrimoniū Petri donauit, 539. 1346. 1467.
Antidius Turonensis, *dele*, à Dæmone Zozimi Papæ stuprum cognouit, 1347.
Conradus de Marpurg, *dele*, hæreticos iudicio ferri candentis probauit, 1360.
Benedictus Nonus, *dele*, post mortem apparet, 1395.
Irene Imp. *dele*, cultum statuens introduxit, 1467.
Ioannes Gerson, *dele*, 1503.
Syluester Secundus, *dele*, ad cadaueris sui miracula prouocat, 1506.
Magicum indusium, *dele*, magicum indusium, 1527.
Dignitates acquirere, *dele*, dignitates acquirere, 1523.
Gilberti Cognati, *dele*, Gilberti Cognati puta à mago corruptus, 1528.
Iuerhodius Morauus, *dele*, 1537.
Ioannes Duodecimus, *dele*, improbus, 1613.
Ioan. Coletus, *dele*, eius iudicium de coniugio, 1916.
Vettellus Granfortius, *dele*, de fide dubitat. 2110.
Leo X *dele*, intēperās. 2207.
Ioan. Maria Nuntarus, *dele*, intemperans, 2208.
Leo X. *dele*, liguritor. 2232.
Ansimirius, *dele*, Ansimirius heremita libidinos⁹, 2283.
Gerardus Petrarca, *dele*, Gerardus Petrarca sororem prostituit.
Ioannes Septimus, *dele*, scortum, 2305.
Apostolorum caritas, *dele*, cultus neglectus, 2335.
Ferdinandus Ponzeta, *dele*, Ferdinandus Ponzeta auarus, 2391. Galorum care emit, 2494. eius hæredes iniqui, 2394.
Franciscus Armellin⁹, *dele*, 2511.
Theodatus R. *dele*, 2511.
Benedictus Nonus, *dele*, Pôtificatum vendit, 2511.
Bonifacius Nonus, *dele*, auaritia, 2511.
Paulus Secundus, *dele*, auarus, 2511.
Alexander Sextus, *dele*, auaritia, 2511.
Ascanij Sfortiæ, *dele*, Ascanij Sfortiæ auaritia, 2511.
Clemens VII. *dele*, 2511.
Conradus Lycostenes, *dele*, quatuor, *et scribe*, tria, mē dacij affirmāntis accidia.

Puta

Videatur in fine Indicum Catalogus Auctorum.

THEO-

THEOPHRASTVS

Ex Commentarijs Iulij Cæsaris Scaligeri in libros Theophrasti de Causis Plantarum.

Lib.1, capit. 5. litera D, ad finem, deleantur illa verba, *cum monachi ipsi quam profitentur seruare, non seruent.*

lib.2.c 14.circa prin.lit.B, del. illa verba, *sicuti monachi.*

lib.5.cap.6. circa finem, litera C, deleantur illa verba, *quasi ex monacho nostri tẽporis opus studiosum.*

Ex Theophrasti Paracelsi chirurgia minore.

lib.2.cap. 7. trib. aut quatuor folijs ante fi.del.illa verba, *hæc non admiror: cum in medicina maior impostura sit à sanctorum Vicarijs vsitata, &c.* vsq; ad illa verba, *Item fritellam infernalem erga suos superiores.*

lib.de cutis apertionib.cap.3. vers.fin. delean. illa verba, *ad hunc modum etiam Christus locutus est non oĩbus sapientib.* vsq; ad illud, *post monachos, nulla gens medicis contẽptior existat.*

lib.de cura. vlcerum capit. 1. ad medium del. illa verba, *Sancti, pijq;, viri, strictã in eremis viuendi rõnẽ seruarunt: nõ vt nõnulli dicunt, &c.* vsq; ad illud, *non ob sanctimoniã, aut meritum erga Deũ, sed propter sobrietatẽ, quæ decuit eius officium.*

lib. de vermibus, & serpentib. cap 1. statim post initiũ, del. illa verb. *qui nam tamen homo primus Adam, hæc omnia nouerit, & naturã ipsam, &c.* vsq; ad fin. totius capitis.

eod.lib.cap.2. cuius initiũ est; *quo progressu tamen id fiat*, deleatur totum.

eod.lib cap.4. cuius initiũ est, *multo maiora*, deleatur totum.

eodem lib. capit. 10. ad medium, deleant. illa verba, *Quanquam admitto imaginationẽ, & fidẽ esse tã potentes, vt per eas nos ipsos, &c.* vsq; ad fin. cap.

THE-

THESAVRVS Linguæ Sanctæ.

Expurgatio Thesauri linguæ Sanctę, per F. Sanctem Pagninum Lucensem Ord. Prædicatorum æditum & auctum, opera Ioan. Mercerij, & Antonij Ceualerij, Lugduni per Bartholomæum Vincentium, anno 1577.

Deleatur nomen, *Ioannis Merecri*, in titulo totius operis, & in diplomate Cęsareo, nec solum, *Ioannis Mercerij*, sed etiam, *Antonij Ceualerij*.

col.73. lin.38. del. illa verba, *Ibi noster interpres incommodes vertit, fortè deceptus à 70. Interpretibus*.

col.120.lin.17.del. illa verba, *Hoc nomẽ fiduciæ in promissis tribuitur*, & post duas lineas dele, *fiduciã*, & sup. lin. 9. dele, fidem.

col. 121. lin. 15. dele illud, *hoc est qui fidit, &c.*

col.123. lin. 35. dele, *fidentiam; nã Hæretici huius temporis per fidẽ intelligunt fiduciam de misericordia Dei, & eius obiectum esse volunt promissiones diuinas quibus hæreticis fauẽt istæ obseruationes Mercerij, et Ceuallerij*, ideo delendæ sunt.

col.281.lin.39. deleantur illa, *& Forsteri, auctoris. n. huius sententiæ nomen, qui tàm pio pro Christo zelo ducatur nõ dissimulabo, coniecturã iuuare.*

col. 446. lin. 11. vbi dicitur, *Auctor Epistolæ ad Hebræos*, dele, *auctor*, & pone, *S. Paulus*, vel nihil addas; Nã Hęretici huius temporis negant Epistolã illam esse D. Pauli, ideò dicere solent, *auctor Epistolæ ad Romanos.*

col. 818. lin.44.dele, *Rectius: nam Apostolus rectissimè vertit, quamuis non ad verbum.*

colum.1186.lin. 31. dele illa, *vt olim Idolorum Sacerdotes; nam ob contemptũ*

comparat Rabbinus iste Monachos cum Sacerdotibus Idolorum.

Col. 12i3. linea z. dele illa, *Ne lex vltra accuset, aut cõdemnet, quamuis .n. videantur habere bonũ sensum; tamẽ possunt etiã significare peccata nostra tegi per Christũ,* etiamsi legem præuaricemur, qui est sensus Lutheranus.

col. 1514. lin. 33. *dele illa,* quod crat dicendum Adactus; nec quadrat quod sequitur, *quia ipse voluit,* nisi ad sui abiectionem referas, *hæc mihi delenda videntur, quia sunt in vituperationem vulgatæ ditionis.*

colum.2027.lin 27. dele illa, *totũ hũc locũ obscurè reddiderat, atq; adeò cõperat* videtur. n. his verbis damnare editionẽ vulgatam.

col.2032.lin.18. dele, *intempestiuè; nam & hic reprehenditur nostra versio.*

col. 2045. lin. 39. vbi dicitur, *Auctor Epistolæ ad Hebræos,* pone, *S.P aulus in Epistola ad Hebræos:*

col.2193. lin. 38. dele, *& cõprehẽditur, nõ .n. à creatura comprehenditur.*

col. 2206. lin. 13. dele, *vnde cũ in his Christi typus fuerit,* & vsq; ad nouẽ lineas, *temerarium. n. est Christo miracula tribuere ante illud de mutatione aquæ in vinum, quod ab Euangelista dicitur initium Signorum Domini.*

col. 2299. lin. 39. dele illa, *cũ alias ex foro sumptũ sit hoc verbũ, & significet pro iusto habere absolue re, & vbicunq; de iustificatione nostra per Christum agitur, quo sanè modo, & illic sumi potest.*

colum. 2300. lin. 3. dele illa, *iustitiam imputare.*

colum.2302. lin.11. dele illa, *sed pro priuata beneuolẽtia, quæ alicui exhibetur, etiamsi non sit iuris publici, vnde ꝓ eleemosyna sumitur, & bono opere, Ioan. 3. Qui facit iustitiã. i. qui charita-*

tem

tem exercet. Hæc delēda colum.3086.lin. 29. dele illa, *quod Euangelium omnē mūdi iustitiam simpliciter damnet, & arguat, solius Christi offerēs, & commēdans* ; hæc possent trahi in bonum sensum;sed ideo delenda existimo, qa ab Auctore intelligūtur ad sensum Lutheranorum; nimirùm,quod nulla sit verè iustitia, nisi ea,quæ est formaliter in Christo.

esse iudico,quia isti Authores vtpote Lutherani; ideo per iustitiã intelligunt opera charitatis, & beneficentiæ;ne cogantur admittere in scripturis opera verè & propriè iusta.

colum.3426.linea7. dele illa, *quidam cū vulgata editione forsan contra sentiunt, quod ex quo cum ea Dauid rem habuisset, conceperit, atque ita desierit menses pati*, sed inconsideratè meo iudicio, & linea antepenultima dele, *fide*, id enim Lutheranismum sapit.

columna 2719. linea 12. pro, *Auctorem Epistolæ ad Hebræos,* pone, S. *Paulū in Epistola ad Hebręos.*

Col.3162. lin. 8. dele, *doctrina, & fide: nam non est verè perfectus apud Deum, qui doctrina, & fide præditus est, nisi etiam accedat charitas:* sed illis duabus vocibus demptis, restat sententia vniuersalis, quæ non nisi bonum sensum facere potest.

V A L E S I V S.

Ex Libro Francisci Valesij de sacra Philosophia Augustæ Taurinorum , &c. excusso 1587. in 4.

Cap. 1. pag. 7. lin. 21. vbi dr̃, incertas reddat mōstrationes, dele, & dic, *minus certas nostras reddat rationes* .

ibid. p. 11. lin. 5. vbi dicitur, *conuinci posset*, subdēdū est, *non posset certè, cum sola fide constet, vtcunque tamen hac ratione inuestigari poterit* , & deleãtur illa verba, *posset certè hac ratione.*

ibid.p.25. lin. 15.vbi dicitur,

& lucem, addatur, *& cœlum empyreũ*, & lin. seq. vbi dicitur, *totum*, expungatur dictio illa, *totum.*

ibid.p. 27. lin. 8. vbi dicitur, *qui inter cætera fouebat, aquas*, del.dictio,*fouebat*, & post verbũ, *reddebat*, deleatur dictio,*quæ et erit orationis versus iste , qui inter cætera aquas reddebat fluxiles* .

ibid.p.30.lin.21. deleantur lineæ sex à verbis illis, *hoc idem est*, vsq; ad verbũ, *accedere*, ĩclusiuè, *est*,&c.

ibid.p.31.lin. 10. deleantur lineæ octo , à verbis illis , *meritò itaq; &c.* vsque *sed quare phisici, &c.*

ibid.pag.34.linea 2. deleãtur tres lineæ à verbis illis , *itaque multis, &c.* vsque, *incubabat aquas*, inclusiuè, *est vero, &c.*

ibid. pag. 34. lin. 19 legatur fic, *in narratione diei primæ significat cœlum empyreum , & aerem .*

ibid.p.34.lin.25. expungãtur sequentia verba, *& Spiritus Domini hoc est ignis ferebatur super aquas.*

cap.8.p.119.lin.18.deleantur duæ lineæ à verbis illis, *Theologi fortasse,* vsque, *natis*, inclusiuè.

cap.55. p. 417. lin. 23. vbi dicitur,*possunt benè, & malè operari* , addatur, *licet non moraliter.*

cap. 57. p. 434. lin. 26. post verbũ, *inuestigo*, addatur, *licet multa in manna illa miraculo à Deo patrata cum scriptura agnoscam*, seq *sed laudo &c.*

ibid.p. 435. lin. 23. vbi dicit, *hucusq; igitur nulla vis est illata naturæ*,addendũ est, *non tamen miraculũ excludo in hoc quod aerẽ illum, tũc denuo* Deus *flare fecerit , sicut & postea suis temporibus sine efectu aliquo, cum oporteret in omnibus frequẽter naturis rerum se accommodans, &c.* sequitur, *velut etiam cũ Deo visum est ,* etiam deleatur inter media verba illa, *sed secundũ eius ordinem disposita omnia.*

ibid.pag.436.lin.13.vbi dicit, *dirigente effecta sunt*,addẽdum est, *sicut quandoque miraculo interueniẽte, & ad portẽtosa multa,*

rerum

rerũ naturas, et vires ele uãte, seq. *quæ sane, &c.* cap. 74.pag.574.lin.28.vbi dicitur, *vt dixi pij*, deleatur, & dicat, *licet sub pietatis prætextu.*

XENOPHON.

Ex Xenophontis Operum interpretationibus Grȩco, Latinis, deleantur prȩfationes, & nomina hȩreticorum, *Ioachimi Camerarij, Sebastiani Castalionis, Ioãnis Ribiti, Bilibaldi Pirkaimeri, & Conradi Gesneri.*

TYPOGRAPHVS

LECTORI.

VT scias (candide Lector) quorum librorum lectio interdicatur, & quorum expurgationem in futurum attendere possis, Sacri Apostolici Palatij Magistri Edicta duo post confectum vltimum Indicem promulgata in calce huius primi Tomi apposuimus.

Editto

Editto del Maestro del Sacro PalazZo.

PErche doppò la publicatione fatta vltimamente l'anno 1596.del Indice de' libri prohibiti per ordine di nostro s. PapaClem.viij. sono stati da questa santa sede medemamente prohibiti, e sospesi molti altri libri, come quelli, che contengono respettiuamente dottrine false, heretiche, erronee,scandalose, corruttiue de buoni costumi,e de la pietàChristiana,acciò la ignoranza nõ facci traboccare alcuno in qualche inconueniente pregiuditiale alla conscienza, e cõtrario à gl'ordini de'superiori. NoiF.Gio.Maria da Brisighella dell'Ordine de Predicatori Maestro del sacPalazzo, Giudice, Ordinario, &c. al quale tocca per ragione dell' Offitio, c'habbiamo di prouedere con diligẽza, e sollicitudine, che in quest'Alma Città di Roma non si stampi, vendi,ò in qual si voglia modo tratti, e maneggi libro alcuno prohibito, ò sospeso, habbiamo giudicato necessario notificate à tutti li sudetti libri,che sono gl'infrascritti, cioè.

Acta Ducis Niuersæ cũ summo Põtifice, Francfurti impressa oĩno prohibentur.

Antonij Perez Relationes, Lutetiæ 1598.

Alexandri carerij Patauini liber de potestate Romani Pontificis aduersus impios Politicos, Patauij 1599. donec corrigatur.

Alberici Gẽtilis de Nuptijs, libri septẽ,Hanouię 1601. apud Guglielmũ Antoniũ.

Item de iure belli, libri tres.

itẽ de Armis Romanis, lib. 2.

Et alia eius opera omnia omnino prohibentur.

Bartholomæi de castello, Liber de vnione animę cum Deo,qui olim dãnatus, denuo prodijt emẽtito nomine Fratris Bartolomæi de castello Ordinis capuccinorum, cũ eisdem errorib. omnino prohibetur.

Bermundi coueronij Viuariẽsis in tit.de publicis concubinarijs commentarij, vsquequo emendentur.

Bernardi G. Pennotti aPortu s. Mariæ Acquitani Apologia in duas partes diuisa, Francfurti 160.. omnino prohibetur, & alia eius opera.

Calendarium Gregorianum per-

petuumFrancfurti impressum, omnino prohibetur.

candelabrum Aureum Doctoris Alphonsi Martini Viualdi, nisi fuerit ex impressis ab anno 1602.

Eiusdem Auctoris liber, cui titulus, scola cattolica morale.

Commentariorum de statu Religionis, & Reipublicæ in Regno Galliæ Libri quatuor sine nomine Auctoris, Impressoris, & loci Impressionis, oĩno prohibentur.

Dauidis Origani Glacen. Ephemerides, donec expurgentur.

Dos informationes muy vtiles, la vna dirigida alla M. dell'Emperador carlos V. sine loco impressionis 1599 omnino prohibentur.

Damasi Blyemburgij Venerũ Blyemburgicarum, siue Horti Amoris Areolæ quinque Dordraci 1600. omnino prohibentur.

Elię Reusneri Diarium, omnino damnatur.

Egloga Oxonio cãtabrigien. distributa in libros duos. &c. Londini 1600. omninò prohibetur.

Emanuelis sà Aphorismi cõfessariorum hactenus impressi, etiam in Vrbe, nisi denuo prodeant impressi Romæ de mandato Magistri sac. Pal. emendati, & castigati.

Euerardi Bernoist Centuriæ duæ prohibitæ, Lugduni Battauorum apud Franciscum Raffalengium.

Franciscus Valesius de sacra Philosophia, donec emenderur.

Ferdinandi Buongiorni, Liber inscriptus, il buon giorno, Venetijs 1601.

Ferdinandi de las Infantas Cordubensis, tractatus de Prædestinatione, Parisijs 1601.

Gerardi Mercatoris Atlas prohibitus.

Gio. Florentino, il Pecorone, in Treuigi 1600. donec corrigatur.

Henrici Henriquez summa Moralis sacramentorum, donec emendetur.

Henrici salmud Annotationes in Librum Guidonis Panciroli, cui Titulus Rerum Memorabilium, &c. Ambergæ, omnino prohibetur.

Iordani Bruni Nolani libri, & scripta, omnino prohibentur.

Ioannis Corasij liber,cui titu lus est, Memorabilium Se natus Cõsultorum summæ apud Tolosates Curiæ, ac sẽtẽtiarũ,tũ scholasticorũ, tùm Forensium Centuria, Lugduni1600.prohibetur.

Ioannis Georgij Godelmani, liber de Magis, Veneficijs, &Lamijs,Francfurti 1601. omnino prohibetur, est n. Auctor in prima Classe Indicis Romani.

Ioãnis Mariæ Velmatij Christeidos, oĩno prohibetur.

Ioannis Petri Stupani Tractatus de Idolatria, & Magia, donec corrigatur.

Liber Indulgẽtiarum Fratrũ Ordinis Carmelitarum, donec emendetur.

Liber indulgentiarum Fratrũ Ordinis seruorum, donec expurgetur.

Liber de Russorum, Moscouitarum, & Tartarorum Religione, impressus Spiræ omnino damnatur.

Laurentij Scadei monumenta Italiæ, donec corrigatur.

Libri instructionum, & rituũ sectæ Maumetanæ, omnino damnatur.

Liber impressus anno 1602. inscriptus,Francisci Guicciardini loci duo, ob rerũ, quas continent grauitatẽ, cognitione dignissimi, ex ipsius historiarum libris 3. & 4. dolo malo detracti, nunc ab interitu vindicati, prohibetur liber, & auctor inter hæreticos primę classis reijcitur.

Mauritio Moro Giardino de Madrigali, e selua de varij pensieri.

Mauro Orbini Raguseo il Regno delli Slaui hoggi corrottamẽte detti schiauoni, stampato in Pesaro 1601. vsquequo prodeat deletis hæreticorum nominibus passim citatis.

Nicodemi Frisclini opera omnia, omnino prohibentur.

Ottonis Casmanis Rethoricę Tropologiæ pręcepta, &c. Francfurti, 1600. omnino prohibetur.

Petri Antonij de Petra Placẽtini de iure quæsito per Principem non tollendo, Venetijs 1599.omnino prohibetur.

Petri Eigij Stralsunden. Pomerani,&c. Quæstiones iuris tam Ciuilis, quàm saxonici editę Cura Ludouici Parson, Typis Laurentij Scuberlich 1601. omnino prohibetur.

Petri Frideri Mindani de processibus,mandatis, & monitorijs,

torijs. Francfurti 1601. liber omnino prohibetur, & auctor in prima hęreticorũ classe reponitur.

Philippi Camerarij opere Horarum successiuarum, siue Meditationes Historicæ, omnino prohibentur.

Propugnaculum Ordinis Canonicorum Lateranensiũ, donec expurgetur.

Sacra scriptura, vel eius partes Metricè cõscriptę, post annũ 1515. impressæ, omnino prohibentur.

Scipionis Gẽtilis de iurisdict. libri tres, impressi Frãcfurti 1601. donec corrigãtur.

Silua sermonum iucundissimorum, in qua noue Historiæ, &c. Basileæ 1568.

Sintagma Philippo Rameo Artium Liberalium methodo breui, ac perspicuo cõcinatum per Ioannẽ Bipsterium Marcbergianũ in gratiam tyronum, &c. Basileæ apud Commodum Valchiuich 1598. prohibitus.

Sõmario della Relig. Christiana raccolta in dieci libri, ne i quali si tratta di tutti gli artic. della Fede, &c. stampato tra heretici, se bene falsamẽte dice in Roma p Paolo Gigliadoro l'anno di gratia 1590. dedicato al Duce, & Repub. di Genoua.

Thesaurus sacrarũ precũ, siue litaniæ varię, Venetijs 1599.

Thomæ Campanellæ operæ omnia, omnino tolluntur.

Thomæ Zerolæ Beneuentani Praxis Episcopalis, omnino prohibetur.

Victorini strigelij Versio Dialogorum Theodoretti Epi Ciri cũ perpetua Annalisi Logica, oĩno ꝓhibetur, & in prima Classe reponitur auctor cũ expositore Marco Beulero Tigurino.

Vittorio Brigante, Nouelli fiori della Vergine Maria di Loreto, e sãta Casa sua, in Venetia 1600.

Per tanto si commette espressamente à tutti i Librari di Roma, & ad ogni altro di che conditione esser si voglia, che hauendo nelle loro Boteghe, ò studio alcuno de' sudetti libri, debba subito cõsegnarli al nostro Officio, auuertendoli, che oltre la grauissima offesa, che faranno à Dio controfacẽdo, & oltre le Cẽsure Ecclesiastiche, nelle quali incorrerãno, s'auuerrà anco, che venghino à notitia nostra, si castigaranno seueramente, conforme alle pene minacciate ne i sacri

Canoni

Canoni, nelle regole dell'. Indice, & ne i nostri Editti altre volte publicati in materia de Libri, &c.

Fr. Ioan. Maria Brasichellen. Sac. Palatij Apost. Mag. manu propria.

Paulus Spada Not.

Die septima Mensis Augusti 1603. supradictum Edictum affixum, & publicatum fuit in acie Campi Floræ, & in Cancellaria Apostolica, vt moris est, per me Laertium Cecchettum Curs. Apost.

Christophorus Fund. Mag. Curs.

EDITTO DEL MAESTRO del Sacro Palazzo Apostolico.

POiche ogni giorno vanno moltiplicando libri cattiui, i quali con diuerse maniere offendono la purità, & il candore della nostra immacolata, e santa Religione Catholica. E' necessario che quelli à chi è commessa tal cura, s'opponghino per zelo dell'honor del Signore, per mantenimento della santa Fede, & de' buoni costumi, & opportunamente prouegghino à i disordini, che dalla lettura di essi Libri al sicuro nascerebbono. Pér tanto Noi Fr.Gio. Maria da Brisighella dell'Ordine de' Predicatori Maestro del sacro Palazzo Apostolico, & Giudice Ordinario in quest'Alma Città di Roma, habbiamo giudicato debito del offitio Nostro, notificare à tutti i fedeli quei Libri, che sono stati prohibiti, ò sospesi doppò la publicatione dell'vltimo nostro Editto sotto 7. d'Agosto 1603. come con le presenti facciamo, e sono gl'infrascritti.

Annales, seu Tabulæ Cronologicæ continentes seriem annorum Mundi, & breuem annotationem, tanquam Indicem præcipuarum personarum, &c.

con-

concinnatæ à Pantaleone Candido Austriaco Pastore, &c. Argentinæ Typis Iosiæ Richelij per Andreã Rietschium anno 1602. omnino prohibetur.

Alberto Magno Doctori egregio falso ascriptus libellus de secretis mulierum, omnino prohibetur.

Agobardi Episcopi Lugdunẽ. opera nuper impressa studio Papirij Massonij, donec corrigatur.

Apologia contra reformatos s. Francisci ad mentem S. D.N. per F. Manfredum Ordinis Minorum de Obseruantia, omnino prohibetur.

Camilli de Curtis secunda pars diuersorij, siue comprensori iuris fœudalis, Neapoli apud Constantinum Vitalem 1605. omnino, & sub anathemate prohibetur.

Commentariorum de Regno, aut quouis Principatu rectè, & tranquillè administrando libri tres, aduersus Nicolaum Machiauellum Florẽtinum, Vrsellis apud Cornelium Sutorum 1590. sine nomine Auctoris, omnino prohibetur.

Claudij Alberij Triun curiani Organon, idest instrumenta doctrinarum omnium in duas partes diuisum, Morgijs 1584.

Defensio, & declaratio perspicua Alchimiæ transmutatoriæ opposita Nicolai Guiperti Lotharingij, Philosophi, Medici, expugnationi virili, & Gastonis Claueì I. C. Niuernatis appologiæ, &c. opera, & studio Andrææ Libauij Phisici Lotemburg. Vrsellis ex officina Cornelij Sutorij sumptibus Petri kopffij, 1604. omnino prohibetur.

Danielis Angelo Cratoris scolæ Stadensis collegæ, Officina Poetica, siue viridarium Poeticum, omnino prohibetur.

Epitome historiæ Galliæ, hoc est Regum, & rerum Galliæ, &c. sine nomine auctoris, omnino prohibetur.

Epitaphia antiqua, & recentia Pantaleonis Candidi Argentorati, 1600. omnino prohibetur.

Esame de gl'Ingegni di Gio. Huarte in qualunque lingua, & in ogni stampa, che sia, si prohibisce à fatto.

Per-

Ferdinandi de las Infantas Presbyteri Cordubensis liber diuinæ lucis secundum Diuinæ, & Euangelicæ scripturæ lucem in 109. Psalm. expositionem, &c. Coloniȩ Agrippinæ 1605. sumptib. Auctoris, excudebat Bertramus Bucoltz.

Historia Anglica, Normanica, &c. Franfurti 1603. donec corrigatur.

Henrici salmud notȩ in librũ bo.me. olim Guidonis Panciroli, cui titulus est, Rerũ memorabiliũ, &c. Tom. 2. Ambergæ Typis Forsterianis 1602.

Henrici Breubau liber de militia politica duplici, togata, & armata, Francfurti ad Mænũ ex officina Nicolai Bauæ 1598.

Ioan. Harpprechti Professoris in Academia Tubingensi Tractatus criminalis cõplectens planum, ac perspicuũ aliquot titulorũ libri 4 Instit. D. Iustini Imper. explicationem, Frãcfurti Typis Ioachini Baltheringij sumptibus Ioan. Ludouici Bitschij, & consortis 1603.

Ioachimi Stephani I.C. Ducis Pomeraniȩ Consiliarij, & Academiæ Griphisualden. professoris ordinarij liber de iurisdict. Iudȩorũ, Græcorum, Roman. Ecclesiasticorũ, lib. 4. Francfurti 1604. in officina Typographica Nicolai Hofmanni impensis Zaccariæ Paltemij, omnino prohibetur.

Ioanni Maldonato societatis Iesu Theologo falsò ascripta summula Casuum Conscientiæ collecta per fratrẽ Martinum codognat minimum, & impressa Lugduni apud Hȩredes Guglielmi Rouilij 1604. oĩno prohib.

Icones Quinquaginta virorũ Illustrium doctrina, & eruditione prȩstãtium ad viuũ effictæ cum eorũ vitis descriptis à Io. Iacobo Boissardo Vessunti. omnia recens in æs artificiosè incisa, & demũ foras data per Theodorum de Bry Leodien. Francfurti anno 1595.

Eiusdem libri 2. 3. & 4. pars, omnino prohibentur.

Leonardi Fucsij nouissima impressio Frãcfordiensis prohibetur, cum Auctor alias sit damnatus, & eius opera nouis semper hȩresibus cõspersa prodeant.

Lodouico Dolce della natura delle Geme, si prohibisce à fatto.

Laurentij chircouij consiliũ

in lib. cui titulus est, consiliorum Matrimonialiũ Tomi 2. Auctoribus Io. Baptista Ziletto, & Nicolao Ruchero, Francfurti 1580. est aũt illud cõsilium in 2. vol. paginæ mihi 144.

Liber Gallico idiomate conscriptus, cui titulus est, de sapientiæ libri 3 Auctore Petro Charron Parigino I V.D. Parisijs 1604.

Liber itidẽ Gallico idiomate conscriptus, cui titulus est, Cronologia septenaria historiæ pacis inter Reges Galliæ, & Hispaniȩ, continens res magis memorabiles, quæ acciderũt in Europa, à principio anni 1588. vsque ad finem anni 1604. Auctore P.V.P.C.

Notti dello Straparola cõ gli Enimmi, si vieta à fatto.

Octonis Melandri I.V.D. liber cui titulus est, Iocorũ, atq; seriorum, tùm nouorũ, tùm selectorum, atq; memorabilium centuriæ aliquot lucidæ, vtiles, lectuq; maximopere dignȩ, Franfurti 1603.

Pauli Benij Eububini liber, cui titulus est, Qua tãdem ratione dirrimi possit controuersia, quæ in præsens de efficaci Dei auxilio, & libero arbitrio inter nõnullos catholicos agitatur ad Sanctissimum, & Beatis. clemẽtem viij. Pont. Max. Patauij in officina Laurẽtij Pasquati anno 1603.

Tesoro Pollitico, tutte le sue parti.

Tesoro ricchissimo dell'Indulgenze concesse da molti sõmi Pontifici, communicate alla cõpagnia posta in Venetia in s. Maria Formosa, &c. per ordine di Pre cesare Renaldino Pieuano, &c. Stãpato in Venetia r604. presso Onofrio Farri, si prohibisce à fatto.

Tomaso stiliani le sue Rime distinte in otto libri, cioè Amori ciuili, Amori Pastorali, &c. Stampate in Venetia presso Gio. Battista ciotti 1605.

Trattato dell'heresie, & delle scisme, che sono nate, e che possono nascere nella chiesa di Dio, & de' rimedij; che si deuono vsare contra di quelle, cioè della s communica, & della potestà del Magistrato ciuile, fatto in cinque lettioni da M. scipione calandrini, in Poschiauo l'anno 1572.

Onde espressamente si commandi à tutti i Librari di

Roma

Roma, & ad ogn'vno di lo ro, & à qualunque altro di che conditione esser si vo- glia, che hauendo alcuno de'sudetti Libri nella Bot tega, ò studio loro, debba- no in termine di dieci gior ni, dalla publicatione di questo nostro Editto, con- segnarli al Nostro Vffitio: Non mancando auertirli, che oltre il peccato, che commetteranno contrafa cendo, & oltre le Censure Ecclesiastiche, nelle quali incorreranno, se in oltre accaderà, che venghino à notitia Nostra, saranno sen za remissione puniti, cõfor me alle pene cõtenute ne' sacri Canoni, nelle Rego le dell'Indice Romano, & nelli Nostri Editti publica ti altre volte in questa istes sa materia de Libri.

Et auuertisca ogn'vno, che se bene si nomina in partico- lare il luogo oue sono stã- pati li sudetti Libri, co'l di re hora, Venetijs; hora, Francfurti, & hora, Argen torati, & simili, non è per questo, che sola quella Im pressione sia prohibita, sen do egualmente prohibite tutte: ma è perche noi so- pra di qnella habbiamo fatta la censura.

Fr. Ioan. Maria Brasichellen. Sacri Palatij Aposto- lici Magister, qui supra manu propria.

Andræas Guangellus Not.

Die xvi. Decembris 1605. *Supradictum Edictum af- fixum, & publicatum fuit in Acie Campi Floræ, & alijs locis solitis Vrbis per me Christophorum Fun datum Apostolicum Curs.*

P. Aloysius Peregrinus Magister Curs.

Series chartarum.

✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp.
Omnia sunt integra folia.